รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์

ข้อมูลกฎหมายของประเทศลาวและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนของประเทศลาว

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดย

บริษัท สำนักกฎหมายสากล สยามพรีเมียร์ จำกัด

มีนาคม 2560

คณะผู้วิจัย

นายเรวัต โฉมศรี	หัวหน้าทีมวิจัย
นายพัชรพล สัลเลขวิทย์	ทีมวิจัย
นางสาวสลิล ทิวไผ่งาม	ทีมวิจัย
นางสาวณัชชา ลีเดร์	ทีมวิจัย
นางสาวอาภรณ์ ตันจำรัส	ทีมวิจัย
นางสาวนัทธมน ช้างพลายงาม	ทีมวิจัย
นางสาวสิริกานต์ ฉัตรตรัสตรัย	ทีมวิจัย
นางสาวนาวิกา เจริญกิจจาธร	ทีมวิจัย
นางสาวกันยาพัชร์ เขื่อนสุวรรณ์	เลขานุการ

สารบัญ

บทที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 1

1. ประวัติกฎหมายลาวโดยย่อ 1
2. ระบบกฎหมาย 2
3. ที่มาของกฎหมาย 3
   - 3.1 กฎหมายลายลักษณ์อักษร 3
   - 3.2 กฎหมายประเพณี 8
4. ศักดิ์และลำดับชั้นของกฎหมาย 10
5. วิธีการตีความกฎหมาย 12
   - 5.1 หลักการตีความกฎหมายทั่วไป 13
   - 5.2 หลักการตีความกฎหมายพิเศษ 16
6. การบังคับใช้กฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติ 17
7. สถาบันทางการเมือง 18
   - 7.1 สภาแห่งชาติ 18
   - 7.2 ประธานประเทศ 25
   - 7.3 รัฐบาล 27
   - 7.4 ศาลประชาชน 31
   - 7.5 องค์การอัยการประชาชน 33
   - 7.6 การปกครองท้องถิ่น 34
8. ประวัติศาสตร์และการเมืองใน สปป. ลาว 42
   - 8.1 ประวัติศาสตร์ชาติลาวโดยย่อ 42
   - 8.2 ประวัติศาสตร์การเมืองลาว 44

บทที่ 2 ระบบโครงสร้างพื้นฐานของ สปป. ลาว 46

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 46
2. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางถนน 46

2.1 เส้นทางภายในประเทศ 46
2.2 เส้นทางเชื่อมต่อต่างประเทศ 49
3. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางอากาศ 53
3.1 ท่าอากาศยาน 53
3.2 สายการบิน 54
4. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางราง 57
5. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางน้ำ 57
5.1 ท่าเรือเพื่อการขนส่งภายในประเทศ 57
5.2 ท่าเรือเพื่อการขนส่งระหว่างประเทศ 59
6. โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางโทรศัพท์ 61
6.1 บริษัทที่ให้บริการด้านโทรศัพท์ 61
6.2 อัตราค่าใช้บริการโทรศัพท์ 61
6.3 สถิติการใช้บริการโทรศัพท์ 64
7. โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางไฟฟ้า 64
7.1 การผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานน้ำ (เขื่อนไฟฟ้า) 65
7.2 เครื่องกำเนิดไฟฟ้าน้ำมันดีเซล 67
7.3 การผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ 67
8. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในระบบจัดหาน้ำ 70
8.1 นครหลวงเวียงจันทน์ 70
8.2 แขวงพงสาลี 71
8.3 แขวงหลวงน้ำทา 71
8.4 แขวงอุดมไซ 72
8.5 แขวงบ่อแก้ว 72
8.6 แขวงหลวงพระบาง 72
8.7 แขวงหัวพัน 72
8.8 แขวงไซยะบุลี 73

8.9 แขวงเชียงขวาง 73
8.10 แขวงเวียงจันทน์ 73
8.11 แขวงบอลิคำไซ 74
8.12 แขวงคำม่วน 74
8.13 แขวงสะหวันนะเขต 74
8.14 แขวงสาละวัน 75
8.15 แขวงเซกอง 75
8.16 แขวงจำปาสัก 75
8.17 แขวงอัตตะปือ 75
9. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง 76
9.1 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางถนน 76
9.2 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางอากาศ 76
9.3 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางราง 76
9.4 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางน้ำ 76
9.5 โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางโทรศัพท์ 76
9.6 โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางไฟฟ้า 76
9.7 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในระบบจัดหาน้ำ 77
บทที่ 3 การค้าสินค้าและการให้บริการโดยคนต่างประเทศ 78
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 78
2. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ 78
2.1 มาตรการป้องกันการทุ่มตลาดและการกีดกันทางการค้า 82
2.2 ขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกสินค้า และพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้อง 83
3. สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลของ สปป. ลาว ให้แก่ผู้ประกอบการสัญชาติประเทศสมาชิกอาเซียน และผู้ประกอบการไทย 94
4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง 94
4.1 หน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า 94

4.2 หน่วยงานภายในกระทรวงการคลัง 95

บทที่ 4 กฎหมายคนเข้าเมือง 96

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 96
2. หลักการทั่วไป 96
   - 2.1 เงื่อนไขหลักสำหรับการเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว 97
   - 2.2 การเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว ของพลเมืองลาวและคนต่างด้าว 98
   - 2.3 การเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว ของคนต่างประเทศและคนไม่มีสัญชาติ 99
3. การตรวจลงตรา 99
   - 3.1 การตรวจลงตราประเภททูต (Diplomatic Visas (D-A1)) 99
   - 3.2 การตรวจลงตราประเภทราชการ (Official Visas (S-A2)) 100
   - 3.3 การตรวจลงตราประเภทคู่สมรส (Marriage Visas (SP-B3)) 100
   - 3.4 การตรวจลงตราประเภทอัธยาศัยไมตรี (Courtesy Visas (C-B1)) 100
   - 3.5 การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist Visas (T-B3)) 101
   - 3.6 การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visas (NI-B3)) 101
   - 3.7 การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ระยะยาว (Immigrant Visas (I-B3)) 101
   - 3.8 การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ถาวร (Permanent Visas (P-B3)) 102
   - 3.9 การตรวจลงตราประเภทผู้เชี่ยวชาญ (Expert Visas (E-B2)) 102
   - 3.10 การตรวจลงตราประเภทคนเดินทางผ่าน (Transit Visas (TR-B3)) 102
   - 3.11 การตรวจลงตราประเภทนักธุรกิจ (Business Visas (NI-B2 or I-B2)) 102
   - 3.12 การตรวจลงตราประเภทนักศึกษา (Student Visas (ST-B2)) 103
   - 3.13 การตรวจลงตราประเภทนักข่าว (Journalist Visas (M-B2)) 103
   - 3.14 การตรวจลงตราประเภทแรงงาน (Labour Visas (LA-B2)) 103
   - 3.15 การตรวจลงตราประเภทแนบติดให้ (Attached Visas) 103
4. กำหนดระยะเวลาพักอาศัยใน สปป. ลาว 104
5. มาตรการลงโทษ 104
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 106

บทที่ 5 การทำงานของคนต่างประเทศใน สปป. ลาว **108**

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 108
2. เงื่อนไขทั่วไปสำหรับการนำเข้าแรงงานต่างประเทศ 108
3. ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าและขึ้นทะเบียนแรงงานต่างประเทศ 109
   - 3.1 การขอโควต้าแรงงานต่างประเทศ 109
   - 3.2 การขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ 110
   - 3.3 การขอรับการตรวจลงตราประเภทแรงงาน 111
   - 3.4 การขอขึ้นทะเบียนแรงงานต่างประเทศและออกบัตรอนุญาตทำงาน (work permit) 111
   - 3.5 ขอวีซ่าเข้าออก สปป. ลาว หลายคราว 112
   - 3.6 การขึ้นทะเบียนและขอบัตรอนุญาตพักอาศัย 113
4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 114

บทที่ 6 การส่งเสริมการลงทุนใน สปป. ลาว **115**

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 115
2. รูปแบบการลงทุน 115
   - 2.1 การลงทุนฝ่ายเดียวของผู้ลงทุนภายในหรือต่างประเทศ 115
   - 2.2 การร่วมลงทุนระหว่างผู้ลงทุนภายในกับต่างประเทศ 115
   - 2.3 การร่วมลงทุนในธุรกิจร่วมตามสัญญาหรือกิจการร่วมค้า 115
3. ประเภทการลงทุน 116
   - 3.1 กิจการทั่วไป 116
   - 3.2 กิจการสัมปทาน 118
   - 3.3 กิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ 121
4. หน่วยบริการการลงทุนครบวงจร (One Stop Service) 122
5. การส่งเสริมการลงทุน 123
   - 5.1 มาตรการจูงใจด้านภาษี 123
   - 5.2 นโยบายอื่น ๆ 125

6. สัญญาระหว่าง สปป. ลาว และ ประเทศอื่น ๆ เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน 126
7. สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลของ สปป. ลาว ให้แก่ผู้ประกอบการสัญชาติประเทศสมาชิกอาเซียน และผู้ประกอบการไทย 126
8. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 127

บทที่ 7 กฎหมายการค้า 128

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 128
2. ประเภทวิสาหกิจ 128
   2.1 วิสาหกิจเอกชน 129
   2.2 วิสาหกิจของรัฐ 134
   2.3 วิสาหกิจผสม 135
   2.4 วิสาหกิจร่วม 135
3. ขั้นตอนในการจัดตั้งวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล 136
   3.1 การจองชื่อ 136
   3.2 การจดทะเบียนวิสาหกิจ 137
   3.3 การขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี 139
   3.4 การออกตราประทับและการขออนุญาตใช้ตราประทับ 139
   3.5 ใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ 140
   3.6 การชำระค่าหุ้น 140
4. การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ 141
   4.1 วัตถุประสงค์ของการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง 141
   4.2 แผนการประมูลจัดซื้อจัดจ้างและกระบวนการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง 142
   4.3 รูปแบบของการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง 142
   4.4 ผู้ร่วมการประมูล 142
   4.5 วงเงินการประมูลจัดซื้อ 143
   4.6 เงินค้ำประกันการประมูล 144
5. การร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชน 144

6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 144
6.1 หน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า 145
6.2 หน่วยงานภายในกระทรวงการคลัง 145
บทที่ 8 ภาษีอากร 146
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 146
2. ประเภทของภาษีอากร 146
2.1 ภาษีทางตรง 147
2.2 ภาษีทางอ้อม 159
2.3 ภาษีศุลกากร 169
2.4 มาตรการจูงใจด้านภาษี 173
2.5 มาตรการและบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีอากรและศุลกากร 174
3. อนุสัญญาภาษีซ้อน 177
3.1 ข้อพิจารณาจากการใช้บังคับอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่าง สปป. ลาว และไทย 177
3.2 การขจัดภาษีซ้อน 180
4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 181
บทที่ 9 กฎหมายว่าด้วยการเงินและการธนาคารของ สปป. ลาว 182
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 182
2. ธนาคารแห่ง สปป. ลาว 183
2.1 โครงสร้างคณะกรรมการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว 183
2.2 การดำเนินกิจการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว 184
3. ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน 185
3.1 ประเภทกิจการของธนาคารพาณิชย์ 186
3.2 ประเภทธุรกิจของสถาบันการเงิน 187
4. กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน 194
4.1 ความหมายของการฟอกเงิน 195

4.2 ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน 196
4.3 สถาบันที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน 198
4.4 มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน 199
5. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 201
บทที่ 10 การนำเงินเข้าและส่งเงินออกจาก สปป. ลาว 203
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 203
2. กฎเกณฑ์ทั่วไปในการนำเงินและโลหะมีค่าเข้าและออกจาก สปป. ลาว 203
2.1 การใช้เงินตราต่างประเทศใน สปป. ลาว 205
2.2 การนำเงินเข้ามาใน สปป. ลาว 206
2.3 การนำเงินออกจาก สปป. ลาว 207
3. การนำเข้าและส่งออกเงินตราต่างประเทศโดยนักลงทุนต่างประเทศใน สปป. ลาว 207
3.1 การโอนเงินทุนในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศจากต่างประเทศเข้ามายัง สปป. ลาว 207
3.2 การโอนกำไร เงินปันผล เงินกู้ ดอกเบี้ย หรือเงินทุนจาก สปป. ลาว ไปต่างประเทศ 210
3.3 ระบบแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของ สปป. ลาว 211
4. การลงทุนในต่างประเทศของบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว 214
5. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง 214
5.1 หน่วยงานภายในธนาคารแห่ง สปป. ลาว ประกอบด้วย 214
5.2 หน่วยงานที่ขึ้นตรงกับธนาคารแห่ง สปป. ลาว ประกอบด้วย 215
บทที่ 11 กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ 216
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 216
2. กฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์ 216
3. ตลาดหลักทรัพย์ 217
4. การเสนอขายหลักทรัพย์ 218
4.1 รูปแบบในการเสนอขายหลักทรัพย์ 218
4.2 คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ 219

4.3 การขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์ 223
4.4 ขั้นตอนการเสนอขายหลักทรัพย์ 224
5. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 226
5.1 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 226
5.2 คุณสมบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 227
5.3 การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 228
6. การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน ... 230
6.1 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ . 230
6.2 การเปิดเผยข้อมูลต่อตลาดหลักทรัพย์ 234
7. หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 237
7.1 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ 237
7.2 ตลาดหลักทรัพย์ 237
7.3 กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า 237
บทที่ 12 ที่ดิน 199
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 199
2. การถือครองที่ดินใน สปป. ลาว 199
3. ประเภทของสิทธิในการถือครองที่ดิน 203
3.1 สิทธินำใช้ที่ดิน 203
3.2 สิทธิใช้ที่ดิน 204
4. เอกสารแสดงสิทธิเหนือที่ดิน 204
4.1 ใบตราดิน 204
4.2 ใบแผนที่ดิน 205
4.3 ใบยั้งยืนที่ดิน 205
4.4 ใบยั้งยืนการพัฒนาที่ดิน 205
4.5 ใบยั้งยืนเค้ามูลที่ดิน 205
5. นิติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับที่ดินและการจดทะเบียน 206

5.1 นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่ต้องจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธินำใช้ที่ดิน 206
5.2 นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่ต้องจดทะเบียนการเคลื่อนไหวสิทธิใช้ที่ดิน 207
6. การเช่าหรือขอสัมปทานที่ดิน 208
6.1 การเช่าที่ดิน 210
6.2 การสัมปทานที่ดิน 212
7. กฎหมายผังเมือง 215
8. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 216
บทที่ 13 การจ้างแรงงานและสหภาพแรงงานใน สปป. ลาว 218
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 218
2. หลักการทั่วไป 218
3. การจ้างแรงงาน 219
3.1 สัญญาจ้างแรงงาน 219
3.2 เงื่อนไขการจ้างงาน 222
3.3 ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน 223
3.4 ระบบประกันสังคม 227
3.5 ค่าแรงหรือเงินเดือนขั้นต่ำ และการจ่ายเงิน 243
3.6 การหักและการชำระภาษีเงินได้ของบุคคลจากค่าจ้างหรือเงินเดือน 243
3.7 การจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้าง 244
4. การแก้ไขข้อพิพาททางด้านแรงงานและการนัดหยุดงาน 244
5. การรวมกลุ่มแรงงาน 245
5.1 สหภาพแรงงาน (Trade Union) 245
5.2 การจัดตั้งสหภาพแรงงาน 247
5.3 สมาชิกสหภาพแรงงาน 248
5.4 สิทธิและหน้าที่ของสหภาพแรงงาน 248
5.5 สหพันธ์สหภาพแรงงาน (Federation of Trade Union) 249
6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 250

6.1 หน่วยงานภายในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม 250

บทที่ 14 ธุรกิจประกันภัยและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย 252

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 252
2. ภาพรวมของธุรกิจประกันภัยของ สปป. ลาว ในปัจจุบัน 252
3. ประเภทของการประกันภัย 253
   - 3.1 การประกันชีวิต 253
   - 3.2 การประกันภัยทั่วไป 254
   - 3.3 การประกันภัยต่อ 255
4. สัญญาประกันภัย 256
   - 4.1 สัญญาประกันภัยส่วนบุคคล 256
   - 4.2 สัญญาประกันภัยทรัพย์สิน 258
   - 4.3 สัญญาประกันภัยความรับผิดทางแพ่ง 259
   - 4.4 ข้อความของสัญญาประกันภัย 259
   - 4.5 กำหนดเวลาในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน 259
   - 4.6 กำหนดเวลาในการชำระค่าสินไหมทดแทน 260
   - 4.7 การสิ้นสุดของสัญญาประกันภัย 260
   - 4.8 การโอนสัญญาประกันภัย 260
   - 4.9 อายุความในการฟ้องร้องคดี 261
5. สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัย 261
   - 5.1 สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัย 261
   - 5.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ซื้อการประกันภัย 262
6. ธุรกิจประกันภัย 263
   - 6.1 ประเภทและขอบเขตการดำเนินธุรกิจประกันภัย 263
   - 6.2 การขออนุญาตจัดตั้งธุรกิจประกันภัย 263
   - 6.3 คุณสมบัติในการจัดตั้งธุรกิจประกันภัย 263
   - 6.4 การดำเนินธุรกิจประกันภัยโดยบริษัทประกันภัยต่างประเทศ 264

6.5 การถอนใบอนุญาตดำเนินธุรกิจประกันภัย 265
7. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย 266
7.1 ตัวแทนประกันภัย 266
7.2 นายหน้าประกันภัย 267
8. การระงับข้อพิพาทด้านการประกันภัย 268
9. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 269
9.1 องค์การกำกับดูแลการประกันภัย 269
9.2 องค์การตรวจสอบการประกันภัย 269
บทที่ 15 การค้ำประกัน 271
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 271
2. หลักการทั่วไป 271
3. การค้ำประกันด้วยบุคคล 272
3.1 ขอบเขตความรับผิดของผู้ค้ำประกัน 273
3.2 การสิ้นสุดการค้ำประกัน 273
4. การค้ำประกันด้วยทรัพย์ 274
4.1 การค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ 274
4.2 การค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ 278
5. การจำนำด้วยสิ่งอื่นภายใต้กฎหมายลาว 282
5.1 การจำนำด้วยสินค้าในคลัง 282
5.2 การจำนำด้วยทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน 282
5.3 การจำนำด้วยทรัพย์สินหรือดอกผลของโครงการ หรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการรับประกันว่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต 283
6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 283
บทที่ 16 การค้าน้ำมันใน สปป. ลาว 284
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 284
2. หลักการทั่วไป 284

3. การนำเข้าน้ำมัน 285
3.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง 285
3.2 เงื่อนไขในการเริ่มตั้งธุรกิจการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง 286
3.3 เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง 287
3.4 มาตรการลงโทษต่อผู้ละเมิดกฎหมาย 288
4. การขายน้ำมัน 288
4.1 การขายส่ง 288
4.2 การขายปลีก 289
5. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 293
บทที่ 17 กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา 294
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 294
2. ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา 294
2.1 ทรัพย์สินอุตสาหกรรม 294
2.2 พันธุ์พืชใหม่ 295
2.3 ลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้อง 296
3. รายละเอียดของทรัพย์สินอุตสาหกรรม 296
3.1 สิทธิบัตร 296
3.2 อนุสิทธิบัตร 298
3.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์ 299
3.4 เครื่องหมายการค้า 300
3.5 แบบผังภูมิของวงจรรวม 303
3.6 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ 305
4. รายละเอียดของลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ 306
4.1 ผลงานที่ได้รับความคุ้มครอง 307
4.2 เจ้าของลิขสิทธิ์และสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ 308
4.3 เจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิของเจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ ... 309

5. ระบบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา 311
5.1 การคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม 312
5.2 การคุ้มครองลิขสิทธิและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ 314
6. การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา 316
6.1 การละเมิดทรัพย์สินอุตสาหกรรม 316
6.2 การละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ 319
7. การระงับข้อพิพาท 323
7.1 การประนีประนอมยอมความ 323
7.2 การไกล่เกลี่ย 323
7.3 การแก้ไขทางด้านบริหาร และการแก้ไขทางด้านบริหารเกี่ยวกับข้อขัดแย้งตามชายแดน 324
7.4 การแก้ไขโดยองค์การแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ 324
7.5 การฟ้องร้องต่อศาลประชาชน 324
7.6 การแก้ไขข้อขัดแย้งสากล 325
8. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 326
บทที่ 18 การทำเหมืองแร่ 327
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 327
2. ประเภทของแร่ 327
3. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ 327
3.1 เขตที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ 327
3.2 เขตสงวน 327
3.3 เขตหวงห้าม 328
3.4 เขตที่มีพิษ 328
4. ประเภทกิจการเกี่ยวกับแร่ 328
5. การขอสัมปทานและการดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ 329
5.1 การขอสัมปทานและการจัดตั้งนิติบุคคล 329

5.2 การเสาะค้นแร่ 334
5.3 การสำรวจแร่ 335
5.4 การขุดค้นและแต่งแร่ 337
5.5 การซื้อขายแร่ 340
5.6 การขนส่งแร่ 340
5.7 การฟื้นฟูพื้นที่ขุดค้นแร่ และการปิดบ่อแร่ 341
5.8 การส่งมอบกิจการขุดค้นแร่ 341
6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง 341
บทที่ 19 กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 343
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 343
2. ทรัพยากรธรรมชาติ 343
2.1 ป่าไม้ 343
2.2 น้ำและแหล่งน้ำ 344
2.3 สัตว์ 346
3. สิ่งแวดล้อม 347
3.1 การป้องกันสิ่งแวดล้อม 347
3.2 การรับรองและอนุญาตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 358
4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง 359
4.1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 359
4.2 กระทรวงเกษตรและป่าไม้ 360
บทที่ 20 กระบวนการระงับข้อพิพาท 362
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 362
2. การระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการไกล่เกลี่ยทางการปกครอง 362
2.1 หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน 363
2.2 วิธีการของการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง 364

2.3 ผลของการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง 366
3. การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ 366
3.1 ลักษณะทั่วไปของการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ 367
3.2 กระบวนการแก้ไขข้อขัดแย้งโดยศูนย์หรือสำนักงานแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ 369
3.3 การบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่างประเทศหรือสากล 372
4. การระงับข้อพิพาทโดยศาล 373
4.1 หลักในการดำเนินคดีในศาล 373
4.2 การพิจารณาตัดสินคดีแพ่ง 373
4.3 การพิจารณาตัดสินคดีอาญา 377
4.4 การบังคับตามคำตัดสินของศาล 381
4.5 การรื้อฟื้นคดี 386
4.6 การบังคับตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศ 388
5. ระบบศาล 389
5.1 ศาลและเขตอำนาจของศาลในแต่ละชั้น 389
5.2 องค์การอัยการประชาชน 396
บรรณานุกรม 402
ภาคผนวก 405

บทที่ 1
ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. ประวัติกฎหมายลาวโดยย่อ

สปป. ลาว เป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน กฎหมายโบราณหรือกฎหมายจารีตประเพณีได้ถูกบัญญัติไว้ในใบลาน ซึ่งได้รับการถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปในสังคมจนกลายเป็นกฎหมายของประเทศ

กฎหมายธรรมศาสตร์ขุนบรมเป็นกฎหมายโบราณที่เก่าแก่ที่สุดในบรรดากฎหมายโบราณลาวซึ่งมีทั้งหมด 9 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายธรรมศาสตร์ขุนบรม คัมภีร์สร้อยสายคำ คัมภีร์มูลคำไต คัมภีร์พระธรรมศาสตร์หลวง คัมภีร์สุวรรณมุกขา คัมภีร์ราชศาสตร์ คัมภีร์โพสะราช คัมภีร์สังคหปกรณ์ คัมภีร์อาณาจักรและธรรมจักรแห่งธรรมศาสตร์ เนื้อหาของกฎหมายส่วนใหญ่จะยึดถือหลักของพุทธศาสนาเป็นหลักการสำคัญ

ก่อนการสถาปนาเป็น สปป. ลาว ซึ่งเป็นยุคที่ฝรั่งเศสเข้ามาปกครองลาว ได้มีการนำแนวคิดทางกฎหมายในระบบ Civil Law เข้ามา กฎหมายโบราณลาวจึงถูกปรับเปลี่ยนโดยมีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปของประมวลกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย ประมวลกฎหมายแพ่ง ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ สปป. ลาวยังมีการบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ซึ่งได้ถูกบัญญัติขึ้นและประกาศใช้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927)

หลังจากที่ได้สถาปนาเป็น สปป. ลาว ในปี พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) บรรดาประมวลกฎหมายและกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้ประกาศใช้มาก่อนหน้านี้ได้ถูกยกเลิกทั้งหมด โดยในระหว่างปี พ.ศ. 2518 – 2532 (ค.ศ. 1975 – 1989) สปป. ลาว ใช้กฎหมายที่อยู่ในรูปของมติ คำสั่ง คำแนะนำ ฯลฯ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มาจากการประกาศใช้ของหน่วยงานฝ่ายบริหารในการปกครองและบริหารประเทศ อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2529 (ค.ศ. 1986) รัฐบาลของ สปป. ลาวได้มีนโยบายในการพัฒนาและปฏิรูประบบเศรษฐกิจของประเทศ จากเดิมที่รัฐเป็นเจ้าของทรัพยากรการผลิตพื้นฐาน เป็นผู้วางแผนเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และเป็นผู้ควบคุมราคาสินค้า ทั้งยังเป็นผู้ดำเนินธุรกิจในกิจการที่มีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจของประเทศและปัจจัยขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น กิจการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ด้วยตนเอง[1] มาเป็นการใช้กลไกการตลาดตามนโยบาย “กลไกเศรษฐกิจใหม่” (New Economic Mechanism) โดยการผ่อนคลายการวางแผนและการควบคุมจากส่วนกลาง ให้เสรีภาพกับเอกชนในการประกอบธุรกิจ และส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ รัฐบาลของ สปป. ลาว จึงให้ความสำคัญในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาและปฏิรูประบบเศรษฐกิจดังกล่าว ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) สปป. ลาว ได้รับรองและประกาศใช้กฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน

---

[1] หอการค้าจังหวัดอุดรธานี. ภาพรวมเศรษฐกิจสปป. ลาว.(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : http://udonechamber.com/home/journal-chamber/2569-2569.html. (วันที่ค้นข้อมูล : 20 สิงหาคม 2557).

กฎหมายว่าด้วยอัยการประชาชน กฎหมายว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาล กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยกรรมสิทธิ์ กฎหมายว่าด้วยสัญญา กฎหมายว่าด้วยละเมิด กฎหมายว่าด้วยครอบครัว และกฎหมายว่าด้วยสัญชาติลาว เป็นต้น[2] นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา กฎหมายของ สปป. ลาว ได้มีการปรับปรุงเป็นระยะ จนอาจกล่าวได้ว่า สปป. ลาว มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนากฎหมายให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในสายตาของต่างประเทศ

2. ระบบกฎหมาย

แม้ปัจจุบัน สปป. ลาว ไม่มีกฎหมายที่ได้ถูกรวบรวมไว้ในลักษณะของประมวลกฎหมาย แต่กฎหมายหลักและบ่อเกิดของกฎหมายที่สำคัญในระบบกฎหมายลาวในปัจจุบันนั้นมีลักษณะเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากหลายประเทศด้วยกัน เช่น ฝรั่งเศส อดีตสหภาพโซเวียต จีน และเวียดนาม ทั้งนี้ กฎหมายหลักของประเทศเป็นกฎหมายที่ตราโดยสภาแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารและองค์การปกครองมีอำนาจในการตรากฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติและบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายหลัก ซึ่งกฎหมายลำดับรองจะมีข้อความที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงกว่าไม่ได้ การใช้กฎหมายประเพณีซึ่งเป็นกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรอาจเกิดขึ้นได้น้อย โดยจะถูกนำมาใช้เฉพาะในการตีความและอุดช่องว่างของกฎหมายในกรณีที่ไม่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติไว้หรือบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนเท่านั้น[3] ดังนั้น หากเป็นกรณีที่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติไว้ชัดเจนแล้ว การใช้กฎหมายประเพณีจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

เมื่อกฎหมายลายลักษณ์อักษรมีความไม่ชัดเจน ระบบกฎหมายลาวยอมรับการนำวิธีการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายมาใช้ โดยอาจพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ และเอกสารทางกฎหมายอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการตีความ เช่น คำนำของกฎหมาย และบันทึกหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากศาลแล้ว กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมยังได้บัญญัติให้คณะประจำสภาแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตีความกฎหมายในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้และตีความกฎหมาย

ภายใต้กฎหมายลาว คำพิพากษาของศาลไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งในบ่อเกิดของกฎหมาย หากแต่เป็นเพียงคำอธิบายในการใช้ตัวบทหรือแนวทางในการตีความกฎหมายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 12 ของกฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน ว่าคำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ในคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ไม่ชัดเจน หรือคำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ในคดีแพ่ง คดีการค้า คดีครอบครัว และคดีเด็กซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดไว้หรือกำหนดไว้แต่ไม่ชัดเจนนั้นถือเป็นประเพณีศาล ซึ่งศาลประชาชนทุกชั้นต้องปฏิบัติตามจนกว่าจะได้รับการกำหนดไว้ในกฎหมาย ตามบทบัญญัติข้างต้น แม้ว่าคำ

[2] ไพมะนี ไชวงสา, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 2 (โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2007), หน้า 47-48.

[3] เรื่องเดียวกัน, หน้า 46.

พิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดดังกล่าวจะได้รับการถือตามโดยศาลที่อยู่ในชั้นที่ต่ำกว่า แต่การถือปฏิบัติตามแนวคำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดในคดีก่อนนั้นไม่ได้เป็นเพราะคำพิพากษาดังกล่าวมีผลบังคับดังเช่นกฎหมายแต่อย่างใด

ดังนี้แล้ว จะเห็นว่าระบบกฎหมายของ สปป. ลาว ในปัจจุบันมีความคล้ายคลึงกับระบบกฎหมายของไทย แม้จะไม่มีการรวบรวมไว้อย่างประมวลกฎหมาย แต่กฎหมายลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นกฎหมายหลักของประเทศยังคงเป็นกฎหมายที่ตราโดยสภาแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นตัวแทนของประชาชนในประเทศ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของการอุดช่องว่างของกฎหมายด้วยกฎหมายประเพณีนั้น ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดที่กล่าวไว้อย่างชัดเจนดังเช่นมาตรา 4 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยแต่อย่างใด การใช้กฎหมายประเพณีในการอุดช่องว่างของกฎหมายลาวยังคงเป็นเพียงทฤษฎีกฎหมายที่ได้รับการสอนในโรงเรียนกฎหมายเท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติเองก็เป็นการยากที่จะพบตัวอย่างการอุดช่องว่างของกฎหมายด้วยการใช้กฎหมายประเพณีดังกล่าว เนื่องจากคำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดของ สปป. ลาว ยังไม่มีระบบการเผยแพร่ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย นอกจากนี้ แม้คำพิพากษาศาลประชาชนสูงสุดของ สปป. ลาวจะไม่ถือเป็นหนึ่งในบ่อเกิดของกฎหมายเช่นเดียวกับคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของระบบกฎหมายภาคพื้นยุโรป (Civil Law) แต่ลักษณะบังคับของคำพิพากษาศาลประชาชนสูงสุดของ สปป. ลาว ที่มีต่อคำพิพากษาของศาลประชาชนในระดับชั้นที่ต่ำกว่าในฐานะประเพณีศาลนั้นมีความชัดเจนและเข้มงวดกว่าของไทย โดยกฎหมายว่าด้วยศาลประชาชนได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าศาลประชาชนทุกระดับชั้นต้องปฏิบัติตามประเพณีศาลดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

3. ที่มาของกฎหมาย

ที่มาของกฎหมายลาวนั้นมี 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ กฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายประเพณี[4]

3.1 กฎหมายลายลักษณ์อักษร

ก่อนจะกล่าวถึงกฎหมายลายลักษณ์อักษรในรายละเอียด สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ควรเข้าใจเป็นพื้นฐานก่อนการศึกษากฎหมายลาวนั้น คือ ความหมายของคำว่า “กฎหมาย”

ในการศึกษากฎหมายลาวนั้น คำว่า “กฎหมาย” ได้ถูกใช้ในสองบริบทด้วยกัน ในบริบทหนึ่ง คำว่า “กฎหมาย” มีความหมายเฉพาะ หมายถึง กฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทหนึ่ง ซึ่งตราโดยสภาแห่งชาติอันเป็นองค์กรทางด้านนิติบัญญัติและประกาศใช้โดยประธานประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายลายลักษณ์อักษรของไทยแล้วอาจเปรียบเทียบ “กฎหมาย” ในบริบทนี้ได้กับ “พระราชบัญญัติ” และในอีกบริบทหนึ่ง คำว่า “กฎหมาย” ยังอาจถูกใช้ในความหมายทั่วไปซึ่งหมายรวมถึงกฎหมายลายลักษณ์อักษรหรือกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์

[4] ไพมะนี ไชวงสา, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, หน้า 43.

อักษร ไม่ว่ากฎหมายนั้นจะถูกตราโดยองค์กรนิติบัญญัติหรือองค์กรบริหาร และไม่ว่ากฎหมายนั้นจะมีอำนาจบังคับใช้ในลำดับชั้นใด ในบริบทนี้ คำว่า “กฎหมาย” จะถูกใช้ในความหมายที่เทียบเคียงได้กับคำว่า “กฎหมาย” ของไทย

นอกจากนี้ คำอีกหนึ่งคำที่อาจสร้างความสับสนให้กับคนไทยในการศึกษากฎหมายลาว ได้แก่ คำว่า “นิติกรรม” ซึ่งภายใต้กฎหมายลาวนั้น “นิติกรรม” มิได้หมายถึง การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 149 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่อย่างใด หากแต่หมายถึง บทบัญญัติหรือเอกสารทางกฎหมายที่ตราและบังคับใช้โดยองค์กรของรัฐที่มีอำนาจ ซึ่งอาจมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปหรือโดยเฉพาะเจาะจง[5] หรืออาจกล่าวได้โดยสรุปว่า คำว่า “นิติกรรม” ภายใต้กฎหมายลาวนั้น หมายถึง กฎหมายลายลักษณ์อักษรนั่นเอง (legislation หรือ written law)

เมื่อกล่าวถึงกฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมของ สปป. ลาวได้แบ่งประเภทกฎหมายลายลักษณ์อักษรออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป และกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการเฉพาะ[6] โดยกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปนั้นประกอบด้วย

(1) รัฐธรรมนูญ
(2) กฎหมาย
(3) มติของสภาแห่งชาติ
(4) มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ
(5) รัฐบัญญัติของประธานประเทศ
(6) คำรัสของรัฐบาล
(7) มติของรัฐบาล
(8) คำสั่ง ข้อตกลง และคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี
(9) คำสั่ง ข้อตกลง และคำแนะนำของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร
(10) คำสั่ง ข้อตกลง และคำแนะนำของเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล
(11) กฎระเบียบของบ้าน[7]

กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการเฉพาะประกอบด้วย

(1) รัฐดำรัสประกาศใช้กฎหมาย

[5] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 2.

[6] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 3.

[7] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 4.

(2) รัฐดำรัส ดำรัส หรือข้อตกลงเกี่ยวกับการให้ประดับยศหรือแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง หรือที่เกี่ยวกับงานเฉพาะ

(3) แจ้งการ[8]

กฎหมายลายลักษณ์อักษรที่บัญญัติขึ้นนี้อาจมีบ่อเกิดที่แตกต่างกัน โดยแบ่งได้ตามอำนาจของผู้บัญญัติกฎหมาย โดยพิจารณาว่ากฎหมายนั้นบัญญัติโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือองค์การปกครอง[9] อย่างไรก็ตาม การพิจารณากฎหมายลายลักษณ์อักษรในรายงานฉบับนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปเท่านั้น

3.1.1 กฎหมายนิติบัญญัติหรือกฎหมายแท้จริง

กฎหมายนิติบัญญัติหรือกฎหมายแท้จริง หมายถึง กฎหมายที่ตราขึ้นหรือได้รับการรับรองโดยฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบัญญัติกฎหมายโดยตรง โดยในกรณีนี้หมายถึงการได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติ กฎหมายที่สำคัญที่สุดในกฎหมายประเภทนี้ได้แก่ “กฎหมาย” องค์กรหรือบุคคลที่มีอำนาจเสนอร่างกฎหมายได้แก่ ประธานประเทศ คณะประจำสภาแห่งชาติ รัฐบาล ศาลประชาชนสูงสุด องค์การอัยการประชาชนสูงสุด และแนวลาวสร้างชาติหรือองค์การมหาชนขั้นศูนย์กลาง[10] ก่อนที่ร่างกฎหมายจะได้รับการเสนอต่อสภาแห่งชาติเพื่อรับรองนั้น ร่างกฎหมายจะต้องผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของร่างกฎหมายโดยกระทรวงยุติธรรม และผ่านการพิจารณาโดยรัฐบาลเสียก่อน เมื่อรัฐบาลเห็นชอบร่างกฎหมายแล้ว รัฐบาลจึงจะเป็นผู้เสนอร่างกฎหมายต่อคณะประจำสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณาและรับรองร่างกฎหมายโดยสภาแห่งชาติต่อไป ร่างกฎหมายจะมีผลบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาแห่งชาติมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุม เมื่อร่างกฎหมายผ่านการรับรองโดยสภาแห่งชาติแล้ว คณะประจำสภาแห่งชาติจะเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อประธานประเทศภายใน 20 วันนับตั้งแต่วันที่ร่างกฎหมายดังกล่าวถูกรับรองโดยสภาแห่งชาติ และประธานประเทศจะพิจารณาออกรัฐดำรัสประกาศใช้กฎหมายนั้น ๆ ภายใน 10 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายจากคณะประจำสภาแห่งชาติ ในระยะเวลาดังกล่าวประธานประเทศอาจส่งร่างกฎหมายกลับไปยังคณะประจำสภาแห่งชาติและเสนอให้สภาแห่งชาติพิจารณาอีกครั้ง ในกรณีที่สภาแห่งชาติยืนยันว่าร่างกฎหมายควรได้รับการประกาศใช้ ประธานประเทศจะต้องประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะประจำสภาแห่งชาติ[11] เนื้อหาของ “กฎหมาย” จะเป็นการกำหนดหลักการรวมของระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ โดยมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป[12] โดยจะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไม่ได้

[8] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 5.

[9] ไพมะนี ไชวงสา, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, หน้า 43.

[10] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 18.

[11] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 57-58.

[12] ไพมะนี ไชวงสา, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, หน้า 43.

นอกจากนี้ กฎหมายที่ตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติยังได้แก่ มติของสภาแห่งชาติและมติของคณะประจำสภาแห่งชาติ มติของสภาแห่งชาติ ได้แก่ การตกลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมสภาแห่งชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ รวมถึงรายละเอียดในการบังคับใช้กฎหมายและปัญหาอื่น ๆ ที่อยู่ในขอบอำนาจของสภาแห่งชาติ[13] โดยสำนักเลขานุการของที่ประชุมสภาแห่งชาติจะเป็นผู้ร่างมติของสภาแห่งชาติและเสนอต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติเพื่อรับรอง

มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ ได้แก่ การตกลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมคณะประจำสภาแห่งชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายละเอียดในการบังคับใช้มติของสภาแห่งชาติ การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้และการตีความรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และรวมถึงปัญหาอื่น ๆ ที่อยู่ในขอบอำนาจของคณะประจำสภาแห่งชาติ โดยห้องว่าการหรือกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องของสภาแห่งชาติจะเป็นผู้ร่างและเสนอต่อที่ประชุมคณะประจำสภาแห่งชาติเพื่อรับรองด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมประชุม[14]

3.1.2 กฎหมายบริหารบัญญัติหรือกฎหมายซึ่งออกโดยฝ่ายบริหาร

กฎหมายบริหารบัญญัติเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจของ “กฎหมาย” กฎหมายบริหารบัญญัติ ได้แก่ รัฐบัญญัติของประธานประเทศ ดำรัสของรัฐบาล มติของรัฐบาล คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี รวมถึงคำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือหัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล

รัฐบัญญัตินั้นเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรซึ่งตราโดยประธานประเทศ โดยการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ โดยทั่วไปแล้วการตรารัฐบัญญัติของประธานประเทศนั้นไม่จำเป็นต้องได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติ เว้นแต่ในกรณีที่รัฐบัญญัตินั้นตราขึ้นเพื่อแก้ไขบทบัญญัติบางมาตราของกฎหมาย ซึ่งคณะประจำสภาแห่งชาติต้องเสนอต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติครั้งถัดไปเพื่อรับรอง[15]

ดำรัสของรัฐบาลเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรซึ่งตราโดยรัฐบาลในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เพื่อกำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้มติของสภาแห่งชาติ มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแผนยุทธศาสตร์

(2) แก้ไขความสัมพันธ์ในสังคมในเขตใดเขตหนึ่ง เพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นในการใช้อำนาจปกครองรัฐในกรณีที่ยังไม่ได้ออกเป็น “กฎหมาย”

(3) จัดตั้งและกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของกระทรวงและองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล

[13] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 59.

[14] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 61-62.

[15] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 65.

นอกจากนี้ รัฐบาลยังอาจออกดำรัสแนะนำการบังคับใช้ “กฎหมาย” เพื่ออธิบายเนื้อหาของกฎหมายบางมาตราให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเป็นการออกดำรัสในกรณีที่ “กฎหมาย” กำหนดว่ารายละเอียดจะได้รับการบัญญัติไว้โดยระเบียบการเฉพาะ[16] ทั้งนี้ รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดแผนการร่างดำรัสของรัฐบาลตามการเสนอของกระทรวงและองค์การต่าง ๆ ที่ขึ้นกับรัฐบาล ซึ่งจะต้องเสนอแผนการร่างดำรัสประจำปีของตนต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณาก่อนวันที่ 1 กันยายนของทุกปี[17]

มติของรัฐบาล ได้แก่ การตกลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมรัฐบาล ซึ่งเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนงบประมาณแห่งรัฐ และปัญหาอื่น ๆ ที่อยู่ในขอบอำนาจของรัฐบาล โดยห้องว่าการรัฐบาลจะเป็นผู้ร่างมติของรัฐบาลและนำเสนอต่อที่ประชุมรัฐบาลเพื่อพิจารณารับรอง[18]

นอกจากนี้ กฎหมายบริหารบัญญัติยังรวมถึงคำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี หรือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือหัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล ทั้งนี้ คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำ เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่หัวหน้าองค์การของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ออกเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย รัฐบัญญัติหรือกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ รวมถึงให้คำแนะนำและอธิบายขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา และรายละเอียดในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่สูงกว่าในเรื่องที่อยู่ภายในขอบอำนาจของตน สำหรับคำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีนั้นร่างขึ้นโดยห้องว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี* และนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารับรอง และสำหรับคำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือหัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาลนั้นร่างขึ้นโดยห้องว่าการหรือกรมที่เกี่ยวข้องและนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือหัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาลพิจารณารับรอง[19]

3.1.3 กฎหมายองค์การบัญญัติหรือกฎหมายซึ่งออกโดยองค์การปกครอง

กฎหมายองค์การบัญญัติเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์การปกครอง ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจของ “กฎหมาย” กฎหมายองค์การบัญญัติ ได้แก่ คำสั่ง ข้อตกลงหรือคำแนะนำของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร คำสั่ง ข้อตกลงหรือคำแนะนำของเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล รวมถึงกฎระเบียบของบ้านด้วย

คำสั่ง ข้อตกลงหรือคำแนะนำของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร และคำสั่ง ข้อตกลงหรือคำแนะนำของเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ห้องการเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร และเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลร่างขึ้น โดยประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคณะสมาชิกสภาแห่งชาติประจำเขต

[16] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 66.

[17] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 67.

[18] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 71.

* ห้องว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นองค์ประกอบหนึ่งของสำนักงานนายกรัฐมนตรีซึ่งประกอบด้วยห้องว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี คณะเลขาธิการรัฐบาล ทบวง และองค์การอื่น ๆ ที่ขึ้นกับรัฐบาล

[19] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 72-76.

เลือกตั้ง จากนั้นจึงส่งต่อให้แผนกยุติธรรมแขวงหรือนคร หรือห้องการยุติธรรมเมืองหรือเทศบาล[**] ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของกฎหมายก่อนเสนอต่อเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร หรือเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลพิจารณารับรอง[20]

กฎระเบียบของบ้าน เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ออกโดยองค์การปกครองบ้าน เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรในลำดับที่สูงกว่า หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตน องค์การปกครองบ้านเป็นผู้ร่างกฎระเบียบของบ้าน จากนั้นจึงนำร่างเสนอต่อที่ประชุมบ้านเพื่อปรึกษาหารือและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนภายในบ้าน เมื่อได้รับฟังความคิดเห็นแล้วร่างดังกล่าวอาจมีการแก้ไขก่อนส่งต่อไปยังห้องการยุติธรรมเมืองหรือเทศบาลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของกฎหมายก่อนเสนอต่อห้องว่าการปกครองเมืองหรือเทศบาลเพื่อพิจารณารับรอง[21]

ในกรณีที่กฎหมายองค์การบัญญัติขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือ “กฎหมาย” กฎหมายองค์การบัญญัตินั้นจะตกเป็นโมฆะ[22]

3.2 กฎหมายประเพณี

กฎหมายประเพณีเป็นกฎหมายที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่แม้จะมิได้มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมายประเพณีก็มีสภาพบังคับดังเช่นกฎหมายเนื่องจากเป็นหลักกฎหมายที่ประชาชนรับรู้โดยทั่วไปว่าเป็นกฎหมาย และรัฐก็ได้บังคับใช้หลักกฎหมายเหล่านั้นเรื่อยมา[23]

ในประเด็นนี้ อาจารย์ ไพมะนี ไชวงสา หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ ประจำคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ได้รวบรวมเหตุผลที่ทำให้กฎหมายประเพณีมีผลบังคับใช้ไว้ 4 ประการด้วยกัน กล่าวคือ

3.2.1 กฎหมายประเพณีใช้บังคับได้เนื่องจากประชาชนมีเจตจำนงให้ใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ตามความเห็นนี้ กฎหมายประเพณีสามารถใช้บังคับได้เนื่องจากถือว่าเป็นเจตจำนงของประชาชน เหตุผลตามคำอธิบายนี้สามารถใช้ได้เฉพาะในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

[**] ระบบการจัดการดูแลในภาคส่วนต่าง ๆ ของ สปป. ลาวจะแบ่งออกเป็นระดับ กล่าวคือ ในส่วนกลางจะได้รับการดูแลโดยองค์การขั้น “กระทรวง” ในขั้นแขวงหรือนครจะได้รับการดูแลโดยองค์การขั้น “แผนก” และในขั้นเมืองหรือเทศบาลจะได้รับการดูแลโดยองค์การขั้น “ห้องการ” ซึ่งองค์การแต่ละขั้นจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด

[20] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 77.

[21] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 79.

[22] ไพมะนี ไชวงสา, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, หน้า 44.

[23] เรื่องเดียวกัน, หน้า 45.

3.2.2 กฎหมายประเพณีใช้บังคับได้เนื่องจากผู้มีอำนาจบัญญัติยอมรับกฎหมายประเพณีเป็นกฎหมาย

ตามความเห็นนี้ กฎหมายประเพณีไม่มีอำนาจบังคับใช้ในตัวของมันเอง แต่สามารถใช้บังคับได้เนื่องจากรัฐาธิปัตย์รับรองอำนาจบังคับให้ เช่น มีการตัดสินรับรองโดยศาล หรือมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรบัญญัติรับรอง เหตุผลตามคำอธิบายนี้สามารถใช้ได้ไม่ว่าประเทศนั้น ๆ จะปกครองด้วยระบอบใด

3.2.3 กฎหมายประเพณีใช้บังคับได้เนื่องจากประชาชนรับรู้ว่าประเพณีนั้น ๆ เป็นกฎหมาย

ตามความเห็นนี้ เหตุผลสนับสนุนที่ทำให้กฎหมายประเพณีมีผลบังคับใช้เนื่องจากประเพณีนั้น ๆ ได้ถูกใช้บังคับดังเช่นกฎหมายเป็นระยะเวลานานจนกระทั่งประชาชนรับรู้ว่าประเพณีนั้น ๆ เป็นกฎหมาย ตามความเห็นนี้ ข้อสำคัญอยู่ที่การที่ประชาชนรับรู้ความเป็นกฎหมายของประเพณีนั้น ๆ ดังนั้น ความเห็นนี้ซึ่งให้ความสำคัญของประชาชนจึงอาจได้รับการสนับสนุนจากรัฐที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น

3.2.4 กฎหมายประเพณีใช้บังคับได้เนื่องจากมีการใช้กฎหมายประเพณีนั้นในลักษณะเดียวกันและต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน

ตามความเห็นนี้ กฎหมายประเพณีสามารถใช้บังคับได้เนื่องจากมีการใช้กฎหมายประเพณีนั้นในลักษณะเดียวกัน และใช้อย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน โดยต้องประกอบด้วยเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) มีการใช้กฎหมายประเพณีนั้นในลักษณะเดียวกัน เช่น การที่แพทย์สามารถรักษาผู้ป่วยด้วยวิธีการตัดขาได้โดยไม่เป็นความผิด

(2) มีการใช้กฎหมายประเพณีในลักษณะเดียวกันนั้นต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และ

(3) ไม่ขัดต่อกฎหมายลายลักษณ์อักษร

3.2.5 ผลบังคับใช้ของกฎหมายประเพณีใน สปป. ลาว

สำนักงานฯ ไม่พบหลักฐานหรือเอกสารทางการศึกษาใดที่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า สปป. ลาว ใช้หลักเกณฑ์ใดในการบังคับใช้กฎหมายประเพณีให้มีผลดังเช่นกฎหมายกฎหมายลายลักษณ์อักษร พบแต่เพียงมีเพียงความเห็นของอาจารย์ ไพมะนี ไชวงสา ซึ่งได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้กฎหมายประเพณีใน สปป. ลาว ไว้ว่า เนื่องจาก สปป. ลาว ถือเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ความเป็นไปได้ที่จะเกิดกฎหมายประเพณีขึ้นจึงมีไม่มาก เพราะหากมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรแล้ว กฎหมายประเพณีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ต้องอุดช่องว่างของกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้ กฎหมายประเพณีอาจเป็นกฎหมายที่ใช้จำกัดหรือขยายความกฎหมายลายลักษณ์อักษรก็ได้[24]

[24] เรื่องเดียวกัน, หน้า 46

4. ศักดิ์และลำดับชั้นของกฎหมาย

กฎหมายลายลักษณ์อักษรของ สปป. ลาว มีหลายรูปแบบด้วยกันตามที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 9 ว่ากฎหมายลายลักษณ์อักษรจะมีข้อความขัดหรือแย้งกับกฎหมายลายลักษณ์อักษรในลำดับที่สูงกว่าไม่ได้[25] ดังนั้น การศึกษาศักดิ์และลำดับของกฎหมายลายลักษณ์อักษรแต่ละประเภทจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะสามารถใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้องในกรณีที่บทบัญญัติมีความแตกต่างกัน

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดและเป็นกฎหมายแม่บทของกฎหมายทั้งหลาย การรับรองร่างหรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาแห่งชาติอย่างน้อยสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติทั้งหมด กฎหมายใด ๆ จะมีข้อความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญมิได้

กฎหมาย เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีลำดับชั้นรองจากรัฐธรรมนูญ และตราโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติโดยตรง กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภาแห่งชาติมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุม และได้รับการประกาศใช้โดยประธานประเทศ เนื้อหาของ “กฎหมาย” จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไม่ได้

มติของสภาแห่งชาติ เป็นการตกลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมสภาแห่งชาติ ซึ่งรวมถึงรายละเอียดในการบังคับใช้ “กฎหมาย” ดังนั้น มติของสภาแห่งชาติจึงต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับ “กฎหมาย” หากมติของสภาแห่งชาติมีเนื้อหาขัดหรือแย้งกับ “กฎหมาย” ต้องบังคับให้เป็นไปตามที่ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่อยู่ในลำดับที่สูงกว่ากำหนด

มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ เป็นการตกลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมคณะประจำสภาแห่งชาติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายละเอียดในการบังคับใช้มติของสภาแห่งชาติ รวมถึงการตีความรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ดังนั้น มติของคณะประจำสภาแห่งชาติจึงต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และมติของสภาแห่งชาติ

รัฐบัญญัติของประธานประเทศ รัฐบัญญัตินั้นตราโดยประธานประเทศซึ่งไม่ใช่องค์กรทางด้านนิติบัญญัติโดยตรง แต่รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาวได้ให้อำนาจประธานประเทศในการตรารัฐบัญญัติตามการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่รัฐบัญญัตินั้นตราขึ้นเพื่อแก้ไขบทบัญญัติบางมาตราของ “กฎหมาย” คณะประจำสภาแห่งชาติต้องเสนอรัฐบัญญัตินั้นต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติครั้งถัดไปเพื่อรับรอง ทั้งนี้ รัฐบัญญัติจะมีเนื้อหาขัดหรือแย้งกับกฎหมายลายลักษณ์อักษรในลำดับที่สูงกว่า กล่าวคือ รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายไม่ได้

[25] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 9.

ดำรัสของรัฐบาล เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรซึ่งตราโดยรัฐบาลเพื่อกำหนดรายละเอียดในการบังคับใช้มติของสภาแห่งชาติ มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแผนยุทธศาสตร์ รวมถึงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองรัฐในกรณีที่ยังไม่ทันได้ออกเป็น “กฎหมาย” และกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของกระทรวงและองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล ดังนั้น ดำรัสของรัฐบาลจึงต้องมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติของสภาแห่งชาติ และมติของคณะประจำสภาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายในลำดับที่สูงกว่า

มติของรัฐบาล เป็นการตกลงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับการพิจารณาในที่ประชุมรัฐบาล จะขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติของสภาแห่งชาติ มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ และดำรัสของรัฐบาลไม่ได้

คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำ เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่หัวหน้าองค์การของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ออกเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย รัฐบัญญัติ หรือกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ รวมถึงให้คำแนะนำและอธิบายขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา และรายละเอียดในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่สูงกว่าในเรื่องที่อยู่ภายในขอบอำนาจของตน คำสั่ง ข้อตกลง และคำแนะนำอาจตราโดยนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือหัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล เจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร และเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล ทั้งนี้ การบังคับใช้คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำย่อมต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติของสภาแห่งชาติ มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ ดำรัสของรัฐบาล มติของรัฐบาล และคำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำซึ่งออกโดยองค์กรของรัฐที่สูงกว่า

กฎระเบียบของบ้าน เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ออกโดยองค์การปกครองบ้าน เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรในลำดับที่สูงกว่า จึงต้องมีเนื้อหาสอดคล้อง ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติที่กล่าวมาแล้วด้านบน

โดยสรุปแล้ว กฎหมายที่มีลำดับชั้นต่ำกว่าต้องสอดคล้องกับกฎหมายที่มีลำดับชั้นสูงกว่า หากกฎหมายในลำดับชั้นเดียวกันมีข้อความขัดหรือแย้งกัน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับที่ออกหลังสุด และหากกฎหมายในระดับชั้นเดียวกันมีข้อความขัดหรือแย้งในปัญหาเดียวกัน ให้ใช้บังคับตามกฎหมายเฉพาะสำหรับปัญหานั้น ๆ[26]

ลำดับชั้นของกฎหมาย
รัฐธรรมนูญ
กฎหมาย
มติของสภาแห่งชาติ
มติของคณะประจำสภาแห่งชาติ

[26] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 9.

ลำดับชั้นของกฎหมาย
รัฐบัญญัติของประธานประเทศ
ดำรัสของรัฐบาล
มติของรัฐบาล
คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี
คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือหัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล
คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร
คำสั่ง ข้อตกลง หรือคำแนะนำของเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล
กฎระเบียบของบ้าน

5. <u>วิธีการตีความกฎหมาย</u>

การตีความกฎหมายลาวจะเกิดขึ้นในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายมีความไม่ชัดเจน กำกวม หรืออาจมีความหมายได้หลายอย่าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การตีความกฎหมายจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับความหมายที่แท้จริงของบทบัญญัติเท่านั้น[27] หากกฎหมายมีความชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีการตีความอีก ถึงแม้ผู้ใช้กฎหมายจะรู้สึกว่าการใช้กฎหมายเข้ากับข้อเท็จจริงนั้น ๆ จะก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นก็ตาม เนื่องจากความยุติธรรมเป็นความรู้สึกนึกคิดของปัจเจกบุคคลซึ่งอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หากแต่กฎหมายต้องมีความแน่นอน การทำให้กฎหมายมีความยุติธรรมจึงเป็นหน้าที่ของผู้บัญญัติกฎหมายที่จะต้องพิจารณาและแก้ไขกฎหมายให้มีความยุติธรรมอยู่เสมอ เพราะหากเรายอมให้ผู้ใช้กฎหมายซึ่งรวมถึงศาลประชาชน สามารถตีความกฎหมายที่มีความชัดเจนอยู่แล้วเป็นอย่างอื่นได้ แม้จะเพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นแก่ข้อเท็จจริงในคดี แต่การกระทำดังกล่าวจะเท่ากับว่าศาลได้เป็นผู้บัญญัติกฎหมายเสียเอง ซึ่งขัดกับหลักการของรัฐธรรมนูญที่ได้แยกอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ข้อความหรือบทบัญญัติของกฎหมายมีความไม่ชัดเจนหรือขัดกัน กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมได้กำหนดให้การตีความกฎหมายเหล่านั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ต่างกัน กล่าวคือ หากเป็นกรณีที่บทบัญญัติของ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทหนึ่งตราขึ้นโดยสภาแห่งชาติ ซึ่งเปรียบเทียบได้กับ “พระราชบัญญัติ” ของไทย มีความไม่ชัดเจนหรือขัดกัน กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมได้บัญญัติให้คณะประจำสภาแห่งชาติซึ่งถือเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตีความหมายของข้อความหรือบทบัญญัตินั้น โดยต้องตราขึ้นเป็นมติเกี่ยวกับการตีความ “กฎหมาย” นั้น ๆ และหากเป็นกรณีที่

[27] ไพมะนี ไชวงสา, <u>ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป</u>, หน้า 79.

ข้อความหรือบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทอื่นมีความไม่ชัดเจนหรือขัดกันแล้ว ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตีความหมายของข้อความหรือบทบัญญัตินั้น ได้แก่ องค์กรที่ตรากฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นขึ้น[28]

หลักการในการตีความกฎหมายลาวนั้นสามารถแยกพิจารณาออกเป็นหลักการตีความกฎหมายทั่วไปและหลักการตีความกฎหมายพิเศษ ซึ่งมีรายละเอียดดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

5.1 หลักการตีความกฎหมายทั่วไป

หลักการตีความกฎหมายทั่วไปมี 2 ประการ ได้แก่ หลักการตีความตามตัวอักษร และหลักการตีความตามเจตนารมณ์

5.1.1 หลักการตีความตามตัวอักษร

หลักการตีความตามตัวอักษรเป็นการวิเคราะห์ความหมายจากถ้อยคำของกฎหมายนั้นเองซึ่งสามารถแยกเป็นหลักย่อย ๆ ได้ 3 ประการ ประการแรก ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายใช้คำศัพท์สามัญที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในสังคม ถ้อยคำเหล่านี้จะมีความหมายเป็นไปตามที่สามัญชนทั่วไปเข้าใจ ประการที่สอง ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายใช้คำศัพท์ทางเทคนิค ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในทางวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง เช่น คำศัพท์ทางเคมี หรือคำศัพท์ทางวิศวกรรม เป็นต้น ในกรณีนี้การตีความถ้อยคำต้องเป็นไปตามความหมายในเชิงวิชาการเฉพาะด้านของศัพท์นั้น ๆ และประการที่สาม ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายใช้คำศัพท์ที่มีความหมายพิเศษแตกต่างจากความหมายที่เข้าใจกันทั่วไปหรือศัพท์เทคนิค หรือใช้คำศัพท์กฎหมาย ในกรณีนี้กฎหมายจะมีการบัญญัตินิยามไว้ อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำศัพท์ตามที่ได้กำหนดไว้ในบทนิยามจะใช้ได้สำหรับการตีความคำศัพท์ในกฎหมายฉบับนั้น ๆ เท่านั้น ไม่สามารถนำความหมายของคำศัพท์ที่กำหนดไว้ในบทนิยามของกฎหมายฉบับหนึ่งไปใช้เพื่อตีความคำศัพท์เดียวกันที่ปรากฏในกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันได้[29]

5.1.2 หลักการตีความตามเจตนารมณ์

การตีความตามเจตนารมณ์ หมายถึง การวิเคราะห์ความหมายของถ้อยคำจากเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายนั้น ๆ หลักการนี้มาจากเหตุผลที่ว่ากฎหมายนั้นบัญญัติขึ้นมาตามเจตนารมณ์ แล้วจึงพยายามคัดเลือกคำศัพท์หรือถ้อยคำที่สามารถแสดงเจตนารมณ์ได้ถูกต้องและชัดเจนที่สุดมาใช้ในการบัญญัติกฎหมาย ดังนั้น หากเรารู้ถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย เราก็จะสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์หรือถ้อยคำที่ใช้ได้

[28] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 84.

[29] ไพมะนี ไชวงสา, ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, หน้า 82.

5.1.2.1 ทฤษฎีที่ใช้สำหรับการตีความตามเจตนารมณ์

หลักการตีความตามเจตนารมณ์นี้มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ทฤษฎีด้วยกัน ได้แก่ ทฤษฎีอำเภอจิต (Subjective Theory) และทฤษฎีอำเภอการณ์ (Objective Theory)

(1) ทฤษฎีอำเภอจิต (Subjective Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายว่าเราสามารถค้นพบเจตนารมณ์ของกฎหมายได้จากเจตนารมณ์ของผู้บัญญัติกฎหมาย ซึ่งสามารถค้นหาได้จากการศึกษาข้อมูลในเชิงประวัติศาสตร์ของกฎหมายนั้นๆ เช่น พิจารณาต้นฉบับของกฎหมาย รายงานการประชุมของคณะกรรมการร่างกฎหมายและของคณะกรรมาธิการกฎหมายของสภาแห่งชาติ รวมถึงคำอธิบายของที่ประชุมสภาแห่งชาติ

(2) ทฤษฎีอำเภอการณ์ (Objective Theory)

ทฤษฎีนี้อธิบายว่าเราสามารถค้นพบเจตนารมณ์ของกฎหมายได้จากตัวของบทกฎหมายนั้นเอง โดยมิได้ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้บัญญัติกฎหมายแต่อย่างใด เช่น การพิจารณาวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และการตีความตามคุณค่าของคำพิพากษาของศาล ซึ่งอาจตีความกฎหมายเพื่อใช้กับกรณีได้อย่างเหมาะสมตามความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ของสังคมและวิทยาการ ซึ่งจะทำให้กฎหมายไม่หยุดอยู่กับที่ แต่ก้าวหน้าและมีความทันสมัยอยู่เสมอ

ในประเด็นนี้ อาจารย์ไพมะนี ไชวงสาได้มีความเห็นว่าไม่ควรใช้เพียงทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งในการตีความกฎหมาย เนื่องจากทฤษฎีอำเภอจิตนั้นมิได้คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิทยาการ แม้จะทำให้กฎหมายมีสเถียรภาพและความแน่นอน แต่ก็ทำให้กฎหมายแข็งกระด้างและไม่ทันสมัย ในทางกลับกัน แม้ทฤษฎีอำเภอการณ์จะคำนึงถึงสภาพความเป็นจริง และความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิทยาการซึ่งทำให้กฎหมายทันสมัยอยู่เสมอ แต่ทฤษฎีนี้ละเลยข้อพิจารณาที่ว่าพัฒนาการของกฎหมายเป็นผลสืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ ดังนั้น ในการตีความกฎหมายจึงควรใช้ทั้ง 2 ทฤษฎีควบคู่กันตามความเหมาะสม[30]

5.1.2.2 วิธีการค้นหาและตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

การค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายสามารถกระทำได้โดยการพิจารณาเอกสารและส่วนประกอบต่าง ๆ ของกฎหมายดังต่อไปนี้[31]

(1) คำนำ

กฎหมายในสมัยก่อนจะมีการอธิบายถึงจุดมุ่งหมายและเหตุผลของการบัญญัติกฎหมายไว้ในส่วนคำนำของกฎหมาย แต่กฎหมายในปัจจุบันไม่มีการอธิบายถึงจุดมุ่งหมายและเหตุผลของการบัญญัติกฎหมายไว้อย่างชัดเจน หากจะมีก็มีเพียงคำอธิบายสั้น ๆ ซึ่งไม่ได้แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของ

[30] เรื่องเดียวกัน, หน้า 84.

[31] เรื่องเดียวกัน, หน้า 84-87.

กฎหมาย ในปัจจุบันจึงมีแต่เพียงรัฐธรรมนูญของ สปป. ลาว เท่านั้น ที่มีคำนำที่สามารถแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงในการบัญญัติไว้ ดังนั้น ในกรณีที่คำนำของกฎหมายฉบับใดได้ระบุถึงจุดมุ่งหมายและเหตุผลของการบัญญัติกฎหมายไว้ ผู้ใช้กฎหมายก็สามารถพิจารณาคำนำของกฎหมายฉบับดังกล่าวเพื่อค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น ๆ ได้

(2) บันทึกหลักการและเหตุผลในการร่างกฎหมาย

ในกรณีที่คณะกรรมการร่างกฎหมายของ สปป. ลาว ซึ่งเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติได้จัดทำบันทึกหลักการและเหตุผลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับใด ผู้ใช้กฎหมายก็สามารถพิจารณาบันทึกดังกล่าวซึ่งระบุถึงเหตุผลและความจำเป็นในการร่างกฎหมายนั้น ๆ ไว้ เพื่อค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายได้

(3) สถานะของกฎหมายก่อนวันที่มีการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น เจตนารมณ์ของกฎหมายยังอาจถูกค้นพบได้โดยการพิจารณาสถานะของกฎหมายที่มีอยู่ก่อนวันที่มีการบังคับใช้กฎหมาย โดยกฎหมายอาจได้รับการบัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือความไม่ยุติธรรมบางประการที่มีอยู่ก่อนการบัญญัติกฎหมาย หรือเพื่อปรับปรุงกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ให้ดียิ่งขึ้น หรือแม้กระทั่งเพื่อบัญญัติสิ่งใหม่ที่ไม่เคยได้รับการบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเก่า การพิจารณาสถานะของกฎหมายก่อนวันที่มีการบังคับใช้จึงทำให้เราทราบถึงเหตุผลของการบัญญัติกฎหมายได้

(4) การพิจารณากฎหมายหลายฉบับที่บัญญัติในเรื่องเดียวกัน หรือการพิจารณามาตราอื่นในกฎหมายฉบับเดียวกัน

กฎหมายที่บัญญัติในเรื่องเดียวกันอาจได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือถูกรวบรวมขึ้นเป็นกฎหมายใหม่ การพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายเรื่องเดียวกันในกฎหมายหลาย ๆ ฉบับแล้วนำมาเปรียบเทียบกันสามารถทำให้เราเห็นความแตกต่างและทราบถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ ได้

ในการตีความบทบัญญัติมาตราหนึ่งนั้น เราอาจเข้าใจและตีความบทบัญญัติในมาตรานั้น ๆ ได้โดยการพิจารณาบทบัญญัติในมาตราอื่นของกฎหมายฉบับเดียวกัน ซึ่งรวมถึงการพิจารณาลำดับในการเรียงมาตราด้วย เช่น บทบัญญัติที่เป็นหลักการมักถูกบัญญัติไว้ในช่วงต้นของกฎหมาย เป็นต้น

(5) การตีความกฎหมายไปในทางที่เป็นผล

ในกรณีที่อาจตีความได้สองทาง คือ ให้กฎหมายมีผลบังคับใช้ทางหนึ่ง และให้กฎหมายไม่มีผลบังคับใช้อีกทางหนึ่งนั้น การตีความกฎหมายต้องเป็นไปในทางที่ทำให้กฎหมายมีผลใช้บังคับ เนื่องจากเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมมีขึ้นเพื่อให้กฎหมายสามารถใช้บังคับได้นั่นเอง

(6) การตีความข้อยกเว้นและบทบัญญัติที่มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยเคร่งครัด

ในกรณีที่ผู้บัญญัติกฎหมายจะร่างบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้น หรือมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ย่อมเป็นที่อนุมานได้ว่าผู้บัญญัติกฎหมายได้ตรึกตรองถี่ถ้วนดีแล้ว จึงได้บัญญัติ

ข้อยกเว้นหรือกรณีที่มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้โดยเฉพาะและมีเจตนาเฉพาะในกรณีที่บัญญัติไว้เท่านั้น ดังนั้น ในการตีความจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด และถือว่าผู้บัญญัติกฎหมายไม่มีเจตนาให้บทบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมไปถึงกรณีที่มิได้บัญญัติไว้

ในกรณีที่การตีความกฎหมายโดยวิธีการตีความตามตัวอักษรและการตีความกฎหมายตามเจตนารมณ์ของกฎหมายให้ความหมายที่แตกต่างกัน ในกรณีนี้ อาจารย์ ไพมะนี ไชวงสา ได้มีความเห็นว่าควรอ้างอิงตามความหมายที่ได้จากการตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเป็นหลัก เนื่องจากเป็นการตีความให้เป็นไปตามความต้องการของกฎหมาย[32]

5.2 หลักการตีความกฎหมายพิเศษ

สำนักงานฯ ไม่พบเอกสารใดที่สามารถระบุบทนิยามหรือคำจำกัดความของคำว่า “กฎหมายพิเศษ” ได้ แต่ในทางวิชาการของการศึกษากฎหมายใน สปป. ลาว เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่า กฎหมายอาญา มีลักษณะเป็นกฎหมายพิเศษ ซึ่งมีหลักในการตีความแตกต่างจากการตีความในกฎหมายทั่วไป ดังต่อไปนี้

5.2.1 ต้องตีความโดยเคร่งครัด

เนื่องจากกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษ การตีความกฎหมายอาญาจึงต้องเป็นไปโดยเคร่งครัด โดยถือว่ากฎหมายมุ่งหมายที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดเฉพาะสำหรับการกระทำที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

5.2.2 จะตีความไปในทางที่เป็นการลงโทษหรือเพิ่มโทษผู้กระทำผิดไม่ได้

หลักการนี้สอดคล้องกับหลักการแรก กล่าวคือ การตีความกฎหมายอาญาจะกระทำไปในทางขยายความให้เป็นความผิดหรือเพิ่มโทษผู้กระทำผิดไม่ได้ ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษเฉพาะกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

5.2.3 ในกรณีมีข้อสงสัย ต้องตีความให้เป็นคุณ

ในกรณีนี้จะเกิดขึ้นต่อเมื่อมีข้อสงสัยเกิดขึ้นในการตีความกฎหมายเท่านั้น โดยกรณีมีข้อสงสัยเกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมายบัญญัติไม่ชัดเจน จะตีความในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำผิดไม่ได้

[32] เรื่องเดียวกัน, หน้า 87.

6. การบังคับใช้กฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติ

ด้วยความมุ่งหมายของ สปป. ลาว ในการที่จะพัฒนากฎหมายให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในสายตาของต่างประเทศ กฎหมายลาวจึงได้รับการปรับปรุงเป็นระยะ นอกจากนี้ สปป. ลาว ยังได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างประเทศทั้งในด้านการปรับปรุงกฎหมายและการพัฒนาระบบการบังคับใช้กฎหมายใน สปป. ลาว อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีไม่เพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่ที่ห่างไกลจากตัวเมือง ทำให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งต้องรับผิดชอบงานจำนวนมาก และทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดยล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการยังทำให้คนที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจมีเพียง 1-2 คน ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นติดภารกิจอื่น ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายล่าช้าออกไปอีก

ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายอีกประการหนึ่งคือการตีความที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่ ปัญหานี้เกิดขึ้นมากในกรณีที่กฎหมายฉบับหนึ่งอาจได้รับการบังคับใช้หรือเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐมากกว่า 1 หน่วยงาน ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกัน เช่น ระหว่างหน่วยงานขั้นกระทรวงด้วยกัน หรืออาจเป็นหน่วยงานที่อยู่คนละลำดับชั้นกัน เช่น ระหว่างหน่วยงานขั้นกระทรวงกับหน่วยงานขั้นแผนก ปัญหาที่พบได้บ่อยคือเมื่อมีความไม่ชัดเจนของกฎหมายเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานอาจมีการตีความที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งทำให้ผู้ที่ต้องการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายเกิดความสับสนและไม่ชัดเจน ปัญหานี้แสดงให้เห็นถึงการขาดการสื่อสารระหว่างหน่วยงานของรัฐ ในการที่จะหาข้อสรุปเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละประเด็น นอกจากนี้การตีความกฎหมายและแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละท่านในหน่วยงานเดียวกันก็อาจแตกต่างกัน ปัญหานี้จะเกิดขึ้นเมื่อต้องมีการขอคำปรึกษาหรือยื่นเอกสารต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งบางหน่วยงานแม้จะมีการออกแจ้งการเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ แล้ว แต่เจ้าหน้าที่บางส่วนอาจมีแนวปฏิบัติเป็นของตนเองซึ่งแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ท่านอื่น ซึ่งทำให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมายได้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดกรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายขึ้น บางหน่วยงานของ สปป. ลาว จะจัดให้มีการประชุมขึ้นภายในองค์กรเพื่อหารือและสรุปคำตอบต่อข้อหารือก่อนออกหนังสือตอบเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ที่ยื่นข้อหารือซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่ก็ใช้เวลามาก ซึ่งอาจจะใช้เวลาตั้งแต่ 1 – 2 สัปดาห์ หากเป็นปัญหาที่ซับซ้อนก็จะใช้เวลามากกว่านั้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ข้อความหรือบทบัญญัติของกฎหมายมีความไม่ชัดเจนหรือขัดกัน กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมได้กำหนดให้การตีความกฎหมายเหล่านั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ต่างกัน กล่าวคือ หากเป็นกรณีที่บทบัญญัติของ “กฎหมาย” ซึ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทหนึ่งตราขึ้นโดยสภาแห่งชาติ ซึ่งเปรียบเทียบได้กับ “พระราชบัญญัติ” ของไทย มีความไม่ชัดเจนหรือขัดกัน กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรมได้บัญญัติให้คณะประจำสภาแห่งชาติซึ่งถือเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตีความหมายของข้อความหรือบทบัญญัตินั้น โดยต้องตราขึ้นเป็นมติเกี่ยวกับการตีความ “กฎหมาย” นั้น ๆ และหากเป็นกรณีที่ข้อความหรือบทบัญญัติของกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทอื่นมีความไม่ชัดเจนหรือขัดกัน

แล้ว ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตีความหมายของข้อความหรือบทบัญญัตินั้น ได้แก่ องค์กรที่ตรากฎหมายลายลักษณ์อักษรนั้นขึ้น[33]

นอกจากนี้ ในหลาย ๆ ครั้งพบว่า แม้กฎหมายจะได้รับการปรับปรุงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แต่กฎหมายดังกล่าวอาจยังไม่สามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่น ในกระบวนการตั้งบริษัทนั้น กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจได้กำหนดให้ผู้ประสงค์จะลงทุนยื่นคำร้องและเอกสารจัดตั้งบริษัทต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเป็นกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าหรือกระทรวงแผนการและการลงทุน ในการออกใบทะเบียนวิสาหกิจนั้น กระทรวงที่รับผิดชอบจะต้องประสานกับกระทรวงการเงิน เพื่อขอเลขประจำตัวผู้เสียอากรมาระบุในใบทะเบียนวิสาหกิจ ก่อนออกใบทะเบียนวิสาหกิจให้แก่นักลงทุน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้น ผู้ลงทุนต้องเป็นผู้นำเอกสารจากกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าหรือกระทรวงแผนการและการลงทุนแล้วแต่กรณี เพื่อนำไปติดต่อขอเลขประจำตัวผู้เสียอากรด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำมาแจ้งให้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าหรือกระทรวงแผนการและการลงทุนแล้วแต่กรณีทราบ เพื่อดำเนินการออกใบทะเบียนวิสาหกิจให้แก่นักลงทุนต่อไป

7. <u>สถาบันทางการเมือง</u>

สถาบันทางการเมืองของ สปป. ลาว นั้นสามารถแบ่งการพิจารณาออกเป็นสถาบันทางการเมืองในขั้นศูนย์กลาง และสถาบันทางการเมืองในขั้นท้องถิ่น ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 (2003)[34] ("**รัฐธรรมนูญของ สปป. ลาว**") ไดรับรองอำนาจและหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองทั้งในขั้นศูนย์กลาง ซึ่งได้แก่ สภาแห่งชาติ ประธานประเทศ รัฐบาล ศาลประชาชน และองค์การอัยการประชาชน พร้อมทั้งรับรองอำนาจและหน้าที่ของสถาบันทางการเมืองในขั้นท้องถิ่นไว้ดังต่อไปนี้

7.1 สภาแห่งชาติ

สภาแห่งชาติ เป็นองค์กรนิติบัญญัติซึ่งสมาชิกได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการรักษาสิทธิและผลประโยชน์ มีภาระบทบาทในการตรากฎหมาย รวมถึงควบคุมตรวจสอบองค์กรทางบริหารและตุลาการ นอกจากนี้ เนื่องจาก สปป. ลาว ไม่มีศาลรัฐธรรมนูญ สภาแห่งชาตินี้เองที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย โดยมีอำนาจยกเลิกกฎหมายที่ขัดกับ

[33] กฎหมายว่าด้วยการสร้างนิติกรรม, มาตรา 84.

[34] รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 (2003) ซึ่งรับรองโดยมติกลงของสภาแห่งชาติ เลขที่ 25/สภช ฉบับลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 (2003) และประกาศใช้โดยรัฐดำรัสของประธานประเทศ เลขที่ 32/สปป ฉบับลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2546 (2003)

รัฐธรรมนูญ รวมถึงมีสิทธิและหน้าที่ในการควบคุมการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายของ สปป. ลาว[35]

ตามที่ได้บัญญัติรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว และกฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ สิทธิและหน้าที่ของสภาแห่งชาติมีดังนี้

(1) พิจารณาและรับรองการตรา การแก้ไข หรือการยกเลิกรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(2) พิจารณาและรับรองแผนการยกร่างและปรับปรุงกฎหมาย

(3) พิจารณาและรับรองการกำหนด การเปลี่ยนแปลง หรือการยกเลิกอัตราภาษีและอากร

(4) พิจารณาและรับรองผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมและแผนงบประมาณแห่งรัฐ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ - สังคมและแผนงบประมาณแห่งรัฐในอนาคต

(5) พิจารณาและรับรองผลการปฏิบัติงานและแผนการดำเนินงานในอนาคตของศาลประชาชนสูงสุดและองค์การอัยการประชาชนสูงสุด

(6) พิจารณาและรับรอง ผลการปฏิบัติงาน แผนการดำเนินงานในอนาคต และรายงานผลการตรวจสอบเกี่ยวกับบทสรุปผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณประจำปีขององค์การตรวจสอบแห่งรัฐ

(7) เลือกตั้งและถอดถอนตำแหน่งประธาน รองประธาน และคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ

(8) พิจารณาและรับรองการจัดตั้ง เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกโครงสร้างของสภาแห่งชาติ

(9) พิจารณาและรับรองการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือถอดถอนตำแหน่งประธาน รองประธานและกรรมาธิการ ตามการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ

(10) เลือกตั้งและถอดถอนตำแหน่งประธานประเทศ และรองประธานประเทศ ตามการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ

(11) พิจารณาและรับรองการแต่งตั้งหรือถอดถอนตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามการเสนอของประธานประเทศ

(12) พิจารณาและรับรองโครงสร้างของรัฐบาล การแต่งตั้ง โยกย้าย หรือถอดถอนตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ตามการเสนอของนายกรัฐมนตรี

(13) เลือกตั้งและถอดถอนตำแหน่งประธานศาลประชาชนสูงสุดและหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุด ตามการเสนอของประธานประเทศ

(14) เลือกตั้งและถอดถอนตำแหน่งประธานองค์การตรวจสอบแห่งรัฐ ตามการเสนอของคณะประจำสภาแห่งชาติ

[35] สมหมาย สีอุดมพัน, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสปป. ลาว (โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2006), หน้า 28.

(15) พิจารณา รับรอง การก่อตั้ง ยกเลิก รวมเข้า แยกออก กระทรวง องค์การ แขวง นคร พิจารณาและรับรองเขตแดนของแขวง นคร ตามการเสนอของนายกรัฐมนตรี

(16) พิจารณา รับรอง การออกนิรโทษกรรม

(17) พิจารณา รับรอง การยกเลิก ลบล้าง การเข้าร่วมสนธิสัญญาสากล ที่ สปป.ลาว เป็นภาคี และสัญญาสากลในระดับรัฐ

(18) พิจารณา รับรอง ปัญหาความมั่นคง ความปลอดภัย และสันติภาพ

(19) ติดตามตรวจตรา การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ของมติของที่ประชุมสภาแห่งชาติ มติตกลงของคณะประจำสภาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ โครงการระดับชาติและโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากหรือต่อสิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง

(20) เพิกถอนการทำนิติกรรมใด ๆ ที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ของคณะประจำสภาแห่งชาติ ประธานประเทศ รัฐบาล นายกรัฐมนตรี องค์การตรวจสอบแห่งรัฐ แนวลาวสร้างชาติ และองค์การมหาชนขั้นศูนย์กลาง ศาลประชาชนสูงสุด องค์การอัยการประชาชนสูงสุด ยกเว้นคำตกลงเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลประชาชนสูงสุด และองค์การอัยการประชาชนสูงสุด

(21) ติดต่อ ร่วมมือกับรัฐสภา องค์การต่างประเทศ ภูมิภาค และสากล

สภาแห่งชาติแต่ละชุดมีวาระ 5 ปี โดยเริ่มตั้งแต่การประชุมครั้งแรกของสภาแห่งชาติชุดนั้นไปจนถึงการประชุมครั้งแรกของสภาแห่งชาติชุดถัดไป[36] ทั้งนี้ การเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติชุดใหม่ต้องจัดขึ้นและแล้วเสร็จก่อนที่สภาแห่งชาติชุดปัจจุบันจะหมดวาระอย่างช้า 60 วัน ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้นภายในประเทศหรือเกิดเหตุการณ์ยุ่งยากซึ่งทำให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้ภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เช่น เกิดสงคราม ให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติชุดใหม่ขึ้นภายใน 6 เดือนหลังจากที่เหตุการณ์ได้กลับคืนสู่สภาวะปกติ[37]

การเลือกตั้งสภาแห่งชาตินั้นถือเอาแขวงหรือนครเป็นเขตเลือกตั้ง ซึ่ง สปป. ลาว มีทั้งหมด 16 แขวง และ 1 นคร คือ นครหลวงเวียงจันทน์ รวม 17 เขตเลือกตั้ง สำหรับจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาตินั้นจะเป็นไปตามจำนวนประชากรในแต่ละแขวงหรือนคร โดยให้มีสมาชิกสภาแห่งชาติ 1 คน ต่อประชากรจำนวน 50,000 คน หากแขวงหรือนครใดมีประชากรไม่เกิน 150,000 คน ให้มีสมาชิกสภาแห่งชาติจากเขตการเลือกตั้งนั้นไม่น้อยกว่า 3 คน ทั้งนี้ คณะประจำสภาแห่งชาติจะเป็นผู้กำหนดจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยมีประธานประเทศเป็นผู้ออกรัฐดำรัสประกาศอย่างเป็นทางการก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 60 วัน[38]

[36] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 5.

[37] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 5.

[38] กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ, มาตรา 11.

การประชุมของสภาแห่งชาติมีทั้งหมด 3 ประเภท ได้แก่ การประชุมครั้งแรก การประชุมสมัยสามัญ และการประชุมสมัยวิสามัญ การประชุมครั้งแรกนั้นต้องเปิดขึ้นอย่างช้า 60 วัน หลังจากวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติชุดใหม่[39] การประชุมสมัยสามัญของสภาแห่งชาติจะเปิดขึ้นปีละ 2 ครั้ง ครั้งที่หนึ่งจะเปิดขึ้นในท้ายปีงบประมาณ ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม และครั้งที่สองจะเปิดขึ้นในต้นปีงบประมาณ ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม[40] การประชุมสมัยวิสามัญของสภาแห่งชาติเป็นการประชุมที่เปิดขึ้นระหว่างการประชุมสมัยสามัญ ตามการตกลงของคณะประจำสภาแห่งชาติหรือตามการเสนอของประธานประเทศ นายกรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติทั้งหมด[41]

การเรียกประชุมสภาแห่งชาติแต่ละครั้ง คณะประจำสภาแห่งชาติจะเป็นผู้เรียก[42] โดยต้องมีสมาชิกสภาแห่งชาติเข้าร่วมการประชุมมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติทั้งหมดจึงจะครบองค์ประชุม[43] มติของสภาแห่งชาติมีสถานะเป็นกฎหมายประเภทหนึ่งซึ่งมีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยมติของสภาแห่งชาติที่จะมีผลบังคับใช้ได้นั้น ต้องได้รับคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุม ยกเว้นในกรณีการลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งประธานประเทศ การเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติก่อนหมดวาระ และการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องได้รับคะแนนเสียงอย่างน้อยสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุม[44]

โครงสร้างของสภาแห่งชาติประกอบไปด้วย ประธานและรองประธานสภาแห่งชาติ คณะประจำสภาแห่งชาติ สมาชิกสภาแห่งชาติ กรรมาธิการของสภาแห่งชาติ ห้องว่าการสภาแห่งชาติ คณะสมาชิกสภาแห่งชาติสตรี และคณะสมาชิกสภาแห่งชาติประจำเขตเลือกตั้ง[45]

7.1.1 ประธานและรองประธานสภาแห่งชาติ

ประธานสภาแห่งชาติเป็นตำแหน่งหัวหน้าสูงสุดของสภาแห่งชาติ ดำรงตำแหน่งเป็นประธานในที่ประชุมสภาแห่งชาติและที่ประชุมคณะประจำสภาแห่งชาติ มีหน้าที่ในการชี้นำและตรวจสอบการทำงานของสภาแห่งชาติ รวมถึงองค์กรจัดตั้งต่าง ๆ ของสภาแห่งชาติ ได้แก่ คณะประจำสภาแห่งชาติ กรรมาธิการของสภาแห่งชาติ ห้องว่าการสภาแห่งชาติ คณะสมาชิกสภาแห่งชาติสตรี และคณะสมาชิกสภาแห่งชาติประจำเขตเลือกตั้ง นอกจากนี้ ประธานสภาแห่งชาติยังเป็นผู้แทนของสภาแห่งชาติในการติดต่อกับหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศอีกด้วย

[39] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 8.

[40] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 9.

[41] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 10.

[42] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 12.

[43] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 11.

[44] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 14.

[45] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 16.

รองประธานสภาแห่งชาติมีหน้าที่ช่วยประธานสภาแห่งชาติในการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งยังเป็นผู้ว่าการแทนประธานสภาแห่งชาติ เป็นประธานในที่ประชุมสภาแห่งชาติหรือที่ประชุมคณะประจำสภาแห่งชาติแทนประธานสภาแห่งชาติตามที่ได้รับมอบหมาย

ปัจจุบัน ประธานสภาแห่งชาติชุดที่ 7 ได้แก่ นางปานี ยาท่อตู้ และรองประธานมี 2 ท่าน ได้แก่ ดร. ไซสมพอน พมวิหาน และนายสมพัน แพงคำมี[46]

7.1.2 คณะประจำสภาแห่งชาติ

คณะประจำสภาแห่งชาติมีสิทธิและหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่แทนสภาแห่งชาติในเวลาที่สภาแห่งชาติมิได้เปิดประชุม[47] สิทธิและหน้าที่ที่สำคัญของคณะประจำสภาแห่งชาติ ได้แก่

(1) ค้นคว้าการตราและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเสนอต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณารับรอง รวมถึงค้นคว้าการตรารัฐบัญญัติเพื่อเสนอต่อประธานประเทศเพื่อรับรอง

(2) เตรียมการประชุมสภาแห่งชาติ

(3) ตีความรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(4) พิจารณาและรับรองการเสนอของนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับการแต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอนสมาชิกคณะรัฐบาลหรือหัวหน้าองค์การในกรณีที่จำเป็น แล้วรายงานให้ที่ประชุมสภาแห่งชาติครั้งถัดไปพิจารณาและรับรอง

(5) ค้นคว้าและเสนอต่อประธานประเทศ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้อภัยโทษแก่นักโทษที่มีความประพฤติดี และได้รับโทษแล้วระยะหนึ่ง

(6) ตรวจสอบและสนับสนุนการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติของที่ประชุมสภาแห่งชาติ มติตกลงของคณะประจำสภาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ และโครงการของรัฐบาล ศาลประชาชนสูงสุด องค์การอัยการประชาชนสูงสุด องค์การตรวจสอบแห่งรัฐ และองค์การปกครองขั้นแขวงหรือนคร ในเวลาที่สภาแห่งชาติไม่ได้เปิดประชุม

(7) ระงับการทำนิติกรรมของรัฐบาล นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานองค์การตรวจสอบแห่งรัฐ ศูนย์กลางแนวลาวสร้างชาติ องค์การมหาชนขั้นศูนย์กลาง เจ้าแขวง เจ้าครองนคร ประธานศาลประชาชนสูงสุด และหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุด ที่ขัดกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือมติของที่ประชุมสภาแห่งชาติ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติครั้งต่อไปเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ยกเว้นคำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสิน หรือคำพิพากษาเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลประชาชนสูงสุด และองค์การอัยการประชาชนสูงสุด

---

[46] _____ . คณะประจำสภาแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view=article&id=62&Itemid=147&lang=la. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 กรกฎาคม 2557).

[47] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 25.

(8) แต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอนตำแหน่งหัวหน้าและรองหัวหน้าห้องว่าการสภาแห่งชาติ หัวหน้าและรองหัวหน้าคณะสมาชิกสภาแห่งชาติสตรี หัวหน้ากรม และองค์การจัดตั้งอื่นที่ขึ้นกับห้องว่าการสภาแห่งชาติ ประธานและรองประธานคณะสมาชิกสภาแห่งชาติประจำเขตเลือกตั้ง รวมถึงหัวหน้าห้องว่าการสภาแห่งชาติประจำเขตเลือกตั้ง

(9) บรรจุและสับเปลี่ยน สมาชิกสภาแห่งชาติเข้าเป็นกรรมการของแต่ละกรรมาธิการ

(10) แต่งตั้ง โยกย้าย ถอดถอนตำแหน่งผู้พิพากษาศาลประชาชนสูงสุด ประธาน รองประธานและผู้พิพากษาของศาลประชาชนท้องถิ่นและศาลทหาร รวมถึงหัวหน้าองค์การตรวจสอบประจำภาค

(11) รายงานต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติเกี่ยวกับการดำเนินงานของตนในระหว่างสองสมัยประชุม

(12) แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง ในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็น

(13) เตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติชุดใหม่

คณะประจำสภาแห่งชาติประกอบด้วย ประธาน รองประธาน และกรรมการ โดยประธานและรองประธานสภาแห่งชาติดำรงตำแหน่งเป็นประธานและรองประธานคณะประจำสภาแห่งชาติด้วย[48]

ที่ประชุมของคณะประจำสภาแห่งชาติต้องเปิดขึ้นอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยมีประธานคณะประจำสภาแห่งชาติเป็นผู้เรียกให้เปิดการประชุม[49] การประชุมของคณะประจำสภาแห่งชาติจะครบองค์ประชุมเมื่อมีกรรมการเข้าร่วมการประชุมอย่างน้อยสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด มติตกลงของที่ประชุมคณะประจำสภาแห่งชาติจะมีผลบังคับใช้ได้ต่อเมื่อได้รับคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่เข้าร่วมการประชุม[50]

ปัจจุบัน คณะประจำสภาแห่งชาติประกอบด้วยประธาน คือ นางปานี ยาท่อตู้ รองประธาน 2 ท่าน ได้แก่ ดร. ไซสมพอน พมวิหาน และนายสมพัน แพงคำมี และกรรมการอีกจำนวน 7 ท่าน ได้แก่ นายดวงดี สุดทะจัก ศ. ดาวอน หว่างวิจิด ดร.กุแก้ว อักคะมนตรี ดร.สุวันเพ็ง บุบผานุวง ศ.ดร.พอนเทบ พนเสนา นายพลจัตวา วิไล ดวงมะนี และ ดร. อุ่นแก้ว วุทิลาด[51]

[48] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 27.

[49] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 30.

[50] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 32.

[51] _____ . คณะประจำสภาแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view=article&id=62&Itemid=147&lang=la. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 กรกฎาคม 2557).

7.1.3 สมาชิกสภาแห่งชาติ

สภาแห่งชาติชุดปัจจุบัน (ณ วันที่จัดทำรายงานฉบับนี้) ของ สปป. ลาว คือ สภาแห่งชาติชุดที่ 7 มีสมาชิกสภาแห่งชาติทั้งหมด 132 คน เป็นผู้หญิง 33 คน และเป็นผู้ชาย 99 คน สภาแห่งชาติชุดปัจจุบันเข้าดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011) และจะหมดวาระลงในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015)[52]

วาระของสมาชิกสภาแห่งชาติจะเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ กล่าวคือ 5 ปี แต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติแทนสมาชิกคนเก่าที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงระหว่างวาระของสภาแห่งชาตินั้น วาระของสมาชิกสภาแห่งชาติที่ได้รับเลือกแทนจะมีอายุเพียงเท่าที่สภาแห่งชาติชุดนั้นยังคงมีวาระอยู่เท่านั้น กล่าวคือ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาแห่งชาติที่ได้รับเลือกแทนจะเริ่มต้นตั้งแต่วันที่มีการประชุมสภาแห่งชาติครั้งถัดจากการเลือกตั้งแทนนั้น ไปจนถึงวันที่มีการจัดการประชุมครั้งแรกของสภาแห่งชาติชุดถัดไป[53]

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาแห่งชาตินั้นเกิดขึ้นในกรณีดังต่อไปนี้

(1) หมดวาระของสมาชิกสภาแห่งชาติ

(2) ลาออกด้วยเหตุจำเป็น

(3) ถูกถอดถอนออกจากการเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติ

(4) เสียชีวิต[54]

สมาชิกสภาแห่งชาติได้รับความคุ้มกันจากการถูกจับกุม กักขัง หรือดำเนินคดีอาญา เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากคณะประจำสภาแห่งชาติ แต่หากมีความจำเป็นต้องจับกุมสมาชิกสภาแห่งชาติในกรณีกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุเร่งด่วนนั้น หน่วยงานที่ได้ควบคุมตัวสมาชิกสภาแห่งชาติไว้ต้องรายงานต่อคณะประจำสภาแห่งชาติทันที เพื่อขอความเห็นในการดำเนินคดีในชั้นต่อไป ทั้งนี้ ในระยะเวลาของการดำเนินการสอบสวนสืบสวนนั้น สมาชิกสภาแห่งชาติที่ถูกดำเนินคดียังคงมีสิทธิเข้าร่วมการประชุมสภาแห่งชาติได้[55]

7.1.4 กรรมาธิการของสภาแห่งชาติ

ปัจจุบัน กรรมาธิการของสภาแห่งชาติประกอบด้วยกรรมาธิการจำนวน 6 คณะ ได้แก่ กรรมาธิการกฎหมายประกอบไปด้วยสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 7 จำนวน 26 ท่าน กรรมาธิการเศรษฐกิจ แผนการและการเงินประกอบไปด้วยสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 7 จำนวน 30 ท่าน กรรมาธิการวัฒนธรรมและสังคมประกอบไปด้วยสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 7 จำนวน 31 ท่าน กรรมาธิการบรรดาเผ่าประกอบไปด้วยสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 7 จำนวน 25 ท่าน กรรมาธิการป้องกันชาติและป้องกันความสงบประกอบไปด้วยสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 7

[52] _____ . คณะประจำสภาแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view=article&id=62&Itemid=147&lang=la. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 กรกฎาคม 2557).

[53] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 19.

[54] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 5.

[55] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 24.

จำนวน 19 ท่าน และกรรมาธิการการต่างประเทศประกอบไปด้วยสมาชิกสภาแห่งชาติชุดที่ 7 จำนวน 21 ท่าน[56] ทั้งนี้ สมาชิกสภาแห่งชาติท่านหนึ่งอาจเป็นกรรมการในกรรมาธิการของสภาแห่งชาติมากกว่า 1 คณะ

7.1.5 ห้องว่าการสภาแห่งชาติ

ห้องว่าการสภาแห่งชาติเป็นองค์กรด้านบริหารของสภาแห่งชาติ มีภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านบริหาร รวมถึงแผนงาน การเงิน และอำนวยความสะดวกให้กับการดำเนินงานของสภาแห่งชาติ[57]

7.1.6 คณะสมาชิกสภาแห่งชาติสตรี

คณะสมาชิกสภาแห่งชาติสตรีเป็นองค์กรการจัดตั้งหนึ่งของสภาแห่งชาติ ทำหน้าที่ค้นคว้าและสนับสนุนการมีบทบาทของสตรีในบริบทของกฎหมาย ตรวจสอบการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาแม่และเด็ก[58]

7.1.7 คณะสมาชิกสภาแห่งชาติประจำเขตเลือกตั้ง

คณะสมาชิกสภาแห่งชาติประจำเขตเลือกตั้งเป็นองค์กรการจัดตั้งหนึ่งของสภาแห่งชาติประจำแต่ละเขตเลือกตั้งซึ่งมีทั้งหมด 17 เขต มีภาระหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของสภาแห่งชาติในการปรึกษาหารือและตัดสินปัญหาสำคัญของแขวงหรือนคร รวมถึงกำกับและควบคุมการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานรัฐขั้นท้องถิ่นภายในเขตเลือกตั้งของตนให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ มติที่ประชุมสภาแห่งชาติและคณะประจำสภาแห่งชาติ[59]

7.2 ประธานประเทศ

ประธานประเทศเป็นตำแหน่งประมุขของ สปป. ลาว ซึ่งมาจากการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงอย่างน้อย 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุมสภาแห่งชาติ[60] โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ คือ 5 ปี[61]

ในฐานะประมุขของรัฐ ประธานประเทศมีอำนาจหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของรัฐในงานที่เกี่ยวพันกับต่างประเทศ เช่น มีอำนาจในการแต่งตั้งผู้แทนไปประจำในต่างประเทศ หรือเรียกบุคคลดังกล่าวกลับประเทศ ตาม

---

[56] _____ . คณะประจำสภาแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view=article&id=174%3Aconstituency-17-attapue-province&catid=28%3Aconstituencies&Itemid=156&lang=la. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 กรกฎาคม 2557).

[57] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 48.

[58] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 54.

[59] กฎหมายว่าด้วยสภาแห่งชาติ, มาตรา 55.

[60] รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 66.

[61] สภาแห่งชาติมีวาระ 5 ปี ตามมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว

การเสนอของนายกรัฐมนตรี รวมถึงรับรองผู้แทนของต่างประเทศที่ประจำอยู่ใน สปป. ลาว นอกจากนี้ ประธานประเทศยังมีอำนาจในการประกาศให้สัตยาบัน หรือบอกล้างสนธิสัญญาหรือสัญญาที่ สปป. ลาว ได้ลงนามกับต่างประเทศ

สำหรับการบริหารงานภายในประเทศนั้น อำนาจหน้าที่ของประธานประเทศในฐานะประมุขของรัฐสามารถแบ่งพิจารณาออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ อำนาจหน้าที่ในด้านนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

7.2.1 อำนาจหน้าที่ของประธานประเทศในด้านนิติบัญญัติ

ในด้านการประกาศใช้กฎหมาย ประธานประเทศมีอำนาจในการประกาศใช้รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้รับรองแล้วโดยการออกเป็นรัฐบัญญัติหรือรัฐดำรัส โดยหลังจากที่กฎหมายได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติแล้ว คณะประจำสภาแห่งชาติจะเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อประธานประเทศเพื่อพิจารณาออกรัฐดำรัสประกาศใช้กฎหมายภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างกฎหมายจากสภาแห่งชาติเป็นต้นไป[62] และต้องไม่เกิน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ร่างกฎหมายดังกล่าวได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติ[63] ภายในระยะเวลาดังกล่าว ประธานประเทศมีสิทธิส่งร่างกฎหมายคืนให้แก่คณะประจำสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณากฎหมายดังกล่าวอีกครั้ง หากสภาแห่งชาติยังคงยืนยันตามร่างกฎหมายเดิมแล้ว ประธานประเทศต้องประกาศใช้กฎหมายภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือรับรองจากคณะประจำสภาแห่งชาติ[64]

นอกจากนี้ ประธานประเทศยังเป็นหนึ่งใน 6 องค์กรหรือบุคคลซึ่งมีสิทธิเสนอร่างกฎหมายต่อสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณา[65] ทั้งนี้ ก่อนที่จะร่างหรือปรับปรุงกฎหมายฉบับใด ๆ ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมายจะต้องทำหนังสือเสนอต่อคณะประจำสภาแห่งชาติโดยแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และเหตุผลของการตราหรือปรับปรุงกฎหมายฉบับนั้น ๆ เสียก่อน เมื่อคณะประจำสภาแห่งชาติมีหนังสือตอบรับเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ห้องว่าการประธานประเทศ จะเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการร่างกฎหมายฉบับที่ประธานประเทศได้เสนอให้ตราหรือปรับปรุง[66]

7.2.2 อำนาจหน้าที่ของประธานประเทศในด้านบริหาร

รัฐธรรมนูญของ สปป. ลาว ฉบับปี พ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1991) ได้มีบทบัญญัติรับรู้ฐานะของประธานประเทศในการเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวรับรู้ฐานะการเป็นองค์กรด้านบริหารรัฐขั้นสูงสุดของประธานประเทศ โดยมีรัฐบาลเป็นองค์การบริหารรัฐขั้นศูนย์กลาง[67] อย่างไรก็ตามแม้

[62] กฎหมายว่าด้วยการตรากฎหมาย, มาตรา 58.

[63] รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 60.

[64] กฎหมายว่าด้วยการตรากฎหมาย, มาตรา 58.

[65] กฎหมายว่าด้วยการตรากฎหมาย, มาตรา 18.

[66] กฎหมายว่าด้วยการตรากฎหมาย, มาตรา 27.

[67] สมหมาย สีอุดมพัน, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, หน้า 71.

รัฐธรรมนูญของ สปป. ลาว ฉบับปัจจุบันจะมิได้รับรองฐานะการเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารหรือเป็นองค์กรด้านบริหารรัฐขั้นสูงสุดของประธานประเทศไว้อย่างชัดแจ้ง แต่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังคงรับรองอำนาจหน้าที่ของประธานประเทศในด้านบริหารไว้หลายประการด้วยกัน ได้แก่

(1) การเสนอชื่อบุคคลผู้มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือเสนอให้มีการปลดนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่งต่อสภาแห่งชาติ

(2) การแต่งตั้งหรือปลดนายกรัฐมนตรีออกจากตำแหน่ง รวมถึงแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดสมาชิกรัฐบาลออกจากตำแหน่ง ภายหลังได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติ

(3) การแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร ตามการเสนอของนายกรัฐมนตรี

(4) ประธานประเทศเป็นแม่ทัพของกองทัพประชาชน

(5) การเลื่อนขั้น หรือลดขั้นนายพลที่อยู่ในกองกำลังป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบ ตามการเสนอของนายกรัฐมนตรี

(6) การมอบเหรียญประดับยศ เหรียญกล้าหาญ เหรียญชัย และนามยศสูงสุดของ สปป. ลาว

(7) อำนาจในการเรียกประชุม และเป็นประธานในการประชุมพิเศษของรัฐบาล

(8) อำนาจในการเรียกระดมกำลังพลทั่วไปหรือโดยภาคส่วน รวมถึงประกาศภาวะฉุกเฉินทั่วประเทศหรือในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

7.2.3 อำนาจหน้าที่ของประธานประเทศในด้านตุลาการ

รัฐธรรมนูญของ สปป. ลาว ฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติอำนาจของประธานประเทศในด้านตุลาการไว้ 2 ประการด้วยกัน ประการแรก ประธานประเทศมีอำนาจในการแต่งตั้งหรือปลดตำแหน่งรองประธานศาลประชาชนสูงสุดตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด และแต่งตั้งหรือปลดตำแหน่งรองอัยการประชาชนสูงสุดตามการเสนอของประธานอัยการประชาชนสูงสุด และประการที่สอง ประธานประเทศมีอำนาจในการให้อภัยโทษ[68]

7.3 รัฐบาล

รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นองค์กรด้านบริหารซึ่งได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติ มีภาระหน้าที่ในการบริหารประเทศในทุกด้าน เช่น การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันความสงบ และการต่างประเทศ[69] การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ[70] สิทธิและหน้าที่ของรัฐบาลตามที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2003 มีดังต่อไปนี้

[68] รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 67.

[69] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 2.

[70] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 3.

(1) ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติตกลงของสภาแห่งชาติ รัฐบัญญัติและดำรัสของประธานประเทศ จัดการศึกษาอบรมและเผยแพร่กฎหมาย และกำหนดมาตรการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของประชาชน

(2) กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และแผนงบประมาณแห่งรัฐประจำปี แล้วนำเสนอสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณาและรับรอง

(3) สร้างรากฐานและขยายพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การปฏิบัติตามนโยบายด้านการเงิน รับประกันการใช้ทรัพย์สมบัติของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และปกป้องทรัพย์สินของรัฐ กลุ่มองค์กร และประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(4) รายงานการปฏิบัติงานของตนต่อสภาแห่งชาติ และต่อคณะประจำสภาแห่งชาติในเวลาที่มิได้จัดการประชุมสภาแห่งชาติ และรายงานการปฏิบัติงานของตนต่อประธานประเทศ

(5) ศึกษา ค้นคว้าและเสนอร่างกฎหมายต่อสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณารับรอง และเสนอร่างรัฐบัญญัติต่อคณะประจำสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณา

(6) ศึกษา ค้นคว้าและเสนอร่างรัฐดำรัสต่อประธานประเทศเพื่อพิจารณารับรอง

(7) ออกดำรัส มติตกลงเกี่ยวกับการบริหารจัดการรัฐ คุ้มครองเศรษฐกิจ-สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การเสริมสร้างและการใช้ทรัพยากรมนุษย์ การปกปักรักษาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันชาติและป้องกันความสงบ และการปฏิบัติงานด้านการต่างประเทศ

(8) จัดตั้ง บริหาร ควบคุม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกฎหมาย

(9) คุ้มครองประชากรในประเทศ

(10) ปรับปรุง และตรวจตราการปฏิบัติงานด้านความสงบเรียบร้อยและการป้องกันชาติ จัดตั้งกองกำลังประชาชนติดอาวุธ ปฏิบัติตามคำสั่งระดมพล และกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อปกป้องประเทศชาติ

(11) ยกเลิกข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ และการแจ้งการของกระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง องค์การอื่น ๆ ที่ขึ้นกับรัฐบาล และองค์การปกครองท้องถิ่นที่ขัดกับระเบียบกฎหมาย

(12) จัดตั้ง ยุบและกำหนดเขตแดนของเมืองและเทศบาล ตามการเสนอของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร

(13) ดำเนินการตรวจตรา ป้องกันการละเมิดระเบียบ กฎหมาย การฉ้อราษฎร์บังหลวง และอุปสรรคอื่น ๆ พิจารณาแก้ไขปัญหาจากคำร้องทุกข์ หรือคำเสนอของประชาชนเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ถูกต้องของเจ้าพนักงานและองค์ของรัฐให้เป็นไปตามกฎหมาย

(14) ติดต่อ ร่วมมือ เจรจา และลงนามในสนธิสัญญาและสัญญากับต่างประเทศ ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการต่างประเทศ รวมถึงการปฏิบัติตามสนธิสัญญาและสัญญาที่ได้ลงนามและให้สัตยาบัน

รัฐบาลมีวาระการทำงานเท่ากับสภาแห่งชาติ คือ 5 ปี แต่ในกรณีที่รัฐบาลหมดวาระแล้วแต่สภาแห่งชาติยังมิได้รับรองรัฐบาลชุดใหม่ กรณีนี้ให้รัฐบาลชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าสภาแห่งชาติจะได้รับรองรัฐบาลชุดใหม่[71]

การประชุมรัฐบาลต้องเปิดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นประธานในการประชุม[72] ในกรณีที่มีความจำเป็นและรีบด่วน อาจเปิดการประชุมรัฐบาลสมัยวิสามัญขึ้นก็ได้ โดยการเสนอของนายกรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐบาลอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกรัฐบาลทั้งหมด[73] นอกจากนี้ ในกรณีที่ประเทศชาติตกอยู่ในภาวะวิกฤตร้ายแรงไม่ว่าจะเป็นวิกฤตในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม เกิดภัยธรรมชาติ หรือตกอยู่ในภาวะฉุกเฉินด้านความมั่นคงของประเทศ ประธานประเทศอาจเรียกให้เปิดการประชุมพิเศษของรัฐบาลขึ้นเมื่อใดก็ได้ โดยมีประธานประเทศเป็นประธานในการประชุม[74] สมาชิกรัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องเข้าร่วมการประชุมรัฐบาลทุกครั้ง การลงมติในการประชุมรัฐบาลถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ โดยหากมีคะแนนเสียงเท่ากัน คะแนนเสียงของประธานในการประชุมเป็นเสียงชี้ขาด

ปัจจุบัน โครงสร้างของรัฐบาลประกอบไปด้วยกระทรวงต่าง ๆ จำนวน 18 กระทรวง และองค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวงอีก 3 องค์กร กระทรวงทั้ง 18 กระทรวง[75]ได้แก่

(1) กระทรวงป้องกันประเทศ

(2) กระทรวงป้องกันความสงบ

(3) กระทรวงการต่างประเทศ

(4) กระทรวงยุติธรรม

(5) กระทรวงภายใน

(6) กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา

(7) กระทรวงสาธารณสุข

(8) กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรม และท่องเที่ยว

(9) กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

(10) กระทรวงแผนการและการลงทุน

---

[71] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 41.

[72] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 8.

[73] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 8.

[74] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 10.

[75] _____ . คณะประจำสภาแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view=article&id=221%3Anew-cabinet-members-announced-&catid=64%3Athe-association-of-lao-parliamentarians&Itemid=58&lang=la. (วันที่ค้นข้อมูล : 23 กรกฎาคม 2557).

(11) กระทรวงการเงิน

(12) กระทรวงกสิกรรมและป่าไม้

(13) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(14) กระทรวงพลังงานและบ่อแร่

(15) กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า

(16) กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

(17) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(18) กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และการสื่อสาร

องค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวงได้แก่ ห้องว่าการรัฐบาล องค์การตรวจสอบรัฐบาล และธนาคารแห่ง สปป. ลาว

โครงสร้างของรัฐบาลประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าองค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง

ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาล ได้รับการแต่งตั้งหรือปลดออกจากตำแหน่งโดยประธานประเทศภายหลังจากที่ได้รับการรับรองโดยสภาแห่งชาติ[76] ปัจจุบัน ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ สปป. ลาว คือ นายทองสิง ทำมะวง อำนาจและหน้าที่ที่สำคัญของนายกรัฐมนตรีตามที่ได้บัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว เช่น

(1) เรียกและเป็นประธานที่ประชุมรัฐบาล

(2) ควบคุมงานของรัฐบาล ตรวจตราการปฏิบัติตามมติของสภาแห่งชาติ มติของที่ประชุมรัฐบาล และการปฏิบัติงานของกระทรวง องค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง แขวง นคร และองค์กรอื่น ๆ ที่ขึ้นกับรัฐบาล

(3) เสนอแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีประจำสำนักงานนายกรัฐมนตรี หัวหน้าองค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ต่อสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณารับรอง

(4) เสนอรายชื่อผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้แทนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปประจำอยู่ต่างประเทศหรือเรียกบุคคลดังกล่าวกลับต่อประธานประเทศ

(5) เสนอรายชื่อผู้ได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดตำแหน่งเจ้าแขวง เจ้าครองนคร และเสนอเลื่อนชั้น หรือลดขั้นนายพลซึ่งอยู่ในกำลังป้องกันชาติและป้องกันความสงบ ต่อประธานประเทศ

(6) แต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง รัฐมนตรีช่วยประจำสำนักงานนายกรัฐมนตรี รองหัวหน้าองค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง หัวหน้าและรองหัวหน้าทบวง

[76] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 14.

หัวหน้ากรม รองเจ้าแขวง รองเจ้าครองนคร เจ้าเมือง หัวหน้าเทศบาล หัวหน้าองค์การที่ขึ้นกับรัฐบาล และตำแหน่งเทียบเท่าอื่น ๆ

(7) เลื่อนขั้น หรือลดขั้นพันเอกซึ่งอยู่ในกำลังป้องกันชาติและป้องกันความสงบ

(8) ออกดำรัส ข้อตกลง คำสั่ง และคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบาย ระเบียบกฎหมาย และแผนการของรัฐบาล ออกดำรัสเกี่ยวกับการดำเนินการและการปฏิบัติงานของกระทรวง องค์กรซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ทบวง และองค์กรปกครองท้องถิ่น

การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลนั้นอยู่ภายใต้การตรวจสอบโดยสภาแห่งชาติ โดยรัฐบาลมีหน้าที่รายงานการปฏิบัติงานประจำปีของตนต่อสภาแห่งชาติ เสนอแผนยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม และแผนงบประมาณแห่งรัฐ พร้อมทั้งเสนอการแก้ไขแผนงบประมาณแห่งรัฐ เพื่อให้สภาแห่งชาติพิจารณาและรับรอง รวมถึงมีหน้าที่ตอบข้อซักถามของสมาชิกสภาแห่งชาติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาลหรือของสมาชิกรัฐบาลท่านใดท่านหนึ่ง[77] ในกรณีที่สภาแห่งชาติมิได้เปิดการประชุม รัฐบาลมีหน้าที่ในการรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อคณะประจำสภาแห่งชาติ พร้อมทั้งให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามที่คณะประจำสภาแห่งชาติร้องขอ นอกจากนี้ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การลงนามในสนธิสัญญาหรือให้สัตยาบัน รวมถึงการแก้ปัญหาภายในประเทศที่สำคัญนั้น รัฐบาลต้องขอความเห็นชอบจากสภาแห่งชาติเสียก่อน[78]

7.4 ศาลประชาชน

ศาลประชาชนเป็นหนึ่งในสององค์กรด้านตุลาการของ สปป. ลาว (องค์กรด้านตุลาการอีกองค์กรหนึ่งคือองค์การอัยการประชาชน ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป)

ศาลประชาชนเป็นองค์กรด้านตุลาการ และเป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจพิจารณาและตัดสินคดี มีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาอบรม ไกล่เกลี่ยคู่ความ และพิจารณาพิพากษาคดี

(2) เผยแพร่กฎหมาย พร้อมทั้งค้นหาและกำจัดสาเหตุ หรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการกระทำความผิด

(3) ให้ความรู้ด้านกฎหมายและการเมือง พร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกในการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายให้แก่ประชาชน

(4) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลประชาชน

(5) ติดต่อและให้ความร่วมมือกับต่างประเทศเกี่ยวกับงานด้านยุติธรรมและกฎหมาย

(6) สรุปและรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อหน่วยงานที่สูงกว่า[79]

[77] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 32.

[78] กฎหมายว่าด้วยรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 32.

[79] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 18.

คำพิพากษาของศาลประชาชนมี 3 ขั้นได้แก่ คำพิพากษาชั้นต้น คำพิพากษาชั้นอุทธรณ์ และคำพิพากษาชั้นลบล้าง[80] (มีสถานะเทียบเท่าคำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทย)

ศาลประชาชนเขตมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นต้นสำหรับคดีแพ่งที่มีมูลค่าไม่เกิน 300,000,000 กีบ (หรือประมาณ 1,200,000 บาท) และคดีเกี่ยวกับครอบครัว สินสมรสและหนี้สิน และบิดามารดาและบุตร รวมถึงคดีอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ยกเว้นคดีที่กระทำความผิดเป็นเด็ก[81]

ศาลประชาชนแขวงหรือนครมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นต้นสำหรับคดีที่ไม่อยู่ในขอบอำนาจของศาลประชาชนเขต และมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์สำหรับคดีที่ศาลประชาชนเขตได้พิพากษาคดีในชั้นต้นแล้วและถูกอุทธรณ์โดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน[82]

ศาลประชาชนภาคมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์สำหรับคดีที่ศาลประชาชนแขวงหรือนครหรือศาลเด็กได้พิพากษาคดีในชั้นต้นแล้วและถูกอุทธรณ์โดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน และมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นลบล้างในประเด็นข้อกฎหมายสำหรับคดีที่ศาลประชาชนแขวงหรือนครได้พิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์แล้วและถูกขอลบล้างโดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน[83]

ศาลประชาชนสูงสุดมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นลบล้างในประเด็นข้อกฎหมายสำหรับคดีที่ศาลประชาชนภาคได้พิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์แล้วและถูกขอลบล้างโดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน[84]

โครงสร้างของศาลประชาชนประกอบด้วย

(1) ศาลประชาชนสูงสุด

(2) ศาลประชาชนภาค

(3) ศาลประชาชนแขวงหรือนคร และศาลเด็ก

(4) ศาลประชาชนเขต

(5) ศาลทหาร

รายละเอียดเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยศาลประชาชนจะได้อธิบายต่อไปในบทที่ 20 กระบวนการระงับข้อพิพาท

[80] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 5.

[81] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 27.

[82] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 5.

[83] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 5.

[84] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 5.

7.5 องค์การอัยการประชาชน

องค์การอัยการประชาชนเป็นองค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์กรต่าง ๆ ของรัฐ รวมถึงพลเมืองของ สปป. ลาว[85]

โครงสร้างขององค์การอัยการประชาชนประกอบด้วย

(1) องค์การอัยการประชาชนสูงสุด

(2) องค์การอัยการประชาชนภาค

(3) องค์การอัยการประชาชนแขวงหรือนคร

(4) องค์การอัยการประชาชนเขต

(5) องค์การอัยการทหาร

โครงสร้างองค์กรขององค์การอัยการประชาชนแต่ละชั้นประกอบไปด้วย หัวหน้าองค์การอัยการประชาชน รองหัวหน้าองค์การอัยการประชาชน พนักงานอัยการประชาชน ผู้ช่วยพนักงานอัยการประชาชน และพนักงานฝ่ายบริหาร[86]

หัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุดนั้นได้รับการแต่งตั้งหรือปลดจากตำแหน่งโดยสภาแห่งชาติ ตามการเสนอชื่อโดยประธานประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ กล่าวคือ 5 ปี รองหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุดได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดจากตำแหน่งโดยประธานประเทศ ตามการเสนอชื่อโดยหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุด หัวหน้าและรองหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนภาค องค์การอัยการประชาชนแขวงหรือนคร องค์การอัยการประชาชนเขต รวมถึงพนักงานอัยการประชาชน ผู้ช่วยพนักงานอัยการประชาชน และพนักงานฝ่ายบริหารขององค์การอัยการประชาชนนั้นได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดจากตำแหน่งโดยหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุด[87]

บทบาทขององค์การอัยการประชาชนในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประการหลัก ได้แก่ การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายทั่วไป การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์การสืบสวนสอบสวน การนำคดีฟ้องต่อศาล การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในระหว่างการดำเนินคดีในศาล การติดตามตรวจสอบการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล และการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในห้องขัง เรือนจำ หรือสถานบำบัดผู้กระทำความผิด

รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์การอัยการประชาชนจะได้อธิบายต่อไปในบทที่ 20 กระบวนการระงับข้อพิพาท

[85] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 9.

[86] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 24.

[87] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 26.

7.6 การปกครองท้องถิ่น

ตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เลขที่ 03/สพช ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2546 (2003) ("**กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น**") การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดการบริหารรัฐในระดับท้องถิ่นโดยองค์การปกครองท้องถิ่นซึ่งได้ถูกจัดตั้งขึ้นและได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้รับผิดชอบบริหารจัดการดินแดน ทรัพยากรธรรมชาติ และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อปกปักรักษาและพัฒนาท้องถิ่นของตนให้มีความเจริญก้าวหน้า[88] สิทธิและหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นที่ได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นมี ดังนี้[89]

(1) ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติ คำสั่งของหน่วยงานที่สูงกว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแผนงบประมาณแห่งรัฐ ในขอบเขตความรับผิดชอบของตน

(2) กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ และงานป้องกันชาติและป้องกันความสงบ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ

(3) บริหารจัดการทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทรัพยากรของชาติ สิ่งแวดล้อม และ การป้องกันชาติและป้องกันความสงบ

(4) ออกมติ ข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ และแจ้งการ เกี่ยวกับการคุ้มครองเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการป้องกันชาติและป้องกันความสงบ ซึ่งอยู่ในขอบความรับผิดชอบของตนให้สอดคล้องกับระเบียบและกฎหมาย

(5) ติดตาม ตรวจตรา การปฏิบัติงานขององค์การจัดตั้งที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

(6) ติดต่อและร่วมมือกับต่างประเทศตามที่รัฐบาลมอบหมาย

(7) ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้ การจัดตั้งและการดำเนินงานขององค์การปกครองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามหลักการรวมศูนย์ประชาธิปไตยและตามการแบ่งขั้นการคุ้มครอง[90] โดยแบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 3 ขั้น[91] คือ ขั้นแขวง ขั้นเมือง และขั้นบ้าน

7.6.1 ขั้นแขวง

การปกครองท้องถิ่นในขั้นแขวงแบ่งออกเป็นแขวง[***] และนคร นอกจากนี้ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจมีการตั้งเขตพิเศษขึ้น[92] ดังนี้

[88] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 2.

[89] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 4.

[90] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 5.

[91] รัฐธรรมนูญของ สปป.ลาว, มาตรา 75 และกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 2.

[***] "แขวง" ใน สปป. ลาว มีลักษณะเทียบเท่ากับ "จังหวัด" ของประเทศไทย.

(1) แขวง หมายถึง เขตการปกครองท้องถิ่นที่ประกอบด้วยหลายเมืองและหลายเทศบาล

(2) นคร หมายถึง เขตการปกครองท้องถิ่นในตัวเมืองใหญ่ที่มีชุมชนหนาแน่น ประกอบไปด้วยหลายเมืองและหลายเทศบาล รวมถึงเป็นใจกลางทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการบริการ มีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ปัจจุบัน การปกครองในขั้นแขวงของ สปป. ลาว ประกอบไปด้วย 16 แขวง และ 1 นคร ได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์

โครงสร้างหน่วยงานของการปกครองขั้นแขวง ประกอบไปด้วย ห้องว่าการปกครองแขวงหรือนครและแผนกของหน่วยงานขั้นกระทรวง รวมถึงองค์กรเทียบเท่า

บุคลากรขององค์การปกครองแขวงหรือนคร ประกอบไปด้วย เจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร รองเจ้าแขวงหรือรองเจ้าครองนคร หัวหน้าและรองหัวหน้าห้องว่าการ หัวหน้าและรองหัวหน้าแผนก และพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดในโครงสร้างต่าง ๆ ของการปกครองแขวงหรือนคร[93]

7.6.1.1 เจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร

เจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร มีฐานะเป็นหัวหน้าขององค์การปกครองแขวงหรือนคร เป็นตัวแทนของแขวงหรือนคร และมีความรับผิดชอบต่อรัฐบาลในการดำเนินงานตามบทบาท สิทธิ และหน้าที่ขององค์การปกครองแขวงและนคร[94]

กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้รับรองสิทธิและหน้าที่ของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนครไว้ดังนี้[95]

(1) ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบการของรัฐ

(2) เรียกประชุมและเป็นประธานในการประชุมขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

(3) ศึกษาค้นคว้า กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแผนงบประมาณของท้องถิ่น

(4) ปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ และงานป้องกันชาติและป้องกันความสงบของแขวงหรือนคร ป้องกันการเกิด

[92] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 2 และ 6.

[93] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 8.

[94] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 13

[95] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 14

เหตุการณ์ในทางลบต่าง ๆ ติดตามตรวจสอบโครงการต่าง ๆ ของขั้นศูนย์กลางที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นของตน

(5) จัดการและควบคุมบรรดาองค์การที่เกี่ยวข้องเพื่อรับประกันการสร้างรายรับในท้องถิ่นของตนให้ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา

(6) สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้แนวลาวสร้างชาติ บรรดาองค์การมหาชน องค์การทางสังคม ทุกภาคส่วนทางเศรษฐกิจ และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นของตน

(7) ออกข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ แจ้งการ และระเบียบการอื่น ๆ ตามระเบียบกฎหมาย

(8) คุ้มครองพลเมืองในท้องถิ่น

(9) สั่งระงับหรือยกเลิกนิติกรรมต่าง ๆ ขององค์การปกครองขั้นที่ต่ำกว่า หรือเสนอต่อหน่วยงานขั้นที่สูงกว่าพิจารณาระงับการบังคับใช้หรือยกเลิกนิติกรรมของหน่วยงานที่ขัดกับระเบียบกฎหมาย

(10) เสนอจัดตั้งหรือยุบเมืองหรือเทศบาล และโครงสร้างขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

(11) จัดตั้ง ยุบ ผนวก แยก และกำหนดเขตแดนบ้าน

(12) เสนอแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลออกจากตำแหน่ง รวมถึงเสนอแต่งตั้งหรือรับรองการแต่งตั้งหัวหน้าและรองหัวหน้าแผนกของหน่วยงานขั้นกระทรวง และหัวหน้าห้องการของหน่วยงานขั้นกระทรวง

(13) แต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดหัวหน้าและรองหัวหน้าห้องว่าการปกครองแขวงหรือนคร รองเจ้าเมืองหรือรองหัวหน้าเทศบาล หัวหน้าและรองหัวหน้าห้องว่าการปกครองเมืองหรือเทศบาล รองหัวหน้าห้องการของหน่วยงานขั้นกระทรวง และพนักงานอื่น ๆ ตามระเบียบการ

(14) ควบคุมการการดำเนินงานของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐตามอำนาจของตน ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งอยู่ภายใต้หน่วยงานขั้นกระทรวงและองค์กรเทียบเท่า ต่อกระทรวงและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(15) พิจารณา ให้คำแนะนำ หรือแก้ไขคำร้องและคำเสนอต่าง ๆ ขององค์กรหรือบุคคล เกี่ยวกับการกระทำอันมิชอบของพนักงาน เจ้าหน้าที่รัฐ และองค์การบริหารรัฐในท้องถิ่นของตนตามระเบียบกฎหมาย

(16) รายงานสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ ของแขวงหรือนครต่อรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ

(17) ติดต่อและร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การสากล ตามที่รัฐบาลมอบหมาย

(18) ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

เจ้าแขวงหรือเจ้าครองนครจะถูกแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดออกจากตำแหน่งโดยประธานประเทศตามการเสนอของนายกรัฐมนตรี โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี และอาจดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 สมัย[96]

7.6.1.2 รองเจ้าแขวงหรือรองเจ้าครองนคร

รองเจ้าแขวงหรือรองเจ้าครองนครเป็นผู้ช่วยงานของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร และในกรณีที่เจ้าแขวงหรือเจ้าครองนครไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม รองเจ้าแขวงหรือรองเจ้าครองนครที่ได้รับมอบหมายจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน[97]

รองเจ้าแขวงหรือรองเจ้าครองนครจะถูกแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดออกจากตำแหน่งโดยนายกรัฐมนตรีตามการเสนอของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมได้[98]

7.6.1.3 ห้องว่าการปกครองแขวงหรือนคร

ห้องว่าการปกครองแขวงหรือนคร ทำหน้าที่เป็นเสนาธิการ[****]ให้กับเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนครในการบริหารงานแขวงหรือนคร อันได้แก่ การกำหนดแผนงานและการดำเนินงานตามโครงการ การศึกษาค้นคว้า สรุป ร่าง และตรวจเอกสาร การประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดเตรียมข้อมูลข่าวสาร การติดตาม ส่งเสริม และตรวจสอบการบังคับใช้นิติกรรมของหน่วยงานขั้นที่สูงกว่าและของแขวงหรือนคร และการอำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงานขององค์การปกครองแขวงหรือนคร[99]

7.6.1.4 แผนกของหน่วยงานขั้นกระทรวง

แผนกของหน่วยงานขั้นกระทรวง ทำหน้าที่เป็นเสนาธิการให้แก่กระทรวง องค์การเทียบเท่ากระทรวง และแขวงหรือนคร ในการบริหารจัดการรัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามการแบ่งอำนาจการปกครอง และตามการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางสู่ท้องถิ่น[100]

---

[96] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 16.

[97] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 15.

[98] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 16.

[****] หมายถึงทำหน้าที่เป็น “เลขาธิการ”.

[99] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 9.

[100] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 10.

7.6.2 ขั้นเมือง

การปกครองท้องถิ่นในขั้นเมือง เป็นเขตการปกครองท้องถิ่นที่ขึ้นกับขั้นแขวง[101] แบ่งออกเป็นเมืองและเทศบาล[*****] และประกอบไปด้วยหลายบ้าน

ทั้งนี้ เมืองที่เป็นที่ตั้งของสำนักงานปกครองแขวงหรือนครจะได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาล โดยเมืองอื่น ๆ ก็อาจได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลได้เช่นกันหากมีเงื่อนไขครบถ้วน ดังต่อไปนี้

(1) เป็นเขตชุมชนที่มีพลเมืองอย่างน้อยหนึ่งหมื่นคน

(2) เป็นเขตที่เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

(3) สามารถจัดเก็บรายรับเพื่อตอบสนองต่อรายจ่ายที่จำเป็นของเมืองได้[102]

โครงสร้างหน่วยงานของการปกครองขั้นเมือง ประกอบไปด้วย ห้องว่าการปกครองเมืองหรือห้องว่าการปกครองเทศบาล และห้องการของหน่วยงานขั้นกระทรวง รวมถึงองค์กรเทียบเท่าประจำเมืองหรือเทศบาล

บุคลากรขององค์การปกครองขั้นเมือง ประกอบไปด้วย เจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล รองเจ้าเมืองหรือรองหัวหน้าเทศบาล หัวหน้าและรองหัวหน้าห้องว่าการ หัวหน้าและรองหัวหน้าห้องการ และพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่สังกัดอยู่ในโครงสร้างต่าง ๆ ของเมืองหรือเทศบาล[103]

7.6.2.1 เจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล

เจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลมีฐานะเป็นหัวหน้าองค์การปกครองเมืองหรือเทศบาล เป็นตัวแทนของเมืองหรือเทศบาล และมีความรับผิดชอบต่อองค์การปกครองแขวงหรือนครในการดำเนินงานตามบทบาท สิทธิ และหน้าที่ตน[104]

กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้รับรองสิทธิและหน้าที่ของเจ้าเมืองและหัวหน้าเทศบาลไว้หลายประการด้วยกัน เช่น[105]

(1) ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และระเบียบการของรัฐ

(2) เรียกประชุมและเป็นประธานในการประชุมขององค์การปกครองเมืองหรือเทศบาล

---

[101] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 5.

[*****] "เมือง" ใน สปป. ลาว มีลักษณะคล้ายกับ "อำเภอ" ในประเทศไทย.

[102] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 38.

[103] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 21.

[104] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 26 และ 39.

[105] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 27 และ 40.

(3) ศึกษาค้นคว้า กำหนดแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแผนงบประมาณของเมืองหรือเทศบาล

(4) ปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนงบประมาณแห่งรัฐ และงานป้องกันชาติและป้องกันความสงบของเมืองหรือเทศบาล ป้องกันการเกิดเหตุการณ์ในทางลบต่าง ๆ ติดตามตรวจสอบโครงการการลงทุนต่าง ๆ ในเมืองหรือเทศบาล

(5) จัดการและควบคุมบรรดาองค์การที่เกี่ยวข้องเพื่อรับประกันการสร้างรายรับในเมืองหรือเทศบาลของตนให้ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา

(6) สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้แนวลาวสร้างชาติ บรรดาองค์การมหาชน องค์การทางสังคม ทุกภาคส่วนทางเศรษฐกิจ และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเมืองหรือเทศบาลของตน

(7) ออกข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ แจ้งการ และระเบียบการอื่น ๆ ตามระเบียบกฎหมาย

(8) คุ้มครองพลเมืองในท้องถิ่น

(9) สั่งระงับหรือยกเลิกนิติกรรมต่าง ๆ ขององค์การปกครองขั้นที่ต่ำกว่า หรือเสนอต่อหน่วยงานขั้นที่สูงกว่าพิจารณาระงับการบังคับใช้หรือยกเลิกนิติกรรมของหน่วยงานที่ขัดกับระเบียบกฎหมาย

(10) เสนอจัดตั้งหรือยุบบ้าน และโครงสร้างขององค์การปกครองเมืองหรือเทศบาล

(11) เสนอแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดรองเจ้าเมืองหรือรองหัวหน้าเทศบาล หัวหน้าและรองหัวหน้าห้องว่าการปกครองเมืองหรือเทศบาล

(12) เสนอแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดหัวหน้าและรองหัวหน้าของหน่วยงานต่าง ๆ ของเมืองหรือเทศบาล รวมถึงพนักงานอื่น ๆ และรับรองการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งนายบ้าน

(13) ควบคุมการการดำเนินงานของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐตามอำนาจของตน ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งอยู่ภายใต้หน่วยงานขั้นกระทรวงและองค์กรเทียบเท่า ต่อแผนกของหน่วยงานขั้นกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

(14) พิจารณา ให้คำแนะนำ หรือแก้ไขคำร้องและคำเสนอต่าง ๆ ขององค์กรหรือบุคคล เกี่ยวกับการกระทำอันมิชอบของพนักงาน เจ้าหน้าที่รัฐ และองค์การบริหารรัฐในเมืองหรือเทศบาลของตนตามระเบียบกฎหมาย

(15) รายงานสถานการณ์ในด้านต่าง ๆ ให้เจ้าเมืองหรือเจ้าครองนครทราบอย่างสม่ำเสมอ

(16) ติดต่อและร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การสากล ตามที่แขวงหรือนครมอบหมาย

(17) ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

เจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลจะได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดออกจากตำแหน่งโดยนายกรัฐมนตรีตามการเสนอของเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนคร มีวาระการดำรงตำแหน่งสมัยละ 5 ปี และอาจดำรงตำแหน่งในเมืองหรือเทศบาลเดิมได้ไม่เกิน 2 สมัย[106]

7.6.2.2 รองเจ้าเมืองหรือรองหัวหน้าเทศบาล

รองเจ้าเมืองหรือรองหัวหน้าเทศบาลเป็นผู้ช่วยงานของเจ้าเมืองและหัวหน้าเทศบาล รับผิดชอบงานตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าเมืองและหัวหน้าเทศบาล และในกรณีที่เจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม ให้รองเจ้าเมืองหรือรองหัวหน้าเทศบาลที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน[107]

รองเจ้าเมืองจะได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดออกจากตำแหน่งโดยเจ้าแขวงหรือเจ้าครองนครตามการเสนอของเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี และสามารถได้รับการแต่งตั้งเข้าสู่ตำแหน่งเดิมได้[108]

7.6.2.3 ห้องว่าการปกครองเมืองหรือห้องว่าการปกครองเทศบาล

ห้องว่าการปกครองแขวงหรือนคร ทำหน้าที่เป็นเลขาธิการให้กับเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลในการบริหารงานของเมืองหรือเทศบาล อันได้แก่ การกำหนดแผนงานและการดำเนินงานตามโครงการ การศึกษาค้นคว้า สรุป ร่าง และตรวจเอกสาร การประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดเตรียมข้อมูลข่าวสาร การติดตาม ส่งเสริม และตรวจสอบการบังคับใช้นิติกรรมของหน่วยงานขั้นที่สูงกว่าและของเมืองหรือเทศบาล และการอำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงานขององค์การปกครองเมืองหรือเทศบาล[109]

7.6.2.4 ห้องการของหน่วยงานขั้นกระทรวง

ห้องการของหน่วยงานขั้นกระทรวง มีบทบาทในการในการบริหารจัดการรัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามการแบ่งอำนาจการปกครองของแขวงหรือนคร และตามการกระจายอำนาจจาก

[106] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 29 และ 42.

[107] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 28 และ 41.

[108] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 29 และ 42.

[109] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 22 และ 35.

ศูนย์กลางสู่ท้องถิ่น รวมทั้งบังคับใช้นิติกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานขั้นที่สูงกว่า และบังคับใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแขวงหรือนคร และของเมืองหรือเทศบาล[110]

7.6.3 ขั้นบ้าน

การปกครองในขั้นบ้าน เป็นเขตการปกครองท้องถิ่นที่เป็นรากฐานซึ่งขึ้นกับเมืองหรือเทศบาล ในเขตบ้าน ๆ หนึ่ง ประกอบไปด้วยหลายครอบครัว[111]

โครงสร้างขององค์การปกครองบ้านประกอบไปด้วย นายบ้าน รองนายบ้าน และ พนักงานจำนวนหนึ่งเป็นผู้ช่วยงานในเขตบ้าน

7.6.3.1 นายบ้าน

นายบ้านมีฐานะเป็นหัวหน้าองค์การปกครองบ้าน เป็นตัวแทนของบ้าน และมีความรับผิดชอบต่อองค์การปกครองเมืองหรือเทศบาล และประชาชนภายในเขตบ้านในการดำเนินงานตามบทบาท สิทธิ และหน้าที่ขององค์การปกครองบ้าน[112] ซึ่งได้ถูกรับรองไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น[113] ดังนี้

(1) ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย มติ และคำสั่งต่าง ๆ ของหน่วยงานขั้นที่สูงกว่า พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานป้องกันชาติและป้องกันความสงบและรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในเขตบ้าน

(2) เผยแพร่แนวทางนโยบายและระเบียบกฎหมายให้แก่ประชาชนในเขตบ้านของตน ศึกษา ปลุกระดม และส่งเสริมความสามัคคีของประชาชน สนับสนุนการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง

(3) สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้แก่แนวลาวสร้างชาติ องค์การมหาชนต่าง ๆ องค์การทางสังคม ทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ และประชาชน ให้เข้าร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในเขตบ้านของตน

(4) รักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ และของบรรพบุรุษ ป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ในทางลบ และความเชื่อแบบงมงาย พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียน การดำรงชีวิตของประชาชนให้ถูกต้องตามหลักสุขอนามัย

[110] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 23 และ 36.

[111] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 46.

[112] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 52

[113] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 53

(5) คุ้มครองพลเมืองภายในเขตบ้าน ช่วยเหลือให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงและมีงานทำ

(6) เรียกประชุมและเป็นประธานในการประชุมของเขตบ้านหรือองค์การปกครองบ้าน และเข้าร่วมการประชุมตามที่หน่วยงานขั้นที่สูงกว่าเรียกประชุม

(7) เสนอเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลพิจารณาแต่งตั้งหรือปลดรองนายบ้านออกจากตำแหน่ง

(8) ออกระเบียบการและแจ้งการต่าง ๆ ของบ้านให้สอดคล้องกับระเบียบกฎหมาย

(9) เสนอหน่วยงานขั้นที่สูงกว่าพิจารณาระงับหรือยกเลิกกิจกรรมใด ๆ ที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบการ และสิทธิและผลประโยชน์โดยรวมของบ้าน

(10) แก้ไขข้อพิพาท คำร้อง และคำเสนอของประชาชนที่อยู่ภายใต้สิทธิและหน้าที่ของตน

(11) รายงานสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ในเขตบ้านต่อเจ้าเมืองหรือหัวหน้าเทศบาลอย่างสม่ำเสมอ

(12) ได้รับเงินสนับสนุนตามกฎหมาย

(13) ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนด

7.6.3.2 **รองนายบ้าน**

รองนายบ้านเป็นผู้ช่วยงานของนายบ้าน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากนายบ้าน และในกรณีที่นายบ้านไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม ให้รองนายบ้านที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน[114]

8. <u>ประวัติศาสตร์และการเมืองใน สปป. ลาว</u>

8.1 ประวัติศาสตร์ชาติลาวโดยย่อ

ก่อนการสถาปนาเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปี พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) ชนชาติลาวนั้นอยู่กระจัดกระจายกันเป็นหัวเมืองต่าง ๆ จนในศตวรรษที่ 14 เจ้าฟ้างุ้มแห่งอาณาจักรเซียงทองได้รวบรวมหัวเมืองใหญ่น้อยที่อยู่ใกล้เคียงกันให้มาอยู่ภายใต้ปกครองของตน และสร้างอาณาจักรล้านช้างขึ้น โดยมีเจ้าฟ้างุ้มเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรก อาณาจักรล้านช้างเจริญรุ่งเรืองขึ้นภายใต้การปกครองของกษัตริย์องค์ต่อ ๆ มาซึ่งรวมถึงพระเจ้าสามแสนไท พระราชโอรสของเจ้าฟ้างุ้ม พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช และพระเจ้าสุริยวงศ์ มีการสร้าง

[114] กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น, มาตรา 54

พระธาตุสีสองรักและพระธาตุหลวง รวมถึงมีการปฏิสังขรณ์พระธาตุสีโคด พระธาตุอินรัง และพระธาตุอื่น ๆ อีกมากมาย[115]

ในศตวรรษที่ 18 เกิดความขัดแย้งและแตกแยกกันภายในอาณาจักร ทำให้อาณาจักรล้านช้างต้องแตกออกเป็น 3 อาณาจักร ได้แก่ อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์ และอาณาจักรล้านช้างจำปาสัก ในที่สุดอาณาจักรล้านช้างทั้ง 3 อาณาจักรต้องตกเป็นเมืองขึ้นของสยามเป็นระยะเวลาถึง 115 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2322 (ค.ศ. 1779) จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2436 (ค.ศ. 1893) ประเทศฝรั่งเศสได้อ้างสิทธิเหนือดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและบีบบังคับให้ไทยต้องยอมยกดินแดนดังกล่าวให้แก่ฝรั่งเศส อาณาจักรล้านช้างจึงตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศฝรั่งเศสตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ฝรั่งเศสได้รวมลาวเข้ากับเวียดนามและกัมพูชา และเรียกทั้ง 3 ประเทศรวมกันว่า “อินโดจีนฝรั่งเศส” ขึ้นตรงกับข้าหลวงใหญ่แห่งอินโดจีนฝรั่งเศสซึ่งผูกขาดการควบคุมและการกำหนดนโยบายทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การทหาร และการต่างประเทศ ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสนั้น กลุ่มประเทศอินโดจีนฝรั่งเศสทั้ง 3 ประเทศต่างต้องประสบกับการถูกเอารัดเอาเปรียบต่าง ๆ นานาจนในที่สุด ภายใต้การนำของนายโฮจิมินห์ พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนได้ถูกก่อตั้งขึ้นในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 (ค.ศ. 1930) และเป็นแกนนำในการต่อสู้เพื่อกอบกู้อธิปไตยให้แก่ประชาชนในกลุ่มประเทศอินโดจีนฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) ซึ่งเป็นช่วงของสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นได้รุกเข้ามาในลาว รวมทั้งประเทศอินโดจีนฝรั่งเศสอื่น ๆ ในระหว่างระยะเวลาของสงคราม ความคิดเรื่องลัทธิชาตินิยมได้ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นในลาว และเกิดความเคลื่อนไหวของกลุ่มชาตินิยมขึ้นหลายกลุ่ม หนึ่งในกลุ่มชาตินิยมที่มีบทบาทสำคัญในช่วงระยะเวลานั้นได้แก่กลุ่มลาวเสรีซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2487 (ค.ศ. 1944) นำโดย นายอุ่น ชะนะนิกอน แรกเริ่มกลุ่มนี้เป็นองค์กรใต้ดินที่เคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น แต่นอกจากญี่ปุ่นแล้วพวกเขายังมุ่งมั่นที่จะปลดปล่อยลาวออกจากการควบคุมของฝรั่งเศสด้วย โดยได้รับการสนับสนุนจากไทยและสำนักบริหารทางยุทธศาสตร์ (Office of Strategic Service – OSS) ของอเมริกา เยาวชนชายที่มีความรักชาติจะสมัครเข้ารับการฝึกยุทธวิธีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เพื่อเตรียมพร้อมยึดอำนาจทันทีที่ญี่ปุ่นแพ้สงคราม[116] ในที่สุดแล้ว กลุ่มที่สามารถรวบรวมกลุ่มชาตินิยมต่อต้านฝรั่งเศสเข้าไว้ด้วยกันได้คือกลุ่มลาวอิสระ กลุ่มลาวอิสระนี้รวมตัวกันหลวม ๆ ครั้งแรกในช่วงปลายเดือนสิงหาคมและกันยายน พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) โดยได้รวบรวมผู้คนที่ร่วมมือกับญี่ปุ่นในนามของการต่อสู้เพื่อเอกราชของลาวและคนอีกจำนวนมากที่ร่วมมือกับไทย รวมทั้งเยาวชนหนุ่มสาวที่เห็นตัวอย่างการต่อสู้ตามความเชื่อแบบลัทธิชาตินิยมจากทั้งเวียดนามและญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม แท้ที่จริงแล้วกลุ่มลาวอิสระได้เริ่มมีบทบาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 (ค.ศ. 1930) ตั้งแต่ครั้งก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน จนในที่สุด นายไกสอน พมวิหาน ได้จัดตั้งกองทัพลาวอิสระขึ้นในปี พ.ศ. 2492 (ค.ศ. 1949)

[115] รองศาสตราจารย์ สมพัน จันทะลีวง, ทฤษฎีรัฐและกฎหมาย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2007), หน้า 62.

[116] มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์, ประวัติศาสตร์ลาว, แปลโดย จิราภรณ์ วิญญรัตน์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (2553), หน้า 99-100.

หลังจากที่ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) กลุ่มลาวอิสระโดยการนำของเจ้าเพชรราชได้ฉวยโอกาสที่ญี่ปุ่นกำลังอ่อนกำลังต่อสู้และประกาศเอกราชอย่างเป็นทางการในวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945)[117] และจัดตั้งรัฐบาลลาวอิสระขึ้น หลังจากนั้นฝรั่งเศสได้กลับมายึดครองลาวอีกในปี พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) การเมืองของลาวในขณะนั้นเต็มไปด้วยความขัดแย้งระหว่างลาวฝ่ายที่สนับสนุนการกลับมาของฝรั่งเศสและลาวฝ่ายที่ต่อต้านการปกครองของฝรั่งเศสซึ่งนำโดยกลุ่มลาวอิสระ อย่างไรก็ตาม เมื่อกลุ่มเวียดมินห์รบชนะฝรั่งเศสที่เดียนเบียนฟูและสามารถปลดปล่อยเวียดนามออกจากการตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสได้สำเร็จ อำนาจของฝรั่งเศสจึงถูกสั่นคลอนลงจนกระทั่งลาวได้รับเอกราชในปี พ.ศ. 2497 (ค.ศ. 1954)

หลังจากที่พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนได้ประกาศยุบพรรคและตกลงให้สมาชิกพรรคแต่ละประเทศจัดตั้งพรรคการเมืองของตนเองเมื่อปี พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) บรรดานักคอมมิวนิสต์อินโดจีนซึ่งเป็นคนลาวได้ตระเตรียมการระยะหนึ่ง จนสามารถจัดตั้ง “พรรคประชาชนลาว” ขึ้นสำเร็จในปี พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) โดยมีนายไกสอน พมวิหาน เป็นเลขาธิการใหญ่ของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรค

นับตั้งแต่จัดตั้งพรรคประชาชนลาวเป็นต้นมา ลาวต้องพบกับการแทรกแซงจากอเมริกาในระหว่างปี พ.ศ. 2498 - 2518 (ค.ศ. 1955 – 1975) จนสุดท้าย ลาวได้เอกราชอย่างสมบูรณ์ในวันที่ 2 ธันวาคม 2518 (1975) และสถาปนาเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” หรือเรียกโดยย่อว่า “สปป. ลาว” วันที่ 2 ธันวาคมของทุกปียังคงเป็นวันที่ชาวลาวเฉลิมฉลองในฐานะที่เป็นวันชาติตราบจนทุกวันนี้

8.2 ประวัติศาสตร์การเมืองลาว

จากประวัติศาสตร์ชาติลาวที่ได้กล่าวมาในหัวข้อก่อนหน้านี้ อาจสรุปได้ว่ารากฐานของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว หรือพรรคประชาชนลาวเดิมนั้นเกิดขึ้นจากพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนซึ่งก่อตั้งและนำโดยนายโฮจิมินห์ โดยในการนำพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนนั้น นายโฮจิมินห์ได้นำเอาหลักคำสอนของลัทธิมาร์กซ์ – เลนินมาใช้ เนื่องจากเห็นว่ามีเพียงแต่ลัทธิสังคมนิยมหรือลัทธิคอมมิวนิสต์เท่านั้นที่จะสามารถปลดปล่อยประชาชนที่ถูกกดขี่และชนชั้นกรรมกรให้หลุดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบได้

พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนได้ถูกก่อตั้งขึ้นในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 (ค.ศ. 1930) และเป็นแกนนำในการต่อสู้เพื่อกอบกู้อธิปไตยให้แก่ประชาชนในกลุ่มประเทศอินโดจีนฝรั่งเศส ซึ่งได้แก่ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 – 2497 (ค.ศ. 1930 – 1954) ในพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนนั้น ส่วนหนึ่งประกอบไปด้วยนักคอมมิวนิสต์ลาว ซึ่งเป็นแกนนำในการปลดปล่อยลาวออกจากใต้การปกครองของฝรั่งเศส

ในการประชุมใหญ่ครั้งที่ 2 ของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนซึ่งได้จัดขึ้นในปี พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) ตัวแทนของพรรคมีความเห็นว่าขบวนการปฏิวัติของแต่ละประเทศได้ขยายตัวไปมาก และมีศักยภาพที่จะนำ

[117] คำสอน สุลิยะแสง, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองลาว, พิมพ์ครั้งที่ 1 (โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2007), หน้า 207.

ขบวนการปฏิวัติด้วยตนเองได้แล้ว จึงได้มีมติยุบพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน และให้บรรดาสมาชิกกลับไปจัดตั้งพรรคและนำขบวนการปฏิวัติในแต่ละประเทศด้วยตนเอง

หลังจากนั้น บรรดานักคอมมิวนิสต์อินโดจีนซึ่งเป็นคนลาวได้ตระเตรียมการระยะหนึ่ง จนสามารถจัดตั้ง “พรรคประชาชนลาว” ขึ้นสำเร็จในปี พ.ศ. 2498 (ค.ศ. 1955) โดยมี นายไกสอน พมวิหาน เป็นเลขาธิการใหญ่ของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรค และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “พรรคประชาชนปฏิวัติลาว” ในปี พ.ศ. 2515 (ค.ศ. 1972) ทั้งนี้ นายไกสอน พมวิหาน ยังคงได้รับการเลือกตั้งเป็นเลขาธิการใหญ่ของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคต่อในการประชุมใหญ่ของพรรคครั้งที่ 2 - 5 จากนั้น นายคำไต สีพันดอน ได้รับการเลือกให้เป็นเลขาธิการใหญ่ของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคในการประชุมใหญ่ของพรรคครั้งที่ 6 – 7 และ นายจูมมะลี ไชยะสอน ได้รับการเลือกให้เป็นเลขาธิการใหญ่ของคณะบริหารงานศูนย์กลางพรรคในการประชุมใหญ่ของพรรคครั้งที่ 8 และ 9 ซึ่งเป็นครั้งล่าสุด โดยการประชุมใหญ่ของพรรคจะจัดขึ้นทุก ๆ 5 ปี

ในการนำของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวนั้น ยังคงมีการนำเอาแนวความคิดของลัทธิมาร์กซ์ – เลนินซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนเคยใช้มาเป็นพื้นฐานแนวความคิดในการนำพาของพรรค โดยมุ่งมั่นที่จะนำ สปป. ลาว มุ่งสู่การเป็นสังคมนิยม มีอุดมการณ์ คือ “ประชาชนมั่งมีผาสุก ประเทศชาติมั่งคั่งเข้มแข็ง สังคมปรองดอง ประชาธิปไตยยุติธรรม และศิวิไล” ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวได้ ต้องเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ และได้ผ่านการฝึกฝน หล่อหลอม และทดสอบในการปฏิบัติงานภายใต้การนำของพรรค โดยจะได้รับการพิจารณาและคัดเลือกโดยสมาชิกของพรรคทั้งนโยบายทางการเมือง การเงิน – เศรษฐกิจ การต่างประเทศ

บทที่ 2
ระบบโครงสร้างพื้นฐานของ สปป. ลาว

สปป. ลาว มีระบบโครงสร้างด้านการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการก่อสร้างและกำกับดูแลระบบโครงสร้างพื้นฐานของ สปป. ลาว ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายเฉพาะที่ควบคุมการดำเนินการดังกล่าว แต่เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ ซึ่งมีทั้งส่วนที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการ และส่วนที่รัฐให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในลักษณะกิจการสัมปทาน (รายละเอียดปรากฏตาม บทที่ 6 การส่งเสริมการลงทุนใน สปป. ลาว ว่าด้วยเรื่องกิจการสัมปทาน) ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้จึงอ้างอิงจากข้อมูลทางสถิติที่จัดทำและได้รับจากหน่วยงานราชการของ สปป. ลาว เป็นหลัก

2. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางถนน

สปป. ลาว มีเส้นทางการขนส่งทางถนนภายในประเทศเชื่อมต่อภาคต่าง ๆ ของประเทศ เชื่อมต่อระหว่าง สปป. ลาว และประเทศข้างเคียง รวมถึงเป็นทางผ่านให้กับประเทศต่าง ๆ เช่น จากประเทศไทยผ่าน สปป. ลาว ไปยังประเทศจีน เป็นต้น โดยเส้นทางที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีรายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก ญ. ดังนี้

2.1 เส้นทางภายในประเทศ

ปัจจุบัน เส้นทางภายในประเทศ สปป. ลาว มีดังนี้[1] และ [2]

2.1.1 เส้นทางหมายเลข 1B

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 109 กิโลเมตร จากบ้านย้อ ถึง บ้านปากน้ำน้อย แขวงพงสาลี

---

[1] กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. *สถิติเส้นทางหลวงแห่งชาติประจำปี 2013*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.mpwt.gov.la/lo/statistic-lo/roads-lo. 11 กันยายน 2557.

[2] แผนกเทคนิค กรมทางหลวง กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการก่อสร้างทางบก. 2557.

2.1.2 **เส้นทางหมายเลข** 1C

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 345 กิโลเมตร จากบ้านปากมอง แขวงพงสาลี ผ่านแขวงอุดมไซ แขวงหลวงพระบาง ถึง บ้านป่าคำ เมืองคำ แขวงเชียงขวาง

2.1.3 **เส้นทางหมายเลข** 1D

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 307 กิโลเมตร จากบ้านโพนสะหวัน แขวงเชียงขวาง ถึง บ้านป่าคำ เมืองคำเกิด แขวงบอลิคำไซ

2.1.4 **เส้นทางหมายเลข** 1E

เป็นถนนที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการลาดยาง ระยะทาง 99 กิโลเมตร จากบ้านหลัก 20 แขวงบอลิคำไซ ถึง บ้านทางแบ่ง เมืองยมมะลาด แขวงคำม่วน

2.1.5 **เส้นทางหมายเลข** 1F

เป็นถนนหินบดสลับถนนดิน ระยะทาง 155 กิโลเมตร จากเมืองมหาไชย แขวงคำม่วน ถึง บ้านเซท่ามวก แขวงสะหวันนะเขต

2.1.6 **เส้นทางหมายเลข** 1G

เป็นถนนหินบดสลับถนนดิน ระยะทาง 130 กิโลเมตร จากเมืองพีน แขวงสะหวันนะเขต ถึง บ้านนาดอนขวาง แขวงสาละวัน

2.1.7 **เส้นทางหมายเลข** 1H

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 44 กิโลเมตร จากแขวงสาละวัน ถึง เมืองท่าแตง แขวงเซกอง

2.1.8 **เส้นทางหมายเลข** 1I

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 77 กิโลเมตร จากเมืองละมาม แขวงเซกอง ถึง สามแยกทางหมายเลข 18B แขวงอัตตะปือ

2.1.9 **เส้นทางหมายเลข** 4A

เป็นถนนหินบดสลับถนนดิน ระยะทาง 140 กิโลเมตร จากเมืองเงิน แขวงไซยะบุรี ถึง เมืองไซยะบุรี แขวงไซยะบุรี

2.1.10 **เส้นทางหมายเลข** 4B

เป็นถนนหินบดสลับถนนดิน ระยะทาง 118 กิโลเมตร จากบ้านเชียงแมน แขวงหลวงพระบาง ถึง บ้านนาป่ง เมืองหงสา แขวงไชยะบุรี

2.1.11 **เส้นทางหมายเลข** 9A

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 20 กิโลเมตร จากท่าเรือแก้งกะเบา แขวงสะหวันนะเขต เชื่อมต่อทางหมายเลข 13S ที่บ้านนาทราย แขวงสะหวันนะเขต

2.1.12 **เส้นทางหมายเลข** 9B

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 35 กิโลเมตร จากแขวงสะหวันนะเขต ถึง บ้านหลัก 35 แขวงสะหวันนะเขต

2.1.13 **เส้นทางหมายเลข** 10

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 93 กิโลเมตร จากสามแยกดอนหนูน นครหลวงเวียงจันทน์ ถึง สามแยกโพนโรง แขวงเวียงจันทน์

2.1.14 **เส้นทางหมายเลข** 11

เป็นถนนลาดยางสลับถนนหินบด ระยะทาง 170.7 กิโลเมตร จากสามแยกสีไค นครหลวงเวียงจันทน์ เชื่อมต่อทางหมายเลข 4 ที่เมืองปากลาย แขวงไชยะบุรี

2.1.15 **เส้นทางหมายเลข** 14C

เป็นถนนหินบด ระยะทาง 40.3 กิโลเมตร จากบ้านท่าบัก เมืองมูนละปะโมก แขวงจำปาสัก ถึง บ้านหนองงา แขวงจำปาสัก

2.1.16 **เส้นทางหมายเลข** 16A

เป็นถนนหินบด ระยะทาง 70 กิโลเมตร จากเมืองปากช่อง แขวงจำปาสัก ถึง บ้านแบ่งพูคำ 3 แยกหลักกิโลเมตรที่ 48 แขวงอัดตะปือ

2.1.17 **เส้นทางหมายเลข** 18A

เป็นถนนดิน ระยะทาง 116 กิโลเมตร แยกจากทางหมายเลข 13S ที่บ้านทางแบ่ง แขวงจำปาสัก ถึง เมืองสามัคคีไชย แขวงอัดตะปือ

2.1.18 เส้นทางหมายเลข 20

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 69 กิโลเมตร จากบ้านหลัก 21 แขวงจำปาสัก ถึง บ้านแบ่ง แขวงสาละวัน

2.2 เส้นทางเชื่อมต่อต่างประเทศ

2.2.1 เส้นทางหมายเลข 1A

เป็นถนนหินบด ระยะทาง 145 กิโลเมตร จากลานตุ้ย ชายแดน สปป. ลาว - สาธารณรัฐประชาชนจีน ("***ชายแดนจีน***") ถึง เมืองบุนเหนือ แขวงพงสาลี

2.2.2 เส้นทางหมายเลข 1J

เป็นถนนหินบด ระยะทาง 81 กิโลเมตร จากแขวงอัดตะปือ ถึง ชายแดน สปป. ลาว-ราชอาณาจักรกัมพูชา ("***ชายแดนกัมพูชา***")

2.2.3 เส้นทางหมายเลข 2E

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 172 กิโลเมตร จากสี่แยกตลาด เมืองไซ แขวงอุดมไซ ถึง แขวงพงสาลี ติดเมืองไตจาง ชายแดน สปป. ลาว-สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ("***ชายแดนเวียดนาม***")

2.2.4 เส้นทางหมายเลข 2W

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 191 กิโลเมตร จาก เมืองเงิน แขวงไชยะบุรี ชายแดน สปป. ลาว-ราชอาณาจักรไทย ("***ชายแดนไทย***") ถึง เมืองไซ แขวงอุดมไซ

2.2.5 เส้นทางหมายเลข 3

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 214 กิโลเมตร จากเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว เชื่อมต่อกับแยกทางหมายเลข 13N ที่บ้านนาเตย แขวงหลวงน้ำทา เพื่อออกชายแดนจีนที่บ่อเต็น

2.2.6 เส้นทางหมายเลข 4

เป็นถนนดินสลับถนนลาดยาง ระยะทาง 380.7 กิโลเมตร จากเมืองเชียงเงิน แขวงหลวงพระบาง ถึง บ้านนาค่า เมืองบ่อแตน แขวงไชยะบุรี ชายแดนไทย

2.2.7 **เส้นทางหมายเลข** 5

เป็นถนนลาดยางสลับถนนหินบด ระยะทาง 270 กิโลเมตร จากบ้านห้วยหม้อ แยกเส้นทางหมายเลข 13N ถึง แขวงเชียงขวาง ชายแดนเวียดนาม

2.2.8 **เส้นทางหมายเลข** 6

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 179 กิโลเมตร จากสามแยกบ้านพูเลา แขวงหัวพัน ถึง บ้านนาแมว แขวงหัวพัน ชายแดนเวียดนาม

2.2.9 **เส้นทางหมายเลข** 6A

เป็นถนนหินบดสลับถนนดินและถนนลาดยาง ระยะทาง 86 กิโลเมตร จากบ้านหางล้อง แขวงหัวพัน ถึง บ้านด่าน แขวงหัวพัน ชายแดนเวียดนาม

2.2.10 **เส้นทางหมายเลข** 6B

เป็นถนนหินบด ระยะทาง 24 กิโลเมตร จากเมืองสบเบา แขวงหัวพัน ถึง บ้านป่าราง แขวงหัวพัน ชายแดนเวียดนาม

2.2.11 **เส้นทางหมายเลข** 7

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 263 กิโลเมตร จากเมืองพูคูน แขวงหลวงพระบาง ถึง บ้านน้ำกั่น แขวงเชียงขวาง ชายแดนเวียดนาม

2.2.12 **เส้นทางหมายเลข** 8

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 133 กิโลเมตร จากบ้านเวียงคำ บริเวณแยกเส้นทางหมายเลข 13S แขวงบอลิคำไซ ถึง บ้านแก่วเหนือ แขวงบอลิคำไซ ชายแดนเวียดนาม

2.2.13 **เส้นทางหมายเลข** 9

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 239 กิโลเมตร จากสะพานมิตรภาพลาว-ไทย แห่งที่ 2 แขวงสะหวันนะเขต ถึง บ้านแดนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต ชายแดนเวียดนาม

2.2.14 **เส้นทางหมายเลข** 12

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 147 กิโลเมตร จากสะพานมิตรภาพลาว-ไทย แห่งที่ 3 เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน ถึง กิ่วมูยา แขวงคำม่วน ชายแดนเวียดนาม

2.2.15 เส้นทางหมายเลข 13N

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 679 กิโลเมตร จากเมืองบ่อเต็น ชายแดนจีน แขวงหลวงน้ำทา ถึง บ้านหอคำ นครหลวงเวียงจันทน์

2.2.16 เส้นทางหมายเลข 13S

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 853 กิโลเมตร จากบ้านหอคำ นครหลวงเวียงจันทน์ ถึง แขวงจำปาสัก ชายแดนกัมพูชา

2.2.17 เส้นทางหมายเลข 14A

เป็นถนนหินบดสลับถนนดิน ระยะทาง 120 กิโลเมตร จากแยกทางหมายเลข 16 เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก ถึง บ้านท่าหีน แขวงจำปาสัก ชายแดนกัมพูชา

2.2.18 เส้นทางหมายเลข 14B

เป็นถนนหินบดสลับถนนดิน ระยะทาง 140 กิโลเมตร จากแยกเส้นทางหมายเลข 16 บ้านอ่างคำ แขวงจำปาสัก ถึง บ้านบ่อ บ้านเข็ม แขวงจำปาสัก ชายแดนกัมพูชา

2.2.19 เส้นทางหมายเลข 15

เป็นถนนหินบดสลับถนนลาดยางและถนนดิน ระยะทาง 238 กิโลเมตรจากบ้านนาปง แขวงสาละวัน ถึง บ้านละไล แขวงสาละวัน ชายแดนเวียดนาม

2.2.20 เส้นทางหมายเลข 16

เป็นถนนลาดยางสลับถนนหินบดและถนนดิน ระยะทาง 302 กิโลเมตร จากวังเต่า แขวงจำปาสัก ชายแดนไทย ถึง บ้านท่าหีน เมืองดักจึง แขวงเซกอง ชายแดนเวียดนาม

2.2.21 เส้นทางหมายเลข 17

เป็นถนนลาดยางสลับถนนหินบด ระยะทาง 123 กิโลเมตร จากเมืองหลวงน้ำทา ผ่านเมืองสีง เมืองลอง ไปจนถึงบ้านเซียงกก แขวงหลวงน้ำทา ชายแดน สปป. ลาว-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (“ชายแดนเมียนมาร์”) ทั้งนี้ ได้มีการก่อสร้างสะพานมิตรภาพลาว-เมียนมาร์ ที่บ้านห้วยกุ่ม เมืองลอง แขวงหลวงน้ำทา เชื่อมต่อกับเมืองท่าขี้เหล็ก รัฐฉาน ประเทศเมียนมาร์ซึ่งแล้วเสร็จและเปิดใช้อย่างเป็นทางการไปเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2558[3]

[3] กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. *พิธีเปิดใช้สะพานมิตรภาพลาว-เมียนมาร์อย่างเป็นทางการ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.mpwt.gov.la/lo/news-lo/ministry-news-lo/955-open-lao-myanmar952015. 5 มิถุนายน 2558.

2.2.22 **เส้นทางหมายเลข** 17A

เป็นถนนลาดยาง ระยะทาง 13 กิโลเมตร จากเมืองสิง แขวงหลวงน้ำทา ถึง ด่านปางไร แขวงหลวงน้ำทา ชายแดนจีน

2.2.23 **เส้นทางหมายเลข** 18B

เป็นทางลาดยาง ระยะทาง 113 กิโลเมตร จากเมืองสามัคคีไซ แขวงอัดตะปือ ถึง ด่านพูเกือ แขวงอัดตะปือ ชายแดนเวียดนาม

2.2.24 **เส้นทางหมายเลข** 19

เป็นทางลาดยางสลับกับทางหินบด ระยะทาง 222 กิโลเมตร แขวงพงสาลี จากเมืองปาค่า ชายแดนจีน ถึง ชายแดนเวียดนาม แขวงพงสาลี

ทั้งนี้ สปป. ลาว ได้วางทิศทางในการดูแลรักษาเส้นทางที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้สามารถสัญจรได้สองฤดูตามมาตรฐานของเส้นทางแต่ละประเภท รวมถึงพัฒนาทางหลวงโดยการยกระดับและก่อสร้างเส้นทางใหม่ให้ได้ตามเป้าหมายภายในปี 2563 ซึ่งสามารถแบ่งเส้นทางตามลักษณะการใช้งานได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้[4]

(1) เส้นทางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ได้แก่ เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างประเทศในระดับภูมิภาค เส้นทางเข้าเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทางเลี่ยงเมือง และทางด่วน รวมระยะทางทั้งสิ้น 6,116 กิโลเมตร ซึ่ง การยกระดับเส้นทางหรือการก่อสร้างใหม่จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเส้นทางของนานาชาติโดยมีกระทรวงโยธาธิการและขนส่งเป็นผู้รับผิดชอบ

(2) เส้นทางที่มีความสำคัญต่อการป้องกันประเทศและการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ได้แก่ ทางหลวงของแขวงและทางหลวงของเมือง รวมระยะทางทั้งสิ้น 14,967 กิโลเมตร ต้องสามารถสัญจรได้สะดวกและปลอดภัยตลอดทั้งปี โดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบ

(3) เส้นทางที่จำเป็นต่อการป้องกันประเทศและป้องกันความสงบ ได้แก่ เส้นทางยุทธศาสตร์ภายในประเทศที่เชื่อมต่อทิศต่างๆของ สปป. ลาว และเส้นทางข้ามหรือเลียบชายแดนชายแดนในแต่ละด้านของประเทศ ซึ่งจะต้องได้รับการยกระดับหรือก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ดังกล่าวได้ในสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ โดยมีกระทรวงป้องกันประเทศเป็นผู้รับผิดชอบ

(4) เส้นทางที่มีลักษณะสำคัญต่อวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ เส้นทางชนบท เส้นทางสำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากทั่วประเทศ เส้นทางเข้าเขตที่มั่นการปฏิวัติ และเส้นทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยว รวมเป็นระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 16,440 กิโลเมตร จะต้องได้รับการ

[4] กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. ทิศทางแผนพัฒนาการเชื่อมต่อด้านทางหลวงสำหรับปี 2011-2020 และแผนปฏิบัติปี 2011-2015. มกราคม 2012 (2555).

ยกระดับหรือก่อสร้างขึ้นใหม่ให้สามารถสัญจรได้สองฤดู โดยอยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง กระทรวงแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว คณะกรรมการพัฒนาชนบทและขจัดความทุกข์ยากแห่งชาติ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางอากาศ

3.1 ท่าอากาศยาน[5]

3.1.1 ท่าอากาศยานระหว่างประเทศ

(1) ท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต ตั้งอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์

(2) ท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง ตั้งอยู่ที่แขวงหลวงพระบาง

(3) ท่าอากาศยานนานาชาติปากเซ ตั้งอยู่ที่แขวงจำปาสัก

(4) ท่าอากาศยานนานาชาติสะหวันนะเขต ตั้งอยู่ที่แขวงสะหวันนะเขต

(5) ท่าอากาศยานนานาชาติอัดตะปือ ตั้งอยู่ที่แขวงอัดตะปือ ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2558 และ เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2558[6]

ทั้งนี้ อัตราค่าภาษีสนามบิน คือ 10 ดอลล่าร์สหรัฐต่อคน[7] (324.50 บาทต่อคน[8])

3.1.2 ท่าอากาศยานภายในประเทศ

(1) ท่าอากาศยานหลวงน้ำทา ตั้งอยู่ที่แขวงหลวงน้ำทา

(2) ท่าอากาศยานเชียงขวาง ตั้งอยู่ที่แขวงเชียงขวาง

(3) ท่าอากาศยานห้วยทราย ตั้งอยู่ที่แขวงบ่อแก้ว

(4) ท่าอากาศยานไซยะบุรี ตั้งอยู่ที่แขวงไซยะบุรี

(5) ท่าอากาศยานซำเหนือ ตั้งอยู่ที่แขวงหัวพัน

(6) ท่าอากาศยานอุดมไซ ตั้งอยู่ที่แขวงอุดมไซ

(7) ท่าอากาศยานพงสาลี ตั้งอยู่ที่แขวงพงสาลี

ทั้งนี้ อัตราค่าภาษีสนามบิน คือ 20,000 กีบต่อคน[9] (79 บาทต่อคน[10])

---

[5] กรมการบินพลเรือน กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. รายชื่อท่าอากาศยานใน สปป. ลาว. 15 กันยายน 2557.

[6] กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. *พิธีรับมอบและเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการของท่าอากาศยานนานาชาติอัดตะปือ แขวงอัดตะปือ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.mpwt.gov.la/lo/news-lo/ministry-news-lo/959-hand-over-atp-airport. 5 มิถุนายน 2558.

[7] กรมการบินพลเรือน. ค่าบริการสำหรับอากาศยานและการให้บริการการเดินอากาศ. สปป. ลาว. 2557.

[8] อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 18 กันยายน 2557 (2014) คิดเป็น 1 ดอลล่าร์สหรัฐฯ ต่อ 32.4479 บาท

[9] กรมการบินพลเรือน. ค่าบริการสำหรับอากาศยานและการให้บริการการเดินอากาศ. สปป. ลาว. 2557.

3.2 สายการบิน

3.2.1 สายการบินของ สปป. ลาว

3.2.1.1 ลาว แอร์ไลน์ส (การบินลาว)[11]

เส้นทางบินในประเทศ จากท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต ไปยัง

(1) ท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง
(2) ท่าอากาศยานนานาชาติสะหวันนะเขต
(3) ท่าอากาศยานนานาชาติปากเซ
(4) ท่าอากาศยานหลวงน้ำทา
(5) ท่าอากาศยานอุดมไซ
(6) ท่าอากาศยานซำเหนือ
(7) ท่าอากาศยานเชียงขวาง

รวมถึงระหว่างท่าอากาศยานนานาชาติปากเซ ไปยัง

(1) ท่าอากาศยานนานาชาติสะหวันนะเขต
(2) ท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง

ทั้งนี้ ลาว แอร์ไลน์ส มีแผนที่จะเพิ่มเส้นทางการบินจากท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต ไปยัง ท่าอากาศยานห้วยทราย และท่าอากาศยานซำเหนือต่อไปในอนาคต

เส้นทางบินระหว่างประเทศ จากท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต ไปยัง

(1) โซล สาธารณรัฐเกาหลี
(2) กวางโจว ประเทศจีน
(3) คุณหมิง ประเทศจีน
(4) ฮานอย ประเทศเวียดนาม
(5) กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
(6) พนมเปญ ประเทศกัมพูชา (เที่ยวบินร่วม)
(7) ประเทศสิงคโปร์

จากท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง ไปยัง

[10] อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 17 กันยายน 2557 (2014) คิดเป็น 1 บาท ต่อ 250.58 กีบ

[11] ลาว แอร์ไลน์ส (การบินลาว). *FLIGHT INFORMATION (Route Map)*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.laoairlines.com/?contentkey=pages&id=6. 6 มิถุนายน 2558.

(1) กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

(2) เชียงใหม่ ประเทศไทย

(3) ฮานอย ประเทศเวียดนาม

(4) จิ่งหง ประเทศจีน

จากท่าอากาศยานนานาชาติปากเซ ไปยัง

(1) เสียมราฐ ประเทศกัมพูชา

(2) โฮจิมินห์ ประเทศเวียดนาม

(3) กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

จากท่าอากาศยานนานาชาติสะหวันนะเขต ไปยัง

(1) กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

ทั้งนี้ ลาว แอร์ไลน์ส มีแผนที่จะเพิ่มเส้นทางการบินจากท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต ไปยัง

(1) ไทเป ไต้หวัน

(2) หนานหนิง ประเทศจีน

(3) ย่างกุ้ง ประเทศเมียนมาร์

(4) จาร์การ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

(5) จากท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง ไปยัง เฉิงตู ประเทศจีน

3.2.1.2 ลาว สกายเวย์ (ลาวเดินอากาศ)

เป็นสายการบินภายในประเทศของ สปป. ลาว มีเส้นทางการบิน[12] จากท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต ไปยัง

(1) ท่าอากาศยานนานาชาติหลวงพระบาง

(2) ท่าอากาศยานห้วยทราย

(3) ท่าอากาศยานอุดมไซ

(4) ท่าอากาศยานหลวงน้ำทา

(5) ท่าอากาศยานพงสาลี

(6) ท่าอากาศยานซำเหนือ

[12] ลาว สกายเวย์ (ลาวเดินอากาศ). *Flight schedule*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.laoskyway.com/index.asp. 17 กันยายน 2557.

3.2.1.3 ลาว เซ็นทรัล แอร์ไลน์ส

ในขณะนี้ สายการบิน ลาว เซ็นทรัล แอร์ไลน์ส ปิดปรับปรุงการบริการอย่างไม่มีกำหนด

3.2.2 สายการบินของต่างประเทศ

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันมีสายการบินที่ให้บริการด้านการบินจากประเทศไทยไปยัง สปป. ลาว ดังนี้

(1) การบินไทย

(2) บางกอก แอร์เวย์ส

การขนส่งทางอากาศของ สปป. ลาว นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการบินพลเรือน กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง โดยมีแผนในการพัฒนาการก่อสร้างและการดำเนินการขนส่งทางอากาศ ดังนี้[13]

(1) พัฒนาระบบบริการการเดินอากาศให้ทันสมัย ใช้อากาศยานที่ทันสมัยและมีความปลอดภัยสูง พัฒนาสายการบินต่างๆให้การบริการมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และพัฒนาขยายเส้นทางบินไปสู่ประเทศต่างๆทั้งในภูมิภาคอาเซียนและทวีปยุโรป

(2) ยกระดับและพัฒนาท่าอากาศยานภายในประเทศให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น สร้างท่าอากาศยานแห่งใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ให้สามารถรองรับอากาศยานประเภท Boeing 747 ได้ และท่าอากาศยานที่สามารถรองรับอากาศยานประเภท Boeing 737 ในหลวงพระบาง เชียงขวาง สะหวันนะเขต และจำปาสัก พร้อมยกระดับการเดินอากาศในแขวงบ่อแก้ว แขวงไซยะบูลี แขวงพงสาลี แขวงหัวพัน และแขวงสาละวัน ให้สามารถรองรับอากาศยานขนาดอย่างน้อย 30 ที่นั่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการรองรับความต้องการในการขนส่งทางอากาศระหว่าง สปป. ลาว กับประเทศต่างๆในเขตลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และในภูมิภาคอาเซียน

(3) เพิ่มจำนวนอากาศยาน ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการบินและคุณภาพการให้บริการ รับรองความปลอดภัยในการเดินอากาศ ปรับปรุงระบบควบคุมการเดินอากาศให้มีความทันสมัย ขยายเส้นทางบินโดยศึกษาการเปิดเที่ยวบินตรงระยะกลางและระยะไกล เพื่อเพิ่มจำนวนผู้โดยสารขาเข้า-ขาออกและอำนวยความสะดวกให้แก่การท่องเที่ยว

(4) เร่งดำเนินการให้การขนส่งทางอากาศเพิ่มขึ้นประมาณ 8-10% ต่อปี

(5) เร่งดำเนินการให้มีอากาศยานผ่านน่านฟ้าของ สปป. ลาว เพิ่มขึ้นประมาณ 4.5-6.5% ต่อปี

[13] กระทรวงแผนการและการลงทุน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ VII (2011-2015) (ฉบับยาว). 7 ตุลาคม 2011 (2554)

4. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางราง

เส้นทางรถไฟใน สปป. ลาว ในปัจจุบันมีเพียงเส้นทางเดียว ได้แก่ เส้นทางจากจังหวัดหนองคาย ประเทศไทย ที่สะพานมิตรภาพลาว-ไทย ไปยัง ท่านาแล้ง นครหลวงเวียงจันทน์[14] โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางรถไฟ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

ในเบื้องต้น สปป. ลาว มีแผนการเกี่ยวกับโครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางราง ดังต่อไปนี้

(1) เร่งก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการเพิ่มขึ้นในอีก 21 ตัวเมือง

(2) ก่อสร้างทางรถไฟพร้อมระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ครบวงจรและสามารถให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การขนส่งสินค้าผ่านแดนหรือรถขนตู้สินค้า (Container) เพิ่มขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนจากการขนส่งทางรถมาเป็นขนส่งทางรถไฟจะช่วยลดต้นทุนในการขนส่ง

(3) ขยายทางรถไฟที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ไปถึงนครหลวงเวียงจันทน์ และขยายออกสู่ทะเลทางทิศตะวันออก (เวียดนาม)

(4) สร้างทางรถไฟสิงคโปร์-คุณหมิง โดยให้ผ่าน สปป. ลาว

(5) สร้างทางรถไฟจากเหนือลงใต้ตามเส้นทางหมายเลข 13

(6) สร้างทางรถไฟสายขวาง เช่น จากห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ไปถึง บ่อเต็น ชายแดนจีน และ จากพูคูน ไปถึง หนองแรด ในแขวงเซียงขวาง

(7) วิเคราะห์ความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจในโครงการก่อสร้างรถไฟความเร็วสูงบ่อเต็น-นครหลวงเวียงจันทน์ รวมถึงการก่อสร้างทางรถไฟท่าแขก-ปากเซ[15]

5. โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางน้ำ

เนื่องจาก สปป. ลาว ไม่มีทางออกสู่ทะเล การขนส่งทางน้ำจึงมีแต่เพียงการเดินเรือในแม่น้ำ โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายหลักของประเทศ สปป. ลาว มีท่าเรือเพื่อการขนส่งภายในและระหว่างประเทศ[16] ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง ดังนี้

5.1 ท่าเรือเพื่อการขนส่งภายในประเทศ

5.1.1 นครหลวงเวียงจันทน์

(1) ท่าเรือเก้าเลี้ยว

[14] _____ . วารสารกระทรวงโยธาธิการ และ ขนส่ง

[15] กระทรวงแผนการและการลงทุน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ VII (2011-2015) (ฉบับยาว). 7 ตุลาคม 2011 (2554).

[16] กรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. ข้อมูลเกี่ยวกับการขนส่งทางน้ำ. 16 มิถุนายน 2557.

(2) ท่าเรือหลัก 4

(3) ท่าเรือท่าเดื่อ

5.1.2 แขวงหลวงน้ำทา

(1) ท่าเรือปากลาย

(2) ท่าเรือเซียงกก

5.1.3 แขวงบ่อแก้ว

(1) ท่าเรือบ้านมอม

(2) ท่าเรือต้นเผิ้ง

(3) ท่าเรือห้วยทราย

5.1.4 แขวงอุดมไซ

มีท่าเรือปากแบ่งเพียงแห่งเดียว

5.1.5 แขวงไซยะบุรี

(1) ท่าเรือท่าเดื่อ/ท่านาแล้ง

(2) ท่าเรือปากคอน

(3) ท่าเรือปากลาย

5.1.6 แขวงหลวงพระบาง

มีท่าเรือหลวงพระบางเพียงแห่งเดียว

5.1.7 แขวงเวียงจันทน์

(1) ท่าเรือชนะคาม

(2) ท่าเรือบ้านวัง

5.1.8 แขวงบอลิคำไซ

(1) ท่าเรือปากซัน

(2) ท่าเรือบ้านนา

5.1.9 แขวงคำม่วน

มีท่าเรือท่าแขกเพียงแห่งเดียว

5.1.10 แขวงสะหวันนะเขต

(1) ท่าเรือแก้งกะเบา

(2) ท่าเรือสะหวันนะเขต

5.1.11 แขวงจำปาสัก

(1) ท่าเรือปากเซ

(2) ท่าเรือจำปาสัก

(3) ท่าเรือดอนโขง

(4) ท่าเรือท่าโพ

(5) ท่าเรือเมืองมูน

(6) ท่าเรือบ้านนา

(7) ท่าเรือบ้านหาด

(8) ท่าเรือหาดทรายคูน

(9) ท่าเรือบ้านเมือง

5.2 ท่าเรือเพื่อการขนส่งระหว่างประเทศ[17]

5.2.1 นครหลวงเวียงจันทน์

มีท่าเรือท่าเดื่อ เป็นท่าข้ามระหว่างนครหลวงเวียงจันทน์ กับ จังหวัดหนองคาย

5.2.2 แขวงบ่อแก้ว

มีท่าเรือห้วยทรายเป็นท่าข้ามระหว่างแขวงบ่อแก้ว กับ จังหวัดเชียงราย

5.2.3 แขวงเวียงจันทน์

(1) ท่าเรือชนะคาม เป็นท่าข้ามระหว่างแขวงเวียงจันทน์ กับ จังหวัดเลย

(2) ท่าเรือบ้านวัง เป็นท่าข้ามระหว่างแขวงเวียงจันทน์ กับ จังหวัดเลย

[17] สัมภาษณ์ คุณสมพอน, หัวหน้าแผนกขนส่งทางน้ำ กรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง, 16 กันยายน 2557

5.2.4 แขวงหลวงพระบาง

มีท่าเรือหลวงพระบาง เป็นท่าเรือที่สามารถเดินเรือขึ้นไปทางเหนือเพื่อเข้าสู่ประเทศจีน

5.2.5 แขวงบอลิคำไซ

มีท่าเรือปากซัน เป็นท่าข้ามระหว่างแขวงบอลิคำไซ กับ จังหวัดบึงกาฬ

5.2.6 แขวงคำม่วน

มีท่าเรือท่าแขก เป็นท่าข้ามระหว่างแขวงคำม่วน กับ จังหวัดนครพนม

5.2.7 แขวงสะหวันนะเขต

มีท่าเรือสะหวันนะเขต เป็นท่าข้ามระหว่างแขวงสะหวันนะเขต กับ จังหวัดมุกดาหาร

ทั้งนี้ ท่าเรือเพื่อการขนส่งภายในประเทศและระหว่างประเทศส่วนใหญ่ยังเป็นท่าเรือแบบธรรมชาติ มีแต่เพียงท่าเรือหลัก 4 ของนครหลวงเวียงจันทน์เท่านั้นที่เป็นท่าเรือที่มีอุปกรณ์และมีระบบขนถ่ายสินค้า[18]

นอกจากการเดินเรือในแม่น้ำโขงแล้ว ยังมีแม่น้ำสาขาภายในประเทศที่สามารถเดินเรือได้ ซึ่งได้แก่ แม่น้ำทา แม่น้ำอู แม่น้ำเซือง แม่น้ำคาน แม่น้ำงึ่ม แม่น้ำซัน แม่น้ำเซบั้งเหียง แม่น้ำเซโดม และ แม่น้ำเซกอง แต่สภาพเส้นทางเดินเรือในแม่น้ำต่าง ๆ ข้างต้น ยังเป็นเพียงเส้นทางตามธรรมชาติ และการเดินเรือขึ้นกับฤดูกาล[19]

สปป. ลาว จึงมีแผนในการพัฒนาการก่อสร้างและการขนส่งทางน้ำ ดังต่อไปนี้

(1) สานต่อและปรับปรุงเส้นทางการเดินเรือในแม่น้ำโขงและแม่น้ำสาขาภายในประเทศให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย จัดการให้โครงสร้างพื้นฐานในการขนส่งทางน้ำได้มาตรฐานสากลและรักษาสภาพแวดล้อม

(2) ก่อสร้างท่าเรือตามจุดต่างๆที่มีความเหมาะสมและมีความจำเป็น และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการพัฒนาการขนส่งทางน้ำ

(3) สานต่อการระดมทุนเพื่อก่อสร้างการป้องกันชายฝั่งตามลำน้ำโขงและลำน้ำสาขาภายในประเทศพังทลาย โดยเฉพาะจุดที่ถูกกัดเซาะอย่างร้ายแรงให้ได้ร้อยละ 50

(4) สร้างระบบขนส่งออกสู่ทะเลเวียดนาม (จุงอาง) ให้สำเร็จ

[18] กรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. ข้อมูลเกี่ยวกับการขนส่งทางน้ำ. 16 มิถุนายน 2557, หน้า 1.

[19] เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

6. โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางโทรศัพท์

6.1 บริษัทที่ให้บริการด้านโทรศัพท์

บริษัทที่จะสามารถให้บริการด้านโทรศัพท์ได้จะต้องเป็นบริษัทที่รัฐเป็นผู้ลงทุน หรือ รัฐร่วมลงทุน ซึ่ง ณ ขณะที่เขียนรายงานฉบับนี้ (17 กันยายน 2557) มีทั้งสิ้น 4 บริษัท ดังนี้[20]

ลำดับ	ชื่อบริษัท	สัดส่วนการลงทุน	
		รัฐบาล	เอกชน
1	บริษัท อีทีแอล มหาชน	100%	-
2	บริษัท รัฐวิสาหกิจลาวโทรคมนาคม	51%	49% (ประเทศไทย)
3	บริษัท สตาร์ โทรคม	51%	49% (เวียดนาม)
4	บริษัท วิมเปวคอมลาว จำกัด	22%	78% (รัสเซีย)

6.2 อัตราค่าใช้บริการโทรศัพท์

การคิดค่าใช้บริการโทรศัพท์ต้องเป็นไปตามข้อตกลงว่าด้วยอัตราค่าโทรศัพท์[21] ที่ได้กำหนดเพดานการคิดค่าใช้บริการโทรศัพท์ ดังนี้

6.2.1 อัตราค่าบริการโทรศัพท์ภายในเครือข่าย

ลำดับ	ประเภทบริการ	ค่าเช่า/เดือน	อัตราค่าบริการ
1	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะแบบมีสาย	15,000 กีบ/เดือน (59.86 บาท/เดือน[22])	250 กีบ/นาที (1 บาท/นาที)
2	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะแบบไร้สาย	-	250 กีบ/นาที (1 บาท/นาที)
3	โทรศัพท์มือถือแบบชำระเป็นรายเดือน	25,000 กีบ/เดือน (99.77 บาท/เดือน)	300 กีบ/นาที (1.20 บาท/นาที)

[20] ห้องการกระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และสื่อสาร. กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และสื่อสาร. ข้อมูลด้านโทรคมนาคม. 17 มิถุนายน 2557. (ไม่ได้ตีพิมพ์)

[21] ข้อตกลงว่าด้วยอัตราค่าโทรศัพท์, มาตรา 2

[22] อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 17 กันยายน 2557 (2014) คิดเป็น 1 บาท ต่อ 250.58 กีบ.

ลำดับ	ประเภทบริการ	ค่าเช่า/เดือน	อัตราค่าบริการ
4	โทรศัพท์มือถือแบบเติมเงิน	-	800 กีบ/นาที (3.2 บาท/นาที)
5	การส่งข้อความสั้น	-	100 กีบ/ครั้ง (0.4 บาท/ครั้ง)

6.2.2 อัตราค่าบริการโทรศัพท์ระหว่างเครือข่าย

ลำดับ	ประเภทบริการ	อัตราค่าบริการ	อัตราค่าผ่าน LANIC*	อัตราค่าเชื่อมต่อ
1	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะแบบมีสาย	250 กีบ/นาที (1 บาท/นาที)	5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)	100 กีบ/นาที (0.40 บาท/นาที)
2	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะแบบไร้สาย	250 กีบ/นาที (1 บาท/นาที)	5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)	100 กีบ/นาที (0.40 บาท/นาที)
3	โทรศัพท์มือถือแบบชำระเป็นรายเดือน	300 กีบ/นาที (1.20 บาท/นาที)	5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)	100 กีบ/นาที (0.40 บาท/นาที)
4	โทรศัพท์มือถือแบบเติมเงิน	800 กีบ/นาที (3.2 บาท/นาที)	5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)	100 กีบ/นาที (0.40 บาท/นาที)
5	การส่งข้อความสั้น	200 กีบ/ครั้ง (0.80 บาท/ครั้ง)	5 กีบ/ครั้ง (0.02 บาท/ครั้ง)	50 กีบ/ครั้ง (0.20 บาท/ครั้ง)

* LANIC คือ อัตราค่าเชื่อมต่อผ่านศูนย์รวมอินเตอร์เน็ตแห่งชาติ กล่าวคือ สัญญาณโทรศัพท์ของผู้ให้บริการที่จำเป็นต้องผ่านศูนย์อินเตอร์เน็ตแห่งชาติจะต้องเสียค่าบริการดังกล่าว

6.2.3 อัตราค่าบริการโทรออกไปต่างประเทศ

ลำดับ	ประเภทบริการ	อัตราค่าบริการ	อัตราค่าผ่าน LANIC
1	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะแบบมีสาย	คิดค่าบริการเพิ่มจากปกติ 30% แต่ต้องไม่เกิน 1,800 กีบ/นาที (7.2 บาท/นาที)	5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)
2	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะแบบไร้สาย		5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)
3	โทรศัพท์มือถือแบบชำระเป็นรายเดือน		5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)
4	โทรศัพท์มือถือแบบเติมเงิน		5 กีบ/นาที (0.02 บาท/นาที)
5	การส่งข้อความสั้น	500 กีบ/ครั้ง (2 บาท/ครั้ง)	5 กีบ/ครั้ง (0.02 บาท/ครั้ง)

6.2.4 อัตราค่ารับสาย และ รับข้อความสั้นจากต่างประเทศ

ลำดับ	ประเภทบริการ	อัตราค่าบริการ	อัตราค่าผ่าน LANIC	อัตราค่าเชื่อมต่อ (สำหรับบริการ Off net)
1	โทรศัพท์	505 กีบ/นาที (2.02 บาท/นาที)	85 กีบ/นาที (0.34 บาท/นาที)	100 กีบ/นาที (0.40 บาท/นาที)
2	การรับข้อความสั้น	500 กีบ/ครั้ง (2 บาท/ครั้ง)	5 กีบ/ครั้ง (0.02 บาท/ครั้ง)	50 กีบ/ครั้ง (0.20 บาท/ครั้ง)

6.3 สถิติการใช้บริการโทรศัพท์

สถิติการใช้บริการโทรศัพท์จากผู้ให้บริการแต่ละรายใน สปป. ลาว ณ เดือนตุลาคม 2556 มีรายละเอียดดังนี้[23]

ลำดับ	ประเภทบริการ	บริษัท อีทีแอล	รัฐวิสาหกิจ ลาว	บริษัท สตาร์	บริษัท วิมเปว	รวม	คิดเป็นร้อยละ/ จำนวนประชากร
1	โทรศัพท์ตั้งโต๊ะ (แบบมีสายและไร้สาย)	37,356	108,581	489,700	-	535,637	9.49%
2	โทรศัพท์มือถือ	634,655	1,263,832	2,075,837	320,216	4,294,540	64%

ทั้งนี้ โครงสร้างพื้นฐานทางโทรศัพท์อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโทรคม กระทรวงไปรษณีย์โทรคมนาคม และ การสื่อสาร โดยมีแผนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโทรศัพท์ ดังนี้[24]

(1) ขยายการให้บริการโทรคมนาคมออกสู่ชนบทให้ได้ 90% ของจำนวนบ้าน[**] ทั่วประเทศ และสร้างระบบสายใยแก้วนำแสงเพิ่มขึ้นอีก 17,192 กิโลเมตร

(2) เพิ่มจำนวนหมายเลขโทรศัพท์จาก 7 ตัวเลข เป็น 8 ตัวเลข เพื่อขยายการให้บริการโทรศัพท์มือถือและโทรศัพท์ตั้งโต๊ะให้ได้ 80% ของจำนวนประชากรทั้งหมด

(3) สร้างศูนย์รวมอินเตอร์เน็ตแห่งชาติ (Internet Gateway) ให้ได้ 2 แห่งครอบคลุมทั่วประเทศ

7. โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางไฟฟ้า

การผลิตไฟฟ้าใน สปป. ลาว อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงานและบ่อแร่ ซึ่งสามารถแบ่งการผลิตออกเป็น 3 ประเภท[25] ได้แก่

[23] ห้องการกระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และสื่อสาร. กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และสื่อสาร. ข้อมูลด้านโทรคมนาคม. 17 มิถุนายน 2557, หน้า 2. (ไม่ได้ตีพิมพ์).

[24] กระทรวงแผนการและการลงทุน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ VII (2011-2015) (ฉบับยาว). 7 ตุลาคม 2011 (2554), หน้า 123-124.

[**] หน่วยการปกครอง “บ้าน” ใน สปป. ลาว มีลักษณะเดียวกับ “ตำบล” ในประเทศไทย.

[25] กรมนโยบายและแผนพลังงาน. กระทรวงพลังงานและบ่อแร่. สถิติไฟฟ้า 2012 ของ สปป. ลาว.

7.1 การผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานน้ำ (เขื่อนไฟฟ้า)

เขื่อนไฟฟ้าใน สปป. ลาว แบ่งเป็น 2 ประเภท ตามกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้า ดังนี้

7.1.1 เขื่อนไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าได้มากกว่า 1,000 กิโลวัตต์ (kW)

สปป. ลาว มีเขื่อนไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าได้เกินกว่า 1,000 กิโลวัตต์ (1 เมกะวัตต์[***]) อยู่ทั้งสิ้น 20 แห่ง มีกำลังการผลิตรวมกัน 2,964.2 กิโลวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ทั้งสิ้น 12,760.07 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(1) แขวงจำปาสัก มีเขื่อนไฟฟ้าเซละบำ กำลังการผลิต 5 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 24.40 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(2) แขวงหลวงพระบาง มีเขื่อนไฟฟ้าน้ำดง กำลังการผลิต 1 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 5.74 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(3) แขวงเวียงจันทน์ มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 976 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ทั้งสิ้น 3,990.53 กิกะวัตต์-ชั่วโมง จาก
   (ก) เขื่อนไฟฟ้าน้ำงึ่ม 1
   (ข) เขื่อนไฟฟ้าน้ำเลิก
   (ค) เขื่อนไฟฟ้าน้ำมัง 3
   (ง) เขื่อนไฟฟ้าน้ำลีก 1-2
   (จ) เขื่อนไฟฟ้าน้ำงึ่ม 2
   (ฉ) เขื่อนไฟฟ้าน้ำซอง

(4) แขวงสาละวัน มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 121 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ทั้งสิ้น 395.50 กิกะวัตต์-ชั่วโมง จาก
   (ก) เขื่อนไฟฟ้าเซเส็ด 1
   (ข) เขื่อนไฟฟ้าเซเส็ด 2

(5) แขวงอุดมไซ มีเขื่อนไฟฟ้าน้ำกอ กำลังการผลิต 1.5 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 9.90 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(6) แขวงคำม่วน มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 1,300 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ทั้งสิ้น 7,769.40 กิกะวัตต์-ชั่วโมง จาก
   (ก) เขื่อนไฟฟ้าเทิน-หีนบูน
   (ข) เขื่อนไฟฟ้าน้ำเทิน 2

[***] 1,000 กิโลวัตต์ = 1 เมกะวัตต์

(7) แขวงอัดตะปือ มีเขื่อนไฟฟ้าห้วยเหาะ กำลังการผลิต 152.1 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 542.15 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(8) แขวงพงสาลี มีเขื่อนไฟฟ้าน้ำงาย กำลังการผลิต 1.2 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 2.25 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(9) แขวงบ่อแก้ว มีเขื่อนไฟฟ้าน้ำยอน กำลังการผลิต 3.4 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 10.28 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(10) แขวงหลวงน้ำทา มีเขื่อนไฟฟ้าน้ำทา 3 กำลังการผลิต 1.3 เมกะวัตต์ และผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 3.05 กิกะวัตต์-ชั่วโมง

(11) แขวงบอลิคำไซ มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 281.7 เมกะวัตต์[****] จาก

(ก) เขื่อนไฟฟ้าน้ำพ้าว

(ข) เขื่อนไฟฟ้าเทิน-หินบูน (ส่วนขยาย)

(12) แขวงเชียงขวาง มีเขื่อนไฟฟ้าน้ำงึ่ม 5[*****]

ทั้งนี้ กำลังการผลิตไฟฟ้าจะแบ่งใช้ภายใน สปป. ลาว 760.1 เมกะวัตต์ และส่งออก 2,204.10 เมกะวัตต์

7.1.2 เขื่อนไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าตั้งแต่ 1 – 1,000 กิโลวัตต์

สปป. ลาว มีเขื่อนไฟฟ้าที่มีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าไม่เกิน 1,000 วัตต์ ทั้งสิ้น 13 แห่ง สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้รวมกันทั้งสิ้น 1,072.5 กิโลวัตต์

(1) แขวงพงสาลี มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 220 กิโลวัตต์

(ก) เขื่อนไฟฟ้าน้ำบุน 1

(ข) เขื่อนไฟฟ้าน้ำงา

(2) แขวงหัวพัน มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 480 กิโลวัตต์ จาก

(ก) เขื่อนไฟฟ้าห้วยส้าน

(ข) เขื่อนไฟฟ้าน้ำสาด

(ค) เขื่อนไฟฟ้าน้ำเปิน

(ง) เขื่อนไฟฟ้าน้ำแอด

(3) แขวงไซยะบุรี มีเขื่อนไฟฟ้าห้วยงู มีกำลังการผลิต 7.5 กิโลวัตต์

(4) แขวงหลวงพระบาง มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 73 กิโลวัตต์ จาก

(ก) เขื่อนไฟฟ้าน้ำมอง

[****] สถิติกระแสไฟฟ้าที่สามารถผลิตได้ไม่ปรากฏ

[*****] สถิติกระแสไฟฟ้าที่สามารถผลิตได้ไม่ปรากฏ

(ข) เขื่อนไฟฟ้ากะตางกะเดือง

(5) แขวงเชียงขวาง มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 99 กิโลวัตต์ จาก

(ก) เขื่อนไฟฟ้าน้ำกะ 1

(ข) เขื่อนไฟฟ้าน้ำกะ 2

(6) แขวงอุดมไซ มีเขื่อนไฟฟ้าห้วยแส้ มีกำลังการผลิต 80 กิโลวัตต์

(7) แขวงอัดตะปือ มีเขื่อนไฟฟ้าห้วยสมอง มีกำลังการผลิต 113 กิโลวัตต์

นอกจากนี้ สปป. ลาว มีโครงการเขื่อนไฟฟ้าที่กำลังก่อสร้าง และ เตรียมการก่อสร้างทั้งสิ้น 38 โครงการ รวมกำลังการผลิต 6,305 เมกะวัตต์ ซึ่งจะสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 32,402.30 กิกะวัตต์-ชั่วโมง รวมถึงโครงการที่คาดว่าจะก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในปี 2563 ทั้งสิ้น 37 โครงการ รวมกำลังการผลิต 4,720.6 เมกะวัตต์ ซึ่งจะสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 20,520.60 กิกะวัตต์-ชั่วโมง[26]

7.2 เครื่องกำเนิดไฟฟ้าน้ำมันดีเซล

มีการใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าน้ำมันดีเซลในเขตบ้าน และในครัวเรือน ใน 3 แขวง รวมกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น 618 กิโลวัตต์ ดังนี้

(1) แขวงหลวงพระบาง มีกำลังการผลิต 245 กิโลวัตต์

(2) แขวงไซยะบุรี มีกำลังการผลิต 345 กิโลวัตต์ ที่

(3) แขวงหัวพัน มีกำลังการผลิต 28 กิโลวัตต์

การผลิตไฟฟ้าโดยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าน้ำมันดีเซลสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ในปริมาณไม่มาก และไม่ปรากฏแผนในการพัฒนาการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยวิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด

7.3 การผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

มีการใช้ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ใน 16 แขวง รวมกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น 499,093 วัตต์ ดังนี้

(1) แขวงพงสาลี มีกำลังการผลิต 10,770 วัตต์ จาก

(ก) เมืองพงสาลี

(ข) เมืองยอดอู

(ค) เมืองบุนเหนือ

(2) แขวงหลวงน้ำทา มีกำลังการผลิต 48,740 วัตต์ จาก

(ก) เมืองหลวงน้ำทา

(ข) เมืองสิง

[26] แผนกวางแผนแหล่งผลิตไฟฟ้า กรมนโยบายและแผนพลังงาน, กระทรวงพลังงานและบ่อแร่, สรุปเกี่ยวกับโครงการผลิตไฟฟ้าทั่วประเทศ. 1 มิถุนายน 2014 (2557).

(ค) เมืองลอง

(ง) เมืองเวียงพูคา

(จ) เมืองนาแล

(3) แขวงบ่อแก้ว มีการใช้กระแสไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ที่เมืองห้วยทราย[*******]

(4) แขวงหัวพัน มีกำลังการผลิต 7,060 วัตต์ จาก

(ก) เมืองซำเหนือ

(ข) เมืองหัวเมือง

(5) แขวงอุดมไซ มีกำลังการผลิต 45,000 วัตต์ จาก

(ก) เมืองไซ

(ข) เมืองหลา

(ค) เมืองแบ่ง

(ง) เมืองนาหม้อ

(จ) เมืองปากแบ่ง

(ฉ) เมืองรุน

(6) แขวงหลวงพระบาง มีกำลังการผลิต 13,580 วัตต์ จาก

(ก) เมืองหลวงพระบาง

(ข) เมืองเชียงเงิน

(ค) เมืองนาน

(ง) เมืองพูคูน

(จ) เมืองโพนไซ

(7) แขวงไซยะบุรี มีกำลังการผลิต 40,020 วัตต์ จาก

(ก) เมืองไซยะบุรี

(ข) เมืองเพียง

(ค) เมืองเชียงรอน

(ง) เมืองเงิน

(จ) เมืองหงสา

(ฉ) เมืองไซสถาน

(ช) เมืองปากลาย

(ซ) เมืองแก่นท้าว

(ฌ) เมืองคอบ

[*******] สถิติไฟฟ้าที่สามารถผลิตได้ไม่ปรากฏ

(8) แขวงเชียงขวาง มีกำลังการผลิต 38,230 วัตต์ จาก

(ก) เมืองแปก

(ข) เมืองคำ

(ค) เมืองหนองแรด

(ง) เมืองพูกูด

(จ) เมืองคูน

(9) แขวงเวียงจันทน์ มีกำลังการผลิต 4,180 วัตต์ จาก

(ก) เมืองโพนสี

(ข) เมืองกาสี

(ค) เมืองเฟือง

(ง) เมืองแก้วอุดม

(จ) เมืองแมด

(ฉ) เมืองหีนเหิบ

(ช) เมืองร่ม

(10) แขวงบอลิคำไซ มีกำลังการผลิต 11,130 วัตต์ จาก

(ก) เมืองบอลิคัน

(ข) เมืองปากกะดิง

(ค) เมืองเวียงทอง

(11) แขวงสาละวัน มีกำลังการผลิต 110,290 วัตต์ จาก

(ก) เมืองละคอนเพ็ง

(ข) เมืองวาปี

(ค) เมืองคงเซโดน

(ง) เมืองสาละวัน

(จ) เมืองตุ้มลาน

(ฉ) เมืองตาโอ้ย

(ช) เมืองเล่างาม

(12) แขวงคำม่วน มีกำลังการผลิต 33,330 วัตต์ จาก

(ก) เมืองนากาย

(ข) เมืองมหาไซ

(ค) เมืองไซบัวทอง

(13) แขวงสะหวันนะเขต มีกำลังการผลิต 66,430 วัตต์ จาก

(ก) เมืองอาดสะพอน

(ข) เมืองนอง

(14) แขวงจำปาสัก มีกำลังการผลิต 56,810 วัตต์ จาก

(ก) เมืองชนะสมบูรณ์

(ข) เมืองบาเจียง

(ค) เมืองปากช่อง

(ง) เมืองปทุมพร

(จ) เมืองโพนทอง

(ฉ) เมืองโขง

(ช) มูนละปะโมก

(15) แขวงอัดตะปือ มีกำลังการผลิต 13,350 วัตต์ จาก

(ก) เมืองสนามชัย

(ข) เมืองพูวง

(16) แขวงเซกอง มีกำลังการผลิต 173 วัตต์ จาก

(ก) เมืองละมาม

(ข) เมืองกะลึม

การผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ในปริมาณไม่มาก และไม่ปรากฏแผนในการพัฒนาการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยวิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด

8. <u>โครงสร้างขั้นพื้นฐานในระบบจัดหาน้ำ</u>

ระบบน้ำประปาอยู่ในความรับผิดชอบของห้องการปรับปรุงน้ำประปา กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง และความสามารถในการผลิตของโรงงานผลิตน้ำประปาใน สปป. ลาว[27] มีดังนี้

8.1 นครหลวงเวียงจันทน์

นครหลวงเวียงจันทน์มีระบบน้ำประปาครอบคลุม 11 ขอบเขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองจันทบุลี

(2) เมืองสีโคดตะบอง

(3) เมืองไชเสดถา

(4) เมืองสีสัดตะนาก

(5) เมืองนาทรายทอง

[27] ข้อมูลทางด้านเทคนิคและการบริการน้ำประปาประจำปี 2013. สปป. ลาว, 2556. (อัดสำเนา)

(6) เมืองไซทานี

(7) ท่าเดื่อ เมืองหาดทรายฟอง

(8) เพยลาด เมืองสังทอง

(9) เมืองปากงึ่ม

(ก) บ้านนาซอน

(ข) บ้านนาทาม

(ค) บ้านบ่อเหล็ก

โดยมีโรงงานผลิตน้ำประปาจำนวน 6 แห่ง ดังนี้

(1) โรงงานน้ำประปาเก้าเลี้ยว มีกำลังการผลิต 60,000 ลบ.ม./วัน

(2) โรงงานน้ำประปาจี่นายโม้ มีกำลังการผลิต 80,000 ลบ.ม./วัน

(3) โรงงานน้ำประปาแสนดิน มีกำลังการผลิต 20,000 ลบ.ม./วัน

(4) โรงงานน้ำประปาดงหมากคายระยะที่ 1 มีกำลังการผลิต 20,000 ลบ.ม./วัน

(5) โรงงานน้ำประปาดงบัง มีกำลังการผลิต 20,000 ลบ.ม./วัน

(6) โรงงานน้ำประปาห้วยคำ-บ้านกกเพิง มีกำลังการผลิต 250 ลบ.ม./วัน

8.2 แขวงพงสาลี

แขวงพงสาลีมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 6 เมือง ได้แก่

(1) เมืองพงสาลี

(2) เมืองใหม่

(3) เมืองขวา

(4) เมืองบุนเหนือ

(5) เมืองยอดอู

(6) เมืองบุนใต้

8.3 แขวงหลวงน้ำทา

แขวงหลวงน้ำทามีระบบน้ำประปาครอบคลุม 5 เขตบริการ ได้แก่

(1) น้ำทา

(2) เมืองสิง

(3) เมืองลอง

(4) เมืองเวียงพูคา

(5) เมืองนาแล

8.4 แขวงอุดมไซ

แขวงอุดมไซมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 3 เขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองไซ

(2) เมืองนาหม้อ

(3) เมืองรุน

8.5 แขวงบ่อแก้ว

แขวงบ่อแก้วมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 3 เขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองห้วยทราย

(2) เมืองต้นเผิ้ง

(3) เขตน้ำเก่ง เมืองต้นเผิ้ง

8.6 แขวงหลวงพระบาง

แขวงหลวงพระบางมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 6 เมือง ได้แก่

(1) เมืองหลวงพระบาง

(2) เมืองเชียงเงิน

(3) เมืองนาน

(4) เมืองน้ำบาก

(5) เมืองงอย

(6) เมืองโพนไซ

โดยมีโรงงานผลิตน้ำประปาจำนวน 4 แห่ง ดังนี้

(1) โรงงานน้ำประปาพูพึง มีกำลังการผลิต 9,000 ลบ.ม./วัน

(2) โรงงานน้ำประปาผานม มีกำลังการผลิต 12,000 ลบ.ม./วัน

(3) โรงงานน้ำประปาสุพานุวง มีกำลังการผลิต 1,000 ลบ.ม./วัน

(4) โรงงานน้ำประปาเอเชีย เป็นโรงงานน้ำประปาส่วนบุคคล

8.7 แขวงหัวพัน

แขวงหัวพันมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 3 เมือง ได้แก่

(1) เมืองซำเหนือ

(2) เมืองเวียงไซ

(3) เมืองซำใต้

8.8 แขวงไซยะบุลี

แขวงไซยะบุลีมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 8 เมือง ได้แก่

(1) เมืองไซยะบุลี
(2) เมืองหงสา
(3) เมืองเงิน
(4) เมืองเชียงร่อน
(5) เมืองเพียง
(6) เมืองปากลาย
(7) เมืองแก่นท้าว
(8) เมืองท่งมีไซ

8.9 แขวงเชียงขวาง

แขวงเชียงขวางมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 3 เมือง ได้แก่

(1) เมืองแปก
(2) เมืองคำ
(3) เมืองคูน

8.10 แขวงเวียงจันทน์

แขวงเวียงจันทน์มีระบบน้ำประปาครอบคลุม 14 ขอบเขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองโพนโรง
(2) บ้านหลัก 52 เมืองโพนโรง
(3) กลุ่มบ้านแสนซุม เมืองโพนโรง
(4) บ้านเกิน เมืองทุละคม
(5) เมืองแก้วอุดม
(6) เมืองวังเวียง
(7) ท่าเรือ-ห้วยหม้อ เมืองวังเวียง
(8) กลุ่มบ้านนามอน เมืองวังเวียง
(9) บ้านเวียงไซ-ห้วยงาม เมืองวังเวียง
(10) เมืองเฟือง

(11) เมืองชนะคาม

(12) ถิ่นยุง-ดอนกวด-เวียงคำ เมืองเวียงคำ

(13) เมืองหีนเหิบ

(14) เมืองไชสมบูน

8.11 แขวงบอลิคำไซ

แขวงบอลิคำไซมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 7 ขอบเขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองปากซัน

(2) กลุ่มบ้านห้วยคูน เมืองปากซัน

(3) กลุ่มบ้านท่าบก-ป่าไล่ เมืองท่าพะบาด

(4) บ้านท่งนามี เมืองปากกะดิง

(5) บ้านเวียงคำ เมืองปากกะดิง

(6) เมืองบอลิคัน

(7) บ้านหลัก 20 เมืองคำเกิด

8.12 แขวงคำม่วน

แขวงคำม่วนมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 4 เมือง ได้แก่

(1) เมืองท่าแขก

(2) เมืองมหาไซ

(3) เมืองหนองบก

(4) เมืองเซบั้งไฟ

8.13 แขวงสะหวันนะเขต

แขวงสะหวันนะเขตมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 9 เขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองไกสอนพมวิหาน

(2) เมืองอุทุมพอน

(3) เมืองอาดสะพังทอง

(4) เมืองพิน

(5) บ้านแดนสะหวัน เมืองเซโปม

(6) เมืองนอง

(7) เมืองท่าปางทอง

(8) เมืองสองคอน

(9) เมืองจำพอน

8.14 แขวงสาละวัน

แขวงสาละวันมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 3 เมือง ได้แก่

(1) เมืองสาละวัน

(2) เมืองคงเซโดน

(3) เมืองเล่างาม

8.15 แขวงเซกอง

แขวงเซกองมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 5 เขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองละมาม

(2) เมืองกะลึม

(3) เมืองดกจึง

(4) เมืองท่าแตง

(5) บ้านจุนลา เมืองท่าแตง

8.16 แขวงจำปาสัก

แขวงจำปาสักมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 3 เขตบริการ ได้แก่

(1) เมืองปากเซ

(2) เมืองโพนทอง

(3) เมืองโขง

8.17 แขวงอัดตะปือ

แขวงอัดตะปือมีระบบน้ำประปาครอบคลุม 2 เมือง ได้แก่

(1) เมืองไชเสดถา

(2) เมืองสามัคคีไช

ทั้งนี้ สปป. ลาว มีแผนที่จะสานต่อการปรับปรุงระบบน้ำประปาในตัวเมืองใหญ่ของแต่ละแขวงเพื่อให้ประชาชนอย่างน้อยร้อยละ 65 ของประชาชนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองได้มีน้ำประปาใช้ รวมถึงสร้างระบบ

น้ำประปาในตัวเมืองขนาดเล็กและในหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้มีน้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัย และได้รับการบริการที่ดีอย่างทั่วถึงและยั่งยืน[28]

9. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง

ระบบโครงสร้างพื้นฐานของ สปป. ลาว อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐแยกตามโครงสร้างพื้นฐานแต่ละประเภท ดังนี้

9.1 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางถนน

(1) เส้นทางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

(2) เส้นทางที่มีความสำคัญต่อการป้องกันประเทศและการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) เส้นทางที่จำเป็นต่อการป้องกันประเทศและป้องกันความสงบอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงป้องกันประเทศ

(4) เส้นทางที่มีลักษณะสำคัญต่อวัฒนธรรมและสังคมอยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง กระทรวงแถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว คณะกรรมการพัฒนาชนบทและขจัดความทุกข์ยากแห่งชาติ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

9.2 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางอากาศ

การขนส่งทางอากาศอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการบินพลเรือน กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

9.3 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางราง

การขนส่งทางรางอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางรถไฟ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

9.4 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในการขนส่งทางน้ำ

การขนส่งทางน้ำอยู่ในความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

9.5 โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางโทรศัพท์

ระบบโทรศัพท์อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโทรคม กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และ การสื่อสาร

9.6 โครงสร้างขั้นพื้นฐานทางไฟฟ้า

ระบบไฟฟ้าอยู่ในความรับผิดชอบของกรมนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงานและบ่อแร่

[28] กระทรวงแผนการและการลงทุน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ VII (2011-2015) (ฉบับยาว). 7 ตุลาคม 2011 (2554), หน้า 121.

9.7 โครงสร้างขั้นพื้นฐานในระบบจัดหาน้ำ

ระบบน้ำประปาอยู่ในความรับผิดชอบของห้องการปรับปรุงน้ำประปา กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง

บทที่ 3
การค้าสินค้าและการให้บริการโดยคนต่างประเทศ

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า (Decree on Trade Competition) เลขที่ 15/นย ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2547 (“**ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า**”)

(2) ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า (Decree on the Issuance of Import License Procedure) เลขที่ 180/นย ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2552 (“**ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า**”)

(3) ดำรัสว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านำเข้าและส่งออก (Decree on Place of Origin for Imported and Exported Goods) เลขที่ 228/นย ลงวันที่ 22 เมษายน 2553 (“**ดำรัสว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านำเข้าและส่งออก**”)

(4) ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกสินค้า (Decree on Importation and Exportation of Goods) เลขที่ 114/ลบ ลงวันที่ 6 เมษายน 2554 (“**ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกสินค้า**”)

(5) ข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีก (Agreement on Wholesale and Retail Business) เลขที่ 1005/อค.คภน ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2558 (“**ข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีก**”)

(6) กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร (Laws on Customs) เลขที่ 04/สพช ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2554 (“**กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร**”)

การค้าสินค้าและการให้บริการโดยคนต่างประเทศภายใน สปป. ลาว นั้น มีกฎหมายและระเบียบที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาหลายฉบับด้วยกัน โดยปัจจุบันมีการออกกฎหมายและระเบียบฉบับใหม่ ซึ่งส่งผลสำคัญและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจด้านการค้าสินค้าและการให้บริการโดยคนต่างประเทศ

กฎหมายเกี่ยวกับการค้าสินค้าและการให้บริการโดยคนต่างประเทศภายใน สปป. ลาว นั้น มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา ดังนี้

2. กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ คือ กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิติสัมพันธ์ที่ทำกันในการค้าระหว่างประเทศ โดยมีทั้งกฎเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการค้าระหว่างเอกชนและเอกชน เช่น การทำสัญญาซื้อขาย

ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และกฎเกณฑ์ที่ใช้ระหว่างรัฐและเอกชน โดยรัฐจะใช้กฎเกณฑ์นี้ในการควบคุมการค้านั้น เช่น การกำหนดอัตราอากรขาเข้า การอนุญาตให้นำเข้าสินค้าบางประเภท เป็นต้น

ในการพิจารณาว่าการดำเนินธุรกิจการค้าใน สปป. ลาว นั้นเป็นการดำเนินธุรกิจระหว่างองค์กรธุรกิจภายในประเทศกับต่างประเทศ หรือเป็นการดำเนินธุรกิจระหว่างองค์กรธุรกิจภายในด้วยกันหรือไม่นั้น จำเป็นจะต้องทราบว่าองค์กรธุรกิจนั้น ๆ ได้รับการตีความว่าเป็นองค์กรธุรกิจภายในหรือไม่ ปัจจุบัน ไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดหลักเกณฑ์เป็นการทั่วไปเกี่ยวกับสัดส่วนของการถือหุ้นในองค์กรธุรกิจซึ่งจะทำให้องค์กรธุรกิจนั้นถูกถือว่าเป็นองค์กรธุรกิจต่างประเทศแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า ข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีก เลขที่ 0977/อค.คภน. ฉบับลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2555 ซึ่งเป็นฉบับเก่า ได้กำหนดความหมายขององค์กรธุรกิจต่างประเทศว่า หมายถึง องค์กรธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของต่างประเทศ หรือองค์กรธุรกิจที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว ที่มีการลงทุนของผู้ถือหุ้นต่างประเทศตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปของทุนจดทะเบียนทั้งหมด แต่ถึงแม้กระนั้นก็ตาม พบว่าทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐกลับตีความว่าองค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว ที่มีการลงทุนของผู้ถือหุ้นต่างประเทศแม้เพียง 1 หุ้น ก็ถือว่าเป็นองค์กรธุรกิจต่างประเทศแล้ว การตีความนี้ได้รับการถือปฏิบัติตลอดมา และในปัจจุบัน ได้มีการประกาศใช้ข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีก เลขที่ 1005/อค.คภน ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2558 ซึ่งยกเลิกข้อตกลงฉบับวันที่18 พฤษภาคม 2555 โดยที่บทบัญญัติของข้อตกลงฉบับนี้มิได้มีการให้นิยามคำว่า “องค์กรธุรกิจต่างประเทศ” แต่อย่างใด

ในระยะเวลาที่ผ่านมา ข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีก เลขที่ 0977/อค.คพน. ฉบับลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2555 กำหนดให้ธุรกิจการค้าปลีกเป็นธุรกิจที่สงวนไว้สำหรับบุคคลสัญชาติลาวเท่านั้น ผู้ลงทุนต่างประเทศสามารถทำการค้าปลีกภายใน สปป. ลาว ได้เพียงในกรณี ดังนี้

(1) ผ่านตัวแทนจำหน่ายซึ่งเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลลาว

(2) การลงทุนหรือเข้าร่วมการลงทุนในการก่อสร้างศูนย์การค้ารูปแบบใหม่ที่มีความทันสมัย เพื่อให้องค์กรธุรกิจอื่น ๆ ได้จับจองและทำการค้า

(3) ตั้งโรงงานผลิตสินค้า และจำหน่ายสินค้าที่ตนผลิต โดยห้ามไม่ให้มีการจำหน่ายสินค้าอื่นที่ตนไม่ได้ทำการผลิตอย่างเด็ดขาด

สำหรับกรณีการค้าขายส่งนั้น คนต่างประเทศหรือองค์กรธุรกิจต่างประเทศสามารถดำเนินกิจการดังกล่าวภายใน สปป. ลาวได้ ในอัตราส่วนไม่เกินร้อยละ 49 โดยต้องมีทุนจดทะเบียนอย่างน้อยหนึ่งพันล้านกีบขึ้นไป (หรือประมาณสี่ล้านบาท) และสามารถดำเนินกิจการดังกล่าวเพื่อขายส่งสินค้าดังต่อไปนี้เท่านั้น

(1) ผ้า

(2) เครื่องนุ่งห่ม

(3) รองเท้าและถุงเท้า

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงข้างต้นได้ถูกยกเลิกแล้ว โดยกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าได้อนุมัติการประกาศใช้ข้อตกลงว่าด้วย ธุรกิจการค้าขายส่งและขายปลีก เลขที่ 1005/อค.คพน. ฉบับลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2558 แทน ซึ่งได้ประกาศลงจดหมายเหตุของทางราชการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2558 ทั้งนี้ สาระสำคัญโดยย่อของข้อตกลงฉบับใหม่ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงหลักการและข้อห้ามสำคัญภายใต้ข้อตกลงฉบับเก่า โดยอนุญาตให้คนต่างประเทศสามารถลงทุนในกิจการการค้าขายปลีกและขายส่งได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

(1) นักลงทุนต่างประเทศได้จัดตั้งและดำเนินธุรกิจการค้าขายปลีกและขายส่ง โดยเป็นไปตามข้อตกลงว่าด้วยศูนย์การค้าและห้างสรรพสินค้า ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าประกาศใช้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีการบังคับใช้ข้อตกลงดังกล่าวแต่อย่างใด โดยได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าว่า ข้อตกลงดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนของการศึกษาและร่างเพื่อบังคับใช้ต่อไป

(2) สถานที่ดำเนินธุรกิจต้องตั้งอยู่ภายในศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า หรือสถานที่อื่น ๆ ที่รัฐบาลอนุญาตเป็นการเฉพาะเท่านั้น

(3) มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำตั้งแต่สี่พันล้านกีบขึ้นไป (หรือประมาณสิบหกล้านบาท) โดยหากมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่สองหมื่นล้านกีบขึ้นไป (หรือประมาณแปดสิบล้านบาท) นักลงทุนต่างประเทศสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100

(4) อัตราส่วนที่อนุญาตให้นักลงทุนต่างประเทศถือหุ้นในองค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจขายปลีกและขายส่งใน สปป. ลาว นั้นขึ้นอยู่กับจำนวนทุนจดทะเบียน ดังต่อไปนี้

(ก) ทุนจดทะเบียนน้อยกว่าสองหมื่นล้านกีบ (หรือประมาณแปดสิบล้านบาท) แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นล้านกีบ (หรือประมาณสี่สิบล้านบาท) นักลงทุนต่างประเทศสามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70

(ข) ทุนจดทะเบียนน้อยกว่าหนึ่งหมื่นล้านกีบ (หรือประมาณสี่สิบล้านบาท) แต่ไม่น้อยกว่าสี่พันล้านกีบ (หรือประมาณสิบหกล้านบาท) นักลงทุนต่างประเทศสามารถถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 50

นอกจากข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีกแล้ว การเข้ามาทำธุรกิจค้าขายของคนต่างประเทศภายใน สปป. ลาว ยังจะต้องปฏิบัติตามระเบียบการเกี่ยวกับธุรกิจสงวน ธุรกิจมีเงื่อนไข และธุรกิจต้องห้ามซึ่งมีข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจโดยคนต่างประเทศ เช่น

(1) ระเบียบการเกี่ยวกับธุรกิจที่สงวนไว้สำหรับพลเมืองลาวได้กำหนดห้ามมิให้คนต่างประเทศดำเนินธุรกิจดังต่อไปนี้โดยเด็ดขาด

(ก) การเก็บของป่าหรือพืชผลจากป่าไม้ (สงวนเฉพาะธุรกิจขุดค้นทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นยา)

(ข) การสานแพ (สงวนเฉพาะการทอ รวมทั้งการออกแบบ การเก็บ การออกแบบลวดลาย และการมัดหมี่แบบพื้นเมืองลาว)

(ค) การถักและปักผ้าแพร (สงวนเฉพาะการถักและการปักผ้าไหมลาวที่มีลวดลายศิลปะโบราณของชนเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีเอกลักษณ์)

(ง) การผลิตผลิตภัณฑ์จากไม้ การผลิตเครื่องใช้จากหวาย เฟือง และวัตถุจักสาน (สงวนเฉพาะโรงงานปรุงแต่งไม้ขนาดเล็กภายในครอบครัว และการทำธุรกิจเฉพาะที่เกี่ยวกับการแกะสลักไม้ และการจักสานอื่น ๆ ที่มีลวดลายศิลปะโบราณของชนเผ่าต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์)

(จ) การดำเนินกิจการเกี่ยวกับการพิมพ์ (สงวนเฉพาะธุรกิจภาพพิมพ์)

(ฉ) การผลิต การส่ง และการจ่ายพลังงานไฟฟ้า (สงวนเฉพาะการดำเนินธุรกิจโครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำตกใน สปป. ลาว ที่มีกำลังผลิตน้อยกว่า 15 เมกะวัตต์ ที่ไม่มีการส้มปทานโครงการ)

(ช) การขายส่งสินค้า

(ซ) การขายปลีกสินค้า

(ฌ) การให้บริการที่พักระยะสั้น (สงวนเฉพาะธุรกิจบ้านพัก รีสอร์ท โรงแรม ตั้งแต่ระดับสามดาวและต่ำกว่า) เป็นต้น

(2) ระเบียบการเกี่ยวกับธุรกิจที่มีเงื่อนไขได้กำหนดให้คนต่างประเทศสามารถดำเนินธุรกิจดังต่อไปนี้ได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการ

(ก) การให้บริการบำรุงรักษาและซ่อมรถยนต์ (เฉพาะการสร้างอู่ซ่อมพาหนะและรถจักรยานยนต์) จะต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำหนึ่งพันห้าร้อยล้านกีบขึ้นไป (หรือประมาณหกล้านบาท) โดยคนต่างประเทศสามารถลงทุนได้ร้อยละ 100

(ข) การให้บริการที่พักระยะสั้น (ตามระเบียบการที่เกี่ยวข้อง ได้มีการกำหนดไว้ว่า หมายถึงโรงแรมระดับสามถึงห้าดาว แต่ในทางปฏิบัติแล้วกลับบังคับใช้ในกรณีที่เป็นโรงแรมระดับสี่ถึงห้าดาวเท่านั้น) ต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำหนึ่งพันล้านกีบ (หรือประมาณสี่ล้านบาท) โดยคนต่างประเทศสามารถลงทุนได้ไม่เกินร้อยละ 60

(ค) การจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำสามแสนล้านกีบ (หรือประมาณหนึ่งพันสองร้อยล้านบาท) การตั้งสาขาของธนาคารต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำหนึ่งแสนล้านกีบ (หรือประมาณสี่ร้อยล้านบาท) การตั้งสถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับเงินฝากต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำสามพันล้านกีบ (หรือประมาณสิบสองล้านบาท) โดยการถือหุ้นนั้นให้เป็นไปตามสัดส่วนที่ตกลงกัน เป็นต้น

(3) ระเบียบการเกี่ยวกับธุรกิจต้องห้ามกำหนดห้ามมิให้คนลาวและคนต่างประเทศดำเนินธุรกิจดังต่อไปนี้โดยเด็ดขาด

(ก) ธุรกิจที่เกี่ยวกับแร่ธาตุกัมมันตภาพรังสีทุกชนิด

(ข) ธุรกิจที่เกี่ยวกับลูกกระสุนและอาวุธทุกชนิด (ยกเว้นระเบิดเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม แต่ต้องได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะ) และพาหนะสำหรับใช้ในสงคราม

(ค) ธุรกิจที่เกี่ยวกับฝิ่น เมล็ดฝิ่น ดอกฝิ่น แก่นฝิ่น ดอกฝิ่นแห้ง ฝิ่นสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากฝิ่น ใบโกโก้ กัญชาในรูปแบบต่าง ๆ โคเคน และเมล็ดพันธุ์ของพืชเหล่านี้

(ง) ธุรกิจที่เกี่ยวกับกระดาษพิมพ์ธนบัตร หมึกสำหรับพิมพ์ธนบัตร เครื่องพิมพ์ธนบัตร และเครื่องหลอมเหรียญ เป็นต้น

2.1 มาตรการป้องกันการทุ่มตลาดและการกีดกันทางการค้า

มาตรการเกี่ยวกับการป้องกันการทุ่มตลาดและการกีดกันทางการค้านั้นมีหลักเกณฑ์ทั่วไปกำหนดไว้ในดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อต้านการผูกขาดและการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในทุกรูปแบบ โดยบังคับใช้กับการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับการค้าสินค้าและการให้บริการทุกรูปแบบใน สปป. ลาว[1]

ตามดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้านั้น มีการกำหนดถึงคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าขึ้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีการจัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าวขึ้นแต่อย่างใด โดยหากมีการแต่งตั้งขึ้น ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวไว้ ดังนี้

(1) ศึกษาค้นคว้าระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินการ และสิทธิหน้าที่ของกองเลขา พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกองเลขาดังกล่าว

(2) ศึกษาค้นคว้าเพื่อออกระเบียบการเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามดำรัสฉบับนี้

(3) แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีความจำเป็น

(4) พิจารณาคำร้องขอและออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ดำเนินธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง

(5) กำหนดและแจ้งบัญชีหน่วยงานและประเภทธุรกิจ

(6) เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาพบเพื่อปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำ หรือเรียนรู้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(7) ติดตามตรวจตราการดำเนินการทางด้านธุรกิจการค้า และสั่งให้ผู้ดำเนินธุรกิจแก้ไขเปลี่ยนแปลง หยุดกิจการชั่วคราว หรือหยุดการกระทำของตนที่เห็นว่าไม่เป็นธรรม

(8) กำหนดส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินจำหน่ายของผู้ดำเนินธุรกิจที่ถือว่าครอบครองตลาด

(9) กำหนดสัดส่วนหุ้นที่สามารถทำการซื้อขาย หรือกำหนดหลักเกณฑ์การซื้อขายทรัพย์สินระหว่างผู้ดำเนินธุรกิจ เพื่อไม่ให้เป็นการควบคุมการบริหารธุรกิจของผู้ดำเนินธุรกิจอื่น

(10) พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ดำเนินธุรกิจและผู้บริโภค

(11) เสนอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องบังคับใช้มาตรการที่กำหนดต่อผู้ละเมิด

[1] ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า, มาตรา 4.

(12) ประสานกับองค์กรสื่อมวลชนและบรรดาองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์งาน และปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันทางการค้าให้สาธารณชนรับทราบ

(13) ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล[2]

การต่อต้านการผูกขาดตลาดสินค้าและบริการและการค้าที่ไม่เป็นธรรมตามดำรัสฉบับนี้นั้น มีการกำหนดห้ามมิให้ผู้ดำเนินธุรกิจทำการครอบครองตลาดด้วยการควบรวมธุรกิจหรือควบคุมธุรกิจซึ่งเป็นการทำลายผู้แข่งขันหรือจำกัดการแข่งขันอย่างร้ายแรง ซึ่งการทำลายนั้นหมายถึงทุกการกระทำที่สร้างความเสียหายไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การทุ่มตลาด การจำกัดหรือแทรกแซงธุรกิจผู้อื่น นอกจากนี้ยังห้ามมิให้ผู้ดำเนินธุรกิจมีการตกลงร่วมกัน หรือสมรู้ร่วมคิดกันกระทำการดังนี้ เช่น กำหนดราคา รักษาระดับราคาซื้อราคาขายของสินค้าและบริการ กักตุนสินค้า ลดปริมาณหรือจำกัดการผลิต ร่วมกันเพื่อชนะการแข่งขันการประมูลราคาซื้อ กำหนดเงื่อนไข ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมให้ผู้ดำเนินธุรกิจที่เป็นลูกค้าต้องจำกัดการผลิต หรือจำกัดโอกาสของลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เป็นต้น[3]

นอกจากนี้ยังห้ามมิให้ผู้ดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว ที่ต้องเกี่ยวพันด้านธุรกิจกับผู้ดำเนินธุรกิจต่างประเทศไม่ว่าจะด้วยสัญญา การถือหุ้น หรืออื่น ๆ ดำเนินการที่เป็นการจำกัดโอกาสของผู้ดำเนินธุรกิจในประเทศรายอื่น ๆ ในการเลือกซื้อหรือเลือกขายสินค้าหรือบริการโดยตรงจากผู้ดำเนินธุรกิจต่างประเทศนั้น[4]

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าสามารถกำหนดข้อยกเว้นได้ หากเป็นเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือความมั่งคงของชาติ โดยผู้ที่ละเมิดดำรัสฉบับนี้อาจได้รับโทษ เช่น ตักเตือน ให้หยุดกิจการชั่วคราว ให้ปิดกิจการถาวร และอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายหรือชดใช้ค่าเสียหาย เป็นต้น[5]

2.2 ขั้นตอนการนำเข้าและส่งออกสินค้า และพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้อง

การนำเข้าและส่งออกสินค้า และพิธีการศุลกากรภายใน สปป. ลาว มีระเบียบการที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า

(2) ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกสินค้า

2.2.1 รายการสินค้าที่ห้ามมิให้นำเข้าหรือส่งออก

ตามแจ้งการเกี่ยวกับสินค้าต้องห้ามนำเข้าหรือส่งออกนั้น มีการกำหนดรายการสินค้าที่ห้ามมิให้ทำการนำเข้าหรือส่งออกใน สปป. ลาว อย่างเด็ดขาด ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องนำเข้าหรือส่งออก จะต้องยื่นคำ

[2] ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า, มาตรา 6.

[3] ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า, มาตรา 7 – 11.

[4] ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า, มาตรา 13.

[5] ดำรัสว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า, มาตรา 14.

ร้องพร้อมด้วยเอกสารซึ่งแสดงถึงความจำเป็นในการนำเข้าหรือส่งออกดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาค้นคว้าและเสนอต่อรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว เพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

2.2.1.1 **รายการสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้า**

(1) สารเคมีที่มีความอันตรายสูง ที่ใช้ในอุตสาหกรรม

(2) ลูกกระสุนและอาวุธทุกชนิด (ยกเว้นระเบิดเพื่อใช้สำหรับอุตสาหกรรม) และพาหนะสำหรับใช้ในสงคราม

(3) ฝิ่น เมล็ดฝิ่น ดอกฝิ่น แก่นฝิ่น ดอกฝิ่นแห้ง ฝิ่นสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากฝิ่น ใบโกโก้ กัญชาในรูปแบบต่าง ๆ โคเคน และเมล็ดพันธุ์ของพืชเหล่านี้

(4) เครื่องมือหาปลาแบบช็อตบ่อ

(5) สื่อลามกอนาจาร

(6) กระดาษพิมพ์ธนบัตร หมึกสำหรับพิมพ์ธนบัตร เครื่องพิมพ์ธนบัตร และเครื่องหลอมเหรียญ

2.2.1.2 **รายการสินค้าที่ต้องห้ามส่งออก**

(1) วัตถุโบราณ รวมทั้งพระพุทธรูป เทวรูป และสิ่งสักการะบูชา วัตถุที่เป็นมรดกแห่งชาติที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัตนธรรมซึ่งมีอายุตั้งแต่ห้าสิบปีขึ้นไป

(2) เศษกระดาษ

2.2.2 **ขั้นตอนในการขอใบอนุญาตนำเข้า**

นอกจากสินค้าประเภทที่อยู่ในรายการที่ต้องขออนุญาตนำเข้าซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในหัวข้อนี้ สินค้าประเภทอื่น ๆ สามารถนำเข้าภายใน สปป. ลาว โดยผ่านขั้นตอนทางศุลกากรได้ทันที โดยให้ดำเนินการแจ้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าที่ด่านศุลกากร[6]

สินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้านั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ประเภทที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติและแบบที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัติ ทั้งนี้ รายละเอียดขั้นตอนในการขออนุญาตนำเข้าสำหรับสินค้าทั้งสองประเภทเป็นไปตามดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้าดังนี้

[6] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า, มาตรา 13.

2.2.2.1 ใบอนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติ

การออกใบอนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติ คือ การออกใบอนุญาตนำเข้าโดยทันทีหรืออย่างช้าไม่เกิน 15 วันทำการ ทั้งนี้ แจ้งการว่าด้วยรายการสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกแบบอัตโนมัติและแบบไม่อัตโนมัติ* ได้กำหนดรายการสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติ ดังนี้

(1) พาหนะทางบกทุกประเภทที่ใช้เครื่องจักร ยกเว้น รถสามล้อ
(2) น้ำมันรถ และ แก๊ส
(3) ไม้ท่อน ตอไม้ ปูดไม้ และไม้แปรรูป
(4) ข้าวกล้อง ปลายข้าว ข้าวที่สีแล้วครึ่งหนึ่งหรือที่สีแล้วทั้งหมด ไม่ว่าจะขัดสีหรือไม่ก็ตาม
(5) เหล็กเส้น และเหล็กรูปพรรณต่าง ๆ
(6) ซีเมนต์ มอร์ทาร์ คอนกรีต
(7) ผลิตภัณฑ์สิ่งพิมพ์
(8) แร่ธาตุและผลิตภัณฑ์แร่ธาตุ
(9) เครื่องจักรขุดไม้ เครื่องจักรตัดไม้ เลื่อยโซ่ยนต์ รวมทั้งส่วนประกอบ หรือชิ้นส่วนสิ่งของของเครื่องจักรดังกล่าว

ใบอนุญาตนำเข้าสินค้าแบบอัตโนมัติใน สปป. ลาว นั้นมีกำหนดเวลาสูงสุดหนึ่งปีโดยขึ้นอยู่กับประเภทสินค้าที่นำเข้า และสิ้นผลทันทีเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนด โดยขั้นตอนการขอใบอนุญาตนำเข้าสินค้านั้น ผู้นำเข้าจะต้องยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตนำเข้าสินค้าต่อหน่วยงานที่มีอำนาจในวันและเวลาราชการ ทั้งนี้ ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกสินค้าได้กำหนดให้ผู้นำเข้าสามารถยื่นคำร้องต่อหน่วยงานหลายหน่วยงานได้ แต่ไม่ให้ยื่นเกิน 3 หน่วยงาน โดยหน่วยงานที่มีอำนาจในการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้านั้นขึ้นอยู่กับประเภทสินค้าแต่ละรายการตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าประกาศ เมื่อหน่วยงานที่มีอำนาจได้รับคำร้องที่มีความถูกต้องและครบถ้วนแล้ว จะต้องพิจารณาคำร้องโดยทันทีและต้องพิจารณาให้เสร็จสิ้นอย่างช้าไม่เกิน 10 วันทำการนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องเป็นต้นไป

หลังจากได้รับอนุญาตให้นำเข้าสินค้าแล้ว ผู้นำเข้าจะต้องนำสินค้าไปแจ้งเสียอากรขาเข้า ทั้งนี้ สินค้าที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าแล้วจะไม่ถูกปฏิเสธการนำเข้าแม้มูลค่า ปริมาณ หรือน้ำหนักของสินค้าจะมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า แต่จะต้องใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่เท่ากันกับอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้คำนวณมูลค่า ณ เวลาที่ขออนุญาตนำเข้าสินค้านั้น ๆ[7]

* "แจ้งการ" เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการเฉพาะ ตราขึ้นเพื่อบังคับใช้และขยายความบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายแม่บทซึ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีลำดับชั้นสูงกว่า

[7] ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า, มาตรา 5.

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของ สปป. ลาว มีอำนาจในการยกเลิกระบบใบอนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติได้ทันทีหากรัฐบาลเห็นว่ามาตรการดังกล่าวไม่มีความจำเป็นแล้ว[8]

2.2.2.2 ใบอนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัติ

โดยทั่วไปแล้ว การออกใบอนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัตินั้นเป็นไปเพื่อจำกัดปริมาณหรือการจำกัดโควต้านำเข้าสินค้า[9] ทั้งนี้ แจ้งการว่าด้วยรายการสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกแบบอัตโนมัติและแบบไม่อัตโนมัติ[10] ได้กำหนดรายการสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัติ ดังนี้

(1) ปืนและลูกปืน สำหรับใช้ในการฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬา

(2) วัตถุระเบิดที่ใช้ในอุตสาหกรรม เช่น สารระเบิด สิ่งของที่ระเบิดได้ วัตถุระเบิดดอกไม้ไฟ

(3) ทองคำแท่ง (เฉพาะทองคำแท่งที่ใช้ในการชำระหนี้ได้)

ขั้นตอนในการขออนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัตินี้มีความคล้ายคลึงกับขั้นตอนในการขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ทั้งนี้ หน่วยงานที่มีอำนาจจะใช้หลักการว่าผู้ใดมายื่นคำร้องก่อนจะได้รับพิจารณาก่อน โดยจะต้องพิจารณาคำร้องให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องเป็นต้นไป ในกรณีที่หน่วยงานที่มีอำนาจ จะต้องพิจารณาคำร้องที่มีการนำเข้าสินค้าหลายประเภทที่ยื่นมาในคราวเดียวกัน หน่วยงานนั้นจะพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดพร้อมกัน ให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับแต่วันประกาศปิดรับคำร้องเป็นต้นไป

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลของ สปป. ลาว มีอำนาจในการยกเลิกระบบใบอนุญาตนำเข้าแบบไม่อัตโนมัติได้ทันทีหากรัฐบาลเห็นว่ามาตรการดังกล่าวไม่มีความจำเป็นแล้ว[11]

2.2.2.3 การต่ออายุใบอนุญาตนำเข้า

ในกรณีที่มิได้ใช้ใบอนุญาตนำเข้าภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือได้เริ่มดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ผู้นำเข้าจะต้องยื่นคำร้องเพื่อขอต่ออายุใบอนุญาตนำเข้าต่อหน่วยงานที่มีอำนาจในการออกใบอนุญาตนำเข้าภายในกำหนดเวลาที่ใบอนุญาตฉบับเดิมยังใช้ได้ หรือภายในสามเดือนนับตั้งแต่วันที่กำหนดเวลาดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยแนบใบอนุญาตฉบับเดิมเพื่อเป็นหลักฐาน หากหน่วยงานดังกล่าวพิจารณาแล้ว

[8] ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า, มาตรา 6.

[9] ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า, มาตรา 7.

[10] “แจ้งการ” เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีผลบังคับใช้เป็นการเฉพาะ ตราขึ้นเพื่อบังคับใช้และขยายความบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายแม่บทซึ่งเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีลำดับชั้นสูงกว่า.

[11] ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการการออกใบอนุญาตินำเข้าสินค้า, มาตรา 7.

เห็นสมควรต่ออายุใบอนุญาตนำเข้า หน่วยงานนั้นจะทำการยกเลิกใบอนุญาตฉบับเดิมและออกใบอนุญาตฉบับใหม่ให้แก่ผู้นำเข้า[12] โดยใบอนุญาตฉบับใหม่จะมีอายุไม่เกิน 1 ปี

2.2.3 ขั้นตอนในการขอใบอนุญาตส่งออก

นอกจากสินค้าประเภทที่อยู่ในรายการที่ต้องขออนุญาตส่งออกซึ่งจะได้กล่าวต่อไป สินค้าประเภทอื่น ๆ สามารถส่งออกไปนอก สปป. ลาว โดยผ่านขั้นตอนทางศุลกากรได้ทันที โดยให้ดำเนินการแจ้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกที่ด่านศุลกากร[13] (โปรดพิจารณาหัวข้อ 2.2.5)

สินค้าที่ต้องขออนุญาตส่งออกนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ประเภทที่ต้องขออนุญาตส่งออกแบบอัตโนมัติและแบบที่ต้องขออนุญาตส่งออกแบบไม่อัตโนมัติ ทั้งนี้ รายละเอียดขั้นตอนในการขออนุญาตส่งออกสำหรับสินค้าทั้งสองประเภทมีดังนี้

2.2.3.1 สินค้าที่ต้องขอใบอนุญาตส่งออกแบบอัตโนมัติ

รายการสินค้าที่ต้องดำเนินการขออนุญาตส่งออกแบบอัตโนมัติ มีดังนี้

(1) ไม้ท่อน ตอไม้ ปูดไม้ ไม้แปรรูป และไม้กึ่งสำเร็จรูปจากสวนไม้ปลูก

(2) ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ปลายข้าว ข้าวที่สีแล้วครึ่งหนึ่งหรือที่สีแล้วทั้งหมด ไม่ว่าจะขัดสีหรือไม่ก็ตาม

(3) แร่ธาตุและผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุ

2.2.3.2 สินค้าที่ต้องขอใบอนุญาตส่งออกแบบไม่อัตโนมัติ

รายการสินค้าที่ต้องดำเนินการขออนุญาตส่งออกแบบไม่อัตโนมัติ มีดังนี้

(1) ไม้ท่อน ตอไม้ ปูดไม้ ไม้แปรรูป และไม้กึ่งสำเร็จรูปจากป่าธรรมชาติ

(2) ทองคำแท่ง (เฉพาะทองคำแท่งที่สามารถใช้ชำระหนี้ได้)

2.2.4 การนำเข้าและส่งออกสินค้าที่ต้องผ่านมาตรการสุขอนามัย

สำหรับการนำเข้าและส่งออกสินค้าที่ต้องผ่านมาตรการสุขอนามัยนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการนำเข้าและส่งออกมีอำนาจกำหนดให้ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกยื่นเอกสารเกี่ยวกับการรับรองด้านสุขอนามัยเพื่อประกอบการพิจารณา หรืออาจกำหนดให้ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกปฏิบัติตามระเบียบการทางด้านเทคนิคอื่น ๆ ก่อนการนำเข้าหรือส่งออกนั้น ๆ ได้ ซึ่งการรับรองดังกล่าวนั้นอาจเป็นการรับรองจากองค์การคุ้มครองการนำเข้าหรือ

[12] ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า, มาตรา 5.

[13] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า, มาตรา 13.

ส่งออกของ สปป. ลาว หรือจากองค์การอื่นที่ได้มาตรฐานสากลของประเทศที่ส่งออกหรือของประเทศที่สามที่รัฐบาลแห่ง สปป. ลาว ยอมรับ[14]

อย่างไรก็ตาม สิทธิในการนำเข้าและส่งออกสินค้าใน สปป. ลาว นั้น เป็นสิทธิที่แยกต่างหากจากสิทธิในการจำหน่ายสินค้าเหล่านั้นใน สปป. ลาว ผู้ที่จะสามารถจำหน่ายสินค้าภายใน สปป. ลาว ได้จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจการจำหน่ายสินค้าได้เท่านั้น[15]

2.2.5 การนำเข้าและส่งออกชั่วคราว และการผ่านแดน

2.2.5.1 การนำเข้าชั่วคราว

ผู้นำเข้าสินค้าสามารถนำเข้าสินค้าทุกประเภทเป็นการชั่วคราวเพื่อส่งออกต่อไปได้ ซึ่งหากเวลาส่งสินค้าเหล่านั้นออกไปนั้นมีการดัดแปลง เสริมแต่ง หรือเพิ่มเติมสิ่งของใดเข้าไป และทำให้สินค้าดังกล่าวเปลี่ยนประเภทไปนั้น ผู้นำเข้าสินค้าจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละประเภทสินค้า และจะต้องส่งสินค้าออกจาก สปป. ลาว ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากรเท่านั้น การนำเข้าสินค้าและสิ่งของชั่วคราว มีดังนี้

(1) วัตถุสิ่งของ เพื่อผลิต ปรุงแต่ง ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซม
(2) พาหนะเพื่อการสำรวจและออกแบบของโครงการ
(3) พาหนะเพื่อการท่องเที่ยวหรือเยี่ยมชม
(4) วัตถุอุปกรณ์เพื่อการสำรวจและออกแบบของโครงการ
(5) สินค้าและสิ่งของเพื่อการวางแสดง
(6) สิ่งของเพื่อการศึกษาและการทดลอง

สินค้าทั้งหกรายการนี้ ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า รวมถึงได้รับการยกเว้นอากรขาออกในเวลาที่ต้องส่งออกคืนกลับไปตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผู้นำเข้าจะต้องทำสัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา และห้ามมิให้โอนกรรมสิทธิ์ จำนำ แลกเปลี่ยน ซื้อขาย และใช้สินค้าและสิ่งของที่นำเข้ามานั้นอย่างผิดวัตถุประสงค์โดยเด็ดขาด[16]

2.2.5.2 การส่งออกชั่วคราว

ผู้ส่งออกสามารถส่งออกสินค้าเพื่อนำกลับเข้ามาใหม่ได้ ซึ่งหากเวลานำสินค้าเหล่านั้นเข้ามานั้น สินค้ามีการดัดแปลง เสริมแต่ง หรือเพิ่มเติมสิ่งของใดเข้าไป และทำให้สินค้าดังกล่าวเปลี่ยนประเภทไป ผู้ส่งออกจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละประเภทสินค้า และจะต้องส่งสินค้าออกจาก สปป. ลาว

[14] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า, มาตรา 9 และ 13.

[15] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า, มาตรา 14.

[16] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 42 และ 49.

ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร ทั้งนี้ ผู้ส่งออกจะต้องเสียภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามระเบียบการที่เกี่ยวข้อง โดยถือเอามูลค่าของการดัดแปลง เสริมแต่ง หรือเพิ่มเติมสิ่งของใดเข้าไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคิดคำนวณ[17]

2.2.5.3 การผ่านแดน

ผู้นำเข้าหรือส่งออกสามารถนำเข้าหรือส่งออกสินค้าผ่านแดนได้ตามแต่ละกรณี การนำสินค้าผ่านแดนใน สปป. ลาว นั้น จะต้องจัดส่งตามเส้นทางด่านเข้า-ออก ในเวลาที่ได้กำหนดไว้ให้ครบตามจำนวนและสภาพที่เป็นจริง ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้การติดตามของเจ้าหน้าที่ศุลกากรของ สปป. ลาว[18]

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าชั่วคราว ส่งออกชั่วคราว หรือการผ่านแดน กฎเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสินค้า ซึ่งอาจต้องมีการรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าเพื่อประโยชน์ในทางศุลกากรนั้น จะได้กล่าวต่อไปในข้อ 2.2.6.3 ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

2.2.6 ศุลกากร

กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากรกำหนดให้สินค้าและสิ่งของทุกชนิดที่นำเข้าและส่งออกจาก สปป. ลาว จะต้องเสียภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในสารบัญอัตราอากรของ สปป. ลาว ปี 2555 (“**สารบาญอัตราอากร**”)[**] เว้นแต่กรณีเป็นสินค้าที่มีการงดเก็บหรือยกเว้นการเก็บภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น หลักการสำคัญเกี่ยวกับภาษีศุลกากรใน สปป. ลาวนั้น มีดังนี้

2.2.6.1 การแจ้งอากร

สินค้าและสิ่งของทุกชนิดที่จะทำการนำเข้าหรือส่งออกจาก สปป. ลาว นั้น จะต้องมีการแจ้งอากรตามเลขรหัสของแต่ละชนิดสินค้า ตามสารบัญอัตราอากร ซึ่งมูลค่าที่ใช้สำหรับการแจ้งนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประการ ดังนี้

(1) มูลค่าการแจ้งอากรขาออก

มูลค่าการแจ้งอากรขาออก ได้แก่ มูลค่าที่แท้จริงรวมค่าขนส่งจนถึงด่านชายแดนที่จะส่งออก[19]

(2) มูลค่าการแจ้งอากรขาเข้า

[17] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกสินค้า, มาตรา 18 และกฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 41.

[18] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและส่งออกสินค้า, มาตรา 19.

[**] ฉบับปัจจุบัน ข้อมูล ณ วันที่ 18 กันยายน 2557

[19] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 12.

มูลค่าการแจ้งอากรขาเข้า ได้แก่ มูลค่าที่แท้จริงรวมค่าขนส่ง และ/หรือ ค่าประกันภัย จนถึงด่านชายแดนนำเข้า โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงว่าด้วยศุลกากรและการค้า ค.ศ. 1994 ขององค์การการค้าโลก ว่าด้วยการกำหนดมูลค่าการแจ้งอากร[20]

โดยการแจ้งอากรใน สปป. ลาว นั้น เป็นการแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียด แบ่งออกเป็นการแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดแบบทั่วไปและการแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) การแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดแบบทั่วไป

การแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดแบบทั่วไป หมายถึง การกรอกข้อมูลลงในใบแจ้งอากรเกี่ยวกับรายละเอียดของสินค้าตามแบบพิมพ์

(2) การแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดทางอิเล็กทรอนิกส์

การแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การนำข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีเกี่ยวกับสินค้าผ่านระบบการแจ้งอากรแบบอัตโนมัติ[21] กล่าวคือ เป็นการกรอกข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของสินค้าเพื่อแจ้งอากรทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่จัดทำขึ้นโดยกรมศุลกากร ทั้งนี้ ผู้ที่ต้องการแจ้งอากรในระบบดังกล่าวจะต้องยื่นคำร้องต่อกรมศุลกากร เพื่อขอชื่อและรหัสผ่านที่ใช้ในการลงทะเบียน

การลงลายมือชื่อในใบแจ้งอากรทั้งสองแบบนั้น มีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกัน[22] โดยใบแจ้งอากรที่ผ่านการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ศุลกากรแล้วจะต้องได้รับการลงทะเบียน ทั้งนี้ เอกสารสำคัญประกอบการแจ้งอากรมีดังนี้

(1) ใบแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียด
(2) บัญชีราคาสินค้า (Invoice)
(3) ใบขนสินค้า
(4) บัญชีรายละเอียดบรรจุหีบห่อ (Packing List) (ถ้ามี)
(5) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) (ถ้ามี)
(6) ใบอนุญาตส่งออก-นำเข้า (ถ้ามี)[23]

ทั้งนี้ ในส่วนของกำหนดเวลาการแจ้งอากรนั้น จะต้องแจ้งภายใน 15 วันทำการ นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรได้บันทึกสินค้าตามเอกสารขนส่งเป็นต้นไป ในกรณีที่แจ้งไม่ทันกำหนดเวลาดังกล่าว สินค้าและสิ่งของเหล่านั้นจะถูกศุลกากรควบคุม ผู้นำเข้าหรือส่งออกจะต้องดำเนินการดังนี้

[20] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 13.

[21] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 3.

[22] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 22.

[23] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 23.

(1) แจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดภายใน 45 วันทำการ และต้องถูกปรับร้อยละ 0.1 ของมูลค่าสินค้า

(2) ในกรณีที่พ้นกำหนด 45 วันไปแล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะแจ้งให้ผู้นำเข้าหรือส่งออกแจ้งอากรภายใน 21 วันทำการ ทั้งนี้ จะถูกปรับร้อยละ 0.5 ของมูลค่าสินค้า

(3) หากเลยกำหนด 21 วันไปแล้ว สินค้าดังกล่าวจะถูกริบเป็นของรัฐ[24]

เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้ทำการรับรองการแจ้งอากรแบบแจงรายละเอียดเรียบร้อยแล้ว ผู้แจ้งอากรจะต้องชำระค่าอากรและพันธะอื่น ๆ เป็นเงินกีบให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา[25]

2.2.6.2 การยกเว้นและการงดเก็บภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น

การยกเว้นและการงดเก็บภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่นตามกฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากรนั้นแบ่งออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

(1) การทูตและองค์การสากล

การนำเข้าสิ่งของและพาหนะเพื่อใช้ในทางการทูตที่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต ฉบับลงวันที่ 19 เมษายน 1961อย่างถูกต้องและได้รับการรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศแห่ง สปป. ลาว และการนำเข้าสิ่งของและพาหนะเพื่อใช้สำหรับกิจการขององค์การสากลหรือองค์การของต่างประเทศที่ไม่ได้สังกัดรัฐบาลและผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศของโครงการซึ่งได้รับการรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศแห่ง สปป. ลาว จะได้รับการยกเว้นและงดเก็บภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น ซึ่งเมื่อครบตามกำหนดเวลาแล้วต้องนำกลับคืนออกไป แต่หากต้องการใช้สิ่งของและพาหนะดังกล่าวภายใน สปป. ลาว ภายหลังจากกำหนดเวลาดังกล่าวได้ผ่านพ้นไปแล้ว ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีศุลกากรตามปกติ[26]

(2) การยกเว้นและงดเก็บภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่นในกรณีทั่วไป

สินค้าและสิ่งของนำเข้าที่ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น มีดังนี้

(ก) สิ่งของติดตัวของผู้โดยสาร

(ข) สิ่งของเพื่อใช้สอยบางประเภทหรือเพื่อการย้ายที่อยู่

(ค) ของขวัญของคณะผู้แทนที่ไปทำงานในต่างประเทศ

(ง) สินค้าหรือสิ่งของที่ได้รับจากแหล่งเงินช่วยเหลือและการกู้ยืมของรัฐบาล

[24] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 24.

[25] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 25.

[26] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 50 – 52.

(จ) สิ่งของจำเป็นเพื่อใช้ในการศึกษา การสาธารณสุข การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ สิ่งของตัวอย่าง และทางศาสนา

(ฉ) สิ่งของสำหรับใช้ในการป้องกันชาติหรือป้องกันความสงบ

นอกจากนี้ การส่งออกผลิตภัณฑ์กสิกรรมที่ได้จากการผลิต การเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ หรือสินค้าอุตสาหกรรมที่ผ่านกระบวนการผลิตหรือปรุงแต่ง และ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจะได้รับการยกเว้นอากรขาออก เว้นแต่สินค้าบางรายการเท่านั้น[27]

(3) การลงทุนประเภทต่าง ๆ

รัฐสนับสนุนการผลิตเพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนใน สปป. ลาว การส่งออกหรือนำเข้าสินค้าเข้ามาใน สปป. ลาว ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2552 จะได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีศุลกากรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แต่ทั้งนี้พาหนะและวัตถุอุปกรณ์ที่นำเข้ามานั้น จะไม่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายหรือขายเป็นการทั่วไปอย่างเด็ดขาด[28]

กล่าวคือ การนำเข้าวัตถุดิบ อุปกรณ์ และพาหนะเพื่อใช้ในการผลิตโดยตรงในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะนั้น จะได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากรตามระเบียบการเฉพาะ ยกเว้นการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ได้รับการยกเว้นภาษีศุลกากร ในส่วนของการส่งออก หากเป็นการส่งออกผลิตภัณฑ์ทั่วไปที่ผลิตได้ในเขตดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นการเสียภาษีศุลกากร แต่หากเป็นการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติหรือ ผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรธรรมชาติ จะมีการจัดเก็บภาษีศุลกากรตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง[29]

ร้านค้าปลอดภาษีมีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้เดินทางออกนอกประเทศ สินค้าที่จำหน่ายดังกล่าวจะได้รับการงดเก็บภาษีและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามกฎหมาย[30]

2.2.6.3 แหล่งกำเนิดสินค้า

แหล่งกำเนิดสินค้า หมายถึง ประเทศที่ได้มีการขุดค้น ผลิต หรือผ่านกระบวนการผลิตหรือปรุงแต่งสินค้า ซึ่งจะมี "**ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า**" (Certificate of Origin) เพื่อรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้านั้น ๆ การนำเข้าสินค้าหรือส่งออกสินค้าไปยังประเทศที่รัฐบาลของ สปป. ลาว ได้ลงนามในสนธิสัญญาระหว่างประเทศไว้อาจได้รับสิทธิพิเศษในการลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากรตามที่สนธิสัญญานั้น ๆ กำหนด

ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่ออกให้โดย สปป. ลาว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแบบธรรมดา

ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแบบธรรมดา หมายถึง เอกสารหนึ่งที่รับรองว่าสินค้าที่ส่งออกเป็นสินค้าที่มีการผลิตหรือปรุงแต่งทั้งหมดใน สปป. ลาว

---

[27] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 53 และ 59.

[28] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 60 และ 61.

[29] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2552, มาตรา 52.

[30] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 62.

(2) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแบบได้สิทธิพิเศษทางด้านการค้า

ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแบบได้สิทธิพิเศษทางด้านการค้า หมายถึง เอกสารที่ช่วยส่งเสริมความได้เปรียบในการแข่งขันการส่งออกสินค้าให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้ซื้อมีสิทธิได้รับการยกเว้นหรือการลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากรจากการนำเข้าสินค้าภายใต้โครงการให้สิทธิพิเศษทางการค้าแบบฝ่ายเดียว หรือสัญญาการค้าเสรี

การออก "**ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าส่งออก**" นั้น มีหลักสำคัญในการปฏิบัติดังนี้

(1) ผู้ส่งออกที่ต้องการใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าส่งออก ต้องยื่นคำร้องพร้อมด้วยเอกสารที่ถูกต้องต่อเจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิออกใบรับรองนั้น

(2) เจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิออกใบรับรองต้องตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าส่งออกอย่างละเอียด หากเอกสารมีความถูกต้องหรือครบถ้วนแล้ว การออกใบรับรองต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 3 วัน และช้าที่สุดไม่เกิน 7 วันทำการ

(3) หากมีการร้องเรียนจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือองค์กรใด ๆ ของประเทศที่นำเข้าสินค้าจาก สปป. ลาว ให้ตรวจสอบแหล่งกำเนิดของสินค้าใด ๆ ก็ตาม เจ้าหน้าที่ศุลกากรหรือองค์การที่มีสิทธิออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านั้นจะต้องดำเนินการพิสูจน์และแจ้งผลการพิสูจน์ให้ผู้ร้องเรียนนั้นทราบ

การเสนอขอ "**ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า**" โดยผู้นำเข้าสินค้านั้น ผู้นำเข้าจะต้องยื่นคำร้องเพื่อขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าที่นำเข้าต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเมื่อมีการแจ้งเสียอากร โดยอาจยื่นขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) หากผู้นำเข้าต้องการใช้สิทธิพิเศษตามกฎหมายของ สปป. ลาว หรือตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ สปป. ลาว เป็นภาคี

(2) สินค้านำเข้านั้น ๆ มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศที่ สปป. ลาว ให้สิทธิพิเศษภายใต้สนธิสัญญาสองฝ่าย

(3) สินค้านำเข้านั้น ๆ ถูกจัดอยู่ในบัญชีรายการสินค้าควบคุม ตามระเบียบกฎหมายของ สปป. ลาว หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ สปป. ลาว เป็นภาคี

(4) สินค้านำเข้าที่ถูกจัดอยู่ในบัญชีรายการสินค้าที่ สปป. ลาว หรือองค์การระหว่างประเทศประกาศว่าเป็นสินค้าที่เป็นอันตราย ซึ่งอาจก่อความเสียหายต่อความปลอดภัยของสังคม สุขภาพของคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม และมีความจำเป็นต้องควบคุม

(5) สินค้านำเข้าจากประเทศที่ สปป. ลาว กำลังดำเนินมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือการอุดหนุน การปกป้องผู้ผลิตภายใน หรือการจำกัดปริมาณการนำเข้า

การขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านั้น หากเป็นสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า จะต้องยื่นคำร้องต่อกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า หรือแผนกอุตสาหกรรมและการค้าทั่วประเทศ ส่วนสินค้าที่ไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางการค้านั้น จะต้องยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสภาการค้าและอุตสาหกรรมแห่งชาติหรือสภาการค้าและอุตสาหกรรมแขวง

3. สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลของ สปป. ลาว ให้แก่ผู้ประกอบการสัญชาติประเทศสมาชิกอาเซียนและผู้ประกอบการไทย

ในปัจจุบัน รัฐบาลของ สปป. ลาว ได้มอบสิทธิประโยชน์ทางการค้าหลายประการให้กับผู้ประกอบการสัญชาติประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งรวมถึงผู้ประกอบการไทยด้วย เช่น การปรับลดอัตราอากรขาเข้าสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาใน สปป. ลาว ให้กับบรรดาประเทศอาเซียน ตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) เป็นต้น ทั้งนี้ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลของ สปป. ลาว ให้แก่ผู้ประกอบการสัญชาติประเทศสมาชิกอาเซียนและผู้ประกอบการไทย สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทที่ 6 การส่งเสริมการลงทุนใน สปป. ลาว

4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกฎหมายการค้าโดยหลัก ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ และ กระทรวงการคลัง ซึ่งมีหน่วยงานภายในดังนี้

4.1 หน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า

(1) ห้องการกระทรวง (Permanent Secretary Office)
(2) กรมจัดตั้ง-พนักงาน (Personnel and Organization Department)
(3) กรมนโยบายและการค้าต่างประเทศ (Foreign Trade Policy Department)
(4) กรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Promotion Department)
(5) กรมตรวจตรา (Inspection Department)
(6) กรมการนำเข้าและส่งออก (Import and Export Department)
(7) กรมอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (Industry and Handicraft Department)
(8) กรมการค้าภายใน (Domestic Trade Department)
(9) สถาบันค้นคว้าเศรษฐกิจการค้า (Economic Research Institute for Trade)
(10) กรมทะเบียนและควบคุมวิสาหกิจ (Enterprise Registration and Management Department)
(11) กรมแผนการและการร่วมมือ (Planning and Cooperation Department)

(12) กรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้า (Trade and Product Promotion Department)[31]

4.2 หน่วยงานภายในกระทรวงการคลัง

(1) ห้องการกระทรวง (Cabinet of Ministry)

(2) กรมจัดตั้ง-พนักงาน (Personnel and Organization Department)

(3) กรมงบประมาณของรัฐ (Budget Department)

(4) คลังเงินแห่งชาติ (National Treasury)

(5) กรมสรรพากร (Tax Department)

(6) กรมศุลกากร (Customs Department)

(7) กรมควบคุมนโยบายรัฐวิสาหกิจ (State Owned Enterprise Financial Management Department)

(8) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ (Finance Information Technology Center)

(9) กรมควบคุมทรัพย์สินของรัฐ (State Assets Management Department)

(10) กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation Department)

(11) กรมการเงินต่างประเทศ (External Finance Department)

(12) กรมนโยบายการเงิน (Fiscal Policy Department)

(13) กรมสะสมแห่งรัฐ (State Reserve Department)

(14) กรมการตรวจตราการเงิน (Financial Inspection Department)

(15) กรมการบัญชี (Accounting Department)[32]

[31] กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า. แหล่งที่มา: http://www.moic.gov.la. 23 มิถุนายน 2558.

[32] สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่กระทรวงการคลัง, 31 พฤษภาคม 2558.

บทที่ 4
กฎหมายคนเข้าเมือง

1. <u>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</u>

(1) กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ ใน สปป.ลาว (Law on Entry-Exit and Protection of Foreigner in Lao PDR) เลขที่ 59/สพช วันที่ 26 ธันวาคม 2557 ("**กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ ใน สปป.ลาว**")

(2) ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ (Decree on Protection of Entry-Exit for the Lao PDR and Protection of Foreigners) เลขที่ 136/นย วันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ("**ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ**")[*]

(3) แจ้งการ เรื่อง การยกเลิกการตรวจลงตราขาออกสำหรับบุคคลที่ถือหนังสือเดินทางราชการและหนังสือเดินทางทูต ซึ่งออกโดยกรมกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ (Notification on Cancellation of Departure Visa for Laotian Nationals holding Official and Diplomatic Passport issued by the Ministry of Foreign Affairs' Consulate Department) เลขที่ 007027/ตปท.กกส2 วันที่ 18 กันยายน 2556 ("**แจ้งการ เรื่อง การยกเลิกการตรวจลงตราขาออกสำหรับบุคคลที่ถือหนังสือเดินทางราชการและหนังสือเดินทางทูต**")[**]

2. <u>หลักการทั่วไป</u>

กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป.ลาว และ ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ เป็นกฎหมายและกฎระเบียบที่สำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครอง ติดตาม ตรวจตราการเดินทางเข้า-ออก สปป.ลาว และคุ้มครองคนต่างประเทศ ที่พักอาศัย อยู่ สปป.ลาว มีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปในการกำหนดหลักการ และมาตรการในการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว ไม่ว่าจะเป็นสำหรับพลเมืองลาว คนต่างด้าว คนต่างประเทศ หรือคนไม่มีสัญชาติ โดย จะกล่าวถึงประเภทของการเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว และการใช้เอกสารสำหรับการเดินทางประเภทต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เพื่อทำให้การดำเนินการคุ้มครอง ติดตาม ตรวจตราการเข้า-ออก สปป. ลาว และคุ้มครองคนต่างประเทศ ที่พักอาศัย อยู่ สปป. ลาว มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

---

[*] ดำรัส เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทหนึ่งของ สปป. ลาว ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่ออธิบายหรือขยายความกฎหมายแม่บท (กฎหมาย) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามหรือการบังคับใช้กฎหมายแม่บทนั้น

[**] แจ้งการเป็นกฎหมายประเภทหนึ่งของ สปป. ลาว อยู่ในลำดับศักดิ์ต่ำสุดของระบบกฎหมายของ สปป. ลาว เป็นกฎหมายที่มีผลบังคับเฉพาะ

เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจกฎหมายคนเข้าเมืองของ สปป. ลาว กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป. ลาว ได้กำหนดนิยามคำว่า “คนเชื้อชาติลาว” ความหมายถึง บุคคลที่เกิดใน สปป. ลาว และ มีสัญชาติลาวโดยกำเนิด หรือ ผู้ที่เกิดที่ต่างประเทศ ซึ่งบิดา หรือ มารดาเกิดที่ใน สปป. ลาว และมีสัญชาติลาวโดยกำเนิด[1] สำหรับคำว่า “คนต่างด้าว” นั้น จะหมายถึงบุคคลที่ถือสัญชาติอื่น ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว เป็นระยะเวลานาน ถือบัตรต่างด้าว และรัฐบาลของคนต่างด้าวนั้นก็รับรู้อย่างเป็นทางการถึงการเข้ามาใน สปป. ลาว[2] ในขณะที่คำว่า “คนต่างประเทศ” จะมีความหมายถึง คนที่ถือสัญชาติอื่น รวมทั้งคนต่างด้าว และ คนที่ไม่มีสัญชาติ ซึ่งเข้ามาใน สปป. ลาว เพื่อเยี่ยมเยียน ท่องเที่ยว ดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ โดยมีกำหนดเวลา และมีการดำรงชีวิตใน สปป. ลาว[3] ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำว่า “คนต่างประเทศ” ในกฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป. ลาว มีความหมายครอบคลุมถึง “คนต่างด้าว” ตามดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศด้วย นอกจากนี้ กรณีของคำว่า “บุคคลไม่มีสัญชาติ” นั้น หมายถึงบุคคลที่ไม่ใช่พลเมืองลาว และไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีสัญชาติใด[4]

2.1 เงื่อนไขหลักสำหรับการเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว[5]

เงื่อนไขหลักสำหรับการเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว มีดังนี้

(1) พลเมืองลาว คนต่างด้าว คนต่างประเทศ คนไม่มีสัญชาติ ต้องถือเอกสารเดินทางอย่างถูกต้องครบถ้วน และสมบูรณ์

พลเมืองลาว คนต่างด้าว คนต่างประเทศ หรือคนไม่มีสัญชาติทุกคนที่เดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว คือ บุคคลนั้นจะต้องถือหนังสือเดินทาง หรือเอกสารเดินทางที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง หนังสือผ่านแดน หรือใบผ่านแดนที่ถูกต้อง และเดินทางเข้า-ออกตามด่านที่ทางการกำหนดไว้ นอกจากนี้ หากเป็นการเดินทางโดยใช้หนังสือเดินทาง จะต้องมีอายุของหนังสือเดินทางเหลืออยู่อย่างน้อย 6 เดือน[6]

(2) บุคคลที่มีหนังสือเดินทางอย่างถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวนหลายเล่ม หลายสัญชาติ ให้ถือเอาหนังสือเดินทางเล่มที่ใช้แจ้งออกจากด่านเข้า-ออกประเทศด่านสุดท้ายก่อนเดินทางมาถึง สปป. ลาว เป็นเอกสารเดินทางสำหรับเข้า สปป. ลาว

(3) บุคคลที่มีหนังสือเดินทางอย่างถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ที่ได้รับการประทับตราแจ้งเข้าเมืองจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองประจำด่านตรวจ หรือได้รับอนุญาตให้ต่อเวลาพักอาศัยชั่วคราวใน

[1] กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป. ลาว, มาตรา 4.

[2] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 4.

[3] กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป. ลาว, มาตรา 4.

[4] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 4.

[5] กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป. ลาว, มาตรา 9.

[6] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 5.

สปป. ลาว อย่างถูกต้องแล้วนั้น ในเวลาเดินทางออกจาก สปป. ลาว ให้ใช้หนังสือเดินทางเล่มดังกล่าว

(4) บุคคลที่มาจากประเทศที่ไม่มีการร้องขอให้ประทับตราแจ้งเข้า-ออกลงในเอกสารเดินทางของผู้เดินทางเข้า-ออก ให้ปฏิบัติตามสัญญาทวิภาคี หรือตามความเห็นชอบของรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว

(5) กรณีหนังสือเดินทางเสียหาย หรือไม่สามารถใช้งานได้ จะต้องมีเอกสารยืนยันจากเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำพื้นที่ และ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อขอทำหนังสือเดินทางเล่มใหม่จากสถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลของตน และ ขอการตรวจลงตรา (Visa) แจ้งออกจากกระทรวงการต่างประเทศ จึงจะสามารถเดินทางออกจาก สปป. ลาว ได้

2.2 การเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว ของพลเมืองลาวและคนต่างด้าว[7]

สำหรับพลเมืองลาวทุกคนที่จะเดินทางไปต่างประเทศ จะต้องมีเอกสารเดินทางที่ถูกต้อง เช่น หนังสือเดินทาง หนังสือผ่านแดน หรือใบผ่านแดน โดยพลเมืองลาวที่ถือหนังสือเดินทางการทูต หรือหนังสือเดินทางราชการ ไม่จำเป็นต้องรับการตรวจลงตรา (VISA) ขาออก สปป. ลาว แต่อย่างใด[8] แต่จะต้องมีเอกสารรับรองอย่างเป็นทางการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาจากต่อเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองประจำด่าน[9]

คนต่างด้าวที่ถือหนังสือเดินทางเพื่อเดินทางออกไปต่างประเทศนั้นก็ไม่จำเป็นต้องรับการตรวจลงตราขาออก สปป. ลาวเช่นกัน

ทั้งนี้ ในการใช้หนังสือเดินทางเพื่อเดินทางไปต่างประเทศนั้น จะต้องขอรับการตรวจลงตรา (VISA) เพื่อเข้าประเทศที่จะไปด้วย เว้นแต่ ประเทศที่มีสนธิสัญญายกเว้นการตรวจลงตรากับ สปป. ลาว ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาสองฝ่ายระหว่างประเทศนั้น ๆ

การเดินทางไปยังประเทศข้างเคียงที่มีชายแดนติดกับ สปป. ลาวนั้น สามารถเดินทางไปโดยใช้หนังสือผ่านแดน หรือใบผ่านแดนได้ โดยมีข้อกำหนดและเงื่อนไขตามสนธิสัญญาสองฝ่ายระหว่าง สปป. ลาว และประเทศดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ในการเข้า-ออก สปป. ลาว ทุกครั้ง จะต้องเขียนแบบฟอร์มคนเข้าเมืองอย่างครบถ้วนและแจ้งต่อตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าหน้าที่ประจำด่านที่เกี่ยวข้อง

[7] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 7.

[8] แจ้งการ การยกเลิกการตรวจลงตราขาออกสำหรับบุคคลที่ถือหนังสือเดินทางราชการและหนังสือเดินทางทูต ซึ่งออกโดยกรมกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ, ข้อ 1.

[9] กฎหมายว่าด้วยการเข้า-ออก และการคุ้มครองคนต่างประเทศ อยู่ สปป. ลาว, มาตรา 10.

2.3 การเดินทางเข้า-ออก สปป. ลาว ของคนต่างประเทศและคนไม่มีสัญชาติ[10]

ในกรณีที่บุคคลซึ่งถือหนังสือเดินทางการทูต หนังสือเดินทางราชการ และหนังสือเดินทางธรรมดาของประเทศที่มีสัญญายกเว้นการตรวจลงตรากับ สปป. ลาว มีความประสงค์ในการเดินทางเข้ามาใน สปป. ลาว นั้น ให้ปฏิบัติตามที่สนธิสัญญาระหว่างสองประเทศนั้น ๆ กำหนด แต่หากไม่มีสนธิสัญญาเช่นว่านั้น บุคคลดังกล่าวต้องดำเนินการขอรับการตรวจลงตราอย่างถูกต้องเสียก่อนจึงจะสามารถเดินทางเข้า สปป. ลาว ได้

สำหรับพลเมืองของประเทศใกล้เคียงซึ่งมีดินแดนติดต่อกับ สปป. ลาว นั้นสามารถแสดงหนังสือเดินทาง หนังสือผ่านแดน หรือใบผ่านแดนที่ตนถือเพื่อเดินทางเข้ามายัง สปป. ลาว ได้ โดยให้ปฏิบัติตามสนธิสัญญาสองฝ่าย

กรณีพนักงานสายการบินที่มีหนังสือรับรองสถานภาพจากสายการบินของประเทศที่มีสนธิสัญญากับ สปป. ลาว มีความประสงค์จะพักค้างคืนอยู่ในเมืองที่มีสนามบินนั้นตั้งอยู่ จะได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้า-ออก และพักอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว ได้ไม่เกิน 24 ชั่วโมง โดยไม่จำเป็นต้องถือหนังสือเดินทาง รับการตรวจลงตรา หรือประทับตราแจ้งการเข้า-ออกประเทศแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ต้องผ่านการตรวจของตำรวจตรวจคนเข้าเมืองประจำสนามบินตามหลักการระหว่างประเทศเสียก่อน

ทั้งนี้ ในการเดินทางเข้ามา สปป. ลาว จะต้องเขียนแบบฟอร์มคนเข้าเมืองอย่างครบถ้วน และดำเนินการแจ้งต่อตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่ประจำด่านที่เกี่ยวข้อง

3. <u>การตรวจลงตรา</u>

การตรวจลงตรา หรือ VISA หมายถึง การอนุญาตให้เข้า-ออกประเทศได้โดยมีกำหนดระยะเวลา ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจในการออกการตรวจลงตรา ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่แห่ง สปป. ลาว ประจำประเทศต่าง ๆ รวมถึงด่านตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งสามารถตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว ตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว และตรวจลงตราประเภทคนเดินทางผ่านให้กับคนต่างประเทศและคนไม่มีสัญชาติได้เลย แต่สำหรับการตรวจลงตราประเภทอื่น ๆ รวมทั้งการตรวจลงตราประเภทเดินทางเข้าออกหลายครั้งนั้น ต้องได้รับการอนุมัติจากกระทรวงการต่างประเทศเสียก่อน[11]

การตรวจลงตราเข้าออก สปป. ลาว มีทั้งหมด 15 ประเภท ดังนี้[12]

3.1 การตรวจลงตราประเภททูต (Diplomatic Visas (D-A1))

การตรวจลงตราประเภททูตเป็นการตรวจลงตราที่ออกให้กับนักการทูต ที่มีชั้นผู้ช่วยเลขานุการทูตขึ้นไป เจ้าหน้าที่กงสุล ผู้แทนและรองผู้แทนขององค์การสหประชาชาติและองค์การสากลอื่น ๆ พร้อมด้วยสมาชิก

[10] คำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 8.

[11] คำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 9.

[12] คำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 11.

ครอบครัวที่ได้รับการแต่งตั้งมาปฏิบัติหน้าที่ทั้งระยะสั้นและระยะยาวใน สปป. ลาว โดยมีหนังสือรับรองจากองค์การที่เกี่ยวข้อง

ไม่มีค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภททูต

3.2 **การตรวจลงตราประเภทราชการ** (Official Visas (S-A2))

การตรวจลงตราประเภทราชการเป็นการตรวจลงตราที่ออกให้กับพนักงานฝ่ายบริหารและฝ่ายเทคนิคซึ่งประจำอยู่ ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่และสถานกงสุลพร้อมด้วยสมาชิกครอบครัว

ไม่มีค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทราชการ

3.3 **การตรวจลงตราประเภทคู่สมรส** (Marriage Visas (SP-B3))

การตรวจลงตราประเภทคู่สมรส เป็นการตรวจลงตราประเภทออกให้คนต่างประเทศ หรือ คนไม่มีสัญชาติที่จดทะเบียนสมรสกับพลเมืองลาวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทคู่สมรสขึ้นอยู่กับสัญชาติของคู่สมรสผู้ขอการตรวจลงตรา สำหรับคู่สมรสผู้ขอการตรวจลงตราสัญชาติไทย มีค่าธรรมเนียมสำหรับการตรวจลงตราประเภทนี้ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.4 **การตรวจลงตราประเภทอัธยาศัยไมตรี** (Courtesy Visas (C-B1))

การตรวจลงตราประเภทอัธยาศัยไมตรีเป็นการตรวจลงตราที่ออกให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) พนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับความร่วมมือสองฝ่าย พนักงานองค์การสหประชาชาติ และองค์การสากลต่าง ๆ ประจำสำนักงานตัวแทนที่อยู่ใน สปป. ลาว
(2) ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการต่างประเทศที่มาในนามโครงการการร่วมมือระหว่างรัฐบาล
(3) ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการต่างประเทศขององค์การอาสาสมัครของต่างประเทศที่มาตามโครงการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลของ สปป. ลาวโดยไม่มีค่าตอบแทน
(4) ผู้เชี่ยวชาญที่เข้ามาเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการให้กู้เงินและติดตามโครงการตามสัญญากู้เงินซึ่งได้ให้แก่รัฐบาลของ สปป. ลาว
(5) ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่ได้รับการเชิญให้เข้ามาจัดสัมนา ฝึกอบรม หรือปาฐกถา
(6) พนักงานรับใช้ที่สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และบ้านพักส่วนตัวของนักการทูต ที่ไม่ใช่คนสัญชาติลาว หรือไม่มีที่อยู่ถาวรใน สปป. ลาว
(7) บุคคลสำคัญที่อยู่ในแผนการดำเนินการเพื่อให้ความช่วยเหลือ และบุคคลกิตติมศักดิ์
(8) สมาชิกครอบครัวของบุคคลตามข้อ (1) – (7) นี้

ไม่ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทอัธยาศัยไมตรี

3.5 **การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว** (Tourist Visas (T-B3))

การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวเป็นการตรวจลงตราให้แก่คนต่างประเทศ และคนไม่มีสัญชาติที่มีความประสงค์ที่จะเข้ามาท่องเที่ยวใน สปป. ลาว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับสัญชาติของนักท่องเที่ยว

สำหรับนักท่องเที่ยวสัญชาติไทยไม่มีค่าธรรมเนียมสำหรับการตรวจลงตราประเภทนี้

3.6 **การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว** (Non-Immigrant Visas (NI-B3))

การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวจะออกให้กับบุคคลดังต่อไปนี้

(1) นักวิชาการต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาประชุม ฝึกอบรม หรือมาทัศนศึกษาชั่วคราวใน สปป. ลาว

(2) นักบวช นักกีฬา หรือศิลปินชาวต่างประเทศที่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมงานหรือดำเนินงานต่าง ๆ ใน สปป. ลาว

(3) คนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่มีความประสงค์ที่จะเข้ามาเยี่ยมเยียนพ่อ แม่ พี่น้อง มิตรสหาย เก็บข้อมูลสำหรับการลงทุน ทำการค้า และจุดประสงค์อื่น ๆ ที่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายของ สปป. ลาว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.7 **การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ระยะยาว** (Immigrant Visas (I-B3))

การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ระยะยาวอาจออกให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) คนต่างประเทศและคนไม่มีสัญชาติ ผู้ที่มีคุณงามความดีต่อภารกิจปกปักษ์รักษาและพัฒนา สปป. ลาว รวมทั้งผู้ที่สร้างประโยชน์แก่ สปป. ลาว ซึ่งมีความประสงค์ที่จะเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว ในระยะยาว

(2) สำหรับคนต่างประเทศและคนไม่มีสัญชาติทั่วไป ซึ่งมีความประสงค์ที่จะเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว ระยะยาว บุคคลดังกล่าวต้องมีเงินฝากในธนาคารแห่ง สปป. ลาว โดยสำหรับผู้ที่ต้องการเข้ามาอาศัยใน สปป. ลาว เป็นเวลาไม่เกิน 6 เดือน ต้องโอนเงินล่วงหน้าอย่างน้อยสองหมื่นเหรียญสหรัฐ และสำหรับผู้ที่ต้องการเข้ามาอาศัยใน สปป. ลาว เป็นเวลาไม่เกิน 1 ปี ต้องโอนเงินล่วงหน้าอย่างน้อยสี่หมื่นเหรียญสหรัฐ

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ระยะยาวขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.8 **การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ถาวร** (Permanent Visas (P-B3))

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้แก่คนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่ได้รับอนุญาตให้มาดำรงชีวิตอยู่ใน สปป. ลาว อย่างถาวร

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ถาวรขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ถาวร มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.9 **การตรวจลงตราประเภทผู้เชี่ยวชาญ** (Expert Visas (E-B2))

การตรวจลงตราประเภทผู้เชี่ยวชาญเป็นการตรวจลงตราที่ออกให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) ผู้เชี่ยวชาญและพนักงานขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ที่เข้ามาดำเนินงานอยู่ใน สปป. ลาว

(2) ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่เข้ามาตามสัญญาจ้างหรือสัญญารับเหมากิจการจากภาครัฐเอกชน หรือองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ พร้อมด้วยสมาชิกครอบครัว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทผู้เชี่ยวชาญขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทผู้เชี่ยวชาญ มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.10 **การตรวจลงตราประเภทคนเดินทางผ่าน** (Transit Visas (TR-B3))

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้กับคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่มีความประสงค์ที่จะเดินทางผ่าน สปป. ลาว เพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศอื่น

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทคนเดินทางผ่านขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทคนเดินทางผ่าน มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.11 **การตรวจลงตราประเภทนักธุรกิจ** (Business Visas (NI-B2 or I-B2))

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้แก่นักธุรกิจต่างประเทศ พร้อมด้วยสมาชิกครอบครัวที่เข้ามาลงทุน หรือเก็บข้อมูลทางธุรกิจใน สปป. ลาว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทนักธุรกิจขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทนักธุรกิจ มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.12 **การตรวจลงตราประเภทนักศึกษา** (Student Visas (ST-B2))

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้แก่นักศึกษาที่เข้ามาศึกษา ค้นคว้า เก็บข้อมูล หรือฝึกหัดทางด้านวิชาการด้านใดด้านหนึ่งใน สปป. ลาว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทนักศึกษาขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทนักศึกษา มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.13 **การตรวจลงตราประเภทนักข่าว** (Journalist Visas (M-B2))

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้แก่นักข่าวต่างประเทศที่เข้ามาทำข่าวใน สปป. ลาว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทนักข่าวขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทนักข่าว มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.14 **การตรวจลงตราประเภทแรงงาน** (Labour Visas (LA-B2))

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้กับคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่เข้ามาทำงานใน สปป. ลาว

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทแรงงานขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา สำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่ต้องการขอการตรวจลงตราประเภทแรงงาน มีค่าธรรมเนียม ประมาณ 30 ดอลลาร์สหรัฐ

3.15 **การตรวจลงตราประเภทแนบติดให้** (Attached Visas)

เป็นการตรวจลงตราที่ออกให้โดยการติดแนบไว้กับหนังสือเดินทางของคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติในกรณีที่หนังสือเดินทางยังไม่หมดอายุ แต่หน้าสำหรับประทับตราการตรวจลงตราหมด หรือหนังสือเดินทางของประเทศหรือแคว้นที่ สปป. ลาว ยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตหรือกงสุล อันเนื่องมาจากเหตุผลทางการทูตหรือความมั่นคง

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกการตรวจลงตราประเภทแนบติดให้ ขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอตรวจลงตรา

4. กำหนดระยะเวลาพักอาศัยใน สปป. ลาว

(1) สำหรับผู้ที่ได้รับการตรวจลงตราจากสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลใหญ่แห่ง สปป. ลาว ประจำต่างประเทศ มีกำหนดระยะเวลาพักอาศัย 30 วัน

(2) สำหรับผู้ที่ได้รับการตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง มีกำหนดระยะเวลาพักอาศัย 30 วัน

(3) สำหรับผู้ที่ได้รับการตรวจลงตราประเภทเดินทางผ่าน มีกำหนดระยะเวลา 5 วัน

(4) สำหรับพลเมืองของประเทศที่มีสัญญายกเว้นการตรวจลงตรากับ สปป. ลาว ระยะเวลาพักอาศัยจะเป็นไปตามการตกลงในสนธิสัญญาสองฝ่าย

(5) สำหรับพลเมืองของประเทศที่ สปป. ลาว ได้ตกลงยกเว้นการตรวจลงตราให้ฝ่ายเดียว ระยะเวลาพักอาศัยจะเป็นไปตามความตกลงระหว่างกัน

(6) คนเชื้อชาติลาวที่ถือสัญชาติต่างประเทศ พร้อมด้วยสมาชิกครอบครัว ระยะเวลาพักอาศัยจะกำหนดไว้ 60 วัน และสามารถต่อได้หนึ่งครั้ง ในกรณีของผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป จะกำหนดระยะเวลาพักอาศัยไว้ 90 วัน และสามารถต่อได้หนึ่งครั้ง หรือในกรณีจำเป็นสามารถต่อเพิ่มเติมได้อีก

(7) สำหรับบุคคลที่ได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ระยะยาว ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 3.7 ระยะเวลาพักอาศัยจะเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในการตรวจลงตรา แต่สูงสุดไม่เกิน 1 ปี

(8) คนต่างประเทศ และ คนไม่มีสัญชาติที่ได้รับอนุญาตให้พักอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว หากมีความประสงค์ที่ต้องการอาศัยอยู่ต่อ จะต้องเสนอขอต่อกำหนดระยะเวลาการพักอาศัยใน สปป. ลาว กับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ก่อนหมดกำหนดระยะเวลาพักอาศัย

5. มาตรการลงโทษ

คนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของ สปป. ลาว จะถูกดำเนินการตามแต่ละกรณี ดังต่อไปนี้[13]

(1) สำหรับการลักลอบเข้า-ออกประเทศ โดยไม่ผ่านด่านเข้า-ออกประเทศที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ จะต้องเข้ารับการอบรม ถูกปรับตั้งแต่หนึ่งร้อยถึงห้าร้อยเหรียญสหรัฐต่อคน และส่งกลับคืนประเทศ ในกรณีที่พบว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

(2) สำหรับการเดินทางเข้า สปป. ลาว โดยผ่านด่านเข้า-ออกประเทศ แต่ไม่ผ่านการตรวจของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจอื่นประจำด่าน จะต้องเข้ารับการอบรมหรือถูก

[13] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 31.

ตักเตือน ในกรณีที่พบว่าเป็นการฝ่าฝืนครั้งที่สอง จะต้องถูกปรับเป็นจำนวนหนึ่งร้อยเหรียญสหรัฐต่อคน

(3) บุคคลที่ปลอมแปลง ซื้อขาย หรือใช้บัตรประจำตัว บัตรอนุญาตพักอาศัย การขึ้นทะเบียน การตรวจลงตรา หรือเอกสารสำหรับการเดินทางประเภทต่าง ๆ อย่างไม่ถูกต้อง จะถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายอาญา มาตรา 161 เกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสาร หรือการใช้เอกสารปลอม

(4) การใช้หนังสือผ่านแดนหรือใบผ่านแดนเกินกว่าขอบเขตตามที่ได้กำหนดไว้ในสนธิสัญญาสองฝ่าย หรือตามขอบเขตที่ทางการกำหนดไว้ จะต้องเข้ารับการอบรม ถูกตักเตือน และปรับไม่เกินหนึ่งร้อยเหรียญสหรัฐต่อคน และส่งกลับคืนประเทศ

(5) การอยู่เกินกำหนดระยะเวลาอยู่อาศัยที่ทางการอนุญาต จะถูกปรับสิบเหรียญสหรัฐต่อคน ต่อวัน

(6) สำหรับบุคคลที่ไม่ได้รับการตรวจลงตราประเภทนักธุรกิจ และไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจจากหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบแต่ลักลอบดำเนินธุรกิจจะถูกปรับตั้งแต่สามร้อยถึงห้าร้อยเหรียญสหรัฐต่อคน ต่อครั้ง และจะมีการแนะนำให้บุคคลดังกล่าวเตรียมเอกสารเพื่อขออนุญาตตามระเบียบ

(7) สำหรับบุคคลที่ไม่ได้รับการตรวจลงตราประเภทแรงงาน และใบอนุญาตทำงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ลักลอบทำงานหรือประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อหารายได้ จะต้องถูกปรับตั้งแต่หนึ่งร้อยถึงสามร้อยเหรียญสหรัฐ ต่อคน และถูกส่งกลับคืนประเทศ

(8) สำหรับบุคคลที่ทำงานไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ จะต้องถูกปรับตั้งแต่หนึ่งร้อยถึงสามร้อยเหรียญสหรัฐ ต่อคน และถูกส่งกลับคืนประเทศ

(9) สำหรับบุคคลหรือนิติบุคคลที่รับเอาคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติเข้าทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงานที่ออกโดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงดังกล่าว บุคคลหรือนิติบุคคลนั้นจะถูกสั่งให้ยกเลิกการจ้างงานคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่ได้จ้าง พร้อมกับต้องเข้ารับการอบรม ถูกตักเตือน หรือถูกปรับตั้งแต่ห้าร้อยถึงสามพันเหรียญสหรัฐ ต่อครั้ง และจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่ตนจ้างมาทำงานดังกล่าวนั้นกลับคืนประเทศ

(10) ผู้ที่อำนวยความสะดวก ให้ที่พักอาศัย หรือหลบซ่อนคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่ฝ่าฝืนกฎหมายจะต้องเข้ารับการอบรม ถูกตักเตือน หรือถูกปรับตั้งแต่สองร้อยถึงสองพันเหรียญสหรัฐ ต่อคน ต่อครั้ง ในกรณีที่ทางรัฐเห็นว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง จะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

(11) ผู้ที่เข้าไปในเขตหวงห้ามที่ทางการกำหนดไว้จะต้องเข้ารับการอบรม ถูกตักเตือน หรือดำเนินคดีตามกฎหมาย

(12) เจ้าของสถานที่พักที่ไม่แจ้งการเข้าพักชั่วคราวของคนต่างประเทศและคนไม่มีสัญชาติ จะต้องเข้ารับการอบรม และปรับตั้งแต่ห้าสิบถึงหนึ่งร้อยเหรียญสหรัฐต่อครั้ง ในกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรงจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

(13) ผู้ที่ดำเนินการไม่ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่ตนได้รับอนุญาต จะต้องเข้ารับการอบรม หรือถูกปรับตั้งแต่ห้าร้อยถึงหนึ่งพันเหรียญสหรัฐ และถูกส่งกลับคืนประเทศ ในกรณีเป็นการฝ่าฝืนอย่างร้ายแรง จะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

(14) ผู้ที่เข้าพักอาศัยไม่ถูกต้องตามสถานที่ที่ทางการกำหนด จะต้องเข้ารับการอบรมและแนะนำให้เข้าพักตามสถานที่ที่ทางการกำหนดไว้

(15) คนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติที่มีเจตนาหลบหนีเข้ามาอาศัยใน สปป. ลาว จะต้องถูกปรับตั้งแต่สามร้อยถึงสองพันเหรียญสหรัฐต่อคน และส่งกลับคืนประเทศ ในกรณีเป็นการฝ่าฝืนอย่างร้ายแรง จะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

(16) สำหรับพนักงานที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตน รวมถึงบุคคลหรือนิติบุคคลใด หากมีการละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น อาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนโดยมิชอบ ใช้อำนาจเกินขอบเขตเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว รับหรือให้สินบน จะต้องเข้ารับการอบรม ถูกตักเตือน ในกรณีเป็นการฝ่าฝืนอย่างร้ายแรง จะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่พบว่าการที่คนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติฝ่าฝืนดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากเหตุสุดวิสัย โดยมีหลักฐานครบถ้วน จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับโทษต่าง ๆ

สำหรับการส่งคนต่างประเทศหรือคนไม่มีสัญชาติกลับคืนประเทศนั้น กระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้ที่ถูกส่งตัวกลับประเทศนั้น จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศด้วยตนเอง[14]

ทั้งนี้ การส่งตัวคนต่างประเทศที่ได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกันตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ สปป. ลาว ได้ลงนามหรือเข้าร่วมเป็นภาคีจะได้รับการแก้ไขทางการทูต[15]

6. <u>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองของคนต่างประเทศ มีดังนี้

(1) กระทรวงการต่างประเทศ

(2) กระทรวงมหาดไทย

(3) กระทรวงแรงงาน และ สวัสดิการสังคม

(4) กรมการกงสุล

[14] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 33.

[15] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 32.

(5) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

บทที่ 5
การทำงานของคนต่างประเทศใน สปป. ลาว

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศที่มาทำงานอยู่ใน สปป. ลาว (Decision regarding the Permit to Bring Foreign Labour to Work in the Lao PDR) เลขที่ 5418/รสส ลงวันที่ 10 ธันวาคม 2550 ("**ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศที่มาทำงานอยู่ใน สปป. ลาว**")

(2) ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้าออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ (Decree on Protection of Entry and Exit of the Lao PDR and Protection of Foreigners) เลขที่ 136/นย วันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ("**ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้าออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ**")

2. เงื่อนไขทั่วไปสำหรับการนำเข้าแรงงานต่างประเทศ

เนื่องจาก ใน สปป. ลาว คำว่า "คนต่างประเทศ" นั้นมีกฎหมายที่ให้นิยามไว้แตกต่างจากคำว่า "คนต่างด้าว" กล่าวคือ "คนต่างประเทศ" หมายถึง คนที่ถือสัญชาติอื่นซึ่งเข้ามาใน สปป. ลาว เพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งโดยมีกำหนดระยะเวลา เมื่อครบกำหนดแล้วก็กลับไปยังประเทศของตน ในขณะที่ "คนต่างด้าว" หมายถึง คนที่ถือสัญชาติอื่นที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว เป็นระยะเวลานาน ถือบัตรต่างด้าวและรัฐบาลของคนต่างด้าวนั้นก็รับรู้อย่างเป็นทางการ ดังนั้น ผู้ใช้แรงงานที่ต้องการมาทำงานใน สปป. ลาว จึงต้องเรียกว่าแรงงานต่างประเทศ มิใช่แรงงานต่างด้าว[1]

โดยทั่วไปผู้ที่มีสิทธิขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศใน สปป. ลาว ได้แก่ บุคคลและนิติบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นคนลาว หรือคนต่างประเทศ) ที่เป็นนายจ้างซึ่งดำเนินธุรกิจภายใน สปป. ลาว หรือโครงการให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ทั้งนี้ นายจ้างหรือโครงการดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีแผนการใช้แรงงานต่างประเทศประจำปี และได้รับอนุญาตโควต้าการใช้แรงงานต่างประเทศจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม[2]

สำหรับแรงงานต่างประเทศที่จะทำงานใน สปป. ลาว ได้นั้น ต้องมีเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) เป็นแรงงานที่มีฝีมือ มีทักษะวิชาเฉพาะที่สอดคล้องกับตำแหน่งงาน

(2) มีประวัติดี ไม่เป็นผู้หลบหนีคดีเพื่อเข้ามาทำงานใน สปป. ลาว

---

[1] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 4.

[2] ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศที่มาทำงานอยู่ สปป. ลาว, มาตรา 4.

(3) มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

(4) ต้องมีการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ หรือเทคนิคให้กับแรงงานลาว

(5) ต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายและจารีตประเพณีของ สปป. ลาว

(6) มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคติดต่อ

3. ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าและขึ้นทะเบียนแรงงานต่างประเทศ

3.1 การขอโควต้าแรงงานต่างประเทศ

นายจ้างที่ต้องการนำเข้าแรงงานต่างประเทศนั้น ในขั้นแรกต้องทำการขอโควต้าแรงงานต่างประเทศจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมก่อน โดยกฎหมายได้กำหนดโควต้าการใช้แรงงานต่างประเทศไว้ ได้แก่ (1) ในกรณีของแรงงานที่ใช้ทักษะทางด้านร่างกายนั้น ต้องมีอัตราส่วนแรงงานต่างประเทศสูงสุดไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดของนายจ้างนั้น และ (2) ในกรณีของแรงงานที่ใช้ทักษะเฉพาะนั้น ต้องมีอัตราส่วนแรงงานต่างประเทศสูงสุดไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดของนายจ้างนั้น[3]

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ หากมีความจำเป็นนายจ้างอาจยื่นคำร้องต่อกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเพื่อขอโควต้าแรงงานต่างประเทศในอัตราที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนดได้ โดยทางหน่วยงานดังกล่าวจะพิจารณาถึงความจำเป็นและอนุญาตเป็นรายกรณีไป

ใบอนุญาตโควต้าแรงงานต่างประเทศมีกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายนของทุกปี และกำหนดโควต้าดังกล่าวนั้นสามารถใช้ได้จนกว่าจะครบกำหนดระยะเวลา

สำหรับการขอโควต้าแรงงานต่างประเทศนั้น นายจ้างหรือโครงการต้องยื่นเอกสารและเสียค่าธรรมเนียมให้แก่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 เอกสารประกอบการขอโควต้าแรงงานต่างประเทศ

(1) ใบคำร้องขอโควต้าแรงงานต่างประเทศ

(2) แผนใช้แรงงานต่างประเทศ

(3) ใบทะเบียนวิสาหกิจ

(4) สำเนาใบอนุญาตลงทุน (ถ้ามี)

(5) สำเนาใบอนุญาตจัดตั้งโรงงานหรือบริษัท (ถ้ามี)

(6) หนังสือแจ้งเสียภาษีรายได้ของพนักงานซึ่งมีรายชื่อจำนวนพนักงานลาวเดือนหลังสุด

(7) ทุนจดทะเบียนต้องมากกว่าห้าสิบล้านกีบขึ้นไป (หรือประมาณ 187,500 บาท)

[3] ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศที่มาทำงานใน สปป. ลาว, มาตรา 7.

(8) กรณีที่มีความต้องการใช้แรงงานต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ต้องมีหนังสือรับรองจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ในกิจการขุดค้นแร่ธาตุ ต้องมีหนังสือรับรองจากกระทรวงพลังงานและบ่อแร่

(9) หนังสือมอบอำนาจ (ในทางปฏิบัติ บุคคลที่ได้รับมอบอำนาจในการยื่นเอกสารต่อกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมต้องเป็นพนักงานขององค์กรนั้น ๆ เท่านั้น)

3.1.2 ค่าธรรมเนียม

50,000 กีบ (หรือประมาณ 200 บาท)

3.2 การขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ

หลังจากได้รับใบอนุญาตโควต้าแรงงานต่างประเทศจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้ว หากผู้ขอนำเข้าแรงงานต่างประเทศต้องการนำเข้าแรงงานต่างประเทศเป็นรายบุคคล ผู้ขอนำเข้าแรงงานต่างประเทศต้องยื่นคำร้องขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ ต่อกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมอีกครั้ง

3.2.1 เอกสารประกอบการขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ

(1) ใบอนุญาตโควต้าแรงงานต่างประเทศซึ่งออกโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

(2) หนังสือคำร้องขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ

(3) บัญชีรายชื่อแรงงานต่างประเทศที่ประสงค์จะนำเข้ามาทำงานใน สปป. ลาว

(4) หนังสือรับรองจากนายจ้าง

(5) สัญญาจ้างแรงงาน

(6) ชีวประวัติของแรงงานต่างประเทศ

(7) ใบรับรองสุขภาพของแรงงานต่างประเทศ

(8) สำเนาหนังสือเดินทางของแรงงานต่างประเทศ

(9) รูปถ่ายขนาด 3 x 4 นิ้ว จำนวน 2 ใบ

(10) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ

(11) สำเนาใบอนุญาตสัมปทานหรือใบอนุญาตการก่อสร้างโครงการ (ถ้ามี)

(12) สำเนาใบทะเบียนภาษี

3.2.2 ค่าธรรมเนียม

ไม่มีค่าธรรมเนียมสำหรับการขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ

3.3 การขอรับการตรวจลงตราประเภทแรงงาน

การตรวจลงตราประเภทแรงงาน หรือวีซ่าแรงงาน (Labour Visa) เป็นวีซ่าที่ออกให้กับบุคคลต่างประเทศที่เข้ามาทำงานอยู่ใน สปป. ลาว โดยหลังจากที่ได้รับใบอนุญาตโควต้าแรงงานต่างประเทศและใบอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้ว นายจ้างที่ต้องการนำเข้าแรงงานต่างประเทศต้องยื่นคำร้องต่อกรมตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงมหาดไทย และกรมกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ตามแบบฟอร์มที่กำหนด เพื่อขอวีซ่าแรงงาน (LA-B2) ให้แก่แรงงานต่างประเทศ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (1) ยื่นคำร้องดังกล่าวต่อกรมตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เพื่อตรวจสอบรายชื่อผู้ขอออกวีซ่า และ (2) หลังจากที่กรมตำรวจตรวจคนเข้าเมืองได้รับรองคำร้องแล้ว ผู้ขอออกวีซ่าแรงงานต้องนำคำร้องซึ่งลงนามและประทับตราโดยหัวหน้ากรมตำรวจตรวจคนเข้าเมืองดังกล่าวมายื่นต่อกรมกงสุล กระทรวงการต่างประเทศเพื่อพิจารณาออกวีซ่าแรงงาน

3.3.1 เอกสารประกอบการขอ

(1) คำร้องตามแบบฟอร์มที่กำหนด
(2) สำเนาหนังสือเดินทางของแรงงานต่างประเทศ
(3) สำเนาใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ
(4) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ
(5) สำเนาหนังสือรับรองการเสียภาษีประจำปี
(6) สำเนาใบอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ
(7) สำเนาใบอนุญาตโควต้าแรงงานต่างประเทศ

3.3.2 ค่าธรรมเนียม

ค่าธรรมเนียมสำหรับการออกวีซ่าแรงงานนั้นขึ้นอยู่กับสัญชาติของผู้ขอวีซ่า ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นแรงงานสัญชาติไทยจะมีค่าธรรมเนียม จำนวน 30 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี[4]

3.4 การขอขึ้นทะเบียนแรงงานต่างประเทศและออกบัตรอนุญาตทำงาน (work permit)

การที่แรงงานต่างประเทศจะสามารถทำงานใน สปป. ลาว ได้นั้น แรงงานดังกล่าวต้องมีบัตรอนุญาตทำงานซึ่งออกให้โดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การอนุญาตดังกล่าวจะมีกำหนดเวลาทำงาน 2 ปี และต่อได้อีก 2 ปี อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่อนุญาตให้แรงงานต่างประเทศทำงานใน สปป. ลาว ได้นั้นรวมแล้วต้องไม่เกิน 4 ปี ถ้าพ้นกำหนดเวลา 4 ปีแล้ว แรงงานต่างประเทศต้องเดินทางกลับคืนประเทศของตน โดยจะไม่ได้รับการพิจารณาต่อบัตรอนุญาตทำงานอย่างเด็ดขาดจนกว่าพ้นระยะเวลา 2 ปี ทั้งนี้ แรงงานต่างประเทศได้รับอนุญาตให้ทำสัญญาแรงงานได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน 12 เดือน และสามารถขอต่อสัญญาได้ครั้งละ 6 ถึง 12 เดือน[5]

[4] แจ้งการกระทรวงการต่างประเทศ เรื่อง อัตราการเก็บค่าธรรมเนียมวีซ่าที่ด่านสากล เลขที่ 256/ตปท.กกส.1 ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2009.

[5] ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศที่มาทำงานอยู่ สปป. ลาว, มาตรา 18.

3.4.1 เอกสารประกอบการขอ

(1) ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนและออกบัตรอนุญาตทำงานใน สปป. ลาว
(2) บัญชีรายชื่อแรงงานต่างประเทศ
(3) หนังสือรับรองจากนายจ้าง
(4) สัญญาจ้างแรงงาน
(5) ชีวประวัติของแรงงานต่างประเทศ
(6) สำเนาใบอนุญาตลงทุน (ถ้ามี)
(7) สำเนาใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ
(8) สำเนาใบแจ้งเสียภาษีประจำปี
(9) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ
(10) รูปถ่ายขนาด 3 x 4 จำนวน 2 ใบ
(11) ใบอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ
(12) สำเนาหนังสือเดินทาง และ
(13) วีซ่าแรงงาน (LA-B2)

3.4.2 ค่าธรรมเนียม

ค่าธรรมเนียมสำหรับการอนุญาตให้ทำงานใน สปป. ลาว จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการทำงานใน สปป. ลาว โดยคิดในอัตรา 10 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อเดือน[6] นอกจากนี้ ยังมีค่าธรรมเนียมสำหรับการออกบัตรอนุญาต จำนวน 50,000 กีบ (หรือประมาณ 200 บาท)

3.5 ขอวีซ่าเข้าออก สปป. ลาว หลายคราว

หลังจากได้รับบัตรอนุญาตทำงานใน สปป. ลาว แล้ว นายจ้างอาจขอวีซ่าเข้าออก สปป. ลาว หลายคราวให้แก่แรงงานต่างประเทศได้ โดยทำคำร้องยื่นต่อกรมกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ทั้งนี้ เงื่อนไขของแรงงานต่างประเทศที่จะเข้ามาทำงานใน สปป. ลาว ที่อาจได้รับวีซ่าเข้าออก สปป. ลาว หลายคราวนั้นมีดังนี้

(1) เป็นบุคคลที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน สปป. ลาว ในระยะสั้น ไม่เกินหกสิบวัน หากมีความจำเป็นต้องเดินทางเข้าออก สปป. ลาว หลายครั้ง กระทรวงการต่างประเทศจะพิจารณาออกวีซ่าให้หนึ่งครั้ง ซึ่งสามารถเข้า-ออกได้สามครั้ง ตามแต่ละกรณี
(2) เป็นบุคคลต่างประเทศที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน สปป. ลาว ในระยะเวลาตั้งแต่หกสิบวันขึ้นไป ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียน ได้รับบัตรประจำตัว หรือได้รับใบอนุญาตพักอาศัย[7]

[6] ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศที่มาทำงานอยู่ใน สปป. ลาว, มาตรา 17.

[7] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้าออก สปป. ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 19 ข้อ 3 และ 4.

3.5.1 เอกสารประกอบการขอ

(1) หนังสือคำร้องขอวีซ่าเข้าออก สปป. ลาว หลายคราว

(2) หนังสือเสนอขอออกวีซ่าเข้าออก สปป. ลาว หลายคราวจากนายจ้าง

(3) สำเนาใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ

(4) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ

(5) สำเนาใบแจ้งเสียภาษีประจำปี

(6) สำเนาใบอนุญาตนำเข้าแรงงาน

(7) สำเนาใบอนุญาตโควต้า

(8) สำเนาบัตรอนุญาตทำงานใน สปป. ลาว

(9) สำเนาใบอนุญาตพักอาศัย

(10) สำเนาหนังสือเดินทาง

3.5.2 ค่าธรรมเนียม

10 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อเดือน

3.6 การขึ้นทะเบียนและขอบัตรอนุญาตพักอาศัย

หลังจากได้รับบัตรอนุญาตทำงานใน สปป. ลาว แล้ว นายจ้างที่ต้องการนำเข้าแรงงานต่างประเทศต้องทำคำร้องยื่นต่อกรมตำรวจคุ้มครองคนต่างประเทศ กระทรวงป้องกันความสงบ เพื่อขออนุญาตออกบัตรพักอาศัยให้แก่แรงงานต่างประเทศด้วย ทั้งนี้ แรงงานต่างประเทศที่เข้ามาอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว ไม่เกิน 1 ปีจะได้รับการขึ้นทะเบียนด้วยการกำหนดระยะเวลาพักอาศัยให้คราวละ 3 เดือน[8] แต่หากเข้ามาอาศัยอยู่ใน สปป. ลาวเกิน 1 ปีขึ้นไปจะได้รับบัตรอนุญาตพักอาศัยตามกำหนดเวลาที่ผู้ยื่นคำร้องเสนอ แต่สูงสุดไม่เกิน 2 ปี[9]

3.6.1 เอกสารประกอบการขอ

(1) คำร้องขอบัตรอนุญาตพักอาศัย

(2) หนังสือเสนอจากนายจ้าง

(3) ใบอนุญาตนำเข้าแรงงาน

(4) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ

(5) ใบแจ้งเสียภาษีประจำปี

(6) บัตรอนุญาตทำงาน

(7) สำเนาหนังสือเดินทาง

[8] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาวและการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 15 ข้อ 3.

[9] ดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป. ลาวและการคุ้มครองคนต่างประเทศ, มาตรา 15 ข้อ 4.

(8) ใบรับรองแพทย์จากโรงพยาบาลประจำแขวงหรือประจำนครหลวงเวียงจันทน์

(9) รูปถ่ายขนาด 3 x 4 นิ้ว จำนวน 3 รูป

3.6.2 ค่าธรรมเนียม

33 เหรียญสหรัฐ สำหรับบัตรอนุญาตพักอาศัย 6 เดือน หรือ 63 เหรียญสหรัฐ สำหรับบัตรอนุญาตพักอาศัย 1 ปี และ ค่าธรรมเนียมในการออกบัตรอนุญาตอีก 20,000 กีบ (หรือประมาณ 80 บาท)

4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง

ในขั้นตอนการขออนุญาตเพื่อนำเข้าแรงงานต่างประเทศมาทำงานอยู่ใน สปป. ลาว นั้นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

(2) กรมตำรวจตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงป้องกันความสงบ

(3) กรมกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

(4) กรมตำรวจคุ้มครองคนต่างประเทศ กระทรวงป้องกันความสงบ

บทที่ 6
การส่งเสริมการลงทุนใน สปป. ลาว

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน (The Law on Investment Promotion) เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2552 ("**กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน**")

2. รูปแบบการลงทุน

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน การลงทุนใน สปป. ลาว อาจกระทำได้ใน 3 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ การลงทุนฝ่ายเดียวของผู้ลงทุนภายในหรือต่างประเทศ การร่วมลงทุนระหว่างผู้ลงทุนภายในกับต่างประเทศ และการร่วมลงทุนในธุรกิจร่วมตามสัญญาหรือกิจการร่วมค้า[1]

2.1 การลงทุนฝ่ายเดียวของผู้ลงทุนภายในหรือต่างประเทศ

การลงทุนฝ่ายเดียวของผู้ลงทุนภายในหรือต่างประเทศ เป็นรูปแบบการลงทุนซึ่งลงทุนโดยนักลงทุนภายในหรือต่างประเทศฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว ทั้งนี้ อาจประกอบด้วยนักลงทุนเพียงรายเดียวหรือหลายรายก็ได้[2]

2.2 การร่วมลงทุนระหว่างผู้ลงทุนภายในกับต่างประเทศ

การร่วมลงทุนระหว่างผู้ลงทุนภายในกับต่างประเทศ เป็นรูปแบบการลงทุนซึ่งมีการร่วมลงทุนกันระหว่างนักลงทุนภายในประเทศกับนักลงทุนต่างประเทศ โดยมีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่ใน สปป. ลาว เพื่อดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ นักลงทุนต่างประเทศต้องลงทุนในนิติบุคคลดังกล่าวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด[3]

2.3 การร่วมลงทุนในธุรกิจร่วมตามสัญญาหรือกิจการร่วมค้า

การร่วมลงทุนในธุรกิจร่วมตามสัญญาหรือกิจการร่วมค้า เป็นรูปแบบการลงทุนซึ่งมีการร่วมลงทุนระหว่างนิติบุคคลภายในกับนิติบุคคลต่างประเทศ โดยมิได้มีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่ใน สปป. ลาว การดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว ในกรณีนี้ นักลงทุนต้องนำสัญญาที่ลงนามร่วมกันไปยื่นต่อสำนักงานทะเบียนศาลเพื่อรับรอง สำนักงานทะเบียนศาลนั้นเป็นองค์กรภาครัฐซึ่งสังกัดอยู่ภายใต้กระทรวงยุติธรรมของ สปป. ลาว มีอำนาจหน้าที่

---

[1] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 8.

[2] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 9.

[3] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 10.

หลักในการพิจารณารับรองความถูกต้องของสัญญาและเอกสารอื่น ๆ ให้มีเนื้อหาเป็นไปตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด ทั้งนี้ รัฐบาลของ สปป. ลาว สนับสนุนให้บุคคล นิติบุคคล และองค์กรต่าง ๆ นำสัญญาและเอกสารที่ได้ทำขึ้นไปยื่นต่อสำนักงานทะเบียนศาลเพื่อรับรอง แม้โดยหลักการแล้วการไม่นำสัญญาหรือเอกสารไปรับรองจะไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของเอกสารนั้น ๆ แต่หน่วยงานราชการหลายแห่งจะกำหนดให้เอกชนนำสัญญาหรือเอกสารอื่น ๆ ไปยื่นต่อสำนักงานทะเบียนศาลเพื่อรับรองเสียก่อน โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขในการตรวจรับเอกสาร

หลังจากที่นักลงทุนได้นำสัญญาที่ลงนามร่วมกันไปยื่นต่อสำนักงานทะเบียนศาลเพื่อรับรองแล้ว นักลงทุนต้องแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบถึงการร่วมลงทุนตามสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าว โดยยื่นสัญญาที่รับรองแล้วนั้นต่อกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าหรือกระทรวงแผนการและการลงทุน แล้วแต่กรณี ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของกิจการที่ร่วมลงทุนกันว่าอยู่ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของกระทรวงใด เพื่อที่หน่วยงานดังกล่าวจะได้ออกหนังสือรับรองให้แก่นักลงทุนตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องของ สปป. ลาวกำหนด[4]

3. ประเภทการลงทุน

ประเภทการลงทุนใน สปป. ลาว สามารถแบ่งออกตามประเภทของกิจการที่นักลงทุนประสงค์จะดำเนินธุรกิจ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ กิจการทั่วไป กิจการสัมปทาน และกิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ[5]

3.1 กิจการทั่วไป

กิจการทั่วไป หมายถึง กิจการประเภทต่าง ๆ ซึ่งมิใช่กิจการสัมปทาน ซึ่งรวมถึงกิจการที่ระบุไว้ในบัญชีรายชื่อกิจการควบคุม (Negative List) ด้วย กิจการใดได้รับการกำหนดให้เป็นกิจการควบคุม การประกอบและการดำเนินกิจการนั้น ๆ ต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะเสียก่อน ซึ่งอาจมีการกำหนดเงื่อนไขในการลงทุนสำหรับกิจการนั้น ๆ ไว้เป็นพิเศษ เช่น สัดส่วนการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ หรือทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ เป็นต้น โดยทั่วไปแล้ว หากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นพิเศษ นักลงทุนต่างประเทศอาจลงทุนในกิจการทั่วไปได้ร้อยละ 100 โดยต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 พันล้านกีบ (หรือประมาณ 4 ล้านบาท)[6] อย่างไรก็ตาม กิจการบางประเภทที่มีความอ่อนไหวและการอนุญาตให้นักลงทุนต่างประเทศประกอบกิจการนั้น ๆ อาจส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพพื้นฐานของประชาชนลาว หรือโดยเหตุผลอื่น จะถูกสงวนไว้สำหรับการประกอบกิจการโดยคนลาวเท่านั้น ดังนั้น หากเป็นกิจการที่ได้รับการสงวนไว้สำหรับคนลาวแล้ว นักลงทุนต่างประเทศจะไม่สามารถลงทุน หรือร่วมลงทุนในกิจการดังกล่าวได้ การร่วมลงทุนโดยนักลงทุนต่างประเทศใน

[4] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 11.

[5] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 13.

[6] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 17.

กิจการที่ได้รับการสงวนไว้สำหรับคนลาวดังกล่าวแม้แต่เพียงร้อยละ 1 ก็ถือว่าต้องห้ามตามกฎหมายของ สปป. ลาว ในปัจจุบัน กิจการที่ถูกสงวนไว้สำหรับคนลาว ได้แก่

(1) การเก็บของป่าหรือพืชผลจากป่าซึ่งเป็นยา
(2) การทอผ้าพื้นเมือง
(3) การถักและทอผ้าไหมลาวที่มีลวดลายของศิลปะโบราณของชนเผ่าต่าง ๆ
(4) โรงงานไม้ขนาดเล็ก และการแกะสลักไม้และการจักสานอื่น ๆ ที่มีลวดลายของศิลปะโบราณของชนเผ่าต่าง ๆ
(5) ธุรกิจการพิมพ์
(6) การผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบหัตถกรรมพื้นเมืองลาวที่มีลวดลายของศิลปะโบราณของชนเผ่าต่าง ๆ
(7) การผลิตเครื่องประดับและชิ้นส่วนประกอบเครื่องประดับแบบหัตถกรรมพื้นเมืองลาวที่มีลวดลายของศิลปะโบราณของชนเผ่าต่าง ๆ
(8) การผลิตและจ่ายไฟฟ้าจากโครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำตกที่มีกำลังติดตั้ง 15 เมกะวัตต์ หรือน้อยกว่า
(9) การให้บริการติดตั้งระบบไฟฟ้าภายในอาคาร
(10) การให้บริการวางท่อน้ำประปาในตัวเมือง ติดตั้งระบบน้ำประปา และติดตั้งระบบปรับอากาศในอาคาร
(11) ธุรกิจค้าส่งซึ่งมีทุนจดทะเบียนน้อยกว่าสี่พันล้านกีบ
(12) ธุรกิจค้าปลีกซึ่งมีทุนจดทะเบียนน้อยกว่าสี่พันล้านกีบ
(13) การขนส่งโดยสารทางบกภายในตัวเมืองหรือชานเมือง
(14) การขนส่งโดยสารทางบกอื่น ๆ ยกเว้นการให้บริการแท็กซี่มิเตอร์
(15) ธุรกิจสถานีรถขนส่งโดยสาร
(16) ธุรกิจโรงแรมและที่พักที่มีระดับสามดาวหรือต่ำกว่า
(17) ธุรกิจการพิมพ์หนังสือพิมพ์ บทความ และวารสาร
(18) ธุรกิจสำนักพิมพ์ต่าง ๆ
(19) ธุรกิจบันทึกเสียง
(20) การจัดตั้งสถานีวิทยุชุมชน
(21) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์
(22) การจัดตั้งสถาบันการเงินขนาดย่อมที่ไม่รับเงินฝาก สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝาก
(23) ธุรกิจโรงรับจำนำ
(24) กิจการให้คำปรึกษาด้านการสำรวจ ออกแบบ ก่อสร้าง และติดตั้งสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมลาวซึ่งเกี่ยวพันทางประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ และวัฒนธรรม รวมถึงการติดตั้งโครงข่ายไฟฟ้าแรงดันกลาง ตั้งแต่ 22 กิโลวัตต์ ถึง 35 กิโลวัตต์ และแรงดันต่ำ 0.4 กิโลวัตต์

(25) การแปลภาษาลาว

(26) ธุรกิจจัดหางาน

(27) ธุรกิจทางด้านการท่องเที่ยว

(28) ธุรกิจทำความสะอาดตึกอาคารทั่วไป

(29) ธุรกิจศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ยกเว้น โรงเรียนวิชาชีพและวิทยาลัยเทคนิค

(30) การสอนภาษาลาวให้กับคนต่างประเทศ

(31) โรงพยาบาลและคลินิคตรวจสุขภาพ

(32) การซ่อมรองเท้าและเครื่องหนัง

(33) การให้บริการซัก อบ แห้งผ้าและขนสัตว์

(34) ธุรกิจร้านเสริมสวยและร้านตัดผม

(35) การให้บริการจัดงานศพและกิจการที่เกี่ยวข้อง

(36) ธุรกิจเกี่ยวกับการประดับตกแต่งสถานที่ การติดตั้งระบบไฟ แสง สี เสียง

ในกรณีที่นักลงทุนมีความประสงค์จะลงทุนในกิจการทั่วไป นักลงทุนต้องยื่นคำร้องต่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร (One Stop Service) กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า เพื่อจดทะเบียนบริษัทและจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นตามกฎหมายของ สปป. ลาว เมื่อการจดทะเบียนและการจัดตั้งนิติบุคคลเสร็จสิ้น นักลงทุนจะได้รับ “ใบทะเบียนวิสาหกิจ” ซึ่งเป็นเอกสารรับรองการจดทะเบียนเพื่อดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้รับใบทะเบียนวิสาหกิจแล้ว นักลงทุนสามารถเริ่มดำเนินธุรกิจได้ทันที เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้กิจการบางประเภทต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบอื่นเสียก่อน ในกรณีหลัง แม้ได้รับใบทะเบียนวิสาหกิจแล้ว นักลงทุนจะยังไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้จนกว่าจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจจากหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อประเภทกิจการนั้น ๆ เสียก่อน สำหรับขั้นตอนในการจดทะเบียนบริษัทเพื่อดำเนินกิจการทั่วไปใน สปป. ลาว จะได้อธิบายในรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ ขั้นตอนในการจัดตั้งนิติบุคคล

โดยทั่วไปแล้ว การลงทุนในกิจการทั่วไปนั้นไม่มีกำหนดเวลา เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะได้กำหนดระยะเวลาสำหรับการลงทุนในกิจการบางประเภทไว้เป็นพิเศษ[7]

3.2 กิจการสัมปทาน

กิจการสัมปทาน หมายถึง กิจการประเภทต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนดให้ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลในการที่จะดำเนินกิจการ หรือมีและใช้สิทธิเหนือที่ดิน รวมถึงสิทธิอื่น ๆ ตามกฎหมาย กิจการสัมปทานจะถูกกำหนดไว้ในบัญชีกิจการสัมปทาน ซึ่งกำหนดและปรับปรุงเป็นระยะโดยรัฐบาล โดยมักจะเป็นกิจการที่ เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน หรือกิจการที่มีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ เช่น กิจการเกี่ยวกับแร่ธาตุ กิจการเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า และกิจการโทรคมนาคม เป็นต้น กำหนดเวลาสำหรับการลงทุนในกิจการสัมปทานนั้นสูงสุดไม่เกิน 99 ปี และสามารถขอต่ออายุได้ อย่างไรก็ตาม กำหนดเวลา

[7] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 20.

สูงสุดดังกล่าวอาจน้อยกว่า 99 ปี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของกิจการ มูลค่าการลงทุน และเงื่อนไขสำหรับกิจการแต่ละกิจการ ตามที่กำหนดไว้โดยกฎหมายเฉพาะ

ในกรณีที่นักลงทุนมีความประสงค์จะลงทุนในกิจการสัมปทาน นักลงทุนต้องยื่นคำร้องต่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน เพื่อทำการศึกษารายละเอียดของการลงทุนในกิจการที่ขออนุญาตและนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ผู้ที่จะมีสิทธิขออนุญาตลงทุนในกิจการสัมปทานต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น สำหรับขั้นตอนในการขออนุญาตลงทุนในกิจการสัมปทาน มีดังนี้

3.2.1 การยื่นคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง

ผู้ลงทุนยื่นคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องต่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน เอกสารดังกล่าวประกอบด้วย

(1) หนังสือคำร้องขออนุญาตสัมปทาน

(2) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการ หรือบทวิพากษ์เศรษฐกิจ (Feasibility Study) หรือแผนการดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว

(3) สัญญาจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่ระหว่างผู้ลงทุนเพื่อดำเนินกิจการที่ขออนุญาต (ในกรณีที่เป็นการร่วมทุนกันระหว่างผู้ถือหุ้น 2 รายขึ้นไป)

(4) ชีวประวัติย่อของผู้ถือหุ้นและกรรมการของนิติบุคคลผู้ร้องขอ

(5) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (ในกรณีที่เป็นคนลาว) และสำเนาหนังสือเดินทาง (ในกรณีที่เป็นคนต่างประเทศ) ของผู้ถือหุ้นและกรรมการของนิติบุคคลผู้ร้องขอ

(6) เอกสารรับรองสถานะทางการเงินและประสบการณ์ของผู้ร้องขอ

(7) บทบันทึกการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากภาคสนาม (ในกรณีที่เป็นการขออนุญาตสัมปทานในกิจการแร่ธาตุหรือพลังงานไฟฟ้า)

(8) บทประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

(9) บัญชียานพาหนะ อุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตโดยตรง ซึ่งจะขออนุญาตยกเว้นภาษีและศุลกากรในการนำเข้า

(10) เอกสารอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่ร้องขอ

เมื่อได้รับคำร้องและเอกสารครบถ้วนแล้ว หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน จะส่งสำเนาเอกสารทั้งหมดไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงกระทรวงที่มีความรับผิดชอบกำกับดูแลการดำเนินกิจการที่ขออนุญาตเพื่อขอความเห็น

3.2.2 การพิจารณาโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

คำร้องรวมถึงเอกสารประกอบต่าง ๆ และความเห็นจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องจะได้รับการเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพิจารณา ในกรณีที่คำร้องได้รับความเห็นชอบ หน่วยงานบริการการ

ลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน จะแจ้งผลการพิจารณา รวมทั้งรายละเอียดของกิจการที่ขออนุญาตต่อรัฐบาล เมื่อรัฐบาลอนุมัติโครงการการลงทุนดังกล่าวแล้ว หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน จะแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบเพื่อดำเนินการเจรจารายละเอียดของบันทึกความเข้าใจ (MOU) หรือสัญญาสัมปทานต่อไป

3.2.3 การเจรจาและลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) หรือสัญญาสัมปทาน

นับตั้งแต่วันที่หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน ได้รับแจ้งเกี่ยวกับผลการอนุมัติจากรัฐบาล หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน จะแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ลงทุนทราบถึงการอนุมัติจากรัฐบาลภายใน 2 วันทำการ เพื่อนัดหมายให้ผู้ลงทุนเข้ามาเจรจาในรายละเอียดของบันทึกความเข้าใจ (MOU) หรือสัญญาสัมปทาน เมื่อผู้ลงทุนได้รับการแจ้งดังกล่าวแล้ว ผู้ลงทุนต้องแจ้งวันและเวลาที่สะดวกในการเข้าเจรจาให้หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน ทราบภายใน 10 วันทำการ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วแต่ผู้ลงทุนมิได้แจ้งวันและเวลา หรือผู้ลงทุนมิได้เข้าเจรจาภายใน 30 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน ได้ออกหนังสือแจ้งผลการอนุมัติจากรัฐบาลและนัดหมายให้เข้ามาเจรจา จะถือว่าผู้ลงทุนสละสิทธิในการขออนุญาตลงทุน

เมื่อการเจรจาสำเร็จ หน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุนจะจัดทำบทรายงานการเจรจา และนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอนุมัติการเจรจาดังกล่าวแล้ว บทรายงานการเจรจาจะถูกนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณาอนุมัติอีกครั้ง ในกรณีที่รัฐบาลอนุมัติการเจรจาดังกล่าว รัฐบาลจะทำหนังสือมอบอำนาจให้กับกระทรวงแผนการและการลงทุนในการลงนามในสัญญาสัมปทานกับผู้ลงทุนในนามรัฐบาล

3.2.4 การวางเงินค้ำประกัน

เพื่อเป็นประกันการปฏิบัติตามสัญญาสัมปทาน ผู้ลงทุนต้องวางเงินค้ำประกันเข้าบัญชีของกระทรวงแผนการและการลงทุน สำหรับจำนวนเงินค้ำประกันนั้นจะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับประเภทกิจการและขนาดของที่ดินที่สัมปทาน

3.2.5 การจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่

หลังจากที่ลงนามในสัญญาสัมปทานแล้ว ผู้ลงทุนต้องจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่เพื่อดำเนินกิจการที่ได้รับสัมปทานโดยเฉพาะ โดยยื่นกฎระเบียบบริษัท (Company's Regulations) ของนิติบุคคลที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ต่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุนเพื่อรับรอง หลังจากนั้น ผู้ลงทุนต้องนำกฎระเบียบดังกล่าวไปยื่นต่อกรมคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐ กระทรวงการคลัง เพื่อรับรองอีกชั้นหนึ่ง เมื่อได้รับการ

รับรองครบถ้วนแล้ว จึงนำกฎระเบียบบริษัท รวมถึงคำร้องและเอกสารอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่ร้องขอ มายื่นต่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุนอีกครั้ง

เมื่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุนได้รับเอกสารครบถ้วน เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะประสานงานกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเพื่อขอเลขทะเบียนนิติบุคคล และประสานงานกับกระทรวงการคลังเพื่อขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัญหาจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ในทางปฏิบัติหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน จะออกหนังสือนำส่งเพื่อให้ผู้ลงทุนประสานกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และกระทรวงการคลัง เพื่อขอเลขทะเบียนนิติบุคคลและเลขประจำตัวผู้เสียภาษีด้วยตนเอง

เมื่อผู้ลงทุนแจ้งเลขทะเบียนนิติบุคคลและเลขประจำตัวผู้เสียภาษีที่ได้รับต่อหน่วยงานบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน แล้ว ผู้ลงทุนจะได้รับ “ใบทะเบียนสัมปทาน” และหนังสือนำส่ง สำหรับนำไปยื่นต่อกระทรวงป้องกันความสงบ เพื่อดำเนินการขออนุญาตทำตราประทับของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่[**]

ใบทะเบียนสัมปทานที่ได้รับเป็นเอกสารที่รับรองว่าผู้ลงทุนสามารถดำเนินกิจการที่ได้รับอนุญาตได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายของ สปป. ลาว เมื่อได้รับใบทะเบียนสัมปทานแล้ว นักลงทุนสามารถเริ่มดำเนินธุรกิจได้ทันที[8] เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้กิจการบางประเภทต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแล ในกรณีหลัง แม้ได้รับใบทะเบียนสัมปทานแล้ว นักลงทุนจะยังไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ จนกว่าจะได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจจากหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อประเภทกิจการนั้น ๆ เสียก่อน ทั้งนี้ ผู้ลงทุนต้องเริ่มดำเนินกิจการที่ได้รับสัมปทานภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบทะเบียนสัมปทานเป็นต้นไป[9]

3.3 กิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ

กิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ หมายถึง การลงทุนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจเฉพาะใน สปป. ลาว ทั้งนี้ เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง เขตที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองใหม่ที่ได้รับนโยบายการส่งเสริมการลงทุนพิเศษ โดยอยู่ภายใต้กฎหมายและระเบียบเฉพาะ ซึ่งอาจประกอบด้วยเขตเศรษฐกิจเฉพาะหลาย ๆ เขต เช่น เขตอุตสาหกรรม เขตการผลิตเพื่อส่งออก เขตการค้าปลอดภาษี และเขตตัวเมืองท่องเที่ยว เป็นต้น ปัจจุบัน สปป. ลาว มีเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะรวมทั้งสิ้น 10 เขต ได้แก่

(1) เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน

(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจเฉพาะบ่อเต็นแดนงาม

[**] ตราประทับของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว จะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงป้องกันความสงบ และถูกแกะสลักโดยหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเท่านั้น ทั้งนี้ ตราประทับดังกล่าวจะมีแบบฟอร์มเป็นการเฉพาะ

[8] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 25.

[9] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 25.

(3) เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ

(4) เขตนิคมอุตสาหกรรมการค้าเวียงจันทน์-โนนทอง

(5) เขตพัฒนารวมไซเสดถา

(6) เขตเศรษฐกิจเฉพาะภูเขียว

(7) เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง

(8) เขตเศรษฐกิจเฉพาะล่องแท่ง-เวียงจันทน์

(9) เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพสี

(10) เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก

หากผู้ลงทุนมีความประสงค์จะลงทุนในกิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ ผู้ลงทุนสามารถยื่นคำร้องต่อกระทรวงแผนการและการลงทุนได้ โดยขั้นตอนในการขออนุญาตจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะจะมีลักษณะเดียวกันกับการขออนุญาตลงทุนในกิจการสัมปทานดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาในการลงทุนในกิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะนั้น ขึ้นอยู่กับประเภท ขนาด และเงื่อนไขเฉพาะของแต่ละเขต แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 99 ปี โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง[10]

ในกรณีที่ผู้ลงทุนมีความประสงค์จะลงทุนในกิจการด้านต่าง ๆ ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจเฉพาะ ผู้ลงทุนสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอจัดตั้งนิติบุคคลต่อหน่วยงานการบริการการลงทุนครบวงจร ของคณะกรรมการบริหารเขตของแต่ละเขตได้โดยตรง ทั้งนี้ นิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจในเขตดังกล่าวอาจได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบเฉพาะของแต่ละเขต

4. <u>หน่วยบริการการลงทุนครบวงจร (One Stop Service)</u>

หน่วยบริการการลงทุนครบวงจร คือ หน่วยบริการที่ให้บริการแก่ผู้ลงทุนอย่างครบวงจร ช่วยอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การพิจารณาเกี่ยวกับการลงทุน การออกใบทะเบียนวิสาหกิจหรือใบทะเบียนสัมปทาน และการออกประกาศและการแจ้งต่าง ๆ เกี่ยวกับการลงทุน[11] หน่วยบริการการลงทุนครบวงจรนี้ ได้ถูกจัดตั้งขึ้นใน 3 หน่วยงาน ซึ่งมีความรับผิดชอบหลักในการพิจารณาการลงทุน ได้แก่ (1) กระทรวงแผนการและการลงทุน สำหรับการพิจารณาเกี่ยวกับการลงทุนในกิจการสัมปทานและกิจการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (2) กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า สำหรับการพิจารณาเกี่ยวกับการลงทุนในกิจการทั่วไป และ (3) เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ สำหรับการพิจารณาเกี่ยวกับการลงทุนในเขตดังกล่าว

หลักการในการให้บริการของหน่วยบริการการลงทุนครบวงจร ได้แก่

[10] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 42.

[11] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 44.

(1) หากผู้ลงทุนได้ยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตลงทุนที่หน่วยบริการการลงทุนครบวงจรแห่งใด หน่วยบริการการลงทุนครบวงจรแห่งนั้นมีหน้าที่ให้คำตอบแก่นักลงทุน ทั้งนี้ กำหนดเวลาในการให้คำตอบแก่นักลงทุนต้องอยู่ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้

(2) การยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตลงทุนสามารถกระทำได้ด้วยตนเอง หรือโดยผ่านตัวแทนที่ได้รับการมอบหมายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

(3) รับประกันการบริการที่เกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักลงทุน รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักลงทุน

(4) การประกาศค่าธรรมเนียม และค่าบริการอื่น ๆ โดยเปิดเผย ณ หน่วยบริการการลงทุนครบวงจร

(5) การให้บริการต้องเป็นไปตามกฎหมาย มีแบบแผน วิธีการทำงานกระชับ รวดเร็ว สร้างสรรค์ โปร่งใส เปิดเผย และสามารถตรวจสอบได้

(6) การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องกระทำโดยการปรึกษาหารือของที่ประชุมของหน่วยบริการการลงทุนครบวงจร[12]

5. การส่งเสริมการลงทุน

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมการลงทุนให้แก่นักลงทุนหลายประการด้วยกัน โดยอาจแบ่งการพิจารณาออกเป็นนโยบายด้านภาษีและศุลกากร และนโยบายอื่น ๆ

5.1 มาตรการจูงใจด้านภาษี

5.1.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษี

สำหรับนโยบายการส่งเสริมการลงทุนในด้านภาษี กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดระดับของการส่งเสริมโดยการยกเว้นภาษีกำไร[***] ไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการและพื้นที่ที่นักลงทุนดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว

ในส่วนของประเภทกิจการ รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดของประเภทกิจการต่าง ๆ ที่ได้รับการส่งเสริม โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามการพิจารณาของรัฐบาลบนพื้นฐานความสามารถของกิจการนั้น ๆ ในการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความทุกข์ยาก และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ ได้แก่

(1) กิจการที่ได้รับการส่งเสริมสูงสุด

(2) กิจการที่ได้รับการส่งเสริมปานกลาง

(3) กิจการที่ได้รับการส่งเสริมต่ำ

[12] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 44.

[***] ภาษีกำไรตามกฎหมายลาวมีความคล้ายคลึงกับภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายไทย กรุณาศึกษารายละเอียดในบทที่ 8 เรื่อง ภาษีอากร

กิจการที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 1 เป็นกิจการที่ได้รับการส่งเสริมสูงสุด ซึ่งนักลงทุนที่ลงทุนในกิจการเหล่านี้มีสิทธิได้รับนโยบายส่งเสริมโดยการยกเว้นภาษีกำไรสูงกว่ากิจการที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 2 และระดับที่ 3 ตามลำดับ[13]

นอกจากประเภทของกิจการแล้ว การกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยการยกเว้นภาษีกำไรยังขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่นักลงทุนประสงค์จะดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาวด้วย เช่นเดียวกัน รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดของพื้นที่ต่าง ๆ ใน สปป. ลาว โดยแบ่งออกเป็น 3 เขต ตามสภาพการพัฒนาโครงสร้างทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงภูมิประเทศของพื้นที่เหล่านั้น ได้แก่

(1) เขตที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขาและห่างไกลความเจริญ

(2) เขตที่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแล้วในระดับหนึ่ง

(3) เขตที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาแล้ว จนสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนได้อย่างดี

กิจการที่ลงทุนในเขตที่ 1 จะมีสิทธิได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยการยกเว้นภาษีกำไรสูงที่สุด และกิจการที่ลงทุนในเขตที่ 2 และเขตที่ 3 จะมีสิทธิได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยการยกเว้นภาษีกำไรในระดับที่ลดหลั่นลงมาตามลำดับ[14]

ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดรายละเอียดของนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยการยกเว้นภาษีกำไรไว้ดังนี้[15]

<u>การลงทุนในเขตส่งเสริมการลงทุนเขตที่ 1</u>

(1) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 1 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 10 ปี

(2) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 2 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 6 ปี

(3) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 3 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 4 ปี

<u>การลงทุนในเขตส่งเสริมการลงทุนเขตที่ 2</u>

(1) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 1 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 6 ปี

(2) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 2 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 4 ปี

(3) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 3 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 2 ปี

<u>การลงทุนในเขตส่งเสริมการลงทุนเขตที่ 3</u>

(1) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 1 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 4 ปี

[13] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 49.

[14] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 50.

[15] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 51.

(2) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 2 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 2 ปี

(3) กิจการประเภทที่ได้รับการส่งเสริมในระดับที่ 3 มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุด 1 ปี

นอกจากนโยบายส่งเสริมโดยการยกเว้นภาษีกำไรดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นักลงทุนยังมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีกำไรในปีถัดไป ในกรณีที่มีการนำกำไรสุทธิที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจไปใช้ลงทุนเพื่อขยายกิจการ[16] รวมถึงการนำเงินขาดทุนประจำปีที่ได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแล้วไปหักออกจากกำไรในปีถัดไปได้ในกำหนดเวลา 3 ปี[17]

5.1.2 สิทธิประโยชน์ทางศุลกากร

สำหรับนโยบายด้านศุลกากรนั้น กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดให้นักลงทุนมีสิทธิได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า สำหรับวัตถุดิบ อุปกรณ์ และพาหนะที่ใช้ในกระบวนการผลิตโดยตรง[18] ทั้งนี้ จำนวนวัตถุ อุปกรณ์ และพาหนะที่จะได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าจะต้องได้รับการอนุมัติจากกระทรวงการคลังเสียก่อน นอกจากนี้ นักลงทุนยังมีสิทธิได้รับการยกเว้นอากรสำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์ทั่วไปอีกด้วย (การผลิตเพื่อส่งออก)[19]

5.2 นโยบายอื่น ๆ

5.2.1 การส่งเสริมด้านข้อมูลข่าวสาร

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนรับประกันการให้ข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วนและถูกต้องแก่นักลงทุนเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจโดยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารขึ้นภายในหน่วยบริการการลงทุนครบวงจร นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลงทุนได้ในเว็บไซต์ของกระทรวงแผนการและการลงทุน รวมถึงหน่วยบริการการลงทุนครบวงจรทุกแห่ง[20]

5.2.2 การส่งเสริมด้วยสิทธินำใช้ที่ดิน

โดยหลักการแล้ว นักลงทุนต่างประเทศ รวมถึงนิติบุคคลของบุคคลดังกล่าวแม้ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว ไม่สามารถถือครองที่ดินโดยมี “สิทธินำใช้ที่ดิน” ซึ่งเป็นสิทธิภายใต้กฎหมายลาวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกรรมสิทธิ์ภายใต้กฎหมายไทยได้**** อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยให้สิทธิแก่นักลงทุนต่างประเทศที่มาลงทุนใน สปป. ลาว ในโครงการที่มีทุน

[16] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 52 ข้อ 1.

[17] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 52 ข้อ 4.

[18] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 52 ข้อ 2.

[19] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 52 ข้อ 3.

[20] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 57.

**** กรุณาศึกษารายละเอียดของ “สิทธินำใช้ที่ดิน” ในบทที่ 12 เรื่อง ที่ดิน

จดทะเบียนตั้งแต่ 500,000 ดอลล่าห์สหรัฐขึ้นไป ให้สามารถได้รับสิทธินำใช้ที่ดินจากรัฐบาล โดยรัฐบาลเป็นผู้จัดสรรที่ดินให้ตามระยะเวลาการลงทุน เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือใช้เป็นสถานที่ดำเนินธุรกิจ[21]

6. สัญญาระหว่าง สปป. ลาว และ ประเทศอื่น ๆ เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน

เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่าง สปป. ลาว และประเทศอื่น ๆ สปป. ลาว ได้ลงนามในสนธิสัญญาสองฝ่ายกับประเทศต่าง ๆ ถึง 26 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย กัมพูชา จีน คิวบา เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมนี อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ คูเวต มาเลเซีย มองโกเลีย เมียนมาร์ เนเธอร์แลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ รัสเซีย สิงคโปร์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม และไทย***** โดยหลักการพื้นฐานที่ได้ถูกระบุไว้ในสนธิสัญญาสองฝ่ายเพื่อการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนระหว่างกันที่ สปป. ลาว ได้ลงนามร่วมกับประเทศต่าง ๆ นั้น ได้แก่ หลักการปฏิบัติอย่างชาติ หรือ National Treatment และหลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์อย่างยิ่ง หรือ Most-Favoured-Nation Treatment เพื่อเป็นการรับประกันว่าประเทศคู่สัญญาจะปฏิบัติกับนักลงทุนของประเทศคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างเท่าเทียมเช่นเดียวกับที่ประเทศคู่สัญญานั้นปฏิบัติต่อนักลงทุนของประเทศคู่สัญญานั้นเอง หรือต่อนักลงทุนของประเทศอื่น

นอกจากนี้ สปป. ลาว ยังเป็นคู่สัญญาในสนธิสัญญาสองฝ่ายเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการค้า รวมถึงเป็นคู่สัญญาในสัญญาการค้า กับประเทศอื่น ๆ อีก เช่น อาร์เจนติน่า เบลารุส วานัวตู และเกาหลีเหนือ

7. สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลของ สปป. ลาว ให้แก่ผู้ประกอบการสัญชาติประเทศสมาชิกอาเซียนและผู้ประกอบการไทย

เนื่องจาก สปป. ลาว ถูกจัดโดยสหประชาชาติให้อยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Lease Developed Country) สิทธิประโยชน์ส่วนใหญ่จึงเป็นสิทธิประโยชน์ซึ่งกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมถึงกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาได้ให้แก่ สปป. ลาว เช่น เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area หรือ AFTA) ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ ซึ่งได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ สิงค์โปร์ และมาเลเซีย ลดอัตราภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 ในปีพ.ศ. 2553 ในขณะที่ สปป. ลาว มีกำหนดลดอัตราภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 ในปีพ.ศ. 2558 นอกจากนี้ ประเทศผู้นำเข้าจำนวน 35 ประเทศ ทั้งประเทศในกลุ่ม EU และญี่ปุ่น ได้ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences หรือ GSP) แก่ สปป. ลาว โดยกลุ่มประเทศ EU ได้ขยายสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรให้แก่ สปป. ลาว โดยยกเว้นการเรียกเก็บภาษีนำเข้าและยกเลิกการกำหนดโควตานำเข้าสินค้าทุกประเภทจาก สปป. ลาว ที่ผ่านหลักเกณฑ์การพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้า

[21] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 58.

***** โปรดดูภาคผนวก ฎ.

ดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อก่อนหน้านี้ สปป. ลาว ได้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาสองฝ่ายและสัญญาการค้ากับประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศสมาชิกอาเซียน ในการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน และการให้ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการค้า ซึ่งหลักการส่วนใหญ่เป็นการรับประกันการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติอย่างชาติและหลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับอนุเคราะห์อย่างยิ่ง นอกจากนี้ ยังเป็นการรับประกันว่าการซื้อขายสินค้า การลงทุน การจัดตั้งบริษัท การนำเข้าส่งออก รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่นักลงทุนจะเป็นไปตามที่กฎหมายของ สปป. ลาว กำหนด ทั้งนี้ การให้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวเป็นการให้โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติหรือสัญชาติของนักลงทุน ยกตัวอย่างเช่น หากนักลงทุนต่างประเทศลงทุนใน สปป. ลาว ก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน โดยหากลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจเฉพาะ นักลงทุนก็อาจได้รับสิทธิประโยชน์สูงกว่าการลงทุนในพื้นที่นอกเขต ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ที่มีสิทธิได้รับก็จะเป็นไปตามที่กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องของเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจเฉพาะนั้น ๆ กำหนดไว้

8. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประเภทการลงทุนใน สปป. ลาว นั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ กิจการทั่วไป กิจการสัมปทาน และกิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ โดยหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและกำกับดูแลการลงทุนนั้นแตกต่างกัน

สำหรับการพิจารณาและกำกับดูแลการลงทุนในกิจการทั่วไป โดยหลักการแล้วจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยบริการการลงทุนครบวงจร แผนกอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานขั้นแขวง แต่กิจการบางประเภทซึ่งมีความสำคัญ เกี่ยวพันถึงหน่วยงานหลายหน่วยงานหรือหลายท้องถิ่น หรือเป็นกิจการที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อน จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานขั้นศูนย์กลาง รายละเอียดของกิจการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าจะได้รับการกำหนดโดยรัฐบาลเป็นระยะ นอกจากนี้ ในขั้นตอนการจัดตั้งนิติบุคคลสำหรับการลงทุนในกิจการทั่วไปบางกิจการอาจต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ยกตัวอย่างเช่น การลงทุนในธุรกิจประกันชีวิตจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังเสียก่อน ก่อนที่หน่วยบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงหรือแผนกอุตสาหกรรมการค้า (แล้วแต่กรณี) จะอนุญาตให้จัดตั้งนิติบุคคลได้

สำหรับการพิจารณาและกำกับดูแลการลงทุนในกิจการสัมปทาน และกิจการการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยบริการการลงทุนครบวงจร กระทรวงแผนการและการลงทุน โดยกฎหมายได้กำหนดแบ่งอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและกำกับดูแลกิจการสัมปทานแต่ละประเภท ระหว่างกระทรวงแผนการและการลงทุน ซึ่งเป็นหน่วยงานขั้นศูนย์กลาง กับแผนกแผนการและการลงทุน ซึ่งเป็นหน่วยงานชั้นแขวงไว้อย่างชัดเจน โดยขึ้นอยู่กับประเภทกิจการและขนาดของกิจการเป็นหลัก

สำหรับการพิจารณาและกำกับดูแลการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ จะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยบริการการลงทุนครบวงจร ประจำเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตเศรษฐกิจเฉพาะนั้น ๆ

บทที่ 7
กฎหมายการค้า

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง) (Law on Enterprise (Amended)) เลขที่ 46/สพช ฉบับลงวันที่ 26 ธันวาคม 2556

(2) ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า การก่อสร้าง การซ่อมแซม และการบริการด้วยทุนของรัฐ (ฉบับปรับปรุง) (Decree on Procurement of Goods, Construction, Repairs and Provision of Services with State's Funds (Amendment)) เลขที่ 03/นย ลงวันที่ 9 มกราคม 2547

โดยทั่วไปแล้ว แต่ละประเทศจะบัญญัติกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินกิจการการค้าภายในประเทศของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักเกณฑ์ที่จะบังคับใช้กับองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ที่จะประกอบธุรกิจการค้า ซึ่งรายละเอียดของหลักเกณฑ์ดังกล่าวในแต่ละประเทศอาจแตกต่างกันไป เช่น รูปแบบนิติบุคคล วิธีการในการจดทะเบียน และเงื่อนไขในการจดทะเบียนนิติบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

สำหรับหลักเกณฑ์ของ สปป. ลาว ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งนิติบุคคล รวมถึงการดำเนินการโดยทั่วไปของนิติบุคคลนั้น บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจเลขที่ 46/สพช ฉบับลงวันที่ 26 ธันวาคม 2556 ("**กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ**") ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงล่าสุด[*] ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง และการควบคุมองค์กรธุรกิจที่ดำเนินกิจการอยู่ใน สปป. ลาว ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมการผลิตและการบริการ และยังเป็นการขยายกำลังการผลิตเพื่อให้เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีการพัฒนาและขยายตัว เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญดังนี้

2. ประเภทวิสาหกิจ

ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ คำว่า "วิสาหกิจ" หมายถึง องค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งประกอบด้วยชื่อ ทุน การบริหารจัดการ สำนักงาน และได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจนี้[1] จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจ เพื่อหาผลกำไรและรับใช้เพื่อผลประโยชน์โดยรวมของสังคม โดยเมื่อได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นวิสาหกิจแล้ว วิสาหกิจนั้นอาจมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่มีก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแต่ละ

[*] ข้อมูล ณ วันที่ 14 กันยายน 2014

[1] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 2.

ประเภทของวิสาหกิจ ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในเนื้อหาของวิสาหกิจแต่ละประเภท ทั้งนี้ วิสาหกิจแบ่งออกเป็น 4 ประเภท[2] ได้แก่ วิสาหกิจเอกชน วิสาหกิจของรัฐ วิสาหกิจผสม และวิสาหกิจร่วม

2.1 วิสาหกิจเอกชน

วิสาหกิจเอกชน[3] หมายถึง วิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยเอกชนทั่วไป อาจได้รับการจัดตั้งขึ้นใน 3 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ วิสาหกิจส่วนบุคคล วิสาหกิจหุ้นส่วน และบริษัท

2.1.1 วิสาหกิจส่วนบุคคล

วิสาหกิจส่วนบุคคล หมายถึง วิสาหกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพียงผู้เดียวเป็นเจ้าของและดำเนินธุรกิจในนามส่วนตัวของเจ้าของวิสาหกิจนั้น โดยเจ้าของวิสาหกิจมีความรับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจส่วนบุคคลนั้นโดยไม่จำกัด วิสาหกิจส่วนบุคคลนี้ไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล การจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่เป็นเพียงวิธีการที่ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบว่ามีการจัดตั้งวิสาหกิจส่วนบุคคลขึ้นจริงเท่านั้น ทั้งนี้ ตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า เกี่ยวกับการแจ้งจดทะเบียนวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ เลขที่ 0995/อค ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2551 (“**คำแนะนำเกี่ยวกับการแจ้งจดทะเบียนวิสาหกิจ**”) และจากการสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า [**] การลงทุนในรูปแบบวิสาหกิจส่วนบุคคลนั้นสามารถดำเนินการได้โดยผู้ลงทุนสัญชาติลาวเท่านั้น[4] ซึ่งสามารถยื่นคำร้องเพื่อขอจดทะเบียนโดยมีข้อมูลที่ต้องแจ้งดังนี้[5]

(1) ชื่อวิสาหกิจและประเภทวิสาหกิจ
(2) ชื่อ ที่อยู่ สัญชาติของเจ้าของวิสาหกิจ และ ผู้จัดการ
(3) ที่ตั้ง
(4) ทุนจดทะเบียน

เจ้าของวิสาหกิจส่วนบุคคลสามารถแต่งตั้งตนเองเป็นผู้จัดการ หรืออาจจ้างบุคคลภายนอกมาเป็นผู้จัดการ ซึ่งอาจมีผู้จัดการคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้จัดการหลายคนอาจกำหนดให้คนใดคนหนึ่งเป็น “ผู้จัดการทั่วไป” ซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนวิสาหกิจในการลงนามในสัญญากับบุคคลภายนอกได้[6] โดยการแต่งตั้งผู้จัดการนั้นสามารถกระทำผ่านสัญญาจ้างผู้จัดการ ซึ่งจะต้องกำหนดสิทธิหน้าที่ ค่าจ้าง ความรับผิดของคู่สัญญา และการยกเลิกสัญญาไว้[7]

[2] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 10.

[3] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ มาตรา 11

[**] ข้อมูล ณ วันที่ 11 กันยายน 2014

[4] คำแนะนำเกี่ยวกับการแจ้งจดทะเบียนวิสาหกิจ.

[5] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 32.

[6] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 34.

[7] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 35.

2.1.2 วิสาหกิจหุ้นส่วน

วิสาหกิจหุ้นส่วน หมายถึง วิสาหกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของสัญญาร่วมทุนระหว่างผู้ลงทุนตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงทุนร่วมกันและแบ่งปันผลกำไร หุ้นส่วนของวิสาหกิจส่วนบุคคลนั้นอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้[8] และในการจัดตั้งวิสาหกิจหุ้นส่วน ผู้ลงทุนจะต้องยื่นคำร้องเพื่อจดทะเบียนวิสาหกิจต่อหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้า เมื่อจดทะเบียนจัดตั้งแล้ว วิสาหกิจหุ้นส่วนนั้น ๆ จะมีสถานะเป็นนิติบุคคล มีสิทธิและความรับผิดแยกต่างหากจากหุ้นส่วน แต่หากวิสาหกิจหุ้นส่วนใดมีสาขา สาขาของวิสาหกิจหุ้นส่วนนั้นไม่จำต้องจดทะเบียนวิสาหกิจอีก และจะไม่ถือว่าสาขามีความเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากวิสาหกิจหุ้นส่วนนั้นแต่อย่างใด[9]

วิสาหกิจหุ้นส่วนนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ วิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญและวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด

2.1.2.1 วิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ

วิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ หมายถึง รูปแบบวิสาหกิจที่หุ้นส่วนทุกคนร่วมกันดำเนินธุรกิจเพื่อวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรโดยอาศัยความไว้เนื้อเชื่อใจเป็นหลัก ทั้งนี้ หุ้นส่วนแต่ละคนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจโดยไม่จำกัด

ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ การจัดตั้งวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญสามารถกระทำได้โดยการยื่นคำร้องเพื่อจดทะเบียนวิสาหกิจต่อหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งคำร้องเพื่อจดทะเบียนวิสาหกิจนั้นจะต้องได้รับการลงนามโดยผู้จัดการของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญนั้น ๆ[10]

ในส่วนของผู้จัดการจะใช้หลักการเดียวกันกับผู้จัดการของวิสาหกิจส่วนบุคคล ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว หากหุ้นส่วนเป็นผู้จัดการเอง ผู้จัดการก็จะไม่ได้รับเงินเดือนยกเว้นในกรณีที่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น แต่หากเป็นผู้จัดการที่จ้างมาจากบุคคลภายนอกก็จะมีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนตามการตกลงของหุ้นส่วน[11] ในกรณีที่มีผู้จัดการเพียงผู้เดียว จะต้องกำหนดให้ชัดเจนในใบทะเบียนวิสาหกิจ ทั้งนี้ การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจในการบริหารจัดการของผู้จัดการนั้น หากไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจนในเอกสารทางทะเบียนของวิสาหกิจ จะไม่มีผลผูกพันใด ๆ ต่อบุคคลภายนอกทั้งสิ้น[12]

ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ หุ้นของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญไม่จำเป็นต้องมีมูลค่าหรืออัตราส่วนที่เท่ากัน โดยใบหุ้นที่ออกให้กับหุ้นส่วนนั้น ไม่สามารถเปลี่ยนมือให้กับผู้อื่นได้[13] ส่วนการโอนหรือการรับ

[8] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 37.

[9] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 40.

[10] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 43.

[11] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 46.

[12] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 48.

[13] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 45.

หุ้นส่วนใหม่นั้น จะต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนทุกคนและนำไปแจ้งต่อเจ้าหน้าที่หน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าภายใน 5 วันทำการ ในกรณีที่เหลือหุ้นส่วนอยู่เพียงผู้เดียว จะส่งผลให้วิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญนั้น ๆ ต้องจดทะเบียนเลิกห้างหุ้นส่วนไป

ในส่วนของข้อห้ามของหุ้นส่วนนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ ยังกำหนดห้ามมิให้หุ้นส่วนกระทำการที่เป็นการแข่งขันกับวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ เช่น ดำเนินธุรกิจที่คล้ายคลึงกันกับวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญทั้งในนามตนเองหรือในนามบุคคลอื่น หรือเข้าเป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดในวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญหรือวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด เว้นเสียแต่ได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนทุกคน หรือเป็นการกระทำที่ดำเนินมาก่อนที่จะเข้าเป็นหุ้นส่วน ซึ่งไม่ได้รับการคัดค้านจากหุ้นส่วนคนอื่นแต่อย่างใด[14]

ส่วนความรับผิดต่อหนี้สินของหุ้นส่วนนั้น หุ้นส่วนแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญโดยไม่จำกัด ซึ่งเจ้าหนี้สามารถเรียกชำระหนี้จากหุ้นส่วนได้โดยตรงหากตนไม่ได้รับชำระหนี้จากวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม หุ้นส่วนทุกคนสามารถตกลงกันเกี่ยวกับอัตราส่วนในความรับผิดชอบที่มีต่อต่อหนี้สินได้ แต่การตกลงเช่นว่านั้นไม่มีผลต่อบุคคลภายนอกแต่อย่างใด[15] นอกจากนี้หุ้นส่วนที่ออกจากวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญไปจะยังคงมีความรับผิดต่อหนี้สินของวิสาหกิจที่เกิดขึ้นก่อนที่ตนจะออกจากการเป็นหุ้นส่วน ซึ่งความรับผิดนั้นจะสิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับจากวันที่ออกวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ เว้นแต่จะได้มีการกำหนดไว้นานกว่านี้ ส่วนหุ้นส่วนที่เข้ามาใหม่นั้น จะต้องรับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญโดยไม่จำกัดเช่นเดียวกัน เว้นแต่จะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตามการตกลงเช่นว่านั้นไม่มีผลต่อบุคคลภายนอกแต่อย่างใด[16] ในกรณีที่ศาลได้ตัดสินให้มีการเลิกวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญนั้น บรรดาหุ้นส่วนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจหุ้นส่วนภายในกำหนดสามปี นับแต่วันที่ศาลตัดสิน[17]

2.1.2.2 วิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด

วิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด หมายถึง วิสาหกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งมีหุ้นส่วน 2 ประเภท ได้แก่ (1) หุ้นส่วนทั่วไป ซึ่งเป็นหุ้นส่วนที่ต้องรับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจหุ้นส่วนอย่างไม่จำกัดจำนวน มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกันกับหุ้นส่วนของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ (โปรดพิจารณาข้อ 1.1.2.1) และ (2) หุ้นส่วนจำกัดหนี้สิน ซึ่งเป็นหุ้นส่วนที่รับผิดชอบต่อหนี้สินของวิสาหกิจหุ้นส่วนไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ตนยังชำระไม่ครบเท่านั้น การจัดตั้งวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัดสามารถกระทำได้โดยยื่นคำร้องเพื่อจดทะเบียนนิติบุคคลต่อหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้า โดยมีขั้นตอนและกระบวนการเช่นเดียวกันกับการจัดตั้งวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ[18]

[14] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 51 และ 52.

[15] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 53.

[16] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 55.

[17] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 73.

[18] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 75.

ความแตกต่างประการสำคัญระหว่างหุ้นส่วนจำกัดหนี้สินกับหุ้นส่วนทั่วไป คือ ในขณะที่หุ้นส่วนทั่วไปไม่สามารถโอนหุ้นได้โดยไม่ได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนทุกราย หุ้นส่วนจำกัดหนี้สินสามารถโอนหุ้นของตนให้กับบุคคลอื่นได้ โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากหุ้นส่วนรายอื่น อย่างไรก็ตาม การโอนหุ้นดังกล่าวจะมีผลต่อบุคคลภายนอกเมื่อมีการแจ้งและแก้ไขใบทะเบียนวิสาหกิจแล้วเท่านั้น[19] นอกจากนี้ หุ้นส่วนจำกัดหนี้สินไม่สามารถเป็นผู้จัดการของวิสาหกิจหุ้นส่วนได้เช่นเดียวกับหุ้นส่วนทั่วไป เว้นแต่จะได้รับการแต่งตั้งจากหุ้นส่วนทั่วไปเท่านั้น[20] ในกรณีที่มีการใช้ชื่อของหุ้นส่วนจำกัดหนี้สินเป็นชื่อของวิสาหกิจหุ้นส่วน ไม่ว่าจะเป็นการให้อนุญาตทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม หุ้นส่วนจำกัดหนี้สินนั้นจะมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกโดยไม่จำกัดเช่นเดียวกันกับหุ้นส่วนทั่วไป[21]

2.1.3 บริษัท[22]

บริษัท หมายถึง วิสาหกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยการแบ่งทุนเป็นหุ้น แต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน การจัดตั้งบริษัทสามารถกระทำได้โดยยื่นคำร้องเพื่อจดทะเบียนวิสาหกิจต่อหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้า เมื่อบริษัทได้ถูกจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจแล้ว บริษัทจะมีสถานะเป็นนิติบุคคลมีสิทธิและความรับผิดแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น โดยผู้ถือหุ้นของบริษัทอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล และสามารถมีผู้ถือหุ้นเพียงรายเดียวหรือมากกว่านั้นก็ได้ โดยผู้ถือหุ้นของบริษัทจะมีความรับผิดต่อหนี้สินของบริษัทไม่เกินค่าหุ้นที่ตนยังไม่ชำระเท่านั้น[23] ทั้งนี้ อาจแบ่งบริษัทออกเป็นสามประเภท ได้แก่ บริษัทจำกัด บริษัทจำกัดผู้เดียว และบริษัทมหาชน

2.1.3.1 บริษัทจำกัด

บริษัทจำกัด หมายถึง วิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้น โดยแต่ละหุ้นจะมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ซึ่งผู้ถือหุ้นแต่ละคนต่างรับผิดอย่างจำกัดไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ตนยังไม่ชำระตามจำนวนหุ้นที่ตนถือเท่านั้น

บริษัทจำกัดที่จะจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายวิสาหกิจจะต้องมีผู้ถือหุ้นอย่างน้อยสองคนขึ้นไป แต่ไม่เกินสามสิบคน ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นเหลือเพียงหนึ่งคนจะต้องเปลี่ยนเป็น “บริษัทจำกัดผู้เดียว” ดังจะได้กล่าวต่อไปในข้อ 2.1.3.2 หรือจดทะเบียนเลิกบริษัทจำกัด[24]หรือหากกรณีมีผู้ถือหุ้นเกินสามสิบคน บริษัทจำกัดจะต้องแปรสภาพเป็น “บริษัทมหาชน” ดังจะได้กล่าวต่อไปในข้อ 2.1.3.3 หรือจดทะเบียนเลิกบริษัท เว้นแต่ ที่

[19] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 77.

[20] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 78.

[21] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 79.

[22] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 12.

[23] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 83 – 85.

[24] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 90.

ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติพิเศษให้รักษาสถานะเป็นบริษัทจำกัดต่อไป[25] ทั้งนี้ บริษัทจำกัดใด ๆ สามารถเป็นผู้ถือหุ้นหรือหุ้นส่วนของวิสาหกิจอื่นได้ แต่กฎหมายห้ามมิให้เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดของตนเองอย่างเด็ดขาด[26]

หุ้นของบริษัทจำกัดจะต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าหุ้นละ สองพันกีบ (หรือประมาณแปด บาท) ซึ่งสามารถชำระค่าหุ้นเป็นเงินหรือวัตถุก็ได้ โดยสามารถกำหนดให้เป็นหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ มูลค่าของหุ้นที่กำหนดไว้ในทะเบียนวิสาหกิจจะเรียกว่า "มูลค่ากำหนด" ซึ่งบริษัทไม่มีสิทธิออกหุ้นที่มีมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนดได้ เว้นแต่กรณีที่บริษัทจำกัดดำเนินการลดทุน แต่อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดดังกล่าวไม่ใช้กับการกำหนดราคาซื้อขายหุ้นโดยผู้ถือหุ้น[27]

บริษัทจำกัดมี "ผู้อำนวยการ"*** เป็นผู้บริหารจัดการการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดยเป็นบุคคลธรรมดาที่ผู้ถือหุ้นเป็นผู้แต่งตั้งขึ้น ซึ่งอาจเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นบุคคลภายนอกก็ได้ และอาจมีผู้อำนวยการมากกว่าหนึ่งคนได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนในกฎระเบียบของบริษัท**** ทั้งนี้ กฎหมายมิได้กำหนดข้อห้ามในการแต่งตั้งคนต่างชาติให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการแต่อย่างใด[28]

2.1.3.2 บริษัทจำกัดผู้เดียว

บริษัทจำกัดผู้เดียว หมายถึง วิสาหกิจรูปแบบหนึ่งซึ่งมีผู้ถือหุ้นเพียงผู้เดียว โดยหลักการในการจัดตั้งบริษัทจำกัดผู้เดียวนั้นเป็นไปเช่นเดียวกับการจัดตั้งบริษัทจำกัดใน สปป. ลาว แตกต่างกันเพียงจำนวนของผู้ถือหุ้นซึ่งในบริษัทจำกัดผู้เดียวจะมีผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเพียงรายเดียว ผู้ถือหุ้นมีอำนาจแต่งตั้ง "ผู้จัดการ" ขึ้นเป็นผู้บริหารจัดการการดำเนินธุรกิจของบริษัทแทนตนได้[29]

2.1.3.3 บริษัทมหาชน

บริษัทมหาชน หมายถึง วิสาหกิจรูปแบบหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจซึ่งมีผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้เริ่มก่อการอย่างน้อยเก้าคน โดยอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ หากไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น คนต่างชาติหรือนิติบุคคลต่างประเทศอาจเป็นผู้เริ่มก่อการของบริษัทมหาชนได้ร้อยละ 100 เว้นแต่ในกรณีจำเป็น รัฐบาลอาจกำหนดให้บริษัทมหาชนต้องมีผู้เริ่มก่อการอย่างน้อยร้อยละห้าสิบก็ได้[30]

---

[25] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 149.

[26] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 89 – 91.

[27] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 99 และ 100.

*** ผู้อำนวยการ ตามความหมายในภาษาลาว หมายถึง กรรมการ ตามกฎหมายไทย

**** "กฎระเบียบบริษัท" ภายใต้กฎหมายภาษาลาว มีลักษณะที่คล้ายคลึงและอาจเปรียบเทียบได้กับ "ข้อบังคับบริษัท" ภายใต้กฎหมายไทย

[28] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 121 - 123 และมาตรา 125.

[29] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 179 และ 180.

[30] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 184 – 185.

สำหรับหุ้นของบริษัทมหาชนนั้น กฎหมายกำหนดให้หุ้นหนึ่งต้องมีมูลค่าไม่เกิน หนึ่งแสนกีบ (หรือประมาณ สี่ร้อยบาท) โดยผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนจะต้องชำระมูลค่าหุ้นให้ครบถ้วนในวันจัดตั้งบริษัท ไม่ว่าจะเป็นการชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือวัตถุก็ตาม[31] และห้ามมิให้ผู้เริ่มก่อการบริษัทมหาชนโอนหุ้นภายในระยะเวลา 2 ปี นับตั้งแต่วันที่บริษัทมหาชนได้จดทะเบียนเป็นต้นไป[32]

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อกฎหมายในเรื่องของการโอนหุ้นในบริษัทมหาชน ซึ่งกฎหมายวิสาหกิจได้กำหนดให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทมหาชนสามารถโอนหุ้นที่ตนถืออยู่ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมหรือบุคคลภายนอกได้ แต่การโอนหุ้นดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อบริษัทได้จดทะเบียนการโอนแล้วเท่านั้น[33] ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดที่ขัดจากลักษณะของความเป็นบริษัทมหาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์[*****] ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการระดมทุนจากประชาชนทั่วไป จึงทำให้การโอนหุ้นควรจะต้องมีลักษณะที่คล่องตัวและสามารถโอนเปลี่ยนมือกันได้โดยอิสระ แต่บทบัญญัติดังกล่าวกลับกำหนดให้การโอนหุ้นในบริษัทมหาชนต้องกระทำโดยการสลักหลังใบหุ้นและส่งมอบใบหุ้นให้แก่ผู้รับโอน โดยการโอนจะมีผลต่อบริษัทมหาชนเมื่อได้รับคำร้องขอให้ขึ้นทะเบียนการโอน และจะมีผลต่อบุคคลภายนอกเมื่อบริษัทมหาชนได้ขึ้นทะเบียนการโอนแล้ว ซึ่งกฎหมายกำหนดให้บริษัทมหาชนต้องขึ้นทะเบียนการโอนภายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องเป็นต้นไป

2.2 วิสาหกิจของรัฐ

วิสาหกิจของรัฐ หมายถึง วิสาหกิจที่รัฐเป็นผู้จัดตั้งขึ้นหรือรัฐถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 50 หรือเป็นการเปลี่ยนวิสาหกิจอื่นให้เป็นของรัฐตามการตกลงกัน ซึ่งวิสาหกิจของรัฐนั้นเรียกว่า “รัฐวิสาหกิจ” และหากดำเนินกิจการอยู่ในรูปแบบของบริษัท จะเรียกว่า “บริษัทรัฐ”[34]

รัฐวิสาหกิจนั้น สามารถเข้าถึงแหล่งทุนต่าง ๆ ได้ ดังนี้[35]

(1) การลงทุนของรัฐเอง

(2) การร่วมทุนกับองค์กรธุรกิจอื่น

(3) การใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นไปค้ำประกันการกู้ยืม

(4) ตลาดหลักทรัพย์

รัฐวิสาหกิจในปัจจุบัน ได้แก่ รัฐวิสาหกิจไฟฟ้าลาว รัฐวิสาหกิจน้ำประปานครหลวง และ รัฐวิสาหกิจน้ำมันเชื้อเพลิงลาว เป็นต้น

[31] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 188.

[32] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 190.

[33] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 190.

[*****] โปรดพิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในบทที่ 11

[34] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 196.

[35] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 201.

2.3 วิสาหกิจผสม

วิสาหกิจผสม หมายถึง วิสาหกิจที่มีการร่วมทุนกันระหว่างรัฐหรือรัฐวิสาหกิจกับองค์กรธุรกิจอื่น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภายใน สปป. ลาว หรือต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นการร่วมทุนกันได้สองแบบ ดังนี้

(1) องค์กรธุรกิจอื่นเข้ามาถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจในอัตราส่วนไม่เกินร้อยละ 49

(2) รัฐเข้าไปถือหุ้นอยู่ในวิสาหกิจอื่นในอัตราส่วนตามที่ตกลงกัน[36]

ทั้งนี้ ไม่ว่ารัฐจะเข้าไปถือหุ้นในวิสาหกิจอื่นในอัตราส่วนเท่าใดก็ไม่ทำให้วิสาหกิจนั้นกลายเป็นวิสาหกิจรัฐหรือรัฐวิสาหกิจไปได้ เว้นแต่ในกรณีที่ตกลงกันเป็นอย่างอื่นโดยชัดแจ้งในการแปรสภาพเป็นรัฐวิสาหกิจ

2.4 วิสาหกิจร่วม

วิสาหกิจร่วม หมายถึง วิสาหกิจที่มีการร่วมกันจัดตั้งขึ้นโดยผู้ประกอบธุรกิจขนาดย่อมเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันให้บรรลุผลในการดำเนินกิจการร่วมกัน โดยกฎหมายวิสาหกิจได้บัญญัติว่าการจัดตั้งและการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจร่วมจะได้รับการกำหนดไว้ในระเบียบการเฉพาะ[37] โดยในปัจจุบัน มีระเบียบการเฉพาะเกี่ยวกับวิสาหกิจร่วม 1 ประเภท คือ สหกรณ์ ซึ่งกำหนดไว้ในดำรัสว่าด้วยสหกรณ์ (Decree on Cooperative) เลขที่ 136/นย ลงวันที่ 5 มีนาคม 2553 (“**ดำรัสว่าด้วยสหกรณ์**”) ทั้งนี้ สหกรณ์ หมายถึง องค์กรธุรกิจร่วมของผู้ดำเนินธุรกิจขนาดย่อม เช่น กสิกร ช่างหัตถกรรม ผู้ค้าขาย และผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เพื่อร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ

หลักการในการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ตามที่กำหนดไว้ในดำรัสว่าด้วยสหกรณ์นั้น โดยรวมแล้วมีความคล้ายคลึงกันกับการจัดตั้งนิติบุคคล ดังที่จะได้กล่าวไว้ข้อ 3. กล่าวคือ จะต้องดำเนินการยื่นใบคำร้องและยื่นจดทะเบียนต่อหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้า การขอตราประทับ และการขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร เป็นต้น และเมื่อจดทะเบียนจัดตั้งแล้วสหกรณ์นั้นจะมีสถานะเป็นนิติบุคคล[38]

ตามที่กำหนดไว้ในดำรัสว่าด้วยสหกรณ์ สหกรณ์มี 2 ประเภท ได้แก่

(1) สหกรณ์ด้านการผลิต ด้านกสิกรรมและป่าไม้ ด้านอุตสาหกรรมปรุงแต่ง และ ด้านหัตถกรรม

(2) สหกรณ์ด้านการบริการ เช่น การค้าขาย การเงิน การขนส่ง การท่องเที่ยว การก่อสร้าง การแพทย์ และการบริการด้านอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน

ข้อกำหนดเฉพาะของสหกรณ์ที่แตกต่างจากวิสาหกิจอื่น ๆ คือ ผู้ลงทุนสหกรณ์นั้นจะเรียกว่า สมาชิก และนิติบุคคลไม่สามารถเป็นสมาชิกของสหกรณ์ได้ เว้นแต่บางประเภทของสหกรณ์เท่านั้น[*******] นอกจากนี้ สหกรณ์ยัง

[36] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 202 – 204.

[37] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 10.

[38] ดำรัสว่าด้วยสหกรณ์, มาตรา 12.

[*******] จากการสอบถามเจ้าหน้าที่แผนกอุตสาหกรรมและการค้า ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจดทะเบียนสหกรณ์ ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์ประเภทที่สมาชิกสามารถเป็นนิติบุคคลได้ (วันที่ 25 มิถุนายน 2558)

สามารถรับฝากเงินจากสมาชิก และให้สมาชิกกู้ยืมเงิน หรือเช่าอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือรับจำนำทรัพย์สินของสมาชิกได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ใน สปป. ลาว ได้มีการบัญญัติ ดำรัสว่าด้วยสมาคม (Decree on Association) เลขที่ 115/นย ลงวันที่ 29 เมษายน 2542 (“**ดำรัสว่าด้วยสมาคม**”) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อควบคุมเฉพาะสมาคมที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม แม้สมาคมที่ได้รับการจดทะเบียนจะมีสถานะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่ได้รับการตีความว่าเป็นวิสาหกิจแต่อย่างใด เนื่องจากสมาคมไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหากำไรจากการดำเนินธุรกิจเฉกเช่นเดียวกันกับวิสาหกิจอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

3. ขั้นตอนในการจัดตั้งวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล

ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ การจัดตั้งวิสาหกิจภายใน สปป. ลาว จะต้องดำเนินการโดยการจดทะเบียนนิติบุคคลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจแตกต่างกันออกไปตามประเภทของธุรกิจ ในกรณีที่เป็นกิจการทั่วไป หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งแบ่งคว ามรับผิดชอบออกเป็น 2 ขั้นด้วยกัน

(1) กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานขั้นศูนย์กลาง

(2) แผนกอุตสากรรมและการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานขั้นท้องถิ่น

ปัจจุบัน การแบ่งความรับผิดชอบในการรับจดทะเบียนวิสาหกิจสำหรับองค์กรธุรกิจที่ประกอบกิจการทั่วไประหว่างหน่วยงานขั้นศูนย์กลางและขั้นท้องถิ่นนั้นขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจ ขนาดธุรกิจ ประเภทวิสาหกิจ และรูปแบบวิสาหกิจ ส่วนความรับผิดชอบในการรับจดทะเบียนวิสาหกิจสำหรับองค์กรธุรกิจที่ประกอบกิจการสัมปทานนั้นจะอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานแผนการและการลงทุนซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดและขั้นตอนในการจัดตั้งไปแล้วในบทที่ 6

ทั้งนี้ ขั้นตอนในการจดทะเบียนจัดตั้งวิสาหกิจกับหน่วยงานอุตสากรรมและการค้า มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การจองชื่อ

ผู้ลงทุนจะต้องดำเนินการยื่นใบคำร้องเพื่อขอจองชื่อวิสาหกิจที่ตนประสงค์จะจดทะเบียน โดยสามารถกำหนดชื่อที่จะใช้ได้สามชื่อด้วยกัน ซึ่งต้องกำหนดเป็นภาษาลาวและภาษาอังกฤษ โดยอาจมีตัวย่อหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ห้ามใช้ชื่อดังต่อไปนี้เป็นชื่อวิสาหกิจ[39]

(1) ชื่อคลุมเครือ คล้ายคลึง หรือซ้ำกับวิสาหกิจอื่น หรือชื่อของวิสาหกิจที่ประชาชนรู้จักกันอย่างกว้างขวาง

(2) ชื่อที่ขัดกับวัฒนธรรม จารีต ประเพณีอันดีงามของชาติ หรือขัดกับความสงบเรียบร้อยของสังคม

[39] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 27.

(3) ชื่อของประเทศ ชื่อขององค์กรสากล ชื่อที่บ่งบอกเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมหรือปูชนียสถานของชาติ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของชื่อประเทศนั้น จากการสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า[40] ชื่อของประเทศนั้นสงวนไว้เฉพาะคำว่า “สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว” หรือ “สปป. ลาว” ไว้ในชื่อ อย่างไรก็ตาม สามารถกำหนดคำว่า “ลาว” อยู่ในชื่อได้

(4) ชื่อที่เหมือน หรือคล้ายคลึงกับประเภทหรือรูปแบบวิสาหกิจ

หลังจากที่ได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจแล้ว ผู้ดำเนินธุรกิจจะต้องติดป้ายชื่อวิสาหกิจของตน โดยป้ายที่จะติดนั้น ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในประกาศเกี่ยวกับการคุ้มครองป้ายโฆษณาสินค้าและบริการ หากไม่ติดป้ายชื่อวิสาหกิจ หรือใช้ชื่อไม่ถูกต้องกับประเภทหรือรูปแบบ จะถูกอบรมหรือปรับ สองแสนกีบ (หรือประมาณ แปดร้อยบาท) ต่อครั้งหลังจากได้รับแจ้งให้ทราบแล้ว 7 วัน[41] หรือหากเป็นการใช้ชื่อที่ห้ามไว้ จะต้องถูกอบรมหรือปรับ สามแสนกีบ (หรือประมาณ หนึ่งพันสองร้อยบาท) และให้หยุดการใช้ชื่อนั้น ๆ[42]

3.2 การจดทะเบียนวิสาหกิจ

วิสาหกิจที่ดำเนินกิจการทั่วไปและจดทะเบียนกับหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าจะได้รับ “**ใบทะเบียนวิสาหกิจ**” ซึ่งในการยื่นขอจดทะเบียน ผู้ยื่นคำขอจะต้องนำส่งเอกสารดังต่อไปนี้ต่อหน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนวิสาหกิจ

(1) สัญญาจัดตั้ง[*******] (กรณีที่มีผู้เริ่มก่อการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป)

(2) กฎระเบียบบริษัท[********]

(3) รายงานการประชุมจัดตั้ง (กรณีที่มีผู้เริ่มก่อการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป)

(4) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้าน ในกรณีเป็นคนลาว หรือสำเนาหนังสือเดินทาง ในกรณีเป็นคนต่างชาติ ของผู้อำนวยการหรือผู้จัดการทุกคน

(5) รูปถ่ายขนาด 3 x 4 นิ้ว ของผู้ที่จะมีรูปปรากฏในใบทะเบียนวิสาหกิจ

(6) แผนการดำเนินธุรกิจ (Business Plan) (แผนการดำเนินธุรกิจนี้ โดยทั่วไปแล้วจะประกอบไปด้วย แผนการดำเนินธุรกิจในภาพรวม แผนการผลิต เงินลงทุน จำนวนแรงงาน ซึ่งอาจต้องมีเนื้อหาเฉพาะในประเด็นต่างๆ แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจ) (เฉพาะกิจการที่กฎหมายกำหนดไว้)

---

[40] ข้อมูล ณ วันที่ 12 กันยายน 2014.

[41] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 216.

[42] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 217.

[*******] “สัญญาจัดตั้ง” ตามกฎหมายลาว มีความคล้ายคลึงและอาจเปรียบเทียบได้กับ “หนังสือบริคณห์สนธิ” ภายใต้กฎหมายไทย

[********] “กฎระเบียบบริษัท” ภายใต้กฎหมายลาวมีความคล้ายคลึงและอาจเปรียบเทียบได้กับ “ข้อบังคับบริษัท” ภายใต้กฎหมายไทย

(7) หนังสือมอบอำนาจให้ดำเนินการจดทะเบียนวิสาหกิจ

(8) แบบฟอร์มการลงทุน

กรณีที่เป็นการจดทะเบียนบริษัทจำกัดผู้เดียว ไม่จำเป็นต้องมีสัญญาจัดตั้งและรายงานการประชุมจัดตั้งเป็นเอกสารประกอบ

หลังจากที่หน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าได้รับใบคำร้องและเอกสารประกอบเรียบร้อยแล้ว หน่วยงานนั้น ๆ จะต้องพิจารณาว่าวิสาหกิจที่ต้องการตั้งนั้นมีวัตถุประสงค์ต้องห้าม วัตถุประสงค์ที่มีเงื่อนไขสำหรับคนต่างประเทศ หรือมีวัตถุประสงค์ที่สงวนไว้ให้กับคนลาวเท่านั้นหรือไม่ เมื่อหน่วยงานดังกล่าวพิจารณาแล้วว่าวัตถุประสงค์ของวิสาหกิจที่ขอจดทะเบียนนั้นไม่ขัดต่อกฎหมาย ก็จะทำการส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป[43] เช่น หากเป็นธุรกิจประเภทขนส่ง ก็จะต้องส่งเอกสารไปให้กระทรวงโยธาธิการและขนส่งเพื่อขอความเห็นในการอนุญาต ซึ่งจะต้องพิจารณาตอบกลับภายใน 10 วันทำการ เว้นแต่บางกิจการที่มีลักษณะเฉพาะทางเทคนิคและวิชาการที่ต้องการเวลาตรวจสอบนานกว่านั้น[44]

อย่างไรก็ตาม ใน สปป. ลาวนั้น ไม่อนุญาตให้ผู้ลงทุนยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจของตนที่มีวัตถุประสงค์หลากหลายและไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจที่แท้จริง ผู้ลงทุนจะต้องระบุวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจให้ชัดเจน และจะต้องได้รับการพิจารณาอย่างละเอียดในแต่ละรายการไป

ในกรณีที่กระทรวงที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งวิสาหกิจดังกล่าวแล้ว หน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าที่มีอำนาจจะต้องออกใบทะเบียนวิสาหกิจภายใน 13 วันทำการนับแต่วันที่ได้รับความเห็นนั้น ๆ แต่หากวัตถุประสงค์ของวิสาหกิจนั้น ๆ ไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงใดเพิ่มเติม หน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าสามารถพิจารณาเอกสารขอจดทะเบียนได้เองทันที และจะต้องออกใบทะเบียนวิสาหกิจภายใน 10 วันทำการ นับแต่วันได้รับเอกสารเป็นต้นไป

เมื่อได้รับการจดทะเบียนวิสาหกิจแล้ว วิสาหกิจจะต้องเริ่มดำเนินธุรกิจภายใน 90 วัน[45] ทั้งนี้ หากมีการดำเนินธุรกิจโดยไม่ได้จดทะเบียนวิสาหกิจ จะถูกปรับ หนึ่งล้าน– สิบล้านกีบ ต่อครั้ง (หรือประมาณ สี่พัน ถึง สี่หมื่นบาท) หรือหากเป็นการดำเนินธุรกิจที่ไม่มีวัตถุประสงค์ที่ตนจะดำเนินได้ ผู้ลงทุนจะต้องถูกอบรม หรือปรับตั้งแต่ หนึ่งล้าน ถึง ห้าล้านกีบ ต่อครั้ง (หรือประมาณ สี่พัน ถึง สองหมื่นบาท) และหากเป็นกรณีที่จดทะเบียนวิสาหกิจไม่ถูกต้อง จะต้องถูกยกเลิกทะเบียน[46]

ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนวิสาหกิจ ขึ้นอยู่กับทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจที่ขอจดทะเบียนนั้น โดยมีรายละเอียดตามตารางด้านล่างนี้

[43] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 16.

[44] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 17.

[45] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 22.

[46] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 212 – 214.

ลำดับ	ทุนจดทะเบียน (กีบ)	ค่าธรรมเนียม (กีบ)
1.	ต่ำกว่า 1,000,000	ไม่มี
2.	จาก 1,000,001 - 10,000,000	20,000
3.	จาก 10,000,001 - 20,000,000	50,000
4.	จาก 20,000,001 - 50,000,000	100,000
5.	จาก 50,000,001 - 100,000,000	300,000
6.	จาก 100,000,001 - 400,000,000	500,000
7.	จาก 400,000,001 - 1,000,000,000	1,000,000
8.	จาก 1,000,000,001 - 10,000,000,000	2,000,000
9.	จาก 10,000,000,001 - 20,000,000,000	3,000,000
10.	จาก 20,000,000,001 ขึ้นไป	5,000,000

3.3 การขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี

วิสาหกิจที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว จะต้องยื่นเอกสารเพื่อขอ “เลขประจำตัวผู้เสียภาษี” ต่อกรมส่วยสาอากร สังกัดกระทรวงการคลัง ซึ่งเลขประจำตัวผู้เสียภาษีนี้ จะถูกนำไปบันทึกอยู่ในใบทะเบียนวิสาหกิจในภายหลัง โดยในขั้นตอนนี้ เมื่อยื่นเอกสารครบถ้วนแล้ว อาจใช้เวลาประมาณ 10 วันทำการ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการพิจารณาขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เป็นกรณี ๆ ไป

ค่าธรรมเนียมสำหรับการจดทะเบียนเลขประจำตัวผู้เสียภาษีจะต้องเสียเป็นรายปี โดยค่าธรรมเนียมสำหรับปีแรกนั้น จะคำนวณจากทุนจดทะเบียน ตามตารางด้านล่างนี้

ลำดับ	ทุนจดทะเบียน (กีบ)	ค่าธรรมเนียม (กีบ)
1.	200,000,001 - 400,000,000	300,000
2.	400,000,001 - 1,500,000,000	400,000
3.	1,500,000,001- 2,000,000,000	500,000
4.	2,000,000,000 ขึ้นไป	600,000

3.4 การออกตราประทับและการขออนุญาตใช้ตราประทับ

เมื่อได้รับใบทะเบียนวิสาหกิจแล้ว หน่วยงานอุตสาหกรรมและการค้าจะมีเอกสารนำส่งไปยังหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้มีการแกะตราประทับให้กับวิสาหกิจต่อไป โดยตราประทับจะประกอบไปด้วยตราแปดเหลี่ยมระบุชื่อวิสาหกิจนั้น ๆ และตราประทับชื่อของผู้อำนวยการผู้มีรูปอยู่ในใบทะเบียนวิสาหกิจ โดยตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทยจะใช้เวลาไม่เกิน 5 วันทำการในการออกตราประทับ[47] ผู้ลงทุนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการออกตราประทับจำนวน หนึ่งแสนห้าหมื่น กีบ (หรือประมาณ

[47] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 21.

หกร้อยบาท)[48] ตราประทับนี้จะออกเพียงครั้งเดียวเท่านั้น และห้ามมิให้มีการทำซ้ำเด็ดขาด กรณีที่สูญหายหรือถูกทำลาย จะต้องแสดงหลักฐานการหายหรือการถูกทำลายนั้นเพื่อร้องขอตราประทับอันใหม่ต่อไป เมื่อมีการออกตราประทับแล้ว ผู้ลงทุนจะต้องขออนุญาตใช้ตราประทับด้วย

3.5 ใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ

ใบอนุญาตดำเนินธุรกิจนั้น จะออกให้เฉพาะกับวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการตามระเบียบการที่รัฐบาลกำหนด คือ บรรดากิจการที่กำหนดในระเบียบการเกี่ยวกับการรับรองการปรับปรุงบัญชีประเภทธุรกิจควบคุม ระเบียบการเกี่ยวกับการอนุญาตจัดตั้งธุรกิจควบคุมในแผนกโยธาธิการและขนส่ง และในประกาศเกี่ยวกับบัญชีธุรกิจมีเงื่อนไข โดยใบอนุญาตดำเนินธุรกิจนี้จะออกโดยหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบธุรกิจนั้น ๆ โดยห้ามมิให้วิสาหกิจใดที่จะต้องได้รับใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ ดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว โดยปราศจากใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ

3.6 การชำระค่าหุ้น

ตามกฎหมายวิสาหกิจ หากเป็นกรณีวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ สามารถชำระค่าหุ้นเป็นเงิน วัตถุ หรือแรงงานก็ได้[49] แต่หากเป็นวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัดนั้น ค่าหุ้นสามารถชำระเป็นเงินหรือวัตถุได้เท่านั้น โดยหุ้นส่วนทุกคนในวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัดจะต้องตกลงกันถึงวิธีในการชำระทุนจดทะเบียน ทั้งนี้ สำหรับบริษัท กฎหมายกำหนดให้หุ้นนั้นสามารถชำระเป็นเงินหรือวัตถุก็ได้ หากต้องการชำระเป็นอย่างอื่น จะต้องกำหนดรายละเอียดไว้อย่างชัดแจ้ง และในกรณีที่เป็นการชำระทุนจดทะเบียนด้วยวัตถุ จะต้องมีการตีราคาวัตถุนั้น ๆ โดยผ่านมติของผู้ก่อการหรือผู้ถือหุ้นอย่างน้อยสองในสามของผู้ที่เข้าประชุม เว้นเสียแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น[50]

3.6.1 การชำระค่าหุ้นก่อนจดทะเบียนวิสาหกิจ

การชำระค่าหุ้นก่อนจดทะเบียนวิสาหกิจ แบ่งออกเป็นหลายกรณีดังนี้

(1) การชำระค่าหุ้นของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ หุ้นส่วนทุกคนจะต้องชำระค่าหุ้นให้ครบถ้วนก่อนการจดทะเบียนวิสาหกิจ[51]

(2) การชำระค่าหุ้นของวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด ให้เป็นไปตามการตกลงของหุ้นส่วน[52]

(3) การชำระค่าหุ้นของบริษัทจำกัด ผู้จองหุ้นสามารถชำระค่าหุ้นได้หลังจากมีการประชุมจัดตั้งบริษัท โดยจะต้องชำระทุนจดทะเบียนในส่วนที่เป็นเงินอย่างน้อยร้อยละ 70 และจะต้องชำระทุนจดทะเบียนในส่วนที่เป็นวัตถุอย่างครบถ้วน[53]

[48] ข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน 2557.

[49] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 44.

[50] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 99.

[51] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 44.

[52] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 76.

[53] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 101.

(4) การชำระค่าหุ้นของบริษัทจำกัดผู้เดียว ผู้ถือหุ้นจะต้องชำระให้ครบทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือวัตถุ[54]

(5) การชำระค่าหุ้นของบริษัทมหาชน ผู้ถือหุ้นจะต้องชำระให้ครบถ้วนในวันจดทะเบียนตั้งบริษัท ไม่ว่าจะชำระเป็นเงินหรือวัตถุ[55]

3.6.2 การชำระค่าหุ้นหลังจดทะเบียนวิสาหกิจ

การชำระค่าหุ้นหลังจดทะเบียนวิสาหกิจ มีเฉพาะในกรณีที่เป็นบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยผู้อำนวยการจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถือหุ้นแต่ละคนทราบก่อนล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า 30 วัน เพื่อแจ้งกำหนดเวลาและจำนวนเงินที่ต้องชำระ อย่างไรก็ตาม กฎหมายห้ามมิให้หักกลบลบหนี้กับบริษัทเพื่อชำระเป็นค่าหุ้น เว้นแต่จะได้รับมติพิเศษจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น[56]

4. <u>การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ</u>

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐภายใน สปป. ลาว นั้น ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์รวมถึงวิธีปฏิบัติไว้ในดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า การก่อสร้าง การซ่อมแซม และการบริการด้วยทุนของรัฐ (ฉบับปรับปรุง) (Decree on the Procurement of Goods, Construction, Repairs and Services with the State's Funds (Revision)) เลขที่ 03/นย และระเบียบการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลงวันที่ 9 มกราคม 2547 (“**ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า**”)

4.1 วัตถุประสงค์ของการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง

การประมูลจัดซื้อจัดจ้างของรัฐคือสิ่งจำเป็นที่สุดสำหรับหน่วยงานด้านการลงทุนของรัฐ ซึ่งการลงทุนเหล่านี้เป็นการลงทุนเพื่อการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และเป็นการพัฒนาสถาบันและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อวางรากฐานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ การประมูลจัดซื้อจัดจ้างของรัฐนั้นมีอยู่ด้วยกัน 3 กลุ่มคือ

(1) การก่อสร้างและการซ่อมแซมสะพาน อาคาร ท่าเรือ ถนน และอื่น ๆ

(2) สินค้า เช่น อุปกรณ์ต่าง ๆ วัตถุสิ่งของ เครื่องใช้สำนักงาน เครื่องใช้ประจำวัน หนังสือแบบเรียน อุปกรณ์การแพทย์ และอื่น ๆ

(3) การบริการ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการปรึกษาและฝึกอบรม การช่วยเหลือทางด้านวิชาการและการบริการอื่น ๆ

[54] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 177.

[55] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 188.

[56] กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ, มาตรา 102.

4.2 แผนการประมูลจัดซื้อจัดจ้างและกระบวนการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง

ตามระบบการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐนั้น จะมีการประกาศแผนการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าและประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเป็นแผนการประมูลจัดซื้อจัดจ้างอย่างละเอียด ซึ่งจะกำหนดระยะเวลาและมูลค่าที่สมเหตุสมผลเอาไว้ ภายหลังจากที่สภาแห่งชาติได้รับรองแผนงบประมาณของรัฐประจำปีนั้น ๆ แล้ว หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้จัดซื้อจัดจ้างหรือเจ้าของโครงการจะต้องจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้าง การซ่อมแซมหรือการบริการ เพื่อเสนอขออนุมัติต่อไป โดยขั้นตอนการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง มีทั้งสิ้น 7 ขั้นตอน ดังนี้

(1) การประกาศแผนการจัดซื้อจัดจ้างอย่างละเอียด และรายการสินค้าหรือการก่อสร้างและการซ่อมแซมที่ต้องการการจัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการจำแนกกลุ่มของการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง

(2) การเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการการประมูล โดยคณะกรรมการการประมูลนั้นคือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากองค์กรที่เกี่ยวข้องให้รับผิดชอบและดำเนินการประมูลโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการประมูลไปจนถึงการประกาศผู้ชนะการประมูล[57]

(3) การเตรียมเอกสารการประมูลและออกจดหมายเชิญการเข้าร่วมประมูล

(4) การยื่นและเปิดซองประมูล

(5) การประเมินการประมูลโดยคณะกรรมการการประมูล

(6) คณะกรรมการประมูลเสนอขออนุมัติรับรองผู้ชนะการประมูล (ตกลงมอบสัญญา)

(7) แจ้งการตกลงมอบสัญญาและลงนามในสัญญา

4.3 รูปแบบของการประมูลจัดซื้อจัดจ้าง

รูปแบบของการประมูลจัดซื้อจัดจ้างนั้น มีทั้งสิ้น 4 รูปแบบ ดังนี้[58]

(1) การประมูลต่อสาธารณชน

(2) การประมูลในวงจำกัด

(3) การประมูลด้วยการเจรจาโดยตรง

(4) การประมูลเปรียบเทียบราคา

(ก) การประมูลเปรียบเทียบราคาภายในประเทศ

(ข) การประมูลเปรียบเทียบราคาสากล

4.4 ผู้ร่วมการประมูล

ผู้ที่สามารถเข้าร่วมการประมูลจัดซื้อจัดจ้างใน สปป. ลาวนั้น ประกอบไปด้วย

[57] ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า, มาตรา 2.

[58] ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า, มาตรา 10.

(1) นิติบุคคล บริษัท และวิสาหกิจที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว อย่างถูกต้องตามกฎหมายและมีการชำระภาษีอากรอย่างครบถ้วน

(2) บริษัทต่างประเทศที่สนใจและมีคุณสมบัติที่เหมาะสม สามารถเข้าร่วมในการประมูลจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้าง การซ่อมแซม และการบริการด้วยทุนของรัฐได้

(3) สำหรับการประมูลจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้าง การซ่อมแซม และการบริการที่มีมูลค่าสูง โครงการขนาดใหญ่ และโครงการครบวงจร ที่บริษัทเดียวไม่มีความสามารถเพียงพอนั้น สามารถอนุญาตให้บริษัทภายใน สปป. ลาว ร่วมกัน หรือบริษัทภายใน สปป. ลาว ร่วมกับบริษัทต่างประเทศ เข้าประมูลแข่งขันโครงการเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งในรูปแบบของบริษัทร่วม[59]

ทั้งนี้ ในแต่ละการประมูลนั้น บริษัทและผลิตภัณฑ์ภายใน สปป. ลาว จะต้องได้รับการส่งเสริมตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) กรณีที่เป็นบริษัทภายใน สปป. ลาว และไม่ได้เป็นสาขาของบริษัทต่างประเทศ ที่มีความสามารถในด้านสินค้า การดำเนินการก่อสร้าง การซ่อมแซม และบริการด้วยคุณภาพเท่าเทียมกันกับบริษัทต่างประเทศ การประมูลนั้น ๆ จะต้องให้สิทธิพิเศษต่อบริษัทภายใน สปป. ลาว

(2) ไม่อนุญาตให้ใช้ทุนของรัฐเพื่อซื้อสินค้าที่ผลิตอยู่ในต่างประเทศหากว่าสินค้าเหล่านั้นสามารถผลิตได้ใน สปป. ลาว และมีคุณภาพเท่าเทียมกัน

(3) สำหรับการประมูลจัดซื้อจัดจ้างสินค้า การก่อสร้าง การซ่อมแซม และการบริการด้วยทุนของรัฐที่ใช้งบประมาณภายในประเทศทั้งหมดนั้น จะต้องให้สิทธิแก่บริษัทภายใน สปป. ลาว ก่อน[60]

4.5 วงเงินการประมูลจัดซื้อ

วงเงินสำหรับการประมูลแต่ละรูปแบบนั้น มีการกำหนดไว้คร่าว ๆ ตามตารางด้านล่างนี้ อย่างไรก็ตาม วงเงินเหล่านี้ยังไม่รวมภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

รูปแบบการประมูล	วงเงิน (กีบ)
การประมูลต่อสาธารณชนภายใน	- มากกว่า 500,000,000 แต่ไม่เกิน 5,000,000,000 (สินค้า) - มากกว่า 500,000,000 แต่ไม่เกิน 25,000,000,000 (การก่อสร้าง-การซ่อมแซม)
การประมูลในวงจำกัด	มากกว่า 50,000,000 แต่ไม่เกิน 500,000,000
การประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยการเจรจาโดยตรง	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000,000
การประมูลจัดซื้อจัดจ้างด้วยการเจรจาโดยตรง (ต้องได้รับการอนุมัติตามแต่กรณีไป)	มากกว่า 3,000,000
การประมูลเปรียบเทียบราคา	

[59] ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า, มาตรา 5.

[60] ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า, มาตรา 9.

รูปแบบการประมูล	วงเงิน (กีบ)
1. การเปรียบเทียบราคาภายใน ก. การเปรียบเทียบราคาแบบเรียบง่าย ข. การเปรียบเทียบราคา	 - มากกว่า 3,000,000 แต่ไม่เกิน 50,000,000 - มากกว่า 50,000,000 แต่ไม่เกิน 500,000,000
2. การเปรียบเทียบราคาสากล	- น้อยกว่าหรือเท่ากับ 500,000,000 (สินค้า) (ไม่อนุญาตสำหรับการก่อสร้างและการซ่อมแซม)
การประมูลสากล	- มากกว่า 5,000,000,000 (สินค้า) - มากกว่า 25,000,000,000 (การก่อสร้างและการซ่อมแซม)

4.6 เงินค้ำประกันการประมูล

ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า กำหนดให้ผู้เข้าร่วมการประมูลทุกรูปแบบ ยกเว้นการประมูลแบบเจรจาโดยตรงและการเปรียบเทียบราคา ต้องวางเงินค้ำประกันการประมูล อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการประมูลนั้นมีผลใช้ได้อย่างน้อย 30 วัน นับจากวันที่เปิดซองประมูล การวางเงินค้ำประกันการประมูลจะต้องนานกว่าระยะเวลาที่การประมูลมีผล ซึ่งหากมีการขยายระยะเวลาที่ให้การประมูลมีผลใช้ได้ การค้ำประกันก็ต้องได้รับการขยายระยะเวลาเช่นกัน อย่างไรก็ตาม หากผู้ชนะการประมูลปฏิเสธการลงนามในสัญญากับผู้จัดซื้อจัดจ้างโดยไร้เหตุผลที่น่าเชื่อถือ เงินค้ำประกันจะถูกยึดโดยห้ามมิให้ทักท้วงใด ๆ[61]

5. การร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชน

ปัจจุบัน ไม่มีกฎหมายกำหนดเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการร่วมทุนระหว่างรัฐกับเอกชน อย่างไรก็ตาม หากมีกรณีที่รัฐมีความประสงค์จะเข้าร่วมลงทุนในกิจการของเอกชน มักจะปรากฏในโครงการขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ หรือส่งผลประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศ ส่วนใหญ่แล้ว ในการร่วมทุนของรัฐกับเอกชนนั้น รัฐจะนำที่ดินเข้าร่วมเป็นทุนในกิจการนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่ และได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล ซึ่งโดยวิธีการนี้ เอกชนที่ประสงค์จะดำเนินกิจการใน สปป. ลาว นั้น ก็ไม่ต้องทำการเช่าที่ดินจากรัฐ แต่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นจากการนำที่ดินมาลงทุนนั่นเอง โดยสัดส่วนในการร่วมทุนนั้นจะเป็นไปตามที่รัฐและเอกชนตกลงกัน

6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกฎหมายการค้าโดยหลัก ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรมและค้า กระทรวงการคลัง และ กระทรวงแผนการและการลงทุน โดยในบทนี้จะเน้นเพียงกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าและกระทรวงการคลังเท่านั้น ซึ่งมีหน่วยงานภายในดังนี้

[61] ดำรัสว่าด้วยการประมูลจัดซื้อสินค้า, มาตรา 20 และ 21.

6.1 หน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า

(1) ห้องการกระทรวง (Permanent Secretary Office)

(2) กรมจัดตั้งและพนักงาน (Personnel and Organization Department)

(3) กรมนโยบายและการค้าต่างประเทศ (Foreign Trade Policy Department)

(4) กรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Promotion Department)

(5) กรมตรวจตรา (Inspection Department)

(6) กรมการนำเข้าและส่งออก (Import and Export Department)

(7) กรมอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (Industry and Handicraft Department)

(8) กรมการค้าภายใน (Domestic Trade Department)

(9) สถาบันค้นคว้าเศรษฐกิจการค้า (Economic Research Institute for Trade)

(10) กรมทะเบียนและควบคุมวิสาหกิจ (Enterprise Registration and Management Department)

(11) กรมแผนการและการร่วมมือ (Planning and Cooperation Department)

(12) กรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้า (Trade and Product Promotion Department)การค้าการค้าการค้า[62]

6.2 หน่วยงานภายในกระทรวงการคลัง

(1) ห้องการกระทรวง (Cabinet of Ministry)

(2) กรมจัดตั้ง-พนักงาน (Personnel and Organization Department)

(3) กรมงบประมาณของรัฐ (Budget Department)

(4) คลังเงินแห่งชาติ (National Treasury)

(5) กรมสรรพากร (Tax Department)

(6) กรมศุลกากร (Customs Department)

(7) กรมควบคุมนโยบายรัฐวิสาหกิจ (State Owned Enterprise Financial Management Department)

(8) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ (Finance Information Technology Center)

(9) กรมควบคุมทรัพย์สินของรัฐ (State Assets Management Department)

(10) กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation Department)

(11) กรมการเงินต่างประเทศ (External Finance Department)

(12) กรมนโยบายการเงิน (Fiscal Policy Department)

(13) กรมสะสมแห่งรัฐ (State Reserve Department)

(14) กรมการตรวจตราการเงิน (Financial Inspection Department)

(15) กรมการบัญชี (Accounting Department)

[62] กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า. แหล่งที่มา: http://www.moic.gov.la. 24 มิถุนายน 2558.

บทที่ 8
ภาษีอากร

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร (ฉบับปรับปรุง) (Tax Law (Amended)) เลขที่ 70/สพช วันที่ 15 ธันวาคม 2558 ("**กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร**")

(2) กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม (Law on Value-Added Tax) เลขที่ 52/สพช วันที่ 23 กรกฎาคม 2557 ("**กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม**")

(3) กฎหมายว่าด้วยศุลกากร (ฉบับปรับปรุง) (Customs Law (Amended)) เลขที่ 04/สพช วันที่ 20 ธันวาคม 2554 ("**กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร**")

(4) ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ (The Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the Government of the Lao People's Democratic Republic for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with respect to Taxes on Income) มีผลบังคับใช้วันที่ 23 ธันวาคม 2540 ("**ความตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างไทย-ลาว**")

2. ประเภทของภาษีอากร

ประเภทของภาษีอากรใน สปป.ลาว ได้ถูกระบุอยู่ในภาคที่ 2 ของกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร โดยได้แบ่งภาษีออกเป็น 2 ประเภท คือ ภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม ดังต่อไปนี้[1]

(1) ภาษีทางตรง[2] ได้แก่
   - (ก) ภาษีกำไร
   - (ข) ภาษีรายได้
   - (ค) ภาษีเหมาจ่าย
   - (ง) ภาษีสิ่งแวดล้อม
   - (จ) ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการ

(2) ภาษีทางอ้อม[3] ได้แก่

---

[1] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 11.

[2] กฎหมายว่าด้วย ภาษีอากร, มาตรา 13.

(ก) ภาษีมูลค่าเพิ่ม

(ข) ภาษีสรรพสามิต

นอกจากนี้ สปป. ลาว ยังมีบทบัญญัติว่าด้วยศุลกากร ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไปในหัวข้อที่ 2.3 ในบทนี้

2.1 ภาษีทางตรง

ภาษีทางตรง หมายถึง ภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนต้องจ่ายให้แก่รัฐบาลของ สปป.ลาว โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังกล่าวต้องแบกรับภาระภาษีทั้งหมดที่เกิดจากการกระทำหรือการประกอบธุรกิจใด ๆ ของตนอันก่อให้เกิดรายได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่สามารถผลักภาระทางภาษีดังกล่าวไปยังผู้อื่นเฉกเช่นภาษีทางอ้อมได้ ซึ่งการเก็บภาษีทางตรงนี้จะเก็บจากฐานรายได้และจำนวนทรัพย์สินที่ได้รับตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ ภาษีทางตรงใน สปป.ลาว มีทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่ ภาษีกำไร (Profit Tax) ภาษีรายได้ (Income Tax) ภาษีเหมาจ่าย (Lump Sum Tax) ภาษีสิ่งแวดล้อม (Environmental Tax) และ ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการ (Fees and Administrative Charges)[4] ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 ภาษีกำไร[5]

สปป. ลาว จัดเก็บภาษีในส่วนนี้จากกำไรของวิสาหกิจ รวมไปถึงกำไรของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ โดยจัดเก็บจากกำไรจากการประกอบธุรกิจ*ใน สปป.ลาว หรือในต่างประเทศ ซึ่งกำไรนั้นหมายความถึงกำไรจากการประกอบธุรกิจทุกประเภท ในทุกระดับ

2.1.1.1 อัตราภาษี[6]

อัตราภาษีสำหรับกำไร แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) วิสาหกิจที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล** กำหนดอัตราอากรกำไรไว้ที่ 24% โดยมีข้อยกเว้นสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งจะได้สิทธิลดอัตราภาษีลง 5% จากอัตราปกติเป็นระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันจดทะเบียน

---

[3] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 12.

[4] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 13.

[5] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 26 –28.

* การประกอบธุรกิจ หมายถึง ธุรกิจด้านการผลิต การค้า และการบริการ

[6] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 29.

** วิสาหกิจที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล หมายถึง องค์กรธุรกิจที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว ซึ่งมีชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงาน และทรัพย์สินเป็นของตนเอง มีสิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น วิสาหกิจหุ้นส่วน บริษัทรัฐ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชน เป็นต้น

(2) วิสาหกิจที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่ผลิต นำเข้า และขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ในจำนวนนี้ 2% ของภาษีที่เรียกเก็บจะนำเข้ากองทุนควบคุมยาสูบ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยาสูบ)

(3) วิสาหกิจส่วนบุคคล[***] รวมถึงผู้ประกอบวิชาชีพอิสระให้เก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าตั้งแต่ 0-24% ดังตารางต่อไปนี้

ขั้นที่	ฐานกำไร (กีบ)	จำนวนกำไรในแต่ละขั้น (กีบ)	อัตราภาษี	จำนวนภาษีในแต่ละขั้น (กีบ)	จำนวนภาษีสะสม (กีบ)
1	ไม่เกิน 3,600,000	3,600,000	0%	0	0
2	3,600,001-8,000,000	4,400,000	5%	220,000	220,000
3	8,000,001-15,000,000	7,000,000	10%	700,000	920,000
4	15,000,001-25,000,000	10,000,000	15%	1,500,000	2,420,000
5	25,000,001-40,000,000	15,000,000	20%	3,000,000	5,420,000
6	ตั้งแต่ 40,000,001 ขึ้นไป	-	24%	-	-

2.1.1.2 การคำนวณภาษีแบบบังคับ[7]

ไม่ว่าจะเป็นวิสาหกิจส่วนบุคคล นิติบุคคล หรือผู้ประกอบอาชีพอิสระ[****]ที่อยู่ในระบบแจ้งเสียภาษีตามบัญชี (ไม่รวมถึงผู้แจ้งเสียภาษีตามระบบเหมาจ่าย) ที่ไม่ยื่นเอกสารการบัญชีที่ถูกต้อง ให้คำนวณภาษีกำไรแบบบังคับ โดยให้นำรายรับธุรกิจทั้งหมดในปีคูณกับอัตราส่วนกำไรรวมตามแต่ละประเภทกิจการ และคูณกับอัตราภาษีกำไรที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1.1.1 ข้างต้น

[***] วิสาหกิจส่วนบุคคล หมายถึง วิสาหกิจใด ๆ ซึ่งบุคคลคนเดียวเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ วิสาหกิจส่วนบุคคลดำเนินธุรกิจในนามส่วนตัวของเจ้าของวิสาหกิจ และรับผิดชอบต่อหนี้สินทั้งหมดของวิสาหกิจโดยไม่จำกัด

[7] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 32.

[****] อาชีพอิสระ หมายถึง การให้บริการวิชาชีพ หรือกิจการใด ๆ ที่เป็นอิสระทางด้านแรงงาน ร่างกาย และสติปัญญา โดยไม่ขึ้นกับผู้อื่นซึ่งนำสติปัญญาของตนไปใช้ รวมทั้งการดำเนินการทางด้านวิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปกรรม การศึกษา และสาธารณะสุข เช่น ครู นักวิทยาศาสตร์ ทนายความ วิศวกร แพทย์ พยาบาล ที่ปรึกษาด้านบัญชี และผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี เป็นต้น

2.1.1.3 รายการที่อนุญาตให้หักเป็นรายจ่าย[8]

ก่อนนำกำไรมาคำนวณภาษี กฎหมายอนุญาตให้นำรายการดังต่อไปนี้มาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษี

(1) ทุกรายการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกอบธุรกิจ ซึ่งมิใช่รายการต้องห้ามตามข้อ 2.1.1.4

(2) บางรายการที่อนุญาตให้หัก ได้กำหนดตามอัตราส่วนดังนี้

(ก) ค่าเดินทางสำหรับด้านการบริหารจัดการ ให้หักออกได้ในอัตราส่วนศูนย์จุดหกศูนย์ (0.60%) ของรายรับธุรกิจทั้งหมดในปี

(ข) ค่ารับรอง ค่าโทรศัพท์ ให้หักออกได้เป็นแต่ละรายการ ในอัตราศูนย์จุดสี่ศูนย์ (0.40%) ของรายรับธุรกิจทั้งหมดในปี

(ค) เงินบริจาค เงินอุดหนุน ให้หักออกได้ในอัตราไม่เกิน ศูนย์จุดสามศูนย์ (0.30%) ของรายรับธุรกิจทั้งหมดในปี

(ง) รายจ่ายสำหรับค่าโฆษณา ให้หักออกได้ไม่เกินศูนย์จุดห้าศูนย์ (0.50%) ของรายรับธุรกิจทั้งหมดในปี

(3) ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวร[9]

[8] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 35.

[9] สินทรัพย์ถาวรประกอบด้วย สินทรัพย์ถาวรที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างซึ่งให้คิดคำนวณหักค่าเสื่อมราคา บนพื้นฐานของระยะเวลาการใช้งานตามอัตราในตารางด้านล่างนี้

สินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจที่สามารถหักค่าเสื่อมราคาได้	อายุการใช้งาน	อัตราการหักแต่ละปี
1. สินทรัพย์ถาวรที่ไม่มีรูปร่าง		
- รายจ่ายสำหรับการออกแบบ และก่อตั้งวิสาหกิจ	2 ปี	50%
- รายจ่ายในการเสาะหา สำรวจบ่อแร่ บทวิพากษ์เศรษฐกิจ-เทคนิค	5 ปี	20%
- ซอฟต์แวร์ เพื่อใช้ในงานวิชาชีพใด ๆ	2 ปี	50%

2.1.1.4 รายการที่ไม่อนุญาตให้หักเป็นรายจ่าย[10]

(1) รายจ่ายที่เป็นภาษีกำไร

(2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินทรัพย์ถาวร

(3) ค่าเสื่อมราคาที่หักตามมาตรฐานการบัญชี

(4) หนี้ที่ไม่สามารถเรียกเก็บคืนได้ โดยไม่มีหลักฐานหรือเอกสารยืนยันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(5) รายจ่ายสิ้นเปลือง และค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ถาวร ที่ไม่ได้จดเข้าเป็นทรัพย์สินของวิสาหกิจ

(6) เงินเดือนที่วิสาหกิจหุ้นส่วนจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ไม่ใช่ผู้จัดการหรือพนักงานของวิสาหกิจหุ้นส่วนนั้น และเงินเดือนของเจ้าของวิสาหกิจส่วนบุคคล

(7) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมซึ่งหุ้นส่วนกู้ยืมมาเพื่อเป็นใช้เป็นทุนหรือหุ้น

(8) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมนอกระบบธนาคาร และจ่ายให้แก่หุ้นส่วน

(9) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของวิสาหกิจ

(10) รายจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการประกอบธุรกิจ เช่น การตีกอล์ฟ การเต้นรำ การบันเทิง ของขวัญ รางวัล เป็นต้น

(11) รายจ่ายส่วนตัวของเจ้าของวิสาหกิจ หรือหุ้นส่วนที่ไม่ได้รับอนุญาตในรอบปีบัญชี

(12) รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ แต่ไม่ได้ใช้ใบกำกับสินค้า หรือใช้ใบกำกับสินค้าที่ไม่ถูกต้อง หรือบรรดารายจ่ายที่ซื้อสูงกว่าราคาตามความเป็นจริง

2. สินทรัพย์ถาวรที่มีรูปร่าง		
- สิ่งปลูกสร้างในงานอุตสาหกรรม		
+ มีอายุตั้งแต่ 20 ปีลงมา	20 ปี	5%
+ มีอายุตั้งแต่ 21 ขึ้นไป	-	2%
- สิ่งปลูกสร้าง เพื่อการค้าและอยู่อาศัย		
+ ประเภทถาวร	20 ปี	5%
+ ประเภทกึ่งถาวร	10 ปี	10%
- เครื่องจักรกล พาหนะสำหรับขุดเจาะและ ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรม กสิกรรม หัตถกรรม และงานก่อสร้างอื่นๆ	5 ปี	20%
- พาหนะขนส่งทางบก และทางน้ำ	5 ปี	20%
- อุปกรณ์ หรือเครื่องมือครบชุด เพื่อใช้ในการประกอบวิชาชีพ หรืองานใดๆ	5 ปี	20%
- อุปกรณ์ และ เครื่องใช้สำนักงาน	5 ปี	20%
- เรือกำปั่น เรือนำเที่ยว เรือเฟอร์รี่ และเรืออื่น ที่คล้ายคลึง	10 ปี	10%
- เครื่องบินโดยสาร หรือขนส่ง	-	ตามชั่วโมงบิน

[10] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 34

(13) รายจ่ายที่จ่ายให้บุคคลอื่น โดยไม่มีสัญญา หรือมีเอกสารรับรองมายืนยัน

(14) การหักเงินสำรองทุกประเภทตามมาตรการการบัญชี

(15) การหักค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินตามมาตรฐานการบัญชี (ค่าเสื่อมมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรในคลังสินค้า หนี้ที่ทวงได้ยาก และอื่นๆ)

(16) การขาดทุน จากการตีมูลค่าทรัพย์สิน หนี้สิน ที่เป็นเงินตราต่างประเทศในวันชำระบัญชี

(17) รายจ่ายภาษีที่รอการตัดบัญชี และ

(18) ค่าปรับทุกประเภท

(19) เงินบริจาคช่วยเหลือที่กำหนดไว้ในสัญญาลงทุนระหว่างผู้ลงทุนกับรัฐบาล

(20) การขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดจากการตีมูลค่าทรัพย์สินและหนี้สินเป็นเงินตราต่างประเทศ

2.1.1.5 **การเสียภาษี**[11]

วิสาหกิจส่วนบุคคล นิติบุคคล และผู้ประกอบอาชีพอิสระมีหน้าที่จ่ายภาษีของกำไรในปีที่ผ่านมาเป็น 4 งวด ดังนี้

(1) งวดที่หนึ่งไม่ให้เกินวันที่ 10 เดือนเมษายนของปี

(2) งวดที่สองไม่ให้เกินวันที่ 10 เดือนกรกฎาคมของปี

(3) งวดที่สามไม่ให้เกินวันที่ 10 เดือนตุลาคมของปี

(4) งวดที่สี่ไม่ให้เกินวันที่ 10 เดือนมกราคมของปีถัดไป

[11] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 39

ภาษีที่จ่ายเป็นงวดนี้ ถือเป็นการจ่ายล่วงหน้า เมื่อมีการสรุปบัญชีของปีแล้ว ผู้เสียภาษีจะต้องเสียภาษีตามรายงานเอกสารการเงินซึ่งจะเป็นเงินภาษีกำไรจริงที่จะต้องจ่าย หากภาษีกำไรที่จะต้องเสียมีจำนวนเกินกว่าภาษีที่จ่ายล่วงหน้า ให้ผู้เสียภาษีส่งมอบเงินภาษีที่ขาดนั้น หากปรากฏว่าภาษีกำไรที่จะต้องเสียมีจำนวนน้อยกว่า ให้ยกยอดเพื่อหักในปีถัดไป

2.1.1.6 ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

การลงทุนในกิจการของรัฐ หรือวิสาหกิจที่ได้ประกอบธุรกิจอยู่ใน สปป. ลาว ก่อนที่จะจ่ายเงินให้แก่บุคคล หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียนอยู่ในต่างประเทศ ที่มาประกอบกิจการมีรายรับนั้น เจ้าของโครงการหรือวิสาหกิจดังกล่าว ต้องหักเงินภาษีกำไรไว้เพื่อมอบเข้างบประมาณแห่งรัฐตามการคิดคำนวณที่ได้กำหนดไว้ แล้วให้ยื่นแจ้งเสียภาษีภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้หักภาษีดังกล่าวไว้

2.1.1.7 การใช้ผลขาดทุน

วิสาหกิจส่วนบุคคล นิติบุคคล และผู้ประกอบอาชีพอิสระที่เสียภาษีกำไร หากมีการขาดทุนในปี โดยมีการรับรองจากองค์กรตรวจสอบบัญชี หรือบริษัทตรวจสอบบัญชีเอกชนซึ่งรับรองโดยหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษี จะมีสิทธิใช้ผลขาดทุนดังกล่าวไปหักออกจากกำไรของปีถัดไปได้ โดยมีกำหนดระยะเวลา 3 ปี เมื่อครบกำหนดแล้ว เงินขาดทุนที่หักยังไม่หมด จะไม่อนุญาตให้หักออกจากกำไรต่อไปได้อีก[12]

2.1.2 ภาษีรายได้[13]

ภาษีรายได้นั้นเก็บจากรายได้ของบุคคล นิติบุคคล และพลเมืองทุกคน***** ซึ่งมีรายได้อยู่ใน สปป. ลาว กรณีที่บุคคลผู้มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป.ลาว ซึ่งไปทำงานและมีรายได้อยู่ในต่างประเทศ หากได้รับยกเว้นการเสียภาษีจากรายได้ในต่างประเทศ จะต้องแจ้งการเสียภาษีรายได้ใน สปป.ลาว

2.1.2.1 รายได้ที่ต้องเสียภาษี[14]

(1) รายได้จากเงินเดือน ค่าแรง เงินจากการเพิ่มเวลา เงินล่วงเวลา เงินประจำตำแหน่ง เงินจากหน้าที่ เงินบำเหน็จประจำปี เบี้ยประชุมบริหาร หรือสภาอำนวยการและผลประโยชน์อื่นอันเป็นเงินหรือวัตถุ

(2) รายได้จากเงินปันผล หรือเงินส่วนแบ่งกำไร หรือผลประโยชน์อื่นที่ให้แก่หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น กำไรจากการขายหุ้นของบุคคล นิติบุคคล

(3) รายได้จากการขายหุ้นหรือการโอนหุ้นของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

---

[12] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 39.

[13] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 44.

***** พลเมืองทุกคน หมายถึง คนลาว คนต่างด้าว คนต่างประเทศ คนไร้สัญชาติ ที่ดำรงชีวิตอยู่ใน สปป. ลาว

[14] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 46.

(4) รายได้จากดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม รายได้จากค่านายหน้า หรือตัวแทนของบุคคล นิติบุคคล หรือรายได้จากการค้ำประกันที่ได้รับตามสัญญา หรือข้อผูกพันอื่น

(5) รายได้จากการดำเนินกิจการที่ไม่ใช่ธุรกิจขององค์กรของรัฐ แนวลาวสร้างชาติ องค์การมหาชน และองค์การทางสังคม

(6) รายได้จากรางวัล รางวัลสลากกินแบ่งที่เป็นเงิน หรือวัตถุมีมูลค่าเกินกว่า 1,000,000 กีบ

(7) รายได้จากการให้เช่า เช่น ที่ดิน บ้าน สิ่งปลูกสร้าง พาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่น

(8) รายได้จากทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิทธิอื่น ของบุคคลหรือนิติบุคคล

(9) รายได้จากการซื้อขาย การโอนสิทธินำใช้ในที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง

2.1.2.2 **รายได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษี**[15]

(1) รายได้จากเงินเดือนตั้งแต่ 1,000,000 กีบลงมา

(2) เงินเดือนของพนักงานการทูต พนักงานขององค์การสากล และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ ที่เข้ามาทำงานอยู่ใน สปป. ลาว ซึ่งได้กำหนดไว้ในสัญญาระหว่างรัฐบาลลาวกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และตามระเบียบการของกระทรวงการต่างประเทศ

(3) กำไรจากการขายหุ้นของบุคคล หรือนิติบุคคลในตลาดหลักทรัพย์

(4) เงินอุดหนุนภรรยาและลูกที่อายุไม่เกิน 18 ปี การคลอดบุตร การเจ็บป่วย อุบัติเหตุจากการใช้แรงงาน เงินบำเหน็จซึ่งจ่ายครั้งเดียว เงินบำนาญ เกษียณอายุราชการ เงินเบี้ยเลี้ยงนักเรียนนักศึกษา ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

(5) เงินปันผลที่จ่ายให้แก่หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เว้นเสียแต่มีระเบียบการเฉพาะ

(6) รายได้ของบริษัทซึ่งออกหลักทรัพย์ที่มีจุดประสงค์เพื่อระดมทุนด้วยการออกหุ้นหรือหุ้นกู้ซึ่งได้จดทะเบียนหรือไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(7) ค่าแรงงานของคนพิการ ที่มีการรับรองจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

[15] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 47

(8) รางวัล รางวัลสลากกินแบ่งซึ่งเป็นเงินหรือวัตถุที่มีมูลค่าตั้งแต่ 1,000,000 กีบลงมา

(9) ค่าเช่าทรัพย์สินของหน่วยการผลิตของธุรกิจที่แจ้งเสียภาษีตามบัญชี

(10) เงินช่วยเหลือจากกองทุนประกันสังคมภาครัฐ และภาควิสาหกิจ

(11) รายได้จากการดำเนินงานเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น ศิลปะ วรรณคดี กีฬา และกิจกรรมอื่นที่ได้รับการอนุมัติจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(12) ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยพันธบัตร หรือหุ้นกู้ของรัฐบาล

(13) เบี้ยประกันชีวิต

(14) เงินบำเหน็จที่เป็นการยกย่อง หรือรางวัลที่ทางรัฐบาลจ่ายให้แก่ผู้มีผลงานในการติดตาม เสาะหา ป้องกัน ต่อต้าน และสกัดกั้นการกระทำผิดต่อระเบียบกฎหมาย

(15) เงินที่ให้แก่ผู้มีผลงาน ผู้เสียชีวิต และผู้เสียอวัยวะในภารกิจต่อสู้ปลดปล่อยชาติ เงินอุดหนุนสมาชิกสภาแห่งชาติ

(16) รางวัลจากผลสำเร็จในการค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ และการประดิษฐ์คิดค้น

(17) เงินค่าอาหาร ค่าเดินทาง เงินสำรอง และค่าที่พักของพนักงาน ข้าราชการ สังกัดรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่การงานเฉพาะที่ได้ใช้งบประมาณของรัฐ และเงินทุนของโครงการช่วยเหลือที่ไม่ได้รับผลตอบแทน ตามกำหนดหมายใช้จ่ายงบประมาณ

(18) รายได้จากการซื้อขายที่ดิน การโอนสิทธินำใช้ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่จดทะเบียนเข้าในบัญชีทรัพย์สินของหน่วยประกอบธุรกิจที่แจ้งเสียภาษีตามบัญชี และเป็นการสืบทอดมรดก ระหว่างญาติในสายเลือดด้วยกัน เช่น พ่อ แม่ สามี ภรรยา และลูก

2.1.2.3 **อัตราภาษี**[16]

(1) รายได้จากเงินเดือน ค่าจ้างแรงงาน เงินจากการเพิ่มเวลา เงินล่วงเวลา เงินประจำตำแหน่ง เงินจากหน้าที่ เงินบำเหน็จประจำปี เบี้ยประชุมสภาบริหาร หรือสภาผู้อำนวยการ และผลประโยชน์อื่น เป็นเงิน หรือเป็นวัตถุ จะต้องเสียภาษีรายได้ ตั้งแต่ 0% จนถึง 24% ตามตาราง ดังนี้

[16] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 48

(สกุลเงิน : กีบ)

ขั้นที่	ฐานเงินเดือนแต่ละขั้น	จำนวนเงินที่นำมาคูณอัตราภาษี	อัตราภาษี	จำนวนภาษีในแต่ละขั้น	จำนวนภาษีสะสม
1	ตั้งแต่ 1,000,000 ลงมา	1,000,000	0%	0	0
2	1,000,001 - 3,000,000	2,000,000	5%	100,000	100,000
3	3,000,001 - 6,000,000	3,000,000	10%	300,000	400,000
4	6,000,001 - 12,000,000	6,000,000	12%	720,000	1,120,000
5	12,000,001 - 24,000,000	12,000,000	15%	1,800,000	2,920,000
6	24,000,001 - 40,000,000	16,000,000	20%	3,200,000	6,120,000
7	40,000,001 ขึ้นไป	-	24%	-	-

(2) รายได้จากเงินปันผล หรือเงินปันผลกำไร หรือผลประโยชน์อื่นให้แก่หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น กำไรจากการขายหุ้นของบุคคล นิติบุคคล ให้เสียในอัตรา 10%

(3) รายได้จากการขายหุ้นของบุคคล นิติบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ (1) รายได้จากการขายหุ้นของบุคคลหรือนิติบุคคลในกรณีที่มีเอกสารยืนยันต้นทุนราคาขายให้เสียในอัตรา 10% ของส่วนต่างราคาซื้อขายและ (2) รายได้จากการขายหุ้นของบุคคลหรือนิติบุคคล ในกรณีไม่มีเอกสารยืนยันต้นทุนของการขายให้เสียในอัตรา 2% ของราคาซื้อขายจริง

(4) รายได้จากดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม รายได้จากค่านายหน้า หรือตัวแทนของบุคคลนิติบุคคล รายได้จากการค้ำประกันที่ได้รับตามสัญญา หรือข้อผูกพันอื่น ให้เสียในอัตรา 10%

(5) รายได้จากการประกอบกิจการ ที่มีลักษณะเป็นธุรกิจขององค์กรของรัฐแนวลาวสร้างชาติ องค์กรมหาชน และองค์กรทางสังคม ให้เสียในอัตรา 10%

(6) รายได้จากรางวัล รางวัลสลากกินแบ่งเป็นเงิน หรือวัตถุที่มีมูลค่าเกินกว่าหนึ่งล้านกีบ ให้เสียในอัตรา 10%

(7) รายได้จากการให้เช่า ที่ดิน บ้าน สิ่งปลูกสร้าง พาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่น ให้เสียในอัตรา 10%

(8) รายได้จากทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิทธิอื่น ของบุคคล หรือนิติบุคคล ให้เสียในอัตรา 5%

(9) รายได้จากการซื้อ-ขาย การโอนสิทธิในการใช้ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง นอกจากที่ได้กำหนดไว้ใน 2.1.2.2 (18) ข้างต้น ให้เสียในอัตรา 5%

2.1.2.4 การเสียภาษีรายได้

(1) การเสียภาษีรายได้จากเงินเดือน[17]

วิสาหกิจส่วนบุคคล นิติบุคคล และองค์กร ที่จ่ายเงินเดือนให้แก่พนักงาน ข้าราชการ แรงงาน และบุคคลอื่นตามสัญญาหรือข้อผูกพันอื่น มีหน้าที่คิดคำนวณหักภาษีรายได้จากเงินเดือนทุกเดือน ก่อนการจ่ายเงิน แล้วทำบัญชีแจ้งเสียภาษีที่หักไว้ ยื่นต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีท้องที่ ก่อนวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

(2) การเสียภาษีจากเงินได้จากการให้เช่า[18]

ผู้มีรายได้จากการให้เช่า มีหน้าที่แจ้งเสียภาษีต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีท้องที่ ภายในกำหนด 10 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับค่าเช่าเป็นต้นไป หากการแจ้งค่าเช่าในสัญญาต่ำกว่าราคามาตรฐาน หรือไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง เจ้าหน้าที่ภาษีอากร มีสิทธิตรวจสอบและไล่เรียงค่าเช่า ตามราคามาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ เพื่อคิดคำนวณภาษีรายได้ให้ถูกต้องกับความเป็นจริง

(3) การเสียภาษีจากรายได้ประเภทอื่น[19]

บุคคล นิติบุคล และองค์กร ก่อนการจ่ายเงินได้ หรือผลประโยชน์อื่นให้ผู้มีรายได้ที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1.2.1 นอกจากในข้อ (1) และ (6) มีหน้าที่หักเงินภาษีรายได้ แล้วทำบัญชียื่นต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีท้องที่ภายในกำหนด 10 วันนับแต่วันที่จ่ายเงินรายได้ดังดังกล่าวเป็นต้นไป

สำหรับรายได้จากทรัพย์สินทางปัญญานั้น ให้ผู้มีรายได้เป็นผู้เสีย โดยผู้จ่ายเงินรายได้เป็นผู้หักเงินภาษีรายได้ และแจ้งต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษี เพื่อมอบเข้างบประมาณแห่งรัฐผ่านคลังเงินแห่งชาติ ภายใน 10 นับแต่วันที่ได้จ่ายเงินรายได้ดังกล่าว เว้นเสียแต่สัญญาได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

สำหรับรายได้จากการซื้อขาย หรือการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้น ให้ผู้มีรายได้เป็นผู้เสียภาษี (ผู้ขาย หรือผู้มีรายได้จากการโอนกรรมสิทธิ์) โดยมอบให้ผู้ซื้อ หรือผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามสัญญาเป็นผู้หักภาษีรายได้ และแจ้งต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีเพื่อมอบเข้างบประมาณแห่งรัฐ ผ่านคลังเงินแห่งชาติ ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ได้จ่ายรายได้ดังกล่าวเป็นต้นไป เว้นเสียแต่ได้กำหนดไว้ในสัญญาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย หรือผู้โอน และผู้รับโอนเกี่ยวกับการจ่ายภาษีรายได้นั้น

หากเห็นว่าการแจ้งมูลค่าซื้อ-ขาย หรือการโอนกรรมสิทธิ์ ไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง เจ้าหน้าที่ภาษีอากร มีสิทธิคิดคำนวณตามราคามาตรฐานตามแต่ละเขต แต่ละระยะ เพื่อคิดคำนวณภาษีรายได้ให้ถูกกับความเป็นจริงได้

[17] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 51

[18] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 52

[19] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 53

2.1.3 ภาษีเหมาจ่าย

ภาษีเหมาจ่าย เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่ดำเนินการประกอบธุรกิจขนาดเล็กและกลาง ที่ไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งเป็นการเหมาให้เสียภาษีตามสัญญาระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษี และผู้เสียภาษี[20]

2.1.3.1 การคำนวนอัตราเหมาจ่าย[21]

คำนวณโดยการนำรายรับจากการประกอบธุรกิจในปีนั้น คูณกับอัตราภาษีตามข้อ 2.1.3.2 ทั้งนี้ ก่อนการคิดคำนวณภาษีเหมาจ่าย ผู้ประกอบธุรกิจต้องได้สรุปตัวเลขรายรับธุรกิจในปีที่ผ่านมา และคาดคะเนแผนในปี เพื่อเป็นข้อมูลในการคิดคำนวณ ในกรณีที่เห็นว่าข้อมูลดังกล่าว ไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง หน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีจะประสานงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการประเมินเพื่อกำหนดตัวเลขรายรับธุรกิจให้ถูกต้องกับสภาพ และการดำเนินการจริง ณ สถานที่ดำเนินธุรกิจได้

2.1.3.2 อัตราภาษี[22]

ผู้ดำเนินการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก และกลาง ที่มีตัวเลขรายรับของธุรกิจในปีต่ำกว่า 50,000,000 กีบ ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ตั้งแต่ 12,000,000 กีบลงมา ให้ยกเว้น

(2) ตั้งแต่ 12,000,001 กีบ ถึง 50,000,000 กีบให้เก็บภาษีเหมาจ่ายแต่ละกิจการในอัตราพื้นฐาน ไม่ให้เกิน 600,000 กีบต่อปี โดยการตกลงของรัฐบาล เพื่อให้สอดคล้องกับขนาดการประกอบธุรกิจ และจุดพิเศษของแต่ละท้องถิ่น

(3) สำหรับผู้ดำเนินการประกอบธุรกิจขนาดเล็ก และกลาง ที่มีตัวเลขรายรับธุรกิจในปีตั้งแต่ 50,000,001 กีบขึ้นไปจนถึง 400,000,000 กีบ ให้ปฏิบัติตามอัตราภาษีเหมาจ่ายดังนี้

ตัวเลขรายรับธุรกิจในปีที่เป็นพื้นฐานการคำนวณ (หน่วยเป็นกีบ)	อัตราการคิดคำนวณภาษีเหมาจ่ายแต่ละประเภทกิจการ		
	การผลิต	การค้า	การบริการ
50,000,001 - 120,000,000	3%	4%	5%
120,000,001 - 240,000,000	4%	5%	6%
240,000,001 - 400,000,000	5%	6%	7%

[20] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 55.

[21] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 56.

[22] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 57.

2.1.3.3 การเสียภาษี[23]

ภาษีเหมาจ่ายต้องจ่ายเป็นเดือน 3 เดือน 6 เดือน หรือปี ตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา ในกรณีที่หากเห็นว่าผู้เสียภาษีมีตัวเลขรายรับธุรกิจในปีเพิ่มขึ้น หรือลดลงจากที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา เจ้าหน้าที่ภาษีอากรจะประสานร่วมกับผู้เสียภาษี หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาคิดคำนวณภาษีใหม่ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง โดยอาจเรียกเก็บภาษีส่วนที่ขาด และทำสัญญาภาษีเหมาจ่ายขึ้นมาใหม่ เพื่อดำเนินการเสียภาษีในภายหน้าต่อไป

2.1.4 ภาษีสิ่งแวดล้อม[24]

ภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากบุคคล นิติบุคคล และองค์กรที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการประกอบธุรกิจ ให้นำเข้า หรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ใน สปป. ลาว ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความเสียหายต่อสุขภาพ ชีวิตของคน สัตว์ พืช และความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา

บุคคล นิติบุคคล และองค์กร รวมทั้งคนลาว คนต่างด้าว[******] คนต่างประเทศ[*******] คนไร้สัญชาติ[********] ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการประกอบธุรกิจ นำเข้า หรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในดินแดน สปป. ลาว ต้องเสียภาษีสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปบำบัด ดำเนินการรักษา หรือกำจัดมลพิษ ให้คืนสู่สภาพที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม

ส่วนรายการที่ต้องเสียภาษี รายการที่ได้รับยกเว้น เป้าหมายการเก็บ หลักเกณฑ์ในการคิดคำนวณและอัตราการเก็บ ได้กำหนดไว้ในระเบียบการเฉพาะ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดระเบียบการเฉพาะดังกล่าวออกมาแต่อย่างใด

2.1.5 ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการ

ค่าธรรมเนียม คือหน้าที่โดยตรงที่เป็นค่าสิทธิการจัดการบริหารรัฐ ที่เก็บจากบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่ได้ดำเนินการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยผ่านหน่วยงานของรัฐ ด้วยการออกใบรับรอง และใบอนุญาตต่าง ๆ

สำหรับค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการนั้น จะเป็นค่าบริการอันเกิดจากการที่หน่วยงานของรัฐให้บริการในด้านต่าง ๆ เช่น การให้บริการด้านงานเอกสาร การให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ โดย

---

[23] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 57.

[24] กฎหมายว่าด้วย ภาษีอากร, มาตรา 58.

[******] คนต่างด้าว หมายถึง คนสัญชาติอื่นที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว อย่างยาวนาน ถือบัตรต่างด้าว มีสำมะโนครัวต่างด้าว และรัฐบาลของคนต่างด้าวนั้นก็รับรู้อย่างเป็นทางการ

[*******] คนต่างประเทศ หมายถึง คนสัญชาติอื่นที่เข้ามาอยู่ใน สปป. ลาว ชั่วคราว หรือยาวนาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ และเมื่อครบกำหนดแล้วจึงกลับคืนประเทศ

[********] คนไร้สัญชาติ หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ในดินแดนของ สปป. ลาว ซึ่งไม่ใช่พลเมืองลาว และไม่มีเอกสารรับรองว่าตนมีสัญชาติใด

เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการประกอบธุรกิจใน สปป. ลาว การบริการงานติดต่อเจ้าหน้าที่ ตลอดจนงานระเบียบแบบแผนและวิธีการ เป็นต้น ซึ่งการให้บริการดังกล่าวของรัฐแก่ประชาชนนั้นเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลกำไรและยังเป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐเพื่อเพิ่มปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเช่นกันในส่วนของอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการ รวมทั้งการเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามรัฐบัญญัติของประธานประเทศว่าด้วยค่าธรรมเนียมและค่าบริการในการติดต่อหน่วยงานราชการ และระเบียบการอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ประกาศใช้ในแต่ละระยะ

2.2 ภาษีทางอ้อม

2.2.1 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีทางอ้อมที่เก็บจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของสินค้า[*********] และบริการ ซึ่งมูลค่าที่เพิ่มขึ้นอาจเกิดจาการผลิต จัดจำหน่าย การให้บริการ ไปจนถึงการอุปโภคบริโภค และเก็บตามมูลค่าของสินค้าและบริการที่นำเข้ามาใน สปป. ลาว โดยภาระภาษีมูลค่าเพิ่มจะเป็นของผู้บริโภคขั้นสุดท้ายซึ่งเป็นผู้ใช้สินค้าและบริการ ทั้งนี้ หน้าที่ในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มครอบคลุมทั้งบุคคลธรรมดา นิติบุคคล องค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจ ผลิต และให้บริการ

2.2.1.1 ขอบเขตของภาษีมูลค่าเพิ่ม

(1) สิ่งที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม[25]

สินค้าและการบริการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้แก่ สินค้าที่นำเข้ามาในประเทศลาว สินค้าและการบริการที่ใช้ในประเทศลาว การให้บริการของผู้ที่มิได้มีภูมิลำเนาในประเทศลาว และการบริการของนิติบุคคลและองค์กรที่มิได้จัดตั้งในลาว ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นดังจะกล่าวในข้อ 2.2.1.2

(2) บุคคลที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม[26]

(ก) ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งทำการผลิตสินค้า และ ให้บริการ ซึ่งมีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 400,000,000 กีบ ทั้งนี้ผู้ ที่มีรายได้ต่ำกว่านี้ก็สามารถสมัครใจจดทะเบียนเข้าในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้

(ข) ผู้นำเข้าสินค้าหรือบริการไม่ว่าการนำเข้านั้นจะเป็นไปเพื่อการประกอบธุรกิจหรือเพื่อบริโภคส่วนตัว หรือเป็นการนำเข้าต่อเนื่องหรือบางครั้งคราว

[*********] สินค้า หมายถึง ทรัพย์สินที่มีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคา เคลื่อนย้ายได้หรือไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ที่มีไว้เพื่อขาย แลกเปลี่ยนหรือเพื่อประโยชน์อื่น ๆ

[25] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม, มาตรา 11 (ปรับปรุง).

[26] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม. มาตรา 31-32.

(ค) บุคคลทั้งที่มีหรือไม่มีถิ่นที่อยู่ใน สปป. ลาว ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งสิ้น กล่าวคือ

- เมื่อผู้ประกอบธุรกิจที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ใน สปป. ลาว หรือผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ได้จะทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มใน สปป. ลาว จะต้องหักภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อตนได้จ่ายค่าบริการให้แก่ผู้ให้บริการ และยื่นเสียภาษีแก่เจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ตามกระบวนการที่ระบุในข้อ 2.2.1.6
- เมื่อมีการให้บริการใด ๆ ใน สปป. ลาว โดยใช้วิธีการคำนวณรายได้เพื่อนำมาคิดภาษีมูลค่าเพิ่มเฉพาะกิจการที่กระทำผ่านสถานประกอบการถาวรที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว

2.2.1.2 การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม[27]

สินค้าและบริการดังต่อไปนี้ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

(1) การนำเข้า การขายผลิตผลทางการเกษตรที่ยังมิได้ผ่านกระบวนการผลิตหรือกระบวนการปรุง

(2) การขายสัตว์ที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต สำหรับสัตว์ที่ไม่มีชีวิตต้องไม่ผ่านกระบวนการใดๆหรือกระบวนการปรุงแต่ง ทั้งนี้ ชิ้นส่วนของสัตว์ไม่มีชีวิตต้องเก็บรักษาให้มีความสดและไม่ให้เน่าเปื่อย

(3) การบริการปลูกอนุรักษ์ต้นไม้ รักษาป่า และการปลูกป่าอุตสาหกรรม ไม้ผล และสมุนไพร

(4) การนำเข้าวัตถุดิบและการขายเมล็ดพืช พันธุ์สัตว์ วัคซีน และ การผลิตวัคซีน

(5) วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอุตสาหกรรมปรุงแต่งผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ยาปราบศัตรูพืช ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และชีวิตของคนและสัตว์

(6) การนำเข้าและการขายอุปกรณ์และเครื่องจักรสำหรับการผลิตกสิกรรม

(7) การนำเข้าสารเคมีเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้นคว้าและวิจัยวิทยาศาสตร์แก่รัฐหรือแก่ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตจากรัฐ

(8) การนำเข้า และการขายอากรแสตมป์หรือแสตมป์ไปรษณีย์เพื่อใช้โดยทางการ

(9) การนำเข้าอากาศยานและเครื่องมือสำหรับการขนส่งทางอากาศ

[27] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม, มาตรา 12 (ปรับปรุง).

(10) การนำเข้าสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันอื่น ๆ สำหรับใช้ในบริการด้านการขนส่งระหว่างประเทศ

(11) การนำเข้าสินค้าเพื่อขายให้แก่ทูต สถานทูต และองค์การระหว่างประเทศใน สปป. ลาว ทั้งนี้ เป็นไปตามอำนาจของกระทรวงการต่างประเทศ

(12) การนำเข้าเครื่องแบบ อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ และอุปกรณ์อื่นๆสำหรับการสอน ซึ่งได้รับอนุญาตจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

(13) หนังสือพิมพ์ วารสารการเมือง รายการโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงที่เผยแพร่นโยบายทางการเมืองของรัฐ ที่มิได้มีลักษณะเป็นธุรกิจ

(14) การให้บริการที่เกี่ยวกับการศึกษา เช่น ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมและมัธยม วิทยาลัย มหาวิทยาลัย วิทยาลัยอาชีวะ และศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ

(15) ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยเงินกู้จากการประกอบกิจการของธนาคารธุรกิจหรือสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(16) การนำเข้าทองแท่งเพื่อเป็นหลักประกันในการพิมพ์ธนบัตร และการนำเข้าธนบัตรหรือเหรียญ

(17) การประกันสุขภาพและชีวิต

(18) การบริการตรวจและวิจัยคนและสัตว์

(19) การรักษาการวินิจฉัยโรคยาแผนโบราณ ชิ้นส่วนร่างการเพื่อการปลูกถ่าย และการช่วยเหลือคนไข้

(20) การนำเข้า การขายเครื่องมือ อุปกรณ์การแพทย์

(21) เครื่องยนต์ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ เช่น อุปกรณ์ดับเพลิง รถพยาบาล เครื่องยนต์ที่ใช้สำหรับซ่อมแซม เครื่องรับโทรทัศน์ภายนอกและเครื่องแพร่สัญญาณวิทยุ และอื่น ๆ

(22) รถสำหรับการป้องกันประเทศหรือความสงบสุขของประชาชน ยกเว้นรถที่ใช้ในด้านงานบริหาร

(23) สิ่งของส่วนตัวของทูต ข้าราชการพลเรือน และนักเรียนแห่ง สปป. ลาว ซึ่งนำเข้ามาใน สปป. ลาวภายหลังเสร็จสิ้นภารกิจ การฝึกอบรม หรือการเรียนในต่างประเทศ

(24) สินค้าและบริการที่ให้แก่โครงการให้ความช่วยเหลือที่ระบุไว้ตามความตกลง สนธิสัญญา และสัญญาซึ่งคู่สัญญาที่ฝ่ายหนึ่งเป็นรัฐและอีกฝ่ายเป็นรัฐต่างประเทศ

2.2.1.3 ฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม[28]

ฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ มูลค่าสินค้าและบริการที่ใช้ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ การคำนวณให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) สำหรับสินค้านำเข้า การคำนวณให้ใช้มูลค่าที่สำแดง ณ เวลานำเข้า (ราคา CIF) รวมกับภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต (ถ้ามี) และมูลค่าของบริการการนำเข้า

(2) สำหรับสินค้าและบริการที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน หรือใช้ในประเทศ รวมถึงการใช้สอยส่วนตัวโดยผู้อื่นหรือลูกจ้าง และการให้เปล่า การคำนวณให้เป็นไปตามราคาตลาดของสินค้าและบริการ ภาษีสรรพสามิต (ถ้ามี) ที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

(3) ในกรณีผู้ให้บริการที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศลาว ฐานของการคำนวณคือราคาที่ให้บริการที่ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม

(4) สำหรับการนำเข้าสินค้า ซึ่งผู้นำเข้าไม่ได้มาจากประเทศที่มีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น ฐานการคำนวณคือราคานำเข้าสินค้า (ราคา CIF) อากรขาเข้า ภาษีสรรพสามิต (ถ้ามี) และ กำไรสุทธิดังกล่าว

ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าและบริการ หากเกิดรายได้เพิ่มขึ้น ให้นำรายได้นั้นมารวมเป็นฐานในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม

2.2.1.4 อัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม[29]

(1) 10% สำหรับการนำเข้าสินค้าและบริการ และ สินค้าและบริการที่ผลิตและใช้ในประเทศ รวมถึงการนำเข้าทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งไม่ได้เป็นสินค้าสำเร็จ

(2) 0% สำหรับวัตถุดิบ เคมี วัตถุประกอบ เครื่องจักร หรือ กระบวนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าภายในประเทศ โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่ว่า สินค้าหรือวิธีการผลิตข้างต้นต้องไม่เกิดขึ้นในประเทศลาว

2.2.1.5 การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม[30]

ให้ผู้ประกอบธุรกิจยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มกับหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีท้องที่ โดยเจ้าหน้าที่จะออกใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มพร้อมทั้งเลขประจำตัวผู้เสียภาษีให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจภายใน 15 วันทำการ

[28] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม, มาตรา 14 (ปรับปรุง).

[29] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม, มาตรา 16 (ปรับปรุง).

[30] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม, มาตรา 36.

2.2.1.6 การยื่นแบบและการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม[31]

ให้ผู้ประกอบธุรกิจที่ขึ้นทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มยื่นแบบเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายเดือน โดยให้ยื่นภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป แม้ว่าไม่มีภาษีซื้อหรือภาษีขายเกิดขึ้น สำหรับการขายสินค้าและให้บริการให้เสียภาษีภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป สำหรับการนำเข้าสินค้าและบริการ ให้ยื่นแบบและเสียภาษีมูลค่าเพิ่มทุกครั้งที่มีการนำเข้า ณ เวลาที่ทำการสำแดงเพื่อเสียภาษีศุลกากร

2.2.2 ภาษีสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิต[32] เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากการอุปโภคบริโภคสินค้าและการบริการบางประเภทที่กฎหมายได้กำหนดเอาไว้ โดยเก็บจากผู้บริโภคจากสินค้าบางประเภทที่นำเข้า ผลิต และการบริการภายใน สปป. ลาว โดยผ่านผู้ดำเนินการประกอบธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้จัดเก็บ และนำส่งเป็นงบประมาณแห่งรัฐ

2.2.2.1 การเสียภาษีสรรพสามิต[33]

สินค้าที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภค มีดังนี้

(1) น้ำมันเชื้อเพลิง
(2) แก๊สสำหรับยานพาหนะ
(3) สุรา เบียร์ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์
(4) เครื่องดื่มสำเร็จรูป เช่น น้ำอัดลม โซดา เครื่องดื่มชูกำลัง เครื่องดื่มเกลือแร่
(5) น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มอื่นที่ใกล้เคียง
(6) ยาสูบ ยาเส้น ซิการ์
(7) เครื่องใช้ หรือเครื่องประดับคริสตัล
(8) ผ้าพิมพ์ทุกชนิด
(9) ชุดเฟอร์นิเจอร์ (โซฟา) ที่มูลค่าตั้งแต่ 10,000,000 กีบขึ้นไป
(10) น้ำหอม เครื่องเสริมสวย
(11) ไพ่ และอุปกรณ์การพนัน
(12) บั้งไฟ ดอกไม้ไฟ ประทัด
(13) พาหนะ รถจักรยานยนต์ และ รถยนต์
(14) อะไหล่ และอุปกรณ์ตกแต่งยานพาหนะ
(15) เรือเร็ว เรือยอร์ช และเรือกีฬาที่แล่นด้วยเครื่องจักร รวมทั้งอะไหล่ และเครื่องประกอบ

[31] กฎหมายว่าด้วยภาษีมูลค่าเพิ่ม, มาตรา 32.

[32] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 17

[33] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 18.

(16) เครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เครื่องขยายเสียงและภาพ กล้องถ่ายรูป โทรศัพท์ เครื่องอัดเสียง และภาพ เครื่องดนตรี รวมทั้งอุปกรณ์ และเครื่องประกอบของเครื่องดังกล่าว

(17) เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น

(18) โต๊ะบิลเลียด โต๊ะสนุ๊กเกอร์ อุปกรณ์โบว์ลิ่ง โต๊ะเล่นฟุตบอล

(19) เครื่องเล่นเกมทุกประเภท

การบริการที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต มีดังนี้

(1) ความบันเทิง: สถานบันเทิง ดิสโกเทค คาราโอเกะ

(2) กิจการโบว์ลิ่ง

(3) การนวด ซาวน่า การเสริมสวย

(4) การให้บริการโทรศัพท์ โทรทัศน์โครงข่าย โทรทัศน์ดิจิตอล อินเตอร์เน็ต

(5) กิจการกอล์ฟ

(6) กิจการสลากกินแบ่ง

(7) กิจการคาสิโน และตู้เกมคาสิโน

2.2.2.2 การยกเว้นภาษีสรรพสามิต[34]

สินค้า และการบริการ ที่ได้รับยกเว้นภาษีสรรพสามิต มีดังต่อไปนี้

(1) สินค้าที่เสียภาษีอุปโภคบริโภค ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 2.2.2.1 ข้างต้นที่ส่งออกไปต่างประเทศ ตามเอกสารรับรองของเจ้าหน้าที่ภาษี**********

(2) สุราเก้าสิบดีกรี (Alcohol 90 degree) เพื่อใช้ในทางการแพทย์โดยเฉพาะ

(3) สินค้าที่นำเข้า จำหน่าย หรือการบริการให้แก่นักศึกษา นักวิจัย พนักงาน และองค์กรการทูตของลาว ต่างประเทศ ขององค์กรสากล ที่อยู่ใน สปป. ลาว และเครื่องใช้จำเป็นทางศาสนา ตามระเบียบการเฉพาะ

(4) บั้งไฟ ดอกไม้ไฟ ประทัด ที่องค์กรของรัฐนำเข้ามา เพื่อใช้ในงานเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นทางการ

(5) กิจการของคนพิการ

(6) กิจการโบลิ่ง กอล์ฟ และสลากกินแบ่งเพื่อการกุศล ตามการเสนอของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(7) น้ำมัน

(8) รถกู้ภัยจราจร รถดับเพลิง รถสาธารณะ

[34] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 19.

********** เจ้าหน้าที่ภาษี หมายถึง พนักงานภาษีที่ถูกแต่งตั้งให้ไปดำเนินการและปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่สถานที่เฉพาะ หรือเพื่อทำการงานใด ๆ

(9) รถเพื่อการเกษตรกรรม

(10) รถจักรเฉพาะ รถจักรทั่วไป

(11) อะไหล่ที่นำเข้าโดยโรงงานประกอบและผลิตภายในประเทศเพื่อประกอบเป็นพาหนะสำเร็จรูป

2.2.2.3 อัตราภาษีอุปโภคบริโภค[35]

อัตราภาษีอุปโภคบริโภค ได้กำหนดตามประเภทสินค้าและการบริการ ดังต่อไปนี้

(1) สำหรับสินค้า

ลำดับ	ประเภทสินค้าทั่วไปที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภค	อัตราส่วน (ร้อยละ)		
		2559-2560		ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป
1.	น้ำมันเชื้อเพลิง - น้ำมันเบนซินพิเศษ - น้ำมันเบนซินธรรมดา - น้ำมันดีเซล - น้ำมันเครื่องบิน - น้ำมันเครื่อง น้ำมันไฮโดรลิก น้ำมันเหนียว น้ำมันเบรก	 35% 30% 20% 10% 5%		 39% 34% 24% 14% 9%
2	แก๊สใช้สำหรับพาหนะ	10%		
		2559-2560	2561-2562	2563 เป็นต้นไป
3	สุราหรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ - สุรา หรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 15 ดีกรีขึ้นไป - สุรา ไวน์ และเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 15 ดีกรี	 30% 25%	 50% 45%	 70% 60%
4.	เบียร์	50%		
5	เครื่องดื่มสำเร็จรูป - น้ำอัดลม โซดา เครื่องดื่มเกลือแร่ น้ำผลไม้ และเครื่องดื่มอื่นที่คล้ายกัน	5%		

[35] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 20.

ลำดับ	ประเภทสินค้าทั่วไปที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภค	อัตราส่วน (ร้อยละ)		
		2559-2560		ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป
	- เครื่องดื่มชูกำลัง	10%		
6	ประเภทยาสูบ			
	- ซิการ์	30%	45%	60%
	- ยาสูบเป็นซอง หรือยาสูบเป็นกล่อง	30%	45%	60%
	- ยาสูบสำเร็จรูป	15%	25%	35%
	- ยาสูบประเภทอื่น	30%	45%	60%
7	เครื่องใช้ หรือเครื่องประดับคริสตัล	20%		
8	ผ้าพิมพ์ทุกชนิด ที่มีราคาตั้งแต่ 1,000,000 กีบขึ้นไป	15%		
9	ชุดเฟอร์นิเจอร์ (โซฟา) ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 10,000,000 กีบขึ้นไป	15%		
10	น้ำหอมและอุปกรณ์เสริมสวย	20%		
11	ไพ่ และอุปกรณ์เล่นการพนัน	90%		
12	บั้งไฟ ดอกไม้ไฟ ประทัด	80%		
13	พาหนะ 1. รถจักรยานยนต์ 1.1 รถจักรยานยนต์ใช้พลังงานเชื้อเพลิง - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 110 ซีซี ลงมา - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 111-150 ซีซี - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 151-250 ซีซี - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 251-500 ซีซี - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 501 ซีซี 1.2 รถจักรยานยนต์ที่ใช้พลังงานสะอาด 1.3 ชิ้นส่วนประกอบ และอะไหล่รถยนต์ 2. รถยนต์: 2.1 รถยนต์ขนาดเล็กใช้พลังงานเชื้อเพลิง : รถยนต์รถจี๊บ , รถตู้ , รถบรรทุก - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 1000 ซีซี ลงมา - ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 1,001 –1,600 ซีซี	 20% 30% 40% 60% 80% 5% 5% 25% 30%		

ลำดับ	ประเภทสินค้าทั่วไปที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภค	อัตราส่วน (ร้อยละ)	
		2559-2560	ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป
	- ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 1,601 – 2,000 ซีซี	35%	
	- ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 2,001 – 2,500 ซีซี	40%	
	- ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 2,501 –3,000 ซีซี	45%	
	- ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 3,001 – 4,000 ซีซี	70%	
	- ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 4,001 – 5,000 ซีซี	80%	
	- ขนาดความจุเครื่องยนต์ตั้งแต่ 5,001 ซีซีขึ้นไป	90%	
	2.2 รถยนต์ขนาดเล็กใช้พลังงานสะอาด: รถยนต์ รถจี๊บ, รถตู้ , รถบรรทุก	10%	
	2.3 รถยนต์ขนาดเล็ก (รถกระบะ 2 ประตู) ซึ่งขนาดของกระบะด้านหลังน้อยกว่า 50% ของขนาดกระบะทั้งหมด:		
	- รถกระบะ ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง	10%	
	- รถกระบะใช้พลังงานสะอาด	5%	
	2.4 รถยนต์ขนาดกลาง:		
	- รถกระบะใช้พลังงานเชื้อพลัง	8%	
	- รถกระบะใช้พลังงานสะอาด	5%	
	2.5 รถยนต์ขนาดใหญ่:		
	- รถกระบะใช้พลังงานเชื้อพลัง	5%	
	- รถกระบะใช้พลังงานสะอาด	3%	
	3. อะไหล่ของรถยนต์ทุกขนาด	5%	
14	อุปกรณ์ตกแต่งพาหนะ	20%	
15	เรือเร็ว เรือยอร์ช และเรือกีฬาที่แล่นด้วยเครื่องจักร รวมทั้งอะไหล่ และเครื่องประกอบ	20%	
16	เครื่องรับสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เครื่องขยายเสียง และภาพ กล้องถ่ายรูป โทรศัพท์ เครื่องอัดเสียง และภาพ เครื่องดนตรี รวมทั้งอุปกรณ์ และเครื่องประกอบของเครื่องดังกล่าว	20%	
17	เครื่องใช้ไฟฟ้า: เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า เครื่องดูด	20%	

ลำดับ	ประเภทสินค้าทั่วไปที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภค	อัตราส่วน (ร้อยละ)	
		2559-2560	**ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป**
	ฝุ่น		
18	โต๊ะบิลเลียด โต๊ะสนุ๊กเกอร์ อุปกรณ์โบว์ลิ่ง โต๊ะเล่นฟุตบอล	30%	
19	เครื่องเล่นเกมทุกประเภท	35%	

(2) สำหรับบริการ

ลำดับ	การบริการที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภค	อัตราร้อยละ		
		2559-2560	2561-2562	2563 **เป็นต้นไป**
1.	การบันเทิง: สถานบันเทิง ดิสโก้เธค คาราโอเกะ	10%	20%	35%
2.	กิจการโบว์ลิ่ง	10%		
3.	การนวด การอบน้ำมันหอมระเหย การเสริมสวย	10%		
4.	การให้บริการโทรศัพท์ โทรทัศน์โครงข่าย โทรทัศน์ดิจิตอล อินเทอร์เน็ต	10%		
5.	กิจการกอล์ฟ	10%		
6.	กิจการสลากกินแบ่ง	25%		
7.	กิจการคาสิโน และตู้เกมคาสิโน	35%		

2.2.2.4 การคำนวณภาษีสรรพสามิต[36]

ในการคำนวณภาษีอุปโภคบริโภค สำหรับสินค้าและบริการแต่ละรายการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) สำหรับสินค้าทั่วไปที่นำเข้าจากต่างประเทศเพื่อผลิต จำหน่าย หรืออุปโภคบริโภคเอง ให้เอามูลค่าแจ้งเสียภาษี (CIF) รวมกับค่าอากรขาเข้า และค่าธรรมเนียมอื่น (ถ้ามี) คูณกับอัตราภาษีสรรพสามิต

(2) สำหรับสินค้าที่ผลิต และจ้างผลิตภายในประเทศ หรือเพื่ออุปโภคบริโภคเอง ให้เอามูลค่าขายส่ง หรือขายปลีก (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอุปโภค

[36] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 21.

บริโภค) ของผลิตภัณฑ์โรงงานที่ผลิต (ราคาหน้าโรงงาน) หรือจ้างผลิตภายในประเทศ คูณกับอัตราภาษีสรรพสามิต

(3) สำหรับบริการ ให้เอามูลค่าอุปโภคบริโภคของการบริการ (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอุปโภคบริโภค) คูณกับอัตราภาษีสรรพสามิต

สำหรับการคำนวณภาษีอุปโภคบริโภคของรถยนต์ซึ่งนำเข้า ผลิต หรือประกอบอยู่ภายในประเทศนั้น ให้เอาราคาขาย คูณกับอัตราภาษีสรรพสามิตซึ่งจะได้กำหนดไว้ในระเบียบการต่างหาก

2.2.2.5 การเสียภาษีสรรพสามิต[37]

ให้ผู้นำเข้า ผู้ผลิต ผู้จ้างผลิตสินค้า และผู้ให้บริการ ที่ต้องเสียภาษีอุปโภคบริโภคมีหน้าที่แจ้งเสียภาษีอุปโภคบริโภค ดังนี้

(1) ผู้นำเข้าสินค้าทั่วไป ต้องยื่นแบบเสียภาษีอุปโภคบริโภค ในเวลาแจ้งเสียอากรขาเข้าทุกครั้ง ณ ด่านภาษี

(2) ผู้ผลิต ผู้จ้างผลิต และผู้ให้การบริการอยู่ภายในประเทศ ต้องยื่นแบบเสียภาษีอุปโภคบริโภคทุกเดือนก่อนวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ต่อหน่วยงานกำกับดูแลด้านภาษีท้องที่

2.3 ภาษีศุลกากร

ภาษีศุลกากร คือเงินที่จ่ายให้รัฐ โดยบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่ดำเนินการส่งออก นำเข้า การผ่านแดน และการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือสิ่งของผ่านด่านภาษีชายแดน********** ตามอัตราที่ได้กำหนดไว้ในสารบาญอัตราภาษีศุลกากร

2.3.1 อาณาเขตภาษีศุลกากร[38]

อาณาเขตภาษีศุลภากรครอบคลุมถึงพื้นที่ของ สปป. ลาว ที่ได้ถูกกำหนดให้อยู่ภายใต้ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาษี และเจ้าหน้าที่ภาษีสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนนอกอาณาเขตภาษีศุลกากรได้ตามสัญญาหรืออนุสัญญาที่รัฐบาลแห่ง สปป. ลาว ได้ร่วมลงนาม

[37] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร, มาตรา 23.

********** ด่านภาษีชายแดน หมายถึง ด่านภาษีสากล ด่านภาษีท้องถิ่น และด่านภาษีประเพณีที่อนุญาตให้ผู้โดยสาร พาหนะ และสินค้าสิ่งของเข้าออก

[38] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 7.

2.3.2 มูลค่าภาษีส่งออก[39]

มูลค่าภาษีส่งออก คือ มูลค่าจริงของสินค้าหรือสิ่งของที่รวมค่าขนส่งที่นำส่งผ่านด่านภาษีชายแดนที่ส่งออก

2.3.3 มูลค่าภาษีนำเข้า

มูลค่าภาษีนำเข้า คือ มูลค่าสินค้าหรือสิ่งของที่รวมค่าขนส่งและ/หรือ ค่าประกันภัยที่ส่งผ่านด่านชายแดนที่นำเข้า

2.3.4 การยื่นแบบเสียภาษีเมื่อขนส่งสินค้าหรือสิ่งของผ่านชายแดน[40]

ในเวลาที่สินค้าหรือสิ่งของมาผ่านด่านภาษีชายแดน ให้ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีหรือผู้ขนส่งปฏิบัติดังนี้

(1) ต้องยื่นเอกสารขนส่ง หรือยื่นแบบเสียภาษีให้กับเจ้าหน้าที่ภาษีภายใน 24 ชั่วโมง

(2) ต้องยื่นเอกสารเกี่ยวกับพาหนะที่ใช้ขนส่งต่อเจ้าหน้าที่ภาษีเพื่อจัดการและควบคุมตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบการและกฎหมาย

(3) ห้ามมิให้เคลื่อนย้ายสินค้า สิ่งของ จากพาหนะขนส่ง ก่อนการยื่นแบบเสียภาษี เว้นเสียแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ภาษี หรือมีเหตุสุดวิสัย

2.3.5 การแสดงสิ่งของติดตัวของผู้โดยสาร[41]

สิ่งของติดตัวของผู้โดยสารที่ออกหรือเข้าผ่านด่านภาษีชายแดนทางรถ ทางรถไฟ ทางเรือ และทางเครื่องบิน ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมทางภาษี ผู้โดยสารที่นำสินค้าหรือสิ่งของเกินจำนวน ต้องได้แสดงตามแบบพิมพ์ที่ราชการได้กำหนดไว้

2.3.6 การแสดงสินค้าและสิ่งของทางไปรษณีย์[42]

พัสดุภัณฑ์และหีบห่อในงานไปรษณีย์ ที่ส่งออก นำเข้า หรือผ่านแดน ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมทางภาษี และจะสิ้นสุดลงเมื่อการปฏิบัติตามระเบียบการทางภาษีได้เสร็จสิ้นลง ทั้งนี้ นิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจบริการจัดส่งและแจกจ่ายพัสดุภัณฑ์หีบห่อในงานไปรษณีย์ ต้องแจ้งเพื่อเสียภาษีแทนเจ้าของสินค้าหรือสิ่งของตามระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับภาษี

[39] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 12.

[40] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 19.

[41] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 20.

[42] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 21.

2.3.7 รายละเอียดการแสดงภาษีศุลกากร[43]

ผู้แสดงภาษีต้องแสดงภาษีโดยการแจงรายละเอียดแบบทั่วไป และ/หรือ ทางอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับสินค้าสิ่งของที่ส่งออก นำเข้า และผ่านแดน ดังนี้

(1) ข้อมูลที่จำเป็นต้องประกอบลงในแบบฟอร์มเสียภาษีแบบแจงรายละเอียด และลงลายมือชื่อ

(2) แบบฟอร์มแจ้งเสียภาษีแบบแจงรายละเอียด ที่ผ่านการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ภาษีแล้วต้องลงทะเบียน

(3) การลงลายมือชื่อลงในแบบฟอร์มแจ้งเสียภาษีแบบแจงรายละเอียดแบบทั่วไป และ/หรือ ทางอิเล็กทรอนิกส์[**********] ซึ่งมีผลเหมือนกัน

(4) แบบฟอร์มแจ้งเสียภาษีแบบแจงรายละเอียดที่รับรอง และลงทะเบียนแล้ว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เว้นเสียแต่กรณีผู้ดำเนินการแจ้งเสียภาษี มีเหตุผลเพียงพอแสดงต่อเจ้าหน้าที่ภาษีเพื่อพิจารณาปรับแก้ข้อมูล ซึ่งต้องดำเนินการก่อนการตรวจสอบสินค้าสิ่งของจริงของเจ้าหน้าที่ภาษี

(5) แบบฟอร์มแจ้งเสียภาษีแบบแจงรายละเอียดแบบทั่วไปที่มีรอยลบ รอยขีดฆ่า รอยเปื้อน ถือว่าใช้การไม่ได้

2.3.8 เอกสารที่ใช้ในการดำเนินการแจ้งเพื่อเสียภาษีศุลกากร[44]

(1) แบบฟอร์มแจ้งเสียภาษีแบบแจงรายละเอียด

(2) ใบแจ้งราคา

(3) เอกสารขนส่ง

(4) ใบรายการหีบห่อ (ถ้ามี)

(5) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (ถ้ามี)

(6) ใบอนุญาตส่งออก-นำเข้า (ถ้ามี)

2.3.9 สินค้าหรือสิ่งของประเภทควมคุมและต้องห้าม[45]

ด้วยเหตุผลความมั่นคงของชาติ สุขนามัย สุขนามัยพืช การรักษาสิ่งแวดล้อม สปป. ลาว ได้กำหนดให้การนำเข้าสินค้าหรือสิ่งของบางประเภทต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ภาษี เช่น วัตถุระเบิด

[43] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 22.

[**********] การแจ้งเสียภาษีแบบแจงรายละเอียดทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีเกี่ยวกับสินค้า สิ่งของ ผ่านระบบการแจ้งภาษีแบบอัตโนมัติ

[44] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 23.

[45] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 30 และ 31.

ยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และสารเคมีอันตราย โดย สปป. ลาว ไม่อนุญาตให้ส่งออก-นำเข้า ผ่านแดน เคลื่อนย้าย ซื้อขาย และมีสินค้า สิ่งของดังกล่าวไว้ในครอบครอง

2.3.10 การยกเว้นภาษีศุลกากร[46]

ตามกฎหมายว่าด้วยภาษี สินค้าหรือสิ่งของดังต่อไปนี้ จะได้รับยกเว้นภาษีศุลกากร

(1) สินค้า สิ่งของ นำเข้าที่ได้รับการยกเว้นภาษี

(ก) เครื่องใช้ติดตัวของผู้โดยสาร

(ข) เครื่องใช้บางประเภท ในเวลาย้ายที่อยู่

(ค) ของขวัญ ของคณะผู้แทนที่ไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ

(ง) สินค้า สิ่งของที่ได้จากแหล่งเงินช่วยเหลือ และการกู้ยืมของรัฐบาล

(จ) เครื่องใช้อันจำเป็นแก่การศึกษา สาธารณะสุข การค้นคว้าวิทยาศาสตร์ สิ่งของตัวอย่าง และทางศาสนา

(ฉ) สินค้าที่ใช้เพื่อป้องกันชาติ ป้องกันความสงบเป็นการเฉพาะ

ทั้งนี้ รัฐบาลเป็นผู้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้า สิ่งของ ที่จะถูกยกเว้นภาษี และในกรณีที่จำเป็น รัฐบาลมีสิทธิเสนอต่อคณะประจำสภาแห่งชาติ เพื่อพิจารณากำหนดรายการสินค้า สิ่งของยกเว้นภาษีเพิ่มเติม

(2) การยกเว้นภาษีสำหรับเครื่องใช้ติดตัว[47]

(ก) วัตถุมีค่าต่างๆ และ เงินตราต่างประเทศ ที่มีมูลค่าไม่เกินจำนวนที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว จะได้กำหนดไว้

(ข) เหล้าทุกชนิดไม่เกินจำนวน 2 ลิตร เบียร์ทุกชนิดไม่เกิน 5 ลิตร ไวน์ทุกชนิดไม่เกิน 3 ลิตร

(ค) ยาสูบทุกชนิดไม่เกิน 1 ห่อ(200 ชิ้น) ยาสูบซิกาไม่เกิน 50 ชิ้น หรือใบยาสูบไม่เกิน 250 กรัม

(ง) น้ำหอม และ หัวน้ำหอมไม่เกินชนิดละหนึ่งอย่าง

(3) การยกเว้นภาษีสำหรับเครื่องรับใช้บางประเภท ในเวลาย้ายที่อยู่[48]

นักศึกษา ข้าราชการ นักการทูต ที่ปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศ และคนต่างประเทศที่มีจุดประสงค์ย้ายมาอยู่แบบถาวรที่นำเข้าเครื่องใช้บางประเภท และของขวัญของคณะผู้แทนที่ไปทำงานอยู่ต่างประเทศ นอกจากพาหนะขับเคลื่อนด้วยเครื่องจักร จะได้รับนโยบายยกเว้นภาษีและพันธะอื่น ดังนี้

(ก) สิ่งของบางชนิด และบางจำนวนที่ไม่มีลักษณะทางการค้า

[46] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 53.

[47] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 54.

[48] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 55.

(ข) เครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับครัวเรือน

(ค) วัตถุสิ่งของที่ได้จากการสืบทอดมรดก

2.3.11 กำหนดเวลาในการเสียภาษี[49]

ผู้แจ้งภาษีต้องแจ้งรายละเอียดของสินค้าหรือสิ่งของภายในกำหนด 15 วันทำการ นับแต่วันเจ้าหน้าที่ภาษีได้บันทึกสินค้าหรือสิ่งของตามเอกสารขนส่งเป็นต้นไป

2.4 มาตรการจูงใจด้านภาษี

2.4.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษี

สปป. ลาว ได้ให้การสนับสนุนการลงทุนต่าง ๆ ตามสภาพธุรกิจและพื้นที่ที่ได้เข้าไปลงทุนใน สปป. ลาว ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าวถือเป็นการให้สิทธิพิเศษด้านภาษีดังที่ระบุไว้ในกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ฉบับปี 2552 ซึ่งจะแบ่งตามระดับตามประเภทและความสำคัญของกิจการ รวมถึงพื้นที่ที่เข้าไปลงทุน

ระดับความสำคัญของกิจการ แบ่งเป็น

ระดับที่ 1 คือ กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุด อาทิ โรงแรม 4 ดาว และสถาบันการศึกษา

ระดับที่ 2 คือ กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนปานกลาง อาทิ ธุรกิจผลิตรถจักรยานยนต์

ระดับที่ 3 คือ กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนขั้นต่ำ อาทิ ธุรกิจผลิตเครื่องดื่ม และ ธุรกิจผลิตชิ้นส่วนรถยนต์

เขตพื้นที่การลงทุน แบ่งเป็น

เขตที่ 1 พื้นที่ที่ห่างไกล ทุรกันดาร และขาดแคลนสาธารณูปโภค

เขตที่ 2 พื้นที่ที่มีสาธารณูปโภคพื้นฐานจำกัด

เขตที่ 3 เขตเมืองใหญ่ และมีสาธารณูปโภคพื้นฐานพร้อม

ซึ่งสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรจะแตกต่างกันไป ตามรายละเอียดด้านล่างนี้

ระดับความสำคัญของกิจการ	เขตที่ 1	เขตที่ 2	เขตที่ 3
ระดับ 1	ยกเว้นภาษีกำไร 10 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 6 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 4 ปี

[49] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 24.

ระดับ 2	ยกเว้นภาษีกำไร 6 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 4 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 2 ปี
ระดับ 3	ยกเว้นภาษีกำไร 4 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 2 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 1 ปี

*** ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ สปป. ลาว

ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นหรือลดหย่อนอัตราภาษีกำไรของทุกโครงการจะเริ่ม ณ วันแรกที่กิจการเริ่มดำเนินการ ยกเว้น กิจการผลิตสินค้าใหม่ กิจการค้นคว้า และสร้างเทคโนโลยีใหม่ จะเริ่มตั้งแต่วันที่โครงการมีผลกำไร และเมื่อระยะเวลารับสิทธิประโยชน์สิ้นสุดลง นักลงทุนจะต้องเสียภาษีกำไรในอัตราปกติตามที่กฎหมายกำหนด

2.4.2 สิทธิประโยชน์ทางศุลกากร

จากที่ได้ศึกษามาแล้วถึงหน้าที่ในการเสียภาษีศุลกากรให้กับรัฐในกรณีต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังมีบางกรณีที่รัฐให้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นหรือลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากร เช่น การนำเข้าและส่งออกสินค้าชนิดต่าง ๆ อาจได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากรตามนโยบายสนับสนุนของรัฐบาลที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือการนำเข้าและส่งออกสินค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะก็อาจได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนอัตราภาษีศุลกากรตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะนั้น ๆ เป็นต้น

2.5 มาตรการและบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีอากรและศุลกากร

กฎหมายว่าด้วยภาษีอากรและกฎหมายว่าด้วยศุลกากรเป็นกฎหมายหลักที่บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ในการเสียภาษีอากรและศุลกากรให้แก่รัฐ นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังบัญญัติโทษและมาตรการการลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายไว้ ดังต่อไปนี้

2.5.1 มาตราการลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีอากร

กฎหมายว่าด้วยภาษีอากรได้ระบุมาตรการและบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับภาษีอากรไว้ในมาตรา 96 ของกฎหมายฉบับดังกล่าว ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ มาตรการลงโทษสำหรับผู้เสียภาษีอากร มาตรการลงโทษสำหรับพนักงานและเจ้าหน้าที่ภาษีอากร และมาตรการลงโทษสำหรับบุคคลและองค์กรอื่น

2.5.1.1 มาตรการลงโทษสำหรับผู้เสียภาษีอากร

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดสถานเบา เช่น ไม่ยื่นแบบฟอร์มเพื่อแจ้งเสียภาษี ไม่แจ้งเสียอากร ไม่ถือบัญชี ไม่ใช้ใบเก็บเงิน ไม่ติดอากรแสตมป์ ไม่ใช้เลขประจำตัวผู้เสียอากร ผู้กระทำผิดจะถูกอบรมตักเตือน และแนะนำให้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายอันทำให้งบประมาณแห่งรัฐเสียหาย

ผู้ฝ่าฝืนจะต้องเสียอากรคืนให้ครบถ้วน และจะถูกปรับ ตามแต่ละกรณีที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 74 ของกฎหมายฉบับนี้

ในกรณีที่พ้นกำหนดเวลาสำหรับการเสียภาษีแล้ว แต่ผู้เสียอากรยังไม่ดำเนินการชำระหนี้อากรที่ค้างจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ภาษีอากร ผู้ต้องเสียภาษีอากรจะถูกดำเนินการตามมาตรการดังนี้

(1) ให้ธนาคารตัดบัญชีเงินฝากของผู้เสียอากรที่มีหนี้อากรซึ่งทวงยาก ตามการเสนอของหน่วยงานภาษีอากร ที่ได้กำหนดไว้ใน มาตรา 81(5) ของกฎหมายฉบับนี้

(2) เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเลิกกิจการชั่วคราวเป็นเวลาหนึ่งเดือน

(3) ออกคำสั่งยึด หรืออายัดทรัพย์ รวมทั้งบัญชีเงินฝากธนาคาร ภายในกำหนดสิบห้าวัน ถ้าหากเลยกำหนดนี้แล้ว ให้เลิกกิจการภายในหนึ่งเดือน พร้อมทั้งเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถอนใบทะเบียนวิสาหกิจ ใบทะเบียนสัมปะทาน และใบอนุญาตต่างๆ

(4) ประกาศขายทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อชำระเงินอากรที่ค้างมอบให้ครบถ้วน ส่วนที่เหลือจากการขายทรัพย์สินนั้น ให้ส่งคืนเจ้าของ ถ้าไม่เพียงพอก็ให้ผู้เกี่ยวข้องชำระต่อให้ครบถ้วน เว้นเสียแต่ในกรณีที่ศาลตัดสินให้ล้มละลาย

(5) ในกรณีที่มีการกระทำผิดทางอาญา เช่น ทำลายข้อมูลหลักฐาน ปลอมแปลงเอกสาร ปิดบังรายรับ และปกปิดการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการเสียอากร ให้สินบน หรือค่าจ้างรางวัล สมรู้ร่วมคิดเอาเงินของรัฐ ปลอมแปลงใบเก็บเงิน ใบรับเงิน หรือเอกสารอื่น หมิ่นประมาท ข่มขู่ ทำร้ายร่างกายพนักงานและเจ้าหน้าที่ภาษีอากร จะถูกดำเนินคดีอาญา พร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำของตนให้ครบถ้วน

2.5.1.2 มาตรการลงโทษสำหรับพนักงานและเจ้าหน้าที่ภาษีอากร

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดสถานเบา ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อรายรับ และเกียรติศักดิ์ศรีของหน่วยงานภาษีอากร เช่น การปฏิบัติหน้าที่ไม่สำเร็จตามการมอบหมายโดยไม่มีเหตุอันสมควร การยึดหน่วงเอกสาร การละเลยหน้าที่ ผู้กระทำความผิดจะถูกอบรม ตักเตือน หรือลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการกระทำความผิดทางอาญา เช่น ใช้ตำแหน่งหน้าที่ ใช้ความรุนแรง บังคับข่มขู่ ทวงเอา ขอเอา หรือรับสินบน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของบุคคล กลุ่มคน รัฐ และองค์กรปกป้องหรือสมรู้ร่วมคิดกับผู้ดำเนินการประกอบธุรกิจที่ฝ่าฝืนระเบียบกฎหมาย ปลอมแปลงใบเก็บเงิน ใบรับเงิน หรือเอกสารอื่น เก็บภาษีอากรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากองค์กร นำเอาเงินอากรที่เก็บได้ไปใช้ส่วนตัวโดยไม่มอบเข้างบประมาณแห่งรัฐ ผู้กระทำความผิดจะถูกดำเนินคดีทางอาญา ถ้าการกระทำดังกล่าว ก่อให้ความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือองค์กร ก็จะต้องชดใช้ค่าเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้น

2.5.1.3 สำหรับบุคคลและองค์กรอื่น

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร เช่น ปฏิเสธการให้ข้อมูล ร่วมมือในการปกปิด หรือสนับสนุนการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการเสียภาษีของผู้ดำเนินการประกอบธุรกิจ ให้ หรือรับสินบน ค่าจ้างรางวัล สมรู้ร่วมคิดเอาเงินของรัฐ กระทำสิ่งที่เป็นการฝ่าฝืนระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร หมิ่นประมาท ขมขู่ และทำร้ายร่างกายพนักงาน เจ้าหน้าที่ภาษีอากร หรือผู้เสียอากร ผู้กระทำความผิดจะถูกดำเนินการตามมาตรการการอบรม ปรับไหม ชดใช้ค่าเสียหาย หรือลงโทษทางอาญาตามความหนักเบาของแต่ละกรณี

2.5.2 มาตราการลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับศุลกากร

ตามกฎหมายว่าด้วยกฎหมายศุลกากรนั้น ได้ระบุเรื่องมาตรการและบทลงโทษต่อผู้ฝ่าฝืนที่เกี่ยวกับศุลกากรในมาตราที่ 118 และ 119 ของกฎหมายฉบับดังกล่าว ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ มาตรการลงโทษต่อผู้เสียภาษีศุลกากร และมาตรการลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ศุลกากร

2.5.2.1 มาตรการลงโทษต่อผู้เสียภาษีศุลกากร[50]

ผู้เสียภาษีศุลกากรที่ได้ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับภาษี และระเบียบกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากจะถูกอบรม กล่าวเตือน ปรับไหม หรือถูกดำเนินคดีทางภาษีแล้ว ยังต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง ที่เกิดจากการกระทำของตน และ จะถูกลงโทษทางอาญาตามความหนักเบาของแต่ละกรณี

2.5.2.2 มาตรการลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ศุลกากร[51]

เจ้าหน้าที่ภาษีที่ได้ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับภาษี ซึ่งมิได้สร้างผลเสียหาย ให้แก่รายรับภาษี จะถูกอบรมและตักเตือน ในกรณีที่ได้ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับภาษี และสร้างความเสียหายที่ไม่ร้ายแรงต่อรายรับภาษีโดยเจตนา จะถูกลงโทษทางวินัยตามระเบียบการ และต้องชดใช้ค่าเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้น สำหรับผู้ที่ได้ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับภาษี และสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงให้แก่ผลประโยชน์ของรัฐ กลุ่มบุคคล หรือบุคคล เช่น ใช้ตำแหน่ง สิทธิอำนาจ หน้าที่ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ใช้อำนาจเกินขอบเขต ปลอมแปลงเอกสาร รับสินบนในรูปแบบใดก็ตาม หรือ การกระทำผิดอื่นทางอาญา จะต้องถูกดำเนินคดีตามความหนักเบาของกรณีตามที่กฎหมายกำหนด

[50] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 118.

[51] กฎหมายว่าด้วยภาษีศุลกากร, มาตรา 119.

3. อนุสัญญาภาษีซ้อน

สปป. ลาว ได้ลงนามในอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศต่าง ๆ จำนวน 15 ประเทศ ได้แก่ ไทย บรูไน เมียนมาร์ เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย จีน คูเวต อิหร่าน เกาหลีใต้ เกาหลีเหนือ รัสเซีย สโลวาเกีย และเวลารุส ซึ่งในขณะนี้ สปป. ลาว ได้ลงนามในอนุสัญญากับประเทศดังกล่าวจำนวน 8 ประเทศแล้ว ได้แก่ ไทย บรูไน เมียนมาร์ เวียดนาม มาเลเซีย จีน เกาหลีใต้ และเกาหลีเหนือ

3.1 ข้อพิจารณาจากการใช้บังคับอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่าง สปป. ลาว และไทย

รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว ได้เข้าทำความตกลงระหว่างกันเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีที่เก็บจากเงินได้ ในวันที่ 23 ธันวาคม 2540 (ค.ศ. 1997) (“**อนุสัญญาภาษีซ้อน**”) โดยจะใช้บังคับแก่ภาษีรายได้และภาษีกำไร (สำหรับประเทศลาว) และภาษีเงินได้ และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม (สำหรับประเทศไทย)[52] โดยกำหนด (รวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง) ถึงเรื่องเงินได้ดังต่อไปนี้

(1) เงินได้จากอสังหาริมทรัพย์[*********] (Real Estates)

ให้ใช้บังคับแก่เงินได้ที่ได้รับจากการใช้โดยตรง การให้เช่า หรือการใช้อสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบอื่น ทั้งนี้ เงินได้ที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง[**********] ได้รับจากอสังหาริมทรัพย์ (รวมทั้งเงินได้จากการเกษตรหรือการป่าไม้) ที่ตั้งอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งอาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น

(2) กำไรจากธุรกิจ (Business Profits)

เงินได้หรือกำไรของวิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งให้เก็บภาษีได้เฉพาะในรัฐนั้นเว้นแต่วิสาหกิจนั้นประกอบธุรกิจในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งโดยผ่านทางสถานประกอบการถาวร[**********]ซึ่งตั้งอยู่ในรัฐ

---

[52] ข้อตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างไทย-ลาว, ข้อ 3.

[*********] อสังหาริมทรัพย์ ให้มีความหมายตามกฎหมายของรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ไม่ว่ากรณีใดจะรวมถึงอุปกรณ์ของอสังหาริมทรัพย์ด้วย

[**********] ผู้มีถิ่นที่อยู่ของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง หมายถึง บุคคลใด ๆ ผู้ซึ่งตามกฎหมายของรัฐนั้นโดยเหตุผลแห่งการมีภูมิลำเนา ถิ่นที่อยู่ สถานที่ก่อตั้ง สถานจัดการใหญ่หรือโดยเกณฑ์อื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่คำนี้มิให้รวมถึงบุคคลใดผู้ซึ่งมีหน้าที่ต้องเสียภาษีในรัฐนั้นด้วยเหตุเฉพาะการมีเงินได้จากแหล่งในรัฐนั้นแต่เพียงอย่างเดียว

[**********] สถานประกอบการถาวร หมายถึง สถานธุรกิจประจำซึ่งวิสาหกิจใช้ประกอบธุรกิจทั้งหมดหรือแต่บางส่วน รวมถึง สถานจัดการ สาขา สำนักงาน โรงงาน โรงช่าง เหมืองแร่ บ่อน้ำมันหรือบ่อก๊าซ หรือสถานอื่นใดที่ใช้ในการขุดค้นทรัพยากรธรรมชาติ ที่ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือไร่สวน คลังสินค้า ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลซึ่งจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรักษาสินค้าสำหรับบุคคลอื่น ที่ตั้งอาคาร โครงการก่อสร้าง โครงการติดตั้งหรือโครงการประกอบ หรือ กิจกรรมตรวจควบคุมเกี่ยวกับโครงการนั้นในกรณีที่ตั้งโครงการหรือกิจกรรมดำเนินการติดต่อกันเป็นระยะเวลาเกินกว่า 6 เดือน การให้บริการ รวมทั้งบริการให้คำปรึกษาโดยผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐหนึ่งรัฐใดโดยผ่านทางลูกจ้างหรือบุคคลากรอื่น ทั้งนี้ กิจกรรมในลักษณะนั้นดำเนินติดต่อกันสำหรับโครงการเดียวกันหรือโครงการที่เกี่ยวเนื่องภายในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งเป็นระยะเวลาเดียวหรือหลายระยะเวลารวมกันเกินกว่า 6 เดือน ในระยะเวลา 12 เดือน ทั้งนี้สถานประกอบการถาวรจะไม่รวมถึงกรณีเพียงว่า

ผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งนั้น ถ้าวิสาหกิจนั้นประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้ว เงินได้หรือกำไรของวิสาหกิจนั้นอาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งเพียงเท่าที่พึงถือว่าเป็นของสถานประกอบการถาวรนั้น

(3) เงินปันผล[**********] (Dividends)

เงินปันผลที่จ่ายโดยบริษัทซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น อย่างไรก็ตาม เงินปันผลนั้นอาจเก็บภาษีได้ในรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งบริษัทผู้จ่ายเงินปันผลเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายของรัฐนั้น แต่ถ้าผู้รับเป็นเจ้าของผลประโยชน์ในเงินปันผล ภาษีที่เรียกเก็บจะต้องไม่เกิน 15% ของจำนวนเงินปันผลทั้งหมด

(4) ดอกเบี้ย[**********] (Interests)

ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งและจ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น อย่างไรก็ตาม อาจเก็บภาษีในดอกเบี้ยนั้นได้ในรัฐที่ดอกเบี้ยนั้นเกิดขึ้นตามกฎหมายของรัฐนั้น และในกรณีที่ผู้รับเป็นเจ้าของผลประโยชน์ของดอกเบี้ยภาษีที่เรียกเก็บจะต้องไม่เกิน

(ก) 10% ของจำนวนดอกเบี้ยทั้งหมด กรณีที่ดอกเบี้ยนั้นรับโดยสถาบันการเงินใด ๆ (รวมถึงบริษัทประกันภัย)

(ข) 15% ของจำนวนดอกเบี้ยทั้งหมดในกรณีอื่น

อย่างไรก็ตาม ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งและจ่ายให้แก่รัฐบาลของรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งจะได้รับยกเว้นภาษีในรัฐผู้ทำสัญญาที่กล่าวถึงรัฐแรกนั้น

(5) ค่าสิทธิ (Royalties)[**********]

ค่าสิทธิที่เกิดขึ้นในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งและจ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น อย่างไรก็ตาม อาจเก็บภาษีในค่าสิทธินั้นได้ในรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งค่าสิทธินั้นเกิดขึ้น

วิสาหกิจดังกล่าวดำเนินธุรกิจในอีกรัฐหนึ่งนั้นโดยผ่านทางนายหน้า ตัวแทนการค้าทั่วไป หรือตัวแทนอื่นใดที่มีสถานภาพเป็นอิสระ ซึ่งบุคคลเช่นนั้นได้กระทำการอันเป็นปกติในธุรกิจของตน

[**********] เงินปันผล หมายถึง เงินได้จากหุ้น หุ้นเหมืองแร่ หุ้นผู้ก่อตั้ง หรือสิทธิอื่นๆอันมีส่วนร่วมอยู่ในผลกำไรซึ่งมิใช่สิทธิเรียกร้องในหนี้ รวมทั้งเงินได้จากสิทธิอื่นๆในบริษัทซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของการจัดเก็บภาษีเช่นเดียวกับเงินได้จากหุ้นตามกฎหมายของรัฐซึ่งบริษัทที่ทำการแบ่งให้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่

[**********] ดอกเบี้ย หมายถึง เงินได้จากสิทธิเรียกร้องหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันจำนองหรือไม่ และไม่ว่าจะมีสิทธิร่วมกันในผลกำไรของลูกหนี้หรือไม่ และโดยเฉพาะเงินได้จากหลักทรัพย์รัฐบาลและเงินได้จากพันธบัตรหรือหุ้นกู้ รวมทั้งพรีเมี่ยมและรางวัลอันผูกพันกับหลักทรัพย์ พันธบัตรหรือหุ้นกูเช่นว่านั้น รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกับเงินได้จากการให้กู้ยืมเงินตามกฎหมายภาษีอากรของรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งเงินได้นั้นเกิดขึ้น เบี้ยปรับสำหรับการชำระที่เกินกำหนดเวลาจะไม่ถือว่าเป็นดอกเบี้ยตามความประสงค์ของข้อนี้

[**********] ค่าสิทธิ หมายถึง การจ่ายไม่ว่าชนิดใดๆที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนเพื่อการจำหน่ายหรือการใช้ หรือสิทธิในการใช้ลิขสิทธิ์ใดๆ ในงานวรรณกรรม ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์ รวมทั้งฟิลม์ภาพยนตร์หรือฟิลม์หรือเทปที่ใช้สำหรับการกระจายเสียงของวิทยุหรือโทรทัศน์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แบบหรือหุ่นจำลอง แผนผัง สูตรลับหรือกรรมวิธีลับใด ๆ หรือเพื่อการใช้หรือสิทธิในการใช้อุปกรณ์ทางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมหรือวิทยาศาสตร์หรือเพื่อข้อสนเทศเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมหรือทางวิทยาศาสตร์

ตามกฎหมายของรัฐนั้น แต่ถ้าผู้รับค่าสิทธิเป็นเจ้าของผลประโยชน์ในค่าสิทธินั้น ภาษีที่เรียกเก็บจะต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของจำนวนค่าสิทธิทั้งสิ้น

(6) ผลได้จากทุน (Capital Gain)

ผลได้ที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งได้รับจากการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในข้อ (ก) ข้างต้น และตั้งอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง อาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น

สำหรับสังหาริมทรัพย์นั้นผลได้จากการจำหน่ายสังหาริมทรัพย์อันเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินธุรกิจของสถานประกอบการถาวรซึ่งวิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งมีอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง หรือสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับฐานประกอบการประจำซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งมีอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอักรัฐหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ในการให้บริการส่วนบุคคลที่เป็นอิสระรวมทั้งผลได้จากการจำหน่ายสถานประกอบการถาวรเช่นว่านั้น (โดยลำพังหรือรวมกับวิสาหกิจทั้งหมด) หรือฐานประกอบการประจำเช่นว่านั้น อาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น

ผลได้ที่วิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งได้รับจากการจำหน่ายยานพาหนะทางน้ำ ยานพาหนะทางบกหรืออากาศยานที่ใช้ในการจราจรระหว่างประเทศหรือสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับยานพาหนะทางน้ำหรืออากาศยานหรือยานพาหนะทางบกเช่นว่านั้น จะเก็บภาษีได้เฉพาะในรัฐนั้น

ผลได้จากการจำหน่ายสินทรัพย์ใด ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้นให้เก็บภาษีได้เฉพาะแต่ในรัฐผู้ทำสัญญาซึ่งผู้จำหน่ายมีถิ่นที่อยู่

(7) บริการส่วนบุคคลที่เป็นอิสระ (Independent Service Provider)

เงินได้ที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง ได้รับในส่วนที่เกี่ยวกับบริการวิชาชีพ[**********] หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นอิสระให้เก็บภาษีได้เฉพาะในรัฐนั้น เว้นแต่ผู้นั้นมีอยู่เป็นปกติซึ่งฐานประกอบการประจำในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งเพื่อความมุ่งประสงค์ในการประกอบกิจกรรมของผู้นั้น สำหรับรอบระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลากันถึงหรือมากกว่า 183 วันภายในระยะเวลา 12 เดือนใด ๆ ในกรณีเช่นว่านั้นเงินได้เฉพาะที่เกิดขึ้นจากฐานประกอบการประจำนั้นอาจจะเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น

(8) บริการส่วนบุคคลที่ไม่เป็นอิสระ (Dependent Service Provider)

เงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งได้รับในส่วนที่เกี่ยวกับการจ้างงานจะเก็บภาษีได้เฉพาะในรัฐนั้น เว้นแต่การจ้างงานนั้นได้กระทำในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง หากมีการจ้างงานเช่นว่านั้น ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการนั้น อาจเก็บภาษีได้ในอีกรัฐหนึ่งนั้น

[**********] คำว่า "บริการวิชาชีพ" ให้รวมถึงโดยเฉพาะกิจกรรมอิสระด้านวิทยาศาสตร์ วรรณคดี ศิลปะ การศึกษาหรือการสอน รวมทั้งกิจกรรมอิสระของแพทย์ ทันตแพทย์ ทนายความ วิศวกร สถาปนิกและนักบัญชี

อย่างไรก็ตาม ค่าตอบแทนที่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งได้รับในส่วนที่เกี่ยวกับการจ้างงานที่กระทำในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งจะเก็บภาษีได้เฉพาะในรัฐผู้ทำสัญญาที่กล่าวถึงรัฐแรกตามกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้รับอยู่ในอีกรัฐหนึ่งนั้นชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลา ซึ่งรวมกันไม่เกินกว่า 183 วัน ภายในระยะเวลา 12 เดือนใด ๆ

(ข) ค่าตอบแทนนั้นจ่ายโดย หรือในนามของนายจ้างผู้ซึ่งมิได้เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในอีกรัฐหนึ่ง และ

(ค) ค่าตอบแทนนั้นมิได้ตกเป็นภาระแก่สถานประกอบการถาวรหรือฐานประกอบการประจำ ซึ่งนายจ้างมีอยู่ในอีกรัฐหนึ่ง

3.2 การขจัดภาษีซ้อน[53]

3.2.1 การขจัดภาษีซ้อนใน สปป. ลาว

ในกรณีผู้มีถิ่นที่อยู่ใน ส.ป.ป.ลาว ได้รับเงินได้ซึ่งตามบทบัญญัติของความตกลงนี้อาจเก็บภาษีได้ในประเทศไทย ส.ป.ป.ลาว จะยอมให้หักออกจากภาษีลาวที่เก็บจากเงินได้ของผู้มีถิ่นที่อยู่นั้นจำนวนเท่ากับภาษีที่ได้ชำระในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การหักเช่นว่านั้นจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนภาษีลาวที่คำนวณได้ก่อนยอมให้มีการหักตามจำนวนที่เหมาะสมจากรายการเงินได้นั้น

ในกรณีเงินได้นั้นเกิดขึ้นจากประเทศไทยเป็นเงินปันผลจ่ายโดยบริษัทซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยให้แก่บริษัทซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ใน ส.ป.ป.ลาว และถือหุ้นไม่น้อยกว่า 25% ของหุ้นของบริษัทผู้จ่ายเงินปันผล เครดิตจะต้องคำนึงถึงภาษีที่ชำระให้แก่ประเทศไทย โดยบริษัทที่จ่ายเงินปันผลในส่วนที่เกี่ยวกับเงินได้นั้น

คำว่า "ภาษีที่ได้ชำระในประเทศไทย" จะถือว่ารวมถึงจำนวนของซึ่งควรจะต้องเสียในประเทศไทยหากไม่ได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนให้ภายใต้กฎหมายส่งเสริมพิเศษเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งมีผลบังคับใช้อยู่ในวันลงนามในความตกลงนี้ หรือซึ่งอาจ มีการประกาศเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางส่วนหรือประกาศในภายหลัง

3.2.2 การขจัดภาษีซ้อนในประเทศไทย

หากผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับเงินได้ซึ่งตามบทบัญญัติของความตกลงนี้อาจเก็บภาษีได้ใน ส.ป.ป.ลาว ประเทศไทยจะยอมให้หักออกจากภาษีไทยที่เก็บจากเงินได้ของผู้ที่มีถิ่นที่อยู่นั้นจำนวนเท่ากับภาษีที่ได้ชำระใน ส.ป.ป.ลาว อย่างไรก็ตาม การหักเช่นว่านั้นจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนภาษีไทยที่คำนวนได้ก่อนยอมให้มีการหักตามจำนวนที่เหมาะสมจากรายการเงินได้นั้น

[53] ข้อตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างไทย-ลาว, ข้อ 23.

ในกรณีเงินได้นั้นเกิดขึ้นจาก ส.ป.ป.ลาว เป็นเงินปันผลจ่ายโดยบริษัทซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ใน ส.ป.ป.ลาว ให้แก่บริษัทซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย และถือหุ้นไม่น้อยกว่า 25% ของหุ้นของบริษัทผู้จ่ายเงินปันผล เครดิตจะต้องคำนึงถึงภาษีที่ชำระให้แก่ ส.ป.ป.ลาว โดยบริษัทที่จ่ายเงินปันผลในส่วนที่เกี่ยวกับเงินได้นั้น

คำว่า "ภาษีที่ได้ชำระใน ส.ป.ป.ลาว" จะถือว่ารวมถึงจำนวนของซึ่งควรจะต้องเสียใน ส.ป.ป.ลาว หากไม่ได้รับการ ยกเว้นหรือลดหย่อนให้ภายใต้กฎหมายส่งเสริมพิเศษเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของ ส.ป.ป.ลาว ซึ่งมีผลบังคับใช้อยู่ในวันลงนามในความตกลงนี้ หรือซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางส่วนหรือประกาศเพิ่มเติมในภายหลัง

4. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับภาษีทั่วไป (เช่น ภาษีกำไร ภาษีรายได้ ภาษีเหมาจ่าย ภาษีสิ่งแวดล้อม) ได้แก่ กรมภาษี กระทรวงการคลัง ส่วนหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับภาษีศุลกากร ได้แก่ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

บทที่ 9
กฎหมายว่าด้วยการเงินและการธนาคารของ สปป. ลาว

1. <u>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</u>

(1) กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่ง สปป. ลาว (Law on the Bank of the Lao PDR) เลขที่ 05/95/สพช ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2538 (“**กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่ง สปป. ลาว**”)

(2) กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ (Law on Commercial Banks) เลขที่03/สพช ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2549 (“**กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์**”)

(3) ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ (Decree on Implementation of the Law on Commercial Banks) เลขที่ 275/นย ลงวันที่ 25 กันยายน 2552 (“**ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์**”)

(4) ดำรัสว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว (Decree on the Establishment and Activity of the Bank of the Lao PDR) เลขที่ 40/นย ลงวันที่ 6 เมษายน 2543 (“**ดำรัสว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว**”)

(5) ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ (Decree on Pawn Shops) เลขที่ 10/นย ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 (“**ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ**”)

(6) กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Law on Anti-Money Laundering and Counter-Financing of Terrorism)เลขที่ 50/สพช ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 (“**กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย**”)

(7) ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม (Decree on Microfinance Institutions) เลขที่ 460/ลบ ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2555 (“**ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม**”)

(8) ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ (Decree on Credits Leasing) เลขที่ 11/นย ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2542 (“**ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ**”)

(9) ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์ (Directive on Management of Credits and Savings Cooperatives) เลขที่ 03/ทหล ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2551 (“**ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์**”)

(10) แนวปฏิบัติตามดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ (Guidelines for Implementation of the Decree on Pawn Shops) เลขที่ 01/ทหล ลงวันที่ 8 มกราคม 2546 (“**แนวปฏิบัติตามดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ**”)

(11) ระเบียบเกี่ยวกับการชำระและการใช้ทุนจดทะเบียนของสถาบันการเงิน (Regulations Governing Payment and Utilization of Registered Capital by Financial Institutions) เลขที่ 01/ทหล ลงวันที่ 23 ตุลาคม 2555 ("**ระเบียบเกี่ยวกับการชำระและการใช้ทุนจดทะเบียนของสถาบันการเงิน**")

(12) แนวปฏิบัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน (Guidelines for Reporting of Transactions Suspected of Being Money Laundering) เลขที่ 66/นตฟง ลงวันที่ 15 ตุลาคม 2550 ("**แนวปฏิบัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าฟอกเงิน**")

(13) แจ้งการ เรื่อง การพักการขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว เป็นการชั่วคราว (Notification Re: Temporary Suspension of the Application for Establishment of a Commercial Bank in the Lao PDR) เลขที่ 356/กคท ลงวันที่ 21 พฤษภาคม 2557 ("**แจ้งการพักการขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว**")

2. ธนาคารแห่ง สปป. ลาว

ธนาคารแห่ง สปป. ลาว มีบทบาทในการควบคุมดูแลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินทั่วประเทศ พร้อมทั้งออกกฎหมาย กฎ และระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ทั้งนี้ ปัจจุบันธนาคารแห่ง สปป. ลาว มีสาขาทั้งสิ้น 4 สาขา[1] ได้แก่ สาขาอุดมไซ สาขาสะหวันนะเขต สาขาหลวงพระบาง และสาขาจำปาสัก

2.1 โครงสร้างคณะกรรมการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

คณะกรรมการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว นั้นประกอบไปด้วยสมาชิกตั้งแต่ 7-9 ท่าน ดังนี้[2]

(1) รองนายกรัฐมนตรีแห่ง สปป. ลาว เป็นประธาน

(2) ผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป. ลาว เป็นรองประธาน

(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธาน

(4) รองผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป. ลาว เป็นกรรมการ

(5) กรรมการอื่นอีก 3-5 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ทางด้านกสิกรรม อุตสาหกรรม การค้า การธนาคาร และการเงินที่คัดเลือกจากหน่วยงานอื่น ๆ มาเป็นกรรมการ

[1] ธนาคารแห่ง สปป. ลาว. *สาขาต่าง ๆ ของธนาคารแห่ง สปป. ลาว*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bol.gov.la/laoweb/index.php. 16 มิถุนายน 2558.

[2] กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 10 - 11.

2.2 การดำเนินกิจการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

ธนาคารแห่ง สปป. ลาว มีฐานะเป็นเลขาธิการของรัฐบาลในการบริหารจัดการด้านการเงินในระดับมหภาค รวมถึงการเช่าสินเชื่อของธนาคารทั่วประเทศ พร้อมส่งเสริมและรักษาเสถียรภาพของเงินกีบทั้งในประเทศและนอกประเทศเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของกลไกการชำระเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของระบบธนาคาร ซึ่งจะทำให้ระบบการเงินและระบบสินเชื่อของ สปป. ลาว ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการควบคุมกระแสเงินให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ สปป. ลาว[3]

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่ง สปป. ลาว นั้น ธนาคารแห่ง สปป. ลาว มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้[4]

(1) มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการออกธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ตามที่รัฐบาลอนุมัติ พร้อมทั้งบริหารจัดการเงินสดหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ

(2) บริหารเงินตราในระดับมหภาค เป็นธนาคารของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน และเป็นผู้ให้กู้ยืมรายสุดท้ายแก่ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินนโยบายด้านการเงิน

(3) ดำเนินนโยบายควบคุมเงินตราต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยน

(4) ออกพันธบัตรของตนเพื่อดำเนินนโยบายด้านการเงิน ซื้อและขายพันธบัตรโดยตรงกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน

(5) อนุมัติการจัดตั้งสาขาของธนาคารแห่ง สปป. ลาว ธนาคารพาณิชย์ในประเทศ ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ สถาบันการเงิน ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตนตามการอนุมัติของรัฐบาล

(6) บริหารจัดการและตรวจตราการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตน เพื่อรับประกันความมั่นคงและการพัฒนาของระบบธนาคาร และสถาบันการเงินดังกล่าว

(7) รักษาและบริหารจัดการเงินสำรองเงินตราต่างประเทศ

(8) เก็บ รวมรวม และวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจและการเงิน เงินตรา และการดำเนินงานของธนาคารและสถาบันการเงินจากบุคคลและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายด้านการเงิน และงานของกลุ่มธนาคาร

(9) รายงานและเสนอความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ เงินตรา การธนาคารต่อรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ

(10) บริหารจัดการและปรับให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเป็นไปตามแผนที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาล

[3] กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 3.

[4] กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 4 - 5.

(11) เป็นตัวแทนของรัฐบาลในสถาบันการเงินระหว่างประเทศ เพื่อประสานงาน ให้ความร่วมมือ และลงนามในสัญญาเกี่ยวกับการเงินและเงินตราที่ทำขึ้นกับต่างประเทศ และกับองค์การการเงินระหว่างประเทศ ตามที่รัฐบาลมอบหมาย

(12) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐบาลมอบหมาย

3. ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน

ปัจจุบัน สปป. ลาว มีธนาคารพาณิชย์ทั้งสิ้น 39 แห่ง ประกอบไปด้วย (1) ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ 3 แห่ง (2) ธนาคารเฉพาะกิจ 1 แห่ง (3) ธนาคารพาณิชย์ร่วมทุนระหว่างรัฐ 3 แห่ง (4) ธนาคารเอกชน 7 แห่ง (5) ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ 5 แห่ง และ (6) สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ 20 แห่ง[5] ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ได้วางหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

(1) ผู้ใดหรือองค์กรใดประสงค์จะจัดตั้งธนาคารพาณิชย์จะต้องยื่นคำร้องต่อธนาคารแห่ง สปป. ลาว ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ประสงค์จะจัดตั้งสาขาหรือบริษัทลูกขึ้นใน สปป. ลาว จะต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลภายในประเทศตนเสียก่อน[6]

(2) ธนาคารพาณิชย์ต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำหนึ่งแสนล้านกีบ (หรือประมาณสี่ร้อยล้านบาท) ส่วนสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว ต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำสาขาละ ห้าหมื่นล้านกีบ (หรือประมาณสองร้อยล้านบาท)[7]

(3) ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดตั้งขึ้นและดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ เว้นแต่ บริษัทจำกัดผู้เดียว[8] (บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียว)

ทั้งนี้ ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตในการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ คือ ธนาคารแห่ง สปป. ลาว[9]

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2557 ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ได้ออกแจ้งการ เรื่อง การพักการขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว เป็นการชั่วคราว ตามแจ้งการดังกล่าว ธนาคารแห่ง สปป. ลาว จะพักการพิจารณาอนุญาตการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ซึ่งร้องขอโดยบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มิใช่ธนาคารพาณิชย์เป็นการชั่วคราว โดยมีผลตั้งแต่ปี 2557 ถึง 2559 เพื่อทบทวนและประเมินผลธนาคารพาณิชย์ที่จัดตั้งขึ้นใน สปป. ลาว ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดนโยบายและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงระบบธนาคารพาณิชย์ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมของ สปป. ลาว และภูมิภาค พัฒนาระบบธนาคารพาณิชย์ให้

[5] ธนาคารแห่ง สปป. ลาว. ธนาคารต่าง ๆ ในลาว (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:
http://www.bol.gov.la/Otherbanks/bank%20in%20lao%20PDR%204.2015.htm (วันที่ค้นข้อมูล: 16 มิถุนายน 2558).

[6] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 10.

[7] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 13.

[8] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 17.

[9] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 12.

เข้มแข็งและมั่นคง ทัดเทียมระบบธนาคารพาณิชย์ในภูมิภาคและทั่วโลก อย่างไรก็ดี แจ้งการดังกล่าวมิได้พักการพิจารณาจัดตั้งสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศหรือธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ซึ่งยังคงมีการพิจารณาตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายตามปรกติ[10]

3.1 ประเภทกิจการของธนาคารพาณิชย์

กิจการของธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจการธนาคาร และธุรกิจด้านการเงิน[11] โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1.1 ธุรกิจการธนาคาร[12]

ธุรกิจการธนาคาร ประกอบด้วย

(1) การรับฝากเงินประเภทต่าง ๆ เช่น เงินฝากเผื่อเรียก เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากมีกำหนดระยะเวลาสามเดือน หกเดือน หนึ่งปี และเกินหนึ่งปี ไม่ว่าจะมีดอกเบี้ย หรือไม่มีดอกเบี้ย

(2) การเช่าสินเชื่อโดยการให้กู้ยืมเงินระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมถึงการซื้อลดและรับช่วงซื้อลดตราสารเปลี่ยนมือ และการค้ำประกัน ส่วนการเช่าสินเชื่อในรูปแบบอื่น ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว ก่อน

(3) ให้บริการรับชำระและเรียกเก็บค่าบริการต่าง ๆ

(4) ออกและบริหารช่องทางในการชำระเงิน เช่น เช็ค และบัตรชำระเงินประเภทต่าง ๆ

(5) ซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

(6) ให้บริการเก็บรักษาเอกสารและวัตถุมีค่าเพื่อความปลอดภัย

3.1.2 ธุรกิจด้านการเงิน[13]

ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินธุรกิจด้านการเงินภายในขอบเขต ดังต่อไปนี้

(1) ออกและซื้อขายหลักทรัพย์

(2) เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์

(3) ทำธุรกิจประกันภัย

(4) ทำธุรกิจให้เช่าการเงิน

(5) บริการให้คำปรึกษาด้านการเงิน

(6) บริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการลงทุน

[10] แจ้งการพักการขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว

[11] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 40.

[12] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 41.

[13] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 42.

(7) ค้ำประกันการจำหน่ายและซื้อขายหลักทรัพย์

(8) ดำเนินธุรกิจทางด้านการเงินอื่น ๆ ตามระเบียบการของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

ทั้งนี้ การประกอบธุรกิจให้เช่า ธุรกิจประกันภัย และธุรกิจเกี่ยวกับการค้ำประกันการจำหน่ายและการซื้อขายหลักทรัพย์นั้น ต้องมีการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่เพื่อดำเนินกิจการดังกล่าว

นอกจากนี้ ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ ได้กำหนดเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจด้านการเงินของธนาคารพาณิชย์ไว้ว่า ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีสถานะทางการเงินดี และสามารถปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพ รวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจด้านการเงินได้เป็นอย่างดี

3.1.3 ข้อห้ามในการดำเนินธุรกิจ

ข้อห้ามในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ มีดังต่อไปนี้[14]

(1) ดำเนินธุรกิจหรือร่วมทำธุรกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะทำให้ธนาคารนั้น ๆ หรือผู้อื่นมีฐานะเป็นผู้ควบคุมตลาดเงินตรา ตลาดทุน หรือตลาดเงินตราต่างประเทศ

(2) ทำธุรกรรมที่มีลักษณะเป็นการปั่นป่วนหรือก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบอย่างไม่ยุติธรรม ระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันหรือต่อภาคส่วนอื่น ๆ

(3) กำหนดเงื่อนไขใด ๆ ให้บุคคลหรือนิติบุคคลกระทำการอันมีลักษณะไม่ถูกต้อง หรือไม่เป็นไปตามที่กฎหมายอนุญาต ก่อนการใช้บริการธนาคารพาณิชย์นั้นเองหรือธนาคารในเครือของตน

(4) ซื้อทรัพย์สินของบริษัทในเครือ หรือซื้อหลักทรัพย์ที่บริษัทในเครือของตนได้ค้ำประกันการจำหน่ายในช่วงปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ บริษัทที่จะถือว่าเป็นบริษัทในเครือของธนาคารพาณิชย์นั้น ต้องเป็นบริษัทที่ธนาคารพาณิชย์ถือหุ้นในจำนวนที่เพียงพอซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ มีอำนาจควบคุมการบริหารจัดการธุรกิจของบริษัทดังกล่าว

(5) เช่าสินเชื่อเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อหลักทรัพย์ที่ตนหรือบริษัทในเครือ ค้ำประกันการจำหน่าย

3.2 ประเภทธุรกิจของสถาบันการเงิน

เนื่องจากปัจจุบันการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจใน สปป. ลาว ได้มีการพัฒนาและขยายตัวเป็นอย่างมาก ซึ่งรวมถึงการขยายตัวของธุรกิจด้านสถาบันการเงินด้วย โดยปัจจุบันใน สปป. ลาว มีจำนวนสถาบันการเงินที่

[14] กฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์, มาตรา 43.

ได้รับการขึ้นทะเบียนต่อกรมคุ้มครองสถาบันการเงิน ธนาคารแห่ง สปป. ลาว อย่างถูกต้อง จำนวน 137 แห่ง[15] และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกอย่างมากในอนาคต

ปัจจุบันมีสถาบันการเงินที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ โรงรับจำนำ บริษัทเช่าสินเชื่อ สถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับฝากเงิน สถาบันการเงินขนาดย่อมที่ไม่รับฝากเงิน โครงการการเงินขนาดย่อม สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ และบริษัทโอนเงินระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานบางประเภทที่กรมคุ้มครองสถาบันการเงินอนุญาตให้มีการจดทะเบียนจัดตั้งเพื่อรับรู้ถึงการรวมกลุ่มของบุคคลสำหรับการดำเนินกิจกรรมในลักษณะของสถาบันการเงิน แต่ยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบการใด ๆ ที่รับรองผลทางกฎหมายของหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งได้แก่ กองทุนพัฒนาเศรษฐกิจ เขต 4 บุงกวง และสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงาน

3.2.1 โรงรับจำนำ

การจะดำเนินธุรกิจโรงรับจำนำนั้นต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว หรือ สาขาธนาคารแห่ง สปป. ลาว และได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ จึงจะสามารถดำเนินกิจการโรงรับจำนำได้[16] นอกจากนี้ เพื่อเป็นการรับประกันถึงความปลอดภัยต่อทรัพย์สินที่นำมาจำนำนั้น โรงรับจำนำยังต้องมีสถานที่ตั้งที่เหมาะสม มีอาคารที่ได้มาตรฐาน มีห้องนิรภัยที่สามารถกันไฟไหม้ได้อย่างน้อย 2 ชั่วโมงขึ้นไป และมีอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็น

ผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบธุรกิจโรงรับจำนำนั้นต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้[17]

(1) มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป

(2) มีคุณสมบัติดี ไม่เคยได้รับโทษทางอาญาในฐานลักทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอกทรัพย์มาก่อน

(3) มีฐานะทางการเงินดี มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของประชาชนและการปกครองท้องถิ่น

ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำของการดำเนินธุรกิจโรงรับจำนำนั้น ต้องไม่น้อยกว่าห้าสิบล้านกีบ ซึ่งประกอบไปด้วยเงินสดและวัตถุมีค่าที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำได้แล้ว จะต้องนำเงินค้ำประกันจำนวนร้อยละ 10 ของทุนจดทะเบียนมาฝากไว้ในบัญชีเงินฝากของตนที่เปิดอยู่กับธนาคารแห่ง สปป. ลาว สาขาธนาคารแห่ง สปป. ลาว หรือธนาคารที่ได้รับมอบสิทธิจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว โดยไม่สามารถถอนเงินค้ำประกันดังกล่าวตลอดระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ[18] และโรงรับจำนำสามารถใช้ทุนจดทะเบียนได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 90 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด

[15] ข้อมูล ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2015.

[16] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 3.

[17] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 4.

[18] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 6.

ในการดำเนินธุรกิจโรงรับจำนำต้องมีการทำสัญญาจำนำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ตามแบบพิมพ์ที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว กำหนดไว้[19] และจะรับจำนำได้เฉพาะสกุลเงินกีบเท่านั้น ทั้งนี้ โรงรับจำนำจะสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยจากการจำนำได้สูงกว่าดอกเบี้ยเงินกู้สูงสุดของธนาคารพาณิชย์ของรัฐ ไม่เกินร้อยละ 3 ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารพาณิชย์ของรัฐไม่เท่ากัน โรงรับจำนำสามารถเลือกเอาอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ของรัฐที่สูงที่สุดก็ได้ และการคำนวณดอกเบี้ยให้คำนวณเป็นรายวัน ตามจำนวนวันที่รับจำนำจริง[20]

ในการดำเนินธุรกิจโรงรับจำนำนั้น มีข้อห้ามในการดำเนินธุรกิจดังต่อไปนี้[21]

(1) ทำสัญญาจำนำกับบุคคลที่ไร้ความสามารถ เช่น บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

(2) รับจำนำทรัพย์ของรัฐ ทรัพย์ของบุคคลที่สาม เว้นเสียแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของทรัพย์ วัตถุโบราณที่เป็นทรัพย์สมบัติของชาติ อาวุธ สารพิษทุกชนิด และวัตถุต้องห้ามหรือทรัพย์ที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(3) คิดดอกเบี้ยทบต้น

(4) ดำเนินธุรกิจอื่นในโรงรับจำนำ

(5) ให้ลูกค้ารายหนึ่งจำนำเกินกว่าอัตราส่วนที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว กำหนดในแต่ละระยะ ซึ่งในปัจจุบัน โรงรับจำนำสามารถให้ลูกค้ารายหนึ่งจำนำทรัพย์ได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 20 ของทุนจดทะเบียน

(6) นำทรัพย์จำนำออกจากโรงรับจำนำ เพื่อหาผลประโยชน์ทางอื่น หรือนำไปเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิม

ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น กฎหมายห้ามมิให้โรงรับจำนำรับจำนำทรัพย์สินซึ่งได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่โรงรับจำนำรับจำนำทรัพย์ด้วยความสุจริตโดยไม่ทราบว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาอย่างผิดกฎหมายนั้น[22] เจ้าของทรัพย์ที่แท้จริงหากต้องการที่จะได้ทรัพย์คืน ก็ต้องชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้โรงรับจำนำอย่างครบถ้วนเสียก่อน โดยเจ้าของทรัพย์มีสิทธิที่จะฟ้องเอาเงินต้นและดอกเบี้ยดังกล่าวจากผู้จำนำได้ แต่ในกรณีที่โรงรับจำนำรู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ยังคงรับจำนำไว้[23] ในกรณีนี้ เจ้าของทรัพย์มีสิทธิที่จะเอาทรัพย์คืนโดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนความเสียหายใด ๆ ให้แก่โรงรับจำนำ ทั้งนี้ โรงรับจำนำอาจไล่เบี้ยเอาจากผู้จำนำได้แต่ไม่มีสิทธิฟ้องร้องต่อศาล และทั้งผู้จำนำและโรงรับจำนำอาจมีโทษทางอาญาด้วย

[19] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 7.

[20] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 9.

[21] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 13.

[22] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 17.

[23] ดำรัสว่าด้วยโรงรับจำนำ, มาตรา 18.

3.2.2 บริษัทเช่าสินเชื่อ

ภายใต้ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ ได้มีการกำหนดนิยามของการเช่าสินเชื่อว่า หมายถึง การเช่าซึ่งมีกำหนดเวลาเบื้องต้นตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ซึ่งผู้เช่าเป็นผู้กำหนดทรัพย์และคัดเลือกผู้ให้เช่า โดยไม่คำนึงถึงความสามารถหรือความยินยอมของผู้ให้เช่า ทั้งนี้ สัญญาใด ๆ อาจเป็นการเช่าสินเชื่อได้โดยไม่ขึ้นอยู่กับว่าการชำระค่าเช่านั้นมีมูลค่าเทียบเท่าการชำระมูลค่าทั้งหมดของทรัพย์ หรือเป็นการชำระเพียงมูลค่าของส่วนที่สำคัญของทรัพย์นั้น และไม่ขึ้นอยู่กับว่าผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์หรือเช่าต่อ ไม่ว่าจะเป็นราคาที่แน่นอนหรือให้จ่ายเป็นค่าเช่าก็ตาม[24] จากนิยามของการเช่าสินเชื่อดังกล่าว แม้ว่าการเช่าสินเชื่อต้องมีกำหนดเวลาตามสัญญาเบื้องต้นตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่ในทางปฏิบัติผู้เช่าอาจชำระสินเชื่อครบจำนวนก่อนระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาได้

บริษัทเช่าสินเชื่อ เป็นสถาบันการเงินอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล[25] (ยกเว้นกรณีบริษัทจำกัดผู้เดียวที่ไม่สามารถประกอบธุรกิจนี้ได้แม้ว่าจะเป็นนิติบุคคล) จึงจะสามารถดำเนินธุรกิจให้เช่าสินเชื่อได้ และต้องมีผู้เริ่มก่อการอย่างน้อย 5 ท่าน โดยต้องมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ที่มีประสบการณ์ทางด้านการบริการการเงินอย่างน้อย 1 ท่าน การประกอบธุรกิจบริษัทเช่าสินเชื่อนี้ไม่มีข้อจำกัดสำหรับบุคคลหรือนิติบุคคลต่างประเทศ ดังนั้น นักลงทุนต่างประเทศสามารถเข้ามาลงทุนประกอบกิจการให้เช่าสินเชื่อได้ ทั้งนี้ นิติบุคคลใด ๆ เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจแล้วจะสามารถดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับธุรกิจเช่าสินเชื่อได้ เช่น การซื้อทรัพย์สินโดยมีวัตถุประสงค์ให้เช่า การจัดหาทรัพย์สินให้ผู้เช่าด้วยสัญญาเช่า การขายหรือโอนทรัพย์ให้ผู้เช่าหรือบุคคลที่สามในอายุของสัญญาเช่าหรือในระยะสุดท้ายของอายุสัญญา และได้รับการค้ำประกันในการทำสัญญา ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า “การเช่าสินเชื่อ” นี้มีลักษณะเหมือนกับธุรกิจ “ลีสซิ่ง” ในประเทศไทย

นิติบุคคลที่จะขออนุญาตจัดตั้งบริษัทเช่าสินเชื่อนั้นจะต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำห้าร้อยล้านกีบ และต้องมีฐานะการเงินมั่นคง รวมถึงมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ[26] ทั้งนี้ ในกรณีของธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการจะจัดตั้งบริษัทให้เช่าสินเชื่อ ธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่ แยกต่างหากและมีความเป็นอิสระทางการเงินจากธนาคารพาณิชย์[27] ธนาคารพาณิชย์ที่ได้จัดตั้งบริษัทเช่าสินเชื่อหรือเข้าร่วมหุ้นในบริษัทเช่าสินเชื่อไม่มีสิทธิให้สิทธิพิเศษทางด้านการเงินหรือการบริการแก่บริษัทเช่าสินเชื่อที่ตนจัดตั้งขึ้นหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนนั้น โดยธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติและให้บริการแก่บริษัทเช่าสินเชื่อที่ตนจัดตั้งขึ้นหรือเข้าหุ้นส่วนเช่นเดียวกับลูกค้าทั่วไป[28]

[24] ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ, มาตรา 2.

[25] ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ, มาตรา 10.

[26] ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ, มาตรา 11.

[27] ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ, มาตรา 12.

[28] ดำรัสว่าด้วยการเช่าสินเชื่อ, มาตรา 13.

3.2.3 สถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับฝากเงิน

สถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับฝากเงิน คือ สถาบันการเงินที่ระดมเงินฝากจากประชาชน และปล่อยเงินกู้ขนาดย่อม* รวมถึงให้การบริการทางการเงินขนาดย่อมอื่น ๆ[29] ในส่วนของการจัดตั้งสถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับฝากเงินนั้น บุคคลหรือนิติบุคคลต่างประเทศสามารถร่วมทุนกับบุคคลหรือนิติบุคคลลาว ในอัตราส่วนที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาวกำหนด เพื่อจัดตั้งได้[30] แต่ในปัจจุบันยังไม่มีระเบียบการใดที่ออกมากำหนดอย่างเฉพาะเจาะจงถึงอัตราส่วนดังกล่าว นอกจากนี้ รูปแบบการจัดตั้งสถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับฝากเงินนั้นต้องอยู่ภายใต้รูปแบบของบริษัท (ยกเว้นรูปแบบบริษัทจำกัดผู้เดียว) และต้องมีทุนจดทะเบียนต่ำสุดสามพันล้านกีบ

สถาบันการเงินขนาดย่อมที่รับฝากเงินนั้น มีสิทธิและความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้[31]

(1) รับฝากเงินแบบออมทรัพย์ เงินฝากแบบมีกำหนด และเงินฝากอื่น ๆ จากประชาชนทั่วไปตามการอนุญาตของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(2) ปล่อยเงินกู้ขนาดย่อม

(3) ให้บริการอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว อนุญาต

3.2.4 สถาบันการเงินขนาดย่อมที่ไม่รับฝากเงิน

สถาบันการเงินขนาดย่อมที่ไม่รับฝากเงิน คือ สถาบันการเงินที่ระดมทุนในรูปแบบการกู้ยืมเงินหรือจากการรับความช่วยเหลือโดยไม่มีค่าตอบแทนจากภายในและต่างประเทศ และปล่อยเงินกู้ขนาดย่อม[32] โดยในการดำเนินธุรกิจนั้นสามารถดำเนินภายใต้รูปแบบของบริษัท[33] (ยกเว้นบริษัทจำกัดผู้เดียว) และต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำสองร้อยล้านกีบ[34] ทั้งนี้ สถาบันการเงินขนาดย่อมที่ไม่รับฝากเงินนั้นเป็นธุรกิจสงวนไว้สำหรับคนสัญชาติลาวเท่านั้น ดังนั้น บุคคลหรือนิติบุคคลต่างชาติจึงไม่สามารถเข้ามาดำเนินธุรกิจนี้ในลาวได้

สถาบันการเงินขนาดย่อมที่ไม่รับฝากเงินสามารถดำเนินธุรกิจ ดังต่อไปนี้[35]

(1) ปล่อยเงินกู้ขนาดย่อมเป็นเงินกีบให้แก่ลูกค้าของตน

---

* เงินกู้ขนาดย่อม หมายถึง เงินกู้ที่มีวงเงินกู้ไม่เกินสิบล้านกีบ หรือตามจำนวนเงินที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว กำหนดตามแต่ละระยะ ซึ่งอาจมีหรือไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันก็ได้

[29] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 3.

[30] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 9.

[31] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 29.

[32] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 3.

[33] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 54.

[34] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 55.

[35] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 57.

(2) ระดมทุนทั้งในรูปแบบเงินกู้ยืมหรือเงินช่วยเหลือโดยไม่มีค่าตอบแทนทั้งจากองค์กรภายในและต่างประเทศ ตามที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

(3) สามารถเปิดบัญชี และฝากเงินไว้กับธนาคารแห่ง สปป. ลาว หรือธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศ

(4) ให้บริการอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว อนุญาต

(5) ปฏิบัติตามระเบียบการเกี่ยวกับการต่อต้านการฟอกเงิน และระเบียบการอื่น ๆ ที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาวได้ประกาศกำหนด

3.2.5 โครงการการเงินขนาดย่อม

โครงการการเงินขนาดย่อม เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเป็นกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน ธนาคารบ้าน หรือโครงการอื่น ๆ ที่ดำเนินการในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับโครงการการเงินขนาดย่อม ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มประชาชนหรือนิติบุคคล ซึ่งมีองค์กรหรือบุคคลเป็นผู้ให้ทุน[36]

การตั้งโครงการการเงินขนาดย่อมนั้นสามารถกระทำได้โดยเสนอคำร้องขอดำเนินการต่อธนาคารแห่ง สปป. ลาว[37] และหากทางธนาคารแห่ง สปป. ลาว พิจารณาแล้วเห็นว่าแผนดำเนินธุรกิจมีความสมเหตุสมผล สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ไม่ขัดต่อนโยบายและกฎหมายของ สปป. ลาว ผู้ให้ทุนดำเนินโครงการมีฐานะทางด้านการเงินเพียงพอตามที่กำหนดไว้ในแผนดำเนินธุรกิจของโครงการนั้น และผู้บริหารโครงการมีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมกับกิจกรรมของโครงการ ทางธนาคารแห่ง สปป. ลาว ก็จะออกใบอนุญาตดำเนินโครงการให้

3.2.6 สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์

สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ หมายถึง การรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว อนุญาต[38] เช่น การปล่อยเงินกู้ การรับฝากเงิน และการให้บริการทางการเงินอื่น ๆ แก่สมาชิกตามที่กฎหมายกำหนด สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นนั้นมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยใบอนุญาตจัดตั้งสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์นั้นมีอายุ 10 ปี[39]

กลุ่มบุคคลใด ๆ ที่ประสงค์จะตั้งสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์นั้น ต้องปรากฏว่ามีสิ่งที่คล้ายคลึงกัน[40] เช่น มีอาชีพเดียวกัน หรืออยู่ในองค์กรเดียวกัน หรือเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเดียวกัน

[36] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 3.

[37] ดำรัสว่าด้วยสถาบันการเงินขนาดย่อม, มาตรา 59.

[38] ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์, มาตรา 2.

[39] ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์, มาตรา 11.

[40] ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์, มาตรา 5.

เป็นต้น และต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะ มีสัญชาติลาว และดำรงชีวิตอยู่ใน สปป. ลาว นอกจากนี้ สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ ถือเป็นประเภทธุรกิจที่สงวนไว้สำหรับคนสัญชาติลาว ดังนั้นคนต่างประเทศจึงไม่สามารถที่จะขอตั้งสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ได้

สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นใหม่นั้นต้องมีจำนวนสมาชิกเริ่มก่อตั้งอย่างน้อย 10 คน และมีสมาชิกเบื้องต้นอย่างน้อย 100 คน แต่สำหรับสถาบันการเงินหรือสหกรณ์ที่เคยดำเนินธุรกิจมาก่อนแล้วและมีจุดประสงค์ที่จะเปลี่ยนการดำเนินกิจการของตนเป็นสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 250 คน มียอดเงินฝากแบบสมัครใจสามร้อยล้านกีบขึ้นไป และต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว โดยทั้งสองกรณีนี้จะต้องไม่มีสมาชิกท่านใด หรือสมาชิกท่านใดร่วมกับผู้อื่นถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 10 ของทุนเบื้องต้น ซึ่งในปัจจุบัน ทุนเบื้องต้นของสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ต้องมีอย่างน้อยหนึ่งร้อยล้านกีบ และต้องเป็นเงินสดเท่านั้น นอกจากนี้ มูลค่าหุ้นให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบภายในของสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ แต่สูงสุดต้องไม่เกิน 100,000 กีบ ต่อหนึ่งหุ้น

อย่างไรก็ตาม หุ้นของสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์นั้นไม่สามารถโอน ขาย และเปลี่ยนมือได้ แต่สมาชิกสามารถถอนเอาเงินคืนได้ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกหรือลาออก หากไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพคล่องและอัตราส่วนความเพียงพอของทุน

สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ สามารถดำเนินธุรกิจ ดังต่อไปนี้[41]

(1) ปล่อยเงินกู้เป็นเงินกีบให้แก่สมาชิก แต่มีเงื่อนไขว่ายอดสินเชื่อที่ปล่อยให้แก่สมาชิกรายหนึ่งนั้นต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของทุนของสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ และสัญญาเงินกู้นั้นต้องมีลายมือชื่อของผู้กู้ยืม และลายมือชื่อของผู้มีอำนาจของสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์

(2) รับเงินฝากแบบมีภาระผูกพันและแบบสมัครใจจากสมาชิก สำหรับสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ ในที่นี้ “เงินฝากแบบมีภาระผูกพัน” หมายถึง เงินฝากค้ำประกันเงินกู้ที่สมาชิกที่กู้เงินจากสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ได้นำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ที่ปล่อยกู้ ตามอัตราส่วนหรือวงเงินที่ได้รับ และเมื่อชำระหนี้คืนครบถ้วนแล้วก็สามารถถอนเงินฝากดังกล่าวได้ทันที และ “เงินฝากแบบสมัครใจ” หมายถึง เงินฝากของสมาชิกที่สามารถฝาก หรือถอนได้ทุกเวลา หรือตามการตกลงกับสหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์

(3) ระดมทุนในรูปแบบเงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือแบบไม่มีค่าตอบแทน ทั้งจากองค์กรภายในและต่างประเทศ หรือจากนิติบุคคลอื่น ๆ

(4) ให้บริการชำระ หรือโอนเงินภายในประเทศ

(5) เป็นนายหน้าขายผลิตภัณฑ์ประกันภัยให้กับสมาชิก

[41] ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์, มาตรา 37.

(6) กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้

สหกรณ์สินเชื่อและเงินฝากออมทรัพย์ ไม่สามารถดำเนินธุรกิจ ดังต่อไปนี้[42]

(1) ทำกิจการเช่าสินเชื่อ
(2) ซื้อขายทองคำหรือวัตถุมีค่าต่าง ๆ ซื้อขายวัตถุดิบและสินค้าต่าง ๆ
(3) ให้บริการชำระต่าง ๆ ผ่านบัญชีเช็ค
(4) ทำการซื้อขายล่วงหน้า หรือแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ
(5) ออกหนังสือสินเชื่อ หนังสือค้ำประกัน เสนอและดำเนินการซื้อขายหุ้นกู้ และการค้ำประกันในรูปแบบอื่นๆ
(6) เป็นผู้ให้บริการประกันภัย
(7) ซื้อขายหรือดำเนินธุรกิจในด้านอสังหาริมทรัพย์ ยกเว้นในกรณีเพื่อใช้สำหรับสหกรณ์เอง
(8) ซื้อขายหรือครอบครองผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีลักษณะเป็นตราสารอนุพันธ์
(9) ข้อจำกัดอื่น ๆ ตามการกำหนดของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

3.2.7 บริษัทโอนเงินระหว่างประเทศ

บริษัทโอนเงินระหว่างประเทศนั้นเป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งใน สปป. ลาว โดยการจัดตั้งบริษัทโอนเงินระหว่างประเทศนั้น สามารถกระทำได้โดยการยื่นคำร้องต่อกรมคุ้มครองสถาบันการเงิน ธนาคารแห่ง สปป. ลาว เพื่อพิจารณาอนุมัติ แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ยังไม่มีกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์โดยทั่วไป หรือระเบียบการเฉพาะที่คุ้มครองและกำหนดเงื่อนไขในการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจประเภทนี้อย่างชัดเจน แต่ทางธนาคารแห่ง สปป. ลาว ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติและกำกับดูแล จะพิจารณาตามความเหมาะสมในการดำเนินกิจการเป็นหลัก

4. กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน

ปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับการฟอกเงินนั้น ถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่อันดับต้น ๆ ของโลก ซึ่งแต่ละประเทศมีความตระหนักและพยายามที่จะหามาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำดังกล่าว สปป. ลาว เองก็เป็นประเทศหนึ่งที่เข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การต้านการฟอกเงินสากล (Financial Action Task Force - FATF) โดยสังกัดอยู่ในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกเพื่อป้องกันการฟอกเงิน (Asia – Pacific Group on Money Laundering) นอกจากนั้น ยังได้มีการออกกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินใน สปป. ลาว เช่นเดียวกัน โดยในปัจจุบันกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการฟอกเงิน คือ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

[42] ข้อกำหนดว่าด้วยการบริหารจัดการสหกรณ์สินเชื่อและออมทรัพย์, มาตรา 38.

4.1 ความหมายของการฟอกเงิน

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ได้ให้นิยามของการฟอกเงินไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนรูป การใช้ การเคลื่อนย้าย การแลกเปลี่ยน การได้มา การครอบครอง หรือการโอนกรรมสิทธิเงินหรือทรัพย์สินอื่น โดยที่บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงาน รู้หรือสงสัยว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นมาจากการกระทำความผิดมูลฐาน หรือเพื่อปกปิดและซุกซ่อนคุณลักษณะ ที่มาของเงินหรือที่ตั้งของทรัพย์สิน หรือเพื่อทำให้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวถูกต้องตามกฎหมาย[43]

ทั้งนี้การกระทำความผิดทางอาญาซึ่งถือเป็นการกระทำความผิดมูลฐาน[44] มีดังนี้

(1) การฉ้อโกงทรัพย์
(2) การปล้นทรัพย์หรือการลักทรัพย์
(3) การฆาตกรรมหรือการทำร้ายร้างกาย
(4) การลักพาตัวหรือการกักขังหน่วงเหนี่ยวโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
(5) การซื้อขายทรัพย์ที่ผิดกฎหมาย
(6) การปลอมแปลงเงินตราหรือเช็ค หรือการใช้เงินตราหรือเช็คปลอม
(7) การปลอมแปลงเอกสารหรือการใช้เอกสารปลอม
(8) การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
(9) การฉ้อราษฎร์บังหลวง
(10) การรับสินบนและการให้สินบน
(11) การค้าโสเภณีทั้งเด็กและผู้ใหญ่
(12) การค้ามนุษย์หรือการลักลอบขนผู้ย้ายถิ่นฐาน
(13) การผลิต การค้าขาย หรือมียาเสพติดไว้ในครอบครอง
(14) การซื้อขายอาวุธหรือวัตถุระเบิดโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
(15) การเข้าร่วมในกลุ่มองค์การอาชญากรรมและกลุ่มคนที่เก็บค่าคุ้มครอง
(16) การก่อการร้ายและการให้ทุนแก่การก่อการร้าย
(17) อาชญากรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม
(18) อาชญากรรมทางด้านภาษี
(19) การซื้อขายหุ้นด้วยข้อมูลภายในและการปั่นหุ้น
(20) การละเมิดระเบียบการที่เกี่ยวกับระบอบภาษีอากรของรัฐ
(21) การกรรโชกทรัพย์
(22) การเป็นโจรสลัด

[43] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 2.

[44] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 8.

4.2 ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน

สปป. ลาว ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน เพื่อให้สถาบันที่มีหน้าที่รายงานการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินสามารถจำแนกได้ว่าธุรกรรมรูปแบบใดจะเข้าข่ายเป็นลักษณะของธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งธุรกรรมดังกล่าวอาจเป็นธุรกรรมหรือความพยายามของลูกค้าในการดำเนินธุรกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่สอดคล้องกับประวัติหรือการดำเนินธุรกิจของตน ทั้งนี้ ความสงสัยดังกล่าวอาจเกิดจากตัวลูกค้าเองหรือจากบุคคลอื่นที่มากับลูกค้ารายดังกล่าวในขณะที่ทำธุรกรรมนั้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ดังต่อไปนี้[45]

4.2.1 การฟอกเงินโดยผ่านธุรกรรมที่เป็นเงินสด

(1) มีการฝากเงินเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยไม่มีเหตุผลซึ่งไม่สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจปกติทั้งที่เป็นบุคคล หรือนิติบุคคล

(2) มีการฝากเงินที่มีมูลค่าสูงและผิดปกติ หลังจากนั้นมีการโอน หรือถอนเงินออกจากบัญชี (โดยเฉพาะการฝากเงินในระยะสั้น ๆ แล้วมีการโอนเงินออกจากบัญชีไปปลายทาง ไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับตัวลูกค้า)

(3) ลูกค้าที่นำเงินสดจำนวนไม่มากมาฝากอย่างเป็นประจำ แต่เมื่อรวมเงินฝากทั้งหมดแล้วปรากฏว่ามีมูลค่าสูง

(4) ลูกค้าที่ทำการแลกเปลี่ยนเงินสดเป็นจำนวนมาก โดยนำเอาธนบัตรที่มีมูลค่าน้อย มาแลกเอาธนบัตรที่มีมูลค่าสูงกว่า

(5) มีการนำเอาเงินสดที่มีมูลค่าสูงมาแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินอื่นอย่างเป็นประจำ

(6) ลูกค้าที่นำเอาธนบัตร หรือเอกสารทางด้านการเงินปลอมมาฝาก หรือทำธุรกรรมอื่น ๆ กับธนาคาร

(7) การโอนเงินที่มีมูลค่าสูง เข้าหรือออกนอกประเทศที่มีการระบุสั่งจ่ายเป็นเงินสด

(8) ธุรกรรมเงินสดที่มีลักษณะหลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าสูงเกินขอบเขตที่หน่วยงานข้อมูลต่อต้านการฟอกเงินได้ออกไว้

4.2.2 การฟอกเงินโดยการใช้บัญชี

(1) ลูกค้าที่มีหลายบัญชี และเมื่อรวมยอดเงินฝากในแต่ละบัญชีแล้วมีมูลค่าสูง

(2) ลูกค้าไม่สามารถให้ข้อมูลทั่วไป หรือไม่เพียงพอ หรือไม่ถูกต้องในเวลาที่ทำการเปิดบัญชี

(3) การถอนเงินสดที่มีมูลค่าสูงออกจากบัญชีที่ไม่มีการเคลื่อนไหว

(4) การถอนเงินสดที่มีมูลค่าสูงออกจากบัญชีทันที ภายหลังที่ได้รับการโอนเงินเข้าบัญชีดังกล่าวแล้ว

[45] บทแนะนำเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าฟอกเงิน, มาตรา 4.

(5) การหลีกเลี่ยงการติดต่อของตัวแทนบริษัทกับสาขาของบริษัท ซึ่งการติดต่อดังกล่าวนั้นตามปกติแล้วต้องได้ใช้บัญชีระหว่างกัน

(6) การโอน หรือมอบเงินจากหลายบุคคลเข้าบัญชีเดียว โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ

4.2.3 การฟอกเงินโดยผ่านระบบธนาคารระหว่างประเทศ

(1) ลูกค้าได้รับการแนะนำตัวโดยธนาคารต่างประเทศซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในประเทศที่อาจมีการผลิตหรือค้ายาเสพติดอย่างแพร่หลาย

(2) การใช้หนังสือสินเชื่อ และวิธีการอื่น ๆ ทางด้านธุรกิจการค้าต่างประเทศ เพื่อเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศ ซึ่งธุรกิจการค้าต่างประเทศดังกล่าวไม่สอดคล้องกับธุรกิจของลูกค้าหรือไม่ถูกต้องกับใบแจ้งราคาสินค้า หรือเอกสารทางการค้าอื่น ๆ

(3) ลูกค้าที่สั่งจ่ายเงินที่มีมูลค่าสูงอย่างเป็นประจำ โดยโอนผ่านทางวิธีการที่ไม่สามารถรู้ธุรกรรมได้อย่างชัดเจน เหมือนกับการเข้าไปทำธุรกรรมที่ธนาคาร

(4) ลูกค้าที่ได้รับการชำระเงินที่มีมูลค่าสูงอย่างเป็นประจำ จากบรรดาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่าย การตลาดให้กับการค้ายาเสพติด หรือเกี่ยวข้องกับบรรดาองค์การก่อการร้ายต่าง ๆ

(5) ยอดเงินคงเหลือในบัญชีมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับรายรับจริงของธุรกิจลูกค้าและมีการโอนยอดเงินคงเหลือดังกล่าวไปเข้าบัญชีที่ต่างประเทศ

(6) การโอนเงินของลูกค้าระหว่างประเทศ ที่ไม่สามารถอธิบายแหล่งเงินโอนเข้าและออกได้ ซึ่งการโอนเงินดังกล่าวได้ดำเนินการอย่างรีบร้อน เช่น มีการโอนเงินเข้าและออกอย่างทันทีโดยไม่ได้ให้เหตุผลเพียงพอ

(7) การโอนเงินที่มีความซับซ้อนของลูกค้า ซึ่งไม่สามารถอธิบายได้ ซึ่งการโอนดังกล่าว ลูกค้าได้มอบเงินสดในการโอน โดยไม่ผ่านหรือหักจากบัญชีของตน

(8) มีการซื้อเช็คเดินทาง ดราฟท์ที่เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศ หรือตราสารทางการเงินที่เปลี่ยนมือได้อย่างเป็นประจำ โดยไม่มีเหตุผลอธิบายในแง่เศรษฐกิจ

(9) มีการนำเช็คเดินทาง หรือดราฟท์ที่เป็นสกุลเงินต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ได้รับจากต่างประเทศมาขอขึ้นเงินอย่างเป็นประจำ โดยไม่มีเหตุผลอธิบายในแง่เศรษฐกิจ

4.2.4 การฟอกเงินที่เกี่ยวกับพนักงาน หรือตัวแทนของบรรดาสถาบันที่มีหน้าที่รายงาน

(1) พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม เช่น การใช้ชีวิตแบบฟุ่มเฟือย

(2) การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของพนักงาน หรือตัวแทน เช่น เจ้าหน้าที่การตลาดของธนาคารสามารถขายผลิตภัณฑ์ของธนาคารที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น หรือเป็นตัวเลขที่น่าผิดสังเกต

4.2.5 การฟอกเงินโดยการปล่อยเงินกู้ทั้งที่มี และไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน

(1) ในกรณีของลูกค้าเงินกู้ที่มีปัญหา แต่ได้มาชำระเงินกู้ของตนก่อน

(2) การขอกู้ยืมเงินโดยนำเอาทรัพย์สินมาค้ำประกัน ซึ่งไม่รู้แหล่งที่มาของทรัพย์สินดังกล่าว หรือไม่สอดคล้องกับฐานะของลูกค้า

4.3 สถาบันที่มีหน้าที่รายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงิน

สถาบันดังต่อไปนี้ ถือว่ามีหน้าที่ต้องรายงานเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง[46]

(1) ธนาคารพาณิชย์

(2) สถาบันการเงินขนาดย่อม

(3) บริษัทประกันภัย

(4) คาสิโน เกม สลากกินแบ่ง

(5) บริษัทให้กู้ยืมเงิน และเช่าสินเชื่อทุกประเภท

(6) โรงรับจำนำ

(7) บริษัทเช่าสินเชื่อ

(8) บริษัทให้บริการโอนเงิน

(9) บริษัท หรือตัวแทนจำหน่ายและบริหารเครื่องมือการชำระ เช่น บัตรสินเชื่อ เช็คเดินทาง ดราฟท์ ของธนาคาร และอื่น ๆ

(10) บริษัทหลักทรัพย์

(11) ร้านแลกเปลี่ยนเงินตรา

(12) บริษัทที่ให้การบริการการลงทุน การบริหาร หรือคุ้มครองทุน ในนามบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น

(13) บริษัทตัวแทนซื้อ-ขาย อสังหาริมทรัพย์

(14) ธุรกิจซื้อ-ขายวัตถุมีค่า และของเก่า

(15) สำนักงานทนายความ สำนักงานทะเบียนศาล

(16) สภาทนายความ

(17) บริษัทตรวจสอบบัญชี

(18) สถาบันอื่น ๆ ตามการกำหนดของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

[46] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 8 และมาตรา 17.

4.4 มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดยทั่วไปแล้ว หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคน นิติบุคคลและหน่วยงาน แต่สถาบันตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4.3 ข้างต้น นับว่าเป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดแผนงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่ผู้ก่อการร้าย โดยแผนงานดังกล่าวต้องมีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนดไว้[47]

(2) ปฏิบัติตามหลักการประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการให้ทุนแก่ผู้ก่อการร้าย ทั้งนี้ กลไกการปฏิบัติตามหลักการประเมินและบริหารความเสี่ยงดังกล่าวจะได้ถูกกำหนดไว้ในระเบียบการอื่นโดยเฉพาะ[48]

(3) หาข้อมูลของลูกค้าเพิ่มเติม ด้วยการให้ลูกค้ายื่นเอกสารแสดงตนอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน หนังสือเดินทาง ใบทะเบียนวิสาหกิจ หรือเอกสารอื่น ๆ ที่รัฐออกให้ ทั้งนี้ กลไลการปฏิบัติตามหลักการหาข้อมูลของลูกค้าเพิ่มเติมจะได้กำหนดไว้ในระเบียบการอื่นโดยเฉพาะ[49]

(4) เอาใจใส่ลูกค้าอย่างต่อเนื่องเพื่อรับประกันว่าข้อมูลที่ลูกค้าเคยให้ไว้นั้นตรงกับปัจจุบัน และการดำเนินธุรกรรมของลูกค้าถูกต้องและสอดคล้องกับประวัติการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งหาข้อมูลของแหล่งทุนในกรณีที่จำเป็น นอกจากนี้ยังต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษในการติดต่อธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของประเทศที่ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการให้ทุนแก่ผู้ก่อการร้าย หรือมีแต่หากการบังคับใช้ระเบียบกฎหมายดังกล่าวไม่เข้มงวด[50]

(5) ขอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับลูกค้า เช่น ชื่อและนามสกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ ที่อยู่ และอาชีพ หรือหากลูกค้าเป็นนิติบุคคลจะต้องขอข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของบริษัท เอกสารแสดงตนของผู้อำนวยการ รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถือหุ้น การเคลื่อนไหวและขนาดของธุรกิจ ทั้งนี้ หากไม่สามารถขอข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวได้ต้องหยุดการให้บริการหรือไม่ติดต่อธุรกิจกับลูกค้าผู้นั้น และให้ถือว่าเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ต้องรายงานต่อสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงิน[51]

(6) ขอข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมของลูกค้า เช่น วัตถุประสงค์และเป้าหมายของลูกค้าในการใช้บริการหรือการติดต่อธุรกิจกับสถาบันของตน เป็นต้น[52]

---

[47] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 19.

[48] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 20.

[49] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 21.

[50] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 22.

[51] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 23.

[52] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 24.

(7) ติดต่อกับบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง โดยสถาบันตามที่กำหนดไว้จะต้องมีระบบบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อให้รู้ว่าลูกค้าหรือผู้ได้รับผลประโยชน์คือบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง ซึ่งถ้าเป็นบุคคลดังกล่าวนี้แล้วจะต้องปฏิบัติดังนี้[53]

(7.1) รายงานต่อคณะอำนวยการหรือคณะผู้บริหารของตนเพื่อขออนุญาตก่อนดำเนินธุรกิจหรือธุรกรรมกับลูกค้าดังกล่าว

(7.2) ใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้ทราบที่มาของทุนดังกล่าว

(7.3) ติดตามการเคลื่อนไหวธุรกิจและการทำธุรกรรมของลูกค้าดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

(8) ติดต่อกับธนาคารตัวแทนเพื่อประเมินและตรวจสอบฐานะของธนาคารที่ตนดำเนินธุรกิจด้วยว่าได้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่การก่อการร้ายหรือไม่ ถ้าพบว่าธนาคารตัวแทนมีการติดต่อธุรกิจหรือทำธุรกรรมกับธนาคารที่ไม่มีตัวตนหรือบริษัทที่มีลักษณะดังกล่าว จะต้องระงับการติดต่อหรือการทำธุรกรรมนั้นทันที[54]

(9) เก็บรักษาข้อมูลการโอนเงิน กล่าวคือ ในการให้บริการเกี่ยวกับการโอนเงินหรือการเป็นสื่อกลางในการโอนเงินแต่ละครั้ง สถาบันการเงินต้องขอและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล ที่อยู่ เลขบัญชี และวัตถุประสงค์ในการโอนเงินของผู้สั่งโอน ในกรณีที่สถาบันการเงินได้รับเงินโอนซึ่งไม่มีข้อมูลหรือขาดข้อมูลเกี่ยวกับผู้สั่งโอน สถาบันการเงินจะต้องปฏิเสธการเบิกจ่ายให้แก่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์แล้วโอนเงินกลับคืนให้สถาบันที่สั่งโอน พร้อมทั้งรายงานต่อสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงินเพื่อพิจารณา[55]

(10) เก็บรักษาข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลแก่สำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงินและองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยหากเป็นเอกสารแสดงตนของลูกค้าหรือผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการทำธุรกรรมต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 10 ปี นับแต่วันสิ้นสุดการติดต่อทางธุรกิจ และถ้าเป็นข้อมูลธุรกรรมที่ลูกค้าปฏิบัติต้องเก็บรักษาไว้อย่างน้อย 5 ปี นับแต่วันที่ได้ทำธุรกรรมนั้นสำเร็จ[56]

(11) หน่วงการทำธุรกรรมเมื่อสงสัยว่าการดำเนินธุรกรรมของลูกค้าเป็นการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่การก่อการร้าย โดยหน่วงการทำธุรกรรมดังกล่าวออกไปเป็นระยะเวลา 3 วันทำการ และรายงานต่อสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงินเพื่อพิจารณา[57]

(12) รายงานต่อสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงินในกรณีที่ลูกค้าต้องการทำธุรกรรม ดังนี้[58]

(12.1) ธุรกรรมเงินสดที่มีมูลค่าเกินกำหนด

(12.2) ธุรกรรมเงินโอนที่มีมูลค่าเกินกำหนด

(12.3) ธุรกรรมอื่นตามการกำหนดของสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงิน

[53] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 25.

[54] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 26.

[55] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 27.

[56] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 28.

[57] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 29.

[58] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 30.

ทั้งนี้ ธนาคาร แห่ง สปป. ลาว จะเป็นผู้กำหนดมูลค่าของธุรกรรมเงินสดและเงินโอนที่ต้องรายงาน อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีการกำหนดมูลค่าดังกล่าวไว้

(13) รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัย กรณีที่มีข้อสงสัยหรือเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมของลูกค้าอาจเป็นผลมาจากการกระทำความผิดมูลฐาน เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่การก่อการร้าย ต้องรายงานต่อสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงินภายใน 3 วันทำการ[59]

(14) รักษาความลับของการรายงาน กล่าวคือ ผู้บริหารและพนักงานของสถาบันที่มีหน้าที่รายงานจะต้องรักษาความลับเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่การก่อการร้าย หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รายงานต่อสำนักงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงิน[60]

สำหรับสถาบันที่มีหน้าที่ในการรายงานเกี่ยวกับการฟอกเงินนั้น หากพบเห็นธุรกรรมที่ทำให้สงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน สามารถใช้มาตรการป้องกันชั่วคราวในการยึด อายัดทุน หรือฟ้องร้องต่อศาลให้ศาลมีคำพิพากษาริบทุนก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และไม่ให้มีผลกระทบถึงการดำเนินการตามปกติของระบบการเงิน[61]

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้วางหลักการในการคุ้มครองพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่การก่อการร้าย รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานดังกล่าว เช่น ผู้รายงาน ผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร พยาน ผู้เชี่ยวชาญ และครอบครัวของบุคคลดังกล่าว ซึ่งจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากการแก้แค้น ข่มขู่ต่อชีวิต สุขภาพ อิสรภาพ และการสร้างความเสียหายต่อเกียรติศักดิ์ศรี ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินส่วนตัว[62]

5. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับงานด้านธนาคารและสถาบันการเงินใน สปป. ลาว นั้น คือ ธนาคารแห่ง สปป. ลาว โดยมีกรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมคุ้มครองสถาบันการเงินซึ่งรับผิดชอบพิจารณาการขอจดทะเบียนจัดตั้งสถาบันการเงินต่างๆ ที่มิใช่ธนาคารพาณิชย์ และกรมคุ้มครองธนาคารพาณิชย์ซึ่งรับผิดชอบพิจารณาการขอจดทะเบียนจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ สาขาธนาคารพาณิชย์ระหว่างประเทศ และสาขาธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศ นอกจากนั้นแล้วทั้งสองหน่วยงานก็ยังเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการตรวจตราสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์ภายใน สปป. ลาว ตามภาระหน้าที่บทบาทของแต่ละหน่วยงาน และส่งรายงานการตรวจสอบนั้นให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาวทราบต่อไป นอกจากนี้ในขั้นตอนของการก่อตั้งธนาคารหรือสถาบันการเงินยังมีหน่วยงาน

[59] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 31.

[60] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 32.

[61] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 38.

[62] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 11.

ที่เกี่ยวข้องอีกคือ กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบในการจัดตั้งบริษัทก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน ใน สปป. ลาว

ในส่วนของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทุนให้แก่การก่อการร้ายนั้น มีรัฐบาลเป็นศูนย์กลางในการควบคุมดูแล โดยมอบหมายให้คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินให้แก่การก่อการร้าย[63] อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายซึ่งได้รับการประกาศใช้ในปี 2558 ทำให้คณะกรรมการดังกล่าวยังไม่ได้ถูกจัดตั้งขึ้น ในปัจจุบันจึงมีเพียงหน่วยงานข้อมูลป้องกันการฟอกเงินซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามดำรัสว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งปัจจุบันได้ถูกยกเลิกไปโดยการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย แต่เนื่องจากยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินให้แก่การก่อการร้าย จึงให้หน่วยงานดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

ทั้งนี้ หากมีการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินให้แก่การก่อการร้ายขึ้น คณะกรรมการดังกล่าวจะประกอบด้วย

(1) รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

(2) ผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป. ลาว เป็นรองประธานคนที่ 1

(3) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงป้องกันความสงบ เป็นรองประธานคนที่ 2

(4) รัฐมนตรีช่วยว่าการหรือรองหัวหน้าหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ

[63] กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย, มาตรา 53.

บทที่ 10
การนำเงินเข้าและส่งเงินออกจาก สปป. ลาว

1. <u>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</u>

(1) กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ (Law on the Management of Foreign Currencies) เลขที่ 55/สพช ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2557 (“**กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ**”)

(2) รัฐบัญญัติของประธานประเทศว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า (Presidential Edict on the Management of Foreign Currencies and Precious Metals) เลขที่ 01/ปปท ลงวันที่ 17 มีนาคม 2551 (“**รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า**”)

(3) บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติของประธานประเทศว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า (Guidelines for the Implementation of the Presidential Edict on the Management of Foreign Currencies and Precious Metals) เลขที่ 01/ทหล ลงวันที่ 2 เมษายน 2553 (“**บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า**”)

(4) ข้อตกลงว่าด้วยการแก้ไขข้อความในมาตรา 5 ของบทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติของประธานประเทศว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า (Decision on the Amendment of Article 5 of the Guidelines for the Implementation of the Presidential Edict on the Management of Foreign Currencies and Precious Metals) เลขที่ 261/ทหล ลงวันที่ 14 มีนาคม 2555 (“**ข้อตกลงว่าด้วยการแก้ไขมาตรา 5 ของบทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า**”)

(5) ดำรัสว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและการส่งเสริมการใช้เงินกีบ (Decree on the Management of Foreign Currencies and the Promotion on the Use of Lao Kip) ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2550 (“**ดำรัสว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและการส่งเสริมการใช้เงินกีบ**”)

2. <u>กฎเกณฑ์ทั่วไปในการนำเงินและโลหะมีค่าเข้าและออกจาก สปป. ลาว</u>

โดยทั่วไปแล้ว การนำเงินและโลหะมีค่าเข้าและออกจาก สปป. ลาว จะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตรา

ต่างประเทศและโลหะมีค่า ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่าเพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลเงินกีบของ สปป. ลาว กับเงินตราต่างประเทศ รวมถึงส่งเสริมให้สกุลเงินตราของประเทศมีความมั่นคงสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและวัตถุมีค่าได้แบ่งบุคคลออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว ("**บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว**") และ บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ("**บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ**")[1] ซึ่งบุคคลทั้ง 2 ประเภท จะอยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ความหมายของบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว และบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว ได้แก่

(ก) พลเมืองลาวที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว

(ข) พลเมืองลาวที่ไปศึกษาเล่าเรียน ท่องเที่ยว เยี่ยมเยียน หรือรักษาพยาบาลอยู่ในต่างประเทศ

(ค) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานลาวที่ประจำสถานทูตหรือสถานกงสุลของ สปป. ลาว หรือที่ประจำองค์การระหว่างประเทศ ณ สำนักงานนอก สปป. ลาว

(ง) พลเมืองลาวที่ไปอาศัยอยู่ในต่างประเทศไม่เกินหนึ่งปี

(จ) องค์กรของรัฐและองค์กรทางสังคมของ สปป. ลาว ที่ดำเนินการอยู่ภายในประเทศและในต่างประเทศ

(ฉ) บุคคลธรรมดา นิติบุคคลลาวหรือนิติบุคคลต่างประเทศ ที่อยู่ใน สปป. ลาว และดำเนินธุรกิจที่ได้รับอนุญาตและจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายของ สปป. ลาว รวมถึงสำนักงานผู้แทนของนิติบุคคลดังกล่าวที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศไม่เกินหนึ่งปี

(ช) คนต่างประเทศที่ทำงานอยู่ใน สปป. ลาว เกินหนึ่งปี ซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของสถานทูตต่างประเทศ สถานกงสุลต่างประเทศ หรือ องค์การระหว่างประเทศ

(ซ) คนต่างประเทศ หรือ คนไร้สัญชาติ ที่ดำรงชีวิตและทำมาหากินอย่างถาวรใน สปป. ลาว

(2) บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ ได้แก่

(ก) บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ที่อยู่ในต่างประเทศ

(ข) คนต่างประเทศที่มาศึกษาเล่าเรียน ท่องเที่ยว เยี่ยมเยียน และรักษาพยาบาล อยู่ในสปป. ลาว

[1] กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ , มาตรา 3 และ รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 2.

(ค) สถานทูตต่างประเทศ สถานกงสุลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และเจ้าหน้าที่หรือพนักงานชาวต่างชาติขององค์การดังกล่าว ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติที่มาประจำการอยู่ใน สปป. ลาว รวมทั้งครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นด้วย

(ง) คนต่างประเทศที่มาอยู่ใน สปป. ลาว ไม่เกินหนึ่งปี

(จ) สำนักงานผู้แทนนิติบุคคลต่างประเทศ ที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว ไม่เกินหนึ่งปี

(ฉ) พลเมืองลาวที่ไปอยู่ต่างประเทศเกินกว่าหนึ่งปี ซึ่งมิได้ไปศึกษาเล่าเรียน หรือรักษาพยาบาล

2.1 การใช้เงินตราต่างประเทศใน สปป. ลาว

กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ ได้กำหนดว่าบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว และบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศสามารถครอบครองเงินตราต่างประเทศที่ได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ โดยสามารถถือครองไว้เองหรือจะเก็บไว้ในบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว ก็ได้เช่นกัน[2]

รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่าได้กำหนดห้ามไม่ให้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลจ่ายหรือรับเงินตราต่างประเทศโดยตรงในการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือหนี้สินใด ๆ ใน สปป. ลาว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาลตามการเสนอของธนาคารแห่ง สปป. ลาว หากผู้ที่มีเงินตราต่างประเทศต้องการใช้จ่ายหรือชำระหนี้ภายใน สปป. ลาว จะต้องนำเงินตราต่างประเทศดังกล่าวไปแลกเปลี่ยนเป็นเงินกีบกับธนาคารพาณิชย์หรือร้านแลกเปลี่ยนเงินตราที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว เสียก่อน[3]

อย่างไรก็ตาม หากผู้ที่มีความต้องการใช้จ่ายเงินตราต่างประเทศนั้นมีความประสงค์ที่จะใช้เงินตราต่างประเทศเพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้ ผู้นั้นสามารถชำระเป็นเงินตราต่างประเทศใน สปป. ลาว ได้โดยสามารถซื้อเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์หรือร้านแลกเปลี่ยนเงินตรา ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามระเบียบของธนาคารแห่ง สปป. ลาว[4]

(1) เพื่อชำระค่าสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ

(2) เพื่อชำระค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกสินค้าโดยตรง เช่น ค่าขนส่งผ่านแดน ค่าประกันภัย ค่าฝากของในคลังสินค้าผ่านแดน

(3) เพื่อชำระหนี้เงินกู้ตามสัญญาที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

[2] กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ, มาตรา 9.

[3] รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 3 และกฎหมายว่าด้วยการบริหารเงินตราต่างประเทศ, มาตรา 9 และมาตรา 10.

[4] รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 5.

(4) เพื่อให้การช่วยเหลือแก่ต่างประเทศตามข้อตกลงที่รัฐบาลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลอนุมัติ

(5) เพื่อโอนกำไร เงินปันผล เงินทุน ดอกเบี้ย ค่าบริการอื่น ๆ ของนักลงทุนต่างประเทศ และค่าแรงงานของคนต่างประเทศกลับไปยังประเทศของตน หรือไปยังประเทศที่สามตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนของคนต่างประเทศใน สปป. ลาว

(6) เพื่อโอนเงินไปลงทุนในต่างประเทศตามที่รัฐบาลได้อนุญาต

(7) เพื่อใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของงบประมาณแห่งชาติ

(8) เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อื่น ๆ ตามระเบียบที่ออกโดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว เช่น ไปรักษาพยาบาล ไปศึกษาเล่าเรียน หรือไปเยี่ยมญาติในต่างประเทศ

2.2 การนำเงินเข้ามาใน สปป. ลาว

2.2.1 เงินกีบ

บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว และบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศสามารถนำเงินกีบติดตัวเข้ามาภายใน สปป. ลาว ได้ไม่เกินยี่สิบล้านกีบ (หรือประมาณแปดหมื่นบาท) และหากต้องการนำเงินเข้ามาภายใน สปป. ลาว มากกว่ายี่สิบล้านกีบ (หรือประมาณแปดหมื่นบาท) จะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว เสียก่อน[5]

2.2.2 เงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า

บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว และบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศสามารถโอนเงินตราต่างประเทศเข้ามาใน สปป. ลาว ได้ไม่จำกัดจำนวน[6]นอกจากนี้ ยังสามารถนำเงินตราต่างประเทศที่เป็นเงินสด และ/หรือ โลหะมีค่าใด ๆ ติดตัวเข้ามาใน สปป. ลาว ได้โดยไม่จำกัดจำนวนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม บุคคลดังกล่าวจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำชายแดนทุกครั้งหากมีการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ และ/หรือ โลหะมีค่าที่มีมูลค่ามากกว่าหนึ่งร้อยล้านกีบ (หรือประมาณสี่แสนบาท) หรือเทียบเท่า เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำชายแดนออก “หนังสือรับรองการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ และ/หรือ โลหะมีค่า” เพื่อใช้เป็นหลักฐาน[7]

[5] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 13.

[6] กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ, มาตรา 13.

[7] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 13.

2.3 การนำเงินออกจาก สปป. ลาว

2.3.1 เงินกีบ

บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศ และ บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกประเทศ สามารถนำเงินออกจาก สปป. ลาว ได้ไม่เกินยี่สิบล้านกีบ (หรือประมาณแปดหมื่นบาท) และหากต้องการนำเงินออกนอก สปป. ลาว มากกว่ายี่สิบล้านกีบ (หรือประมาณแปดหมื่นบาท) จะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว เสียก่อน[8]

2.3.2 เงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า

บุคคลที่ประสงค์จะนำเงินตราต่างประเทศ และ/หรือ โลหะมีค่าใด ๆ ออกจาก สปป. ลาว ซึ่งมีมูลค่ามากกว่าหนึ่งร้อยล้านกีบ (หรือประมาณสี่แสนบาท) หรือเทียบเท่า จะต้องแสดงหนังสือรับรองการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ และ/หรือ โลหะมีค่าเพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มีการนำเงิน และ/หรือ โลหะเช่นว่านั้นเข้ามาใน สปป. ลาว หรือได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว หรือจากธนาคารพาณิชย์ที่มีอำนาจก่อนนำเงิน และ/หรือ โลหะเช่นว่านั้นออกจาก สปป. ลาว[9]

3. <u>การนำเข้าและส่งออกเงินตราต่างประเทศโดยนักลงทุนต่างประเทศใน สปป. ลาว</u>

3.1 การโอนเงินทุนในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศจากต่างประเทศเข้ามายัง สปป. ลาว

3.1.1 การโอนเงินเข้ามาใน สปป. ลาว โดยผ่านระบบการโอนเงินของธนาคารพาณิชย์

รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่ากำหนดให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลต่างประเทศที่มาลงทุนอยู่ภายใน สปป. ลาว จะต้องทำการเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ภายใน สปป. ลาว[10] เพื่อใช้ในการโอนเงินตราต่างประเทศเข้ามาเป็นเงินทุน เช่นนี้ เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลเงินตราดังกล่าวได้ การนำเข้าเงินทุนเป็นเงินตราต่างประเทศนั้นต้องโอนผ่านธนาคารพาณิชย์ในจำนวนที่นักลงทุนระบุไว้เพื่อใช้เป็นทุนตามใบทะเบียนวิสาหกิจซึ่งออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า หรือใบทะเบียนสัมปทานซึ่งออกโดยกระทรวงแผนการและการลงทุน ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามที่รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่าซึ่งได้กำหนดเอาไว้ว่า นักลงทุนสามารถโอนเงินทุนเป็นเงินตราต่างประเทศในจำนวนที่ตนได้กำหนดไว้เข้ามาใน สปป. ลาว ได้โดยตรง

การโอนเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อเป็นทุนนั้นจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว กำหนดไว้ โดยหลังจากที่มีการโอนเงินตราต่างประเทศเพื่อมาเป็นทุนใน สปป. ลาว แล้ว นักลงทุนจะต้องยื่นคำร้องเพื่อขอให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุนจากต่างประเทศเข้ามายัง สปป. ลาว (“**หนังสือ**

[8] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 13.

[9] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 13.

[10] รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 25.

รับรองการนำเข้าทุน") ทั้งนี้ นักลงทุนต่างประเทศต้องแจ้งการนำเข้าทุนที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ทราบในแต่ละปีจนกว่าจะนำทุนเข้ามาครบถ้วนตามใบทะเบียนวิสาหกิจหรือใบทะเบียนสัมปทาน แล้วแต่กรณี เพื่อให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุนฉบับ สมบูรณ์ เพื่อเป็นหลักฐานในเวลานำทุนออกจากประเทศในอนาคต[11] โดยกรมนโยบายการเงิน สังกัดธนาคารแห่ง สปป. ลาว จะเป็นผู้ออกหนังสือรับรองดังกล่าวให้ ซึ่งเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบในการยื่นคำร้องมีดังนี้

(1) แบบฟอร์มคำร้องของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(2) ใบแจ้งการโอนเงินเข้าบัญชี

(3) เอกสารแสดงรายการบัญชีเงินฝาก

(4) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ

(5) สำเนาบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี* หรือ หนังสือรับรองการเสียภาษีประจำปี

(6) สำเนาใบอนุญาตให้กู้ยืมเงินจากต่างประเทศ หรือ สัญญากู้ยืมเงิน (ถ้ามี)

จากนั้นกรมนโยบายการเงินจะพิจารณาเนื้อหาในคำร้องว่าการโอนเงินทุนดังกล่าวนั้นเป็นไปตามระเบียบของธนาคารแห่ง สปป. ลาว หรือไม่ หากเห็นชอบแล้วจึงจะทำการออกหนังสือรับรองเพื่อแสดงว่าการโอนเงินทุนดังกล่าวสมบูรณ์แล้วภายใน 15 วันทำการ โดยมีค่าธรรมเนียมจำนวนหนึ่งหมื่นห้าพันกีบ (หรือประมาณหกสิบบาท)[12] ทั้งนี้ หากนักลงทุนต่างประเทศนำทุนเข้ามาโดยไม่มีหนังสือรับรองการนำเข้าทุนจะถือว่าเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย โดยมีโทษปรับจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่นำเข้า และหากยังกระทำผิดซ้ำอีกจะต้องถูกปรับร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่นำเข้าในครั้งนั้น[13]

3.1.2 การนำเงินสดหรือโลหะมีค่าเข้ามาใน สปป. ลาว เพื่อใช้เป็นทุน

3.1.2.1 การนำเงินสดเข้ามาใน สปป. ลาว เพื่อใช้เป็นทุน

ในกรณีที่มีการนำเงินสดเข้ามาเพื่อใช้เป็นทุนนั้น นักลงทุนจะต้องได้รับหนังสือรับรองการแจ้งการนำเข้าเงินสดซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำด่าน และเอกสารรับรองบัญชีเงินฝากที่เกี่ยวข้องกับเงินสดที่นำเข้า ("**เอกสารรับรองบัญชีเงินฝาก**") ซึ่งออกโดยธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว ทั้งนี้ นักลงทุนจะต้องนำเงินดังกล่าวไปเข้าบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว แล้วจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ดำเนินการออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุนต่อไป โดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว จะตรวจสอบหลักฐานการนำเข้าทุนข้างต้น และออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุนฉบับจริงให้แก่นักลงทุนต่างชาติ

[11] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 22.

* บัตรประจำตัวผู้เสียภาษีในภาษาลาว คือ ใบทะเบียนอากร

[12] สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ประจำกรมคุ้มครองเงินตราต่างประเทศ, แผนกคุ้มครองเงินตราต่างประเทศ. ธนาคารแห่ง สปป. ลาว, 5 กันยายน 2557.

[13] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศฯ, มาตรา 31 ข้อ 7.

ทั้งนี้ หากการนำเงินสดเข้ามาเป็นเงินทุนดังกล่าวไม่มีหลักฐานดังที่กล่าวมาข้างต้น ธนาคารแห่ง สปป. ลาว จะไม่ออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุนให้โดยเด็ดขาด[14]

ในการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ทำการออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุน นั้นมีเอกสารสำคัญที่ต้องใช้ดังนี้[15]

(1) แบบฟอร์มคำร้องของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(2) ใบรับรองการแจ้งการนำเข้าเงินสด

(3) เอกสารรับรองบัญชีเงินฝาก

(4) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ

(5) สำเนาบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี หรือ หนังสือรับรองการเสียภาษีประจำปี

(6) สำเนาใบอนุญาตให้กู้ยืมเงินจากต่างประเทศ หรือ สัญญากู้ยืมเงิน (ถ้ามี)

ทั้งนี้ หากนักลงทุนต่างประเทศนำทุนเข้ามาเป็นเงินสดโดยไม่มีหนังสือรับรองการนำเข้าทุนจะถือว่าเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย โดยมีโทษปรับจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่นำเข้า และหากยังกระทำผิดซ้ำอีกจะต้องถูกปรับร้อยละ 50 ของเงินจำนวนที่นำเข้าในครั้งนั้น[16]

3.1.2.2 การนำโลหะมีค่าเข้ามาใน สปป. ลาว เพื่อใช้เป็นทุน

โลหะมีค่า หมายถึง ทองแท่งและเงินแท่งที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการชำระหนี้กับนานาชาติได้[17] ในกรณีที่มีการนำโลหะมีค่าเข้ามาเพื่อใช้เป็นเงินทุนนั้น นักลงทุนจะต้องได้รับหนังสือรับรองการนำเข้าจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำด่านเช่นเดียวกันกับการนำเข้าเงินสด แล้วจึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ทำการออกหนังสือรับรองการนำเข้าทุนฉบับจริงต่อไป โดยเอกสารสำคัญที่ต้องใช้มีดังนี้[18]

(1) แบบฟอร์มคำร้องของธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(2) สำเนาใบอนุญาตนำเข้าสินค้า

(3) สำเนาใบกำกับสินค้านำเข้า

(4) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจ

(5) สำเนาบัตรประจำตัวผู้เสียภาษี หรือ หนังสือรับรองการเสียภาษีประจำปี

[14] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 22.

[15] ธนาคารแห่ง สปป. ลาว. การนำเข้าทุนจากต่างประเทศของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่ สปป. ลาว. 5 ธันวาคม 2556.

[16] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 30 ข้อ 7 และ มาตรา 31 ข้อ 7.

[17] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 2.

[18] ธนาคารแห่ง สปป. ลาว. การนำเข้าทุนจากต่างประเทศของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่ สปป. ลาว. 5 ธันวาคม 2556.

3.2 การโอนกำไร เงินปันผล เงินกู้ ดอกเบี้ย หรือเงินทุนจาก สปป. ลาว ไปต่างประเทศ

นักลงทุนต่างประเทศที่มาลงทุนอยู่ภายใน สปป. ลาว สามารถโอนเงินกลับไปยังประเทศของตน หรือไปยังประเทศที่สามได้โดยโอนผ่านระบบของธนาคารพาณิชย์ โดยแบ่งเป็น 2 กรณีดังนี้

3.2.1 การโอนกำไร เงินปันผล เงินกู้ และดอกเบี้ย

ในกรณีที่นักลงทุนต่างประเทศประสงค์ที่จะโอนกำไร เงินปันผล เงินกู้ หรือดอกเบี้ยกลับไปยังประเทศของตนหรือไปยังประเทศที่สามจะต้องยื่นเอกสารดังต่อไปนี้แก่ธนาคารพาณิชย์[19]

(1) แบบฟอร์มการขอโอนเงิน

(2) หนังสือรับรองการนำเข้าทุน

(3) เอกสารรับรองบัญชีเงินฝาก

(4) ใบอนุญาตกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ (ในกรณีที่เป็นการโอนเพื่อชำระเงินกู้ หรือ ดอกเบี้ยเงินกู้ต่อผู้ให้กู้จากต่างชาติ)

(5) มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น[20]ให้มีการจ่ายเงินปันผล

3.2.2 การโอนเงินทุนเมื่อสิ้นสุดการลงทุนใน สปป. ลาว

ในกรณีเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการลงทุนหรือกิจการที่ลงทุนสิ้นสุดลงทั้งหมดหรือบางส่วน นักลงทุนสามารถโอนเงินที่ตนนำมาลงทุนกลับไปยังประเทศของตนหรือไปยังประเทศที่สามได้ โดยจะต้องยื่นเอกสารดังต่อไปนี้ต่อธนาคารพาณิชย์[21]

(1) แบบฟอร์มการขอโอนเงิน

(2) หนังสือรับรองการนำเข้าทุน

(3) ข้อตกลงหรือหนังสือแจ้งการไม่อนุมัติการต่อใบทะเบียนวิสาหกิจหรือใบทะเบียนสัมปทาน หรือการยุติการลงทุนทั้งหมดหรือบางส่วน ออกโดยกระทรวงแผนการและการลงทุน หรือกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าแล้วแต่กรณี ตามประเภทของธุรกิจนั้น ๆ (โดยทั่วไปหนังสือแจ้งข้างต้นจะออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า เว้นแต่ ธุรกิจสัมปทานหนังสือแจ้งจะออกโดยกระทรวงแผนการและการลงทุน)

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงินในกรณีตามข้อ 3.2.1 หรือ 3.2.2 เมื่อธนาคารพาณิชย์ได้รับเอกสารต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการขอโอนเงินไปยังต่างประเทศแล้ว ธนาคารพาณิชย์จะต้องเสนอคำร้องไปยังธนาคารแห่ง สปป. ลาว ภายใน 1 วันทำการ เมื่อธนาคารแห่ง สปป. ลาว อนุมัติแล้ว นักลงทุนจึงจะสามารถดำเนินการโอนเงินนั้น ๆ ไปยัง

[19] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 23.

[20] กฎหมายวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 154 และมาตรา 155.

[21] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 23.

ต่างประเทศได้ การโอนเงินในกรณีเช่นว่านี้ นักลงทุนจึงไม่จำต้องยื่นคำร้องหรือแจ้งไปยังธนาคารแห่ง สปป. ลาว โดยตรง นักลงทุนเพียงแต่เตรียมเอกสารให้ครบถ้วนแล้วยื่นต่อธนาคารพาณิชย์เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่เป็นการโอนเงินไปยังต่างประเทศโดยบุคคลธรรมดาที่มีบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ใน สปป. ลาว บุคคลดังกล่าวสามารถโอนเงินไปยังต่างประเทศในจำนวนเงินไม่เกินครั้งละหนึ่งร้อยล้านกีบ (หรือประมาณสี่แสนบาท) หรือเทียบเท่า ได้โดยไม่ต้องแสดงเอกสารใด และหากบุคคลดังกล่าวไม่มีบัญชีเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์ก็สามารถโอนเงินจำนวนดังกล่าวไปยังต่างประเทศได้ โดยใช้เพียงสำเนาบัตรประจำตัว สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือเดินทางเพื่อยื่นประกอบการโอนเงิน อย่างไรก็ตาม หากบุคคลธรรมดาต้องการโอนเงินไปยังต่างประเทศในจำนวนเงินเกินกว่าหนึ่งร้อยล้านกีบ (หรือประมาณสี่แสนบาท) หรือเทียบเท่า ต่อครั้ง บุคคลดังกล่าวต้องยื่นหลักฐานเช่นเดียวกับการโอนเงินโดยนิติบุคคลตามที่ได้กล่าวไปแล้วด้านบน[22]

3.3 ระบบแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของ สปป. ลาว

รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่าได้กำหนดให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินกีบและเงินต่างประเทศเป็นรายวัน โดยอัตราแลกเปลี่ยนนั้นให้คำนวณตามกลไกตลาดที่บริหารจัดการโดยรัฐ และให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว เป็นผู้แจ้งอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวแก่ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งเป็นรายวัน[23] โดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว มีหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลตลาดเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารต่าง ๆ และเข้าร่วมซื้อขายเงินตราต่างประเทศในตลาดดังกล่าว เพื่อเป็นการเพิ่มเงินตราต่างประเทศในคลังสำรองเงินตราต่างประเทศของรัฐและเพื่อดำเนินการให้นโยบายการเงินเป็นผลสำเร็จ

บุคคลธรรมดาและนิติบุคลทั่วไปจะสามารถซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศกับธนาคารพาณิชย์หรือร้านแลกเปลี่ยนเงินตราที่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว เท่านั้น โดยธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งในตลาดภายในประเทศและตลาดระหว่างประเทศตามระเบียบที่ออกโดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว แต่ร้านแลกเปลี่ยนเงินตราสามารถทำธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศได้แต่เพียงตลาดภายในประเทศเท่านั้น โดยการขายเงินตราต่างประเทศของทั้งธนาคารพาณิชย์และร้านแลกเปลี่ยนเงินตราให้ประชาชนทั่วไปนั้นต้องเป็นไปตามวงเงินที่ธนาคารแห่ง สปป. ลาว กำหนด[24]

การขายเงินตราต่างประเทศแก่ประชาชนในวงเงินยี่สิบล้านกีบต่อวัน (หรือประมาณแปดหมื่นบาท) ผู้ขอซื้อเงินตราต่างประเทศไม่ต้องยื่นเอกสารประกอบใด ๆ โดยสามารถยื่นเพียงสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเท่านั้น[25]

[22] ข้อตกลงว่าด้วยการแก้ไขมาตรา 5 ของบทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศฯ, มาตรา 1.

[23] รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 4.

[24] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 4.

[25] ประกาศเรื่องการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของหน่วยแลกเปลี่ยนเงินตราของธนาคารพาณิชย์ เลขที่ 57/ทหล ลงวันที่ 6 มีนาคม 2008 ข้อ 3.

ส่วนการขายเงินตราต่างประเทศให้แก่ลูกค้ารายใหญ่ที่มีวงเงินตั้งแต่ยี่สิบล้านกีบขึ้นไปต่อวัน (หรือประมาณแปดหมื่นบาท)[26] ผู้ขอซื้อเงินตราต่างประเทศต้องยื่นเอกสารตามวัตถุประสงค์ที่ขอซื้อเงินตราต่างประเทศดังต่อไปนี้[27]

(1) เพื่อชำระค่าสินค้าในต่างประเทศในรูปแบบเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) การโอนเงินทางโทรสาร (TT) การโอนเงินทางสวิฟต์ (SWIFT) หรือเช็คธนาคาร (Bank Draft)

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้นำเข้าสินค้า

(ข) ใบสั่งซื้อสินค้า ออกโดยผู้ขายสินค้า

(ค) ใบเสนอราคา ออกโดยผู้ขายสินค้า

(ง) สัญญาซื้อ-ขายสินค้า (กรณีไม่มีใบสั่งซื้อสินค้าและใบเสนอราคา)

(จ) ใบทะเบียนวิสาหกิจและใบอนุญาตประกอบธุรกิจ (นำเข้า-ส่งออก)

(2) เพื่อโอนชำระค่าบริการขนส่ง ค่าประกันภัย และค่าฝากของในคลังสินค้า

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้ใช้บริการ

(ข) ใบขนส่งสินค้า (กรณีเพื่อชำระค่าบริการขนส่ง)

(ค) สัญญาประกันภัย (กรณีเพื่อชำระค่าบริการประกันภัย)

(ง) ใบรับรองการรับสินค้าเข้าคลังสินค้า (กรณีเพื่อชำระค่าบริการฝากของคลังสินค้า)

(จ) ใบทะเบียนวิสาหกิจและใบอนุญาตประกอบธุรกิจ (นำเข้า-ส่งออก)

(3) เพื่อชำระเงินทุนและดอกเบี้ยที่ได้รับมาจากต่างประเทศ

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้กู้เงินจากต่างประเทศ

(ข) ใบอนุญาตกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ ออกโดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(ค) สัญญากู้ยืมเงินกับต่างประเทศ พร้อมด้วยแผนชำระเงินกู้ดังกล่าว

(ง) หนังสือรับรองการนำเข้าทุนที่ได้ระบุเงินทุนที่นำเข้ามาตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งออกโดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(จ) ใบอนุญาตการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

(ฉ) ใบทะเบียนวิสาหกิจหรือใบทะเบียนสัมปทาน

(4) เพื่อโอนกำไรและเงินปันผลของนักลงทุนต่างชาติ

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของนักลงทุนต่างชาติ

(ข) มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น[28]ซึ่งมีมติจ่ายเงินปันผล หรือ กำไร

(ค) ใบอนุญาตการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

(ง) ใบทะเบียนวิสาหกิจหรือใบทะเบียนสัมปทาน

[26] ประกาศเรื่องการขายเงินตราต่างประเทศให้แก่ลูกค้ารายใหญ่ เลขที่ 96/ทหล ลงวันที่ 26 มีนาคม 2556 ข้อ 1.

[27] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 5.

[28] กฎหมายวิสาหกิจ (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 154 - 155.

(5) เพื่อโอนทุนของนักลงทุนต่างชาติกลับไปยังประเทศของตนหรือไปยังประเทศที่สาม

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของนักลงทุนต่างชาติ

(ข) หนังสือรับรองการลดขนาดหรือลดทุนของบริษัท แต่ยังคงประกอบธุรกิจอยู่ (กรณีลดขนาดของบริษัท)

(ค) หนังสือรับรองการนำเข้าทุน ออกโดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(ง) หนังสือรับรองการเลิกกิจการ สัญญาซื้อขายกิจการ หรือหนังสือรับรองการซื้อหุ้นตามการตกลงของที่ประชุมคณะกรรมการหรือที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือหนังสือรับรองการล้มละลายซึ่งออกโดยศาล (กรณีเลิกกิจการ)

(6) เพื่อโอนรายรับประเภทดอกเบี้ยหรือค่าแรงกลับไปยังประเทศของตนหรือไปยังประเทศที่สาม

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของนักลงทุนต่างชาติ หรือของลูกจ้าง

(ข) สัญญาจ้างแรงงาน หรือ สัญญาอื่นที่เกี่ยวข้องกับรายรับของผู้ยื่นคำร้อง

(ค) เอกสารรับรองการฝากเงิน หรือ หนังสือรับรองการซื้อพันธบัตร

(7) เพื่อโอนเงินทุนไปลงทุนในต่างประเทศ

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของนักลงทุนที่ได้รับอนุญาต

(ข) ใบอนุญาตให้ไปลงทุนในต่างประเทศ

(ค) ใบอนุญาตลงทุน ออกโดยประเทศที่จะไปลงทุน

(ง) หนังสือรับรองการส่งทุนออกซึ่งออกโดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว

(8) เพื่อไปรักษาพยาบาลในต่างประเทศ

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้ขอซื้อ

(ข) ใบอนุญาตให้ไปรักษาพยาบาลในต่างประเทศ ออกโดยคณะกรรมการโรงพยาบาลของรัฐหรือของเอกชน ในระดับแขวงหรือนครหลวง

(9) เพื่อไปศึกษาเล่าเรียนในต่างประเทศ

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้ขอซื้อ

(ข) ใบอนุญาตซึ่งออกโดยกระทรวงศึกษาธิการของ สปป. ลาว หรือ หนังสือรับเข้าศึกษาพร้อมด้วยการคิดคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

(10) เพื่อท่องเที่ยวในต่างประเทศ

(ก) คำร้องขอซื้อเงินตราต่างประเทศของผู้ขอซื้อ

(ข) หนังสือเดินทางที่ได้รับวีซ่า ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศ

ทั้งนี้ ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ไม่อนุญาตให้บุคคลใดซื้อและสะสมเงินตราต่างประเทศไว้ในบัญชีที่อยู่ภายในประเทศ สำหรับธุรกรรมด้านอื่น ๆ ที่ต้องการใช้เงินตราต่างประเทศเพื่อชำระเงินกับต่างประเทศที่ตามวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ข้างต้นนี้ ธนาคารพาณิชย์สามารถขายเงินตราต่างประเทศให้ได้ แต่ต้องให้ผู้ขอซื้อเงินตราต่างประเทศยื่นเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบ

4. การลงทุนในต่างประเทศของบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว

บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว ที่ต้องการไปลงทุนในต่างประเทศไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการนำทุนออกเพื่อไปลงทุนในต่างประเทศนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว โดยต้องยื่นเอกสารประกอบคำขออนุญาตโอนเงินไปลงทุนในต่างประเทศต่อธนาคารแห่ง สปป. ลาว ดังนี้[29]

(1) แบบฟอร์มคำขอโอนเงินทุนออกนอก สปป. ลาว

(2) ใบอนุญาตให้ไปลงทุนในต่างประเทศ ออกโดยกระทรวงแผนการและการลงทุน

(3) ใบอนุญาตลงทุน ออกโดยประเทศที่จะไปลงทุน

(4) เอกสารรับรองบัญชีเงินฝากของผู้ที่จะไปลงทุน ออกโดยธนาคารพาณิชย์ที่ตนมีบัญชีเงินฝากอยู่

5. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการนำเงินเข้าและส่งเงินออกจาก สปป. ลาว โดยหลักได้แก่ ธนาคารแห่ง สปป. ลาว ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการ ควบคุม รับรอง ออก และปฏิบัติตามระเบียบภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศ

5.1 หน่วยงานภายในธนาคารแห่ง สปป. ลาว ประกอบด้วย

(1) กรมการบริหาร (Administration Department)

(2) กรมจัดตั้งและพนักงาน (Organization and Personnel Department)

(3) กรมการตรวจตราภายใน (Internal Audit Department)

(4) กรมบัญชี-การเงิน (Accounting Department)

(5) ศูนย์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (Information Technology Department)

(6) กรมสกุลเงินตรา (Currency Issuing Department)

(7) กรมนโยบายการเงิน (Monetary Policy Department)

(8) กรมควบคุมธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank Supervision Department)

(9) กรมบริการธนาคาร (Operation Department)

[29] บทแนะนำการปฏิบัติตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการเงินตราต่างประเทศและโลหะมีค่า, มาตรา 24.

(10) กรมนโยบายสถาบันการเงิน (Financial Institution Department)

(11) กรมวิเทศสัมพันธ์ (International Relations Department)

(12) โรงพิมพ์ธนาคารแห่ง สปป. ลาว (Printing House of the Bank of the Lao PDR)

5.2 หน่วยงานที่ขึ้นตรงกับธนาคารแห่ง สปป. ลาว ประกอบด้วย

(1) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (Lao Securities Commission Office (LSC))

(2) ตลาดหลักทรัพย์ลาว (Lao Securities Exchange (LSX))

(3) ศูนย์บริหารสินทรัพย์ (Asset Management Center)

(4) กองทุนคุ้มครองเงินฝาก (Depositor Protection Fund)

(5) หน่วยงานด้านการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering Intelligence Unit)

(6) สถาบันการธนาคาร (Banking Institute)[30]

[30] ข้อมูลวันที่ 31 พฤษภาคม 2558.

บทที่ 11
กฎหมายหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

1. <u>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</u>

(1) กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ (Law on Securities) เลขที่ 21/สพช ลงวันที่ 10 ธันวาคม 2555 (“**กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์**”)

(2) ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล (Regulation Governing Reporting and Disclosure of Information) เลขที่ 007/คคซ ลงวันที่ 3 เมษายน 2555 (“**ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล**”)

(3) ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น (Regulation on Share Offering) เลขที่ 018/คคซ ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2558 (“**ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น**”)

(4) ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้นกู้ (Regulation on Bond Offering) เลขที่ 019/คคซ. ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2557 (“**ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้นกู้**”)

(5) ระเบียบว่าด้วยการรับหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน (Listing Regulations) เลขที่ 24/LSX ลงวันที่ 7 มกราคม 2554 (“**ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนหลักทรัพย์**”)

(6) ระเบียบว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล (Disclosure Regulations) เลขที่ 22/LSX ลงวันที่ 7 มกราคม 2554 (“**ระเบียบว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล**”)

2. <u>กฎหมายเกี่ยวกับหลักทรัพย์</u>

ปัจจุบันกฎหมายแม่บทที่กำหนดหลักการและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลงานในส่วนของหลักทรัพย์ คือ กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม 2556 มีเนื้อหากำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครอง ควบคุม และติดตามการดำเนินงานด้านหลักทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อทำให้การระดมทุนและการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ ขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมั่นคง ทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของ สปป. ลาว

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่า สปป. ลาว จะมีกฎหมายแม่บทซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัตินั้นมีรายละเอียดที่ต้องพิจารณาอยู่มาก กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์เพียงฉบับเดียวจึงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานจริง จึงทำให้ต้องมีการศึกษาค้นคว้าและประกาศใช้ระเบียบต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อความเหมาะสมและความชัดเจนในการทำงาน

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทและหน้าที่หลักในการศึกษาค้นคว้า ร่าง และประกาศใช้ระเบียบการต่าง ๆ เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานด้านหลักทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทต่าง ๆ เพื่อให้กฎเกณฑ์มีความทันสมัยและตอบสนองต่อสภาวะสังคมมากขึ้น นอกจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์แล้ว ตลาดหลักทรัพย์แห่ง สปป. ลาว เองก็มีบทบาทในการร่างและประกาศใช้ระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจดทะเบียนบริษัทเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2557 ที่ผ่านมา ได้มีการประกาศใช้ระเบียบการที่สำคัญเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ ได้แก่ ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น ซึ่งเป็นระเบียบการที่กำหนดเงื่อนไขและวิธีการเสนอขายหุ้นใน สปป. ลาว และระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้นกู้ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการเกี่ยวกับการเสนอขายหุ้นกู้เพื่อระดมทุนของบริษัทใน สปป. ลาว

3. ตลาดหลักทรัพย์

ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2553 สภาแห่งชาติได้รับรองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ครั้งที่ 6 ซึ่งได้มีการกำหนดแผนการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ของ สปป. ลาว ขึ้นในช่วงปลายปี 2553 ซึ่งในการนี้ รัฐบาลได้มอบหมายให้ธนาคารแห่ง สปป. ลาว เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบสำหรับการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการดังกล่าว โดยในวันที่ 19 กันยายน 2550 ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding) ระหว่างธนาคารแห่ง สปป. ลาว และตลาดหลักทรัพย์แห่งสาธารณรัฐเกาหลี ที่ประเทศเกาหลีใต้ หลังจากนั้นได้มีการแต่งตั้งคณะรับผิดชอบการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ขึ้นในวันที่ 22 มกราคม 2551 เพื่อรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนการดังกล่าว

ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ขึ้น และได้โยกย้ายคณะรับผิดชอบการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ มาเป็นพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2552 เป็นต้นมา จนกระทั่งปลายเดือนกรกฎาคม 2552 จึงได้มีการลงนามในสัญญาร่วมทุน ระหว่างธนาคารแห่ง สปป. ลาว และตลาดหลักทรัพย์แห่งสาธารณรัฐเกาหลี โดยธนาคารแห่ง สปป. ลาว ถือหุ้น ร้อยละ 51 และตลาดหลักทรัพย์แห่งสาธารณรัฐเกาหลีถือหุ้นร้อยละ 49

ในที่สุด เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2553 จึงได้มีการเปิดตลาดหลักทรัพย์แห่ง สปป. ลาวขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยถือว่าเป็นตลาดทุนแห่งแรกของ สปป. ลาว[1]

ตลาดหลักทรัพย์แห่ง สปป. ลาว มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้[2]

[1] ตลาดหลักทรัพย์ลาว. แหล่งที่มา: www.lsx.com.la.

[2] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 108.

(1) รับจดทะเบียนหลักทรัพย์

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์สามารถนำหลักทรัพย์ของตนไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้ หากมีเงื่อนไขครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด โดยภายหลังจากที่ได้จดทะเบียนหลักทรัพย์แล้ว จะถือว่าบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทจดทะเบียน ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบการของตลาดหลักทรัพย์

(2) ซื้อ-ขายหลักทรัพย์จดทะเบียน

เป็นการสรุปคำสั่งซื้อ-ขายหลักทรัพย์และการจับคู่คำสั่งซื้อ-ขายตามบุริมสิทธิทางด้านเวลา ราคา หรือ จำนวน

(3) การจัดการธุรกรรมหลักทรัพย์

เป็นการคำนวณผลสุทธิเกี่ยวกับหลักทรัพย์และเงินของสมาชิกที่ต้องนำส่งภายหลังสิ้นสุดการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในแต่ละวัน โดยอ้างอิงผลการจับคู่คำสั่งซื้อ-ขายหลักทรัพย์

(4) การจัดตั้งและกำกับดูแลกองทุนป้องกันความเสี่ยง

กองทุนป้องกันความเสี่ยง คือ กองทุนซึ่งตั้งขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันความเสี่ยงในการชำระเงิน ในกรณีที่สมาชิกคนใดคนหนึ่งไม่สามารถชำระเงินได้ โดยสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์จะต้องสมทบเงินเข้าในกองทุนดังกล่าวตามระเบียบการของตลาดหลักทรัพย์

(5) ติดตามการซื้อ-ขายหลักทรัพย์จดทะเบียน

ตลาดหลักทรัพย์ต้องมีหน่วยงานเฉพาะและมีระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการติดตามการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ในเวลาซื้อ-ขายจริง เพื่อตรวจหาการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นธรรม เช่น การปั่นหุ้น การใช้ข้อมูลภายใน การปลอมแปลงเอกสารรายงานการเงิน และการกระทำอื่นตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ทราบ

(6) ให้บริการอื่น

ในกรณีที่ตลาดหลักทรัพย์มีความประสงค์ที่จะให้การบริการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในข้างต้น เช่น ปรับปรุงระบบการซื้อ-ขาย ตลาดหลักทรัพย์ต้องเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เพื่อพิจารณาอนุญาตเสียก่อน

4. <u>การเสนอขายหลักทรัพย์</u>

4.1 รูปแบบในการเสนอขายหลักทรัพย์

ปัจจุบัน การเสนอขายหลักทรัพย์สามารถทำได้ 3 รูปแบบ[3] ได้แก่

[3] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 9.

(1) การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน หมายถึง การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนในครั้งแรก (Initial Public Offering หรือ IPO) และการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนในครั้งต่อ ๆ ไป (Public Offering หรือ PO) ที่มีการโฆษณาและเผยแพร่ผ่านสื่อสารมวลชน โดยไม่มีการกำหนดประเภทหรือกลุ่มผู้ลงทุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และมีผู้ลงทุนมากกว่าหนึ่งร้อยรายขึ้นไป

(2) การเสนอขายหลักทรัพย์ให้กับบุคคลในวงจำกัด (Private Placement หรือ PP) หมาย การเสนอขายหลักทรัพย์ให้แก่ผู้ลงทุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ โดยอาจเป็นผู้ลงทุนประเภทสถาบัน หรือบุคคลซึ่งมีจำนวนผู้ลงทุนตั้งแต่สามสิบรายถึงหนึ่งร้อยราย ทั้งนี้ การเสนอขายหลักทรัพย์ให้กับบุคคลในวงจำกัดดังกล่าวต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์กำหนด ทั้งในประเด็นเกี่ยวกับมูลค่าหลักทรัพย์ จำนวนครั้งที่เสนอขาย และจำนวนผู้ลงทุน

(3) การเสนอขายหลักทรัพย์ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนการถือหุ้น (Right Offering หรือ RO) หมายถึง การเสนอขายหลักทรัพย์โดยให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นเดิมในการซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทตามอัตราส่วนและวิธีการที่กำหนดโดยมติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ทั้งนี้ หลักทรัพย์ที่สามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่

(1) หุ้น (Stocks)

(2) ตราสารหนี้ ซึ่งแบ่งออกเป็น พันธบัตรรัฐบาล (Government Bonds) และหุ้นกู้ (Corporate Bonds)

อย่างไรก็ตาม การเสนอขายหลักทรัพย์ในปัจจุบันสามารถกระทำได้เพียง 2 รูปแบบ กล่าวคือ การเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้เท่านั้น

การเสนอขายหลักทรัพย์ที่กล่าวมานั้น เป็นการเสนอขายหลักทรัพย์โดยบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ ซึ่งหมายถึง บริษัทที่ได้นำหลักทรัพย์ของตนเสนอขายให้แก่ผู้ลงทุนเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เพื่อเพิ่มทุนหรือระดมทุน เพื่อขยายกิจการ เพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น เพื่อปันผลหรือให้เป็นรางวัล หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นตามที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์กำหนด[4] ทั้งนี้ การเสนอขายหลักทรัพย์ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เสียก่อน

4.2 คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์

บริษัทที่จะเสนอขายหลักทรัพย์แต่ละประเภทต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

[4] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 8.

4.2.1 การเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้น

4.2.1.1 การเสนอขายหุ้นต่อประชาชน

บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหุ้นให้แก่ประชาชนต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้[5]

(1) มีสถานะเป็นบริษัทมหาชน

(2) จัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี ยกเว้นกรณีที่บริษัทได้มีการแยกควบรวม หรือแปรสภาพเป็นบริษัทรูปแบบใหม่จากบริษัทเดิมที่จัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

(3) มีคณะกรรมการบริหารซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมดซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(4) มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในซึ่งประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริหาร ทั้งนี้ สองในสามของสมาชิกคณะกรรมการตรวจสอบภายในต้องเป็นกรรมการอิสระ และมีอย่างน้อยหนึ่งคนที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านบัญชีหรือการเงิน

(5) มีแผนการระดมทุนและแผนการบริหารเงินทุนซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(6) มีรายงานงบการเงินย้อนหลัง 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ยื่นคำร้องขออนุญาตเสนอขายหุ้นให้กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ งบการเงินดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบจากบริษัทตรวจสอบและต้องได้รับความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข หรือแบบมีเงื่อนไขอันมิใช่สาระสำคัญซึ่งกระทบต่อผลการดำเนินงานและสถานะทางการเงินของบริษัท

(7) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงประเภทการดำเนินธุรกิจหลักในระยะเวลา 3 ปีผ่านมา

(8) มีรายรับปีสุดท้ายก่อนวันยื่นคำร้องขออนุญาตเสนอขายหุ้นต่อประชาชนไม่น้อยกว่าหนึ่งพันล้านกีบ ไม่มีขาดทุนสะสม และการดำเนินธุรกิจในหนึ่งปีที่ผ่านมามีกำไรสุทธิและไม่มีหนี้เกินกำหนดซึ่งค้างชำระเงินต้น และ/หรือดอกเบี้ยตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน

(9) ได้รับการรับรองความพร้อมในการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนจากที่ปรึกษาด้านการเงิน และมีรายชื่อทีมงานที่ปรึกษาด้านการเงินผู้รับผิดชอบ

(10) มีการค้ำประกันการจัดจำหน่ายหุ้นต่อประชาชน ระหว่างบริษัทที่มีความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนกับผู้ค้ำประกันการจัดจำหน่ายหุ้น

[5] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น, มาตรา 6.

(11) มีแผนการเสนอขายหุ้นต่อประชาชน แผนการดำเนินธุรกิจ และการคาดคะเนสถานะทางการเงินอย่างน้อย 3 ปี นับตั้งแต่การเสนอขายหุ้นต่อประชาชนสำเร็จเป็นต้นไป ซึ่งได้รับการรับรองจากคณะกรรมการบริหาร

(12) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์กำหนด

4.2.1.2 การเสนอขายหุ้นให้กับบุคคลในวงจำกัด

บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหุ้นให้กับบุคคลในวงจำกัดต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้[6]

(1) มีสถานะเป็นบริษัทมหาชน

(2) จัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ยกเว้นกรณีที่บริษัทมีการแยกควบรวม หรือ แปรสภาพเป็นบริษัทรูปแบบใหม่

(3) มีคณะกรรมการบริหารซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมดซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(4) มีคณะกรรมการตรวจสอบภายในซึ่งประกอบด้วยสมาชิกอย่างน้อย 3 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริหาร ทั้งนี้ สองในสามของสมาชิกคณะกรรมการตรวจสอบภายในต้องเป็นกรรมการอิสระ และมีอย่างน้อยหนึ่งคนที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านบัญชีหรือการเงิน

(5) มีแผนการระดมทุนและแผนการบริหารเงินทุนซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(6) มีรายงานงบการเงินย้อนหลัง 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ยื่นคำร้องขออนุญาตเสนอขายหุ้นให้กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ งบการเงินดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบจากบริษัทตรวจสอบและต้องได้รับความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข หรือแบบมีเงื่อนไขอันมิใช่สาระสำคัญซึ่งกระทบต่อผลการดำเนินงานและสถานะทางการเงินของบริษัท

(7) มีความสามารถในการสร้างกำไร มีสถานะทางการเงินที่มั่นคง และไม่มีหนี้เกินกำหนด

(8) ได้รับการรับรองความพร้อมในการเสนอขายหุ้นให้กับบุคคลในวงจำกัดจากที่ปรึกษาด้านการเงิน และมีรายชื่อทีมงานที่ปรึกษาด้านการเงินผู้รับผิดชอบ

(9) มีแผนการเสนอขายหุ้นให้กับบุคคลในวงจำกัด แผนการดำเนินธุรกิจ และการคาดคะเนสถานะทางการเงินอย่างน้อย 3 ปี นับตั้งแต่การเสนอขายหุ้นให้กับ

[6] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น, มาตรา 29.

บุคคลในวงจำกัดสำเร็จเป็นต้นไป ซึ่งได้รับการรับรองจากคณะกรรมการบริหาร

(10) หุ้นที่เสนอขายให้กับบุคคลในวงจำกัดไม่สามารถซื้อขายได้ภายในกำหนดเวลาอย่างน้อย 6 เดือน นับตั้งแต่วันสิ้นสุดการขายหุ้นให้กับบุคคลในวงจำกัด

(11) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์กำหนด

4.2.1.3 การเสนอขายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนการถือหุ้น

บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนการถือหุ้นต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้[7]

(1) มีแผนการระดมทุนและแผนการบริหารเงินทุนซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(2) ได้รับการรับรองความพร้อมในการเสนอขายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิมจากที่ปรึกษาด้านการเงิน และมีรายชื่อทีมงานที่ปรึกษาด้านการเงินผู้รับผิดชอบ

(3) มีการค้ำประกันการจัดจำหน่ายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิม ระหว่างบริษัทที่มีความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิมกับผู้ค้ำประกันการจัดจำหน่ายหุ้น

(4) มีแผนการเสนอขายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิม แผนการดำเนินธุรกิจ และการคาดคะเนสถานะทางการเงินอย่างน้อย 3 ปี นับตั้งแต่การเสนอขายหุ้นให้กับผู้ถือหุ้นเดิมสำเร็จเป็นต้นไป ซึ่งได้รับการรับรองจากคณะกรรมการบริหาร

(5) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์กำหนด

4.2.2 การเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้

4.2.2.1 การเสนอขายหุ้นกู้ต่อประชาชน

บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ต่อประชาชนต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้[8]

(1) เป็นบริษัทมหาชนหรือบริษัทจำกัด (ยกเว้น บริษัทจำกัดผู้เดียว)

(2) จัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี ยกเว้นกรณีที่บริษัทมีการแยกควบรวม หรือ แปรสภาพเป็นบริษัทรูปแบบใหม่จากบริษัทเดิมที่จัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

[7] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น, มาตรา 35.

[8] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้นกู้, มาตรา 8.

(3) มีแผนการระดมทุนและแผนการบริหารเงินทุนซึ่งได้รับรองจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(4) มีรายงานงบการเงินย้อนหลัง 1 ปี นับตั้งแต่วันยื่นคำร้องขอเสนอขายหุ้นกู้ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เป็นต้นไป ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบจากบริษัทตรวจสอบ

(5) มีธนาคารดูแลทรัพย์สินเพื่อติดตามและดูแลผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้

(6) มีกำไรเฉลี่ย 3 ปีย้อนหลังเพียงพอสำหรับการชำระดอกเบี้ยหุ้นกู้ทั้งหมดใน 1 ปีข้างหน้า

(7) มีแผนการชำระเงินต้นและดอกเบี้ย พร้อมแสดงให้เห็นถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการชำระเงินดังกล่าว

(8) มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือหรือมีผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ ในกรณีที่ผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือต่ำกว่า BBB ต้องจัดให้มีผู้ค้ำประกันการชำระหนี้

(9) มีความสามารถในการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยของหุ้นกู้ในจำนวนที่ได้ออกผ่านมาตามกำหนดเวลา ในกรณีที่มีการเสนอขายหุ้นกู้เพิ่ม

(10) สำหรับการเสนอขายหุ้นกู้เพิ่ม ต้องมียอดหุ้นกู้ทั้งหมดเหลือน้อยกว่าร้อยละ 30 ของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิตามใบสรุปทรัพย์สินล่าสุดก่อนยื่นคำร้องขอเสนอขายหุ้นกู้ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์

(11) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์กำหนด

4.2.2.2 การเสนอขายหุ้นกู้ให้กับบุคคลในวงจำกัด

บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ให้กับบุคคลในวงจำกัด ต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนเช่นเดียวกับบริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหุ้นกู้ต่อประชาชน อย่างไรก็ตาม บริษัทดังกล่าวไม่จำเป็นต้องได้รับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี แต่ต้องได้รับการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เท่านั้น[9]

4.3 การขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์

บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหลักทรัพย์ต้องยื่นคำร้องต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ พร้อมด้วยเอกสารประกอบคำร้อง ได้แก่[10]

(1) คำร้องตามแบบพิมพ์ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์

(2) สำเนาใบทะเบียนวิสาหกิจหรือสำเนาใบทะเบียนสัมปทาน

[9] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้นกู้, มาตรา 28.

[10] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 11.

(3) สำเนาใบประจำตัวผู้เสียภาษี

(4) สำเนากฎระเบียบของบริษัท

(5) มติที่ประชุมผู้ถือหุ้นที่รับรองการเสนอขายหลักทรัพย์

(6) บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นซึ่งถือหุ้นในบริษัทตั้งแต่ร้อยละ 1 ขึ้นไป

(7) หนังสือรับรองความพร้อมในการเสนอขายหลักทรัพย์จากบริษัทหลักทรัพย์ สำหรับการออกหุ้น หรือจากธนาคารพาณิชย์ใด ๆ สำหรับการออกหุ้นกู้

(8) รายงานการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน สำหรับการออกหุ้นกู้

(9) รายงานงบการเงินซึ่งประกอบด้วยเอกสารและรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ใบสรุปทรัพย์สิน ใบรายงานผลได้รับ ใบรายงานกระแสเงินสดรวม ใบรายงานส่วนเปลี่ยนแปลงของทุน และคำอธิบายเกี่ยวกับหลักการและวิธีการด้านการบัญชี ทั้งนี้ รายงานงบการเงินดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบจากบริษัทตรวจสอบซึ่งได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์

(10) หนังสือชี้ชวน

(11) สัญญาค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์

(12) เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ได้รับคำร้องขอเสนอขายหลักทรัพย์และเอกสารประกอบคำร้องครบถ้วนและถูกต้องแล้ว สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์จะพิจารณาคำร้องขอเสนอขายหลักทรัพย์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องเป็นต้นไป หากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีคำสั่งไม่อนุญาตการเสนอขายหลักทรัพย์ที่ร้องขอ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์จะมีหนังสือตอบเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมแจกแจงเหตุผลที่ไม่อนุญาตไปยังผู้ร้อง ทั้งนี้ ในระหว่างการพิจารณาคำร้องขอเสนอขายหลักทรัพย์ หากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เห็นว่ามีความจำเป็น สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีสิทธิขอให้ผู้ร้องยื่นเอกสารและให้ข้อมูลเพิ่มเติม รวมถึงขอให้ยื่นเอกสารรับรองการตรวจสอบจากบริษัทตรวจสอบ หรือเชิญบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์หรือบริษัทหลักทรัพย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มาปรึกษาหารือหรือเก็บข้อมูลได้[11]

4.4 ขั้นตอนการเสนอขายหลักทรัพย์

ในการเสนอขายหลักทรัพย์แต่ละครั้ง บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต้องทำสัญญาค้ำประกันการขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เสียก่อน หากปรากฏว่าบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ได้ทำสัญญาค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์หลายบริษัท บริษัทหลักทรัพย์เหล่านั้นต้องทำสัญญาค้ำประกันร่วมสำหรับการเสนอขายหลักทรัพย์นั้น ๆ ด้วย โดยต้องมี

[11] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 16.

การกำหนดให้บริษัทหลักทรัพย์บริษัทใดบริษัทหนึ่งเป็นตัวแทนในการทำสัญญาค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์กับบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์

สำหรับขั้นตอนในการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นและหุ้นกู้นั้น มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้น[12]

(1) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้น

(2) กำหนดราคาของหุ้นที่จะเสนอขาย

(3) โฆษณาชี้ชวนประชาชนทั่วไปให้จองซื้อหุ้นผ่านสื่อสารมวลชน (สำหรับการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นต่อบุคคลในวงจำกัดจะไม่มีขั้นตอนนี้)

(4) จองซื้อหุ้นและวางเงินมัดจำ ทั้งนี้ บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นและบริษัทหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นต้องเผยแพร่ใบจองซื้อหุ้นพร้อมหนังสือชี้ชวนให้แก่นักลงทุน โดยมีการประกาศให้นักลงทุนทราบถึงระยะเวลาในการจองซื้อหลักทรัพย์อย่างชัดเจน ในระยะเวลาการเปิดจองซื้อหุ้นนั้น นักลงทุนต้องโอนเงินมัดจำให้ครบถ้วนตามมูลค่าหุ้นที่ได้สั่งจองไว้ เข้าบัญชีธนาคารของบริษัทหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้น และต้องแจ้งผลการโอนเงินมัดจำให้บริษัทหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นทราบ[13] ทั้งนี้ ในระยะเวลาที่เปิดการจองซื้อหุ้นนั้น หากนักลงทุนรายใดได้ทำการจองซื้อหุ้นและวางเงินมัดจำแล้ว จะไม่สามารถยกเลิกการจองซื้อหุ้นของตนได้

(5) การจัดสรรหลักทรัพย์ให้แก่ผู้จองซื้อหลักทรัพย์ประเภทหุ้น

(6) ชำระเงินหรือส่งเงินมัดจำคืน ในกรณีผู้จองซื้อหลักทรัพย์ประเภทหุ้นไม่ได้รับการจัดสรรหลักทรัพย์ตามจำนวนหลักทรัพย์ที่จองซื้อ

(7) ออกใบรับรองการถือครองหลักทรัพย์ประเภทหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้น

ขั้นตอนการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้[14]

(1) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้

(2) ประกาศเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบผ่านทางสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ (สำหรับการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ต่อบุคคลในวงจำกัดจะไม่มีขั้นตอนนี้)

(3) ดำเนินการขายหุ้นกู้ให้แก่ประชาชน ทั้งนี้ การขายหุ้นกู้นั้นสามารถกระทำได้หลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ ด้วยการประมูลมูลค่าหุ้นกู้ การประมูลดอกเบี้ย หรือวิธีอื่นที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์อนุญาต ผู้ค้ำประกันการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้

[12] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น, มาตรา 13.

[13] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น, มาตรา 17.

[14] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้นกู้, มาตรา 19.

จะต้องแจ้งมูลค่าและอัตราดอกเบี้ยของหุ้นกู้ที่จะเสนอขาย พร้อมทั้งรูปแบบการประมูลให้นักลงทุนทราบผ่านทางสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ หลักจากกนั้นจึงจัดการประมูลขึ้น

(4) ออกใบรับรองการถือครองหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้ให้แก่ผู้ถือหุ้น

ทั้งนี้ การเสนอขายหลักทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้นหรือหุ้นกู้จะต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน 90 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์เป็นต้นไป ในกรณีที่การเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์อาจขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เพื่อขยายระยะเวลาในการเสนอขายหลักทรัพย์ได้อีกไม่เกิน 30 วัน โดยต้องยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลามายังสำนักคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ก่อนสิ้นสุดกำหนดระยะเวลาสำหรับการเสนอขายหลักทรัพย์อย่างน้อย 3 วันทำการ

เมื่อการเสนอขายหลักทรัพย์เสร็จสิ้น บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต้องรายงานผลการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่วันสิ้นสุดการเสนอขายหลักทรัพย์เป็นต้นไป โดยสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์จะรับรองผลการเสนอขายหลักทรัพย์ายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ได้รับการรายงานเป็นต้นไป เพื่อให้บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ใช้เป็นหลักฐานในการจดทะเบียนเพิ่มทุนหรือขึ้นทะเบียนหุ้นกู้ แล้วแต่กรณี หลังจากนั้น บริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์จึงจะสามารถใช้ทุนที่ได้มาจากการเสนอขายหลักทรัพย์ได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทหุ้น และพบว่าผลของการเสนอขายหลักทรัพย์ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนหลักทรัพย์ที่เสนอขายทั้งหมดจะถือว่าการเสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าวไม่สำเร็จ และบริษัทที่เสนอขายหลักทรัพย์ต้องส่งเงินคืนให้แก่นักลงทุนภายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ได้รับการรับรองผลการเสนอขายหลักทรัพย์[15]

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่พบว่ามีการแสดงข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการเสนอขายหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีสิทธิสั่งให้หยุดการเสนอขายหลักทรัพย์ที่อาจส่งผลเสียหายต่อนักลงทุนได้ และหากบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีสิทธิยกเลิกการเสนอขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้ ขั้นตอนของการหยุดและการยกเลิกการเสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าวจะได้รับการบัญญัติไว้ในระเบียบการเฉพาะ ซึ่งในปัจจุบัน ยังไม่มีการประกาศใช้ระเบียบการดังกล่าว[16]

5. <u>บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์</u>

5.1 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ที่มีความประสงค์จะนำหลักทรัพย์ของตนไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องมีคุณสมบัติทั้งทางด้านเงินทุน ผลการดำเนินธุรกิจ สถานะทางการเงิน โครงสร้างผู้ถือหุ้น และคุณสมบัติอื่น ๆ

[15] ระเบียบว่าด้วยการเสนอขายหุ้น, มาตรา 22.

[16] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 19.

ตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด หลังจากที่ได้จดทะเบียนหลักทรัพย์แล้ว จะถือว่าบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์นั้นเป็นบริษัทจดทะเบียน ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบการต่าง ๆ ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด[17]

ปัจจุบัน มีบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง สปป. ลาว จำนวน 4 บริษัท ได้แก่ บริษัท ผลิต-ไฟฟ้า ลาว มหาชน ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน บริษัท ลาวเวิล์ด มหาชน และ บริษัท ปิโตรเลียมเทรดดิ้ง ลาว มหาชน ทางตลาดหลักทรัพย์แห่ง สปป. ลาว ก็ได้ตระหนักและผลักดันให้มีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มมากขึ้นในปีต่อ ๆ ไป

5.2 คุณสมบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

บริษัทที่ต้องการจะจดทะเบียนหลักทรัพย์ประเภทหุ้นในตลาดหลักทรัพย์นั้น จะต้องปรากฏว่ามีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้[18]

(1) บริษัทต้องมีระยะเวลาในการดำเนินงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี จนถึงวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนสำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติ

(2) ต้องมีสถานะเป็นบริษัทมหาชน

(3) ในวันที่มีการยื่นคำขอจดทะเบียนสำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติ บริษัทต้องมีจำนวนหุ้นที่ออกทั้งหมดไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนหุ้น และมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นล้านกีบ

(4) มีผู้ถือหุ้นรายย่อยมากกว่า 100 ราย และมีจำนวนหุ้นที่ออกให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยมากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่ออกทั้งหมด

(5) บริษัทต้องมีรายรับปีล่าสุดไม่ต่ำกว่าสามหมื่นล้านกีบ และระหว่างระยะเวลาสามปีล่าสุด บริษัทมีกำไรสุทธิเป็นเวลาสองปีต่อเนื่องกัน อีกทั้งต้องไม่มีการขาดทุนในปีปัจจุบัน

(6) มีรายงานความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขในการตรวจสอบงบการเงินของบริษัทในระยะเวลาสามปีล่าสุด

(7) หุ้นต้องสามารถโอนเปลี่ยนมือได้ และไม่มีข้อจำกัดการโอนหุ้น

(8) มีการทำสัญญาฝากหลักทรัพย์กับตลาดหลักทรัพย์

(9) มีแบบฟอร์มใบรับรองหุ้น

(10) ต้องไม่มีคดีความที่กำลังอยู่ในกระบวนพิจารณา ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการบริหาร

(11) การดำเนินธุรกิจของบริษัทมีความต่อเนื่องและมีภาพลักษณ์ในเชิงบวกในการทำธุรกิจในอนาคต

(12) มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

[17] กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์, มาตรา 109.

[18] ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนหลักทรัพย์, มาตรา 14.

(13) มีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ โดยบริษัทจะต้องแต่งตั้งพนักงานเปิดเผยข้อมูลและพนักงานอื่นที่เกี่ยวข้องมารับผิดชอบงานเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของบริษัท ที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการลงทุน

(14) มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์เห็นว่ามีความจำเป็น

5.3 การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

5.3.1 การตรวจความเหมาะสมในการจดทะเบียน

การจดทะเบียนหลักทรัพย์ในครั้งแรกนั้น ขั้นตอนแรกบริษัทที่ต้องการขอจดทะเบียนต้องยื่นคำขอสำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติต่อตลาดหลักทรัพย์ก่อน เพื่อให้ทางตลาดหลักทรัพย์พิจารณาว่าบริษัทที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นั้นมีคุณสมบัติเพียงพอหรือไม่ ซึ่งบริษัทต้องยื่นเอกสารโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้[19]

(1) เหตุผลของการยื่นคำขอจดทะเบียน

(2) โครงสร้างบริษัท ประกอบไปด้วยวันที่จัดตั้งบริษัท ประวัติของธุรกิจ (เช่น การเปลี่ยนชื่อบริษัท ผู้แทนบริษัท ผลผลิต ตัวแทนจำหน่าย ผู้ซื้อรายใหญ่ การควบรวมบริษัท เป็นต้น) ประเภทของธุรกิจ ที่ตั้งของบริษัท สถานะการบริหารจัดการและการจ้างงาน โครงสร้างองค์กรและผู้ถือหุ้น

(3) รายละเอียดของธุรกิจ ซึ่งต้องกล่าวถึงเงื่อนไขของบริษัท กล่าวคือ

(ก) เงื่อนไขปัจจุบันในการประกอบธุรกิจ เช่น ขนาดของตลาด ราคาซื้อขาย ความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ เทคโนโลยี การพัฒนาและการคาดการณ์ในปัจจุบัน ตำแหน่งภายในอุตสาหกรรม เป็นต้น และ

(ข) เงื่อนไขปัจจุบันของบริษัท เช่น ลักษณะเฉพาะของธุรกิจ ผลผลิตหลักและวัตถุดิบ จำนวนการขายและส่วนแบ่งทางการตลาด (ทั้งการส่งออกและการขายภายในประเทศ) ความสามารถในการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวก สัญญาที่สำคัญ การค้นหาและการพัฒนา เป็นต้น

(4) สถานะทางการเงิน ซึ่งต้องแสดงออกถึงลักษณะทางการเงินและความสามารถในการประกอบธุรกิจของบริษัทในระยะเวลาสามปีย้อนหลังและอัตราส่วนหลักทางการเงิน

(5) การคาดการณ์ของธุรกิจในอีกสองปีข้างหน้า นโยบายการจ่ายเงินปันผล และเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการประกอบธุรกิจในอนาคตอันใกล้

ในการยื่นคำขอตรวจสอบคุณสมบัติดังกล่าว ผู้ขอต้องยื่นเอกสารดังต่อไปนี้ต่อตลาดหลักทรัพย์เพื่อประกอบการพิจารณา

[19] ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนหลักทรัพย์, มาตรา 8.

(1) งบการเงินย้อนหลัง 3 ปีบัญชี ซึ่งรวมถึงบัญชีงบดุลของบริษัท งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม งบกระแสเงินสดและงบประกอบ

(2) รายงานงบการเงินจากผู้สอบบัญชี

(3) ข้อบังคับบริษัท

(4) ความเห็นของบริษัทหลักทรัพย์เกี่ยวกับเงื่อนไขทางด้านการเงินของบริษัท

(5) บันทึกข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่แสดงว่ามีการห้ามซื้อขายหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (Silent Period) เป็นระยะเวลาหกเดือน หลังจากการจดทะเบียนเสร็จสิ้น

(6) แผนธุรกิจ รวมถึงการคาดการณ์รายรับสำหรับในอีกสองปีข้างหน้า นโยบายในการแจกจ่ายผลกำไรให้กับผู้ถือหุ้นและเรื่องอื่น ๆ ที่กระทบกับอนาคตของธุรกิจ และ

(7) เอกสารอื่น ๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าจำเป็น

ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์จะแจ้งผลของการพิจารณาคุณสมบัติให้กับบริษัทที่ยื่นขอจดทะเบียนภายใน 2 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้อง แต่หากบริษัทที่ยื่นขอจดทะเบียนนั้นถูกกล่าวหาหรือได้มีการแจ้งต่อพนักงานอัยการ หรือตลาดหลักทรัพย์ได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ ถึงมาตรการลงโทษซึ่งมีต่อบริษัทที่ยื่นขอจดทะเบียน เช่น ถูกห้ามมิให้เสนอขายหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์จะปฏิเสธการอนุญาตให้จดทะเบียน

5.3.2 การยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นบริษัทจดทะเบียน

หากตลาดหลักทรัพย์ตรวจสอบแล้วพบว่าบริษัทที่ยื่นขอจดทะเบียนนั้นมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด บริษัทนั้นจะต้องยื่นคำร้องขอจดทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อตลาดหลักทรัพย์ภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแจ้งผลการพิจารณา แต่ในกรณีที่บริษัทต้องการที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนหลังจากที่บริษัทได้รับแจ้งว่ามีคุณสมบัติที่จะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แล้ว บริษัทนั้นจะต้องยื่นคำร้องขอจดทะเบียนพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนวันสิ้นสุดการเสนอขายหุ้นดังกล่าว[20]

5.3.2.1 เอกสารที่ใช้สำหรับการยื่นขอจดทะเบียนหุ้นในตลาดหลักทรัพย์[21]

(1) คำร้องขอจดทะเบียนซึ่งอธิบายถึงเหตุผลในการขอจดทะเบียน

(2) เอกสารการจดทะเบียนของบริษัท

(3) เอกสารที่แสดงถึงการชำระค่าจองหุ้น

(4) ใบรับรองการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท

(5) สำเนาสัญญาที่ได้ลงนามกับบริษัทหลักทรัพย์

(6) ตัวอย่างใบหุ้นทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

[20] ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนหลักทรัพย์, มาตรา 10.

[21] ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนหลักทรัพย์, มาตรา 12(1).

(7) รายงานการเสนอขายหุ้นต่อประชาชน

(8) รายงานการกระจายหุ้นและบัญชีการโอน

(9) คำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรจากศูนย์รับฝากหลักทรัพย์

(10) คำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรจาก สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนในครั้งแรก (IPO) นั้นสำเร็จแล้ว

(11) เอกสารอื่น ๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์เห็นสมควร

5.3.2.2 เอกสารที่ใช้สำหรับการยื่นขอจดทะเบียนหุ้นกู้ในตลาดหลักทรัพย์[22]

(1) คำร้องขอจดทะเบียนซึ่งอธิบายถึงเหตุผลในการขอจดทะเบียน

(2) เอกสารการจดทะเบียนของบริษัท

(3) ตัวอย่างหุ้นกู้ที่เกี่ยวข้อง

(4) หากหุ้นกู้ออกโดยบริษัทหลักทรัพย์ จะต้องมีสัญญาค้ำประกัน หรือสัญญาการขายที่เกี่ยวข้องกับการนำหุ้นกู้ออกขายต่อประชาชน

(5) รายงานเกี่ยวกับการขายหุ้นกู้ต่อประชาชน

(6) เอกสารอื่น ๆ ตามที่ตลาดหลักทรัพย์เห็นสมควร

บริษัทที่ยื่นขอจดทะเบียนหลักทรัพย์จะต้องยื่นข้อตกลงการจดทะเบียนหลักทรัพย์ (Listing Agreement) สำหรับหลักทรัพย์แต่ละประเภทด้วย เว้นแต่การออกพันธบัตรรัฐบาลและในกรณีที่ผู้เสนอขายหลักทรัพย์จดทะเบียนยื่นขอจดทะเบียนหลักทรัพย์ประเภทเดียวกับที่เคยยื่นไว้แล้ว ทั้งนี้ ข้อตกลงการจดทะเบียนหลักทรัพย์ดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับได้ตั้งแต่วันที่จดทะเบียน

6. <u>การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน</u>

6.1 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนมีหน้าที่ในการรายงานและเปิดเผยข้อมูลตามรายละเอียดที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ และต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหาของการรายงานและเปิดเผยดังกล่าว ทั้งนี้ ภายใต้ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลนั้น มีการให้นิยามของ “การรายงาน” ว่าหมายถึงการที่บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนรายงานข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์เพื่อรับทราบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ในขณะที่ “การเปิดเผยข้อมูล” นั้น หมายถึง การแจ้งข้อมูล

[22] ระเบียบว่าด้วยการจดทะเบียนหลักทรัพย์, มาตรา 12(2).

ให้ประชาชนทราบ ซึ่งเนื้อหาของการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลจะประกอบไปด้วย การดำเนินธุรกิจ เอกสารรายงานทางการเงิน และข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ ของบริษัท

เพื่อให้การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน จะต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลภายในบริษัทอย่างน้อย 2 ท่าน ซึ่งหนึ่งในผู้รับผิดชอบการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลนั้น ต้องเป็นรองผู้อำนวยการใหญ่ที่มีหน้าที่ในการตัดสินใจทางด้านการเงิน และต้องมีการแจ้งรายชื่อของบุคคลดังกล่าวให้กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ทราบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้ง นอกจากนี้ การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องได้รับการลงนามรับรองจากผู้รับผิดชอบในการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลด้วย

ทั้งนี้ รูปแบบการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลนั้นมี 4 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลแบบปกติ แบบกระทันหัน แบบตามการร้องขอ และตามความสมัครใจ[23] ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลแบบปกติ

การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลแบบปกติ เป็นการรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามกำหนดระยะเวลา ซึ่งแบ่งได้เป็น ประจำไตรมาส ประจำหกเดือนต้นปี และประจำปี[24]

6.1.1.1 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลประจำไตรมาส

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน มีหน้าที่ที่จะต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลประจำไตรมาสที่หนึ่งและไตรมาสที่สาม ภายใน 45 วัน นับแต่วันสิ้นสุดไตรมาสที่หนึ่งและไตรมาสที่สามเป็นต้นไป โดยข้อมูลที่ต้องรายงานและเปิดเผยประจำไตรมาส ได้แก่ บทสรุปการดำเนินธุรกิจประจำไตรมาส และเอกสารรายงานทางการเงิน ที่ได้รับการรับรองจากฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบภายใน และกรรมการของบริษัทดังกล่าว นอกจากนี้ ในกรณีที่เป็นกลุ่มบริษัท เอกสารรายงานทางการเงินนั้น ต้องแสดงให้เห็นข้อมูลทางการเงินทั้งในแบบแยกกิจการ และรวมกิจการ[25]

6.1.1.2 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลประจำหกเดือนต้นปี

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน ต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลประจำหกเดือนต้นปี ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นสุดไตรมาสที่สองเป็นต้นไป โดยข้อมูลที่ต้องรายงานและเปิดเผยประจำหกเดือนต้นปีนั้น ได้แก่ บทสรุปการดำเนินธุรกิจประจำหกเดือนต้นปีของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน และเอกสารรายงานทางการเงิน ที่ได้รับการทบทวนจากบริษัทตรวจสอบ ที่ได้รับการรับรองจาก

[23] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 7.

[24] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 10.

[25] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 10 ข้อ 1.

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ และต้องได้รับการรับรองจากที่ประชุมคณะกรรมการของบริษัทดังกล่าว นอกจากนี้ เนื้อหาของเอกสารรายงานทางการเงินประจำหกเดือนต้นปีนั้น ต้องแสดงให้เห็นข้อมูลประจำไตรมาสที่สองของบริษัทด้วย และในกรณีที่เป็นกลุ่มบริษัท เอกสารรายงานทางการเงินนั้น ต้องแสดงให้เห็นข้อมูลทางการเงิน ทั้งในแบบแยกกิจการ และรวมกิจการ[26]

6.1.1.3 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลประจำปี

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลประจำปี ภายใน 120 วัน ภายหลังสิ้นสุดปีบัญชีเป็นต้นไป โดยข้อมูลที่ต้องรายงานและเปิดเผย ได้แก่ บทสรุปการประกอบธุรกิจประจำปีของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน และเอกสารรายงานการเงิน ที่ได้รับการตรวจสอบจากบริษัทตรวจสอบ ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์และต้องได้รับการรับรองจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว นอกจากนี้ เนื้อหาของเอกสารรายงานการเงินประจำปีนั้น ต้องแสดงให้เห็นข้อมูลประจำไตรมาสที่สี่ด้วย และในกรณีที่เป็นกลุ่มบริษัท เอกสารรายงานทางการเงินนั้น ต้องแสดงให้เห็นข้อมูลทางการเงิน ทั้งในแบบแยกกิจการ และรวมกิจการ[27]

6.1.2 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลแบบกระทันหัน[28]

บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน ต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลภายใน 24 ชั่วโมงในวันทำการ เมื่อมีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ถือได้ว่ามีผลกระทบต่อสิทธิ และผลประโยชน์ของผู้ลงทุน การตัดสินใจลงทุน การเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์และการดำเนินธุรกิจ

(1) วันที่มีการจัดการประชุมผู้ถือหุ้น และวันปิดสมุดบัญชีทะเบียนผู้ถือครองหุ้น

(2) เมื่อมีการได้มา และการจำหน่ายทรัพย์สิน ที่มีมูลค่ามากกว่าร้อยละ 5 ของทรัพย์สินทั้งหมดของบริษัท และรายการที่เกี่ยวพัน รวมทั้งมีการให้การช่วยเหลือทางการเงินให้แก่บุคคล หรือนิติบุคคลอื่น

(3) การร่วม หรือยกเลิกการร่วมลงทุน การควบ การเลิก ขาย หรือ โอนกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมดของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ และบริษัทจดทะเบียน

(4) การออกผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สำคัญ การพัฒนาเทคโนโลยี หรือ การค้นพบที่สำคัญ เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ

(5) การเสนอขายหลักทรัพย์เพิ่ม หรือการซื้อหลักทรัพย์คืน

(6) มีมติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น เช่น การรับรองแผนการดำเนินธุรกิจประจำปี แผนการขยายธุรกิจระยะกลาง-ยาว และยุทธศาสตร์ ของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจด

[26] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 10 ข้อ 2.

[27] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 10 ข้อ 3.

[28] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 11.

ทะเบียน รวมถึง การเปลี่ยนแปลงหลักการ วิธีการทางบัญชี และมาตรฐานด้านการรายงานการเงินที่ใช้ และการกู้เงินในจำนวนที่มีผลต่อฐานะการเงิน และผลการดำเนินธุรกิจ

(7) การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในรายจ่ายเพื่อการลงทุน

(8) การเสนอซื้อหลักทรัพย์ของบริษัทอื่น

(9) การจ่าย หรือไม่จ่ายเงิน หรือหุ้นปันผล

(10) การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบภายใน คณะอำนวยการ หัวหน้าฝ่ายบัญชี หัวหน้าการเงิน และผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นนับแต่ ร้อยละ 5 ขึ้นไป

(11) ไม่สามารถชำระหนี้ตามวัน และเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา

(12) มีการงดการเคลื่อนไหวบัญชีเงินฝากที่อยู่กับธนาคารชั่วคราว หรือ ภายหลังบัญชีเงินฝากได้รับการอนุญาตให้เคลื่อนไหวเป็นปกติ

(13) เลิก หรือ หยุดการดำเนินธุรกิจบางส่วน หรือทั้งหมด

(14) เปลี่ยนแปลง หรือถูกถอนใบทะเบียนวิสาหกิจ หรือใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินธุรกิจ

(15) ประธาน รองประธาน และสมาชิกสภาบริหาร คณะกรรมการตรวจตราภายใน คณะอำนวยการ หัวหน้าฝ่ายบัญชี และหัวหน้าการเงิน ถูกลงโทษทางด้านวินัย หรือถูกดำเนินคดี เนื่องจากมีการละเมิดกฎหมาย

(16) บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน อยู่ในสภาวะล้มละลาย หรือศาลประชาชนมีคำตัดสินให้เป็นวิสาหกิจล้มละลาย

(17) ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจากเหตุสุดวิสัย สภาพเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ

(18) เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ หรือลักษณะการดำเนินธุรกิจบางส่วนหรือทั้งหมด

(19) ทำสัญญาให้บุคคลอื่นเข้ามาบริหารภายในบริษัท ไม่ว่าจะโดยบางส่วน หรือทั้งหมด

(20) มีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้น ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิ ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น หรือต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ลงทุน หรือ การเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

(21) เหตุการณ์อื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ประกาศกำหนด

นอกจากนี้ บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียน ต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลภายใน 72 ชั่วโมง ในวันทำการ เมื่อมีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ถือได้ว่าไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อราคาหลักทรัพย์ และ การตัดสินใจลงทุน

(1) มีมติที่ตกลงเกี่ยวกับการตั้ง หรือยุบสาขา

(2) การเปลี่ยนที่ตั้งสำนักงานใหญ่

(3) เปลี่ยนแปลงผู้ตรวจสอบ รวมทั้ง ผู้ตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มของตน

(4) การซื้อ-ขายหลักทรัพย์ของประธาน รองประธาน และสมาชิกคณะกรรมการ คณะกรรมการตรวจสอบภายใน คณะอำนวยการ หัวหน้าฝ่ายบัญชี และหัวหน้าฝ่ายการเงิน

นอกจากนี้ บริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ และบริษัทจดทะเบียน ต้องมีการรายงานและเปิดเผยรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น ภายใน 14 วัน นับแต่วันที่มีการประชุมผู้ถือหุ้นเป็นต้นไป

6.1.3 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามการร้องขอ[29]

การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามการร้องขอ เป็นการรายงานและเปิดเผยข้อมูลของบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ และบริษัทจดทะเบียนตามการร้องขอของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ในกรณีที่มีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่ส่งผลหรืออาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ลงทุน ราคาหลักทรัพย์ หรือเสถียรภาพของตลาดทุน

6.1.4 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ[30]

การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ เป็นการรายงานและเปิดเผยข้อมูลที่ทางบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ และบริษัทจดทะเบียน ต้องการให้ผู้คุ้มครองและผู้ลงทุนรับทราบเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว เพื่อที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง

6.2 การเปิดเผยข้อมูลต่อตลาดหลักทรัพย์

ในกรณีของบริษัทจดทะเบียน นอกจากจะต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 6.1 ข้างต้นแล้ว ยังคงมีหน้าที่ต้องรายงานและเปิดเผยข้อมูลต่อตลาดหลักทรัพย์ด้วย ซึ่งรูปแบบการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล มี 4 รูปแบบ ได้แก่ การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามเหตุการณ์ แบบตามการร้องขอ ตามระยะ และตามความสมัครใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามเหตุการณ์[31]

เมื่อมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งดังต่อไปนี้เกิดขึ้น บริษัทจดทะเบียนจะต้องรายงานข้อเท็จจริงหรือการตัดสินใจให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบในวันที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

(1) กรณีที่ธนบัตร หรือเช็คที่ออกไปไม่สามารถใช้ได้ หรือธุรกรรมค้าขายทางการเงินได้ถูกระงับหรือห้ามกระทำการใด ๆ

(2) เมื่อมีการเลิกบริษัทภายใต้กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ

[29] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 12.

[30] ระเบียบว่าด้วยการรายงานและการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 13.

[31] ระเบียบว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 7.

(3) เมื่อโรงงานหลักถูกระงับการผลิต หรือถูกปิด หรือโรงงานได้กลับมาดำเนินการผลิตตามปกติ หลังจากได้แก้ปัญหาในการระงับการผลิตหรือการปิดดังกล่าวแล้ว

(4) กรณีมีการตัดสินใจในการควบรวมกิจการ การโอนกิจการ การแยกตัว หรือการควบกิจการภายหลังที่มีการแยกตัว

(5) กรณีที่มีการรับรองว่าบริษัทได้ถูกดำเนินคดี ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานธุรกิจ หรือทรัพย์สินที่บริษัทได้ซื้อมา และมีอยู่นั้น หรือศาลได้มีการพิจารณาตัดสินคดีในคดีดังกล่าว

(6) กรณีที่มีการยืนยันว่ารายงานการตรวจสอบจากนักตรวจสอบอิสระภายนอกมีความเห็นที่ตรงกันข้าม หรือความเห็นแบบมีข้อสงวน

(7) กรณีบริษัทถูกฟ้อง เนื่องจากมีการละเมิดมาตรฐานการบัญชี หรือผลของการฟ้องดังกล่าวได้รับการยืนยัน

(8) กรณีที่บริษัทจดทะเบียนได้ถอนการจดทะเบียนหุ้นที่ออก

เมื่อมีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งดังต่อไปนี้เกิดขึ้น บริษัทจดทะเบียนจะต้องรายงานข้อเท็จจริงหรือการตัดสินใจให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบในวันถัดจากวันที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

(1) กรณีที่มีการยืนยันว่ามีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่

(2) กรณีที่ได้มีการตัดสินใจเพิ่ม หรือลดทุน

(3) กรณีที่มีการแยกหุ้น หรือรวมหุ้นคืน

(4) กรณีมีการตัดสินใจซื้อ หรือจำหน่ายหุ้นทรัพย์สิน

(5) กรณีที่มีการกำหนดเงินปันผล หรือหุ้นปันผล

(6) กรณีที่มีการกำหนดเกี่ยวกับ stock retirement

(7) กรณีที่ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น หรือได้มีมติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

(8) กรณีที่มีการระงับกิจการซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ หรือมากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้จากปีบัญชีล่าสุด กิจการบางส่วน หรือทั้งหมด หรือใบอนุญาตในการดำเนินกิจการหลักถูกระงับ

(9) กรณีที่ได้มีการเข้าทำสัญญาซื้อขายครั้งเดียว (single sale) หรือสัญญาการจัดส่งวัตถุดิบ (supply) มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10 ของรายได้ในปีบัญชีล่าสุด หรือมีการยกเลิกการขายหรือสัญญาดังกล่าว

(10) กรณีที่มีการตัดสินใจลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวก การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกหรือการแยกโรงงานในจำนวนที่มากกว่า หรือเท่ากับร้อยละ 10 ของทุน

(11) กรณีที่มีการตัดสินใจซื้อ หรือขายทรัพย์สินที่มีตัวตนในจำนวนที่เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ของทรัพย์สินทั้งหมดในท้ายปีบัญชีล่าสุด

(12) กรณีที่มีการตัดสินใจลงทุนในหุ้น หรือหยุดการลงทุนในหุ้น ในจำนวนที่เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 10 ของทรัพย์สินทั้งหมดในท้ายปีบัญชีล่าสุด

(13) กรณีที่เกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ สงคราม อุบัติเหตุ อัคคีภัย หรือเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายในจำนวนที่มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10 ของทรัพย์สินทั้งหมดในท้ายปีบัญชีล่าสุด

(14) กรณีที่มีพนักงานฉ้อโกง หรือยักยอกทรัพย์ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายเท่ากับ หรือมากกว่าร้อยละ 10 ของทุน หรือกรณีที่มีการพิสูจน์ว่าการฉ้อโกงหรือยักยอกทรัพย์นั้นเป็นความจริง

6.2.2 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามการร้องขอ[32]

ในกรณีที่มีข่าวลือเกี่ยวกับเหตุการณ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ 6.2.1 ข้างต้น ตลาดหลักทรัพย์อาจร้องขอให้บริษัทจดทะเบียนรายงานและเปิดเผยข้อมูลภายในวันต่อมา นับจากที่ได้รับการร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ แม้ว่าไม่มีข่าวลือตามที่กล่าวไว้ข้างต้น หากมีกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงราคาหรือจำนวนการขายหลักทรัพย์เป็นอย่างมาก ทางตลาดหลักทรัพย์อาจมีการเรียกให้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ โดยบริษัทจดทะเบียนดังกล่าวจะต้องเปิดเผยข้อมูลภายในวันต่อมา นับจากที่ได้รับการร้องขอให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวนั้น เป็นกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือระเบียบการต่าง ๆ และเป็นกรณีที่เกิดจากภัยธรรมชาติ สงคราม อุบัติเหตุ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และอื่น ๆ นั้น ทางตลาดหลักทรัพย์อาจพิจารณาไม่เรียกให้มีการเปิดเผยข้อมูลก็ได้

6.2.3 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามระยะ[33]

บริษัทจดทะเบียนจะต้องรายงานเอกสารการเงินประจำหกเดือนต้นปี ภายใน 45 วัน หลังจากวันสิ้นรอบบัญชีประจำ 6 เดือน และรายงานเอกสารการเงินประจำปี ภายใน 3 เดือน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

6.2.4 การรายงานและการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ[34]

นอกจากการเปิดเผยข้อมูลตามเหตุการณ์ การเปิดเผยข้อมูลตามการร้องขอ และการเปิดเผยข้อมูลตามระยะแล้ว หากบริษัทจดทะเบียนเห็นว่ามีข้อมูลใดที่นักลงทุนมีความจำเป็นที่จะต้องทราบ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักลงทุน บริษัทจดทะเบียนก็สามารถรายงานข้อมูลดังกล่าวได้ โดยการรายงานดังกล่าวจะต้องดำเนินการภายในวันถัดจากการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น

[32] ระเบียบว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 8.

[33] ระเบียบว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 12.

[34] ระเบียบว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูล, มาตรา 9.

7. หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงการเสนอขายหลักทรัพย์และการจดทะเบียนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ และกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวจะต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิดในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์มีหน้าที่หลักในการคุ้มครองดูแลงานทางด้านหลักทรัพย์ทั่วประเทศ ซึ่งรวมถึงการออกระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองดูแลงานด้านหลักทรัพย์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การพิจารณาและออกใบอนุญาตจัดตั้งและยกเลิกการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ หรือการรับรองการเสนอขายหลักทรัพย์ เป็นต้น

7.2 ตลาดหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์ทำหน้าที่หลักในการคุ้มครองดูแลการจดทะเบียนหลักทรัพย์เข้าในตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงการออกระเบียบที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาคำร้องขอเป็นบริษัทจดทะเบียนเช่นกัน

7.3 กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า

กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้ามีส่วนสำคัญเริ่มตั้งแต่การจดทะเบียนบริษัทเป็นบริษัทมหาชน หรือในบางกรณีที่เป็นการแปรสภาพจากจากบริษัทจำกัดมาเป็นบริษัทมหาชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นบริษัทเสนอขายหลักทรัพย์ นอกจากนี้ ในขั้นตอนหลังจากที่การจำหน่ายหลักทรัพย์เสร็จสิ้นแล้ว และต้องดำเนินการเพิ่มทุนบริษัทนั้น ก็จะต้องดำเนินการที่กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเช่นกัน

บทที่ 12
ที่ดิน

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ดินใน สปป. ลาว ได้แก่

(1) กฎหมายว่าด้วยที่ดิน (Law on Land) เลขที่ 04/สพช ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2546 ("**กฎหมายว่าด้วยที่ดิน**")

(2) กฎหมายว่าด้วยผังเมือง (Law on Urban Planning) เลขที่ 03/99/สพช ลงวันที่ 3 เมษายน 2542 ("**กฎหมายว่าด้วยผังเมือง**")

(3) กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน (Law on Investment Promotion) เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2552 ("**กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน**")

(4) ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน (Decree on Implementation of the Law on Land) เลขที่ 88/นย ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2551 ("**ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน**")

(5) ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน (Decree on Leasing or Concession Land of State) เลขที่ 35/นย ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ("**ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน**")

2. การถือครองที่ดินใน สปป. ลาว

โดยหลักการทั่วไปตามกฎหมายว่าด้วยที่ดินนั้น ถือว่าที่ดินของ สปป. ลาว เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของชาติ ซึ่งรัฐจะเป็นศูนย์กลางในการคุ้มครองดูแลอย่างเป็นเอกภาพ และมีอำนาจในการมอบที่ดินให้แก่บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ ในการใช้ ให้เช่า หรือให้สัมปทานที่ดิน รวมถึงการมอบให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในการใช้ที่ดินด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าเฉพาะบุคคลและนิติบุคคลที่มีสัญชาติลาวเท่านั้นที่อาจได้รับสิทธิในการถือครองที่ดิน ("สิทธินำใช้" ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทนี้) แต่สำหรับคนต่างประเทศ คนต่างด้าว[*] คนไร้สัญชาติ และนิติ

[*] มาตรา 4 ของดำรัสว่าด้วยการคุ้มครองการเข้า-ออก สปป.ลาว และการคุ้มครองคนต่างประเทศได้ให้นิยามคำว่า "คนต่างด้าว" ว่าหมายถึง คนที่ถือสัญชาติอื่นที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว เป็นระยะเวลายาวนาน ถือบัตรต่างด้าว และรัฐบาลของคนต่างด้าวนั้นก็รับรู้อย่างเป็นทางการถึงการเข้ามาอาศัยอยู่ใน สปป. ลาว ซึ่งแตกต่างจากคำว่า "คนต่างประเทศ" ซึ่งหมายถึง คนที่ถือสัญชาติอื่นซึ่งเข้ามาใน สปป ลาว เพื่อปฏิบัติหน้าที่ใดหนึ่งโดยมีกำหนดเวลา และจะกลับคืนประเทศของตนเมื่อสิ้นสุดกำหนดเวลาดังกล่าว

บุคคลที่จัดตั้งโดยบุคคลดังกล่าวที่มีความประสงค์จะใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น สามารถกระทำได้โดยการเช่าหรือขอสัมปทานที่ดินเท่านั้น (ในกรณีนี้จะมีเพียง "สิทธิใช้" ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทนี้)[1]

กรณีที่พบว่าคนต่างประเทศ คนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ และนิติบุคคลที่จัดตั้งโดยบุคคลดังกล่าวได้รับสิทธินำใช้ที่ดิน** ต้องรีบดำเนินการจำหน่ายหรือโอนที่ดินของตนให้แก่พลเมืองลาว หรือหน่วยงานของรัฐใน สปป. ลาว ภายในกำหนดสามปี นับแต่วันที่รัฐบาลได้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการจำหน่ายหรือโอนที่ดินดังกล่าว ซึ่งหากไม่ดำเนินการจำหน่ายหรือโอนภายในสามปีนั้น ที่ดินดังกล่าวจะตกเป็นที่ดินของรัฐ อย่างไรก็ตาม รัฐยังคงให้คนต่างประเทศ คนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ และ/หรือ นิติบุคคลดังกล่าวมีบุริมสิทธิในการขอเช่าที่ดินหรือขอสัมปทานที่ดินนั้นจากรัฐ[2]

หากปรากฏว่าเป็นกรณีที่พลเมืองลาวที่ได้รับสิทธินำใช้ที่ดินได้เปลี่ยนสัญชาติเป็นสัญชาติอื่นในภายหลัง บุคคลดังกล่าวก็ต้องดำเนินการจำหน่ายหรือโอนที่ดินของตนให้แก่พลเมืองลาวหรือหน่วยงานของรัฐใน สปป. ลาว เช่นเดียวกับที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น กล่าวคือ ต้องดำเนินการโอนที่ดินไปให้แก่บุคคล หรือหน่วยงานของรัฐใน สปป. ลาว ภายในกำหนดเวลาสามปี มิฉะนั้นที่ดินดังกล่าวจะตกเป็นที่ดินของรัฐ[3]

นอกจากนี้ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ได้มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้กับนักลงทุนต่างประเทศสามารถซื้อสิทธินำใช้ที่ดินกับรัฐได้ แต่สูงสุดไม่เกิน 800 ตารางเมตร เพื่อปลูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัย หรือสำนักงานของวิสาหกิจนั้นๆ เพิ่มเติมจากการเช่าหรือขอสัมปทานที่ดินเพื่อการดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว โดยนักลงทุนสามารถยื่นคำร้องพร้อมด้วยเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบทะเบียนวิสาหกิจ หรือใบทะเบียนสัมปทาน และเอกสารอื่น ๆ ต่อองค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวงหรือนคร ณ ท้องที่อันที่ดินตั้งอยู่ โดยมีคำรับรองจากกระทรวงแผนการและการลงทุน หรือกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ที่ออกใบทะเบียนวิสาหกิจ หรือใบทะเบียนสัมปทาน อย่างไรก็ตาม การซื้อสิทธินำใช้ที่ดินในกรณีนี้นั้นจะต้องเป็นการซื้อที่ดินจากรัฐที่ได้มีการจัดสรรไว้แล้วเท่านั้น นักลงทุนต่างประเทศไม่สามารถซื้อสิทธินำใช้ที่ดินที่รัฐไม่ได้ทำการจัดสรรไว้ หรือซื้อโดยตรงจากบุคคลหรือนิติบุคคลลาวได้ โดยเงื่อนไขในการขอซื้อสิทธินำใช้ที่ดินจากรัฐที่จะได้จากนโยบายส่งเสริมการลงทุนมีดังต่อไปนี้[4]

(1) มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 500,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป โดยมีการรับรองมูลค่าทุนที่นำเข้ามาอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนทุนจดทะเบียนดังกล่าวจากธนาคารแห่ง สปป. ลาว เรียบร้อยแล้ว

(2) ต้องเป็นที่ดินที่รัฐได้จัดสรรไว้ และมีขอบเขตที่ดินไม่เกิน 800 ตารางเมตรเท่านั้น

---

[1] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 3.

** "สิทธินำใช้" คือ สิทธิในการถือครองที่ดินของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีลักษณะถาวร มีความคล้ายคลึงกับ "กรรมสิทธิ์" ภายใต้กฎหมายไทย ซึ่งจะได้อธิบายโดยละเอียดในบทนี้

[2] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 34 วรรค 1.

[3] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 34 วรรค 2.

[4] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 58.

(3) ต้องมีจุดประสงค์ในการใช้เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย หรือสำนักงานที่ใช้สำหรับการดำเนินธุรกิจของตนเท่านั้น

(4) อนุญาตให้สามารถซื้อสิทธินำใช้ที่ดินจากรัฐได้เพียงครั้งเดียวต่อหนึ่งวิสาหกิจ ในกรณีที่วิสาหกิจใดมีผู้ถือหุ้นมากกว่าสองคนขึ้นไป หรือมีการขยายสาขาการลงทุน ก็จะได้รับสิทธิในการซื้อสิทธินำใช้ที่ดินในนามนิติบุคคลเดียว และซื้อสิทธินำใช้ที่ดินจากรัฐได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยที่ดิน มีการจัดแบ่งประเภทที่ดินออกเป็น 8 ประเภทตามลักษณะของที่ดิน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้[5]

(1) ที่ดินเกษตรกรรม ซึ่งเป็นที่ดินที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และการค้นคว้าทดลองด้านเกษตรกรรม รวมทั้งที่ดินชลประทาน[6]

(2) ที่ดินป่าไม้ คือ ที่ดินที่มีป่าไม้ปกคลุมอยู่ หรือที่ดินไม่มีป่าไม้ปกคลุม แต่รัฐได้กำหนดให้เป็นที่ดินป่าไม้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายป่าไม้[7]

(3) ที่ดินบริเวณน้ำ คือ ที่ดินที่อยู่บนพื้นน้ำ หรือขอบเขตรอบแหล่งน้ำ[8]

(4) ที่ดินอุตสาหกรรม คือ ขอบเขตหรือบริเวณที่ดินที่รัฐกำหนดให้เป็นที่ตั้งโรงงาน รวมทั้งสถานที่พักอาศัยของผู้ใช้แรงงาน และหมายความรวมถึงพื้นที่อุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม สถาบันหรือศูนย์ค้นคว้าทดลองอุตสาหกรรมทางด้านเทคนิควิทยาศาสตร์ สถานที่บำบัดน้ำเสีย สถานที่ทำลายสิ่งเศษเหลือจากอุตสาหกรรม แหล่งวัตถุพลังงาน แนวทางสายส่งไฟฟ้า แนวทางท่อพลังงานและแก๊ส ท่อน้ำประปา เขตบ่อแร่ และที่ดินอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการอุตสาหกรรม[9]

(5) ที่ดินคมนาคม คือ ที่ดินที่ใช้สำหรับเป็นเส้นทาง ขอบทาง ร่องน้ำ เขตสงวนแนวทาง สถานที่ตั้งสะพาน แนวสายโทรศัพท์ ที่ตั้งสถานีสื่อสาร รวมทั้งสนามบิน ท่าเรือ สถานีรถขนส่งสินค้า และรถโดยสาร อุโมงค์ ทางรถไฟ สถานที่เก็บสิ่งของที่เกี่ยวกับการขนส่ง และที่ดินอื่น ๆ ที่ใช้ในการคมนาคมอื่น ๆ[10]

(6) ที่ดินวัฒนธรรม คือ สถานที่ตั้งของมรดกทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ วัตถุโบราณ ปูชนียสถาน วัด ทิวทัศนธรรมชาติ สิ่งปลูกสร้างทางด้านวัฒนธรรมและสถานที่อื่น ๆ ที่รัฐกำหนดให้เป็นที่ดินวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว[11]

[5] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 11.

[6] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 15.

[7] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 19.

[8] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 23.

[9] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 27.

[10] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 30.

[11] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 33.

(7) ที่ดินป้องกันชาติ ป้องกันความสงบ คือ ที่ดินที่ใช้ในการรักษาความปลอดภัยของชาติและป้องกันความสงบเรียบร้อย เช่น สถานที่ตั้งค่าย สำนักงาน กรมกอง สถานที่พัก โรงเรียน และสนามฝึกวิชาการทหาร ตำรวจ สนามปืนใหญ่ สนามบิน ท่าเรือ คลังสินค้า โรงพยาบาล โรงงาน สถานที่พักผ่อนของทหาร ตำรวจ และที่ดินอื่น ๆ ที่ใช้ในงานการป้องกันชาติ ป้องกันความสงบ[12]

(8) ที่ดินปลูกสร้าง คือ ที่ดินที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย โรงงาน สำนักงาน หน่วยงาน และสถานที่สาธารณะ[13]

อย่างไรก็ตาม มีที่ดินบางประเภทซึ่งรัฐได้มีการกำหนดขอบเขตการถือครองสิทธินำใช้ที่ดิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) กรณีของที่ดินเกษตรกรรม มีการกำหนดจำนวนเนื้อที่ดังต่อไปนี้[14]

(ก) สำหรับการปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ มีขอบเขตการถือครองไม่เกินหนึ่งเฮกตาร์[***] ต่อหนึ่งแรงงานในครอบครัว[****]

(ข) สำหรับการทำสวนปลูกพืชอุตสาหกรรมและพืชล้มลุก มีขอบเขตการถือครองไม่เกินสามเฮกตาร์ต่อหนึ่งแรงงานในครอบครัว

(ค) ผู้ที่ทำสวนปลูกต้นไม้ให้ผล มีขอบเขตการถือครองไม่เกินสามเฮกตาร์ต่อหนึ่งแรงงานในครอบครัว

(ง) สำหรับการใช้ที่ดินว่างเปล่า หรือป่าประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนมาปลูกพืชพันธุ์หญ้าเลี้ยงสัตว์ มีขอบเขตการถือครองไม่เกินสิบห้าเฮกตาร์ต่อหนึ่งแรงงานในครอบครัว

อย่างไรก็ตามในการอนุญาตให้บุคคลใช้ที่ดินประเภทนี้ รัฐจะพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยคำนึงถึงลักษณะ ขนาด ความสามารถในการผลิต ทั้งนี้ แรงงานหนึ่งอาจได้รับสิทธินำใช้ที่ดินเกษตรกรรมหลายประเภท ถ้าแรงงานดังกล่าวมีความสามารถในการผลิต และมีคุณสมบัติครบตามที่รัฐกำหนด[15]

(2) กรณีของที่ดินป่าไม้ รัฐจะอนุญาตให้บุคคลและครอบครัวสามารถใช้ที่ดินป่าไม้ที่เป็นที่ว่างเปล่าหรือป่าทรุดโทรม ในจำนวนไม่เกินสามเฮกตาร์ต่อหนึ่งแรงงานในครอบครัว ในกรณีที่ผู้ใดต้องการใช้ที่ดินในจำนวนมากกว่าที่กำหนดนั้น จะมีสิทธิเสนอขอเช่า หรือสัมปทานที่ดินจากรัฐได้[16]

---

[12] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 35.

[13] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 38.

[14] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 17.

[***] หนึ่งเฮกตาร์มีเนื้อที่ประมาณหกไร่

[****] มาตรา 3 ของดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดินได้ให้ความหมายของคำว่า “แรงงานในครอบครัว” ว่าหมายถึง คนในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป ที่สามารถใช้แรงงานที่มิใช่แรงงานฝีมือหรือสติปัญญา

[15] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 17.

[16] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 21.

(3) กรณีของที่ดินปลูกสร้าง รัฐจะอนุญาตให้บุคคลและครอบครัวใช้ที่ดินปลูกสร้างได้ในเนื้อที่ไม่เกินแปดร้อยตารางเมตรต่อคนในครอบครัว[17 และ 18]

3. ประเภทของสิทธิในการถือครองที่ดิน

ในการถือครองที่ดินใน สปป. ลาว นั้น สามารถแบ่งประเภทของการถือครองออกได้เป็นสองประเภทหลัก ได้แก่ สิทธินำใช้ที่ดินและสิทธิใช้ที่ดิน โดยแบ่งตามลักษณะและสิทธิที่ผู้ทรงสิทธินั้นๆ จะได้รับจากการถือครองที่ดินประเภทต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 สิทธินำใช้ที่ดิน

สิทธินำใช้ที่ดิน ถือว่าเป็นสิทธิในการถือครองที่ดินของบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีลักษณะเป็นการถาวร (อาจเปรียบเทียบได้กับ “กรรมสิทธิ์”ภายใต้กฎหมายไทย) โดยมีใบตราดิน***** เป็นเอกสารหลักฐานของสิทธินำใช้ที่ดินอย่างถาวร ซึ่งได้มาจากการมอบ การแลกเปลี่ยน การซื้อขาย และการสืบทอดมรดกซึ่งผู้ที่ได้รับสิทธินำใช้ที่ดินมีสิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้[19]

(1) สิทธิในการปกปักษ์รักษาที่ดิน หมายถึง สิทธิที่บุคคล หรือนิติบุคคลสามารถรักษาที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีลักษณะแน่นอน[20]

(2) สิทธิใช้ที่ดิน หมายถึง สิทธิในการใช้ที่ดินอย่างมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่ได้รับสิทธิตามแผนการจัดสรรที่ดินของรัฐ[21]

(3) สิทธิได้รับดอกผลจากที่ดิน หมายถึง สิทธิในการเก็บกินผลผลิต หรือรายได้จากที่ดินที่ตนได้รับสิทธินำใช้ที่ดินนั้น เช่น รายได้จากการให้เช่า จากการนำที่ดินเข้าเป็นหุ้น หรือ จากการนำที่ดินไปค้ำประกัน[22]

(4) สิทธิโอนสิทธินำใช้ที่ดิน หมายถึง สิทธิในการนำเอาสิทธินำใช้ที่ดินให้ผู้อื่น ไม่ว่าจะด้วยการขาย การมอบ หรือการแลกเปลี่ยน[23]

---

[17] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 42.

[18] มาตรา 3 ของดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดินได้ให้นิยามของคำว่า “คนในครอบครัว” ว่าหมายถึง สามี ภรรยา บุตร บุตรบุญธรรม และบุตรของภรรยาหรือสามีของเจ้าของที่ดินซึ่งไม่ใช่บุตรหรือบุตรบุญธรรมของเจ้าของที่ดิน.

***** ใบตราดินเป็นเอกสารสิทธิชนิดหนึ่งที่ใช้ในการแสดงออกซึ่งสิทธินำใช้ที่ดินซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในบทนี้

[19] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 3.

[20] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 54.

[21] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 55.

[22] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 56.

[23] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 57.

(5) สิทธิสืบทอดสิทธินำใช้ที่ดิน หมายถึง สิทธิในการได้รับสิทธินำใช้ที่ดินที่มีการพัฒนาแล้ว จากการตกทอดมายังสามี ภรรยา บุตร หลาน บิดา มารดา หรือญาติพี่น้องตามกฎหมาย ภายหลังจากผู้ที่ได้รับสิทธินำใช้ที่ดินเสียชีวิตแล้ว[24]

3.2 สิทธิใช้ที่ดิน[25]

สิทธิใช้ที่ดิน หมายถึง สิทธิของบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับสิทธิใช้ที่ดินตามแผนการจัดสรรที่ดินของรัฐ ในกรณีของนิติบุคคลที่ได้รับสิทธิใช้ที่ดินนั้น จะมีเพียงสิทธิในการปกปักษ์รักษาที่ดินและสิทธิใช้ที่ดินเท่านั้น ส่วนกรณีของบุคคล ที่ได้รับสิทธิใช้ที่ดิน นอกจากจะได้รับสิทธิในการปกปักษ์รักษาที่ดินและสิทธิใช้ที่ดินแล้ว ยังคงมีสิทธิได้รับดอกผลจากที่ดินและสิทธิในการสืบทอดที่ดินด้วย ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าทั้งบุคคลและนิติบุคคลที่ได้รับสิทธิใช้ที่ดินนั้น จะไม่ได้รับสิทธิโอนที่ดินให้แก่บุคคลอื่น

4. <u>เอกสารแสดงสิทธิเหนือที่ดิน</u>

เอกสารที่แสดงถึงสิทธิเหนือที่ดินจะแตกต่างไปตามประเภท และวัตถุประสงค์ในการใช้ที่ดิน และการจัดสรรที่ดินของรัฐ ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ประเภท[26] ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ใบตราดิน

ใบตราดิน เป็นเอกสารสิทธิที่ใช้ในการยืนยันสิทธินำใช้ที่ดินสูงสุดทางกฎหมาย เป็นหลักฐานอย่างเดียวเกี่ยวกับสิทธินำใช้ที่ดินอย่างถาวร ซึ่งได้มีการคัดสำเนาจากสมุดทะเบียนที่ดิน เพื่อมอบให้กับผู้เป็นเจ้าของที่ดินเพียงใบเดียว เพื่อถือไว้เป็นหลักฐานจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ตามเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น การเปลี่ยนเจ้าของ เป็นต้น[27]

ทั้งนี้เฉพาะผู้ที่มีชื่อในใบตราดินเท่านั้น ที่จะถือว่าเป็นเจ้าของใบตราดิน และมีสิทธินำเอาที่ดินเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน เข้าเป็นหุ้น มอบ ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่า และสืบทอดโดยทางมรดก อย่างไรก็ตาม ในการใช้สิทธิดังกล่าวนั้น ผู้ที่มีชื่อในใบตราดินอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทนได้ โดยมีการมอบหมายอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และการมอบหมายดังกล่าวต้องได้รับการรับรองโดยสำนักงานทะเบียนศาลหรือนายบ้าน จากนิยามดังกล่าวข้างต้นอาจเปรียบเทียบใบตราดินได้กับโฉนดที่ดินตามกฎหมายไทย[28]

[24] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 58.

[25] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 3.

[26] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 16.

[27] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 49.

[28] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 16.

4.2 ใบแผนที่ดิน[29]

ใบแผนที่ดิน คือ เอกสารรับรองสิทธิใช้ที่ดิน ที่รัฐมอบให้บุคคล หรือองค์กรของรัฐ องค์กรทางการเมือง แนวลาวสร้างชาติ องค์กรมหาชน และองค์กรทางด้านเศรษฐกิจของรัฐ เพื่อนำใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตามแต่ละประเภทที่ดินที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ได้รับใบแผนที่ดินนั้นจะไม่มีสิทธิในการโอน ให้เช่า ให้สัมปทาน นำไปลงหุ้น หรือนำไปค้ำประกันแต่อย่างใด แต่ในกรณีของบุคคลที่ได้รับใบแผนที่ดินนั้น จะมีสิทธิปกปักษ์รักษา ใช้ ได้รับดอกผล และสืบทอดเท่านั้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้งบุคคล และนิติบุคคลที่ได้รับสิทธิใช้ที่ดินนั้นจะไม่สามารถโอนสิทธิใช้ที่ดินให้แก่บุคคลอื่นได้

4.3 ใบยั้งยืนที่ดิน

ใบยั้งยืนที่ดิน คือ เอกสารรับรองเกี่ยวกับการใช้ที่ดินชั่วคราวที่องค์การปกครองเมือง เทศบาล ออกให้ตามนโยบายการจัดสรรที่ดิน และมอบดิน-มอบป่า อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่ามีการพัฒนาที่ดินเกินกว่าสามปีแล้ว ผู้ที่ได้รับใบยั้งยืนการพัฒนาที่ดินมีสิทธิขอออกใบตราดินได้[30]

บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับใบยั้งยืนที่ดินมีสิทธิสืบทอดตามอายุของใบยั้งยืนได้แต่ไม่มีสิทธิโอน นำไปลงทุน นำไปจำนอง หรือให้เช่าได้[31]

4.4 ใบยั้งยืนการพัฒนาที่ดิน[32]

ใบยั้งยืนการพัฒนาที่ดิน คือ เอกสารทางการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการใช้ที่ดินดังกล่าวออกให้ตามแผนพัฒนาที่ดินที่มีการจัดสรรไว้ เพื่อรับรองว่าที่ดินนั้นๆ มีการพัฒนาแล้ว

4.5 ใบยั้งยืนเค้ามูลที่ดิน[33]

ใบยั้งยืนเค้ามูลที่ดิน คือ เอกสารรับรองเกี่ยวกับการได้รับที่ดินมา เพื่อชี้แจงให้ทราบประวัติความเป็นมาของการปกปักษ์รักษาและใช้ที่ดินดังกล่าว

[29] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 16.

[30] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 16.

[31] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 48.

[32] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 16.

[33] ดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 16.

5. นิติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดินและการจดทะเบียน

นิติกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวกับที่ดินที่ได้มีการออกใบตราดินแล้วต้องได้รับการจดทะเบียนเข้าสู่ระบบการคุ้มครองทะเบียนที่ดิน ทั้งนี้ หากปรากฏว่ามีการทำนิติกรรมโดยไม่มีการจดทะเบียน นิติกรรมดังกล่าวจะไม่มีผลใช้บังคับได้ และไม่มีผลทางกฎหมาย นอกจากนี้ แม้ว่านิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับที่ดินนั้นจะมีการรับรองโดยองค์การปกครองบ้าน หรือหน่วยงานอื่น ก็จะไม่ถือว่านิติกรรมนั้นได้รับการรับรู้ทางกฎหมาย

หากมีการจดทะเบียนนิติกรรมตามกฎหมายแล้ว ก็จะมีผลทำให้นิติกรรมนั้นมีผลใช้บังคับทั้งต่อคู่สัญญาและบุคคลภายนอก ซึ่งรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่จะต้องนำไปจดทะเบียนมีสองลักษณะ คือ การจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงสิทธินำใช้ที่ดิน และการจดทะเบียนการเคลื่อนไหวสิทธิใช้ที่ดิน

5.1 นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่ต้องจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธินำใช้ที่ดิน

การจดทะเบียนนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่ต้องจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธินำใช้ที่ดิน หมายถึง การจดทะเบียนที่ทำให้สิทธินำใช้ที่ดินของบุคคลใดบุคคลหนึ่งสิ้นสุดลง และสิทธินำใช้ที่ดินนั้นได้กลายเป็นของบุคคลอื่น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

(1) การสืบทอดมูลมรดกตามกฎหมายหรือพินัยกรรม
(2) สัญญาซื้อขาย
(3) สัญญาแลกเปลี่ยน
(4) สัญญาขายฝาก
(5) สัญญาให้
(6) การยกทรัพย์ ซึ่งหมายถึงการเอาทรัพย์สินของตนให้บุคคลอื่นในเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับทรัพย์จะกลายเป็นเจ้าของได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้มีการตกลงกับเจ้าของปัจจุบันจนสำเร็จแล้ว[34]
(7) การปฏิบัติตามคำสั่งของศาล
(8) การลงหุ้นโดยการโอนสิทธินำใช้ที่ดิน

ขั้นตอนการจดทะเบียนนิติกรรมการเปลี่ยนแปลงสิทธินำใช้ที่ดิน สามารถดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

(1) เจ้าของสิทธินำใช้ที่ดิน หรือผู้ได้รับมอบฉันทะเขียนใบคำร้องโดยมีการลงนามรับรองจากนายบ้าน ณ ท้องที่อันที่ดินตั้งอยู่ แล้วยื่นต่อองค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง หรือนคร ณ ท้องที่อันที่ดินตั้งอยู่ เพื่อตรวจตราความถูกต้องของใบตราดิน[35]

[34] กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา, มาตรา 50.

[35] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 45.

(2) ห้องการที่ดิน องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง หรือนคร ดำเนินการตรวจตราความถูกต้องของใบตราดิน โดยเปรียบเทียบกับสมุดทะเบียนที่ดิน แผนที่ตราดิน และสำนวนเอกสารที่ดินที่เกี่ยวข้อง ถ้าเห็นว่าถูกต้อง จึงจะออกใบยั้งยืนความถูกต้องของใบตราดิน แล้วบันทึกเข้าในสมุดติดตามการออกใบยั้งยืนความถูกต้องของใบตราดิน และมอบใบยั้งยืนดังกล่าวให้กับผู้ร้องขอเพื่อไปยื่นต่อสำนักงานทะเบียนศาล หรือนายบ้าน ณ สถานที่อันที่ดินตั้งอยู่ เพื่อทำสัญญาหรือนิติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับที่ดิน[36]

(3) ทางสำนักงานทะเบียนศาล ดำเนินการรับรองความถูกต้องของสัญญาหรือเอกสารต่างๆ ตามความประสงค์ของเจ้าของสิทธินำใช้ที่ดิน และคู่กรณี ทั้งนี้ สัญญา และเอกสารใด ๆ ที่ได้รับรองความถูกต้องของเนื้อหาในสัญญาแล้วนั้น จะถือว่าสัญญาหรือเอกสารต่าง ๆ มีผลใช้บังคับระหว่างคู่กรณีแล้ว แต่ยังไม่มีการรับรู้ต่อบุคคลภายนอก ซึ่งต้องนำไปแจ้งจดทะเบียนก่อน

(4) นำสัญญาหรือเอกสารดังกล่าวไปแจ้งขึ้นทะเบียนโอนสิทธินำใช้ที่ดินต่อองค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวงหรือนคร โดยจะมีการออกใบตราดินฉบับใหม่ให้แก่ผู้รับโอนที่ระบุอยู่ในสัญญาหรือเอกสารนั้น ทั้งนี้ ก่อนจะมีการออกใบตราดินใหม่ องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวงหรือนครจะต้องติดประกาศ ณ องค์การคุ้มครองที่ดิน สำนักงานปกครองเมือง เทศบาล สำนักงานปกครองบ้านอันที่ดินนั้นตั้งอยู่ ออกประกาศผ่านสื่อมวลชนของรัฐทางหนังสือพิมพ์ และประกาศทางวิทยุกระจายเสียง หรือโทรทัศน์ โดยคำนึงถึงเงื่อนไขตามแต่ละกรณี เมื่อครบ 90 วันนั้นแต่วันที่ลงลายมือชื่อในประกาศฉบับดังกล่าว หากไม่มีการคัดค้านหรือโต้แย้งเกี่ยวกับการออกใบตราดิน หรือมีแต่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงสามารถออกใบตราดินให้แก่ผู้รับสิทธินำใช้ที่ดินได้[37] ทั้งนี้ ใบตราดินฉบับเก่าก็จะต้องมีการประทับตรายกเลิกแล้วเก็บเข้าในสำนวนของที่ดินนั้น ๆ รวมถึงสัญญาหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน ก็ต้องมีการจัดเข้าในสมุดทะเบียนและเก็บเข้าในสำนวนของที่ดิน เพื่อเป็นหลักฐานในระยะยาวเช่นกัน

5.2 นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินที่ต้องจดทะเบียนการเคลื่อนไหวสิทธิใช้ที่ดิน

การเคลื่อนไหวสิทธิใช้ที่ดิน หมายถึง การที่เจ้าของสิทธิใช้ที่ดินได้มอบสิทธิใช้ที่ดินให้กับบุคคลอื่น โดยที่สิทธินำใช้ที่ดินยังคงเป็นของเจ้าของสิทธิ แต่สิทธินั้นได้ถูกจำกัดด้วยสัญญา โดยนิติกรรมที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวสิทธิใช้ที่ดินมีดังต่อไปนี้

(1) สัญญาเช่า

(2) สัญญาค้ำประกัน

[36] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 46.

[37] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 49.

(3) การยกทรัพย์ ซึ่งหมายถึงการเอาทรัพย์สินของตนให้บุคคลอื่นในเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับทรัพย์จะกลายเป็นเจ้าของได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้มีการตกลงกับเจ้าของปัจจุบันจนสำเร็จแล้ว แต่เงื่อนไขยังไม่สำเร็จ

(4) การสืบทอดสิทธิในการเช่า สัญญาค้ำประกัน และสัญญาขายฝาก

(5) คำสั่งให้ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล

ทั้งนี้ ขั้นตอนในการจดทะเบียนการเคลื่อนไหวสิทธิใช้ที่ดิน มีดังต่อไปนี้

(1) เจ้าของสิทธินำใช้ที่ดิน หรือผู้ได้รับมอบฉันทะเขียนใบคำร้องโดยมีการลงนามรับรองจากนายบ้าน ณ สถานที่อันที่ดินตั้งอยู่ แล้วยื่นต่อองค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง หรือนคร ณ ท้องที่อันที่ดินตั้งอยู่ เพื่อตรวจตราความถูกต้องของใบตราดิน[38]

(2) ห้องการที่ดิน องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง หรือนคร ดำเนินการตรวจตราความถูกต้องของใบตราดิน โดยเปรียบเทียบกับสมุดทะเบียนที่ดิน แผนที่ตราดิน และสำนวนเอกสารที่ดินที่เกี่ยวข้อง ถ้าเห็นว่าถูกต้อง จึงจะออกใบยั้งยืนความถูกต้องของใบตราดิน แล้วบันทึกเข้าในสมุดติดตามการออกใบยั้งยืนความถูกต้องของใบตราดิน และมอบใบยั้งยืนดังกล่าวให้กับผู้ร้องขอเพื่อไปยื่นต่อสำนักงานทะเบียนศาล หรือนายบ้าน ณ สถานที่อันที่ดินตั้งอยู่ เพื่อทำสัญญาหรือนิติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับที่ดิน[39]

(3) ทางสำนักงานทะเบียนศาล ดำเนินการรับรองความถูกต้องของสัญญาหรือเอกสารต่างๆ ตามความประสงค์ของเจ้าของสิทธินำใช้ที่ดิน คู่กรณี ทั้งนี้ สัญญา และเอกสารใดๆ ที่ได้รับรองความถูกต้องของเนื้อหาในสัญญาแล้วนั้น จะถือว่าสัญญาหรือเอกสารต่าง ๆ มีผลใช้บังคับระหว่างคู่กรณีแล้ว แต่ยังไม่มีการรับรู้ต่อบุคคลภายนอก ซึ่งต้องนำไปแจ้งจดทะเบียนก่อน

(4) นำสัญญาหรือเอกสารดังกล่าวไปแจ้งจดทะเบียนเพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของสิทธิใช้ที่ดินเข้าในหนังสือจดทะเบียนนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และด้านหลังของใบสมุดทะเบียนที่ดินที่เกี่ยวข้องที่องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง หรือนคร[40]

6. <u>การเช่าหรือขอสัมปทานที่ดิน</u>

บุคคล และนิติบุคคล ไม่ว่าจะสัญชาติลาวหรือไม่ สามารถที่จะใช้ประโยชน์บนที่ดินได้โดยการเช่าที่ดินทั้งจากเอกชน และรัฐ สำหรับกรณีของนิติบุคคลนั้น ยังคงสามารถขอสัมปทานที่ดินจากรัฐได้ หากต้องการใช้ที่ดิน

[38] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 45.

[39] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 46.

[40] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 51.

สำหรับการลงทุน หรือดำเนินการโครงการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งภายใต้กฎหมายว่าด้วยที่ดิน ได้มีการกำหนดระยะเวลาในการเช่า หรือสัมปทานที่ดินไว้ โดยแบ่งตามประเภทของที่ดิน ผู้เช่า และผู้ให้เช่า ดังต่อไปนี้[41]

(1) กรณีการเช่าหรือสัมปทานที่ดินจากรัฐ โดยคนต่างด้าว ผู้ไม่มีสัญชาติ และนิติบุคคลที่ตั้งโดยบุคคลดังกล่าว กำหนดระยะเวลาการเช่าหรือสัมปทานจะอ้างอิงตามลักษณะ ขนาด และเงื่อนไขของกิจการ แต่สูงสุดไม่เกินสามสิบปี และสามารถต่อได้ แล้วแต่กรณี ตามความเห็นของรัฐบาล

(2) กรณีการเช่าที่ดินที่มีการพัฒนาแล้ว[******] โดยคนต่างด้าว ผู้ไม่มีสัญชาติ และนิติบุคคลที่ตั้งโดยบุคคลดังกล่าว กำหนดระยะเวลาการเช่าจะสูงสุดไม่เกิน 20 ปี และสามารถต่อได้ ตามความเห็นของคู่สัญญา โดยได้รับความเห็นชอบจากองค์การปกครองแขวงหรือนคร ท้องที่อันที่ดินนั้นตั้งอยู่

(3) กรณีการเช่าหรือสัมปทานที่ดินจากรัฐ โดยคนต่างประเทศที่มาลงทุนอยู่ใน สปป. ลาว จะคำนึงถึงลักษณะ ขนาดและเงื่อนไขของโครงการ แต่สูงสุดไม่เกิน 50 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามความเห็นของรัฐบาล

(4) กรณีการเช่าที่ดินจากพลเมืองลาว โดยคนต่างประเทศที่มาลงทุนอยู่ สปป. ลาว ให้อ้างอิงตามลักษณะ ขนาด เงื่อนไขของกิจการ แต่สูงสุดไม่เกิน 30 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณีตามการตกลงของคู่สัญญา โดยได้รับความเห็นชอบจากองค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ

(5) กรณีการเช่าที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจเฉพาะนั้น กำหนดเวลาการเช่าหรือสัมปทานที่ดินสูงสุดไม่เกิน 75 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการรับรองของสภาแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม การกำหนดระยะเวลาในส่วนของการเช่าหรือสัมปทานที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจเฉพาะภายใต้กฎหมายว่าด้วยที่ดินนั้นยังคงไม่สอดคล้องกับกฎหมายว่าดวยการส่งเสริมการลงทุน เนื่องจากภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดระยะเวลาการเช่าหรือสัมปทานที่ดินสูงสุดไว้ไม่เกิน 99 ปี[42] ซึ่งในประเด็นนี้ยังคงเป็นประเด็นที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึง แต่ในทางปฏิบัติและการตีความของทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น จะบังคับใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งคือกำหนดระยะเวลาการเช่าหรือสัมปทานที่ดินในเขตเศรษฐกิจพิเศษและเศรษฐกิจเฉพาะสูงสุดไม่เกิน 99 ปี

[41] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 65.

[******] ตามมาตรา 3 ของดำรัสว่าด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยที่ดิน ที่ดินที่มีการพัฒนาแล้ว หมายถึง ที่ดินที่มีการปกปักรักษา และปรับปรุงที่ดินด้วยการลงทุนด้านแรงงาน วัตถุ ทุน เทคโนโลยี การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อทำให้ที่ดินมีคุณภาพดี เหมาะสมกับการนำใช้ที่ดินแต่ละประเภท ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตและที่ดินมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

[42] กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน, มาตรา 42.

6.1 การเช่าที่ดิน

6.1.1 การเช่าที่ดินจากเอกชน

ตามกฎหมายของ สปป. ลาว นั้น การเช่าที่ดินสามารถกระทำได้โดยบุคคล และนิติบุคคล ทั้งสัญชาติลาวและต่างประเทศ โดยการเช่าดังกล่าว จะต้องได้รับอนุมัติจากองค์การคุ้มครองที่ดิน โดยปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 5.2 ดังที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้น และสัญญาเช่าจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา เช่น ต้องเกิดจากความสมัครใจของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย ทำเป็นลายลักษณ์อักษร มีพยานอย่างน้อย 3 ท่าน เป็นต้น

6.1.2 การเช่าที่ดินจากรัฐ

โดยทั่วไป ผู้ที่มีสิทธิเช่าที่ดินของรัฐ ได้แก่[43] พลเมืองลาว คนต่างด้าว คนไร้สัญชาติ คนต่างประเทศ องค์กร หน่วยงานเศรษฐกิจของรัฐ สถานทูต หรือหน่วยงานสากล นักลงทุนภายในและต่างประเทศ ทั้งนี้ ผู้เช่าที่ดินจะต้องเสียค่าเช่าที่ดินตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย นอกจากนี้ การเช่าที่ดินจากรัฐจะมีข้อกำหนดแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของวัตถุประสงค์ในการเช่าที่ดิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.1.2.1 การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อกิจการโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม

การเช่าที่ดินเพื่อดำเนินกิจการโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม จะสามารถทำได้เฉพาะในเขตที่รัฐได้จัดสรรไว้สำหรับกิจการดังกล่าวเท่านั้น โดยองค์การคุ้มครองที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบตามแต่ขนาดของที่ดิน กล่าวคือ องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นคร จะอนุญาตให้เช่าที่ดินของรัฐ[44] สำหรับกรณีของกิจการโรงงานอุตสาหกรรม ไม่เกิน 50 เฮกตาร์ต่อหนึ่งกิจการ และมีกำหนดเวลาเช่าสูงสุดไม่เกิน 30 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงกับแผนกอุตสาหกรรมและการค้า และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายในแขวง หรือนครและตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร แต่ในกรณีของนิคมอุตสาหกรรมนั้น จะมีการอนุญาตให้เช่าที่ดินของรัฐไม่เกิน 150 เฮกตาร์ต่อหนึ่งกิจการ และมีกำหนดเวลาเช่าสูงสุดไม่เกิน 40 ปี สามารถต่อได้อีกแล้วแต่กรณี ตามการตกลงกับแผนกอุตสาหกรรมและการค้า และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายในแขวงหรือนคร และตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

ในกรณีขององค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ จะเป็นผู้อนุญาตแต่หากเป็นการเช่าที่ดินสำหรับการทำโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ ถึง 10,000 เฮกตาร์ ต่อหนึ่งกิจการ โดยมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป แต่สูงสุดไม่เกิน 50 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์การปกครองท้องถิ่นตามการตกลงของรัฐบาล และในกรณีของนิคม

[43] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 4.

[44] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 9.

อุตสาหกรรมนั้น องค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติจะอนุญาตให้เช่าที่ดินได้ตั้งแต่ 150 เฮกตาร์ ขึ้นไปต่อหนึ่งกิจการ โดยมีกำหนดเวลาการเช่าตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 70 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์การปกครองท้องถิ่นตามการตกลงของรัฐบาล

ทั้งนี้ หากมีความต้องการเช่าที่ดินของรัฐเกินกว่า 10,000 เฮกตาร์ ขึ้นไป จะต้องได้รับการรับรองจากคณะประจำสภาแห่งชาติ ตามการเสนอของรัฐบาล[45]

6.1.2.2 การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อกิจการก่อสร้างเคหสถาน และการบริการ

การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อกิจการก่อสร้างเคหสถานและการบริการ จะต้องทำในเขตที่รัฐได้จัดสรรไว้สำหรับกิจการปลูกสร้าง เช่น ศูนย์การค้า โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร สวนสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด สถานีรถขนส่งผู้โดยสาร หรือขนส่งสินค้า และอื่นๆ โดยองค์การคุ้มครองที่ดินจะเป็นผู้รับผิดชอบในการให้เช่า[46]

องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นคร มีสิทธิอนุญาตให้เช่าที่ดินของรัฐไม่ให้เกิน 15 เฮกตาร์ ต่อหนึ่งกิจการ และกำหนดเวลาเช่าสูงสุดไม่เกิน 30 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงกับแผนกโยธาธิการและขนส่ง และตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร ทั้งนี้ องค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติมีสิทธิอนุญาตให้เช่าที่ดินของรัฐตั้งแต่ 15 เฮกตาร์ถึง 10,000 เฮกตาร์ต่อหนึ่งกิจการ โดยมีกำหนดเวลาการเช่า 30 ปีขึ้นไป แต่สูงสุดไม่เกิน 50 ปี และสามารถต่อได้อีกแล้วแต่กรณี โดยการเห็นชอบของกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง และองค์การปกครองท้องถิ่น ตามการตกลงของรัฐบาล ถ้าหากเกินกว่า 10,000 เฮกตาร์ขึ้นไป ต้องได้รับการรับรองจากคณะประจำสภาแห่งชาติ ตามการเสนอของรัฐบาลด้วย[47]

6.1.2.3 การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อดำเนินกิจการท่องเที่ยว

การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อการท่องเที่ยวนั้นจะทำได้ภายในเขตที่รัฐได้จัดสรรไว้เป็นเขตท่องเที่ยวที่สามารถให้ดำเนินกิจการได้ ซึ่งต้องได้รับการอนุญาตจากองค์การคุ้มครองที่ดิน และองค์การท่องเที่ยวก่อน[48]

ในกรณีที่เป็นการเช่าที่ดินของรัฐสำหรับทำแหล่งท่องเที่ยวระดับท้องถิ่น องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นครจะเป็นผู้อนุญาต และกำหนดเวลาเช่าสูงสุดต้องไม่เกิน 30 ปี แต่สามารถต่อได้แล้วแต่กรณี โดยการเห็นชอบจากแผนกท่องเที่ยว แผนกแถลงข่าวและวัฒนธรรม แผนกเกษตรกรรมและป่าไม้ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

[45] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 10.

[46] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 12.

[47] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 13.

[48] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 16.

หากเป็นกรณีการเช่าที่ดินของรัฐสำหรับการทำแหล่งท่องเที่ยวระดับชาติ องค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติจะเป็นผู้อนุญาต และกำหนดเวลาการเช่า 30 ปีขึ้นไป แต่สูงสุดไม่เกิน 50 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี โดยการเห็นชอบจากองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม กระทรวงเกษตรกรรมและป่าไม้ องค์การปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามการตกลงของรัฐบาล[49]

6.1.2.4 การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อกิจการกีฬา

การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อการกีฬาจะทำได้ภายในเขตที่รัฐได้จัดสรรไว้สำหรับกิจการดังกล่าวเท่านั้น และการปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและนักกีฬา จะต้องได้รับอนุญาตจากองค์การคุ้มครองที่ดิน กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง และคณะกรรมการกีฬาแห่งชาติ ทั้งนี้ องค์การคุ้มครองที่ดินจะเป็นผู้รับผิดชอบในการอนุญาตให้เช่าที่ดิน โดยที่องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นครมีสิทธิอนุญาตให้เช่าที่ดินของรัฐไม่ให้เกิน 30 เฮกตาร์ต่อหนึ่งกิจการ และกำหนดระยะเวลาเช่าสูงสุดไม่เกิน 30 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี โดยตามการตกลงของคณะกรรมการกีฬา แผนกโยธาธิการและขนส่ง และตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

องค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ มีสิทธิอนุญาตให้เช่าที่ดินของรัฐตั้งแต่ 30 เฮกตาร์ถึง 10,000 เฮกตาร์ต่อหนึ่งกิจการ และกำหนดเวลาการเช่า 30 ปีขึ้นไป แต่ต้องไม่เกิน 50 ปีและสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของคณะกรรมการกีฬา กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง และตามการตกลงขององค์การปกครองท้องถิ่น หรือรัฐบาล ทั้งนี้ หากต้องการเช่าที่ดินเกินกว่า 10,000 เฮกตาร์ขึ้นไป ต้องได้รับการรับรองจากคณะประจำสภาแห่งชาติ ตามการเสนอของรัฐบาลก่อน[50]

6.1.2.5 การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อจุดประสงค์ทางการทูต หรือหน่วยงานสากล

การเช่าที่ดินของรัฐเพื่อจุดประสงค์ทางด้านการทูตหรือหน่วยงานสากลนี้จะสามารถทำได้ในเขตที่ดินที่รัฐได้มีการจัดสรรไว้สำหรับงานด้านนี้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากองค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติและกระทรวงการต่างประเทศ[51] ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาสูงสุดต้องไม่เกิน 99 ปี ขึ้นอยู่กับการตกลงของรัฐบาล[52]

6.2 การสัมปทานที่ดิน

การสัมปทานที่ดิน เป็นการที่รัฐให้สิทธิแก่นิติบุคคลใช้ที่ดินตามเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีกำหนดระยะเวลาโดยมีข้อผูกพันตามสัญญาอย่างถูกต้องชัดเจน ทั้งนี้ เฉพาะนิติบุคคลภายในประเทศ และต่างประเทศเท่านั้นที่จะสามารถขอสัมปทานที่ดินจากรัฐได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับสัมปทานที่ดินมีหน้าที่ต้องเสียค่าสัมปทาน ค่า

[49] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 17.

[50] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 21.

[51] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 24.

[52] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 25.

ทรัพยากรและค่าธรรมเนียมต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด[53] และการสัมปทานที่ดินจากรัฐมีขั้นตอนโดยสังเขปดังนี้

(1) ผู้ขอสัมปทานสำรวจหาที่ดินที่ต้องการสัมปทานเพื่อใช้ในการประกอบกิจการโดยติดต่อผ่านทางนายบ้านประจำท้องที่อันที่ดินที่ต้องการสัมปทานตั้งอยู่ เพื่อทำการตรวจสอบว่าที่ดินที่ต้องการสัมปทานนั้นเป็นที่ดินของรัฐหรือถือครองโดยพลเมืองลาว ในกรณีที่ที่ดินที่ต้องการขอสัมปทานนั้น ถือครองโดยพลเมืองลาว ผู้ขอสัมปทานต้องเจรจากับผู้ถือครองที่ดินดังกล่าวเพื่อขอความยินยอมให้มอบที่ดินแก่รัฐเพื่อนำออกสัมปทาน

(2) ผู้ขอสัมปทานเสนอบทวิพากษ์เศรษฐกิจ (Investment plan) ประกอบคำร้องขออนุญาตสัมปทานไปยังแผนกแผนการและการลงทุน ที่ประจำอยู่แขวงที่ที่ดินตั้งอยู่ หรือ กระทรวงแผนการและการลงทุนแล้วแต่กรณี เพื่อขอสัมปทานที่ดินดังกล่าว

(3) จากนั้นกระทรวงแผนการและการลงทุนจะประสานกับองค์การคุ้มครองที่ดินในการพิจารณาอนุญาตการให้สัมปทานแก่ผู้ขอสัมปทาน ซึ่งต้องมีการลงนามในสัญญาสัมปทานที่ดินกับรัฐบาลเพื่อเป็นหลักการในการตกลงระหว่างผู้สัมปทานและรัฐ

ทั้งนี้การสัมปทานที่ดินของรัฐสามารถแบ่งตามประเภทของกิจการได้ดังต่อไปนี้

6.2.1 การสัมปทานที่ดินของรัฐเพื่อกิจการเกษตรกรรมและปลูกพืช

การสัมปทานที่ดินเพื่อกิจการเกษตรกรรมจะสามารถกระทำได้ในพื้นที่ที่ดินเกษตรกรรมเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจที่รัฐได้จัดสรรไว้เท่านั้น หากเป็นกิจการปลูกไม้อุตสาหกรรม หรือไม้เศรษฐกิจและของป่า จะสามารถดำเนินกิจการในพื้นที่ดินว่างเปล่า หรือที่ดินป่าเสื่อมโทรมที่ไม่สามารถฟื้นฟูได้ด้วยตัวเองที่รัฐได้จัดสรรไว้เท่านั้น[54] โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1.1 กรณีของการสัมปทานที่ดินป่าเสื่อมโทรมเพื่อกิจการเกษตรกรรมและปลูกไม้[55]

กรณีนี้ องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นครจะสามารถอนุญาตให้สัมปทานที่ดินป่าเสื่อมโทรมที่ไม่สามารถฟื้นฟูได้ด้วยตัวเองไม่เกิน 150 เฮกตาร์ ต่อหนึ่งโครงการ และกำหนดเวลาสัมปทานสูงสุดไม่เกิน 30 ปี แต่สามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของแผนกเกษตรกรรมและป่าไม้แขวง นคร และตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

[53] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 4.

[54] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 26.

[55] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 28.

นอกจากนี้ องค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ มีสิทธิในการอนุญาตให้มีการสัมปทานที่ดินป่าเสื่อมโทรมดังกล่าวได้ตั้งแต่ 150 เฮกตาร์ ถึง 15,000 เฮกตาร์ ต่อหนึ่งโครงการ และมีกำหนดเวลาในการสัมปทานเกินกว่า 30 ปี แต่สูงสุดไม่เกิน 40 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของกระทรวงเกษตรกรรมและป่าไม้ และองค์การปกครองท้องถิ่น ตามที่ได้มีการตกลงจากรัฐบาล แต่ถ้าหากต้องการสัมปทานที่ดินดังกล่าวเกินกว่า 15,000 เฮกตาร์ ต้องได้รับการรับรองจากคณะประจำสภาแห่งชาติ ตามการเสนอของรัฐบาลก่อน

6.2.1.2 กรณีของการสัมปทานที่ดินว่างเปล่าเพื่อกิจการเกษตรกรรมและปลูกไม้[56]

กรณีนี้ องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นครจะสามารถอนุญาตให้สัมปทานที่ดินว่างเปล่าได้ไม่เกิน 500 เฮกตาร์ ต่อหนึ่งโครงการ และกำหนดเวลาสัมปทานสูงสุดไม่เกิน 40 ปี แต่สามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของแผนกเกษตรกรรมและป่าไม้แขวง นคร และตามการตกลงขององค์การปกครองแขวงหรือนคร

นอกจากนี้ องค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ มีสิทธิในการอนุญาตให้มีการสัมปทานที่ดินว่างเปล่าดังกล่าวได้ตั้งแต่ 500 เฮกตาร์ ถึง 30,000 เฮกตาร์ ต่อหนึ่งโครงการ และมีกำหนดเวลาในการสัมปทานเกินกว่า 40 ปี แต่สูงสุดไม่เกิน 60 ปี และสามารถต่อได้แล้วแต่กรณี ตามการตกลงของกระทรวงเกษตรกรรมและป่าไม้ และองค์การปกครองท้องถิ่น ตามที่ได้มีการตกลงจากรัฐบาล แต่ถ้าหากต้องการสัมปทานที่ดินดังกล่าวเกินกว่า 30,000 เฮกตาร์ ต้องได้รับการรับรองจากคณะประจำสภาแห่งชาติ ตามการเสนอของรัฐบาลก่อน

สำหรับเขตชนบท เขตห่างไกล กำหนดเวลาสัมปทานนั้นจะเกินกว่า 40 ปี แต่สูงสุดไม่เกิน 70 ปี และสามารถต่อได้ตามแต่ละกรณี

6.2.2 การสัมปทานที่ดินของรัฐเพื่อกิจการเหมืองแร่

เขตพื้นที่ดินที่ให้สัมปทานสำหรับกิจการเหมืองแร่ (ในภาษาลาวจะเรียกว่า กิจการแร่ธาตุ) จะกระทำได้ในเขตที่ดินที่จัดสรรไว้สำหรับการขุดค้นแร่เท่านั้น และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด เช่น กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และกฎหมายว่าด้วยที่ดิน[57] ทั้งนี้ รัฐบาลเท่านั้นที่จะเป็นผู้อนุมัติการให้สัมปทานที่ดินของรัฐสำหรับการทำกิจการเหมืองแร่ ซึ่งกำหนดเวลาการให้สัมปทานสำหรับการดำเนินการขุดค้นแร่นั้นจะไม่เกิน 20 ปี นับแต่วันที่ได้รับสัมปทานเป็นต้นไป แต่สามารถต่อได้ตามแต่กรณี และปริมาณของแร่ธาตุ

[56] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 29.

[57] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 30.

โดยการเสนอของกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ และตามการตกลงขององค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ กระทรวงเกษตรกรรมและป่าไม้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์การปกครองท้องถิ่น[58]

ในกรณีนี้รัฐอาจเวนคืนสิทธินำใช้ที่ดินโดยชดเชยค่าเสียหายให้แก่บุคคล หรือนิติบุคคลที่ถูกเวนคืนนั้นอย่างเหมาะสม[59]

7. <u>กฎหมายผังเมือง</u>

การวางผังเมืองเป็นการกำหนดหลักการและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครอง การใช้ที่ดิน การก่อสร้างและการปลูกสร้างในขอบเขตทั่วประเทศ และระดับท้องถิ่นให้ถูกต้องตามนโยบายและกฎหมาย เพื่อให้การพัฒนาตัวเมืองเป็นไปตามทิศทางที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมกำหนดไว้ และรับประกันให้สังคมในตัวเมืองมีความสงบ ความปลอดภัยและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสุขอนามัยที่ดี รวมทั้งยังคงรักษาโบราณสถาน สถาปัตยกรรมที่เป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้ยังคงเดิม

อย่างไรก็ตาม การวางผังเมืองใน สปป ลาว นั้นมีเพียงกฎหมายว่าด้วยผังเมืองซึ่งวางหลักเกณฑ์โดยกว้างเอาไว้ ในส่วนของรายละเอียดยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบการเฉพาะที่ประกาศใช้แต่อย่างใด ปัจจุบันนโยบายของรัฐคือพิจารณาเป็นรายกรณี หากมีการเสนอขอสร้างตึก อาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่เท่านั้น

ทั้งนี้หลักการโดยทั่วไปของการวางผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยผังเมืองนั้นต้องมีความเป็นระบบ มีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อำนาจการปกครองท้องถิ่นและประชาชน โดยต้องให้เหมาะสมกับระดับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบริเวณ และก่อให้เกิดความสงบ ปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะดวกสบาย ความสวยงาม และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของบรรดาชนเผ่า ชาติ และสิ่งแวดล้อม

การวางผังเมือง สามารถแบ่งออกได้เป็นสี่ระดับ ได้แก่

(1) การวางผังเมืองระดับชาติ ซึ่งเป็นการวางทิศทางรวมในระยะยาวและระยะกลางในขอบเขตทั่วประเทศ เกี่ยวกับการกำหนดเขตที่จะทำการสร้างและขยายตัวเมือง เขตศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ-วัฒนธรรมสังคม เขตป่าไม้ และป่าสงวน เขตทรัพยากรธรรมชาติ เขตป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบ เส้นทาง และอื่นๆ

(2) การวางผังเมืองระดับภาค ซึ่งเป็นการวางทิศทางใหญ่ในระยะยาวและระยะกลางในภาคใดภาคหนึ่งของประเทศเกี่ยวกับการกำหนดเขตที่จะทำการสร้างและขยายตัวเมือง ซึ่งจะมีลักษณะที่ละเอียดกว่าผังเมืองระดับชาติ

[58] ดำรัสว่าด้วยการเอาที่ดินของรัฐออกให้เช่าหรือสัมปทาน, มาตรา 31.

[59] กฎหมายว่าด้วยที่ดิน, มาตรา 71.

(3) การวางผังเมืองระดับแขวง เป็นการวางทิศทางหลักในระยะยาวและระยะกลางในขอบเขตแขวงใดแขวงหนึ่งของประเทศ เกี่ยวกับขอบเขตที่จะทำการสร้างและขยายตัวเมือง ซึ่งมีลักษณะที่ละเอียดกว่าผังเมืองระดับภาค

(4) การวางผังเมืองระดับตัวเมือง เป็นการกำหนดพื้นที่เกี่ยวกับการสร้างและขยายตัวเมือง โดยจัดสรรเป็นเขตที่อยู่อาศัย เขตสำนักงานองค์การ เขตเกษตรกรรม เขตอุตสาหกรรม เขตการค้าและการบริการ เขตเส้นทางคมนาคมและการขนส่ง เขตวัฒนธรรมและกีฬา สวนสาธารณะ เขตป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบ เขตสาธารณประโยชน์ สาธารณูปโภค และอื่นๆ

ขอบเขตที่ดินที่มีการกำหนดไว้สำหรับการวางแผนผังเมืองเพื่อพัฒนาให้เป็นตัวเมือง จะเรียกว่าที่ดินผังเมือง โดยประกอบไปด้วยที่ดินรัฐ ที่ดินขององค์กรต่างๆ หรือของบุคคล ทั้งนี้ รัฐมีสิทธิที่จะสงวน หรือโอนที่ดินเพื่อนำเข้ามาใช้สำหรับประโยชน์โดยรวม และการพัฒนาในอนาคต เช่น การสร้างเขตชุมชนใหม่ ถนน เขตอุตสาหกรรม เขตเกษตรกรรม เขตป่าสงวน เขตท่องเที่ยว เขตป้องกันชาติ-ป้องกันความสงบ และอื่นๆ โดยหากมีการโอนที่ดินขององค์กร หรือบุคคลที่มีการพัฒนาแล้วเพื่อนำเข้ามาสำหรับใช้เป็นสาธารณประโยชน์นั้น รัฐจะต้องจ่ายค่าทดแทนสำหรับที่ดินดังกล่าวตามความเหมาะสม

8. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

หน่วยงานหลักที่คุ้มครองดูแลเกี่ยวกับด้านที่ดิน คือ องค์การคุ้มครองที่ดิน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะขึ้นอยู่กับท้องที่อันที่ดินนั้นตั้งอยู่ ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับการคุ้มครองของนครหลวง (หากที่ดินตั้งอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์) หรือแขวง หรือเมืองก็ได้ ซึ่งจะมีหน้าที่หลักสำหรับการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับที่ดินต่างๆ รวมทั้งการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงสิทธิบนที่ดิน การออกใบตราดิน หรือเอกสารสิทธิที่เกี่ยวข้องกับที่ดินในแต่ละแปลงเช่นกัน

นอกจากนี้ หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสัมปทานที่ดิน กระทรวงแผนการและการลงทุนจะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่หลักในการพิจารณาอนุมัติการให้สัมปทานที่ดินและผู้ที่สนใจ โดยถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางในการติดต่อหลัก และจากนั้นทางกระทรวงแผนการและการลงทุนจะติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจการที่จะทำบนที่ดินนั้นๆ เช่น หากมีการสัมปทานที่ดินเพื่อดำเนินกิจการที่เกี่ยวกับเหมืองแร่ หรือโรงงานผลิตไฟฟ้า ทางกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ก็จะเข้ามามีบทบาทเพิ่มเติมกับการสัมปทานที่ดินนั้น หรือกรณีของการสัมปทานที่ดินเพื่อทำการเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรกรรมและป่าไม้ก็จะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการนั้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม สำนักงานทะเบียนศาลก็ถือเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญในแง่ที่มีการทำสัญญาหรือนิติกรรมต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดผลผูกพัน หรือเปลี่ยนแปลงสิทธิบนที่ดิน เนื่องจาก หากมีการทำสัญญาหรือ

นิติกรรมใดๆ เอกสารสัญญาเหล่านั้นจะต้องผ่านการรับรองจากทางสำนักงานทะเบียนศาลเพื่อรับรองความถูกต้องก่อน จึงจะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการจดทะเบียนต่างๆ ในขั้นตอนต่อไปได้

ในส่วนของการวางผังเมืองนั้น เดิมอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคม ขนส่ง และไปรษณีย์ แต่ภายหลังเมื่อได้มีการจัดตั้งกระทรวงโยธาธิการ และขนส่ง ขึ้น เพื่อแยกงานด้านการขนส่ง และคมนาคม ออกจากการไปรษณีย์ และสื่อสาร ดังนั้นงานเกี่ยวกับการวางผังเมืองจึงถูกแยกออกมา ให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมเคหา และผังเมือง สังกัดกระทรวงโยธาธิการ และขนส่ง ซึ่งมีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการวางผังเมืองโดยเฉพาะ ได้แก่ แผนกผังเมือง และแผนกพัฒนาตัวเมือง ซึ่งควบคุมดูแลการวางผังเมืองระดับชาติ อย่างไรก็ตาม ในการวางผังเมืองระดับภาค แขวง และตัวเมืองนั้น จะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของแผนกเคหา และผังเมือง ที่ประจำอยู่ในแต่ละแขวง ซึ่งจะประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำผังเมืองให้สอดคล้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ และวัตถุประสงค์ในการจัดทำ

บทที่ 13
การจ้างแรงงานและสหภาพแรงงานใน สปป. ลาว

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายว่าด้วยแรงงาน (ฉบับปรับปรุง) (Law on Labor) เลขที่ 43/สพช ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2556 ("**กฎหมายว่าด้วยแรงงาน**")

(2) กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงาน (Law on Trade Union) เลขที่ 12/สพช ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2550 ("**กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงาน**")

(3) กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม (Law on Social Security) เลขที่ 34/สพช ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2556 ("**กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม**")

2. หลักการทั่วไป

กฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับปัจจุบันได้รับการประกาศใช้แทนกฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับเก่าที่ประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยกฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับนี้ได้มีการบังคับใช้ทั้งกับลูกจ้างและนายจ้างของภาคเอกชน ซึ่งทำให้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลสัญชาติลาวหรือต่างประเทศที่ทำงานอยู่ภายใน สปป. ลาว จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับนี้ทั้งสิ้น[1]

ทั้งนี้ ใน สปป. ลาว มีการเรียกนายจ้างและลูกจ้างแตกต่างออกไปจากภาษาไทย โดยในภาษาลาวจะเรียกนายจ้างว่า "ผู้ใช้แรงงาน" และเรียกลูกจ้างว่า "ผู้ออกแรงงาน" ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำในภาษาไทยและอาจทำให้เกิดความสับสนได้ ดังนั้น ในการเขียนรายงานฉบับนี้ จะใช้คำว่า นายจ้าง และลูกจ้าง ตามแบบภาษาไทยเพื่อป้องกันความสับสน

กฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับนี้ ได้กำหนดหลักการทั่วไปและกฎเกณฑ์พื้นฐานในการจ้างแรงงานของวิสาหกิจต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

(1) นายจ้างและลูกจ้างจะต้องทำสัญญาจ้างแรงงานระหว่างกัน ซึ่งสัญญาจ้างแรงงานนี้จะต้องรับประกันให้นายจ้างและลูกจ้างได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน โดยนายจ้างต้องปฏิบัติต่อลูกจ้างทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่จำแนกเชื้อชาติ สัญชาติ เพศ อายุ ศาสนา ความเชื่อ หรือฐานะทางเศรษฐกิจ

(2) นายจ้างจะต้องรับประกันว่าจะใช้เงื่อนไขการใช้แรงงานที่ปลอดภัย จะจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างอย่างยุติธรรม และจะปฏิบัติตามระบบประกันสังคม

---

[1] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 6.

(3) นายจ้างจะต้องรับประกันว่าจะจ้างลูกจ้างชาวลาวควบคู่ไปกับการจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศในสัดส่วนที่เหมาะสม

(4) นายจ้างจะต้องรับประกันให้ลูกจ้างมีสิทธิในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือองค์กรเพื่อสังคมอื่น ๆ

(5) นายจ้างจะต้องจ้างลูกจ้างควบคู่กับการสร้างและพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ และเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน

(6) นายจ้างจะต้องรับประกันเกี่ยวกับความสมดุลทางด้านแรงงานให้เป็นไปตามโครงสร้างทางเศรษฐกิจ

(7) ห้ามมิให้นายจ้างมีการบังคับใช้แรงงานลูกจ้างอย่างเด็ดขาด

(8) การจ้างแรงงานจะต้องปฏิบัติตามสัญญาสากล และสนธิสัญญาที่ สปป. ลาว เป็นภาคี[2]

3. <u>การจ้างแรงงาน</u>

3.1 สัญญาจ้างแรงงาน

ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับปัจจุบันนั้น สัญญาจ้างแรงงาน สามารถทำได้สองรูปแบบ คือ

(1) เป็นลายลักษณ์อักษร ในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือองค์กร

(2) ด้วยวาจา ในกรณีนายจ้างและลูกจ้างเป็นบุคคลทั่วไป[3]

ทั้งนี้ การทำสัญญาจ้างแรงงาน สามารถทำเป็นสัญญาที่มีกำหนดเวลาหรือไม่มีก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นสัญญาที่มีกำหนดเวลา ซึ่งหมายความรวมถึงการต่อสัญญาด้วยนั้น ห้ามมิให้เกิน 3 ปี หากมีการกำหนดเกินระยะเวลาดังกล่าว จะถือว่าเป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดเวลา เว้นเสียแต่สัญญาที่มีการกำหนดเวลาตามอายุของโครงการหรือตามฤดูกาล ซึ่งในการต่อสัญญาแต่ละครั้งนั้น จะต้องแจ้งให้อีกฝ่ายรู้ล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วัน และต้องทำการต่อสัญญาภายใน 60 วันนับแต่วันสิ้นสุดสัญญา[4] ทั้งนี้ สัญญาจ้างแรงงานนั้น จะต้องประกอบไปด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

(1) ชื่อและนามสกุลของนายจ้างและลูกจ้าง

(2) ลักษณะงาน สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และหน้าที่ตามวิชาเฉพาะทางของลูกจ้าง

(3) เงินเดือน หรือค่าแรงงานของลูกจ้าง

(4) อายุสัญญาจ้างแรงงาน วัน เดือน ปีที่เริ่มและสิ้นสุดสัญญา

[2] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 5.

[3] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 77.

[4] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 75 - 76 และมาตรา 94.

(5) ที่อยู่ปัจจุบันของนายจ้างและลูกจ้าง

(6) วิธีการจ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างแรงงาน

(7) กำหนดเวลาการทดสอบความสามารถของลูกจ้าง (ช่วงทดลองงาน)

(8) สวัสดิการและนโยบายอื่น ๆ ที่ให้กับลูกจ้าง

(9) วันทำงาน เวลาพัก และวันหยุด

(10) ผลประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับหลังจากสิ้นสุดสัญญาจ้างแรงงาน

(11) ปัญหาอื่นที่นายจ้างและลูกจ้างเห็นว่าจำเป็น โดยให้สอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง[5]

ในการเลิกสัญญาจ้างแรงงานนั้น หากเป็นสัญญาที่มีกำหนดเวลา อาจเลิกได้โดยการตกลงระหว่างคู่สัญญา หรือเมื่อคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งละเมิดสัญญา โดยฝ่ายที่กระทำละเมิดจะต้องชดใช้ค่าเสียหายทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ หากนายจ้างเป็นผู้กระทำละเมิด จะต้องดำเนินการปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงานเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างให้ครบถ้วน ส่วนการบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานที่ไม่มีกำหนดเวลานั้น ในกรณีที่เป็นการจ้างแรงงานที่ไม่ใช่แรงงานฝีมือ จะต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน หรือในกรณีที่เป็นการจ้างแรงงานฝีมือ จะต้องแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 45 วัน[6]

การบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานโดยนายจ้างสามารถกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ลูกจ้างขาดความสามารถทางด้านวิชาการ หรือสุขภาพไม่แข็งแรงโดยได้รับการรับรองจากสภาการแพทย์ และภายหลังแม้มีการเปลี่ยนลูกจ้างดังกล่าว ให้ไปทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและสุขภาพของลูกจ้างนั้นแล้ว แต่ลูกจ้างก็ยังไม่สามารถปฏิบัติงานดังกล่าวได้

(2) นายจ้างมีความจำเป็นต้องลดจำนวนลูกจ้าง เนื่องจากเหตุผลทางด้านธุรกิจ โดยผ่านการปรึกษาหารือกับสหภาพแรงงาน หรือตัวแทนลูกจ้าง หรือลูกจ้างส่วนใหญ่ และได้รายงานต่อองค์การจัดการแรงงานแล้ว

การบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานโดยลูกจ้างสามารถกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) สุขภาพไม่แข็งแรงแม้จะได้รับการรักษาพยาบาลแล้ว โดยได้รับการรับรองจากสภาการแพทย์ และนายจ้างได้เปลี่ยนให้ไปทำงานอื่น ก็ยังไม่สามารถทำงานนั้นได้

(2) ลูกจ้างได้เรียกร้องให้นายจ้างปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงานหลายครั้งแล้ว แต่ก็ไม่ดำเนินการ

(3) นายจ้างย้ายสถานที่ประกอบกิจการอันเป็นเหตุให้ลูกจ้างไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยได้รับการรับรองจากสหภาพแรงงาน หรือตัวแทนลูกจ้าง หรือองค์การปกครองท้องถิ่นขั้นบ้าน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร

[5] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 78.

[6] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 80.

(4) ลูกจ้างถูกรบกวน ลวนลาม ล่วงละเมิดทางเพศ จากนายจ้าง หรือนายจ้างปล่อยให้เกิดการกระทำดังกล่าว

ทั้งนี้ การบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานไม่ว่าจะบอกเลิกโดยนายจ้างหรือโดยลูกจ้าง จะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งเหตุแห่งการบอกเลิกไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ คู่สัญญาฝ่ายที่ถูกบอกเลิกจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่คู่สัญญาที่เป็นฝ่ายบอกเลิด อย่างไรก็ดี ในกรณีลูกจ้างบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานด้วยเหตุตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ (2) และ ข้อ (4) นอกจากนายจ้างจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างแล้ว นายจ้างยังต้องจ่ายเงินเดือน หรือค่าแรงงาน และผลประโยชน์อื่นที่ยังเหลืออยู่ตามสัญญาจ้างแรงงาน[7]นอกจากนี้ นายจ้างอาจบอกเลิกสัญญาจ้างแรงงานโดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยรวมถึงไม่ต้องขออนุญาตจากองค์การจัดการแรงงาน สำหรับกรณีดังต่อไปนี้[8]

(1) ก่อความเสียหายให้แก่นายจ้างโดยเจตนา

(2) ละเมิดกฎระเบียบภายในของหน่วยงานทางด้านแรงงานหรือสัญญาจ้างแรงงาน แม้นายจ้างจะได้กล่าวตักเตือนแล้วก็ตาม

(3) ทิ้งงานเป็นเวลาติดต่อกันสี่วัน โดยไม่มีเหตุผล

(4) ถูกศาลตัดสินจำคุก ในฐานการกระทำความผิดโดยเจตนาต่อหน่วยงานทางด้านแรงงาน เว้นแต่เป็นการกระทำความผิดโดยประมาทเลินเล่อ

(5) ละเมิดสิทธิของลูกจ้างอื่น โดยเฉพาะลูกจ้างหญิง แม้จะได้รับการตักเตือนแล้วก็ตาม

การเลิกสัญญาจ้างแรงงานตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นนี้ แม้ลูกจ้างจะไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย แต่ยังมีสิทธิได้รับเงินเดือนหรือค่าแรงงานจากนายจ้าง เต็มตามจำนวนงานที่ทำ

อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยแรงงานได้มีการกำหนดกรณีที่ห้ามมิให้มีการยกเลิกสัญญาจ้างแรงงานไว้ทั้งสิ้น 8 ประการ หากนายจ้างต้องการยกเลิกสัญญาจ้างแรงงานตามกรณีดังนี้ จะต้องได้รับอนุญาตจากองค์การคุ้มครองแรงงานเท่านั้น

(1) ลูกจ้างหญิงที่กำลังตั้งครรภ์ หรือมีบุตรที่อายุต่ำกว่า 1 ปี

(2) ลูกจ้างที่กำลังพักรักษาตัว หรือฟื้นฟูสุขภาพตามคำสั่งแพทย์

(3) ลูกจ้างที่เป็นตัวแทนของบรรดาลูกจ้างหรือเป็นหัวหน้าสหภาพแรงงานในสหภาพนั้น

(4) ลูกจ้างที่อยู่ในระยะการดำเนินคดีหรือกำลังถูกคุมขังหรืออยู่ระหว่างรอคำตัดสินของศาล

(5) ลูกจ้างที่เจ็บป่วยและทำการรักษา โดยมีการรับรองของแพทย์ หรือกำลังประสบภัยพิบัติ

(6) ลูกจ้างที่อยู่ในระยะการพักผ่อนประจำปี หรือพักงาน ตามความเห็นชอบของนายจ้าง

(7) ลูกจ้างที่กำลังปฏิบัติงานอยู่สถานที่อื่นตามการมอบหมายของนายจ้าง

[7] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 82 - 83.

[8] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 86.

(8) ลูกจ้างที่กำลังยื่นร้องเรียน หรือฟ้องร้องนายจ้าง หรือให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับแรงงานหรือข้อขัดแย้งทางด้านแรงงาน ภายในองค์กรธุรกิจของตน[9]

นอกจากนี้แล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงาน กำหนดให้สัญญาจ้างแรงงานสิ้นสุดลงตามเหตุที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

(1) เมื่อเงื่อนไขที่กำหนดไว้หรืองานที่จ้างได้รับการปฏิบัติอย่างสำเร็จครบถ้วนแล้ว

(2) สิ้นสุดระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาจ้างแรงงานที่มีกำหนดเวลา

(3) คู่สัญญาตกลงยกเลิกสัญญาจ้างแรงงาน

(4) นายจ้างหรือลูกจ้างเสียชีวิต ในกรณีที่นายจ้างหรือลูกจ้างเป็นบุคคล ทั้งนี้ หากลูกจ้างเสียชีวิตให้ถือว่าเป็นการเลิกสัญญาจ้างแรงงานโดยลูกจ้าง นายจ้างมีหน้าที่จะต้องจ่ายเงินชดเชยในอัตราร้อยละ 50 ของแต่ละกรณีสำหรับการจ่ายเงินค่าชดเชย ซึ่งจะกล่าวต่อไปในข้อที่ 3.7 การจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้าง

(5) ลูกจ้างถูกศาลตัดสินให้จำคุก โดยไม่มีการรอลงอาญาในกรณีที่กระทำความผิดโดยประมาท[10]

3.2 เงื่อนไขการจ้างงาน

3.2.1 การทดลองงาน

เงื่อนไขในการจ้างแรงงานใน สปป. ลาวนั้น หลังจากมีการทำสัญญาจ้างแรงงานแล้ว นายจ้างสามารถพิจารณาความสามารถในการทำงานของลูกจ้างได้ ซึ่งถือเป็นช่วงทดลองงานว่าลูกจ้างจะมีความสามารถทำงานได้หรือไม่ หากลูกจ้างไม่สามารถทำงานในช่วงเวลาดังกล่าวได้ อาจเป็นเงื่อนไขที่นายจ้างสามารถไม่รับเข้าทำงานต่อไป โดยระยะเวลาของการทดลองงานนั้น แบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ

(1) ไม่เกิน 30 วัน สำหรับงานที่ไม่ต้องการความชำนาญ

(2) ไม่เกิน 60 วัน สำหรับงานที่ต้องการความชำนาญ

อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลาดังกล่าวนั้นไม่ให้นับรวมเวลาที่ลูกจ้างเจ็บป่วยหรือขาดงานด้วยเหตุผลจำเป็น แต่เวลาที่ขาดงานนั้นสูงสุดต้องไม่เกิน 10 วัน มิเช่นนั้น นายจ้างสามารถยกเลิกสัญญาจ้างแรงงานได้[11]

[9] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 87.

[10] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 93.

[11] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 79.

3.2.2 การจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศ

การจ้างแรงงานใน สปป. ลาวนั้น นายจ้างไม่ว่าจะเป็นนายจ้างชาวลาวหรือชาวต่างประเทศ จะต้องมุ่งที่จะจ้างลูกจ้างชาวลาวเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม นายจ้างสามารถจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศได้หากเห็นว่ามีความจำเป็นต่อลักษณะงานของตน โดยการว่าจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากองค์กรคุ้มครองแรงงานก่อน[*******] การจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศนั้น กฎหมายกำหนดอัตราส่วนไว้ดังนี้

(1) สำหรับลูกจ้างที่ใช้แรงงานที่มิใช่แรงงานฝีมือ ไม่เกินร้อยละ 15 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด

(2) สำหรับลูกจ้างที่ใช้แรงงานด้านสติปัญญา ไม่เกินร้อยละ 25 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมด12

3.3 ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน

ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน[********] ขององค์กรธุรกิจใด ๆ ใน สปป. ลาว นั้นจะมีผลบังคับใช้ได้ต่อเมื่อได้รับการรับรองจากองค์การคุ้มครองแรงงาน และจะต้องทำเป็นภาษาลาว หากมีลูกจ้างเป็นชาวต่างประเทศ จะต้องทำคำแปลเป็นภาษาของประเทศนั้น ๆ ด้วย[13] ซึ่งเนื้อหาของข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานนั้น จะต้องประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

(1) เวลาเข้างานและเลิกงานขององค์กรธุรกิจ สถานที่ทำงาน หรือแต่ละงานขององค์กรธุรกิจ (ถ้ามี)

(2) เวลาพัก การพักรับประทานอาหาร และการพักในกรณีจำเป็นในเวลาทำงาน

(3) วันหยุดประจำสัปดาห์

(4) การหยุดงานอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วย และความจำเป็นอื่น ๆ

(5) ข้อห้าม และมาตรการด้านความปลอดภัยและสุขภาพแรงงาน เช่น การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องป้องกันส่วนบุคคลจากอุบัติเหตุแรงงานและโรคภัยไข้เจ็บ

(6) ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านแรงงานและการลงโทษทางวินัย

(7) ผลประโยชน์และข้อบังคับสำหรับลูกจ้าง[14]

3.3.1 ชั่วโมงการทำงาน

(1) ชั่วโมงการทำงานต้องไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยไม่ขึ้นกับประเภทเงินเดือนหรือค่าจ้างแต่อย่างใด

(2) เวลาทำงานปกติไม่ให้เกิน 6 วันต่อสัปดาห์

[*******] การนำเข้าแรงงานต่างประเทศ โปรดพิจาณาเนื้อหาในบทที่ 5 กฎหมายการทำงานของคนต่างประเทศใน สปป. ลาว

[12] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 68.

[********] ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ในภาษาลาวเรียกว่า กฎระเบียบภายในขององค์กรธุรกิจ

[13] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 63.

[14] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 64.

(3) สำหรับลูกจ้างที่ต้องทำงานที่มีลักษณะและสถานที่เป็นอันตรายหรือเป็นพิษ เช่น กัมมันตภาพรังสี แก๊ส เคมี หรืออุโมงค์ใต้ดิน ซึ่งอาจก่อผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จะต้องทำงานไม่เกิน 6 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์[15]

(4) สำหรับลูกจ้างที่ทำงานกะกลางคืน จะได้รับเงินเฉพาะเพิ่มเติมอีกร้อยละ 15 ของค่าแรงของชั่วโมงทำงานปกติ[16]

(5) การทำงานล่วงเวลาไม่ให้เกินวันละ 3 ชั่วโมงต่อวัน หรือรวม 45 ชั่วโมงต่อเดือน แต่ไม่ให้ทำงานล่วงเวลาเกิน 4 วันติดต่อกัน เว้นเสียแต่กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินที่อาจก่อความเสียหายต่อองค์กรธุรกิจ[17] สำหรับการทำงานล่วงเวลา นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างดังนี้

(ก) สำหรับวันปกติ

- ช่วงเวลา 17.00 ถึง 22.00 คิดเป็น 1.5 เท่าของค่าแรงปกติ
- ช่วงเวลา 22.00 ถึง 06.00 คิดเป็น 2 เท่าของค่าแรงปกติ[18]

(ข) สำหรับวันหยุดประจำสัปดาห์หรือวันหยุดราชการ

- ค่าแรงในวันหยุดประจำสัปดาห์หรือวันหยุดราชการ คิดเป็น 2.5 เท่าของค่าแรงปกติ
- ช่วงเวลา 16.00 ถึง 22.00 คิดเป็น 3 เท่าของค่าแรงปกติ
- ช่วงเวลา 22.00 ถึง 06.00 คิดเป็น 3.5 เท่าของค่าแรงปกติ[19]

3.3.2 วันหยุดประจำสัปดาห์

นายจ้างจะต้องให้วันหยุดประจำสัปดาห์แก่ลูกจ้างแต่ละคนอย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งอาจเป็นวันอาทิตย์หรือวันอื่นก็ได้ แล้วแต่นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกัน[20]

3.3.3 วันหยุดราชการและวันหยุดงานบุญประเพณี

ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับปัจจุบันนั้น มีการกำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิได้รับวันหยุดราชการ ซึ่งนายจ้างจะต้องให้ค่าจ้างในวันหยุดดังกล่าวด้วย ดังนี้

(1) วันชาติ (2 ธันวาคม) เป็นเวลา 1 วัน

(2) วันปีใหม่สากล (1 มกราคม) เป็นเวลา 1 วัน

[15] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 51.

[16] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 116.

[17] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 53.

[18] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 114.

[19] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 115.

[20] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 54.

(3)	วันสตรีสากล	(8 มีนาคม)	เป็นเวลา 1 วัน สำหรับสตรี
(4)	วันปีใหม่ลาว		เป็นเวลา 3 วัน
(5)	วันครูแห่งชาติ	(7 ตุลาคม)	เป็นเวลา 1 วัน สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา
(6)	วันชาติ		เป็นเวลา 1 วัน สำหรับแรงงานชาวต่างประเทศ

ในกรณีที่วันหยุดราชการตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ จะต้องจัดให้มีวันหยุดทดแทน ส่วนงานบุญตามประเพณีนั้น ให้ขึ้นกับการตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง[21]

3.3.4 การลาป่วย

ลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างเป็นเงินเดือน มีสิทธิลาป่วยได้ไม่เกิน 30 วันต่อปี โดยต้องมีการรับรองจากแพทย์และจะได้รับค่าแรงเต็มตามปกติ

สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน รายชั่วโมง ตามผลสำเร็จของงาน หรือตามการเหมาจ่าย ที่มีการทำสัญญาจ้างแรงงานเกิน 90 วันขึ้นไป จะได้รับค่าจ้างในวันลาป่วยด้วย[22]

3.3.5 การลาคลอด

(1) ลูกจ้างหญิงมีสิทธิลาคลอดช่วงก่อนและหลังคลอดลูกได้อย่างน้อย 105 วัน ทั้งนี้ ในช่วงหลังคลอดจะต้องได้ลาคลอดเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 42 วันหลังจากคลอดลูก โดย โดยลูกจ้างหญิงจะได้รับค่าแรงเต็มจำนวนตามปกติตลอดช่วงระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น

(2) ในกรณีที่เป็นลูกแฝด สามารถลาคลอดได้อย่างน้อย 120 วัน และในช่วงเวลาดังกล่าวจะได้รับค่าแรงเต็มตามปกติ

(3) ในช่วง 1 ปีหลังจากการคลอดบุตร ลูกจ้างหญิงสามารถพัก 1 ชั่วโมงต่อวันเพื่อให้นมและดูแลบุตร และมีสิทธินำบุตรไปฉีดยาได้

(4) ในกรณีที่แท้ง มีสิทธิลาได้ตามการกำหนดของแพทย์ และในช่วงเวลาดังกล่าวจะได้รับค่าแรงเต็มตามปกติ[23]

ทั้งนี้ กฎหมายว่าด้วยแรงงานดังกล่าวข้างต้น ได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำที่ลูกจ้างหญิงมีสิทธิลาคลอดในช่วงก่อนและหลังคลอด อย่างไรก็ดี โดยทั่วไปแล้วในทางปฏิบัติ นายจ้างจะกำหนดในข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานให้ลูกจ้างหญิงสามารถลาคลอดในช่วงก่อนและหลังคลอดได้ไม่เกิน 105 วัน อันเป็นมาตรฐานในการกำหนดวันลาคลอดให้กับลูกจ้างหญิง

[21] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 55.

[22] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 56.

[23] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 98.

3.3.6 การลาพักผ่อนประจำปี

(1) ลูกจ้างที่ทำงานครบหนึ่งปี มีสิทธิได้รับวันลาพักผ่อนประจำปี 15 วัน และในช่วงเวลาดังกล่าวจะได้รับค่าแรงเต็มตามปกติ

(2) สำหรับลูกจ้างที่ทำงานที่มีลักษณะหรือในสถานที่เป็นอันตราย จะได้รับวันลาพักผ่อนประจำปี 18 วัน และในช่วงเวลาดังกล่าวจะได้รับค่าแรงเต็มตามปกติ

(3) ในกรณีที่นายจ้างไม่ได้ให้ลูกจ้างได้ลาพักผ่อนประจำปี จะต้องจ่ายค่าแรงให้กับลูกจ้างเต็มตามจำนวนค่าแรงปกติตามจำนวนวันที่ไม่ได้ลาพัก[24]

3.3.7 การลากิจ

ลูกจ้างสามารถลากิจส่วนตัวได้ไม่เกิน 3 วันต่อปี โดยในช่วงเวลาดังกล่าวจะได้รับค่าแรงเต็มตามปกติจากนายจ้าง และจะต้องมีการยื่นคำร้องขอลากิจซึ่งต้องได้รับการรับรองจากหัวหน้าฝ่ายของตนด้วย อย่างไรก็ตาม ลูกจ้างสามารถลากิจได้ตามเหตุดังต่อไปนี้ได้เท่านั้น

(1) พ่อ แม่ สามี ภรรยา หรือลูกของตนเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาล และไม่มีผู้ดูแล

(2) พ่อ แม่ สามี ภรรยา หรือลูกของตนเสียชีวิต

(3) งานสมรสของตน

(4) ภรรยาคลอดบุตร หรือแท้งบุตร

(5) ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติร้ายแรง[25]

3.3.8 สวัสดิการแรงงาน

สวัสดิการที่ลูกจ้างจะได้รับตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานนั้น ประกอบไปด้วย

(1) เงินบำนาญ ในกรณีที่ลูกจ้างเกษียณอายุ และได้จ่ายเงินสมทบเป็นเวลาเกิน 15 ปีขึ้นไป หากลูกจ้างเป็นผู้มีสุขภาพอ่อนแอและไม่ครบอายุเกษียณ ต้องจ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่า 3 ปีขึ้นไป[26]

(2) การประกันสังคมตามที่จะกล่าวในข้อ 3.4

(3) การตรวจสุขภาพของลูกจ้าง ซึ่งนายจ้างจะต้องจัดให้มีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งหากเป็นลูกจ้างที่ต้องทำงานหรือสถานที่ทำงานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและผู้ที่ต้องกลางคืนจะต้องได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง[27]

---

[24] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 57.

[25] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 58.

[26] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 72.

[27] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา126.

(4) การรักษาลูกจ้างอันเกิดจากอุบัติเหตุหรือโรคภัยไข้เจ็บ นายจ้างหรือหน่วยงานประกันสังคมจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการรักษาและค่าฌาปนกิจศพ รวมถึงเงินช่วยเหลือการเสียชีวิตของลูกจ้าง ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม[28]

3.4 ระบบประกันสังคม

ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานฉบับ ปัจจุบันองค์กรธุรกิจทุกองค์กรและลูกจ้างทุกคนใน สปป. ลาว จะต้องเข้าระบบประกันสังคมและจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมแห่งชาติ[29] โดยจะได้รับประโยชน์ทดแทนจากประกันสังคมประเภทต่าง ๆ ตามระเบียบการว่าด้วยการประกันสังคม ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมนั้นแบ่งลักษณะการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมออกเป็น 4 กรณี ดังนี้

(1) กรณีที่เป็นพนักงานของรัฐ เช่น ข้าราชการ ทหาร หรือตำรวจ จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในอัตราร้อยละ 8 ของเงินเดือนในแต่ละเดือน โดยรัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบอีกในอัตราร้อยละ 8.5 ของเงินเดือนในแต่ละเดือน รวมเป็นร้อยละ 16.5

(2) กรณีที่เป็นลูกจ้างในองค์กรธุรกิจ จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในอัตราร้อยละ 5.5 ของเงินเดือนในแต่ละเดือน โดยนายจ้างจะจ่ายเงินสมทบอีกในอัตราร้อยละ 6 ของเงินเดือนในแต่ละเดือน รวมเป็นร้อยละ 11.5

(3) กรณีที่เป็นผู้ได้รับบำนาญ หรือผู้ที่เสียกำลังแรงงาน หรือ สูญเสียอวัยวะ จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเท่ากับเงินรักษาพยาบาลในแต่ละระยะ

(4) กรณีที่เป็นผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคลและผู้สมัครใจที่จะจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมนั้น จะต้องจ่ายเงินสมทบตามอัตราเงินสมทบแต่ละประเภทเป็นรายเดือน หรือเป็นงวด ในอัตราร้อยละ 9 ของวงเงินที่เลือก ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าค่าแรงขั้นต่ำแต่ต้องไม่เกินเพดานเงินเดือนประกันสูงสุดที่รัฐจะประกาศในแต่ละระยะ ทั้งนี้ ผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคลและผู้สมัครใจที่จะจ่ายเงินสบทบนั้น จะต้องมีอายุตั้งแต่ 18 ถึง 60 ปี

ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดเพดานการเก็บเงินเข้ากองทุนประกันสังคมในฐานเงินเดือนสูงสุดไม่เกิน 2,000,000 กีบ (ประมาณแปดพันบาท) เท่านั้น

โดยเงินสมทบที่เข้ากองทุนประกันสังคมนั้น จะถูกจัดสรรเข้าในแต่ละกองทุนภายในกองทุนประกันสังคมตามอัตราส่วนดังนี้

[28] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 128 - 129.

[29] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 71.

กองทุนประกันสังคม	อัตราส่วนของระบบบัญชีเงินสมทบ		
	รัฐบาล และพนักงานรัฐ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ	**นายแจ้งและลูกจ้าง**	**ผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคลและผู้สมัครใจ**
กองทุนเพื่อการรักษาพยาบาล	1.5	1.5	1.5
กองทุนเพื่ออุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงาน	0.5	0.5	-
กองทุนระยะสั้นสำหรับการคลอดบุตรหรือแท้งบุตร ทุพพลภาพ และสมาชิกครอบครัวที่ผู้ประกันตนเสียชีวิต	2.5	2.5	2.5
กองทุนระยะยาวสำหรับบำนาญ ทุพพลภาพ และสมาชิกครอบครัวที่ผู้ประกันตนเสียชีวิต	12	5	5
กองทุนสำหรับการว่างงาน	-	2	-
รวม	**16.5**	**11.5**	**9**

ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคลและผู้สมัครใจนั้น เป็นผู้ดำเนินกิจการด้วยตัวเอง ไม่มีนายจ้าง ทำให้ไม่จำเป็นต้องมีกองทุนเพื่ออุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงาน และไม่จำเป็นต้องมีกองทุนทุนสำหรับการว่างงานด้วย เพราะผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคลและผู้สมัครใจนั้นไม่ได้ขึ้นกับนายจ้างแต่อย่างใด

3.4.1 ประโยชน์ทดแทนประเภทต่าง ๆ

ปัจจุบันระบบประกันสังคมใน สปป. ลาว ได้มีการกำหนดประเภทประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมทั้งสิ้น 8 ประเภท ดังนี้

(1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีรักษาพยาบาล

(2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรหรือแท้งบุตร

(3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุอื่นที่เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ

(4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีเจ็บป่วย

(5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีได้รับบำนาญ

(6) ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต

(7) ประโยชน์ทดแทนให้กับสมาชิกครอบครัวของผู้ประกันตน กรณีผู้ประกันตนเสียชีวิต

(8) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน

โดยรายละเอียดสำหรับประโยชน์ทดแทนในแต่ละประเภทนั้น มีดังนี้

ประโยชน์ทดแทนในกรณีรักษาพยาบาล	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบ 1 เดือนขึ้นไป ในระยะ 6 เดือนสุดท้ายก่อนจะเข้ารับการรักษาพยาบาล สำหรับการรักษาพยาบาลที่เกิดจากอุบัติเหตุแรงงาน โรคจากการทำงาน การคลอดบุตรหรือการแท้งบุตร 2. ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบ 3 เดือนขึ้นไป ในระยะ 6 เดือนสุดท้ายก่อนจะเข้ารับการรักษาพยาบาล สำหรับการรักษาพยาบาลที่เกิดจากโรคทั่วไป และอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่ไม่ใช่อุบัติเหตุแรงงาน[30]
ผู้มีสิทธิรับการอุดหนุน	1. ผู้ประกันตน 2. สามีหรือภริยาและบุตร (ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และไม่เกิน 23 ปี) ทั้งนี้ บุตรต้องอยู่ระหว่างการศึกษาเล่าเรียน และยังไม่ได้สมรส ซึ่งจะต้องแสดงบัตรนักศึกษา หรือใบรับรองการศึกษาในแต่ละปีของตน (“**สมาชิกในครอบครัว**”) 3. ในกรณีที่บุตรที่ได้รับการแจ้งชื่อมีทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน บุตรนั้นจะมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากฝ่ายบิดา หรือมารดา เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น 4. ในกรณีที่ผู้ประกันตนเสียชีวิต หรือหยุดจ่ายเงินสมทบ สมาชิกในครอบครัวนั้นจะมีสิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาลตนต่อไปอีก 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่ผู้ประกันตนเสียชีวิตหรือหยุดจ่ายเงินสมทบ
สิทธิและรายละเอียด	ผู้ประกันตน และสมาชิกในครอบครัว มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลกับโรงพยาบาลตามระบบการรักษาที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการรักษาพยาบาล โดยมีรายละเอียดการเข้ารักษาพยาบาลในแต่ละกรณี ดังต่อไปนี้ 1. ผู้ประกันตนและสมาชิกในครอบครัว จะต้องเข้ารักษาพยาบาลกับโรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้ แต่ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน สามารถเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลที่เป็นคู่สัญญาหรือไม่เป็นคู่สัญญากับโรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้ได้ โดยจะต้องดำเนินการในแต่ละกรณีดังนี้ (1) ในกรณีที่เข้ารักษากับโรงพยาบาลที่เป็นคู่สัญญากับโรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้ สามารถแจ้งบัตรประกันสังคมหรือบัตรประกันสุขภาพเพื่อเข้ารับการรักษาได้ ซึ่งโรงพยาบาลที่ตนเลือกและโรงพยาบาลที่เป็นคู่สัญญาจะเป็นผู้ชำระค่ารักษาโรงพยาบาลระหว่างกัน (2) ในกรณีที่เข้ารักษากับโรงพยาบาลที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญากับโรงพยาบาลที่ตน

[30] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 12.

ประโยชน์ทดแทนในกรณีรักษาพยาบาล	
	เลือกไว้ ผู้ประกันตนมีหน้าที่แจ้งให้โรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้ หรือ สำนักงานกองทุนประกันสังคมแห่งชาติ หรือศูนย์บริการกองทุนประกันสังคมขั้นท้องถิ่นทราบภายใน 72 ชั่วโมง ซึ่งผู้ประกันตนจะต้องนำใบเสร็จรับเงินและใบรับรองแพทย์ไปแจ้งต่อโรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้ภายใน 1 เดือน เพื่อให้จ่ายเงินทดแทนค่ารักษาให้ตนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เมื่อผู้ประกันตนหรือสมาชิกในครอบครัวที่เข้ารับการรักษา มีอาการทุเลาขึ้นแล้ว จะต้องย้ายไปใช้บริการจากโรงพยาบาลที่ตนเลือกไว้ต่อไป 2. ในกรณีที่ผู้ประกันตน และสมาชิกในครอบครัวที่นอนรักษาตัวในโรงพยาบาลเกิน 6 เดือนขึ้นไป โรงพยาบาลและผู้ประกันตนนั้น จะต้องจ่ายค่ารักษาในอัตราดังต่อไปนี้ (1) ในกรณีที่รักษาตัวตั้งแต่ 7 เดือนถึง 12 เดือน โรงพยาบาลจะจ่ายค่ารักษาในอัตราร้อยละ 70 ของค่ารักษา สำหรับผู้ประกันตนหรือสมาชิกในครอบครัวนั้นจะต้องจ่ายในอัตราร้อยละ 30 ของค่ารักษา (2) ในกรณีที่รักษาตัวตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป โรงพยาบาลจะจ่ายค่ารักษาในอัตราร้อยละ 50 ของค่ารักษา สำหรับผู้ประกันตนหรือสมาชิกครอบครัวนั้น จะต้องจ่ายในอัตราร้อยละ 50 ของค่ารักษา (3) ในกรณีที่ผู้ประกันตน หรือสมาชิกในครอบครัวที่มีสิทธินั้นต้องการใช้ยาที่ไม่อยู่ในบัญชีรายชื่อยาของโรงพยาบาล และต้องการนอนห้องพิเศษ ให้ผู้ประกันตนหรือสมาชิกในครอบครัวนั้น เป็นผู้รับผิดชอบส่วนต่างเอง 3. ในกรณีที่ผู้ประกันตน หรือสมาชิกในครอบครัว ต้องการเข้ารับการรักษาพยาบาลในบางรายการที่กองทุนประกันสังคมแห่งชาติได้มีการยกเว้นค่าใช้จ่ายสำหรับรายการรักษาพยาบาลนั้น ผู้ประกันตน หรือสมาชิกในครอบครัวจะต้องจ่ายค่ารักษาดังกล่าวเอง โดยรายการที่กองทุนประกันสังคมแห่งชาติยกเว้นค่าใช้จ่ายนั้น มีดังต่อไปนี้ (1) การป้องกันและรักษาโรคที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลอยู่แล้ว เช่น วัณโรค โรคเรื้อน (2) การผ่าตัดหัวใจ (3) การฟอกเลือด เกิน 5 ครั้ง ในกรณีที่ไตวายเรื้อรัง (4) โรคธาลัสซีเมีย เช่น การให้เลือด ตัดม้าม การขับถ่ายธาตุเหล็ก (5) การรักษาด้วยรังสีบำบัด ในกรณีที่เป็นโรคมะเร็ง (6) การตัดแว่นสายตา หรือเลนส์เทียม ยกเว้นการเกิดอุบัติเหตุแรงงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงาน

ประโยชน์ทดแทนในกรณีรักษาพยาบาล	
	(7) การใส่ฟันปลอม หรือจัดฟัน ยกเว้นการเกิดอุบัติเหตุแรงงาน (8) ยาทุกชนิดที่ใช้ในการยับยั้งการกระจายตัวของเชื้อเอชไอวี (9) การตรวจสุขภาพประจำปี (10) การรักษาที่ไม่มีความจำเป็นทางด้านการแพทย์ เช่น การผ่าตัดแปลงเพศ การผสมเทียม การเปลี่ยนอวัยวะ การทำหมัน และการเสริมความงาม 4. ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับการรักษาในต่างประเทศ ในกรณีดังต่อไปนี้ (1) ผู้ประกันตนเกิดการเจ็บป่วยกระทันหันถึงขั้นต้องเข้ารักษาในโรงพยาบาลต่างประเทศ ในระหว่างทำงานในต่างประเทศเป็นระยะเวลาสั้น ๆ (2) ผู้ประกันตนที่กำลังอยู่ระหว่างการรักษาตนในโรงพยาบาลต่างประเทศ โดยมีเหตุผลจำเป็นทางการแพทย์ และได้รับการอนุญาตจากโรงพยาบาลคู่สัญญาที่เกี่ยวข้อง ในกรณีการรักษาตัวของผู้ประกันในต่างประเทศนี้ โรงพยาบาลที่ผู้ประกันตนเลือกไว้จะเป็นผู้จ่ายค่ารักษาให้ตามระดับค่ารักษาในประเทศตามแต่ละกรณีของการรักษา และหากจำเป็น โรงพยาบาลนั้นสามารถปรึกษาหารือร่วมกับคณะสภาการแพทย์เกี่ยวกับการจ่ายเงินค่ารักษานั้นได้

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรหรือแท้งบุตร	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบ 6 เดือนขึ้นไป ในระยะ 12 เดือนสุดท้าย 2. ผู้ประกันตนได้คลอดบุตรหรือแท้งบุตรหลังจากตั้งครรภ์ตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป หรือสูญเสียบุตรตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ซึ่งจะต้องมีใบรับรองแพทย์มารับรอง
ผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทน	1. ผู้ประกันตน กรณีเป็นเพศหญิง 2. ภรรยาของผู้ประกันตน กรณีที่ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ
สิทธิและรายละเอียด	ผู้ประกันตนเพศหญิง หรือภรรยาของผู้ประกันตนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนสำหรับการคลอดบุตรหรือแท้งบุตร ดังนี้ 1. เงินบำเหน็จสำหรับการคลอดบุตรหรือแท้งบุตร (1) ผู้ประกันตนเพศหญิง หรือภรรยาของผู้ประกันตนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จในอัตราร้อยละ 60 ของเงินเดือนของผู้ประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย ต่อบุตรหนึ่งคน ทั้งนี้ ในกรณีที่มีบุตรแฝด ก็จะได้รับเงินบำเหน็จนี้เพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตร โดยจะมีการจ่ายเพียงครั้งเดียวเท่านั้น (2) ในกรณีที่ผู้ประกันตนรับลูกบุญธรรมมาอุปถัมภ์ จะไม่ได้รับเงินบำเหน็จ

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรหรือแท้งบุตร	
	สำหรับการคลอดบุตรหรือแท้งบุตร 2. เงินอุดหนุนการคลอดบุตรหรือแท้งบุตร (1) ผู้ประกันตนเพศหญิง ที่เป็นพนักงานของรัฐ ข้าราชการ ทหาร หรือตำรวจที่ลาพักเพื่อคลอดบุตรหรือแท้งบุตร จะได้รับเงินเดือนเต็มตามอัตราปกติตามที่ตนได้รับ (2) ผู้ประกันตนเพศหญิง ที่เป็นลูกจ้างในองค์กรธุรกิจ ที่ลาพักเพื่อคลอดบุตรหรือแท้งบุตร ภายในระยะเวลา 3 เดือนครึ่งโดยประมาณนั้น จะได้รับเงินเดือนเต็มตามอัตราปกติที่ตนได้รับ โดยกองทุนประกันสังคมจะรับผิดชอบในการจ่ายในอัตราร้อยละ 80 ของเงินเดือนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน โดยส่วนต่างของเงินเดือนประกันสังคม เงินเดือน หรือค่าแรงทั้งหมดนั้น นายจ้างจะเป็นผู้จ่าย (3) ผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคลและผู้สมัครใจ ที่ได้เข้าประกันตนเกี่ยวกับการคลอดบุตรหรือแท้งบุตรนั้น จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 80 ของวงเงินที่ตนเลือกไว้ (4) ผู้ประกันตนที่ได้รับเด็กอายุไม่เกิน 3 เดือนมาเป็นบุตรบุญธรรมอย่างถูกต้องตามกฎหมายนั้น จะได้รับเงินอุดหนุนคลอดบุตรตามการลาพักจริงสูงสุดไม่เกิน 3 เดือน นอกจากนี้แล้ว ในกรณีที่ผู้ประกันตนเพศหญิงที่ได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรหรือแท้งบุตรครบกำหนดแล้วตามข้อ (1) หรือข้อ (2) แต่ยังคงมีสุขภาพไม่แข็งแรง สามารถลาพักเพื่อรักษาสุขภาพได้ต่อ แต่จะต้องมีใบรับรองแพทย์มารับรอง อย่างไรก็ตาม หากครบกำหนดลาพักแล้วแต่ยังไม่สามารถกลับไปทำงานได้ตามปกติ ผู้ประกันตนนั้นมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีเจ็บป่วย หรือ ประโยชน์ทดแทนทุพพลภาพได้ รายละเอียดจะได้กล่าวต่อไป

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุอื่นที่เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป สำหรับผู้ประกันตนที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือโรคที่เกิดจากการทำงาน หรือจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป สำหรับผู้ประกันตนที่ประสบอุบัติเหตุอื่นที่ทำให้เสียกำลังแรงงาน 2. ผู้ประกันตนนั้นขาดสมรรถภาพแรงงานและสภาวะจิตใจไม่เป็นปกติ เนื่องจาก

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุอื่นที่เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ	
	ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ณ สถานที่ทำงาน หรือในระหว่างการเดินทางไป-กลับที่พักและที่ทำงาน หรือระหว่างการปฏิบัติงาน โดยจะต้องมีใบรับรองแพทย์มารับรอง 3. ผู้ประกันตนที่เป็นโรคที่เกิดจากการทำงานอันเกิดจากงานเฉพาะทาง โดยจะต้องมีใบรับรองแพทย์มารับรอง 4. ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ หรือสูญเสียอวัยวะอย่างใดอย่างหนึ่งไป ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือโรคที่เกิดจากการทำงาน โดยจะต้องมีใบรับรองแพทย์มารับรอง
ผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทน	1. ผู้ประกันตน 2. ผู้ดูแลผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพประเภทที่ 1 ซึ่งจะได้กล่าวถึงประเภทของความทุพพลภาพต่อไป
สิทธิและรายละเอียด	1. เงินอุดหนุนกรณีการเสียกำลังแรงงานชั่วคราว ผู้ประกันตนที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน หรือโรคจากการทำงาน ที่ได้ลาพักเพื่อรักษาสุขภาพตนเองนั้น จะได้รับเป็นเงินอุดหนุนกรณีเสียกำลังแรงงานชั่วคราว โดยมีรายละเอียดดังนี้ (1) ในช่วงแรก ผู้ประกันตนจะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 70 ของเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย ในระยะไม่เกิน 6 เดือน (2) ในช่วงที่สอง กรณีที่ผู้ประกันตนที่ได้รับเงินอุดหนุนตามข้อ (1) แล้วแต่อาการยังไม่ดีขึ้น สามารถไปตรวจสุขภาพอีกครั้งแล้วนำใบรับรองแพทย์มารับรองเพื่อขอรับประโยชน์ทดแทนการเสียกำลังแรงงานชั่วคราวได้ในอัตราร้อยละ 60 ของเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย ในระยะไม่เกิน 6 เดือน (3) ในกรณีที่ผู้ประกันตนเสียกำลังแรงงานชั่วคราวซึ่งเกิดจากอุบัติเหตุอื่น หรือเกิดจากโรคทั่วไป จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 60 ของเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย ในระยะไม่เกิน 6 เดือน 2. เงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม ได้มีการแบ่งประเภทและระดับความทุพพลภาพไว้ ดังนี้

ประเภท	ระดับความทุพพลภาพ	รูปแบบประโยชน์ทดแทน
1	ร้อยละ 81 – 100	รายเดือน
2	ร้อยละ 71 – 80	รายเดือน
3	ร้อยละ 61 – 70	รายเดือน

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุอื่นที่เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ

4	ร้อยละ 51 - 60	รายเดือน
5	ร้อยละ 41 – 50	รายเดือน
6	ร้อยละ 31 – 40	ครั้งเดียว
7	ร้อยละ 21 – 30	ครั้งเดียว
8	ร้อยละ 1 - 20	ครั้งเดียว

(1) เงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ (ครั้งเดียว)

(ก) ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุจากการทำงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงานประเภท 6-8 ตามตารางข้างต้น จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย จำนวน 12 เดือน คูณกับระดับความทุพพลภาพ (ร้อยละ) ตามแต่ละประเภท

(ข) ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุอื่น ๆ หรือเป็นโรคทั่วไป ในประเภท 6-8 ตามตารางข้างต้น จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย จำนวน 10 เดือน คูณกับระดับความทุพพลภาพ (ร้อยละ) ตามแต่ละประเภท

(2) เงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ (รายเดือน)

(ก) กรณีที่เป็นผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุจากการทำงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงาน

- ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุจากการทำงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงานประเภท 1-5 ตามตารางข้างต้น จะได้รับเงินอุดหนุนเป็นรายเดือน ในอัตราเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย คูณด้วยระดับความทุพพลภาพ (ร้อยละ) ตามแต่ละประเภท
- ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพนั้นยังคงปฏิบัติงานอยู่ และได้รับเงินเดือน จะได้รับเงินอุดหนุนกรณีปฏิบัติงานขณะทุพพลภาพเพิ่มเติมอีก ในอัตราร้อยละ 50 ของเงินอุดหนุนทุพพลภาพในจำนวนที่ตนได้รับ แต่เงินอุดหนุนกรณีปฏิบัติงานขณะทุพพลภาพนี้ จะคำนวณจากจำนวนเงินเดือนขณะที่ได้รับการอนุมัติประเภทและระดับความทุพพลภาพเท่านั้น แม้ว่าต่อมาจะมีอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้น ก็จะไม่นำมาคำนวณให้แต่อย่างใด ส่วนผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพและได้พักงานเพื่อรับเงินบำนาญตามปกตินั้น ก็จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 50 ของเงินอุดหนุนทุพพลภาพใน

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุอื่นที่เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ	
	จำนวนที่ตนเคยได้รับเช่นกัน (ข) กรณีที่เป็นผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุอื่น ๆ หรือเกิดจากการเป็นโรคทั่วไป ● ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุอื่น ๆ หรือเกิดจากการเป็นโรคทั่วไป ประเภท 1-5 ตามตารางข้างต้น จะได้รับเงินอุดหนุนเป็นรายเดือน ในอัตราร้อยละ 90 ของเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย คูณด้วยระดับความทุพพลภาพ (ร้อยละ) ตามแต่ละประเภท ● ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพนั้นยังคงปฏิบัติงานอยู่ และได้รับเงินเดือนตามปกติ จะได้รับเงินอุดหนุนกรณีปฏิบัติงานขณะทุพพลภาพเพิ่มเติมอีกในอัตราร้อยละ 50 ของเงินอุดหนุนทุพพลภาพในจำนวนที่ตนได้รับ แต่เงินอุดหนุนกรณีปฏิบัติงานขณะทุพพลภาพนี้ จะคำนวณจากจำนวนเงินเดือนขณะที่ได้รับการอนุมัติประเภทและระดับความทุพพลภาพเท่านั้น แม้ว่าต่อมาจะมีอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้น ก็จะไม่นำมาคำนวณให้แต่อย่างใด ส่วนผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพและได้ลาพักเพื่อรับเงินบำนาญตามปกตินั้น จะได้รับเงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 25 ของเงินอุดหนุนทุพพลภาพในจำนวนที่ตนเคยได้รับ (3) ประโยชน์ทดแทนผู้ดูแลผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ (ก) ผู้ดูแลของผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพประเภทที่ 1 จะได้รับเงินอุดหนุนดูแลเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 70 ของเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพตามข้อ (2) (ข) หากต่อมาผู้ประกันที่ทุพพลภาพประเภทที่ 1 หรือ ประเภทพิเศษ (การทุพพลภาพที่เกิดจากการเสียสละตนเองสู้รบเพื่อประเทศชาติ) นั้นเสียชีวิตลง ผู้ดูแลจะได้รับเงินอุดหนุนครั้งเดียว ในอัตราเงินอุดหนุนทดแทนที่ตนเคยได้รับจำนวน 5 เดือน หากได้ทำการดูแลผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพมากกว่า 5 ปีขึ้นไป ก็จะได้รับเงินอุดหนุนดูแลเพิ่มเติมอีกในอัตรา 1 เดือนต่อทุก ๆ 2 ปี ตามระยะเวลาที่ตนได้ดูแลทั้งหมด (4) การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ หรืออวัยวะเทียมให้กับผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพ (ก) ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพและได้รับเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเป็นราย

ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน โรคจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุอื่นที่เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ	
	เดือนตามข้อ (2) ซึ่งได้รับผลกระทบในการเคลื่อนไหวต่อการทำงานหรือการดำรงชีวิต จะได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์หรืออวัยวะเทียมตามความสามารถที่จะสนับสนุนได้ภายในประเทศ

ประโยชน์ทดแทนในกรณีเจ็บป่วย	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป ในระยะ 6 เดือนสุดท้าย 2. ผู้ประกันตนนั้นได้ถูกหยุดการจ่ายเงินเดือนชั่วคราว อันเนื่องมาจากการที่ตนยังไม่สามารถกลับไปทำงานได้ตามปกติ ซึ่งเกิดจากการประสบอุบัติเหตุหรือโรคที่ไม่ได้มาจากการทำงาน การคลอดบุตรหรือการแท้งบุตร 3. มีใบรับรองแพทย์เพื่อรับรองการเจ็บป่วย
ผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทน	ผู้ประกันตนที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วน
สิทธิและรายละเอียด	ผู้ประกันตนที่เจ็บป่วยและต้องลาพักนั้น องค์การประกันสังคมจะเป็นผู้จ่ายเงินอุดหนุนนับตั้งแต่วันแรกที่เริ่มเจ็บป่วย โดยมีอัตราดังต่อไปนี้ 1. ผู้ประกันตนจะได้รับเงินอุดหนุนสำหรับการเจ็บป่วย ในอัตราร้อยละ 70 ของเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย แต่ไม่เกิน 6 เดือนขึ้นไป 2. หากผู้ประกันตนยังมีอาการไม่ดีขึ้น และต้องการเข้ารับการรักษาต่อไป จะได้รับเงินอุดหนุนสำหรับการเจ็บป่วยในอัตราร้อยละ 60 ของเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้ายแต่ไม่เกิน 6 เดือนขึ้นไป 3. ในกรณีที่ครบกำหนดเวลาตามข้อ 1. และข้อ 2. แล้วอาการยังไม่ดีขึ้นเป็นปกติ องค์การประกันสังคมจะคิดเป็นเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพให้ต่อไป

ประโยชน์ทดแทนในกรณีได้รับบำนาญ	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนที่เป็นผู้ทำการปฏิวัติในปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา กรณีที่เป็นเพศชายนั้น จะต้องเป็นผู้ที่เกษียณอายุ 60 ปีขึ้นไป และหากเป็นเพศหญิงจะต้องเป็นผู้ที่เกษียณอายุ 55 ปีขึ้นไป และมีปีการทำงานกว่า 25 ปีขึ้นไปทั้งนี้ หากเป็นผู้ที่มีปีการทำงานกว่า 25 ปีขึ้นไป แต่เป็นผู้ที่มีสุขภาพอ่อนแอและเกษียณก่อนครบกำหนดอายุที่ระบุไว้ข้างต้นตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จะได้รับเงินบำนาญน้อยลงในอัตราร้อยละ 1 ต่อการเกษียณอายุก่อนกำหนด 1 ปี

ประโยชน์ทดแทนในกรณีได้รับบำนาญ	
	2. ผู้ประกันตนที่เป็นผู้ทำการปฏิวัติก่อนปี พ.ศ. 2518 หรือผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพประเภทที่ 1-4 และผู้ประกันตนที่ทำงานเกี่ยวกับสารพิษติดต่อกัน 5 ปีขึ้นไป หรือผู้ประกันตนเพศชายที่เกษียณอายุในวัย 55 ปี หรือผู้ประกันตนเพศหญิงที่เกษียณอายุในวัย 50 ปี และมีปีการทำงานกว่า 20 ปีขึ้นไป 3. ผู้ประกันตนที่เป็นพนักงานของรัฐ ข้าราชการ ทหาร หรือตำรวจ โดยเป็นผู้ประกันตนเพศชายที่เกษียณอายุในวัย 55 ปี หรือผู้ประกันตนเพศหญิงที่เกษียณอายุในวัย 50 ปี และปีการทำงานกว่า 20-25 ปี ทั้งนี้ หากมีการ ทั้งนี้ หากเป็นผู้ที่มีสุขภาพอ่อนแอและเกษียณก่อนครบกำหนดอายุที่ระบุไว้ข้างต้นตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จะได้รับเงินบำนาญน้อยลงในอัตราร้อยละ 1 ต่อการเกษียณอายุก่อนกำหนด 1 ปี 4. ลูกจ้างในองค์กรธุรกิจ หรือผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคล หรือผู้สมัครใจ โดยเป็นผู้ประกันตนเพศชายที่เกษียณอายุในวัย 55 ปี หรือผู้ประกันตนเพศหญิงที่เกษียณอายุในวัย 50 ปี และมีปีการทำงานกว่า 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ประกันตนนั้นมีปีการทำงานกว่า 15 ปีขึ้นไป แต่เป็นผู้ที่มีสุขภาพอ่อนแอและเกษียณก่อนครบกำหนดอายุที่ระบุไว้ข้างต้นตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จะได้รับเงินบำนาญน้อยลงในอัตราร้อยละ 1 ต่อการเกษียณอายุก่อนกำหนด 1 ปี 5. ได้รับการรับรองอย่างถูกต้องให้ลาพักเพื่อรับเงินบำนาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ผู้มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทน	1. กรณีเงินบำนาญเป็นรายเดือน (1) ผู้ที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อ 1-5 2. กรณีเงินบำนาญแบบครั้งเดียว (1) ผู้ที่เกษียณอายุครบตามเงื่อนไข แต่มีปีการทำงานหรือปีการประกันตนไม่ครบตามเงื่อนไขข้อ 1-5 (2) ผู้ที่ออกจากงานและไม่สามารถกลับมาทำงานได้อันเนื่องมาจากปัญหาสุขภาพ (3) ผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้างชาวต่างประเทศและได้กลับไปยังประเทศของตนเมื่อสิ้นสุดสัญญาจ้างแรงงาน
สิทธิและรายละเอียด	ผู้ประกันตนที่มีสิทธิรับเงินบำนาญนั้น มีสิทธิได้รับเงินบำนาญเป็นรายเดือน โดยขึ้นอยู่กับอัตราส่วนแตกต่างกันในแต่ละกรณี ดังนี้ 1. อัตราส่วนเงินบำนาญของพนักงานรัฐ ข้าราชการ ทหาร และตำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ (1) สำหรับผู้ทำการปฏิวัติก่อนปี 2497 ขึ้นไป จะได้รับเงินบำนาญในอัตราตั้งแต่ร้อยละ 80-100 (2) สำหรับผู้ทำการปฏิวัติช่วงปี 2498 ถึงปี 2517 จะได้รับเงินบำนาญในอัตราตั้งแต่ร้อยละ 75-90 (3) สำหรับผู้ประกันที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ จะได้รับเงินบำนาญในอัตราตั้งแต่ร้อยละ 75-85

ประโยชน์ทดแทนในกรณีได้รับบำนาญ	
	(ก) ผู้ทุพพลภาพประเภทที่ 1-4 (ข) ผู้ที่ทำงานกับสารพิษเป็นเวลาติดต่อกันกว่า 5 ปีขึ้นไป ซึ่งได้ทำงานตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา และปีการทำงานกว่า 20 ปี (ค) ผู้ทำการปฏิวัติช่วงปี 2518 เป็นต้นมา 2. อัตราส่วนเงินบำนาญสำหรับผู้ประกันตนในองค์กรธุรกิจ ผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคล หรือผู้สมัครใจนั้น อัตราส่วนเงินบำนาญขึ้นอยู่กับเงินเดือนหรือค่าแรงงานเฉลี่ย และดัชนีในการคิดคำนวณ ในส่วนของการคำนวณเงินบำนาญของพนักงานรัฐ ข้าราชการ ทหาร และตำรวจตาม ข้อ 1. ดังที่กล่าวมาข้างต้น และผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคล หรือผู้สมัครใจ จะคำนวณจากอัตราส่วนของเงินบำนาญ คูณด้วยเงินเดือนประกันตนสูงสุด ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ประกันตนผู้ใดมีปีการทำงานเกินจำนวนปีที่กำหนดไว้ในเงื่อนไข จะได้รับการคำนวณเงินบำนาญเพิ่มในอัตราร้อยละ 1 ต่อจำนวนปีการทำงาน 1 ปี เช่น สำหรับผู้ประกันตนที่เป็นทหารและจัดอยู่ในประเภทอัตราร้อยละระยะที่ 1 หากมีจำนวนปีการทำงาน 20 ปี ก็จะได้รับเงินบำนาญในอัตราร้อยละ 80 แต่หากมีจำนวนปีการทำงาน 21 ปี ก็จะได้รับเงินบำนาญในอัตราร้อยละ 81 ทั้งนี้ อัตราร้อยละนี้จะเพิ่มขึ้นไม่เกินเพดานสูงสุดของแต่ละระยะเท่านั้น ในส่วนของการคำนวณเงินบำนาญสำหรับผู้ประกันตนในองค์กรธุรกิจ ผู้ประกอบอาชีพส่วนบุคคล หรือผู้สมัครใจนั้น คำนวณจากคะแนนบำนาญทั้งหมดของผู้ประกันตน คูณด้วยเงินเดือนประกันตนทั้งหมดโดยเฉลี่ย คูณด้วยดัชนีในอัตราร้อยละ 2 (ซึ่งดัชนีนี้อาจมีการปรับเปลี่ยนในแต่ละระยะ) แต่ทั้งนี้ เงินบำนาญสำหรับผู้ประกันตนในองค์กรธุรกิจนั้นเมื่อคิดเป็นอัตราส่วนแล้ว ไม่ให้เกินร้อยละ 75 ของเงินเดือนประกันตนทั้งหมดโดยเฉลี่ย นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ประกันตนเป็นผู้ที่มีเงื่อนไขไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะได้รับเงินบำนาญเป็นรายเดือน จะได้รับเงินบำนาญแบบครั้งเดียว ซึ่งคำนวณจากเงินเดือนประกันตนเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย จำนวน 1.5 เดือน คูณด้วยจำนวนปีการทำงานหรือปีการประกันตนของผู้นั้น

ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมอย่างน้อย 3 เดือนขึ้นไป ในระยะ 6 เดือนสุดท้าย 2. มีหนังสือรับรองการเสียชีวิตอย่างถูกต้อง

ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต	
ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน	1. ผู้ประกันตน 2. สามี หรือภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ประกันตน 3. บุตรของผู้ประกันตน 4. ทายาท 5. ผู้รับมอบอำนาจ
สิทธิและรายละเอียด	ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิตนั้น ประกอบไปด้วยเงินอุดหนุนดังต่อไปนี้ 1. เงินอุดหนุนการฌาปนกิจ (1) กรณีผู้ประกันตนเสียชีวิต (ก) เงินอุดหนุนในอัตราเงินเดือนประกันตนจำนวน 12 เดือน หรือในอัตราเงินบำนาญ เงินอุดหนุนการเสียกำลังแรงงาน หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ จำนวน 6 เดือน (ข) สำหรับผู้ทุพพลภาพที่ได้รับทั้งเงินเดือนและเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ หรือกรณีผู้ที่ได้ลาพักเพื่อรับเงินบำนาญทุพพลภาพ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับทั้งเงินบำนาญและเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพนั้น จะต้องเลือกระหว่างเงินเดือนหรือเงินบำนาญเป็นหลักในการคำนวณเงินอุดหนุนฌาปนกิจ โดยมิให้นำเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพคำนวณรวมเข้าไป (2) กรณีสามี หรือภรรยาของผู้ประกันตนเสียชีวิต (ก) สามีหรือภรรยาของผู้ประกันตน ผู้ลาพักเพื่อรับเงินบำนาญ หรือผู้ทุพพลภาพ ที่ไม่ใช่ผู้ประกันตน คิดเป็นเงินในอัตราเงินเดือนประกันตน เงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพจำนวน 6 เดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน (ข) ในกรณีที่ทั้งสามีและภรรยาเป็นผู้ประกันตน หากผู้ใดเสียชีวิต คิดเป็นเงินอุดหนุนฌาปนกิจในอัตราเงินเดือนจำนวน 12 เดือนของผู้นั้น แต่จะไม่ได้รับเงินอุดหนุนฌาปนกิจศพในอัตราเงินเดือนจำนวน 6 เดือนของเงินเดือนประกันของสามีหรือภรรยาเพิ่มเติมอีก (3) กรณีบุตรของผู้ประกันตนเสียชีวิต (ก) บุตรมีอายุไม่เกิน 18 ปี คิดเป็นเงินอุดหนุนฌาปนกิจในอัตราจำนวน 3 เดือนของเงินเดือนประกันตน เงินบำนาญ เงินอุดหนุนกรณีเสียกำลังแรงงาน หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพในอัตราเฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย (ข) ในกรณีที่พ่อและแม่เป็นผู้ประกันตน เงินอุดหนุนฌาปนกิจศพของลูกนั้นจะคิดจากเงินเดือนประกันตนของพ่อหรือแม่เท่านั้น

ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต	
	2. เงินอุดหนุนให้กับครอบครัวกรณีที่ผู้ประกันตนเสียชีวิต (1) คิดจากเงินเดือนประกันตน เงินบำนาญ เงินอุดหนุนกรณีเสียกำลังแรงงาน เงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ เฉลี่ย 6 เดือนสุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงานหรือปีประกันตนในจำนวนเริ่มต้นที่ 15 ปี หากผู้ประกันตนใดมีจำนวนปีที่ทำงานหรือปีประกันตนมากกว่า 15 ปี จะได้รับการคิดคำนวณเงินอุดหนุนให้กับครอบครัวเพิ่มขึ้นในอัตรา 1 เดือนต่อทุก ๆ 2 ปีที่เพิ่มขึ้น (2) กรณีที่ผู้ประกันตนเป็นโสด หรือเป็นหม้ายและไม่มีบุตร พ่อ แม่ หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาจะเป็นผู้ได้รับเงินอุดหนุนให้กับครอบครัวกรณีผู้ประกันตนเสียชีวิต

ประโยชน์ทดแทนให้กับสมาชิกครอบครัวผู้ประกันตนที่เสียชีวิต	
เงื่อนไข	สมาชิกครอบครัวจะมีสิทธิได้ประโยชน์ทดแทนกรณีผู้ประกันตนเสียชีวิตได้ก็ต่อเมื่อผู้ประกันตนที่เสียชีวิตนั้นได้จ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป สมาชิกครอบครัวที่จะได้รับเงินอุดหนุนนั้น จะต้องมีเงื่อนไขดังต่อนี้ 1. กรณีเป็นสามี จะต้องเกษียณอายุ 60 ปีขึ้นไป ส่วนภรรยาจะต้องเกษียณอายุ 55 ปีขึ้นไป ไม่มีรายได้ ไม่ได้รับเงินบำนาญ ไม่ได้รับเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ และยังไม่ได้สมรสใหม่ ซึ่งต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. บุตรโดยชอบธรรม บุตรบุญธรรม หรือลูกติด ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งต้องไม่มีงานทำและไม่มีรายได้เป็นรายเดือน ในกรณีบุตรที่มีบิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน หากผู้ใดผู้หนึ่งเสียชีวิต จะไม่ได้รับเงินอุดหนุนนี้ 3. บิดาจะต้องเกษียณอายุ 60 ปีขึ้นไป หรือมารดาจะต้องเกษียณอายุ 55 ปีขึ้นไป และไม่มีรายได้ เช่น รายรับจากธุรกิจที่ตนประกอบกิจการ เงินบำนาญหรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพ ซึ่งผู้ประกันตนนั้นเป็นบุตรคนเดียว หรือบุตรคนโตที่เป็นผู้ดูแลบิดามารดา 4. บิดามารดาที่บุตรทุกคนเสียชีวิตในการรบ หรือสงคราม
ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน	1. สามีหรือภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ประกันตน 2. บุตรโดยชอบธรรม บุตรบุญธรรม หรือลูกติดของผู้ประกันตน 3. บิดามารดาของผู้ประกันตน
สิทธิและรายละเอียด	ประโยชน์ทดแทนให้กับสมาชิกครอบครัวผู้ประกันตนที่เสียชีวิตนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. เงินอุดหนุนให้กับสามีหรือภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ประกันตน

ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต	
	(1) เงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 30 ของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน 2. เงินอุดหนุนบุตรโดยชอบธรรม บุตรบุญธรรม หรือลูกติดของผู้ประกันตน (1) เงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 20 ของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตนต่อ (2) ในกรณีมีบุตรหลายคน เงินอุดหนุนที่จะได้รับนั้นรวมกันทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 60 ของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน 3. เงินอุดหนุนให้กับบิดามารดาของผู้ประกันตนของผู้ประกันตน (1) เงินอุดหนุนในอัตราร้อยละ 30 ของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน (2) ในกรณีที่บิดาและมารดาล้วนแล้วแต่เป็นผู้ได้รับเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนที่จะได้รับนั้นรวมกันทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน ทั้งนี้ ในกรณีที่สามีหรือภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ประกันตน บุตรโดยชอบธรรม บุตรบุญธรรม หรือลูกติดของผู้ประกันตน และบิดามารดาของผู้ประกันตน ล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนที่จะได้รับนั้นรวมกันทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 80 ของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน หากต่อมาผู้ใดเสียชีวิต สามารถปรับอัตราส่วนในการรับเงินอุดหนุนของผู้ที่มีสิทธิที่เหลือได้ แต่รวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของของเงินเดือนประกันตน หรือเงินบำนาญ หรือเงินอุดหนุนกรณีทุพพลภาพเดือนสุดท้ายของผู้ประกันตน นอกจากนี้ ในกรณีที่บิดามารดาที่บุตรทุกคนเสียชีวิตจากการรบหรือสงครามเพื่อประเทศชาติ ไม่ว่าบุตรนั้นจะเป็นผู้ประกันตนหรือไม่ก็ตาม จะได้รับเงินอุดหนุนตลอดชีวิต

ประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน	
เงื่อนไข	1. ผู้ประกันตนที่เสียชีวิตต้องได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมอย่างน้อย 12 เดือนขึ้นไป ในระยะ 12 เดือนสุดท้าย 2. ผู้ประกันตนนั้นประสบภาวะว่างงาน อันเนื่องมาจากการล้มละลายขององค์กรธุรกิจหรือการเลิกจ้าง

ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต	
	3. ผู้ประกันตนนั้นประสบภาวะว่างงาน อันเนื่องมาจากการลดจำนวนลูกจ้างเพราะวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจ 4. ประสบภาวะว่างงานตั้งแต่ 30 วันขึ้นไป โดยมีการรับรองจากองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง 5. มีสุขภาพแข็งแรงและสามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ 6. หากเป็นผู้ที่เคยได้รับเงินอุดหนุนกรณีว่างงานมาก่อน จะต้องจ่ายเงินสมทบสำหรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพิ่มเติมอีก ทั้งนี้ หากผู้ประกันตนเป็นผู้มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ จะไม่ได้รับเงินอุดหนุนกรณีว่างงาน 1. ทำงานตามฤดูกาลหรือทำงานตามผลงาน 2. ละเมิดสัญญาจ้างแรงงาน หรือข้อบังคับการทำงานขององค์กรธุรกิจ 3. สมัครใจลาออกจากงานด้วยเหตุผลส่วนตัว 4. เสียกำลังแรงงานหรือทุพพลภาพ 5. อยู่ในระยะปิดเทอม ในกรณีที่เป็นครูหรืออาจารย์ทำงานในโรงเรียนเอกชน 6. กำลังได้รับเงินอุดหนุนว่างงานแต่ได้เข้าทำงานใหม่จะถูกตัดเงินอุดหนุนกรณีว่างงานที่เหลือ
ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน	ผู้ประกันตนที่มีเงื่อนไขตามที่กำหนด
สิทธิและรายละเอียด	เงินอุดหนุนกรณีว่างงานนั้น ผู้ประกันตนจะได้รับในอัตราร้อยละ 60 ของเงินเดือน 6 เดือนสุดท้ายก่อนว่างงานโดยเฉลี่ย โดยการคำนวณระยะเวลาที่จะได้รับเงินอุดหนุนกรณีว่างงานนั้น ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบดังนี้

ระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบ	ระยะเวลาที่จะได้รับเงินอุดหนุนกรณีว่างงาน
12-36 เดือน	3 เดือน
37-72 เดือน	6 เดือน
73-144 เดือน	9 เดือน
145 เดือนขึ้นไป	12 เดือน (สูงสุด)

นอกจากนี้แล้ว ในระหว่างที่ได้รับเงินอุดหนุนกรณีว่างงาน กองทุนประกันสังคมแห่งชาติจะแนะนำให้เข้าร่วมฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อสร้างอาชีพให้ และยังได้รับโอกาสในการหางานรวมถึงคำแนะนะต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เงินอุดหนุนกรณีว่างงานนั้น จะสิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้
1. สิ้นสุดระยะเวลาที่จะได้รับเงินอุดหนุนกรณีว่างงาน
2. ปฏิเสธงานใหม่โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต	
	3. เข้าทำงานใหม่ 4. เสียชีวิต

3.5 ค่าแรงหรือเงินเดือนขั้นต่ำ และการจ่ายเงิน

(1) นายจ้างจะต้องจ่ายค่าแรงหรือเงินเดือนตามอัตราขั้นต่ำ โดยอัตราค่าแรงหรือเงินเดือนขั้นต่ำปัจจุบันกำหนดไว้ที่เก้าแสนกีบต่อเดือน (ประมาณสามพันหกร้อยบาท)[31]

(2) การจ่ายค่าแรงหรือเงินเดือน ในกรณีที่มีการกำหนดแน่นอนจะต้องจ่ายหนึ่งครั้งต่อเดือนตามเวลาที่กำหนดไว้ แต่หากเป็นค่าแรงตามผลสำเร็จของงานนั้น จะต้องจ่ายอย่างน้อยสองครั้งต่อเดือน

(3) ในกรณีที่นายจ้างจ่ายเงินเดือนหรือค่าแรงล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ จะต้องจ่ายเงินเพิ่มหากมีการตกลงกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเอาไว้

(4) ในกรณีที่ลูกจ้างคลอดบุตรหรือแท้งบุตร เจ็บป่วย หรือประสบอุบัติเหตุ และต้องการเบิกเงินล่วงหน้านั้น ให้นายจ้างพิจารณาการจ่ายเงินล่วงหน้านั้นเป็นกรณี ๆ ไป การหักเงินที่ได้เบิกจ่ายล่วงหน้าไปนั้น จะต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือค่าแรง[32]

(5) กรณีองค์กรธุรกิจหยุดดำเนินกิจการซึ่งเกิดจากความผิดของนายจ้างเองนั้น จะต้องจ่ายค่าแรงหรือเงินเดือนให้กับลูกจ้างไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของค่าแรงหรือเงินเดือนในระยะที่มีการหยุดดำเนินกิจการนั้น[33]

3.6 การหักและการชำระภาษีเงินได้ของบุคคลจากค่าจ้างหรือเงินเดือน

นายจ้างมีหน้าที่หักภาษีและแจ้งเสียภาษีเงินได้ให้แก่ลูกจ้างต่อกรมสรรพากร สังกัดกระทรวงการคลัง ตามอัตราการแจ้งหักภาษีจากค่าแรงหรือเงินเดือนของลูกจ้าง ลูกจ้างชาวลาวและชาวต่างประเทศจะต้องถูกหักภาษีในอัตราเท่ากัน โดยอัตราภาษีรายได้เป็นไปดังต่อไปนี้[34]

(1) รายได้ต่ำกว่า 1,000,000 กีบ ในอัตราร้อยละ 0

(2) รายได้ตั้งแต่ 1,000,001 กีบ ถึง 3,000,000 กีบ ในอัตราร้อยละ 5

(3) รายได้ตั้งแต่ 3,000,001 กีบ ถึง 6,000,000 กีบ ในอัตราร้อยละ 10

(4) รายได้ตั้งแต่ 6,000,001 กีบ ถึง 12,000,000 กีบ ในอัตราร้อยละ 12

(5) รายได้ตั้งแต่ 12,000,001 กีบ ถึง 24,000,000 กีบ ในอัตราร้อยละ 15

(6) รายได้ตั้งแต่ 24,000,001 กีบ ถึง 40,000,000 กีบ ในอัตราร้อยละ 20

[31] ประกาศเกี่ยวกับการปรับค่าแรงขั้นต่ำของลูกจ้างใน สปป. ลาว เลขที่ 808/รสส ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2558.

[32] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 110.

[33] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 111.

[34] กฎหมายว่าด้วยภาษีอากร มาตรา 41.

(7) รายได้ตั้งแต่ 40,000,001 ขึ้นไป ในอัตราร้อยละ 24

3.7 การจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้าง

3.7.1 การจ่ายค่าชดเชยกรณีเป็นค่าแรงหรือเงินเดือนที่แน่นอน

ในกรณีที่มีการยกเลิกสัญญาระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง นายจ้างจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้าง สำหรับลูกจ้างที่ได้รับค่าแรงหรือเงินเดือนที่แน่นอน จะได้รับค่าชดเชยในอัตราร้อยละ 10 ของเงินเดือนทั้งหมด หรือค่าแรงงวดสุดท้าย คูณด้วยจำนวนเดือนที่ได้ทำงานมาแล้วทั้งหมด

ในกรณีที่มีการเลิกจ้างโดยนายจ้างไม่มีเหตุผลเพียงพอ ใช้อำนาจเกินขอบเขต มีการบังคับไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีการละเมิดสิทธิพื้นฐานของลูกจ้างจนไม่สามารถทำงานต่อได้ หรือมีการละเมิดสัญญาจ้างแรงงานที่ฝ่ายลูกจ้างได้เคยทักท้วงแล้วแต่นายจ้างไม่แก้ไข นายจ้างจะต้องจ่ายค่าชดเชยให้ลูกจ้างในอัตราร้อยละ 15 ของเงินเดือนทั้งหมด หรือค่าแรงงวดสุดท้าย คูณด้วยจำนวนเดือนที่ได้ทำงานมาแล้วทั้งหมดของลูกจ้าง[35]

3.7.2 การจ่ายค่าชดเชยกรณีเป็นค่าแรงที่ไม่แน่นอน

ในกรณีที่ลูกจ้างได้รับค่าแรงตามผลงานหรือเป็นผู้ที่ได้รับค่าแรงไม่แน่นอนนั้น กฎหมายว่าด้วยแรงงานกำหนดให้นายจ้างนำค่าแรงสามเดือนสุดท้ายก่อนเลิกจ้างมาเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นอัตราในการคิดเงินชดเชย[36]

4. <u>การแก้ไขข้อพิพาททางด้านแรงงานและการนัดหยุดงาน</u>

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาททางด้านแรงงานใน สปป. ลาวนั้น นายจ้างและลูกจ้างจะต้องหาวิธีในการแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยใช้วิธีการแก้ไขข้อพิพาทตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยแรงงาน ทั้งนี้ ในขณะที่เกิดข้อพิพาทอยู่นั้น กฎหมายได้ระบุไว้ชัดเจนว่าห้ามมิให้มีการหยุดงานอย่างเด็ดขาด เว้นเสียแต่ในกรณีที่ข้อพิพาทมีความร้ายแรงถึงขั้นที่ต้องมีการตกลงกันสามฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายลูกจ้างโดยสหพันธ์สหภาพแรงงาน ฝ่ายนายจ้างโดยสภาการค้าและอุตสาหกรรม และฝ่ายรัฐโดยกรมคุ้มครองแรงงานสังกัดกระทรวงแรงงาน และทั้งสามฝ่ายมีการตกลงเห็นชอบให้หยุดทำงานชั่วคราวเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเท่านั้น จึงจะสามารถหยุดงานได้[37]

การแก้ไขข้อพิพาททางด้านแรงงานนั้น สามารถดำเนินการแก้ไขได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(1) การประนีประนอม

[35] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 90.

[36] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 90.

[37] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 154.

(2) การแก้ไขทางด้านบริการ

(3) การแก้ไขด้วยคณะกรรมการแก้ไขข้อพิพาททางด้านแรงงาน

(4) การตัดสินของศาล

(5) การแก้ไขข้อพิพาทที่มีลักษณะสากล[38]

อย่างไรก็ตามในกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขข้อพิพาทแรงงานได้ตามวิธีการดังกล่าว อาจมีการนัดหยุดงานได้ แต่ต้องไม่ขัดกับระเบียบกฎหมาย[39] ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญของ สปป. ลาว ยังกำหนดด้วยว่า ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่มและเดินขบวนได้ ตราบเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องหรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดนั้น หากเกินกว่า 5 คนขึ้นไป จะต้องขออนุญาตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน แต่จากการศึกษาของทางสำนักงานฯ และจากการตรวจสอบกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง พบว่าในปัจจุบันยังไม่เคยมีการนัดชุมนุมหรือนัดหยุดงานเกี่ยวกับแรงงานมาก่อนใน สปป. ลาว[40]

5. การรวมกลุ่มแรงงาน

5.1 **สหภาพแรงงาน** (Trade Union)

สหภาพแรงงาน เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายมีบทบาทและวัตถุประสงค์หลักเพื่อปกป้องผลประโยชน์อันชอบธรรมและสร้างแรงงานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง รวมถึงลูกจ้างด้วยกัน โดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดและควบคุมนโยบายต่าง ๆ ซึ่งหากทั้งนายจ้างและลูกจ้างรับรู้และเข้าใจเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหภาพแรงงานและตระหนักถึงบทบาทของตนเองอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะนำไปสู่ผลประโยชน์ร่วมกันในที่สุด จึงได้มีการกำหนดให้วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2499 เป็นวันก่อตั้งสหภาพแรงงานลาว ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สหพันธ์สหภาพแรงงานทุกขั้นในประเทศจะต้องร่วมกันเฉลิมฉลองวันก่อตั้งสหภาพแรงงานลาวทุก ๆ ปี

ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานและกฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงาน มีการเรียกสหภาพแรงงานแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานจะเรียกว่า “องค์การผู้แทนลูกจ้าง” และตามความในกฎหมายเกี่ยวกับสหภาพแรงงานจะเรียกว่า “กรรมบาล” ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าวนี้ กำหนดให้สหภาพแรงงานเป็นหน่วยงานมหาชนที่เป็นตัวแทนของลูกจ้างไม่ว่าจะเป็นชาวลาวหรือชาวต่างประเทศ ซึ่งมีฐานะบทบาทเทียบเท่ากับองค์กรของรัฐและองค์กรมหาชนอื่น ๆ

[38] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 148.

[39] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 154.

[40] ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2557.

ทั้งนี้ ตามกฎหมายดังกล่าวนั้น มีการกำหนดให้ทั้งรัฐบาลและองค์กรธุรกิจต่าง ๆ จะต้องให้การสนับสนุนบรรดาพนักงานและลูกจ้างของตนจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้น[41] เพื่อแนะนำ คุ้มครองดูแล และสร้างความสามัคคีระหว่างลูกจ้างด้วยกันเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นตัวแทนพนักงานและลูกจ้างในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของพนักงานและลูกจ้าง จึงกล่าวได้ว่า สหภาพแรงงานใน สปป. ลาว นั้น มีทั้งสหภาพแรงงานในองค์กรธุรกิจ และสหภาพแรงงานในหน่วยงานของรัฐ

นอกจากนี้แล้ว กฎหมายว่าด้วยแรงงาน ยังได้กำหนดให้สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้นได้ทุกองค์กรธุรกิจที่ได้ดำเนินธุรกิจมาแล้วอย่างน้อย 6 เดือน หรือในกรณีที่ลูกจ้างเห็นชอบร่วมกัน ก็อาจรวมตัวกันตั้งสหภาพแรงงานขึ้นเองก็ได้[42] ซึ่งเมื่อจัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้นแล้วนั้น กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงานยังกำหนดให้มีการแต่งตั้งลูกจ้างคนหนึ่งคนใดเป็นตัวแทนของลูกจ้างทั้งหมดที่เป็นสมาชิกในสหภาพแรงงานนั้น ๆ โดยหน่วยงานของรัฐและทุกองค์กรธุรกิจ มีหน้าที่ในการจัดหางบประมาณและอำนวยความสะดวก ให้แก่การดำเนินงานของสหภาพแรงงาน เช่น สถานที่ทำงาน ห้องประชุม หอพัก พาหนะ เป็นต้น

ปัจจุบัน มีสหภาพแรงงานที่จัดตั้งขึ้นแล้วใน สปป. ลาว จำนวน 45,274 สหภาพแรงงาน เฉลี่ยปีละประมาณ 767 สหภาพแรงงาน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 จนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางภาคเศรษฐกิจ และการส่งเสริมการจ้างแรงงานในประเทศที่เพิ่มมากขึ้น[43]

บทบาทสำคัญของสหภาพแรงงานนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขข้อพิพาทระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง ซึ่งโดยหลักแล้วจะเน้นให้ลูกจ้างและนายจ้างได้เจรจาตกลงกันอย่างสันติวิธีก่อน โดยสหภาพแรงงานจะเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขข้อพิพาท ดังนี้

(1) กรณีที่เป็นข้อพิพาททางด้านกฎหมาย

หากฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างสามารถเจรจาตกลงกันได้ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนแล้ว สามารถทำเป็นบทบันทึกความเข้าใจและส่งให้สหภาพแรงงาน และองค์กรกำกับดูแลด้านแรงงาน เช่น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือหน่วยงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมขั้นท้องถิ่น ภายใน 5 วันนับตั้งแต่วันที่ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในบทบันทึกความเข้าใจดังกล่าว เพื่อให้สหภาพแรงงานและองค์กรกำกับดูแลด้านแรงงานนั้นได้รับรู้การปฏิบัติตามข้อตกลงในบทบันทึกดังกล่าวของนายจ้างและลูกจ้างต่อไป[44]

(2) กรณีที่เป็นข้อพิพาททางด้านผลประโยชน์

การแก้ไขข้อพิพาททางด้านผลประโยชน์นั้น ให้ดำเนินการตามวิธีการในการแก้ไขข้อพิพาททางด้านกฎหมาย แต่หากเมื่อทางฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างได้มีการทำบทบันทึกความเข้าใจ

[41] กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงาน มาตรา 6.

[42] กฎหมายว่าด้วยแรงงาน มาตรา 164.

[43] ข้อมูล ณ วันที่ 19 ตุลาคม 2558.

[44] กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงาน มาตรา 45.

เรียบร้อยแล้ว แต่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นได้ นายจ้างและลูกจ้างจะต้องยื่นคำร้องต่อองค์การกำกับดูแลด้านแรงงานพิจารณาแก้ไขได้ภายใน 15 วัน แต่หากองค์การกำกับดูแลด้านแรงงานไม่สามารถแก้ไขได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว นายจ้างและลูกจ้างสามารถยื่นคำร้องต่อสหภาพแรงงานขั้นสูงกว่าในการพิจารณาแก้ไขต่อไปได้[45]

5.2 การจัดตั้งสหภาพแรงงาน

ในการจัดตั้งสหภาพแรงงานนั้น องค์กรธุรกิจจะต้องมีลูกจ้างอย่างน้อย 5 คน และจะต้องยื่นใบคำร้องเพื่อขอจัดตั้งสหภาพแรงงานของตนต่อสหพันธ์สหภาพแรงงาน หากองค์กรธุรกิจตั้งอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ หรือยื่นใบคำร้องฯ ต่อสหภาพแรงงานประจำเมืองหรือแขวง หากองค์กรธุรกิจตั้งอยู่นอกนครหลวงเวียงจันทน์ ดังนี้

(1) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นกระทรวง จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งสหภาพแรงงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขึ้นกับกระทรวงของตน เช่น บริษัท หน่วยงานต่าง ๆ โครงการขนาดใหญ่

(2) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นแขวง จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งสหภาพแรงงานของบรรดาแผนก บริษัท หน่วยงาน โครงการต่าง ๆ ที่ขึ้นกับแขวงของตน

(3) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นเมือง จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งสหภาพแรงงานของหน่วยงาน บริษัท โรงงาน โรงเรียน โรงพยาบาล ธุรกิจขนาดเล็ก ร้านค้า โรงแรม กลุ่มลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือน

ขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งสหภาพแรงงานขั้นพื้นฐานนั้น มีขั้นตอนดังนี้

(1) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นกระทรวง ขั้นแขวง หรือขั้นเมือง จะต้องไปปรึกษากับกรรมการบริษัท หรือเจ้าของวิสาหกิจ เจ้าของโรงงาน เจ้าของโรงแรม หรือองค์กรธุรกิจเกี่ยวกับการจัดตั้งสหภาพแรงงานนั้น ๆ

(2) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นกระทรวง ขั้นแขวง หรือขั้นเมือง จะต้องไปพบกับพนักงาน หรือลูกจ้าง เพื่อโฆษณาเกี่ยวกับภาระบทบาท หน้าที่ของสหภาพแรงงานที่เป็นผู้แทนของเหล่าลูกจ้างที่จะมาเป็นคณะสหภาพแรงงาน เพื่อเสนอต่อกรรมการบริษัท เจ้าของโรงงาน

(3) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นกระทรวง ขั้นแขวง หรือขั้นเมืองจะต้องปรึกษาหารือกับคณะสหภาพแรงงานเพื่อที่จะคัดเลือกผู้แทนลูกจ้างที่จะเป็นคณะสหภาพแรงงาน เพื่อเสนอต่อกรรมการบริษัท เจ้าของโรงงาน เจ้าของโรงแรม เจ้าของโครงการ หรือองค์กรธุรกิจ

(4) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นกระทรวง ขั้นแขวง หรือขั้นเมืองจะต้องทำข้อตกลงกับประธานสหภาพแรงงานในขั้นสูงกว่า เพื่อรับรองและประกาศเกี่ยวกับคณะสหภาพแรงงานอย่างเป็นทางการ

[45] กฎหมายว่าด้วยสหภาพแรงงาน มาตรา 46.

(5) คณะสหภาพแรงงานดังกล่าว จะต้องใช้เวลาดำเนินการประกาศหาสมาชิกใหม่ในระยะเวลา 1 ปี หลังจากนั้นจึงเตรียมการเพื่อจัดประชุมใหญ่สามัญเพื่อเลือกบุคลากรภายในตามที่กฎหมายกำหนด

(6) การตั้งหรือการเลิกสหภาพแรงงานนั้น เป็นสิทธิของสหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นกระทรวง ขั้นแขวง หรือขั้นเมืองที่มาจากการเสนอหรือร้องขอจากสหภาพแรงงานที่จะดำเนินการตั้งหรือเลิกนั้น ๆ

โดยสมาชิกแต่ละคนในสหภาพแรงงานจะต้องจ่ายค่าบำรุงคนละ 5,000 กีบ (ประมาณยี่สิบบาท) ต่อเดือน สำหรับผู้ที่มีเงินเดือนตั้งแต่ 569,000 กีบขึ้นไป (ประมาณสองพันสองร้อยแปดสิบบาท) หรือหากเป็นผู้ที่มีเงินเดือนน้อยกว่าจำนวนดังกล่าว จะต้องเสียค่าบำรุงคนละ 3,000 กีบ (ประมาณสิบสองบาท) ซึ่งจะต้องจ่ายให้กับสหภาพแรงงานที่ตนเป็นสมาชิก

5.3 สมาชิกสหภาพแรงงาน

สมาชิกของสหภาพแรงงาน มาจากบรรดาพนักงาน ลูกจ้าง นายจ้าง และนักเรียน นักศึกษา ที่ใช้แรงกายหรือสติปัญญาในการทำงาน โดยอาจได้รับเงินเดือน ค่าแรง เบี้ยเลี้ยงการศึกษา และได้ขึ้นทะเบียนสหภาพแรงงานอยู่ในองค์กรธุรกิจ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานนั้น มีเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) เป็นพนักงาน ลูกจ้าง นายจ้าง หรือนักเรียนนักศึกษา โดยไม่จำแนกเพศ ความเชื่อ ฐานะทางการเมือง เศรษฐกิจ-สังคม ระดับการศึกษา ชนเผ่า แต่ต้องถือสัญชาติลาว และมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

(2) เป็นผู้มีคุณสมบัติ มีความก้าวหน้า มีระเบียบวินัย ผ่านการฝึกฝน อบรมในกระบวนการทำงานในงานด้านบริการและการผลิต

(3) เห็นชอบในการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบของสหภาพแรงงาน และการดำเนินการของสหภาพแรงงาน

(4) กระตือรือร้นและสมัครใจในการเขียนคำร้องขอเข้าเป็นสมาชิกด้วยตนเอง

5.4 สิทธิและหน้าที่ของสหภาพแรงงาน

สหภาพแรงงานมีสิทธิดังนี้

(1) เป็นผู้แทนของลูกจ้างในการลงนามในสัญญา เสนอเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาจ้างแรงงานกับนายจ้าง เมื่อเห็นว่าสัญญาจ้างแรงงานดังกล่าว ไม่มีความยุติธรรมตามการร้องขอของลูกจ้าง

(2) ขึ้นทะเบียนคุ้มครองสมาชิกของสหภาพแรงงาน และลูกจ้างที่อยู่ในองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ทั้งภายใน สปป. ลาว และในต่างประเทศ

(3) เข้าร่วมการตรวจสอบในการสกัดกั้น ต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ขององค์กรของพรรค ของรัฐ หรือองค์การมหาชนอื่น ๆ ตามการเสนอและภาระบทบทของตน

(4) ติดตามตรวจสอบการจ้างแรงงาน อุบัติเหตุแรงงาน โรคภัยจากการทำงาน การปฏิบัติตามนโยบายประกันสังคม สวัสดิการของทุกองค์กรธุรกิจ เพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของลูกจ้าง

(5) เข้าร่วมกับองค์กรการเมือง เศรษฐกิจ-สังคมของพรรค หรือองค์กรของรัฐอื่น ๆ รวมทั้งเสนอความเห็นต่อทางนโยบายของพรรค ระเบียบกฎหมายของรัฐ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของรัฐ รวมถึงแผนการผลิตขององค์กรธุรกิจตามภาระบทบาทของตน

(6) ปฏิบัติตามสิทธิอื่น ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย

สหภาพแรงงานมีหน้าที่ดังนี้

(1) สร้างเสริมและเป็นศูนย์รวมความสามัคคีอย่างเป็นเอกภาพ ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกสหภาพแรงงาน พนักงาน ลูกจ้าง ผู้ออกแรงงาน และนักเรียนนักศึกษา เพื่อให้มีความกระตือรือร้นทางด้านการเมือง รู้สำนึกต่อในการเคารพและปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย

(2) ทำนุบำรุง เสริมสร้างสมาชิกสหภาพแรงงาน ลูกจ้าง ทางด้านการเมือง แนวคิด วิชาเฉพาะวิชาการ ระเบียบกฎหมาย และปรับปรุง ขยาย คุ้มครองสมาชิกและองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของตน

(3) สนับสนุนให้นายจ้างรับผิดชอบต่อการฝึกอบรมวิชาชีพและเทคนิค ยกระดับฝีมือแรงงานให้แก่ลูกจ้าง ป้องกันความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน และนำลูกจ้างไปตรวจสุขภาพตามระเบียบการ

(4) ให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย รับคำเสนอและไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางด้านแรงงาน ด้านระเบียบกฎหมาย และด้านผลประโยชน์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง

(5) ติดต่อประงานกับองค์กรของรัฐอื่น ๆ

5.5 **สหพันธ์สหภาพแรงงาน** (Federation of Trade Union)

สหพันธ์สหภาพแรงงานใน สปป. ลาว เป็นตัวแทนของสหภาพแรงงาน มีหน้าที่ปกป้องสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของสหภาพแรงงานที่เป็นสมาชิก ให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีระเบียบแบบแผน มีความตื่นตัวทางการเมือง มีความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ สหพันธ์สหภาพแรงงานสามารถเข้าร่วมในการติดตาม การตรวจตราและคุ้มครององค์กรของรัฐและองค์กธุรกิจด้วย

สหพันธ์สหภาพแรงงาน จะมีการจัดประชุมใหญ่ทุก ๆ 5 ปี หรือก่อนหน้านั้นหากมีเหตุจำเป็น โดยหลักเพื่อรายงานผลการดำเนินการในระยะ 5 ปีและให้สมาชิกรับรองแผนการดำเนินการ 5 ปีถัดไป นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมในทุก ๆ ปี เพื่อรายงานผลการดำเนินการในปีที่แล้ว และให้สมาชิกรับรองแผนการดำเนินการในปีถัดไปด้วย

โดยใน สปป. ลาว มีการกำหนดโครงสร้างและลำดับชั้นของสหพันธ์สหภาพแรงงานและสหภาพแรงงานไว้ 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

(1) สหพันธ์สหภาพแรงงานลาวขั้นศูนย์กลาง

(2) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นแขวง นคร กระทรวง องค์การ เช่น สหพันธ์สหภาพแรงงานกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สหพันธ์สหภาพแรงงานกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สหพันธ์สหภาพแรงงานห้องว่าการรัฐบาล เป็นต้น

(3) สหพันธ์สหภาพแรงงานขั้นเมือง เทศบาล หน่วยงานต่าง ๆ เช่น สหพันธ์สหภาพแรงงานมหาวิทยาลัยแห่งชาติ สหภาพแรงงานเมืองฮ่ม เป็นต้น

(4) สหภาพแรงงานขั้นพื้นฐาน เช่น สหภาพแรงงานคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ เป็นต้น

6. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยแรงงานโดยหลัก ได้แก่ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งมีหน่วยงานภายในดังนี้

6.1 หน่วยงานภายในกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

6.1.1 **หน่วยงานแรงงานและสวัสดิการสังคมขั้นศูนย์กลาง** ประกอบด้วย

(1) ห้องการ (The Cabinet)

(2) กรมจัดตั้งและพนักงาน (Personnel and Organization Department)

(3) กรมตรวจตรา (Inspection Department)

(4) กรมคุ้มครองแรงงาน (Labor Protection Department)

(5) กรมพัฒนาฝีมือแรงงานและจัดหางาน (Development of Labor Skills and Work Procurement)

(6) กรมสังคมสงเคราะห์ (Social Welfare Department)

(7) กรมบำนาญ สูญเสียอวัยวะ และพิการ (Pension, Loss of Limbs and Disability Department)

(8) กรมประกันสังคม (Social Security Department)

6.1.2 **หน่วยงานแรงงานและสวัสดิการสังคมขั้นท้องถิ่น** ประกอบด้วย

(1) แผนกแรงงานและสวัสดิการสังคม แขวง หรือ นครหลวง (Regional or Metropolitan Section of Labor and Social Welfare)

(2) ห้องการแรงงานและสวัสดิการสังคม เมือง หรือ เทศบาล (City or Municipality Section of Labor and Social Welfare)[46]

[46] กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. แหล่งที่มา: http://www.molw.gov.la. 19 ตุลาคม 2558.

บทที่ 14
ธุรกิจประกันภัยและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยใน สปป. ลาว ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) เลขที่ 06/สภช ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2554

2. ภาพรวมของธุรกิจประกันภัยของ สปป. ลาว ในปัจจุบัน

ธุรกิจประกันภัยของ สปป. ลาว เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2533 โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยฉบับแรกที่มีผลใช้บังคับ คือ กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย ฉบับลงวันที่ 18 ธันวาคม 2533 ซึ่งในช่วงระยะแรก การประกันภัยใน สปป. ลาว ยังไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเนื่องจากถือเป็นเรื่องใหม่และไม่มีความจำเป็น ต่อมาได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2554 โดยกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยฉบับปรับปรุงได้กำหนดเพิ่มประเภทของการประกันภัย ขยายขอบเขตของการดำเนินธุรกิจประกันภัยให้กว้างขึ้น กำหนดให้สามารถจัดตั้งสำนักงานผู้แทนของบริษัทประกันภัยต่างประเทศใน สปป. ลาว ได้ เปลี่ยนแปลงวิธีการระงับข้อพิพาท เปลี่ยนแปลงหน่วยงานผู้มีอำนาจในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย เปลี่ยนแปลงสิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัย และกำหนดข้อห้ามในการประกอบธุรกิจประกันภัย เป็นต้น

ใน สปป. ลาว ข้อตกลงเกี่ยวกับการทำประกันภัยจะทำขึ้นในรูปของ “สัญญาประกันภัย” ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกันกับ “กรมธรรม์ประกันภัย” ตามกฎหมายไทย

บุคคลผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยใน สปป. ลาว ได้แก่

(1) ผู้รับประกันภัย (ในภาษาลาวจะเรียกว่า ผู้ประกันภัย) และผู้รับประกันภัยต่อ (ในภาษาลาวจะเรียกว่า ผู้ประกันภัยต่อ) ซึ่งเป็นผู้ที่รับเอาความเสี่ยงจากสัญญาประกันภัย โดยจะต้องมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือองค์การจัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของ สปป. ลาว เท่านั้น

(2) ผู้ซื้อการประกันภัย (ไม่มีนิยามของคำนี้ในกฎหมายของประเทศไทย) ซึ่งเป็นผู้ที่ตกลงซื้อการประกันภัยจากผู้รับประกันภัย โดยผู้ซื้อการประกันภัยอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้เอาประกันภัยและผู้รับประโยชน์ก็ได้

(3) ผู้เอาประกันภัย (ในภาษาลาวจะเรียกว่า ผู้ได้รับการประกันภัย) ซึ่งเป็นผู้ที่นำชีวิต ทรัพย์สิน หรือความรับผิดทางแพ่งมาทำประกันภัยไว้กับผู้รับประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้รับประโยชน์ก็ได้

(4) ผู้รับประโยชน์ (ในภาษาลาวจะเรียกว่า ผู้ได้รับผลประโยชน์) ซึ่งเป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือผลประโยชน์อื่นใดตามสัญญาประกันภัย

(5) สำนักงานผู้แทนของบริษัทประกันภัยต่างประเทศ (ในภาษาลาวจะเรียกว่า ห้องการผู้ต่างหน้าของต่างประเทศ)

(6) ตัวแทนประกันภัย

(7) นายหน้าประกันภัย

(8) องค์การกำกับดูแลการประกันภัย (ในภาษาลาวจะเรียกว่า องค์การคุ้มครองงานประกันภัย)

(9) องค์การตรวจสอบการประกันภัย (ในภาษาลาวจะเรียกว่า องค์การกวดกางานประกันภัย)

ปัจจุบัน สปป. ลาว มีบริษัทประกันภัยที่จดทะเบียนกับกระทรวงการเงินจำนวนทั้งสิ้น 14 บริษัท โดยรูปแบบของการประกันภัยมีลักษณะคล้ายกับที่มีอยู่ในประเทศไทย ได้แก่ การประกันชีวิต การประกันสุขภาพ (รวมถึงการรักษาพยาบาล) การประกันความเสี่ยงภัยในทรัพย์สิน การประกันความเสี่ยงภัยจากอัคคีภัย การประกันความเสี่ยงภัยด้านธุรกิจ การประกันความรับผิดทางแพ่ง การประกันอุบัติภัย และการประกันภัยต่อ และมีการแบ่งลักษณะของการประกันภัยเป็นแบบภาคบังคับและภาคสมัครใจเช่นเดียวกับในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนของ สปป. ลาว ยังคงไม่นิยมทำประกันภัยโดยส่วนใหญ่จะทำเฉพาะการประกันภัยรถยนต์และการประกันภัยภาคบังคับซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเท่านั้น ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไปในบทนี้

3. ประเภทของการประกันภัย

ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) การประกันภัยใน สปป. ลาว ได้แบ่งประเภทของการประกันภัยเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(1) การประกันชีวิต

(2) การประกันภัยทั่วไป

(3) การประกันภัยต่อ

3.1 การประกันชีวิต

การประกันชีวิต เป็นรูปแบบของการประกันภัยที่เกี่ยวกับความเสี่ยงชีวิตของผู้ซื้อการประกันภัยหรือผู้เอาประกันภัย โดยมาตรา 10 ของกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) กำหนดรูปแบบของการทำประกันแบ่งเป็น 5 แบบย่อย ได้แก่

(1) การประกันตลอดชีวิต ซึ่งหมายถึง การประกันความเสี่ยงตลอดชีวิตของผู้เอาประกันภัย โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับประกันภัยต้องชำระค่าสินไหมทดแทน (ในภาษาลาวจะเรียกว่า สินประกันภัย) ให้แก่ผู้รับประโยชน์ในเวลาที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต

(2) การประกันสะสมทรัพย์ ซึ่งหมายถึง การประกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เอาประกันภัยภายในกำหนดเวลาแน่นอน โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับประกันภัยต้องชำระเงินผลประโยชน์ตลอดอายุสัญญาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์ หากปรากฏว่าผู้เอาประกันภัยยังมีชีวิตอยู่ตลอดระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย

(3) การประกันชีวิตแบบผสม ซึ่งหมายถึง รูปแบบของการประกันชีวิตที่รวมเอาการประกันสะสมทรัพย์เข้ากับการประกันคุ้มกันชีวิต

(4) การประกันภัยแบบจ่ายเป็นงวด ซึ่งหมายถึง การประกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เอาประกันภัยจนพ้นระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับประกันภัยต้องชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประโยชน์เป็นรายงวดตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย

(5) การประกันภัยคุ้มกันชีวิต ซึ่งหมายถึง การประกันความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของผู้เอาประกันภัยภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้รับประกันภัยต้องชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประโยชน์หากปรากฏว่าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตภายในระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย

ทั้งนี้ กระทรวงการเงินมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบของการประกันชีวิตเพิ่มเติมได้ในภายหลัง

3.2 การประกันภัยทั่วไป

การประกันภัยทั่วไป เป็นรูปแบบของการประกันภัยทรัพย์สิน ความรับผิดทางแพ่งต่อบุคคลที่สาม และการประกันภัยอื่นที่ไม่ใช่การประกันชีวิต มีรูปแบบของการทำประกันแบ่งเป็น 2 แบบย่อย[1] ได้แก่

(1) การประกันภัยแบบบังคับ ซึ่งเป็นการเข้าทำสัญญาประกันภัยเนื่องจากกฎหมายบังคับให้ต้องทำ โดย ณ ปัจจุบัน สปป. ลาว ได้ประกาศใช้คำแนะนำของรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย เลขที่ 539/กง ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2557 เพื่อกำหนดให้บุคคลใน สปป. ลาว ต้องทำประกันภัยทั่วไปแบบบังคับในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) การประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สำหรับยานพาหนะขนส่งทั้งหมดที่จดทะเบียนหรือนำข้ามแดนมาใช้งานอยู่ใน สปป. ลาว

(ข) การประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สามสำหรับกิจการและทรัพย์สินที่องค์กรกำกับดูแลการประกันภัยกำหนด

(ค) การประกันความรับผิดในความเสี่ยงอื่น ๆ ที่องค์กรกำกับดูแลการประกันภัยกำหนด

[1] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 11.

(2) การประกันภัยด้วยความสมัครใจ ซึ่งเป็นการเข้าทำสัญญาประกันภัยด้วยความสมัครใจของผู้ซื้อการประกันภัยเอง โดยผู้ซื้อการประกันภัยมีอิสระในการเลือกประเภท ขอบเขต หรือทุนประกันภัย ตามแบบประกันภัยที่ผู้รับประกันภัยกำหนดไว้

มาตรา 14 ของกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดให้การประกันภัยทั่วไปมีรูปแบบทั้งหมด 12 แบบ ได้แก่

(1) การประกันอุบัติเหตุ และการรักษาบุคคลที่ประสบอุบัติเหตุ

(2) การประกันสุขภาพ

(3) การประกันภัยทรัพย์สิน

(4) การประกันภัยสำหรับสินค้า หรือของที่ผ่านแดนทางรถ ทางเรือ ทางรถไฟ และทางอากาศ

(5) การะประกันภัยเครื่องบิน

(6) การประกันภัยพาหนะที่เดินด้วยเครื่องจักร

(7) การประกันภัยจากอัคคีภัย และสถานที่ผลิตวัตถุระเบิด

(8) การประกันภัยทรัพย์สินของรัฐ

(9) การประกันภัยความเสี่ยงด้านการเงินและสินเชื่อ

(10) การประกันภัยความเสี่ยงด้านธุรกิจ

(11) การประกันภัยด้านกสิกรรมและป่าไม้

(12) การประกันอุบัติภัยและภัยพิบัติ

ทั้งนี้ กระทรวงการเงินมีอำนาจในการกำหนดรูปแบบของการประกันชีวิตเพิ่มเติมได้ในภายหลัง

3.3 การประกันภัยต่อ

การประกันภัยต่อ เป็นการแบ่งส่วนความเสี่ยงในการประกันภัยทั่วไป โดยผู้รับประกันภัยนำความเสี่ยงที่รับประกันภัยไปประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่อซึ่งเป็นบริษัทประกันภัยอื่นที่ตั้งอยู่ภายในประเทศหรืออยู่ต่างประเทศโดยสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องของ สปป. ลาว และหลักเกณฑ์สากล ทั้งนี้ ผู้รับประกันภัยยังคงมีหน้าที่ในการชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยต่อไม่มีความสามารถในการชำระค่าสินไหมทดแทนได้[2]

ในการประกันภัยต่อ ผู้รับประกันภัยสามารถนำความเสี่ยงที่รับประกันภัยไปทำการประกันภัยต่อกับบริษัทประกันภัยรายเดียวหรือหลายรายก็ได้ และสามารถเลือกที่จะประกันภัยต่อเฉพาะความเสี่ยงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของความเสี่ยงที่รับประกันภัยไว้ก็ได้ โดยการประกันภัยต่อต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ต้องเหมาะสมกับสภาพการดำเนินธุรกิจของผู้รับประกันภัยต่อ

[2] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 15.

(2) ต้องมีความเป็นไปได้ทางด้านเทคนิคที่เหมาะสมกับขอบเขตการดำเนินธุรกิจของผู้รับประกันภัยต่อที่ได้รับอนุญาต

(3) ผู้รับประกันภัยต่อต้องได้รับความเชื่อมั่นในขอบเขตประกันภัยในตลาดประกันภัยภายในประเทศ ต่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับสากล มีความมั่นคงทางด้านการเงินและมีประสบการเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

เมื่อทำสัญญาประกันภัยต่อ ผู้รับประกันภัยต่อมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยต่อและข้อมูลอื่นให้กระทรวงการเงินทราบ เพื่อติดตาม กำกับดูแล และตรวจสอบ ทั้งนี้ ผู้รับประกันภัยต่อไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้ซื้อการประกันภัยชำระค่าเบี้ยประกันภัย (ในภาษาลาวจะเรียกว่า ค่าธรรมเนียมประกันภัย) ให้แก่ตนเองโดยตรง และผู้ซื้อการประกันภัยหรือผู้เอาประกันภัยก็ไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยต่อชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนเองโดยตรงได้เช่นกัน เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัญญาประกันภัย

4. <u>สัญญาประกันภัย</u>

สัญญาประกันภัย เป็นข้อตกลงเกี่ยวกับการประกันภัยระหว่างผู้ซื้อการประกันภัยกับผู้รับประกันภัย โดยผู้ซื้อการประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระค่าเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัย ส่วนผู้รับประกันภัยก็มีหน้าที่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนหรือเงินผลประโยชน์อื่นให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัย ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดให้สัญญาประกันภัย มีทั้งหมด 3 ประเภท[3] ได้แก่

(1) สัญญาประกันภัยส่วนบุคคล

(2) สัญญาประกันภัยทรัพย์สิน

(3) สัญญาประกันภัยความรับผิดทางแพ่ง

สัญญาประกันภัยจะยังไม่มีผลใช้บังคับจนกว่าจะได้มีการตกลงรับเอาเงื่อนไขทั่วไปของคู่สัญญา ชำระเบี้ยประกันภัย และผู้รับประกันภัยได้ออกใบประกันภัยเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัยเพื่อเป็นหลักฐานแห่งการรับรองเงื่อนไขทั่วไปของสัญญา ทั้งนี้ ใบประกันภัยต้องจัดทำขึ้นเป็นภาษาลาวที่อานได้ง่าย และอาจทำเป็นภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมได้หากจำเป็น

4.1 สัญญาประกันภัยส่วนบุคคล

สัญญาประกันภัยส่วนบุคคล เป็นสัญญาที่กำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการประกันภัยในความเสี่ยงภัยต่อชีวิต (สัญญาประกันชีวิต) สุขภาพ (สัญญาประกันสุขภาพ) และอุบัติเหตุด้านร่างกายของบุคคล (สัญญาประกันอุบัติเหตุด้านร่างกาย) ซึ่งผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต หรือชำระค่าทดแทนค่ารักษาพยาบาลในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเจ็บป่วย หรือชำระค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ผู้เอา

[3] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 52.

ประกันภัยบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ โดยผู้ซื้อการประกันภัยสามารถซื้อการประกันภัยส่วนบุคคลให้แก่บุคคลดังต่อไปนี้[4]

(1) ผู้ซื้อการประกันภัย

(2) สามี ภรรยา บุตร บิดา มารดา พี่ น้อง

(3) บุคคลอื่น ๆ ที่ผู้ซื้อการประกันภัยมีส่วนได้ส่วนเสียกับบุคคลดังกล่าว

ผู้ซื้อการประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับอายุของผู้เอาประกันภัยให้ถูกต้อง ณ เวลาทำสัญญาประกันภัย เนื่องจากผู้รับประกันภัยจะนำอายุของผู้เอาประกันภัยไปใช้ในการคำนวณเบี้ยประกันภัย ทั้งนี้ หากผู้ซื้อการประกันภัยแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับอายุของผู้เอาประกันภัยไม่ถูกต้องและเป็นผลทำให้เบี้ยประกันภัยที่เรียกเก็บไม่เพียงพอ ผู้รับประกันภัยมีสิทธิเรียกให้ผู้ซื้อการประกันภัยชำระเบี้ยประกันภัยเพิ่มเติมได้ หากเบี้ยประกันภัยที่เรียกเก็บมีส่วนเกิน ให้คืนเบี้ยประกันภัยส่วนเกินให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัย แต่หากอายุที่แท้จริงของผู้เอาประกันภัยไม่อยู่ในขอบเขตที่จะรับประกันภัยได้ ผู้รับประกันภัยมีสิทธิยกเลิกสัญญาประกันภัยและคืนเงินค่าเบี้ยประกันภัย (ภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้ว) ให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัย

ผู้ซื้อการประกันภัยสามารถเลือกที่จะชำระค่าเบี้ยประกันภัยเป็นงวดเดียวหรือหลายงวดก็ได้โดยให้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเบี้ยประกันภัยไว้ในสัญญาประกันภัย ทั้งนี้ ผู้รับประกันภัยมีสิทธิหักเงินค่าเบี้ยประกันภัยค้างชำระออกจากจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัยตามสัญญาได้

ทั้งนี้ มาตรา 57 ของกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดให้ผู้รับประกันภัยมีสิทธิปฏิเสธไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยได้ หากเป็นกรณีดังต่อไปนี้

(1) ผู้เอาประกันภัยฆ่าตัวตาย เว้นแต่สัญญาประกันภัยได้กำหนดว่าผู้รับประกันภัยจะชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยยังมีหน้าที่ต้องชำระเงินให้แก่ผู้ที่มีสิทธิได้รับตามจำนวนเท่ากับเงินที่มีอยู่ในบัญชีตามสูตรในการคิดคำนวณที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย

(2) ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตหรือพิการถาวรโดยเจตนาของผู้ซื้อการประกันภัยหรือเจตนาของผู้รับประโยชน์

(3) ในกรณีที่มีผู้รับประโยชน์หลายคน แต่ผู้รับประโยชน์คนใดคนหนึ่งเจตนาทำร้ายร่างกายให้ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตหรือพิการถาวร ผู้รับการประกันภัยมีสิทธิปฏิเสธไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนให้ผู้รับประโยชน์รายดังกล่าว แต่ยังคงต้องชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประโยชน์รายอื่นตามที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาประกันภัย

[4] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 53.

4.2 สัญญาประกันภัยทรัพย์สิน

สัญญาประกันภัยทรัพย์สิน เป็นสัญญาที่กำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการประกันภัยในความเสี่ยงภัยต่อทรัพย์สินซึ่งอาจเป็นการประกันภัยแบบบังคับ หรือการประกันภัยด้วยความสมัครใจก็ได้ โดยผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ดำเนินการทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ตามความเสียหายจริงที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินที่รับประกันภัย แต่สูงสุดไม่เกินทุนประกันภัย (ในภาษาลาวจะเรียกว่า วงเงินประกันภัย) ที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาประกันภัย[5]

สัญญาประกันภัยทรัพย์สินจะไม่รวมถึงความเสียหายเนื่องจากการเสื่อมสภาพหรือเสื่อมราคาของทรัพย์สินเอง (เว้นแต่จะได้มีการตกลงเป็นอย่างอื่นในสัญญาประกันภัย) ซึ่งหากมีความเสียหายเกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องทดแทนความเสียหายในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังนี้[6]

(1) ซ่อมแซมทรัพย์สินที่เสียหาย

(2) เปลี่ยนทรัพย์สินที่เสียหายด้วยทรัพย์สินประเภทเดียวกันที่มีมูลค่าเท่าเทียมกัน

(3) ชำระเงินค่าสินไหมทดแทน

หากการทดแทนความเสียหายได้ดำเนินการตามข้อ (2) และ (3) ผู้รับประกันภัยมีสิทธิรับเอาทรัพย์สินที่เสียหายหลังจากที่ได้เปลี่ยนหรือทดแทน และในกรณีที่ผู้ซื้อการประกันภัยและผู้รับประกันภัยไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับรูปแบบการทดแทนความเสียหาย ให้ผู้รับประกันภัยดำเนินการชำระเงินค่าสินไหมทดแทนตามข้อ (3)

ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องทำการประเมินสาเหตุและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัยทันทีที่เกิดเหตุการณ์ความเสียหาย ซึ่งในกรณีที่ผู้ซื้อการประกันภัยและผู้รับประกันภัยไม่สามารถตกลงกันเกี่ยวกับสาเหตุและความเสียหายนั้นได้ คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถเสนอให้บุคคลที่สามเป็นผู้ประเมินสาเหตุและความเสียหายดังกล่าว และในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลที่สาม คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดสามารถเสนอต่อศาลประชาชนเพื่อพิจารณาแต่งตั้งผู้ประเมินสาเหตุและความเสียหายได้ ทั้งนี้ ผลการประเมินสาเหตุและความเสียหายของผู้ประเมินนั้นถือเป็นที่สุด

ในกรณีที่ความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เอาประกันภัยมีสาเหตุมาจากความประมาทเลินเล่อของบุคคลที่สาม ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามความเสียหาย (แต่ไม่เกินจำนวนทุนประกันภัย) จากนั้นถึงรับช่วงสิทธิเพื่อไล่เบี้ยเอาค่าเสียหายดังกล่าวจากบุคคลที่สามผู้เป็นต้นเหตุของความเสียหายดังกล่าวอีกทอดหนึ่ง ทั้งนี้ บุคคลที่สามที่เป็นต้นเหตุของความเสียหายยังคงมีหน้าที่ต้องรับผิดในค่าเสียหายที่เกินกว่าจำนวนทุนประกันภัยจนกว่าจะชำระจนครบถ้วน

[5] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 59 และ 60.

[6] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 64.

4.3 สัญญาประกันภัยความรับผิดทางแพ่ง

สัญญาประกันภัยความรับผิดทางแพ่ง เป็นสัญญาที่กำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับการประกันภัยในความเสียหายทางแพ่งที่ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอก และบุคคลภายนอกผู้ที่ได้รับความเสียหายได้เรียกเอาค่าทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผู้เอาประกันภัยภายในระยะเวลาของสัญญาประกันภัย[7]

ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก ผู้รับประกันภัยมีสิทธิเป็นตัวแทนให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัยในการเจรจากับบุคคลภายนอกเกี่ยวกับการทดแทนความเสียหายที่ผู้เอาประกันภัยได้ก่อขึ้น และมีสิทธิชำระค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายนั้นโดยตรง

4.4 ข้อความของสัญญาประกันภัย

ในการทำสัญญาประกันภัย สัญญาประกันภัยต้องประกอบด้วยข้อความอย่างน้อยดังต่อไปนี้[8]

(1) ชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของคู่สัญญา
(2) ตัวบุคคลหรือทรัพย์สินที่เอามาประกันภัย
(3) ประเภทความเสี่ยงที่เอามาประกันภัย
(4) เวลาเริ่มต้นการประกันภัยความเสี่ยง
(5) ทุนประกันภัย
(6) ค่าเบี้ยประกันภัยและวิธีการชำระ
(7) วิธีการและเงื่อนไขการแจ้งเกี่ยวกับความเสียหายที่ได้เกิดขึ้น
(8) กำหนดเวลาของสัญญาประกันภัยและการค้ำประกัน
(9) ข้อความที่บ่งบอกถึงความเป็นโมฆะของสัญญาประกันภัย การเสียสิทธิ และการยุติของสัญญาประกันภัยก่อนกำหนดเวลา
(10) วิธีการแก้ไขข้อขัดแย้ง

การแก้ไขข้อความของสัญญาประกันภัยจะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายและจะมีผลใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อผู้รับประกันภัยได้บันทึกการแก้ไขในสัญญา หรือออกเอกสารแนบท้ายให้เท่านั้น

4.5 กำหนดเวลาในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน ผู้ซื้อการประกันภัย ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ จะต้องดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้[9]

[7] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 73.

[8] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 38.

[9] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 46.

(1) ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่เหตุการประกันภัยได้เกิดขึ้น

(2) ในกรณีที่ผู้ซื้อการประกันภัยไม่รู้ถึงเหตุการตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อ (1) ให้เริ่มนับกำหนดเวลาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ผู้ซื้อการประกันภัยได้รู้เป็นต้นไป

(3) ในกรณีที่บุคคลที่สามเรียกร้องให้ผู้ซื้อการประกันภัยชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่งที่ได้รับการคุ้มครองตามสัญญาประกันภัย กำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในข้อ (1) ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่บุคคลที่สามได้เรียกร้อง

4.6 กำหนดเวลาในการชำระค่าสินไหมทดแทน

ในการชำระค่าสินไหมทดแทน ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย แต่ในกรณีที่สัญญาประกันภัยไม่ได้กำหนดระยะเวลาดังกล่าวเอาไว้ ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนหรือดำเนินการทดแทนความเสียหายภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือการทดแทนความเสียหายครบถ้วนถูกต้อง[10]

4.7 การสิ้นสุดของสัญญาประกันภัย

สัญญาประกันภัยจะสิ้นสุดลงในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้[11]

(1) สัญญาประกันภัยหมดอายุโดยไม่มีการต่อระยะเวลา

(2) คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ละเมิดสัญญาประกันภัยหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกัน

(3) ทรัพย์สินที่เอาไปประกันภัยนั้นสูญหายหรือถูกทำลาย

(4) คู่สัญญาตกลงยกเลิกสัญญาประกันภัยด้วยความสมัครใจ

(5) ผู้ซื้อการประกันภัยมีการโกหก ปกปิด หรือซ่อนเร้นเป้าหมายของการประกันภัยโดยเจตนา

(6) ศาลมีคำพิพากษาให้สัญญาประกันภัยเป็นโมฆะหรือให้บริษัทประกันภัยล้มละลาย

4.8 การโอนสัญญาประกันภัย

ผู้รับประกันภัยสามารถโอนสัญญาประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยรายอื่นได้ตามความตกลงระหว่างคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยการโอนสัญญาประกันภัยจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้[12]

(1) สัญญาประกันภัยที่โอนให้กันต้องเป็นรูปแบบการประกันภัยชนิดเดียวกัน

(2) สิทธิและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดระยะสัญญาประกันภัย

[10] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 46.

[11] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 43.

[12] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 49 และ 50.

(3) ผู้รับประกันภัยที่รับการโอนสัญญาประกันภัยต้องมีความมั่นคงทางด้านการเงินและมีเงินสำรองตามที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย

ในการโอนสัญญาประกันภัย ผู้รับประกันภัยที่ประสงค์จะโอนสัญญาประกันภัยจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้[13]

(1) นำเสนอเหตุผล แผนการโอน พร้อมด้วยสำเนาสัญญาประกันภัย ต่อกระทรวงการเงิน
(2) รอการผลการพิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษรจากกระทรวงการเงิน
(3) ดำเนินการโอนสัญญาประกันภัยภายหลักจากที่ได้รับแจ้งการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกระทรวงการเงิน
(4) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการโอน และแจ้งให้ผู้ซื้อการประกันภัยรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกระทรวงการเงิน

4.9 อายุความในการฟ้องร้องคดี

การฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยต้องดำเนินการภายในกำหนด 3 ปีนับแต่วันที่ข้อขัดแย้งเกิดขึ้นเป็นต้น[14]

5. <u>สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัย</u>

5.1 สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัย

ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) มาตรา 101 ผู้รับรประกันภัยมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.1.1 สิทธิ

(1) เรียกเก็บค่าเบี้ยประกันภัยตามสัญญาประกันภัย
(2) ขอให้ผู้ซื้อการประกันภัยให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนเพื่อทำสัญญาประกันภัย
(3) หยุดการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยที่มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและครบถ้วนชั่วคราว
(4) ปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทนที่ไม่ได้กำหนดไว้ในเงื่อนไขของสัญญาประกันภัย
(5) รับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการทวงเอาเงินจากบุคคลที่สามที่เป็นต้นเหตุของการก่อความเสียหาย

[13] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 51.

[14] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 48

5.1.2 หน้าที่

(1) อธิบายให้ความชัดเจนต่อผู้เสนอทำประกันภัยเกี่ยวกับเงื่อนไข สิทธิ และหน้าที่ของผู้ซื้อการประกันภัย

(2) ออกสัญญาประกันภัยให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัย

(3) ชำระค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ให้ถูกต้องและครบถ้วน

(4) แจ้งเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการปฏิเสธไม่ชำระค่าสินไหมทดแทน

(5) ประสานกับผู้เอาประกันภัยภายในเวลาอันสมควรเพื่อแก้ไขอุบัติเหตุกับบุคคลที่สามในการทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น

(6) ปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณของรัฐและหน้าที่อื่นที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย

(7) มีความรับผิดชอบในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นให้ทันการณ์

5.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ซื้อการประกันภัย

ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) มาตรา 102 ผู้ซื้อการประกันภัยมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.2.1 สิทธิ

(1) ขอให้ผู้รับประกันภัยอธิบายนโยบาย เงื่อนไขการประกันภัย และออกสัญญาประกันภัย

(2) หยุดการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัยที่ผู้รับประกันภัยให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องชั่วคราว

(3) ขอให้ผู้รับประกันภัยชำระค่าสินไหมทดแทนตามสัญญา

(4) ปฏิบัติตามสิทธิอื่นที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย

5.2.2 หน้าที่

(1) ชำระค่าเบี้ยประกันภัย

(2) แจ้งให้ผู้รับประกันภัยทราบเกี่ยวกับความสูญเสียหรือความเสียหายที่มีการประกันภายหลังจากที่ตนได้รู้อย่างช้าภายในห้าวัน สำหรับการประกันภัยเกี่ยวกับการลักทรัพย์นั้นต้องแจ้งภายในกำหนดสามสิบหกชั่วโมงภายหลังที่รู้ถึงเหตุลักทรัพย์ คู่สัญญาอาจตกลงเพิ่มกำหนดเวลาในการแจ้งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ไว้ในสัญญาได้ ผู้เอาประกันภัยจะไม่เสียสิทธิตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยหากตนไม่สามารถแจ้งความสูญเสียหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้เนื่องจากเหตุบังเอิญหรือเหตุสุดวิสัย

(3) แจ้งทุกสภาพการณ์ที่ตนได้รู้อย่างถูกต้องเพื่อช่วยประเมินความเสี่ยงภัยที่จะตกเป็นภาระของผู้รับประกันภัยอย่างเหมาะสมในเวลาทำสัญญาประกันภัย

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย

6. ธุรกิจประกันภัย

6.1 ประเภทและขอบเขตการดำเนินธุรกิจประกันภัย

ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) มาตรา 19 การดำเนินธุรกิจประกันภัยใน สปป. ลาว ประกอบด้วยการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ธุรกิจรับประกันภัย หรือธุรกิจรับประกันภัยต่อ

(2) การบริหารความเสี่ยง การป้องกัน และการจำกัดความเสียหาย

(3) การประเมินความเสียหาย

(4) การเป็นตัวแทนประเมินความเสียหาย ตัวแทนพิจารณาและแก้ไขการทดแทนความเสียหาย และตัวแทนเรียกร้องต่อบุคคลที่สามเพื่อทดแทนความเสียหาย

(5) การบริหารกองทุนและการลงทุน

(6) การดำเนินการอื่นภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว

6.2 การขออนุญาตจัดตั้งธุรกิจประกันภัย

การยื่นคำขออนุญาตจัดตั้งธุรกิจประกันภัยใน สปป. ลาว นั้นจะต้องยื่นคำร้องเสนอผ่านหน่วยบริการการลงทุนประตูเดียว ของแขนงการแผนการและการลงทุน และต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน[15] ซึ่งสำนักงานฯ ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ 6 ข้างต้น โดยรูปแบบของการลงทุนอาจเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล รูปแบบใดก็ได้ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ ซึ่งสำนักงานฯ ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ 7 ข้างต้น แต่ในกรณีที่เป็นการจัดตั้งบริษัทประกันภัย รูปแบบการลงทุนจะต้องเป็นรูปของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนเท่านั้น

กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขออนุญาตพร้อมทั้งการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องขอทราบ คือ 45 วันทำการนับแตวันที่ได้รับคำร้องเป็นต้นไป

6.3 คุณสมบัติในการจัดตั้งธุรกิจประกันภัย

บริษัทประกันภัยทุกแห่งใน สปป. ลาว จะต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 16,000,000,000 กีบ (หรือประมาณ 58,560,000 บาท) ซึ่งรัฐบาลสามารถแก้ไขเพื่อเพิ่มจำนวนทุนจดทะเบียนขั้นต่ำได้ แต่จะลดจำนวน

[15] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 17.

ทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไม่ได้[16] อีกทั้งบริษัทประกันภัยจะต้องวางเงินค้ำประกันในอัตราหนึ่งในสามของจำนวนทุนจดทะเบียนสำหรับการประกันภัยแต่ละประเภทไว้กับธนาคารใด ๆ ที่มีความมั่นคงทางด้านการเงินที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว และแจ้งให้กระทรวงการเงินทราบ[17]

นอกจากคุณสมบัติเรื่องทุนจดทะเบียนและจำนวนเงินค้ำประกันข้างต้น ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจประกันภัยจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้[18]

(1) มีประวัติการดำเนินธุรกิจที่ดี

(2) มีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญทางด้านวิชาชีพ และมีความรู้เฉพาะเกี่ยวกับการประกันภัย

(3) มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ มีหนังสือรับรองหรือประกาศนียบัตรทางด้านการประกันภัย

(4) ไม่เคยถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกในความผิดเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อเศรษฐกิจโดยเจตนา

(5) มีที่ทำการ หรือสำนักงานที่เหมาะสมในการดำเนินธุรกิจประกันภัย

6.4 การดำเนินธุรกิจประกันภัยโดยบริษัทประกันภัยต่างประเทศ

ธุรกิจประกันภัยไม่ถือเป็นธุรกิจสงวนสำหรับพลเมืองของ สปป. ลาว ดังนั้น บริษัทประกันภัยต่างประเทศที่ประสงค์จะดำเนินธุรกิจประกันภัยใน สปป. ลาว จึงสามารถเข้ามาประกอบธุรกิจได้โดยไม่มีข้อจำกัดด้านสัดส่วนการลงทุนของชาวต่างประเทศ โดยรูปแบบการลงทุนสามารถทำได้ 3 รูปแบบ ได้แก่

(1) ลงทุนร่วมกับบริษัทประกันภัยของ สปป. ลาว

(2) ลงทุนโดยบริษัทประกันภัยต่างประเทศทั้งหมด

(3) จัดตั้งสำนักงานผู้แทนใน สปป. ลาว

หลักเกณฑ์ในการขอจัดตั้งและดำเนินธุรกิจประกันภัยใน สปป. ลาว ของบริษัทประกันภัยต่างประเทศจะต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจเช่นเดียวกับกรณีปกติ แต่จะต้องมีเอกสารประกอบเพิ่มเติมดังนี้[19]

(1) กฎระเบียบของบริษัท และใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินธุรกิจประกันภัยของผู้เข้าร่วม

(2) สัญญาร่วมทุนจัดตั้งบริษัท (หากมีการร่วมมือ)

(3) ใบสรุปทรัพย์สินและรายงานการเงินประจำปีในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาของผู้เข้าร่วมจัดตั้งบริษัทที่รับรองโดยผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ

[16] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 21.

[17] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 24.

[18] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 20.

[19] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 32.

(4) ใบแต่งตั้งผู้อำนวยการใหญ่ใน สปป. ลาว

(5) ชื่อเต็ม และชีวประวัติของผู้เสนอจัดตั้ง ผู้ร่วมทุน และผู้อำนวยการวิสาหกิจที่เสนอสร้างตั้ง

(6) แผนดำเนินธุรกิจประกันภัยในระยะ 5 ปี

สำหรับการขออนุญาตจัดตั้งสำนักงานผู้แทนของบริษัทประกันภัยต่างประเทศใน สปป. ลาว นอกจากจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนแล้ว จะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมอีกว่าบริษัทดังกล่าวจะต้องมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจประกันภัยอย่างน้อย 5 ปี และจะต้องมีการติดต่อกับองค์การจัดตั้งของรัฐบาลแห่ง สปป. ลาว ด้วย โดยในการขออนุญาตจะต้องมีเอกสารประกอบเพิ่มเติมดังนี้[20]

(1) คำร้องขอจัดตั้งสำนักงานผู้แทน

(2) สำเนาใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันภัยต่างประเทศที่สำนักงานของบริษัทตั้งอยู่

(3) ใบสรุปทรัพย์สินและรายงานการเงินประจำปีในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาของ ต่างประเทศหรือนายหน้าประกันภัยต่างประเทศ ที่รับรองโดยผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ

(4) ใบแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานผู้แทนใน สปป. ลาว

(5) ชื่อเต็มและชีวประวัติของหัวหน้าสำนักงานผู้แทนใน สปป. ลาว

(6) บทแนะนำของบริษัทประกันภัยต่างประเทศหรือนายหน้าประกันภัยต่างประเทศ และการดำเนินธุรกิจกับสมาคมและองค์การจัดตั้งอื่นของ สปป. ลาว

6.5 การถอนใบอนุญาตดำเนินธุรกิจประกันภัย

กระทรวงแผนการและการลงทุนอาจพิจารณาถอนใบอนุญาตดำเนินธุรกิจประกันภัย หากปรากฏว่าผู้รับประกันภัยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือละเมิดข้อห้ามต่าง ๆ ดังนี้[21]

(1) ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง)

(2) ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้นแผนปรับปรุงประสิทธิผลของบริษัทได้ตามกำหนดระยะเวลา

(3) ละเมิดระเบียบการอย่างร้ายแรงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่ต่าง ๆ ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่

(4) ไม่ได้ดำเนินธุรกิจประกันภายหลังจากได้รับใบอนุญาตจัดตั้ง

ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการถอนใบอนุญาตของบริษัทประกันภัยแล้ว ใบอนุญาตที่ได้ออกให้แก่สาขาของบริษัทดังกล่าวที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว นั้นจะถูกถอนเช่นเดียวกัน

[20] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 33.

[21] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 26.

ในกรณีของบริษัทต่างประเทศ หากใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศที่สำนักงานใหญ่ของวิสาหกิจนั้นตั้งอยู่ถูกเพิกถอน รัฐบาลของ สปป. ลาว ก็จะเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ให้ไว้สำหรับประกอบธุรกิจใน สปป. ลาว เช่นเดียวกัน[22]

7. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

7.1 ตัวแทนประกันภัย

ตัวแทนประกันภัย คือ บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากผู้รับประกันภัยเพื่อดำเนินกิจการเกี่ยวกับการประกันภัยแทนผู้รับประกันภัย โดยผู้รับประกันภัยต้องแจ้งรายชื่อของตัวแทนประกันภัยที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้แก่กระทรวงการเงินทราบ

7.1.1 คุณสมบัติของตัวแทนประกันภัย

บุคคลหรือนิติบุคคลที่จะเป็นตัวแทนประกันภัยจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้[23]

(1) สำหรับบุคคลธรรมดา

(ก) เป็นพลเมืองลาวที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน สปป. ลาว

(ข) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

(ค) ได้ผ่านการฝึกอบรมงานเกี่ยวกับการประกันภัย

(ง) ไม่เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกเนื่องจากการกระทำความผิดโดยเจตนา

(จ) มีสุขภาพแข็งแรง

(2) สำหรับนิติบุคคล ต้องได้รับการจัดตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมาย

7.1.2 สิทธิและหน้าที่ของตัวแทนประกันภัย

ตัวแทนประกันภัยจะมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้[24]

(1) เสนอและขายประกันภัย

(2) ออกสัญญาประกันภัย

(3) เก็บค่าเบี้ยประกันภัยและนำส่งให้แก่ผู้รับประกันภัย

(4) ประสานงานในการตรวจสอบหรือแก้ไขในกรณีเหตุการณ์ประกันภัยได้เกิดขึ้น

[22] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 36.

[23] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 77.

[24] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 78.

(5) นำเอาทรัพย์สินทดแทนประกันภัยให้แก่ผู้ซื้อการประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ให้ครบถ้วนและภายในกำหนดเวลา

(6) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัย

7.1.3 ข้อความของหนังสือแต่งตั้งตัวแทนประกันภัย

ในการจัดทำหนังสือแต่งตั้งตัวแทนประกันภัย หนังสือดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยข้อกำหนดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) ชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของตัวแทนประกันภัย

(2) ชื่อและที่อยู่ของผู้รับการประกันภัย

(3) สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยและของตัวแทนประกันภัย

(4) ค่าบริการให้ตัวแทนประกันภัย

(5) อายุของข้อผูกพัน

(6) การแก้ไขข้อขัดแย้ง

(7) การวางเงินหรือหลักทรัพย์ค้ำประกัน

7.2 นายหน้าประกันภัย

นายหน้าประกันภัย คือ บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากแขนงการการเงินและการลงทุนให้ดำเนินกิจการเป็นนายหน้าให้แก่ผู้รับประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัย โดยการขออนุญาตประกอบกิจการนายหน้าประกันภัยต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับการขออนุญาตจัดตั้งและดำเนินธุรกิจประกันภัยที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 5 ข้างต้น[25]

7.2.1 ขอบเขตการดำเนินธุรกิจของนายหน้าประกันภัย

นายหน้าประกันภัยสามารถดำเนินธุรกิจประกันภัยในขอบเขตดังนี้[26]

(1) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับประกันภัย รูปแบบ และประเภทประกันภัยให้ผู้ซื้อการประกันภัย เช่น กำหนดเวลา เงื่อนไข ค่าเบี้ยประกันภัย

(2) ให้คำปรึกษาแก่ผู้ซื้อการประกันภัยเกี่ยวกับความเสี่ยง การคัดเลือกประเภทประกันภัย กำหนดเวลา เงื่อนไข ค่าเบี้ยประกันภัย

(3) เจรจาและทำสัญญาประกันภัยระหว่างผู้รับประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัย

(4) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามสัญญาประกันภัย ตามการมอบหมายของผู้ซื้อการประกันภัย

[25] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 81 และ 82.

[26] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 83.

7.2.2 สิทธิและหน้าที่ของนายหน้าประกันภัย

นายหน้าประกันภัยมีสิทธิและหน้าที่ดังนี้[27]

(1) ได้รับค่าบริการเป็นนายหน้าประกันภัยซึ่งรวมอยู่ในค่าเบี้ยประกันภัย

(2) ได้รับการปกป้องการดำเนินธุรกิจนายหน้าประกันภัยที่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย

(3) เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจประกันภัย และการกำกับดูแลการประกันภัย

(4) ดำเนินธุรกิจนายหน้าประกันภัยด้วยความซื่อสัตย์

(5) รักษาความลับของผู้ประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัยที่ตนให้บริการ

(6) รับผิดชอบต่อทุกความเสียหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องของตนต่อผู้รับประกันภัยและผู้ซื้อการประกันภัย

7.2.3 การซื้อประกันด้านวิชาชีพ

นายหน้าประกันภัยต้องซื้อการประกันภัยทางด้านวิชาชีพจากผู้รับประกันภัยรายใดรายหนึ่งที่อยู่ใน สปป. ลาว เพื่อเป็นการประกันในการดำเนินธุรกิจ[28]

8. การระงับข้อพิพาทด้านการประกันภัย

ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทด้านการประกันภัย คู่กรณีสามารถทำความตกลงร่วมกันเพื่อเลือกวิธีในการระงับข้อพิพาทได้ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) การประนีประนอม

(2) การไกล่เกลี่ย

(3) การแก้ไขทางด้านบริหาร

(4) การแก้ไขโดยคณะกรรมการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับกระบวนการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย

(5) การฟ้องร้องต่อศาลประชาชน

(6) การแก้ไขข้อขัดแย้งโดยวิธีการระหว่างประเทศ ตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ สปป. ลาว เป็นภาคี

[27] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 83.

[28] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 85.

9. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง

9.1 องค์การกำกับดูแลการประกันภัย

รัฐบาลจะกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยโดยผ่านกระทรวงการเงินซึ่งเป็นหน่วยงานศูนย์กลางในการประสานงานกับแขนงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย รวมถึงการกำหนดเบี้ยประกันภัย และมอบหมายให้แขนงการการเงินเป็นองค์การกำกับดูแลการประกันภัย โดยมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้[29]

(1) ศึกษา สร้างแผนยุทธศาสตร์ แผนนโยบาย ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันภัย เพื่อเสนอรัฐบาลพิจารณา

(2) นำแผนยุทธศาสตร์ แผนนโยบายของรัฐบาล ไปดัดแปลงเป็นแผนการ แผนงาน โครงการโดยละเอียดของแขนงการการเงิน ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน

(3) โฆษณา เผยแพร่กฎหมายและนิติกรรมอื่นเกี่ยวกับการประกันภัยตามหน้าที่ของตน

(4) ชี้นำงานวิชาเฉพาะ ติดตามการาญปฏิบัติตามกฎหมาย และนิติกรรมอื่นเกี่ยวกับการประกันภัยตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน

(5) ติดตามการดำเนินธุรกิจประกันภัย ตามขอบเขตความรับผิดชอบของตน

(6) สร้างบุคลากร แต่งตั้ง โยกย้าย ปลด ปฏิบัติตามนโยบาย หรือลงโทษทางวินัย ต่อพนักงานและเจ้าหน้าที่ประกันภัย ตามหน้าที่ของตนและตามระเบียบกฎหมาย

(7) ประสานงานกับแขนงการอื่นและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประกันภัย

(8) รับผิดชอบในการติดตามการปฏิบัติตามวิชาเฉพาะของพนักงานและเจ้าหน้าที่ประกันภัยซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของตน

(9) ติดต่อกับต่างประเทศ ระดับภูมิภาค และสากล เกี่ยวกับการประกันภั ตามหน้าที่ของตนและตามการมอบหมายของหน่วยงานระดับสูง

(10) สรุปและรายงานต่อหน่วยงานระดับสูงของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามการประกันภัยอย่างเป็นปกติ

(11) ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย

9.2 องค์การตรวจสอบการประกันภัย

องค์การตรวจสอบการประกันภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง) นั้นจะประกอบไปด้วย 2 หน่วยงาน ได้แก่ องค์การตรวจสอบภายใน และองค์การตรวจสอบภายนอก ซึ่งมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันดังนี้

[29] กฎหมายว่าด้วยการประกันภัย (ฉบับปรับปรุง), มาตรา 115.

9.2.1 องค์การตรวจสอบภายใน

องค์การตรวจสอบภายในจะเป็นองค์การเดียวกันกับองค์การกำกับดูแลการประกันภัยที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น โดยมีสิทธิและหน้าที่ดังนี้

(1) ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของพนักงานและเจ้าหน้าที่ประกันภัยในแต่ละชั้น เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย มติ คำสั่ง และนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง แบบแผนวิธีการทำงาน วิชาเฉพาะ เพื่อให้การจัดตั้งและดำเนินธุรกิจประกันภัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง

(2) ตรวจสอบผู้รับประกันภัยและนายหน้าประกันภัยตามเป้าหมายเกี่ยวกับการสร้างแผนการดำเนินธุรกิจประกันภัย การคิดคำนวฯ การเก็บเบี้ยประกันภัย และการเก็บค่าบริการ

9.2.2 องค์การตรวจสอบภายนอก

องค์การตรวจสอบภาย ได้แก่ สภาแห่งชาติ องค์การตรวจตารัฐบาลและต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง และองค์การตรวจสอบแห่งรัฐ ซึ่งแต่ละองค์การจะมีหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย ตามสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ประกันภัยอย่างเข้มงวด เช่น ปรากฏการณ์ เสียงของสังคม และการฟ้องร้องของบุคคล นิติบุคคล และองค์การจัดตั้งอื่น ๆ เพื่อให้การประกันภัยมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยุติธรรม

9.2.3 รูปแบบการตรวจสอบ

การตรวจสอบขององค์การตรวจสอบ จะประกอบด้วยรูปแบบดังต่อไปนี้

(1) การตรวจสอบตามแผนการปกติ ได้แก่ การตรวจสอบที่ดำเนินไปตามแผนการอย่างเป็นประจำ และมีกำหนดเวลาแน่นอน

(2) การตรวจสอบโดยแจ้งให้รู้ล่วงหน้า ได้แก่ การตรวจสอบนอกแผนการเมื่อเห็นว่ามีความจำเป็น ซึ่งต้องแจ้งให้ผู้ถูกตรวจสอบรู้ล่วงหน้า

(3) การตรวจสอบแบบกระทันหัน ได้แก่ การตรวจสอบโดยรีบด่วน ซึ่งไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกตรวจสอบรู้ล่วงหน้า

บทที่ 15
การค้ำประกัน

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Law on Secured Transaction) เลขที่ 06/สพช ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2005 (“**กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา**”)

(2) ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Implementing Decree to Law on Secured Transaction) เลขที่ 178/นย ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2011 (“**ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา**”)

2. หลักการทั่วไป

การค้ำประกัน หมายถึง การรับประกันการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายหรือสัญญาภายใต้กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติสัญญานั้น การค้ำประกันสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ การค้ำประกันตามกฎหมาย และการค้ำประกันตามสัญญา[1]

(1) การค้ำประกันตามกฎหมาย หมายถึง การรับประกันการชดใช้หนี้สิน หรือหน้าที่อื่นที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยอิงตามเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม และทางด้านผลประโยชน์รวมของชาติ เช่น การจ่ายค่าแรงงาน เงินเดือน หรือ ผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ได้ไว้ในกฎหมายว่าด้วยแรงงาน การชำระภาษี อากร และ การชำระต่าง ๆ เพื่อรับประกันผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งไม่รวมเอาหนี้สิน หรือ ผลประโยชน์อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากสัญญาระหว่างรัฐกับบุคคล หรือ องค์กรอื่น

(2) การค้ำประกันตามสัญญา หมายถึงการตกลงรับประกันการชดใช้หนี้สิน ระหว่างเจ้าหนี้ กับลูกหนี้ หรือ การชดใช้หนี้สินแทนลูกหนี้ โดยบุคคล หรือ นิติบุคคล ในกรณีที่ลูกหนี้หากไม่ปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งมีสองประเภทคือ การค้ำประกันตามสัญญาด้วยบุคคล และการค้ำประกันตามสัญญาด้วยทรัพย์

นอกจากการพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาแล้ว กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญาก็ถือได้ว่ามีความสำคัญสำหรับการทำสัญญาเช่นกัน เพราะรูปแบบ เงื่อนไขและเนื้อหาของสัญญานั้นจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและสัญญากำหนดไว้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วสัญญาค้ำประกันอาจจะทำพร้อมกับสัญญาประธาน เช่น สัญญากู้ยืมเงิน ก็ได้ หรือจะทำใน

[1] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 3.

ภายหลังก็ได้ และอาจจะทำพร้อมไปในเอกสารฉบับเดียวกับสัญญาประธานก็ได้ หรือจะทำแยกต่างหากก็ได้เช่นกัน

ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้รับการค้ำประกันทั้งในรูปแบบของการค้ำประกันตามกฎหมาย และการค้ำประกันตามสัญญานั้น หากลูกหนี้ไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ของตน หรือเป็นกรณีที่ลูกหนี้ถูกศาลตัดสินให้เป็นบุคคลล้มละลาย การค้ำประกันตามกฎหมายจะมีบุริมสิทธิที่ได้รับชำระหนี้ก่อนการค้ำประกันตามสัญญา[2]

รูปแบบของการค้ำประกันตามสัญญาสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

(1) การค้ำประกันด้วยบุคคล หรือนิติบุคคล

(2) การค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์

(3) การค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์

3. <u>การค้ำประกันด้วยบุคคล</u>

การค้ำประกันด้วยบุคคล จะหมายความรวมถึงการค้ำประกันโดยบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งเป็นการที่บุคคลหรือนิติบุคคลใด ๆ ได้ตกลงว่าจะทำการชำระหนี้สินแทน หรือปฏิบัติการชำระหนี้อื่น ๆ แทนลูกหนี้ โดยมีการทำสัญญาค้ำประกันอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ในกรณีที่ปรากฏว่าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้สินหรือปฏิบัติการชำระหนี้อื่น ๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ผู้ค้ำประกันยังคงสามารถนำเอาสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ของตนมาค้ำประกันการชำระหนี้นั้นเพิ่มเติมอีกก็ได้

ในหนี้สินจำนวนหนึ่งสามารถมีผู้ค้ำประกันหลายคนได้ ซึ่งจะเรียกว่าผู้ค้ำประกันร่วม และอาจเกิดจากในสัญญาเดียว หรือหลายสัญญาก็ได้ ซึ่งผู้ค้ำประกันร่วมแต่ละคนอาจจะรับประกันในหนี้ทั้งหมด หรือน้อยกว่านั้นก็ได้ตามที่มีการตกลงกัน และในกรณีที่มีผู้ค้ำประกันร่วมทุกคนรับประกันในหนี้ทั้งหมด เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ค้ำประกันร่วมคนใดคนหนึ่งชำระหนี้สินทั้งหมดก็ได้ แต่ถ้าหากเป็นการค้ำประกันหนี้เพียงแค่บางส่วน เจ้าหนี้ก็จะมีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้เพียงแค่ส่วนที่มีการค้ำประกันนั้น และหากลูกหนี้ได้มีการชำระหนี้ส่วนหนึ่งส่วนใดให้แก่เจ้าหนี้แล้ว เจ้าหนี้ก็ยังคงสามารถเรียกให้ผู้ค้ำประกันร่วมคนใดคนหนึ่งชำระหนี้ในส่วนที่เหลือได้ หากเป็นกรณีที่ผู้ค้ำประกันร่วมนั้นค้ำประกันหนี้เต็มจำนวน แต่หากเป็นกรณีที่ค้ำประกันหนี้เพียงแค่ส่วนใดส่วนหนึ่ง เจ้าหนี้ก็จะมีสิทธิทวงเอาหนี้ที่ยังคงค้างชำระนั้นตามส่วนของเจ้าหนี้แต่ละคนได้[3]

สัญญาค้ำประกันด้วยบุคคล หรือนิติบุคคลนั้น จะมีผลผูกพันผู้ค้ำประกันนับแต่วันที่ลูกหนี้ ผู้ค้ำประกัน และเจ้าหนี้ ได้ลงนามในสัญญาค้ำประกันอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้ สัญญาค้ำประกันด้วยบุคคล หรือนิติบุคคลดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนการค้ำประกันแต่อย่างใด

[2] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 7.

[3] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 28.

3.1 ขอบเขตความรับผิดของผู้ค้ำประกัน

ในสัญญาอาจมีการกำหนดให้ผู้ค้ำประกันสามารถค้ำประกันการชดใช้หนี้สินทั้งหมด หรือส่วนใดส่วนหนึ่งก็ได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ค้ำประกันต้องใช้แทนหนี้สิน ตามที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาค้ำประกัน อย่างไรก็ตามในการชำระหนี้สินแทนลูกหนี้นั้น ผู้ค้ำประกันมีหนี้ที่จะต้องรับผิดเพียงแค่เงินต้นเท่านั้น เว้นแต่สัญญามีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น สำหรับกรณีที่ลูกหนี้สามารถชำระหนี้สินได้เพียงแค่บางส่วน ผู้ค้ำประกันมีหน้าที่ที่ต้องชำระหนี้แทนลูกหนี้ในส่วนที่ยังขาดนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจากจำนวนที่ผู้ค้ำประกันตกลงไว้

เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว เจ้าหนี้จะต้องเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อน และหากลูกหนี้ปฏิเสธ หรือไม่ดำเนินการชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้จึงจะมีสิทธิเรียกให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้นั้น นอกจากนี้ ทั้งลูกหนี้และผู้ค้ำประกันมีหน้าที่ต้องแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบเกี่ยวกับการชำระหนี้สิน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มีการชำระหนี้ไปแล้ว และหากผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันก็จะกลายมาเป็นเจ้าหนี้ของลูกหนี้ผู้นั้นแทน และมีสิทธิในการเรียกให้ลูกหนี้ชำระเงินต้น ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ได้มีการกำหนดไว้ในสัญญาที่ตนได้จ่ายไปแล้วคืนจากลูกหนี้[4]

ในกรณีผู้ค้ำประกันเสียชีวิต การค้ำประกันจะตกทอดแก่ทายาทของผู้ค้ำประกันตามการสืบทอดมรดก หรือผู้อนุบาลของผู้ค้ำประกัน สำหรับกรณีผู้ค้ำประกันกลายเป็นบุคคลวิกลจริต ผู้อนุบาลของผู้ค้ำประกันจะเป็นผู้สืบสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาค้ำประกัน[5]

3.2 การสิ้นสุดการค้ำประกัน

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา หากเกิดกรณีดังต่อไปนี้ จะทำให้ผู้ค้ำประกันพ้นจากหน้าที่การค้ำประกันตามสัญญา

(1) ลูกหนี้ได้ชำระหนี้สินครบถ้วนแล้ว

(2) ผู้ค้ำประกันได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่กำหนดไว้ในสัญญาครบถ้วนแล้ว

(3) มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมเนื้อหาของสัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้โดยที่ผู้ค้ำประกันไม่ได้เห็นชอบด้วย

[4] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 27.

[5] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 29.

4. การค้ำประกันด้วยทรัพย์

4.1 การค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์

การค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ หรือการจำนำ (ในภาษาลาวเรียกว่า “การซวดจำ”) หมายถึงการรับประกันการชดใช้หนี้สิน หรือการปฏิบัติหน้าที่อื่นด้วยสินทรัพย์ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ สัญญาค้ำประกันนั้นจะต้องทำขึ้นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะด้วยการเขียน หรือการพิมพ์ก็ตาม

4.1.1 ประเภทของการจำนำ

กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้แบ่งประเภทการจำนำออกเป็น 5 ประเภทหลัก ได้แก่ การจำนำด้วยวัตถุสิ่งของ การจำนำด้วยเอกสาร การจำนำด้วยสินค้าในคลัง การจำนำด้วยทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน และการจำนำด้วยทรัพย์สินหรือดอกผลของโครงการหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการรับประกันว่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต อย่างไรก็ตาม ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงเพียงการจำนำโดยการนำสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทรัพย์ที่มีตัวตนมาเป็นหลักประกันซึ่ง ได้แก่ การจำนำด้วยวัตถุสิ่งของและการจำนำด้วยเอกสารเท่านั้น ส่วนการจำนำด้วยสินค้าในคลัง การจำนำด้วยทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน และการจำนำด้วยทรัพย์สินหรือดอกผลของโครงการหรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการรับประกันว่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต ซึ่งเป็นการจำนำทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนหรือสิทธินั้นจะได้กล่าวต่อไปในหัวข้อที่ 5

สำหรับการจำนำด้วยวัตถุสิ่งของและการจำนำด้วยเอกสารมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1.1.1 การจำนำด้วยวัตถุสิ่งของ

หมายถึง การที่ลูกหนี้ได้เอาวัตถุสิ่งของของตนไปไว้ในการครอบครองของเจ้าหนี้ หรือไว้กับบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมาย หรือการที่ลูกหนี้ได้กำหนดวัตถุสิ่งของดังกล่าวอย่างชัดเจนในสัญญาจำนำ เพื่อเป็นประกันในการชำระหนี้ ซึ่งลูกหนี้ยังเป็นผู้ครอบครองวัตถุสิ่งของดังกล่าว ทั้งนี้วัตถุสิ่งของดังกล่าวนั้นจะต้องเป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้เอง หรือเป็นของบุคคลอื่นที่ได้มอบอำนาจอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรยินยอมให้ลูกหนี้นำมาใช้ในการจำนำได้ และสิ่งของนั้นจะต้องอยู่ในความครอบครองของเจ้าหนี้ หรือบุคคลอื่นที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบตรงกัน ซึ่งในกรณีนี้ หากมีการตกลงไว้ในสัญญาค้ำประกันว่าให้ลูกหนี้เป็นผู้ครอบครองทรัพย์ที่นำมาจำนำก็สามารถกระทำได้ แต่ต้องมีการตกลงไว้อย่างชัดเจนในสัญญา[6]

อย่างไรก็ตาม วัตถุสิ่งของที่นำมาใช้ในการจำนำนั้นยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้อยู่ เพียงแต่ว่าจะต้องอยู่ในความครอบครองของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมายตลอดระยะเวลาการค้ำประกัน แต่เจ้าหนี้หรือผู้ครอบครองทรัพย์จะไม่มีสิทธินำใช้ หรือสิทธิได้รับดอกผลจากวัตถุสิ่งของดังกล่าว เว้นแต่

[6] คำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 6.

ได้รับอนุญาตอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรจากลูกหนี้ ทั้งนี้ หากเกิดความเสียหายกับวัตถุสิ่งของดังกล่าวซึ่งเป็นความผิดของเจ้าหนี้หรือผู้ครอบครองทรัพย์ บุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้กับลูกหนี้เช่นกัน ซึ่งรวมถึงกรณีที่วัตถุสิ่งของหาย หรือถูกขโมย เจ้าหนี้หรือผู้ครอบครองทรัพย์ก็มีหน้าที่ในการติดตามเพื่อเอาทรัพย์นั้นกลับคืนมา นอกจากนี้ ในกรณีดังกล่าวเจ้าหนี้รายอื่นจะไม่มีสิทธิที่จะยึดเอาวัตถุสิ่งของดังกล่าวนั้นไปได้

เมื่อได้มีการชำระหนี้สินตามสัญญาครบถ้วนแล้ว จะถือว่าสัญญาจำนำได้สิ้นสุดลง และเจ้าหนี้หรือผู้ครอบครองทรัพย์จะต้องส่งทรัพย์ดังกล่าวกลับคืนสู่การครอบครองของลูกหนี้ หากปรากฏว่าลูกหนี้ไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ภายในกำหนดระยะเวลาที่มีการตกลงกัน ทรัพย์ที่นำมาจำนำนั้นจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าหนี้ แต่หากราคาของทรัพย์สูงกว่าจำนวนหนี้สิน เจ้าหนี้ก็สามารถเข้าครอบครองทรัพย์ เพื่อขายทรัพย์ดังกล่าว และหลังจากที่ได้หักเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยแล้ว ส่วนที่เหลือจากราคาขายก็จะต้องคืนให้กับลูกหนี้ แต่อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่ราคาทรัพย์ที่นำมาจำนำนั้นน้อยกว่าจำนวนหนี้สิน หลังจากที่ได้มีการบังคับจำนำแล้ว ลูกหนี้ยังคงมีหน้าที่ในการชำระหนี้สินเพิ่มเติมจนกว่าจะครบถ้วนตามจำนวนหนี้สิน[7]

4.1.1.2 การจำนำด้วยเอกสาร

หมายถึง การที่ลูกหนี้ได้มอบเอกสารที่แสดงถึงกรรมสิทธิ์ของสังหาริมทรัพย์ให้กับเจ้าหนี้ เพื่อเป็นการรับประกันการชำระหนี้ แต่ลูกหนี้ยังคงมีสิทธิในการครอบครองและใช้ทรัพย์ดังกล่าวต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้ไม่มีสิทธิขาย โอน หรือนำทรัพย์นั้นไปจำนำต่อ และลูกหนี้มีหน้าที่ในการรักษาทรัพย์ดังกล่าวให้อยู่ในสภาพเดิมตลอดระยะเวลาสัญญา

ตัวอย่างของการจำนำด้วยเอกสาร เช่น เอกสารที่แสดงถึงกรรมสิทธิ์ ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ พันธบัตร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการจำนำด้วยเอกสารนี้ ถึงแม้ว่ากฎหมายจะมีการระบุไว้โดยชัดเจนว่าสามารถกระทำได้ แต่ในทางปฏิบัติยังคงถือว่าเป็นเรื่องใหม่ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเองยังไม่มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ และการดำเนินการ รวมถึงการบังคับจำนำหลักประกัน หากเกิดกรณีที่ลูกหนี้ หรือผู้จำนำไม่ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกัน

4.1.2 การจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์

แม้ว่าจะมีการทำสัญญาค้ำประกันอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว การค้ำประกันจะมีผลเพียงแค่ต่อคู่สัญญาเท่านั้น หากต้องการให้การค้ำประกันมีผลต่อบุคคลภายนอกแล้ว จะต้องมีการจดทะเบียนการค้ำประกัน หรือมีการครอบครองทรัพย์ค้ำประกันนั้น ทั้งนี้ การจดทะเบียนค้ำประกันสามารถดำเนินการได้สองรูปแบบ คือการบันทึกในสมุดทะเบียน และการจดทะเบียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกระทรวงการเงินเป็นผู้รับผิดชอบในการรับจดทะเบียนดังกล่าว

[7] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 14.

เนื้อหาหลักที่จำเป็นในการจดทะเบียนการค้ำประกัน ได้แก่ ข้อมูลของลูกหนี้ เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หรือในกรณีที่เป็นนิติบุคคล ก็ต้องแสดงชื่อและใบทะเบียนวิสาหกิจ ข้อมูลของเจ้าหนี้ และข้อมูลที่เกี่ยวกับทรัพย์ค้ำประกัน เช่น ประเภทและลักษณะของทรัพย์ เป็นต้น

ทั้งนี้ ความสมบูรณ์ของการจดทะเบียนการค้ำประกันนั้นจะมีผลต่อเมื่อข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียนนั้นได้มีการบันทึกเข้าสู่ระบบสมุดทะเบียน หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว และการจดทะเบียนจะมีอายุ 5 ปี แต่สามารถต่อได้ โดยที่เมื่ออายุของการจดทะเบียนสิ้นสุดลง สิทธิต่างๆที่มีต่อทรัพย์ค้ำประกันก็จะสิ้นสุดไป เว้นเสียแต่ได้มีการกระทำใด ๆ ซึ่งมีผลให้สิทธิต่อสัญญาค้ำประกันนั้นมีผลบังคับได้ด้วยวิธีการอื่น เช่น การเข้าครอบครองทรัพย์ค้ำประกัน หรือมีการตกลงไว้เป็นอย่างอื่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การต่ออายุการจดทะเบียนการค้ำประกันนั้นจะต้องดำเนินการสามเดือนก่อนวันสิ้นอายุของการจดทะเบียนค้ำประกัน และเมื่อมีการต่ออายุแล้วจะทำให้การค้ำประกันมีผลใช้บังคับได้ต่อไปอีก 5 ปี

4.1.3 การกำหนดบุริมสิทธิ

หลักการโดยทั่วไปเกี่ยวกับการกำหนดบุริมสิทธิสำหรับกรณีการค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ คือในกรณีที่มีเจ้าหนี้หลายคนต่อหลักประกันชิ้นเดียว ผู้ที่มีบุริมสิทธิที่จะได้รับการชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้คนอื่นคือผู้ที่ได้ครอบครอง จดทะเบียน หรือควบคุมทรัพย์ดังกล่าวก่อนตามลำดับเวลา เว้นแต่การกำหนดบุริมสิทธิเป็นการเฉพาะ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีเจ้าหนี้หลายคนต่อทรัพย์ค้ำประกันสิ่งเดียวและไม่มีการจดทะเบียน ไม่มีการครอบครองหรือควบคุมทรัพย์ หรือการที่มีการจดทะเบียนแล้ว มีการครอบครองหรือควบคุมแล้ว แต่การกระทำดังกล่าวไม่ถูกต้อง ในกรณีนี้จะถือว่าเจ้าหนี้ที่ได้มีการให้กู้ยืมก่อนจะมีบุริมสิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันนั้นเหนือกว่าเจ้าหนี้อื่น[8]

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้มีการกำหนดบุริมสิทธิในการค้ำประกันเป็นกรณีเฉพาะไว้สำหรับบางกรณี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) บุริมสิทธิต่อทรัพย์สินที่ซื้อมาด้วยเงินกู้ยืม จะมีบุริมสิทธิอัตโนมัติเหนือกว่าสิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันของเจ้าหนี้ผู้อื่นที่มีต่อทรัพย์เดียวกัน ภายในกำหนดเวลา 14 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ได้มีการครอบครองทรัพย์นั้นเป็นต้นไป ถ้าหากเกินกว่ากำหนดเวลาดังกล่าวแล้วและไม่ได้มีการจดทะเบียนสัญญาค้ำประกัน บุริมสิทธิดังกล่าวจะตกไป

(2) บุริมสิทธิของการค้ำประกันด้วยสัตว์เลี้ยง สำหรับเจ้าหนี้ที่ได้ให้เงิน หรือวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ลูกหนี้เพื่อซื้ออาหารสัตว์ หรือยารักษาโรคให้สัตว์เลี้ยงของลูกหนี้ จะได้รับบุริมสิทธิที่เหนือกว่าเจ้าหนี้อื่นที่มีต่อสัตว์เลี้ยง หรือเงิน หรือสิ่งที่ได้มาจากการชี้ขาดสัตว์เลี้ยงดังกล่าว เว้นแต่เป็นกรณีที่เจ้าหนี้ได้ให้เงินกู้ยืมไปซื้อสัตว์เลี้ยงในตอนแรก

(3) สิทธิต่อการค้ำประกันด้วยพืชที่กำลังปลูก หรือกำลังโต จะมีบุริมสิทธิเหนือกว่าการค้ำประกันประเภทอื่น หรือการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ ถ้าหากลูกหนี้ได้มีการ

[8] ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 15.

ครอบครองที่ดินสำหรับทำการเพาะปลูก หรือมีการใช้ที่ดินสำหรับทำการเพาะปลูกอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

(4) หากเจ้าหนี้ได้มีการให้เงินหรือวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ลูกหนี้ เพื่อการเตรียมการปลูกพืชก่อน 6 เดือน หรือในเวลาที่พืชที่ปลูกกำลังเติบโต หรือเก็บเกี่ยวผลผลิต เจ้าหนี้ดังกล่าวจะมีบุริมสิทธิเหนือกว่าเจ้าหนี้ผู้อื่นที่มีต่อพืชดังกล่าว

(5) สิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันที่เป็นอุปกรณ์* จะมีบุริมสิทธิถัดจากสิทธิต่าง ๆ ที่มีอยู่ หรือเกิดขึ้นภายหลังที่ได้มีการติดตั้งใส่ทรัพย์ประธาน ยกเว้นมีการจดทะเบียนสิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันในทรัพย์อุปกรณ์นั้นก่อนการจดทะเบียนทรัพย์ประธาน

(6) สิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันที่เป็นส่วนประกอบ**จะยังคงอยู่ในทรัพย์ที่เป็นส่วนประกอบนั้น ถึงแม้ว่าจะได้มีการประกอบทรัพย์ดังกล่าว หรือทรัพย์ดังกล่าวได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์ประธานแล้วก็ตาม ถ้าหากปรากฏว่าสิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับอยู่

(7) สิทธิยึดหน่วงจะมีบุริมสิทธิที่เหนือกว่าสิทธิต่อทรัพย์ค้ำประกันที่มีบนทรัพย์นั้น ๆ หากปรากฏว่าสิทธิดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากการดำเนินธุรกิจทั่วไป

4.1.4 การบังคับตามสัญญาค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์

หากเกิดกรณีที่ลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันไม่ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ เจ้าหนี้สามารถบังคับให้มีการปฏิบัติตามสัญญาได้ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1.4.1 การบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาด้วยความสมัครใจ

หมายถึง กรณีที่ลูกหนี้ตกลง หรือยินยอมให้ปฏิบัติตามวิธีการที่ได้ระบุไว้ในสัญญาค้ำประกัน หรือการตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ หลังจากที่มีการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งอาจมีการดำเนินการได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) เจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกันมีสิทธิครอบครอง หรือควบคุมทรัพย์ค้ำประกันเพื่อทำการชี้ขาดทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งหมายถึงการกำหนดว่าเจ้าหนี้จะตกลงบังคับหลักประกันนั้นด้วยวิธีการใด เช่น ประมูลขาย ให้เช่า หรือซื้อทรัพย์นั้นเป็นของตนเองตามที่ได้มีการกำหนดในสัญญา หรือตามการตกลงระหว่างคู่สัญญาก็ได้ อย่างไรก็ตาม การเข้าครอบครองหรือควบคุมทรัพย์ค้ำประกันนั้นจะต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่นุ่มนวล และไม่ขัดต่อระบบกฎหมาย และห้ามใช้

* ในภาษาลาวใช้คำว่า “ทรัพย์ติดตั้ง”

** ในภาษาลาวใช้คำว่า “ทรัพย์ประกอบ”

วิธีการต่าง ๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมาย เช่น การล่วงละเมิดเข้าไปในเคหสถานของลูกหนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต ใช้ความรุนแรง หรือมีการข่มขู่เพื่อเข้าครอบครองหรือแย่งชิงทรัพย์ค้ำประกันนั้น

(2) เจ้าหนี้ดำเนินการตามรูปแบบเฉพาะ ตามที่กฎหมายกำหนดเป็นบางกรณี กล่าวคือ ในกรณีที่มีการค้ำประกันด้วยบัญชีเงินฝาก สัญญาซื้อ-ขายที่มีการค้ำประกัน หรือมีหนี้ที่ลูกหนี้ได้มีการรับรองไว้ตามที่ตกลงในสัญญาค้ำประกัน เจ้าหนี้สามารถที่จะหักเอาเงินจากบัญชีเงินฝากของลูกหนี้ได้เพื่อใช้ในการชำระหนี้ โดยที่หากเป็นกรณีที่เจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกันเป็นธนาคารที่มีสิทธิต่อการค้ำประกันในบัญชีเงินฝากของลูกหนี้ในธนาคารของตน เจ้าหนี้ก็มีสิทธิในการหักเอาเงินจากบัญชีเงินฝากเพื่อชำระหนี้สินได้ อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่เจ้าหนี้เป็นบุคคลทั่วไป หรือเป็นธนาคารต่างธนาคารที่ลูกหนี้มีบัญชีเงินฝาก เจ้าหนี้ดังกล่าวสามารถเสนอให้ธนาคารเจ้าของบัญชีควบคุมเงินฝาก หักเงิน หรือโอนเงินตามจำนวนหนี้เข้าในบัญชีของเจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกันได้

4.1.4.2 การบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาด้วยกระบวนการยุติธรรม

เป็นการบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกันโดยที่เจ้าหนี้ได้อาศัยกระบวนการยุติธรรมดำเนินการ เมื่อเกิดกรณีที่ลูกหนี้ปฏิเสธการบังคับตามสัญญาด้วยความสมัครใจ โดยที่เจ้าหนี้มีสิทธิในการฟ้องร้องและเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งต่าง ๆ เพื่อบังคับการปฏิบัติตามสัญญา สำหรับวิธีการและขั้นตอนนั้นจะเป็นไปตามการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป ทั้งนี้ เมื่อศาลพิจารณาแล้วจะออกคำสั่งมอบสิทธิการคุ้มครองทรัพย์ค้ำประกัน การชี้ขาดทรัพย์ค้ำประกัน หรือมาตรการฉุกเฉินชั่วคราวอื่นเพื่อเป็นการป้องกันผลประโยชน์ของลูกหนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้มีการฟ้องร้องต่อศาลและศาลได้มีคำสั่ง คำชี้ขาด หรือคำตัดสิน ไม่ว่าอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ก็ให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งปฏิบัติคำตัดสินของศาล

4.2 การค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์

4.2.1 หลักการทั่วไป

การค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ หมายถึงการรับประกันการชดใช้หนี้สิน หรือ หน้าที่อื่น ๆ ให้แก่เจ้าหนี้ ด้วยอสังหาริมทรัพย์หรือด้วยสิทธินำใช้อสังหาริมทรัพย์ ของลูกหนี้ เช่น ที่ดิน บ้าน โรงงาน โดยการเอาใบรับรองกรรมสิทธิ์ หรือ เอกสารรับรองสิทธินำใช้ดังกล่าว ไปไว้ในการครอบครองของเจ้าหนี้ หรือ ไว้ที่บุคคลอื่นที่

ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ในส่วนของการค้ำประกันด้วยสิทธิใช้อสังหาริมทรัพย์นั้น จะทำได้ต่อเมื่อได้รับการตกลงของจากเจ้าของทรัพย์ก่อน[9] สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถนำมาใช้ในการค้ำประกันได้ มีดังต่อไปนี้[10]

(1) ที่ดินที่ใช้สำหรับการปลูกสร้าง ที่ดินที่ใช้สำหรับอุตสาหกรรม หรือที่ดินกสิกรรม ที่เป็นสิทธินำใช้ของบุคคลหรือนิติบุคคล

(2) ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เช่น บ้าน ตึก อาคาร

(3) ห้องอาคารชุด

(4) ที่ดินสัมปทาน

ในการเข้าทำสัญญาค้ำประกันนั้น ต้องมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะโดยการทำขึ้นโดยคู่สัญญา ต่อหน้าพนักงานทะเบียนศาล หรือ นายบ้าน พร้อมด้วยพยานสามคน หรือ การทำสัญญาขึ้นโดยคู่สัญญาต่อหน้าพยานสามคน อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่ทรัพย์ที่นำมาใช้ในการค้ำประกันนั้นไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของลูกหนี้ จะต้องปรากฏว่าเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงมีการทำหนังสือเห็นชอบให้นำทรัพย์นั้นเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน[11]

นอกจากนี้ อสังหาริมทรัพย์หนึ่งสิ่งสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันต่อหนี้ได้หลายคราว ไม่ว่าจะต่อเจ้าหนี้เดียว หรือหลายคนก็ได้ หากปรากฏว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีมูลค่ามากกว่าหนี้สินรวมกันทั้งหมด เว้นเสียแต่ว่า มีการตกลงกันเป็นอย่างอื่นระหว่างคู่สัญญา ทั้งนี้ ถือเป็นหน้าที่ของลูกหนี้ที่จะต้องแจ้งให้เจ้าหนี้ทุกฝ่ายทราบถึงการค้ำประกันทรัพย์สิ่งเดียวต่อหนี้หลายจำนวน[12]

เพื่อความชัดเจนของสถานะทางกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่ต้องมีการบังคับหลักประกันที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ในกรณีที่นำอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประกันหนี้ต่อเจ้าหนี้หลายราย กฎหมายได้มีการกำหนดบุริมสิทธิไว้คือ เจ้าหนี้ที่ได้รับการจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ก่อน จะเป็นผู้ที่ได้รับการชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่น ๆ แต่หากเป็นกรณีที่ไม่ได้มีการจดทะเบียนค้ำประกัน จะถือว่าเจ้าหนี้ที่ได้ให้มีการกู้ยืมเงินก่อนมีบุริมสิทธิเหนือกว่าเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ตามลำดับ[13] อย่างไรก็ตาม เจ้าหนี้ที่มีบุริมสิทธิสามารถสละสิทธิของตนให้แก่เจ้าหนี้อื่นได้ แต่ต้องไม่เกินไปกว่ามูลค่าหนี้สินของตน ทั้งนี้ การสละบุริมสิทธิดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแทนลำดับบุริมสิทธิ ซึ่งจะทำได้เพียงแต่เฉพาะระหว่างเจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกันเท่านั้น และจะต้องทำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเจ้าหนี้ที่ได้รับการเปลี่ยนลำดับบุริมสิทธินั้นจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้รายอื่นทราบด้วย[14]

[9] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 20.

[10] ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 48.

[11] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 21.

[12] ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 50.

[13] ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 51.

[14] ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 52.

นอกจากนี้ เจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกันสามารถโอนการค้ำประกันของตนให้กับเจ้าหนี้อื่นที่ไม่มีการค้ำประกัน ซึ่งมีหนี้ต่อลูกหนี้รายเดียวกันได้ แต่จะต้องไม่เกินไปกว่ามูลค่าหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่ ซึ่งจะต้องกระทำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และเจ้าหนี้ที่ได้รับโอนการค้ำประกันนั้นจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการโอนการค้ำประกันดังกล่าว และต้องดำเนินการจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงการค้ำประกันให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

4.2.2 การจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์

สัญญาค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์นั้น ต้องนำไปจดทะเบียนที่สำนักงานคุ้มครองที่ดินที่ทรัพย์นั้นตั้งอยู่ เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินการทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ โดยการจดทะเบียนการค้ำประกันจะเป็นการบันทึกการเปลี่ยนแปลง หรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับสิทธินำใช้ที่ดิน รวมถึงสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ เข้าในสมุดทะเบียนนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน โดยขั้นตอนในการจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ สามารถกระทำได้ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

(1) การรับรองความถูกต้องของใบตราดิน โดยการยื่นคำร้องต่อองค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นคร หรือ องค์การคุ้มครองที่ดินประจำเมือง เทศบาล ที่ที่ดินตั้งอยู่ หลักจากนั้นองค์การคุ้มครองที่ดินที่เกี่ยวข้อง จะพิจารณาออกใบรับรองความถูกต้องของใบตราดินภายในกำหนดเวลา สามวัน ราชการนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำร้องเป็นต้นไป

(2) ภายหลังที่ได้รับการรับรองความถูกต้องของใบตราดินแล้ว ต้องได้นำเอาสัญญาค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ ไปรับรองความถูกต้องที่สำนักงานทะเบียนศาล

(3) ภายหลังที่ได้รับรองความถูกต้องของสัญญาค้ำประกันแล้ว ต้องมีการดำเนินการจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ ที่องค์การคุ้มครองที่ดินประจำแขวง นคร หรือองค์การคุ้มครองที่ดินประจำเมือง เทศบาล ที่ที่ดินตั้งอยู่ ซึ่งการจดทะเบียนการค้ำประกันในขั้นตอนนี้ จะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินการบันทึกข้อมูลเข้าในสมุดทะเบียนนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และด้านหลังของใบทะเบียนที่ดินของบุคคล หรือนิติบุคคล เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินการของสิทธิที่มีบนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ทั้งนี้ สัญญาค้ำประกันจะมีผลนำใช้ได้อย่างเป็นทางการ นับตั้งแต่วันที่ได้จดทะเบียนเป็นต้นไป และเจ้าหนี้มีบุริมสิทธิในการได้รับการชดใช้หนี้สิน นับแต่วันที่ได้จดทะเบียน สัญญาค้ำประกันเป็นต้นไป

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่สัญญาค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์สิ้นสุดลงแล้ว เจ้าหนี้ต้องดำเนินการแจ้งยกเลิกการจดทะเบียนค้ำประกันดังกล่าวที่องค์การคุ้มครองที่ดิน ที่ที่ได้มีการจดทะเบียนการค้ำประกันนั้นภายใน 5 วันราชการด้วย[15]

[15] ดำรัสจัดตั้งปฏิบัติกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 60.

4.2.3 การบังคับการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์

เช่นเดียวกับกรณีของการค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ ในกรณีที่มีการละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ เจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกัน สามารถบังคับให้มีการปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกันได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

4.2.3.1 การบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาด้วยความสมัครใจ

หมายถึง กรณีที่ลูกหนี้ตกลง หรือยินยอมให้ปฏิบัติตามวิธีการที่ได้ระบุไว้ในสัญญาค้ำประกัน หรือการตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ หลังจากที่มีการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งอาจมีการดำเนินการได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

(1) เจ้าหนี้เข้าครอบครองหรือควบคุมอสังหาริมทรัพย์ที่นำมาค้ำประกัน โดยในขั้นแรกเจ้าหนี้ต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามสัญญาของลูกหนี้ก่อน พร้อมทั้งเสนอให้ลูกหนี้ทำการย้ายออกจากอสังหาริมทรัพย์ หรือวิธีแก้ไขภายในกำหนดเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับแจ้งเป็นต้นไป เว้นเสียแต่ว่าคู่สัญญาจะมีการกำหนดเงื่อนไขไว้เป็นอย่างอื่น พร้อมกันนั้น ให้ส่งสำเนาเกี่ยวกับการแจ้งดังกล่าวให้กับเจ้าของทรัพย์ เจ้าหนี้อื่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องด้วย จากนั้น ลูกหนี้ต้องมีการแจ้งตอบให้เจ้าหนี้ทราบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งดังกล่าวว่าตนจะดำเนินการชำระหนี้ หรือจะย้ายออกจากอสังหาริมทรัพย์ หรือจะคัดค้านการเข้าครอบครองหรือควบคุมทรัพย์นั้นจากเจ้าหนี้ อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่าลูกหนี้ไม่ตกลงที่จะย้ายออก ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือไม่คัดค้านตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ เจ้าหนี้สามารถดำเนินการชี้ขาดทรัพย์ค้ำประกันได้ ตามที่จะได้กล่าวต่อไปในข้อ (2)

(2) เจ้าหนี้ดำเนินการชี้ขาดทรัพย์ค้ำประกัน ในกรณีที่เจ้าหนี้ได้เข้าครอบครองหรือควบคุมทรัพย์ค้ำประกันตามความสมัครใจ เจ้าหนี้ก็สามารถชี้ขาดทรัพย์ค้ำประกันได้ด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประมูลขาย ให้เช่า หรือซื้อเอาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือการตกลง

(3) เจ้าหนี้ได้รับค่าทดแทนความเสียหายตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา หรือตามการตกลงของคู่สัญญา

4.2.3.2 การบังคับให้ปฏิบัติตามสัญญาด้วยกระบวนการยุติธรรม

หากเป็นกรณีที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามสัญญา และเจ้าหนี้ที่มีการค้ำประกันไม่สามารถดำเนินการบังคับหลักประกันตามความสมัครใจตามที่กำหนดในข้อ 3.2.3.1 ได้ เนื่องจากลูกหนี้ได้คัดค้านการเข้าครอบครองหรือควบคุมทรัพย์ค้ำประกัน เจ้าหนี้ดังกล่าวมีสิทธิที่จะฟ้องร้อง หรือเสนอเรื่องต่อศาลเพื่อให้พิจารณามาตรการต่าง ๆ และบังคับให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญาค้ำประกัน โดยวิธีการนั้นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งปฏิบัติตามคำตัดสินของศาล

5. <u>การจำนำด้วยสิ่งอื่นภายใต้กฎหมายลาว</u>

ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นในหัวข้อที่ 4.1 การค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้แบ่งประเภทของการค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ หรือการจำนำ ไว้เป็น 5 ประเภท อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงลักษณะของสิ่งที่จะนำมาค้ำประกันแล้ว ในบางประเภทต่อไปนี้จะเป็นทรัพย์ที่ไม่มีตัวตนหรือเป็นสิทธิ ดังนั้น ในรายงานฉบับนี้จึงจะจัดประเภทการค้ำประกันด้วยสิ่งเหล่านี้เป็นการค้ำประกันด้วยสิ่งอื่น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การจำนำด้วยสินค้าในคลัง

หมายถึงการนำเอาใบรับรองสินค้าในคลัง ไปเป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการชดใช้หนี้สินกับเจ้าหนี้ ทั้งนี้ ใบรับรองสินค้าในคลังดังกล่าวสามารถเปลี่ยนมือได้ อย่างไรก็ตามข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจำนำด้วยสินค้าในคลังนั้นจะมีการกำหนดอย่างละเอียดโดยรัฐบาล[16] ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการประกาศใช้ หรือมีการออกระเบียบในส่วนนี้แต่อย่างใด ดังนั้น ถึงแม้ว่ากฎหมายจะเปิดช่องให้สามารถจำนำสินค้าในคลังได้ แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากยังไม่มีระเบียบการรองรับผลทางกฎหมายอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการบังคับจำนำ

5.2 การจำนำด้วยทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน

ทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตนที่จะนำมาจำนำได้นั้น เช่น หุ้นในบริษัท ทรัพย์สินทางปัญญา เงินฝากธนาคาร สิทธิตามสัญญา สิทธิในการรับทรัพย์สิน หรือวัตถุสิ่งของ การอนุญาต การรับรอง หรือสิทธิในการดำเนินธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการจำนำด้วยทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตนนี้ยังไม่มีระเบียบกฎหมายที่กำหนดถึงวิธีการและเงื่อนไขในการจำนำอย่างชัดเจน รวมถึงวิธีการในการบังคับจำนำเช่นกัน

[16] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 17.

5.3 การจำนำด้วยทรัพย์สินหรือดอกผลของโครงการ หรือกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีการรับประกันว่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต

สิทธิต่อทรัพย์สินหรือดอกผลดังกล่าวก็สามารถนำไปขาย แลกเปลี่ยน หรือมอบให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่บุคคลอื่น ๆ ได้[17] ซึ่งเช่นเดียวกับกรณีข้างต้น การจำนำประเภทนี้ยังไม่มีระเบียบการหรือทางปฏิบัติที่ชัดเจน

อาจกล่าวได้ว่า กฎหมายของ สปป. ลาว ในเรื่องของการค้ำประกันค่อนข้างจะเปิดกว้างสำหรับเรื่องประเภทและชนิดของการค้ำประกันซึ่งโดยตัวบทกฎหมายนั้นได้อนุญาตให้นำทรัพย์ทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน รวมถึงสิทธิบางประการมาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันได้ แต่การอนุญาตดังกล่าวยังคงเป็นหลักการที่กล่าวโดยกว้างและยังไม่มีระเบียบการเฉพาะ หรือทางปฏิบัติที่จะนำมาเป็นบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมายได้ ซึ่งอาจจะต้องอาศัยระยะเวลาอีกระยะหนึ่งเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการศึกษาและออกระเบียบการเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้มีความรัดกุมขึ้น และสามารถปฏิบัติได้จริง

6. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการค้ำประกันได้แก่สำนักงานทะเบียนศาล ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการรับรองสัญญาค้ำประกัน เพื่อให้สัญญานั้นมีผลสมบูรณ์สูงสุดทางกฎหมาย ทั้งนี้ การนำสัญญาค้ำประกันให้ทางสำนักงานทะเบียนศาลดำเนินการรับรองนั้น จะเป็นการรับประกันได้ว่าสัญญาดังกล่าวมีเนื้อหาที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และหากมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น สัญญาที่ได้รับการรับรองแล้วนั้นจะสามารถใช้เป็นหลักฐานในศาลได้เลยโดยมิต้องนำสืบความถูกต้องแท้จริงของสัญญาอีก นอกจากนี้ ในการนำสัญญาค้ำประกันไปดำเนินการจดทะเบียนตามกฎหมายก็ต้องอาศัยสัญญาที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานทะเบียนศาลก่อน ทางหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจึงจะรับจดทะเบียนสำหรับสัญญานั้นๆ

สำหรับการจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์ ทางกระทรวงการเงินจะเป็นผู้รับผิดชอบและมีบทบาทสำคัญในการรับจดทะเบียนสัญญาค้ำประกันด้วยสังหาริมทรัพย์เพื่อให้มีผลผูกพันต่อบุคคลภายนอก และสำหรับการจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ ในกรณีนี้จะเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคุ้มครองที่ดิน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการคุ้มครองและพิจารณาการจดทะเบียนการค้ำประกันด้วยอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากจะต้องมีการบันทึกความเปลี่ยนแปลงของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับที่ดินลงในสมุดทะเบียนที่ดิน เพื่อให้เป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้ต่อมวลชน

[17] กฎหมายว่าด้วยการค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา, มาตรา 19.

บทที่ 16
การค้าน้ำมันใน สปป. ลาว

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลในส่วนของการนำเข้าและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว ได้แก่

(1) ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและการส่งออกสินค้า (Decree on Importation and Exportation of Goods) เลขที่ 114/ลบ ลงวันที่ 6 เมษายน 2554 ("**ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและการส่งออกสินค้า**")

(2) ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิง (Decision on protection business of import and wholesale fuel) เลขที่ 1785/อค.คพน ลงวันที่ 7 กันยายน 2552 ("**ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิง**")

(3) ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว (Decision on the protection of retail fuel stations in the Lao PDR.) เลขที่ 1806/อค. คพน ลงวันที่ 8 กันยายน 2552 ("**ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว**")

(4) ข้อตกลงว่าด้วยระเบียบการขออนุญาตนำเข้า และจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป ลาว (Decision on the regulations in regard to permit the import and distribution of fuel in Lao PDR.) เลขที่ 0237/อค.กขอ ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2555 ("**ข้อตกลงว่าด้วยระเบียบการขออนุญาตนำเข้า และจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป ลาว**")

2. หลักการทั่วไป

เนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิง[*] (ในภาษาลาวจะเรียกว่า น้ำมันเชื้อไฟ) ถือเป็นสินค้ายุทธศาสตร์ประเภทหนึ่งที่จำเป็นจะต้องมีการควบคุมการนำเข้าและจำหน่ายโดยภาครัฐ เพราะถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม โดยการควบคุมต้องอยู่บนพื้นฐานของกลไกเศรษฐกิจทางการตลาด เพราะฉะนั้น การดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า การจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่ว่าจะเป็นการขายปลีกหรือขายส่ง จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบการที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด

[*] ตามมาตรา 2 ข้อตกลงว่าด้วยระเบียบการขออนุญาตนำเข้า และจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป ลาว น้ำมันเชื้อเพลิง หมายถึง น้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด ประกอบด้วย น้ำมันเบนซิน น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันเครื่อง และน้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันดิบที่ได้จากแร่บิทูมินัส หรือที่มีน้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันจากแร่บิทูมินัสผสมตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ทั้งนี้ ภาพรวมในการดำเนินธุรกิจที่สำคัญคือ บุคคลหรือนิติบุคคลทั้งใน และต่างประเทศ[1]ที่นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจะต้องจำหน่ายเชื้อเพลิงแบบขายส่งให้แก่สถานีน้ำมันหรือตัวแทนจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงภายใต้เครื่องหมายการค้าของผู้นำเข้า เพื่อนำไปขายปลีกให้แก่ประชาชนอีกต่อหนึ่ง โดยสถานีน้ำมันหนึ่งสามารถจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงได้เพียงหนึ่งเครื่องหมายการค้าเท่านั้น และการดำเนินธุรกิจค้าน้ำมันเชื้อเพลิงจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด[2]

3. การนำเข้าน้ำมัน

3.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง

หลักเกณฑ์การนำเข้าสินค้าเข้ามาใน สปป. ลาว นั้นแตกต่างไปตามชนิดและประเภทของสินค้าที่นำเข้า โดยดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและการส่งออกสินค้า ได้กำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้าสินค้า ดังนี้[3]

(1) การต้องห้ามนำเข้า

(2) การให้ขออนุญาตก่อนการนำเข้า

(3) การกำหนดให้ได้รับการรับรองสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช รวมถึงมาตรฐานทางด้านเทคนิค

(4) การบังคับใช้มาตรการเยียวยาทางการค้า

ทั้งนี้ เนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าที่ปรากฏอยู่ในรายการสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติ[4 และ 5] ซึ่งรัฐมีความประสงค์ที่จะจัดเก็บสถิติการนำเข้า และเป็นสินค้าที่ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานทางด้านเทคนิคก่อนการนำเข้า ดังนั้นผู้ดำเนินธุรกิจนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงต้องยื่นคำร้องต่อกรมนำเข้าและส่งออก กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และกรมมาตรฐานและมาตรวิทยา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อขออนุญาตนำเข้าสินค้าและรับรองมาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนการนำเข้าจริงทุกครั้ง โดยในการพิจารณาอนุญาตนั้น กรมนำเข้าและส่งออกจะต้องดำเนินการพิจารณาอนุญาตด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม และปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันทั้งต่อผู้ขออนุญาตนำเข้าภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ ในการพิจารณานั้นยังต้องคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

(1) ผู้ขออนุญาตได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างครบถ้วน ซึ่งจะได้อธิบายในข้อ 3.2 และข้อ 3.3

---

[1] ข้อตกลงว่าด้วยระเบียบการขออนุญาตนำเข้าและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป ลาว, มาตรา 4.

[2] ข้อตกลงว่าด้วยระเบียบการขออนุญาตนำเข้า และจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป ลาว, มาตรา 5.

[3] ดำรัสว่าด้วยการนำเข้าและการส่งออกสินค้า, มาตรา 6.

[4] แจ้งการว่าด้วยรายการสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกแบบอัตโนมัติและแบบไม่อัตโนมัติ, เอกสารข้อนท้าย ก สินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติและไม่อัตโนมัติ, I. สินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้าแบบอัตโนมัติ, ลำดับที่ 2.

[5] รายละเอียดเรื่องการขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกแบบอัตโนมัติหรือแบบไม่อัตโนมัติ ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 การค้าสินค้าและการให้บริการโดยคนต่างประเทศ

(2) เงื่อนไขเรื่องจำนวนคลังบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง สถานีน้ำมันที่ให้บริการลูกค้าและความปลอดภัย รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการลูกค้าเป็นสำคัญ

(3) มีการให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตทุรกันดารและเขตห่างไกล

(4) มีการดำเนินธุรกิจที่ดีในระยะที่ผ่านมา โดยเฉพาะการนำเข้าและการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างเป็นปกติในเวลาที่ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมีการเปลี่ยนแปลง

(5) มีการขยายกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงหรือคลังบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอต่อความต้องการ

ตามระเบียบปฏิบัติของกรมนำเข้าและส่งออก ในปัจจุบัน ใบอนุญาตนำเข้าสินค้าแบบอัตโนมัติมีกำหนดอายุ 1 ปี[6] และสามารถขออนุญาตใหม่ได้เมื่อได้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงครบถ้วนตามปริมาณที่ขออนุญาตไว้ หรือสามารถขอขยายระยะเวลานำเข้าออกไปได้อีกหนึ่งระยะ หากยังไม่สามารถนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงได้ตามปริมาณที่ขออนุญาตได้ทันภายในกำหนดระยะเวลาของใบอนุญาตนำเข้าสินค้าแบบอัตโนมัติ

นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติ ผู้ดำเนินธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิงต้องชำระอากรนำเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กฎหมายกำหนด พร้อมกับให้เจ้าหน้าที่ประจำด่านจดบันทึกปริมาณนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละครั้งลงในรายงานสรุปการนำเข้าตามแบบของกรมนำเข้าและส่งออกเพื่อเป็นหลักฐานในการใช้รายงานและประกอบการขออนุญาตนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากกรมนำเข้าและส่งออกในครั้งต่อไป

3.2 เงื่อนไขในการเริ่มตั้งธุรกิจการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง

บุคคลหรือนิติบุคคลที่มีจุดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินธุรกิจนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว จะต้องมีมาตรฐานและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้[7]

(1) มีทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 1 หมื่นล้านกีบขึ้นไป (ประมาณ 36,500,000 บาท)

(2) มีระบบคลังน้ำมันที่ได้มาตรฐาน สามารถบรรจุน้ำมันได้ 1 ล้านลิตรขึ้นไปเป็นของตนเอง และมีระบบคลังน้ำมันที่ปลอดภัยได้มาตรฐานตามการกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) มีเครื่องหมายการค้า หรือเป็นตัวแทนจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง ซึ่งได้ผ่านการจดทะเบียนอย่างถูกต้องจากองค์การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ[**]

(4) มีพาหนะขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้มาตรฐานเทคนิคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 5 คัน นอกจากนี้ หากมีความต้องการเพิ่มเติม ก็สามารถเช่าได้ แต่ต้องเป็นการเช่าจากผู้ที่ดำเนินธุรกิจหรือบุคคลที่ดำเนินธุรกิจด้านการบริการขนส่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย

(5) มีสถานีหรือตัวแทนจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามยี่ห้อของตนที่ได้รับสิทธิ ซึ่งสามารถรองรับปริมาณน้ำมันและถูกต้องตามมาตรฐานเทคนิคที่มีการวางไว้

[6] ดำรัสว่าด้วยขั้นตอนการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้า, มาตรา 5.

[7] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิง, มาตรา 5.

[**] องค์การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ปัจจุบันคือ "**กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**"

(6) ต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มน้ำมันเชื้อเพลิงภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิง

(7) ผู้ที่มีจุดประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวจะต้องมีระดับความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ที่เพียงพอ เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจทางด้านน้ำมัน หรือได้มีการว่าจ้างบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาเป็นที่ปรึกษา

ทั้งนี้ ในการขออนุญาตประกอบธุรกิจนั้น จะต้องเริ่มจากการเสนอเรื่องไปยังกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า เพื่อพิจารณาและรับรองทางด้านเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้นก่อน จากนั้น ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะลงพิจารณาสำนักงาน คลังเก็บน้ำมัน สถานี หรือตัวแทนจำหน่าย เมื่อเห็นว่ามีความถูกต้องตามมาตรฐานแล้วจึงจะส่งเรื่องต่อให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในส่วนของการออกทะเบียนวิสาหกิจ ให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจต่อไป[8]

3.3 เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง

การดำเนินธุรกิจนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ประกอบธุรกิจใน สปป. ลาว จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจนั้นเป็นไปตามกฎหมาย[9]

(1) มีแผนการนำเข้า มีแผนการจำหน่าย และแผนการตลาดที่แน่นอน ซึ่งกำหนดการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นงวด และเป็นปี โดยมีการอนุมัติจากกรมนำเข้าและส่งออก กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และมีการรับรองจากกรมการค้าภายในเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและการดำเนินธุรกิจนั้น ๆ

(2) มีบัญชีเงินฝากอยู่ที่ธนาคารที่ตั้งอยู่ใน สปป. ลาว

(3) น้ำมันเชื้อเพลิงที่บริษัทนำเข้ามาในแต่ละครั้ง จะต้องได้มาตรฐาน มีคุณภาพตามระเบียบการขององค์การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

(4) การนำเข้านั้นต้องเป็นการนำเข้าตามด่านชายแดนที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น และมีคลังน้ำมันของตนตั้งอยู่ในแขวงนั้น

(5) การชำระบัญชีต้องทำผ่านธนาคารที่ตั้งอยู่ใน สปป ลาว

(6) กำหนดราคาขายส่ง ขายปลีก ตามที่รัฐมีการกำหนดไว้ในแต่ละระยะ พร้อมทั้งมีการควบคุมให้สถานีหรือตัวแทนจำหน่ายของตนกำหนดราคาขายปลีกและกำหนดเวลาให้เป็นเป็นตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดอย่างเข้มงวด

(7) มีการรับประกันการสำรองน้ำมันไว้ ในกรณีฉุกเฉินให้ได้อย่างน้อย 10-15 วัน เพื่อให้บริการแก่สถานีหรือตัวแทนจำหน่ายของตน

[8] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิง, มาตรา 6.

[9] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิง, มาตรา 7.

(8) ขยายสถานีหรือตัวแทนจำหน่ายของตนออกสู่เขตห่างไกล

(9) รายงานปริมาณน้ำมันคงค้างในระบบคลังน้ำมันเป็นประจำอาทิตย์ เดือน งวด และปี รวมทั้งราคานำเข้าแบบ CIF และราคาขายปลีก ขายส่งอย่างเป็นระบบและประจำแก่กรมการค้าภายใน กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า

(10) ดำเนินธุรกิจให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบการที่เกี่ยวข้องกำหนด

3.4 มาตรการลงโทษต่อผู้ละเมิดกฎหมาย

หากพบว่าการดำเนินธุรกิจใดมีลักษณะที่มีการละเมิดกฎหมาย ทางรัฐมีมาตรการในการลงโทษธุรกิจนั้น ๆ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้[10]

(1) หากปรากฏว่ามีการฉวยโอกาสขึ้นราคาน้ำมัน โดยผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงได้มีการร่วมมือกับสถานีรายย่อย หรือตัวแทนจำหน่ายของตน หรือมีการขายเกินกว่าราคาที่รัฐกำหนดไว้ในแต่ละช่วง หรือเมื่อมีเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ในท้องถิ่น หรือเขตใดเขตหนึ่ง ผู้ที่ละเมิดกฎหมายนั้นจะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 2 ปี และจะต้องถูกปรับตั้งแต่ 1 ล้านกีบ ถึง 5 ล้านกีบต่อครั้ง

(2) หากปรากฏว่ามีการกักตุนน้ำมันในถังบรรจุของสถานีหรือในคลังเพื่อหวังผลกำไร หรือก่อให้เกิดความไม่สงบ จะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 4 ปี และจะต้องถูกปรับตามระเบียบการของหน่วยงานภาษีอากร

(3) หากปรากฏว่าผู้นำเข้าน้ำมันจำหน่ายน้ำมันโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย เช่น ไม่จำหน่ายน้ำมันให้แก่สถานีหรือตัวแทนจำหน่ายของตน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบการที่เกี่ยวกับราคาน้ำมันที่รัฐกำหนด หรือไม่แจ้งให้สถานีหรือตัวแทนจำหน่ายของตนทราบถึงการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันล่วงหน้า หรือไม่ให้ความร่วมมือต่อเจ้าหน้าที่รัฐในการเข้าตรวจตราน้ำมันที่ยังค้างอยู่ในคลัง หรือถังบรรจุของสถานี จะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 2 ปี และถูกปรับเป็นเงิน 1 ล้านกีบ ถึง 10 ล้านกีบ

4. <u>การขายน้ำมัน</u>

4.1 การขายส่ง

การขายส่ง (ในภาษาลาวจะเรียกว่า การขายยก) น้ำมันเชื้อเพลิงนั้นจะมีข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ เช่นเดียวกับการดำเนินธุรกิจนำเข้าน้ำมันตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เนื่องจากผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการนำเข้าน้ำมันจะต้องขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวต่อให้กับตัวแทนจำหน่ายของตน หรือสถานีบริการน้ำมันรายย่อยที่มีสัญญาต่อกันอยู่ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่ง

[10] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองธุรกิจนำเข้าและบริการขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิง, มาตรา 10.

น้ำมันเชื้อเพลิงจะมิได้ระบุถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับการลงทุนของคนต่างประเทศไว้โดยตรง แต่เนื่องจากการขายส่งน้ำมันถือเป็นการขายส่งอย่างหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้บังคับของข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าขายส่งและการค้าขายปลีก ดังนั้น การขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจึงถือเป็นกิจการที่คนต่างประเทศมีข้อจำกัด และเงื่อนไขเรื่องทุนจดทะเบียนในการดำเนินกิจการอยู่[***]

4.2 การขายปลีก

ระเบียบการหลักที่คุ้มครองการขายปลีก (ในภาษาลาวจะเรียกว่า การขายย่อย) น้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว ได้แก่ ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว เลขที่ 1806/อค. คพน ลงวันที่ 8 กันยายน 2552 ซึ่งจะกำหนดภาพรวมของการขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง อย่างไรก็ตามแม้ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว จะไม่ได้กำหนดถึงข้อจำกัดด้านการประกอบกิจการของคนต่างประเทศ แต่การขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงนั้นยังคงอยู่ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยธุรกิจการค้าขายส่งและการค้าขายปลีก ดังนั้นจึงยังมีข้อจำกัด และเงื่อนไขเรื่องทุนจดทะเบียนสำหรับการดำเนินธุรกิจประเภทนี้ของคนต่างประเทศอยู่[****]

4.2.1 มาตรฐานและเงื่อนไขในการขอสร้างสถานีขายน้ำมันเชื้อเพลิง

บุคคลและนิติบุคคลที่มีจุดประสงค์ในการสร้างสถานีน้ำมันใน สปป. ลาว จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้อย่างครบถ้วน[11]

(1) ต้องมีทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 500 ล้านกีบขึ้นไป ต่อหนึ่งสถานี

(2) ปฏิบัติตามมาตรฐานทางด้านเทคนิคต่างๆ ที่ทางกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนด

(3) ได้รับสิทธิเป็นตัวแทนจำหน่าย หรือสถานีจำหน่ายให้แก่บริษัทน้ำมันเชื้อเพลิงบริษัทใดบริษัทหนึ่งเป็นการเฉพาะ

(4) สถานีจำหน่ายน้ำมันสถานีหนึ่ง มีสิทธิเป็นตัวแทนจำหน่ายได้เพียงแค่ยี่ห้อเดียวเท่านั้น หรือเป็นตัวแทนให้แก่บริษัทเดียวเท่านั้น และไม่มีสิทธิที่จะเป็นตัวแทนให้กับบริษัทอื่นก่อนหมดอายุสัญญากับตัวแทนเดิม หรือก่อนได้รับอนุญาตให้มีการเลิกสัญญาจากบริษัทแรก

(5) ต้องมีความรู้ความสามารถที่แน่นอน หรือมีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา

(6) กำหนดจุด หรือสถานที่ตั้งของสถานีน้ำมัน พร้อมทั้งมีแผนผังอย่างละเอียดแสดงถึงระบบการบริการด้านเทคนิคของการรับและจ่ายน้ำมัน โดยมีการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

[***] ได้อธิบายไว้โดยละเอียดในข้อ 2 เรื่องกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ในบทที่ 3 การค้าสินค้า และการให้บริการโดยคนต่างประเทศ

[****] ได้อธิบายไว้โดยละเอียดในข้อ 2 เรื่องกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ในบทที่ 3 การค้าสินค้า และการให้บริการโดยคนต่างประเทศ

[11] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 5.

(7) มีใบรับรองกรรมสิทธิ์ หรือใบมอบกรรมสิทธิ์ หรือเช่าที่ดินในสถานที่ที่จะสร้างสถานีนั้น โดยมีการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ในสถานที่ตั้งดังกล่าวนั้นไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชนแออัด หรืออยู่บนพื้นที่เขตหวงห้ามของรัฐ

(8) สถานีทุกประเภท ต้องมีถังดับเพลิงชนิดโฟม พร้อมด้วยอุปกรณ์ดับเพลิงครบชุด และระบบจ่ายน้ำมันอย่างเพียงพอเมื่อเกิดอัคคีภัย

ทั้งนี้ ผู้ที่ประสงค์จะขออนุญาตสร้างสถานีน้ำมัน ต้องดำเนินการยื่นคำร้องแจ้งขึ้นทะเบียนวิสาหกิจต่อกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า โดยทำหนังสือเสนอ หรือคำร้องขออนุญาตสร้างสถานีน้ำมัน พร้อมทั้งแนบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะลงตรวจสถานที่ที่จะดำเนินการสร้างสถานีน้ำมัน หรือตัวแทนจำหน่าย และเมื่อเห็นว่าถูกต้องตามมาตรฐานและเงื่อนไขต่าง ๆ แล้ว จึงจะอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจตามระเบียบการ[12]

4.2.2 เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจ

ในการดำเนินธุรกิจจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น นอกจากจะต้องมีเงื่อนไขในการสร้างสถานีครบถ้วนตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ยังคงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้อย่างครบถ้วนด้วย[13]

(1) น้ำมันเชื้อเพลิงที่จะจำหน่ายต้องได้รับการตรวจตรามาตรฐานและมีคุณภาพตามระเบียบการที่องค์การวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติรับรอง

(2) ต้องรับซื้อน้ำมันจากบริษัทแม่ของตนเท่านั้น ห้ามรับซื้อน้ำมันจากบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทแม่ของตนเองอย่างเด็ดขาด

(3) ต้องมีบัญชีติดตามการรับน้ำมันจากบริษัทแม่อย่างละเอียดและเป็นระบบ

(4) ต้องมีบัญชีติดตามและสรุปการขายประจำวันของตนอย่างละเอียดและเป็นระบบ

(5) ปฏิบัติตามราคาการขายปลีก และกำหนดเวลาถูกต้องตามที่รัฐกำหนดในแต่ละระยะอย่างเคร่งครัด

(6) กำหนดเวลาในการเปิด-ปิดสถานีน้ำมันคือ เปิดตั้งแต่ 6:00 นาฬิกา ถึง 19:00 นาฬิกา แต่สำหรับสถานีที่มีเงื่อนไขในการให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ต้องมีป้ายแจ้งบอก และมีมาตรการในการคุ้มครองระบบรักษาความปลอดภัยทุกด้าน

(7) ปฏิบัติตามระบบการรายงานข้อมูลต่าง ๆ หรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบ

[12] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 6.

[13] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 7.

(8) ต้องมีเครื่องแบบให้พนักงานที่ขายน้ำมันที่สถานี และจัดให้พนักงานสวมใส่เครื่องแบบดังกล่าวในเวลาบริการขายน้ำมัน นอกจากนี้พนักงานขายต้องมีมารยาทดี มีความซื่อสัตย์และไม่ฉ้อโกงลูกค้า

(9) ติดป้ายแสดงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดตามการเปลี่ยนแปลงราคาในแต่ละครั้ง บริเวณหน้าสถานีน้ำมัน ซึ่งสามารถมองเห็นได้ง่ายในระยะ 100 เมตร เพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ[14]

(10) ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งต้องได้รับการรับประกันทั้งปริมาณและคุณภาพ ไม่ให้มีการปลอมปน ทั้งนี้ ผู้จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีเครื่องตรวจคุณภาพน้ำมันจำนวนอย่างน้อยหนึ่งเครื่องประจำสถานีน้ำมัน เพื่อใช้สำหรับการตรวจคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละครั้ง หรือเมื่อมีการร้องเรียนจากผู้ใช้บริการขอให้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง หรือกรณีอื่น ๆ[15]

(11) จัดให้มีน้ำมันเชื้อเพลิงสำรองไว้ในกรณีฉุกเฉินอย่างน้อย 2 วัน เพื่อให้บริการ ทั้งนี้ ห้ามไม่ให้ปิดสถานีน้ำมันด้วยเหตุผลว่าน้ำมันเชื้อเพลิงหมด[16]

(12) ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้อง[17]

4.2.3 ข้อกำหนดและเงื่อนไขของสถานที่ตั้งสถานีน้ำมัน

เพื่อเป็นการรับประกันความปลอดภัย โดยเฉพาะการป้องกันอัคคีภัยและลดปัญหาการจราจรในเขตเมือง จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสร้างสถานีน้ำมัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) เป็นที่ราบ มีความกว้างไม่น้อยกว่า 500 ตารางเมตร ความกว้างด้านหน้าไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีเส้นทางเข้า-ออกสะดวกสำหรับการถ่ายเทน้ำมัน และการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ โดยเฉพาะการป้องกันอัคคีภัย[18]

(2) อยู่ห่างจากที่พักอาศัยไม่น้อยกว่า 5 เมตร และห่างจากสถานที่ชุมชน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด สวนสาธารณะ สนามกีฬา โรงละคร โรงภาพยนตร์ สถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาล ธนาคาร สถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือสถานที่ราชการระดับชาติอย่างน้อย 100 เมตรขึ้นไป[19]

(3) อยู่ห่างจากสถานีน้ำมันอื่นอย่างน้อย 1 กิโลเมตร[20]

---

[14] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 9.

[15] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 9.

[16] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 9.

[17] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 9.

[18] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 8.

[19] ระเบียบการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานทางเทคนิคของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง.

[20] ระเบียบการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานทางเทคนิคของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง.

(4) อยู่ห่างจากทางแยกหรือทางโค้งหรือสะพานเกินกว่า 50 เมตร ขึ้นไป และห้ามตั้งอยู่ติดถนนที่มีความลาดชันเกินกว่าระดับ 1/25[21]

(5) ไม่มีสายไฟแรงกลางและแรงสูงลากผ่านบริเวณสถานที่ตั้งสถานีน้ำมัน[22]

(6) มีระบบระบายน้ำเสียถูกต้องตามมาตรฐานทางเทคนิคและอนามัย (เฉพาะสถานีน้ำมันที่มีบริการล้างอัดฉีดยานพาหนะ)[23]

(7) ติดตั้งป้ายแสดงเครื่องหมายการค้า (ตัวแทนบริษัท) ในตำแหน่งที่สูงและสามารถมองเห็นได้ง่าย ทั้งนี้ สถานีน้ำมันแต่ละแห่งสามารถเป็นตัวแทนบริษัทผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงได้เพียงหนึ่งบริษัทเท่านั้น[24]

(8) มีห้องน้ำและสุขภัณฑ์สำหรับให้บริการลูกค้า[25]

(9) มีสถานที่จำหน่ายสินค้า (ถ้ามีการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว)[26]

(10) มีสถานที่พักผ่อนสำหรับผู้โดยสาร (หากจำเป็น)[27]

(11) มีการให้บริการอัดฉีด เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง เช็คลมรถ และอื่น ๆ (หากมีการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว)[28]

4.2.4 มาตรการลงโทษต่อผู้ละเมิดกฎหมาย

เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้ประกอบการกระทำการใด ๆ ที่เป็นการเอาเปรียบผู้ใช้บริการอย่างไม่เป็นธรรม จึงมีมาตรการบางอย่างเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำผิด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้[29]

(1) หากพบว่ามีการฉวยโอกาสขึ้นราคาน้ำมัน หรือขายน้ำมันเกินกว่าราคาที่รัฐกำหนด และในเวลาที่มีภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม หรือในเวลาที่มีความยุ่งยากเกิดขึ้นในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ผู้ประกอบการจะต้องถูกลงโทษจำคุก ตั้งแต่ 6 เดือนถึง 2 ปี และถูกปรับตั้งแต่ 1 ล้านกีบ ถึง 5 ล้านกีบ ต่อหนึ่งครั้ง

(2) หากพบว่ามีกรณีการกักตุนน้ำมัน หรือซ่อนน้ำมันไว้ในสถานีหรือสถานที่อื่น เพื่อเก็งกำไรและก่อให้เกิดความไม่สงบ จะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 4 ปี และถูกปรับตามระเบียบการของหน่วยงานภาษีอากร

[21] ระเบียบการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานทางเทคนิคของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

[22] ระเบียบการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานทางเทคนิคของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

[23] ระเบียบการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานทางเทคนิคของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

[24] ระเบียบการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานทางเทคนิคของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

[25] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 8.

[26] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 8.

[27] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 8.

[28] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 8.

[29] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 11.

(3) หากพบว่ามีการรับซื้อน้ำมันยี่ห้ออื่น หรือจากบริษัทอื่นที่ตนมิได้เป็นตัวแทน จะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 2 ปี และจะถูกปรับตั้งแต่ 1 ล้านกีบ ถึง 10 ล้านกีบ ต่อหนึ่งครั้ง

(4) หากมีการปลอมแปลงมาตรวัด มาตรชั่ง ในเวลาซื้อ-ขาย ดัดแปลงเครื่องวัด หรือใช้เครื่องที่ไม่ได้มาตรฐานเพื่อหาผลกำไร ด้วยการเอาเปรียบผู้ใช้บริการ จะต้องถูกลงโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 2 ปี และถูกปรับตั้งแต่ 1 ล้านกีบ ถึง 3 ล้านกีบ ต่อหนึ่งครั้ง

(5) หากเป็นการละเมิดอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้น และหากเป็นความผิดทางอาญา ผู้กระทำผิดก็จะต้องรับโทษทางอาญาเช่นกัน[30]

5. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ กรมการค้าภายใน กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจ รวมถึงการอนุญาตนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง และการคุ้มครองการประกอบกิจการขายส่งและขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว โดยมีแผนกอุตสาหกรรม และการค้าในแต่ละแขวงเป็นผู้ตรวจตรา และลงพื้นที่ตรวจสอบในกรณีที่มีการขออนุญาตดำเนินกิจการขายส่ง หรือตั้งสถานีบริการน้ำมันเพื่อขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว

นอกจากนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดมาตรฐานทางด้านเทคนิคของน้ำมันเชื้อเพลิงที่จะนำเข้ามาจำหน่าย รวมทั้งมาตรฐานของสถานีน้ำมันเพื่อให้มั่นใจได้ว่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีคุณภาพและมีความปลอดภัย

[30] ข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสถานีขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงใน สปป. ลาว, มาตรา 12.

บทที่ 17
กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา

1. <u>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</u>

(1) กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา (Law on Intellectual Property) เลขที่ 01/สพช ฉบับลงวันที่ 20 ธันวาคม 2554

(2) กฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา (Law on Contract and Tort) เลขที่ 01/สพช ฉบับลงวันที่ 8 ธันวาคม 2551

(3) กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง (Civil Procedure Law) เลขที่ 13/สพช ฉบับลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2555

(4) กฎหมายว่าด้วยศุลกากร (Customs Law) เลขที่ 04/สพช ฉบับลงวันที่ 20 ธันวาคม 2554

(5) กฎหมายอาญา (Penal Law) เลขที่ 12/สพช ฉบับลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2548

(6) กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา (Criminal Procedure Law) เลขที่ 17/สพช ฉบับลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2555

(7) กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ (Law on Resolution of Economic Dispute) เลขที่ 06/สพช ฉบับลงวันที่ 17 ธันวาคม 2553

(8) อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Paris Convention for the Protection of Industrial Property)ฉบับลงวันที่ 28 กันยายน 2522

2. <u>ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญา</u>

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินปัญญาฉบับลงวันที่ 20 ธันวาคม 2554 ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 ทรัพย์สินอุตสาหกรรม

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา มุ่งเน้นให้ความคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการคิดค้นขึ้น เพื่อนำไปใช้เกี่ยวกับการค้าหรืออุตสาหกรรม ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมสามารถ[1] แบ่งออกได้เป็นดังนี้

(1) สิทธิบัตร

[1] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 9.

(2) อนุสิทธิบัตร

(3) การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(4) เครื่องหมายการค้า

(5) ชื่อทางการค้า

(6) แผนผังภูมิวงจรรวม

(7) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(8) ความลับทางการค้า

2.2 พันธุ์พืชใหม่

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญายังรวมถึงการให้ความคุ้มครองกลุ่มของพืชที่มีลักษณะทางพฤกษศาสตร์อย่างเดียวกันและยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โดยกำหนดคุณลักษณะต่าง ๆ จากพันธุกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือหลายประเภท ที่มีความแตกต่างจากพืชชนิดอื่นในกลุ่มเดียวกันอย่างน้อยหนึ่งคุณลักษณะ และมีความสม่ำเสมอ รวมทั้งความคงตัว เมื่อนำไปขยายพันธุ์ และต้องมีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

(1) ความใหม่และยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยพันธุ์พืชนั้นจะต้องใหม่ กล่าวคือ หากภายในกำหนดเวลา 1 ปี ก่อนวันยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในดินแดนของ สปป.ลาว หรือ 4 ปี ก่อนวันยื่นคำขอ หรือ 6 ปี สำหรับพืชยืนต้น หรือต้นองุ่นในประเทศอื่น ไม่ปรากฏว่า นักผสมพันธุ์พืช หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแสวงหาประโยชน์ ได้ทำการจำหน่าย หรือแจกจ่าย ส่วนขยายพันธุ์ หรือ ผลเก็บเกี่ยว ให้แก่บุคคลอื่น จึงจะสามารถยื่นคำขอรับสิทธิบัตรได้[2]

(2) ความแตกต่าง โดยพันธุ์พืชนั้นจะต้องแตกต่างจากพันธุ์พืชอื่นด้านคุณลักษณะ ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายในเวลายื่นคำขอรับสิทธิบัตร[3]

(3) ความสม่ำเสมอ โดยพันธุ์พืชที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น อาจมาจากคุณลักษณะเฉพาะของการขยายพันธุ์ แต่ต้องมีรูปร่างสม่ำเสมอคงที่ทั้งหมดตามคุณลักษณะต่าง ๆ ของพันธุ์พืชนั้น[4]

(4) ความคงตัว โดยพันธุ์พืชนั้น ต้องไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งภายหลังการขยายพันธุ์ใหม่ หรือช่วงสุดท้ายของแต่ละวงจร ในกรณีที่มีวงจรเฉพาะของการขยายพันธุ์[5]

[2] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 69.

[3] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 70.

[4] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 71.

[5] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 72.

2.3 ลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา มุ่งเน้นให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคล หรือ นิติบุคคล ในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเองในประเภท ศิลปกรรม วัฒนธรรม และ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าผลงานนั้น จะปรากฏออกมาในลักษณะ หรือรูปแบบใดก็ตาม[6]

3. <u>รายละเอียดของทรัพย์สินอุตสาหกรรม</u>

3.1 สิทธิบัตร

สิทธิบัตร หมายถึง หนังสือสำคัญ หรือเอกสารรับรองที่รัฐออกให้[7] เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ใหม่ หรือการประดิษฐ์ที่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น ครอบคลุมถึงขั้นตอนการประดิษฐ์ขึ้นใหม่และสามารถประยุกต์ในทางอุตสาหกรรม สิทธิบัตรที่จะได้รับความคุ้มครองต้องมีเงื่อนไขครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กล่าวคือ ต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ ไม่เคยเปิดเผยสู่สาธารณชน ภายใน สปป.ลาว หรือประเทศใดประเทศหนึ่งก่อนวันที่ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรหรือก่อนวันยื่นคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรก* โดยสิทธิบัตรดังกล่าวต้องมีขั้นตอนการประดิษฐ์สูงขึ้น ซึ่งบุคคลที่มีความรู้ทั่วไปทางด้านเทคโนโลยีทำความเข้าใจได้ยาก และสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ด้านอุตสาหกรรม หัตถกรรม กสิกรรม การประมง การบริการ และอื่น ๆ

นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา บัญญัติไว้ว่า การประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่ไม่เป็นสิ่งใหม่ หรือสิ่งมีชีวิตและส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือ สิ่งที่ไม่เป็นการประดิษฐ์และไม่เป็นองค์ประกอบ เพื่อการแก้ไขทางวิชาการ หากเป็นเพียงหลักการ หรือทฤษฎีวิทยาศาสตร์ สูตรคณิตศาสตร์ หรือ กฎเกณฑ์ครบชุด เพื่อดำเนินธุรกิจ หรือ วิธีการวินิจฉัยโรค วิธีการรักษาโรค วิธีการผ่าตัด เพื่อรักษามนุษย์และสัตว์ โดยเฉพาะกระบวนการทางชีววิทยา เพื่อผลิตพืชและสัตว์ (นอกจากจุลินทรีย์) นั้น แม้ว่าจะมีองค์ประกอบที่เป็นการประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ ก็ตาม ก็ไม่สามารถยื่นคำขอรับสิทธิบัตร[8]

สิทธิบัตรอาจไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือ การแสวงหาผลประโยชน์จากสิทธิบัตรจะถูกจำกัดในกรณีดังนี้ เช่น เพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า คุ้มครองวัฒนธรรมและจารีตประเพณีอันดีงามของชาติ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน** รวมทั้งการป้องกันชีวิตมนุษย์ สัตว์ หรือพืช สุขภาพ หรือ เพื่อยกเว้นการก่อความเสียหายที่ร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อม หรือ เพื่อปกป้องความมั่นคงและสงบสุขของ สปป.ลาว

---

[6] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 88.

[7] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

* ภาษาลาวใช้คำว่า "วันบุริมสิทธิ"

[8] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 21.

** ภาษาลาวใช้คำว่า "ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมและศีลธรรม"

3.1.1 การยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิบัตร

ตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กำหนดว่า บุคคล นิติบุคคล หรือองค์การที่จัดตั้งภายในและต่างประเทศสามารถยื่นคำขอรับสิทธิบัตรต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือองค์การที่รับคำขอเกี่ยวกับความคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมสากลที่ สปป.ลาว เป็นภาคีได้ ทั้งนี้ การขอรับความคุ้มครองภายใน สปป.ลาว ต้องดำเนินการโดยตัวแทนที่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น ผู้ยื่นคำขอที่ไม่มีสถานที่ติดต่อดำเนินธุรกิจเป็นทางการ หรือไม่มีถิ่นที่อยู่ใน สปป.ลาว ต้องแต่งตั้งผู้รับมอบอำนาจเพื่อดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาใน สปป.ลาว[9]

3.1.2 หลักในการพิจารณาคำขอรับความคุ้มครอง

ตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดว่า ในกรณีที่มีการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเรื่องเดียวกันหลายฉบับ ให้พิจารณาคำขอฉบับที่ยื่นก่อน (First to file) หากคำขอใดระบุวันยื่นคำขอโดยยึดถือตามวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรกให้ถือวันดังกล่าวเป็นวันที่ขอรับความคุ้มครองครั้งแรก โดยสำหรับสิทธิบัตรต้องยื่นคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรกภายใน12 เดือน หลังยื่นคำขอจดทะเบียนนั้นในประเทศอื่น[10]

3.1.3 เอกสารประกอบการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร

ในการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดให้ผู้ยื่นคำขอต้องยื่นเอกสารดังต่อไปนี้[11]

(1) คำขอรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร

(2) หนังสือมอบอำนาจระบุชื่อและที่อยู่ของผู้รับมอบอำนาจใน สปป.ลาว (ในกรณีที่ยื่นคำขอโดยผู้รับมอบอำนาจ)

(3) รายละเอียดของการประดิษฐ์สร้าง หรือ สิ่งประดิษฐ์อย่างชัดเจนและครบถ้วน เพื่อให้บุคคลที่มีความรู้ทั่วไป ในด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเข้าใจและสามารถใช้การประดิษฐ์สร้างหรือสิ่งประดิษฐ์นั้นให้เป็นประโยชน์ และจะต้องแสดงวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับการผลิต หรือการใช้การประดิษฐ์สร้างหรือสิ่งประดิษฐ์

(4) ข้อถือสิทธิ ซึ่งต้องกำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับหัวข้อที่จะคุ้มครองและมีรายละเอียดสนับสนุนข้อถือสิทธินั้น

(5) รูปภาพ (เพื่อให้เข้าใจการประดิษฐ์สร้างหรือสิ่งประดิษฐ์)

[9] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 27.

[10] อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วนการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม ข้อที่ 4 C.

[11] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 31.

(6) รายละเอียดโดยสังเขป

(7) ค่าธรรมเนียม

คำขอรับสิทธิบัตรสามารถระบุคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรก (ถ้ามี) ตามที่ได้อธิบายไว้ในข้อ 3.1.2 ข้างต้น โดยคำขอรับสิทธิบัตร 1 ชุด ใช้ได้เฉพาะการประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์หนึ่งชิ้นหรือหนึ่งกลุ่ม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประกอบเป็นแนวความคิดในการประดิษฐ์ชิ้นหนึ่งชิ้นเดียว ตามการจัดหมวดสากล ทั้งนี้ สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะรับคำขอซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติของผู้ยื่นคำขอ

(2) ชื่อผู้ประดิษฐ์การประดิษฐ์สร้างหรือสิ่งประดิษฐ์

(3) รายละเอียดการประดิษฐ์สร้างหรือสิ่งประดิษฐ์

(4) ค่าธรรมเนียมตามระเบียบการ

ในกรณีที่บุคคล นิติบุคคล หรือองค์การจัดตั้งใดประสงค์จะขอรับสิทธิบัตร ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำหนด

3.2 อนุสิทธิบัตร

อนุสิทธิบัตร หมายถึง หนังสือสำคัญ หรือเอกสารรับรองที่รัฐออกให้ เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์[12] เช่นเดียวกับสิทธิบัตร แต่อนุสิทธิบัตรไม่ใช่การประดิษฐ์ที่มีขั้นสูงขึ้นไป อาจจะเป็นการปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ส่วนสิทธิบัตรการประดิษฐ์นั้นจะต้องมีการแก้ไขปัญหาทางเทคนิคของสิ่งที่มีมาก่อน หรือมีขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น

อนุสิทธิบัตรที่จะได้รับความคุ้มครองต้องมีเงื่อนไขครบถ้วนตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กล่าวคือ ต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ซึ่งไม่เป็นที่รู้จัก หรือไม่เคยนำออกใช้ใน สปป.ลาว ภายใน 1 ปี ก่อนวันยื่นคำขอรับอนุสิทธิบัตร โดยต้องมีการปรับปรุงเทคนิคใหม่ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการประดิษฐ์ซึ่งไม่ใช่ขั้นตอนการประดิษฐ์ที่สูงขึ้นไปและสามารถใช้ประโยชน์ด้านอุตสาหกรรม หัตถกรรม กสิกรรม การประมง การบริการ และอื่น ๆ[13]

ส่วนการประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่ไม่สามารถขอรับอนุสิทธิบัตรนั้น กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดหลักเกณฑ์ไว้เช่นเดียวกับสิทธิบัตรดังกล่าวข้างต้น

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร หลักในการพิจารณาคำขอรับความคุ้มครอง และเอกสารประกอบการขอรับอนุสิทธิบัตรนั้น มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับกรณีของสิทธิบัตรซึ่งสำนักงานฯ ได้อธิบายไว้แล้วในข้อ 3.1.1 ถึง 3.1.3 ข้างต้น

[12] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

[13] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 14.

3.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์

การออกแบบผลิตภัณฑ์ หมายถึง รูปแบบ หรือ รูปร่างของผลิตภัณฑ์ที่จะประดิษฐ์ขึ้น ประกอบด้วย รูปร่าง ลวดลาย เส้นสาย สีสัน และอื่น ๆ[14] การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่จะได้รับความคุ้มครองสิทธิ ต้องมีเงื่อนไขครบถ้วนตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กล่าวคือ ต้องเป็นแบบใหม่ ไม่เคยเปิดเผยสู่สาธารณชนภายใน สปป.ลาว หรือประเทศใดประเทศหนึ่ง ก่อนวันที่ยื่นคำขอรับความคุ้มครอง หรือก่อนวันยื่นคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรก และต้องเป็นสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งนำไปใช้เป็นแบบ หรือติดกับวัตถุใด ๆ แล้วจะทำให้วัตถุนั้นมีลักษณะพิเศษของรูปทรงภายนอก[15]

สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดให้หมายความถึงแบบที่มีรูปทรงภายนอกเกิดจากรูปทรงเทคนิคของวัตถุ ซึ่งมีการนำแบบนั้นไปใช้ หรือประดิษฐ์ให้เป็นรูปร่างขึ้นมา แบบที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนจารีตประเพณีอันดีงามของชาติ[16]

3.3.1 การยื่นคำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์ และหลักในการพิจารณาคำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์

หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์ หลักในการพิจารณาคำขอรับความคุ้มครองนั้น มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับกรณีของสิทธิบัตรซึ่งสำนักงานฯ ได้อธิบายไว้แล้วในข้อ 3.1.1 ถึง 3.1.2 ข้างต้น เพียงแต่สำหรับกรณีของการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้ยื่นคำขอต้องยื่นคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรกภายใน 6 เดือน หลังยื่นคำขอจดทะเบียนนั้นในประเทศอื่น

3.3.2 เอกสารประกอบการยื่นคำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดให้ผู้ยื่นคำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องยื่นเอกสารประกอบดังนี้[17]

(1) คำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์

(2) หนังสือมอบอำนาจระบุชื่อและที่อยู่ของผู้รับมอบอำนาจของตนใน สปป.ลาว (ในกรณีที่ยื่นคำขอโดยผู้รับมอบอำนาจ)

(3) รูปภาพวาดหรือรูปถ่ายจำนวนหนึ่งรูปหรือหลายรูป ที่แสดงถึงแบบผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจนเพื่อทำให้เห็นลักษณะรูปทรงของแบบนั้น

[14] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

[15] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 15.

[16] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 22.

[17] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 32.

(4) คำอธิบายโดยสังเขปเกี่ยวกับประเภทสินค้าที่เกี่ยวข้องกับแบบผลิตภัณฑ์

(5) ใบรับเงินค่าธรรมเนียม

คำขอรับความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์สามารถระบุคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรก (ถ้ามี) ได้ โดยคำ 1 ชุด ใช้ได้เฉพาะแบบผลิตภัณฑ์แบบเดียว หรือในชุดเดียวกันที่เกี่ยวกับแบบดังกล่าว สำหรับหมวดเดียวกัน ตามการจัดหมวดสากล ทั้งนี้ สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะรับคำขอและให้วันที่ที่ยื่นคำขอ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติของผู้ยื่นคำขอ

(2) รูปภาพวาด หรือรูปถ่าย

(3) ค่าธรรมเนียมตามระเบียบการ

3.4 เครื่องหมายการค้า

เครื่องหมายการค้า หมายถึง สัญลักษณ์ใดสัญลักษณ์หนึ่งหรือหลายสัญลักษณ์รวมกัน ที่ใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า ซึ่งสามารถจำแนกสินค้าของบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้แตกต่างจากสินค้าของบุคคลอื่น เครื่องหมายอาจจำแนกเป็นประเภท ดังต่อไปนี้

(1) เครื่องหมายร่วม หมายความว่า เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการที่ใช้ร่วมกันโดยวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิกของสมาคม สหกรณ์ องค์การจัดตั้งอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน หรือกลุ่มบุคคล

(2) เครื่องหมายรับรอง หมายถึง เครื่องหมายที่เจ้าของอนุญาตให้ใช้กับสินค้า หรือบริการของบุคคล นิติบุคคล หรือองค์การจัดตั้งอื่น เพื่อรับรองคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องถึงแหล่งที่มา วัตถุดิบและวิธีการผลิตสินค้า หรือวิธีการให้การบริการ ชนิด คุณภาพ ความปลอดภัย หรือ คุณลักษณะอื่นของสินค้า หรือการบริการ

(3) เครื่องหมายที่มีชื่อเสียง หมายถึง เครื่องหมายการค้า หรือบริการ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันกว้างขวางทั่วไป รวมทั้งเครื่องหมายการค้าที่แพร่หลายโดยผลจากการส่งเสริมเครื่องหมายการค้าดังกล่าวภายใน สปป. ลาว[18]

เครื่องหมายการค้าที่จะได้รับหนังสือสำคัญการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ต้องมีเงื่อนไข หรือลักษณะซึ่งเป็นสัญลักษณ์ใดสัญลักษณ์หนึ่ง หรือหลายสัญลักษณ์รวมกัน ที่สามารถจำแนกสินค้า หรือการบริการของบุคคลหนึ่งให้มีความแตกต่างจากของบุคคลอื่น (มีลักษณะบ่งเฉพาะ) สัญลักษณ์ดังกล่าวอาจรวมเอาคำศัพท์ ชื่อบุคคล แบบ ตัวเลข องค์ประกอบที่เป็นรูปร่าง รูปทรง หรือสิ่งห่อหุ้มของสินค้า และการรวมกันของสีต่าง ๆ เช่นเดียวกับการรวมกันของสัญลักษณ์ใดสัญญลักษณ์หนึ่ง โดยต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่ไม่เหมือนกับ

[18] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น หรือเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียง หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว (สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน) และจะต้องไม่ใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือเกี่ยวข้องกัน อันอาจทำให้เกิดความสับสนถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สินค้า หรือทำให้เข้าใจผิดว่า เครื่องหมายการค้านั้นเกี่ยวข้องกันหรือเกี่ยวพันกับบุคคลอื่น

นอกจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เครื่องหมายการค้าที่จะได้รับการจดทะเบียน ต้องมีลักษณะพิเศษและไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะที่เล็งถึง หรือบรรยายถึง ชนิด คุณภาพ คุณสมบัติ ปริมาณ เจตจำนง มูลค่า ต้นกำเนิดของสินค้า หรือเวลาผลิต หรือเครื่องหมายที่เป็นธรรมเนียมของภาษาซึ่งใช้กันในปัจจุบัน รวมทั้งต้องไม่เป็นเครื่องหมายที่จะทำให้สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปสับสนหลงผิดเกี่ยวกับสินค้า

หากเครื่องหมายการค้ามีส่วนที่ประกอบด้วย ธงชาติ ตรา เครื่องหมายทางการ สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม คำย่อ ชื่อเต็มของเมือง เทศบาล นคร แคว้น ของทั้ง สปป. ลาว และประเทศอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากองค์การจัดตั้งของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง หรือเครื่องหมายที่ประกอบด้วย เครื่องหมายขององค์การจัดตั้งสากล หรือสัญลักษณ์ที่เกิดจากสนธิสัญญาสากล ตราประทับทางการ สัญลักษณ์ของรัฐ หรือองค์การจัดตั้งสากล โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐ หรือองค์การจัดตั้งสากลที่เกี่ยวข้อง นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียน

กรณีที่เครื่องหมายการค้าประกอบด้วย ชื่อ หรือรูปที่มีความคล้ายคลึงกันกับบุคคลที่ยังมีชีวิตอยู่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือมีรูปของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม หรืออนุสรณ์สถาน ประวัติศาสตร์ หรือชื่อ หรือรูปที่มีความคล้ายคลึงกันกับวีรชนแห่งชาติ หรือผู้นำ หรือเครื่องหมายที่อาจเป็นการหมิ่นประมาท หรือขัดกับต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือที่ประกอบด้วยสิ่งซึ่งอาจสร้างความเสื่อมเสีย หรือแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้องกับบุคคลที่มีชีวิต หรือเสียชีวิตแล้ว สถาบัน ความเชื่อถือ หรือสัญลักษณ์ของชาติ หรือนำมาซึ่งการหมิ่นประมาท หรือทำลายชื่อเสียง หรือขัดกับความมั่นคงของชาติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม วัฒนธรรมและจารีตประเพณีอันดีงามของชาติ นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียน

นอกจากนี้ นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่แสดงถึงสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งระบุสถานที่ผลิตแต่ไม่ใช่สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สินค้าที่แท้จริง แม้ว่าจะบ่งบอกอาณาเขตหรือท้องถิ่นที่แท้จริงซึ่งเป็นแหล่งสินค้า ทำให้สาธารณชนเข้าใจผิดว่าสินค้านั้นมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มาจากอาณาเขตอื่นรวมถึงเครื่องหมายการค้าที่ผู้ขอจดทะเบียนมีเจตนาสร้างความสับสนเกี่ยวกับสถานที่ผลิตสินค้า หรือกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม หรือการค้าของคู่แข่งขัน หรือทำลายความเชื่อมั่นเกี่ยวกับสถานที่ผลิตสินค้า หรือกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม หรือการค้าของคู่แข่งขัน[19]

[19] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 23.

3.4.1 หลักในการพิจารณาคำร้องขอ

ในการพิจารณาคำขอ จะใช้หลักการคำขอที่ยื่นก่อน (First to file) แต่หากคำขอดังกล่าวได้ระบุการขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรก[***] ต้องถือวันที่ในคำขอนั้นเป็นวันที่ขอจดทะเบียนครั้งแรก โดยต้องยื่นขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรกภายใน 6 เดือน หลังยื่นคำขอจดทะเบียนนั้นในประเทศอื่น[20] (เช่นเดียวกันกับกรณีของการออกแบบผลิตภัณฑ์)

3.4.2 เอกสารประกอบการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า[21]

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าต้องยื่นเอกสารประกอบคำขอดังนี้

(1) คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

(2) หนังสือมอบอำนาจระบุชื่อและที่อยู่ของผู้รับมอบอำนาจใน สปป. ลาว (ในกรณีที่ยื่นคำขอจดทะเบียนโดยผู้รับมอบอำนาจ)

(3) รูปเครื่องหมายการค้า

(4) รายละเอียดเครื่องหมายการค้าและรายการสินค้า หากคำขอจดทะเบียนนั้นเกี่ยวกับเครื่องหมายร่วม หรือเครื่องหมายรับรอง จะต้องระบุรายละเอียดของเครื่องหมายอย่างชัดเจน

(5) ค่าธรรมเนียม

คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสามารถระบุคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรกได้ (ถ้ามี) โดยคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหนึ่งฉบับ ใช้สำหรับเครื่องหมายการค้าหนึ่งเครื่องหมายหนึ่งจำพวกสินค้าแต่ไม่จำกัดรายการสินค้า (Multi-class Trademark Application) ตามการจัดหมวดสากล ทั้งนี้ สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะรับคำขอจดทะเบียน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติของผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน

(2) รายละเอียดเครื่องหมายการค้า

(3) ค่าธรรมเนียม

[***] ในภาษาลาวใช้คำว่า “วันบุริมสิทธิ”

[20] อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วนการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม ข้อที่ 4 C.

[21] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 33.

หากบุคคล นิติบุคคล หรือองค์การจัดตั้งใด มีความประสงค์จะยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำหนด

3.4.3 การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า[22]

บุคคล นิติบุคคล หรือการจัดตั้งสามารถเสนอต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อขอเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากพิสูจน์ได้ว่าเครื่องหมายการค้านั้นมิได้ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่องภายในระยะเวลา 5 ปี หรือ เครื่องหมายการค้าได้ถูกนำมาใช้เป็นเพียงแต่ในนามเท่านั้น หรือเจ้าของได้ใช้ด้วยความไม่สุจริต

ในการพิจารณาคำขอเพิกถอนนั้น เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิแสดงเหตุผลชี้แจงเหตุของการไม่ใช้เครื่องหมายดังกล่าว

3.5 แบบผังภูมิของวงจรรวม

“วงจรรวม” หมายถึง ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป หรือกึ่งสำเร็จรูป ที่ทำหน้าที่ทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยลำพัง หรือโดยร่วมกับผลิตภัณฑ์อื่นอันประกอบด้วยชิ้นส่วนที่ สามารถกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติ การทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมอยู่ด้วยและส่วนเชื่อมต่อที่เชื่อมชิ้นส่วนเหล่านั้นทั้งหมด หรือบางส่วนเข้าด้วยกัน ซึ่งได้จัดวางเป็นชั้นในลักษณะที่ผสานรวมกันอยู่บนหรือในวัตถุกึ่งตัวนำชิ้นเดียวกัน[23]

“แบบผังภูมิ” หมายถึง แบบ แผนผัง หรือภาพที่ทำขึ้นไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบใด เพื่อให้เห็นถึงการจัดวางเป็นวงจรรวมในลักษณะสามมิติ[24]

จากคำนิยามดังกล่าว แบบผังภูมิของวงจรรวม หมายถึง แบบ แผนผัง หรือภาพที่ทำขึ้น ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบใด หรือวิธีใด เพื่อให้เห็นถึงการจัดวางชิ้นส่วนทางไฟฟ้า หรือทางเดินไฟฟ้า เพื่อใช้ผลิตให้เป็นวงจรรวม เช่น แผนผัง (Layout Design) ซึ่งเป็นภาพวาดการจัดวางของวงจรไฟฟ้า และแบบที่เป็นงานหน้ากาก (Mask Work) ซึ่งใช้ในการผลิตวงจรรวม ภาพถ่ายลายเส้นของวงจรรวม

3.5.1 การขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิ[25]

ตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กำหนดว่า แบบผังภูมิที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแห่ง สปป. ลาว จะต้องมีลักษณะเป็นแบบผังภูมิที่ผู้ออกแบบได้สร้างสรรค์ขึ้นเอง

[22] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 64.

[23] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

[24] เรื่องเดียวกัน.

[25] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 17.

และไม่เป็นที่รู้จักทั่วไปในอุตสาหกรรมวงจรรวม ซึ่งแบบผังภูมิที่ไม่เป็นที่รู้จักทั่วไปในอุตสาหกรรมนั้นรวมถึงแบบผังภูมิที่ผู้ออกแบบได้สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยนำเอาชิ้นส่วน ส่วนเชื่อมต่อ แบบผังภูมิ หรือวงจรรวมอันเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในอุตสาหกรรมวงจรรวมมาจัดวางใหม่ ในลักษณะที่ทำให้เกิดเป็นแบบผังภูมิที่ ไม่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในอุตสาหกรรมวงจรรวมด้วย

อย่างไรก็ตาม การยื่นคำขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิ จะต้องดำเนินการก่อนวันที่ผู้ยื่นคำขอนำเอาแบบผังภูมิไปใช้แสวงหาประโยชน์ทางการค้าต่อสาธารณชน หรือภายใน 2 ปี นับแต่วันดังกล่าว

3.5.2 เอกสารประกอบการยื่นคำขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิ[26]

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิต้องยื่นเอกสารประกอบคำขอดังนี้

(1) คำขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิ

(2) หนังสือมอบอำนาจที่ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้รับมอบอำนาจใน สปป. ลาว (ในกรณีที่ยื่นคำขอโดยผู้รับมอบอำนาจ)

(3) รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ครั้งแรกของแบบผังภูมิ หรือวงจรรวมที่เชื่อมต่อเข้ากัน

(4) ภาพวาดของแบบผังภูมิ หรือสิ่งอื่นที่ให้ผลในลักษณะเดียวกัน เพื่อสามารถจำแนกแบบผังภูมิ

(5) รายละเอียดการทำงานด้านอิเล็กโทรนิคส์ของวงจรรวม หรือวัตถุประสงค์เพื่อทำให้วงจรรวมทำงาน หากมีการนำวงจรรวมนั้นไปใช้แสวงหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์แล้ว

(6) ค่าธรรมเนียม

คำขอจดทะเบียนแบบผังภูมิหนึ่งชุด ใช้กับการยื่นคำขอรับความคุ้มครองหนึ่งแบบท่านั้น ทั้งนี้สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะรับคำขอและให้วันที่ที่ยื่นคำขอ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติของผู้ขอ

(2) การเปิดเผยแบบผังภูมิ

(3) ค่าธรรมเนียม

หากบุคคล นิติบุคคล หรือองค์การจัดตั้งใด มีความประสงค์จะขอรับความคุ้มครองแบบผังภูมิจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำหนด

[26] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 34.

3.5.3 ระยะเวลาการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนแบบผังวงจรรวม[27]

ในกรณีที่ได้ใช้แบบผังวงจรรวมเพื่อหาผลประโยชน์ทางการค้าแล้ว ไม่ว่าอยู่ภายในหรือนอกประเทศ คำร้องขอจดทะเบียนแบบผังวงจรรวมดังกล่าวต้องยื่นภายใน 2 ปีนับแต่วันได้ใช้แบบผังวงจรรวมเพื่อหาผลประโยชน์ทางการค้าครั้งแรก หรือนับแต่วันประดิษฐ์สร้างเป็นต้นมา แต่ไม่ว่าในกรณีใดก็ตาม ระยะเวลายื่นคำร้องขอต้องไม่เกิน 15 ปีนับแต่วันประดิษฐ์หรือสร้าง

3.6 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์[28] หมายความว่า สัญลักษณ์ หรือ สิ่งอื่นใดที่ใช้เรียก หรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ และที่สามารถบ่งบอกว่าสินค้านั้น เกิดจากดินแดน เขต หรือท้องถิ่นของประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญทำให้สินค้ามีคุณภาพและมีชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ดังกล่าว

3.6.1 การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์[29]

การขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อบ่งบอกให้เห็นถึงแหล่งที่มาของสินค้านั้นว่ามาจาก ดินแดน เขต หรือท้องถิ่นของประเทศใด เพื่อแสดงลักษณะเฉพาะของสินค้านั้นว่า มีคุณภาพและมีชื่อเสียง หรือ คุณลักษณะเฉพาะของแหล่งภูมิศาสตร์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นส่วนสำคัญต่อคุณภาพและชื่อเสียงหรือ คุณลักษณะเฉพาะอื่น เช่น ปัจจัยธรรมชาติ หรือที่เกิดจากความชำนาญ กรรมวิธี หรือประสบการณ์จากมนุษย์ ซึ่งอาศัยอยู่ในภูมิศาสตร์นั้น

3.6.2 เอกสารประกอบการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์[30]

คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ต้องประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(1) คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
(2) หนังสือมอบอำนาจที่ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ผู้รับมอบอำนาจใน สปป. ลาว (ในกรณีที่ยื่นคำขอโดยผู้รับมอบอำนาจ)
(3) รูปของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
(4) รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และเขตแดนทางภูมิศาสตร์
(5) สินค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และวิธีการตรวจตรา

[27] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 64.

[28] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

[29] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 18.

[30] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 35.

(6) รายงานเกี่ยวกับจุดเด่นของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งผู้ยื่นคำขอเสนอให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และหลักฐานเพื่อสนับสนุนบทรายงานนั้น

(7) หลักฐานการรับรองคุ้มครอง ป้องกันสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในประเทศต้นกำเนิด ในกรณีที่คำขอขึ้นทะเบียนนั้นอ้างอิงการป้องกันในต่างประเทศ

(8) ค่าธรรมเนียม

คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หนึ่งชุด ใช้กับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หนึ่งแห่งเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะรับคำขอและให้วันที่ที่ยื่นคำขอ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) ชื่อ ที่อยู่ และสัญชาติของผู้ขอขึ้นทะเบียน

(2) รูปของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(3) รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และเขตแดนทางภูมิศาสตร์

(4) สินค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และวิธีการตรวจตรา

(5) ค่าธรรมเนียม

หากบุคคล นิติบุคคล หรือองค์การจัดตั้งใด มีความประสงค์จะขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกำหนด

3.6.3 การยุติการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์[31]

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิทางทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของการจดทะเบียนบุคคล นิติบุคคล หรือ องค์การจัดตั้ง บุคคลนั้นมีสิทธิเสนอต่อสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อขอหยุดการแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้เป็นการชั่วคราว โดยสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิทางทะเบียนปฏิบัติตามเงื่อนไขและตามกำหนดเวลา หากไม่ปฏิบัติตาม จึงจะสั่งให้หยุดการแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวชั่วคราว

4. <u>รายละเอียดของลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์</u>

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาได้กำหนดความหมายของคำว่าลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ไว้ดังนี้

[31] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 66.

(1) ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิของบุคคล นิติบุคคล หรือ องค์กร ต่อการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ทางด้านศิลปกรรมและวรรณกรรม รวมทั้งผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์[32]

(2) สิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิของบุคคลต่อผลงานทางด้านการแสดง การบันทึกเสียง รายการกระจายเสียง-แพร่ภาพ หรือ รายการผ่านสัญญาณดาวเทียมที่เข้ารหัสหรือไม่เข้ารหัส[33]

นอกจากงานด้านศิลปกรรม วรรณกรรม ผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์ และการแสดงแล้ว กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญายังกำหนดให้งานอันมีลิขสิทธิ์นั้นรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์และการรวบรวมข้อมูลด้วย ซึ่งคำดังกล่าวมีความหมายดังต่อไปนี้

(1) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงาน หรือเพื่อให้ได้รับผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะมีลักษณะใดก็ตาม จะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับงานด้านวรรณกรรม จะอยู่ในรูปแบบภาษาต้นกำเนิด (Source Code) หรือภาษาวัตถุ (Object code) ก็ได้

(2) การรวบรวมข้อมูล หมายถึง การรวบรวมข้อมูล หรือวัตถุอื่น ไม่ว่าจะอ่านด้วยเครื่องจักร หรือในรูปแบบอื่น ซึ่งใช้เหตุผลและความสามารถในการคัดเลือก หรือการจัดเรียงเนื้อหาเป็น เพื่อประกอบให้เข้ากันเป็นการสร้างสรรค์ทางปัญญา ที่จะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับงานด้านวรรณกรรม การคุ้มครองลิขสิทธิ์กรณีนี้ไม่รวมถึง ข้อมูลดิบ หรือวัตถุดิบที่นำมาประกอบเป็นชิ้นงาน[34]

4.1 ผลงานที่ได้รับความคุ้มครอง

จากนิยามคำว่าลิขสิทธิ์ และ สิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่าผลงานที่ผู้สร้างสรรค์หรือนักประพันธ์ที่ได้ทำขึ้น ถือเป็นงานสร้างสรรค์ด้านศิลปกรรม วรรณกรรม และด้านวิทยาศาสตร์อันมีงานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่ว่าผลงานนั้นจะปรากฏออมาในลักษณะ หรือรูปแบบใดก็ตาม โดยผลงานสืบเนื่องจากลิขสิทธิ์จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเช่นเดียวกับผลงานต้นฉบับ ส่วนในกรณีที่เป็นงานด้านการแสดง การบันทึกเสียง การแพร่ภาพหรือเสียง งานดังกล่าวก็จะได้รับความคุ้มครองในฐานะที่เป็นงานอันมีสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ

งานที่ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์[35] ได้แก่

(1) ข่าวประจำวันหรือเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นจริง โดยมีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสาร

(2) ความคิด ขั้นตอน กรรมวิธี วิธีการปฏิบัติหรือหลักการคณิตศาสตร์

[32] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 3.

[33] เรื่องเดียวกัน.

[34] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 100.

[35] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 90.

(3) บรรดานิติกรรมต่าง ๆ ระเบียบการปกครอง เอกสารทางด้านตุลาการและคำแปลเอกสารดังกล่าวอย่างเป็นทางการ

4.2 เจ้าของลิขสิทธิ์และสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์

ตามกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา ผู้สร้างสรรค์ผลงานจะเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ในกรณีที่หากบุคคลหลายคนสร้างผลงานร่วมกันย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ร่วมกันในงานที่สร้าง เว้นแต่จะตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น[36]

งานภาพยนตร์ หรือ งานแสดง ซึ่งมีผู้ร่วมสร้างสรรค์หลายคนอาทิ เช่น ผู้อำนวยการสร้าง บรรณาธิการ ผู้เรียบเรียง ช่างกล้อง ผู้ควบคุมการแสดง ผู้ประพันธ์ ผู้จัดฉาก ผู้ควบคุมเสียง ผู้ควบคุมแสง ผู้ออกแบบสถานที่ถ่ายทำ ผู้จัดการด้านเครื่องมือถ่ายทำ ผู้จัดการด้านเทคนิค และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในงานดังกล่าว ถือว่าเป็นงานที่บุคคลเหล่านั้นทั้งหมดได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานการแสดงหรือผลงานด้านภาพยนตร์นั้น ซึ่งจะต้องมีการระบุชื่อผู้ร่วมสร้างสรรค์ผลงานอย่างชัดเจน เว้นแต่มีเงื่อนไขไม่ให้ระบุชื่อ หรือตกลงกันเป็นอย่างอื่น[37]

งานที่สร้างสรรค์โดยการว่าจ้าง ผู้ว่าจ้าง คือ เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่จะได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น

งานที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างแรงงานในฐานะพนักงาน หรือลูกจ้าง ผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ สามารถใช้สิทธินั้นในนามตนเอง และมีสิทธิได้รับผลประโยชน์จากลิขสิทธิดังกล่าว

ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ย่อมได้รับสิทธิโดยธรรม[38] (Moral Right) แม้จะมิได้เป็นเจ้าของสิทธิทางเศษรฐกิจก็ตาม เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถเปิดเผยและเผยแพร่ผลงานครั้งแรก หรืออ้างการเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานโดยมีชื่อของตนปรากฏเมื่อมีการนำงานนั้นไปใช้ หรือใช้นามแฝง นามปากกา ลงพิมพ์ผลงานโดยไม่ใส่ชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ สิทธิโดยธรรมครอบคลุมถึงการคัดค้าน มิให้บุคคลอื่นใส่ชื่อในงานของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือการห้ามแอบอ้าง นำชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ไปใส่ในงานอื่นที่ตนไม่ได้เป็นผู้สร้างสรรค์ หรือที่บุคคลอื่นแก้ไข ตลอดจนมีสิทธิคัดค้านการบิดเบือน ตัดออก ดัดแปลง ผลงาน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของเจ้าของลิขสิทธิ์

ผู้สร้างสรรค์งาน หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมได้รับสิทธิที่เรียกว่า สิทธิทางเศษฐกิจ[39] (Economic Right) ซึ่งทำให้มีสิทธิแสวงหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์จากงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น และสามารถใช้สิทธิเพื่อห้ามมิให้บุคคลอื่นทำซ้ำ หรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียงได้ นอกจากนี้ เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่บุคคลอื่น และอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิดังกล่าวแล้วโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้

[36] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 95.

[37] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 96.

[38] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 97.

[39] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 98.

งานด้านศิลปกรรม หรือวรรณกรรมพื้นเมือง จะได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ โดยบุคคลอื่นไม่เสียสิทธิ ในการสร้างสรรค์ และแสวงหาประโยชน์สืบต่อจากต้นฉบับงานด้านศิลปกรรม หรือวรรณกรรมพื้นเมืองประเภทเดียวกัน นอกจากนี้ การสะสมงานด้านศิลปกรรม หรือวรรณกรรมพื้นเมือง จะได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยบุคคลอื่นไม่เสียสิทธิในการสะสมงานที่คล้ายคลึงกัน หรือสืบต่อบอกกล่าวเล่าเรื่อง หรือผลิตซ้ำ เปลี่ยนแปลง หรือขายงานพื้นเมืองนั้น[40]

4.3 เจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์และสิทธิของเจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์

ตามที่สำนักงานฯ ได้อธิบายไว้ข้างต้นแล้วว่าสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิของบุคคลต่อผลงานทางด้านการแสดง การบันทึกเสียง รายการกระจายเสียง-แพร่ภาพ หรือ รายการผ่านสัญญาณดาวเทียมที่เข้ารหัสหรือไม่เข้ารหัส ดังนั้น เจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์จึงได้แก่[41]

(1) นักแสดง

(2) ผู้ผลิตงานบันทึกเสียง

(3) ผู้กระจายเสียงแพร่ภาพและองค์การกระจายเสียงแพร่ภาพ

ทั้งนี้ เจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์จะได้รับทั้งสิทธิโดยธรรม(Moral right) และสิทธิทางเศษรฐกิจ (Economic Right) เช่นเดียวกันกับกรณีของลิขสิทธิ์ โดยสิทธิของเจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์มีดังต่อไปนี้ (แยกตามประเภทของเจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์)

4.3.1 สิทธิโดยธรรมของนักแสดง

สิทธิโดยธรรมของนักแสดง[42] เป็นสิทธิที่แยกออกจากสิทธิทางเศรษฐกิจ โดยแม้ว่านักแสดงจะโอนสิทธิทางเศรษฐกิจให้แก่บุคคลอื่นแล้ว แต่นักแสดงยังสามารถอ้างสิทธิในการแสดงในงานนั้น ๆ แม้ภายหลังการเสียชีวิต สิทธิโดยธรรมของนักแสดงยังคงได้รับการคุ้มครองจนกว่าสิทธิทางเศรษฐกิจจะสิ้นสุดลง และผู้สืบทอดสิทธิของนักแสดงสามารถนำสิทธินั้นไปใช้ได้ หากผู้สืบทอดสิทธิมิได้โอนสิทธิดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่น

4.3.2 สิทธิทางเศรษฐกิจของนักแสดง

สิทธิทางเศรษฐกิจของนักแสดง[43] เป็นสิทธิที่นักแสดงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำเกี่ยวกับการแสดงของตน ดังต่อไปนี้

(1) การแสดงสด

[40] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 101.

[41] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 102.

[42] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 103.

[43] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 104.

(ก) การกระจายเสียงแพร่ภาพและการสื่อสาร การแสดงสดต่อสาธารณชน เว้นแต่การแสดงนั้นได้มีการกระจายเสียงแพร่ภาพแล้ว

(ข) การบันทึกการแสดงสด

(2) การผลิตซ้ำการแสดงที่ได้บันทึกเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยลักษณะหรือรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

(3) การทำให้สาธารณชนสามารถสามารถเข้าถึงการแสดงที่ได้บันทึกเสียงไม่ว่าต้นฉบับ หรือสำเนา โดยผ่านการขาย หรือโอนสิทธิ แต่สิทธิดังกล่าวไม่รวมถึงการจำหน่าย หรือการโอนสิทธิในการแสดงที่เป็นทั้งต้นฉบับและสำเนา ภายหลังการจำหน่ายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หรือการโอนโดยได้รับอนุญาตจากนักแสดง

(4) การให้เช่าต้นฉบับและสำเนาของการแสดงที่ได้บันทึกเสียงแก่สาธารณชนเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า แม้ว่านักแสดงจะได้แจกจ่าย หรืออนุญาตให้มีการแจกจ่ายการบันทึกเสียงแล้วก็ตาม

(5) การทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงการแสดงที่มีการบันทึกเสียง โดยผ่านระบบสื่อสารไม่ว่าจะเป็นแบบไร้สายหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ จากสถานที่และในเวลาที่สาธารณชนสามารถเลือกเองได้

(6) การโอนสิทธิเกี่ยวกับผลงานการแสดงของนักแสดงอย่างเสรี โดยสัญญา หรือการสืบทอดทางมรดก

4.3.3 สิทธิของผู้ผลิตงานบันทึกเสียง

สิทธิของผู้ผลิตงานบันทึกเสียง[44] เป็นสิทธิที่ผู้ผลิตงานบันทึกเสียงแต่เพียงผู้เดียวมีสิทธิในการกระทำดังต่อไปนี้นี้

(1) การผลิตซ้ำ การบันทึกเสียงทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยลักษณะหรือ รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

(2) การทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงการบันทึกเสียงต้นฉบับหรือสำเนา โดยผ่านการจำหน่ายหรือการโอนสิทธิ แต่สิทธิดังกล่าวไม่รวมถึงการจำหน่าย หรือการโอนสิทธิต่อการบันทึกเสียงที่เป็นทั้งต้นฉบับและสำเนา ภายหลังที่ได้มีการจำหน่ายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย หรือการโอนโดยได้รับอนุญาตจากผู้ผลิตงานบันทึกเสียง

(3) การให้เช่าต้นฉบับและสำเนาการบันทึกเสียงแก่สาธารณชนเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า แม้ว่าผู้ผลิตงานบันทึกเสียงจะได้แจกจ่าย หรืออนุญาตให้มีการแจกจ่ายการบันทึกเสียงแล้วก็ตาม

[44] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 105.

(4) การทำให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงการบันทึกเสียง โดยผ่านระบบสื่อสารไม่ว่าจะเป็นแบบไร้สายหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ จากสถานที่และในเวลาที่สาธารณชนสามารถเลือกเองได้

(5) การโอนสิทธิเกี่ยวกับการบันทึกเสียงของผู้ผลิตอย่างเสรีโดยสัญญาหรือการสืบทอดมรดก

4.3.4 สิทธิของผู้กระจายเสียงแพร่ภาพและองค์การกระจายเสียงแพร่ภาพ

สิทธิของผู้กระจายเสียงแพร่ภาพและองค์การกระจายเสียงแพร่ภาพ[45] เป็นสิทธิที่ผู้กระจายเสียงแพร่ภาพและองค์การกระจายเสียงแพร่ภาพมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการให้อนุญาตให้ดำเนินการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) การบันทึก การกระจายเสียงแพร่ภาพของตน

(2) การผลิตซ้ำ การบันทึกของการกระจายเสียงแพร่ภาพของตน

(3) การกระจายเสียงแพร่ภาพซ้ำด้วยระบบสื่อสารที่ไร้สาย

(4) การสื่อสาร การกระจายเสียงแพร่ภาพต่อสาธารณชนทางโทรภาพ

(5) การโอนสิทธิต่อการกระจายเสียงแพร่ภาพของผู้ผลิตอย่างเสรีโดยสัญญาหรือการสืบทอดมรดก

5. ระบบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาใน สปป. ลาว อยู่ภายใต้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของ สปป. ลาว ตลอดจนสนธิสัญญากรุงปารีส (Paris Convention) หรือสนธิสัญญาสากลอื่นที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมซึ่ง สปป. ลาว เข้าร่วมเป็นภาคี ได้แก่ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลก (WIPO), สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (PCT), อนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Convention), คณะทำงานความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาแห่งอาเซียน (ASEAN Working Group on Intellectual Property Cooperation : AWGIPC) และข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPs)")[46] ทั้งนี้ สปป. ลาว จะเข้าร่วมเป็นภาคีในความตกลงมาดริดเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks) ภายในปี 2558

หากบทบัญญัติใดในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสปป. ลาว ขัด หรือแย้งกับสนธิสัญญาหรือข้อตกลงนานาชาติ ให้บังคับใช้สนธิสัญญา หรือข้อตกลงนานาชาตินั้น

[45] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 107.

[46] World Intellectual Property Organization , Lao People's Democratic 's members and treaties [Online], January 3, 2014. Available from http://www.wipo.int/wipolex/en/profile.jsp?code=LA.

5.1 การคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม

5.1.1 ขอบเขตของการคุ้มครอง

ระบบการคุ้มครองสิทธิทางทรัพย์สินอุตสาหกรรม เป็นไปตามการยื่นคำขอรับความคุ้มครองดังกล่าวแล้วในข้อ 3 ข้างต้น

บุคคล หรือนิติบุคคลที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองสิทธิทางทรัพย์สินอุตสาหกรรม คือ พลเมืองลาว หรือบุคคลที่อาศัยอยู่ใน สปป. ลาว หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว หรือบุคคลที่มีสัญชาติลาว หรือบุคคลที่อาศัยอยู่ในของประเทศที่เป็นภาคีสนธิสัญญากรุงปารีส (Paris Convention) หรือสนธิสัญญาสากลอื่นที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมที่ สปป. ลาว เข้าร่วมเป็นภาคี รวมถึง บุคคล นิติบุคคล หรือองค์กร ที่มีการดำเนินการเชิงพาณิชย์และอุตสหากรรมการค้าจริง และอยู่ในประเทศที่เป็นภาคีสนธิสัญญากรุงปารีส (Paris Convention) หรือสนธิสัญญาสากลอื่นที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมที่ สปป. ลาว เข้าร่วมเป็นภาคี[47] โดยบุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมเท่าเทียมกับพลเมืองลาว ภายใต้เงื่อนไขของการมีผู้แทนอยู่ในประเทศ สปป.ลาว[48]

กฎหมายบัญญัติให้ทรัพย์สินอุตสาหกรรมประเภท สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร การออกแบบผลิตภัณฑ์ และเครื่องหมายการค้า ได้รับความคุ้มครองชั่วคราว หากทรัพย์สินอุตสาหกรรมดังกล่าว ปรากฏอยู่ ณ สถานที่ที่มีการจัดแสดงอย่างเป็นทางการ หรือสถานที่สาธารณะ หรือสถานที่จัดแสดงต่อสาธารณชน โดยการยื่นคำขอภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่มีการจัดแสดงหรือให้บริการครั้งแรก และถือว่าวันที่ยื่นคำขอนั้นเป็นวันที่มีการจัดแสดงสินค้าครั้งแรก ณ สถานที่จัดแสดงสินค้านั้น ๆ แต่การยื่นคำขอเช่นว่านี้จะไม่นำไปใช้ขยายเวลาคำขอถือสิทธิวันที่ยื่นคำขอนอกราชอาณาจักรครั้งแรก[49]

คำขอรับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรมทุกคำขอ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะดำเนินการตรวจสอบเบื้องต้น เพื่อความชัดเจนว่าคำขอนั้นครบถ้วนถูกต้องตามแบบและมีการชำระค่าธรรมเนียมแล้ว หลังจากนั้นกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะแจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอว่าคำขอนั้นได้รับวันที่ที่ยื่นคำขอแล้ว หากคำขอนั้นไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไข ภายใน 60 วันทำการนับจากวันที่ยื่นคำขอ เมื่อคำขอรับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม และเอกสารประกอบถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ก็จะมีการพิมพ์เผยแพร่คำขอดังกล่าวลงในจดหมายเหตุทางการในเดือนที่ 19 นับแต่เดือนที่มีการยื่นคำขอรับการคุ้มครอง[50] หากนายทะเบียนพิจารณาคำขอรับการคุ้มครองและเห็นว่า ครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีผู้คัดค้าน

[47] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 26.

[48] เรื่องเดียวกัน.

[49] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 30.

[50] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 39.

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะออกหนังสือรับรองการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรมประเภทนั้น ๆ ให้แก่ผู้ขอและบันทึกลงในหนังสือบันทึกการคุ้มครอง

5.1.2 การคัดค้าน โต้แย้งและการอุทธรณ์

เมื่อมีการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว หากบุคคลใดเห็นว่า ตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นดีกว่าผู้ขอจดทะเบียน หรือเครื่องหมายการค้านั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียน หรือการขอจดทะเบียนนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำคัดค้านหรือคำร้องขอเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าวภายใน 5 ปี นับแต่วันที่ประกาศโฆษณาในจดหมายเหตุทางรัฐบาล

เนื่องจาก สปป. ลาว อยู่ในระหว่างดำเนินการร่างระเบียบการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินอุตสาหกรรม ดังนั้น ขั้นตอน หรือเอกสารประกอบการคัดค้านโต้แย้ง และการอุทธรณ์ จึงยังไม่ชัดเจน หรือมีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติ หากบุคคลใดเห็นว่าตนมีสิทธิดีกว่าผู้ยื่นคำขอรับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม หรือการขอรับความคุ้มครองสิทธินั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย บุคคลนั้นมีหน้าที่นำสืบโดยทำหนังสือชี้แจงประกอบพยานหลักฐานยื่นต่อแผนกระงับข้อพิพาททรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5.1.3 อายุการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม

(1) สิทธิบัตร มีกำหนดอายุการคุ้มครอง 20 ปี นับแต่วันยื่นคำร้องขอรับเป็นต้นไป โดยผู้ทรงสิทธิบัตรต้องจ่ายค่าธรรมเนียมล่วงหน้าเป็นรายปีเพื่อรักษาอายุการคุ้มครอง[51]

(2) อนุสิทธิบัตร มีกำหนดอายุการคุ้มครอง 10 ปี นับแต่วันยื่นคำร้องขอรับเป็นต้นไป โดยผู้ทรงอนุสิทธิบัตรต้องจ่ายค่าธรรมเนียมล่วงหน้าเป็นรายปีเพื่อรักษาอายุการคุ้มครอง[52]

(3) การออกแบบผลิตภัณฑ์ มีอำหนดอายุการคุ้มครอง 15 ปี นับแต่วันยื่นคำร้องขอรับเป็นต้นไป โดยผู้ทรงสิทธิแบบผลิตภัณฑ์ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมล่วงหน้าครั้งละ 5 ปีเพื่อรักษาอายุการคุ้มครอง[53]

(4) เครื่องหมายการค้า มีกำหนดอายุการคุ้มครอง 10 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน และสามารถยื่นคำขอต่ออายุได้ทุก ๆ 10 ปี[54]

(5) แบบผังภูมิ มีกำหนดอายุการคุ้มครอง 12 ปี นับแต่วันยื่นคำขอรับความคุ้มครองเป็นต้นไป[55]

[51] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 48.

[52] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 49.

[53] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 50.

[54] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 51.

[55] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 52.

(6) สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มีกำหนดอายุการคุ้มครองตลอดไปนับแต่วันได้รับใบรับรองการขึ้นทะเบียน โดยชำระค่าธรรมเนียมครั้งเดียว[56]

5.1.4 การสิ้นสุดสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม

สิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรม จะสิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้[57]

(1) อายุความคุ้มครองจะสิ้นสุดลงในวันสุดท้ายของการคุ้มครองสิทธิ เมื่อไม่มีการต่ออายุ หรือชำระค่าธรรมเนียมตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

(2) การขอรับความคุ้มครองตกเป็นโมฆะ หากภายหลังปรากฏ หรือมีบุคคลใดๆ แจ้งว่าเงื่อนไขในการขอรับความคุ้มครองสิทธิส่วนหนึ่งส่วนใด หรือหลายส่วนไม่ครบถ้วน เฉพาะส่วนนั้นจะตกเป็นโมฆะ นับแต่วันที่ได้รับสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร หรือใบรับรองการจดทะเบียนทรัพย์สินอุตสาหกรรมอื่น

(3) สิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรมซึ่งไม่แสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า จะสิ้นสุดลงเมื่อศาลมีคำพิพากษา

5.2 การคุ้มครองลิขสิทธิและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์

5.2.1 ขอบเขตของการคุ้มครอง

ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นทันที เมื่อมีการสร้างสรรค์งาน โดยไม่จำต้องมีการจดทะเบียน แต่ผู้สร้างสรรค์งานสามารถจดแจ้งลิขสิทธิ์นั้น ต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นข้อมูลเพื่อความสะดวก ในกรณีที่มีการละเมิด หรือมีข้อโต้แย้งระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์กับบุคคลอื่น[58]

เมื่อกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้รับคำขอจดแจ้งข้อมูลลิขสิทธิ์ หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์แล้ว หากคำขอดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีหน้าที่ออกหนังสือรับรองความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยระบุชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ชื่องาน พร้อมด้วยวันเดือนปีที่สร้างสรรค์งาน

5.2.2 อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดให้อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์มีผลนับตั้งแต่วันที่สร้างสรรค์งานและสืบต่อไปจนถึงวันสุดท้ายของปีปฏิทิน ดังนี้[59]

---

[56] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 53.

[57] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 45.

[58] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 93.

[59] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 109.

(1) ห้าสิบปี หลังจากวันที่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย หรือในกรณีที่มีผู้สร้างสรรค์ร่วม ให้หมายถึง ห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(2) ห้าสิบปี นับแต่วันที่มีการเผยแพร่งานอย่างถูกต้องตามกฎหมายสำหรับงานที่ใช้นามแฝง หรือนามปากกา แต่อายุการคุ้มครองนั้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 1 หากปรากฏว่า

(ก) ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้นามแฝง หรือนามปากกา ซึ่งเป็นที่ชัดเจนว่า ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้เกี่ยวข้องเอง

(ข) ผู้สร้างสรรค์ที่ใช้นามแฝง หรือนามปากกา ได้เปิดเผยตนเอง ในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้

(3) ห้าสิบปี นับแต่วันที่มีการเผยแพร่งานต่อสาธารณชนครั้งแรก สำหรับงานทางด้านรูปเงา โดยความเห็นชอบจากผู้สร้างสรรค์ หากไม่มีการเผยแพร่งานนั้นภายในระยะเวลาห้าสิบปี นับแต่วันที่สร้างสรรค์งาน อายุการคุ้มครองให้เป็น ห้าสิบปี นับแต่วันที่สร้างสรรค์งาน

(4) ยี่สิบห้าปี นับแต่วันที่สร้างสรรค์งาน สำหรับศิลปะประยุกต์

ในกรณีที่มีสนธิสัญญาซึ่ง สปป. ลาว เป็นภาคี หรือสัญญาที่ได้ร่วมลงนามกัน อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ให้ปฏิบัติตามสนธิสัญญา หรือสัญญานั้น

5.2.3 อายุแห่งการคุ้มครองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญากำหนดให้อายุแห่งการคุ้มครองสิทธิที่เกี่ยวกับลิขสิทธิ์มีผลดังนี้[60]

(1) ห้าสิบปี นับแต่วันที่มีการแสดง สำหรับนักแสดงซึ่งการแสดงนั้นได้บันทึกเสียงและจะสิ้นสุดลงในวันสุดท้ายของปีปฏิทิน

(2) ห้าสิบปี นับแต่วันที่มีการบันทึกเสียงครั้งแรก สำหรับผู้ผลิตงานบันทึกเสียงและจะสิ้นสุดลงในวันสุดท้ายของปีปฏิทิน ซึ่งได้เผยแพร่การบันทึกเสียงนั้น หรือกรณีที่ไม่มีการเผยแพร่งานนั้นภายในระยะ ห้าสิบปี นับจากวันที่บันทึกเสียง อายุการคุ้มครองการบันทึกเสียงนั้น จะสิ้นสุดลงในวันสุดท้ายของปีปฏิทินของปีที่ห้าสิบ นับแต่วันที่มีการบันทึกเสียงแล้ว

(3) ห้าสิบปี นับแต่วันที่กระจายเสียงแพร่ภาพ สำหรับผู้กระจายเสียงแพร่ภาพ และองค์การกระจายเสียงแพร่ภาพ และจะสิ้นสุดลงในวันสุดท้ายของปีปฏิทินของปีที่ห้าสิบ ซึ่งมีการกระจายเสียงแพร่ภาพครั้งแรกแล้ว

กรณีที่มีสนธิสัญญาซึ่ง สปป. ลาว เป็นภาคี หรือสัญญาที่ได้ร่วมลงนามกัน อายุการคุ้มครองสิทธิซึ่งเกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ ให้ปฏิบัติตามสนธิสัญญา หรือสัญญานั้น

[60] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 110.

6. การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

6.1 การละเมิดทรัพย์สินอุตสาหกรรม

การกระทำตามมาตรา 55 – 61 ของกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาต่อทรัพย์สินอุตสาหกรรมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของ หรือผู้ทรงสิทธิ ถือเป็นการละเมิดทรัพย์สินอุตสาหกรรม

หลักเกณฑ์ตามมาตรา 55 – 61 นั้น มีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับความตกลง TRIPs (Trade – Related Aspects of Intellectual Property Rights) โดยสมาชิกองค์กรการค้าระหว่างประเทศ WTO ต้องอยู่ภายใต้ความตกลงดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการร่างกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของ สปป. ลาว แม้ สปป. ลาว จะเข้าเป็นภาคีในข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (TRIPs) ในภายหลังก็ตาม

โดยมาตรา 55 – 61 กล่าวถึงสิทธิทั้งหมดของผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

6.1.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร[61]

(1) ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิห้ามมิให้บุคคลอื่น ผลิต นำเข้า เสนอขาย ขาย หรือ ใช้สิ่งประดิษฐ์ที่ได้รับการคุ้มครอง โดยมิได้รับอนุญาต รวมถึงห้ามมิให้บุคคลอื่นเก็บรักษาสิ่งประดิษฐ์เพื่อเสนอขาย ขาย หรือ ใช้ โดยมิได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ

(2) ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิห้ามมิให้บุคคลอื่น นำกระบวนการประดิษฐ์ไปใช้โดยมิได้รับอนุญาต รวมถึงห้ามมิให้บุคคลอื่นดำเนินการใด ๆ ตามข้อ 1 ต่อสิ่งประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ

(3) ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิมีสิทธิดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามข้อ 1 และ ข้อ 2

(4) ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิในการคุ้มครองผลประโยชน์จากการละเมิดของบุคคลอื่นใด เช่น สิทธิในการฟ้องร้อง เรียกค่าเสียหายจากการกระทำที่ผู้อื่นได้ก่อขึ้น รวมถึงขัดขวางมิให้ผู้ใดแสวงหาผลประโยชน์จากการประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตรแล้ว และมีสิทธิดำเนินการฟ้องร้องการละเมิดที่เกิดขึ้นในขณะที่คำขออยู่ระหว่างการพิจารณา

6.1.2 การใช้สิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรโดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตผู้ทรงสิทธิ[62]

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถอนุญาตให้บุคคล นิติบุคคล หรือองค์การจัดตั้งใด ผลิต ใช้ หรือนำเข้า การประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่ได้รับสิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตร ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตล่วงหน้าจากผู้ทรงสิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัติ ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

[61] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 55.

[62] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 63.

(1) ในสภาวการณ์ฉุกเฉินที่ร้ายแรง และเร่งด่วนที่สุด เช่น ภัยพิบัติ โรคระบาด หรือสงคราม

(2) เพื่อให้รัฐบาลนำออกใช้กรณีที่ไม่ใช่ทางการค้า เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชน โดยเฉพาะการป้องกันประเทศ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม เกี่ยวกับอาหาร หรือสาธารณสุข หรือเพื่อความจำเป็นอื่นที่เร่งด่วน

(3) ภายหลังการตัดสินของศาล และศาลเห็นว่า การแสวงหาผลประโยชน์จากการประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ ที่ได้รับการคุ้มครองนั้น มีความจำเป็น เพื่อแก้ไขพฤติกรรมต้านการแข่งขัน

(4) เพื่อตอบสนองความต้องการอย่างเพียงพอในการใช้การประดิษฐ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ ใน สปป. ลาว ในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิไม่สามารถตอบสนองได้

การอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่ละครั้งนั้น ต้องพิจารณาตามความเหมาะสมเฉพาะขอบเขตระยะเวลา และจะต้องจำกัดอยู่ในวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิคัดค้านการอนุญาตดังกล่าว และเสนอเงื่อนไข รวมทั้งทางเลือก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการภายใน สำหรับการประดิษฐ์หรือสิ่งประดิษฐ์ และการใช้สิทธิดังกล่าวไม่เป็นสิทธิผูกขาดและไม่สามารถโอนได้ เว้นแต่ในกลุ่มวิสาหกิจของตน หรือมีเจตนาดีในการนำออกใช้

การอนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวต้องกำหนดให้ผู้ทรงสิทธิได้รับค่าตอบแทนอย่างเพียงพอตามแต่กรณี โดยพิจารณาตามมูลค่าเศรษฐกิจของการให้อนุญาตใช้สิทธินั้น คำสั่งอนุญาตต้องกำหนดค่าตอบแทน หรือมีวิธีการกำหนดมูลค่าค่าตอบแทนรวมถึงเงื่อนไขในการชำระค่าตอบแทน หากผู้ทรงสิทธิไม่พอใจค่าตอบแทน ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิเสนอต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพิจารณาอีกครั้งเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่ไม่สมเหตุสมผล หรือกรณีที่ไม่สมควร ภายในกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นต้นไป

6.1.3 สิทธิของเจ้าของแบบผลิตภัณฑ์[63]

ผู้ทรงสิทธิแบบผลิตภัณฑ์มีสิทธิห้ามไม่ให้บุคคลอื่นใดผลิต ขาย หรือนำเข้าวัตถุที่ใช้แบบผลิตภัณฑ์ หรือ เป็นรูปทรงแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการทำซ้ำ หรือการลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ

เจ้าของแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีสิทธิทำสัญญาให้อนุญาต บุคคล นิติบุคคล หรือ องค์กรที่ไม่ใช่เจ้าของแบบอุตสาหกรรมมีสิทธิเฉกเช่นเดียวกับเจ้าของสิทธิ โดยให้สิทธินั้นครอบคลุมในส่วนของผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ สิทธิป้องกันมิให้บุคคลอื่นผลิต นำเข้า เสนอขาย ขาย หรือ ใช้แบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับการจดทะเบียน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รวมถึงมิให้บุคคลอื่นเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ใด ๆ ซึ่งใช้แบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าวเพื่อ เสนอขาย ขาย หรือ ใช้ ในทางอื่นใดโดยมิได้รับอนุญาต นอกจากสิทธิในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สิทธิของเจ้าของแบบอุตสาหกรรมได้ครอบคลุมถึงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ กล่าวคือ สิทธิป้องกันมิให้บุคคลอื่นใช้กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ซึ่งใช้แบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยมิได้รับ

[63] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 56.

อนุญาตจากเจ้าของแบบอุตสาหกรรม รวมถึงมิให้บุคคลอื่นดำเนินการผลิต นำเข้า เสนอขาย ขาย เก็บรักษา หรือ ใช้แบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยมิได้รับอนุญาตจากแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

6.1.4 สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า[64]

เจ้าของเครื่องหมายการค้ามีสิทธิห้ามมิให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้า ที่เหมือน หรือคล้ายกัน หรือเกี่ยวข้องกันกับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือ คล้าย หรือเกี่ยวข้องกันกับเครื่องหมายการค้าที่ตนได้จดทะเบียนแล้ว เพราะการกระทำดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความสับสน การใช้สัญลักษณ์ที่เหมือนกันสำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นการสร้างความสับสน และเจ้าของเครื่องหมายการค้ายังสามารถห้ามมิให้บุคคลอื่นขาย โฆษณา นำเข้า หรือส่งออกสินค้าภายใต้เครื่องหมายการค้าของตน รวมถึงการใช้สิทธิเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนจากการกระทำละเมิดของบุคคลอื่น เช่น สิทธิในการฟ้องร้อง ดำเนินคดี สิทธิในการเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากการที่บุคคลอื่นละเมิดเครื่องหมายการค้า

6.1.5 สิทธิของเจ้าของแบบผังภูมิ[65]

ผู้ทรงสิทธิในแบบผังภูมิจะได้รับความคุ้มครองคล้ายกับผู้ทรงสิทธิบัตร รวมถึงสิทธิในการห้ามมิให้บุคคลอื่นที่มิได้รับอนุญาต กระทำการผลิตซ้ำแบบผังภูมิทั้งหมด หรือส่วนใดส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของวงจรรวมนั้น หรือใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม การผลิตซ้ำแบบผังภูมิเพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินผล การวิเคราะห์ การค้นคว้า หรือการเผยแพร่ส่วนตัว ไม่ถือเป็นการละเมิดกฎหมาย

6.1.6 สิทธิของผู้มีสิทธิในทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์[66]

ผู้มีสิทธิในทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มีสิทธยับยั้งหรือห้ามมิให้บุคคลอื่นใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนต่อสินค้า หรือนำเอาสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไปเป็นส่วนหนึ่งในเครื่องหมายการค้าของตน หรือขาย โฆษณา นำเข้า หรือส่งออกสินค้าตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนการยับยั้ง หรือห้ามการกระทำที่ทำให้สาธารณชนสับสน หรือเข้าใจผิดว่า สินค้าที่บ่งบอกมาจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น เป็นสินค้าที่มาจากแหล่งอื่น รวมถึงการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ เหล้า หรือเหล้าขาว แม้ว่าการแปลภาษา หรือการนำเอาคำศัพท์ เช่น ประเภท ชนิด แบบที่ลอกเลียน หรือคล้ายคลึงกันก็ตาม

ผู้มีสิทธิในทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ย่อมมีสิทธิป้องกันผลประโยชน์ของตนตามกฎหมายจากการทำละเมิดของบุคคลอื่น เช่น สิทธิในการฟ้องร้อง สิทธิในการเรียกค่าเสียหาย

[64] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 57.

[65] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 58.

[66] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 59.

ผู้ผลิตที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในเขตภูมิศาสตร์ที่ถูกกำหนดให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เท่านั้น จึงสามารถใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนสำหรับสินค้าที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

การกระทำใดที่เป็นการละเมิดสิทธิ หรือการนำเสนอสินค้าที่บ่งบอก หรือแนะนำแหล่งกำเนิดของสินค้าซึ่งไม่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่แท้จริง และทำให้สาธารณชนหลงเชื่อว่ามาจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น จะถือว่าเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

6.2 การละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์

การกระทำของบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรใด ที่มิได้เป็นผู้มีสิทธิโดยธรรม (Moral Right) หรือสิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Right) ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 99 หากมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้สร้างสรรค์งานที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ ถือเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์

นอกจากการละเมิดลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 99 แล้ว การหลีกเลี่ยงวิธีการด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิโดยผู้แสดง หรือผู้ผลิตงานบันทึกเสียง หรือการจำกัดสิทธินั้น หากกระทำโดยมิได้รับอนุญาตจากผู้แสดง หรือผู้ผลิตงานบันทึกเสียง หรือ การกระทำโดยเจตนา หรือรู้ว่า เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้สร้างสรรค์งานที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ในกรณีถอนหรือดัดแปลงข้อมูลการคุ้มครองสิทธิทางอิเล็กทรอนิกส์ แจกจ่าย นำเข้าเพื่อแจกจ่าย กระจายเสียงแพร่ภาพ สื่อสาร หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน แสดงสำเนาการแสดง หรือบันทึกเสียงโดยรู้ว่าข้อมูลการคุ้มครองสิทธิทางอิเล็กทรอนิกส์ถูกถอน หรือดัดแปลง หรือทำการบันทึก หรือเผยแพร่รายการผ่านสัญญาณดาวเทียมที่เข้ารหัส หรือไม่เข้ารหัสเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า ก็ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เช่นกัน[67]

6.2.1 สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์[68]

ผู้สร้างสรรค์งาน หรือเจ้าของลิขสิทธิ์หรือเจ้าของสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ มีสิทธิตามกฎหมายในการป้องกันผลประโยชน์ของตนไว้จากการถูกละเมิดทั้งสิทธิโดยธรรม และสิทธิด้านเศรษฐกิจ เช่น สิทธิในการฟ้องร้อง สิทธิในการได้รับค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายที่บุคคลอื่นก่อให้เกิดขึ้น

6.2.2 การใช้ลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์[69]

การกระทำที่ไม่จำเป็นต้องให้เจ้าของงานเห็นชอบและไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทน ได้แก่

[67] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 92.

[68] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 59.

[69] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 111.

(1) การอ้างอิงงานที่เปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว ซึ่งสอดคล้องเหมาะสมกับการนำออกใช้ และขอบเขตของการอ้างอิงนั้น อยู่ภายใต้เหตุผลที่มีการชี้แจงในวัตถุประสงค์ รวมทั้งการอ้างอิงงานนั้นในหนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ ในรูปแบบการสรุปข่าว ซึ่งต้องระบุที่มาและชื่อเจ้าของงาน

(2) การใช้ประโยชน์จากงานด้านศิลปกรรม หรือวรรณกรรมอย่างเหมาะสม เพื่อประกอบลงในสิ่งพิมพ์ การกระจายเสียงแพร่ภาพ หรือการบันทึกเสียง หรือภาพ เพื่อการให้ความรู้ แต่ไม่ขัดต่อธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งต้องระบุที่มาและชื่อของเจ้าของงาน

(3) การผลิตซ้ำรูปภาพของงานวิจิตรศิลป์ ภาพถ่ายและงานด้านศิลปะอื่น ๆ และงานด้านศิลปะปรับใช้ด้วยการถ่ายรูป หรือการถ่ายรูปเงา ซึ่งมีการเผยแพร่ นำเสนอ หรือสื่อสารต่อสาธารณชนแล้ว ซึ่งการผลิตซ้ำดังกล่าวมีผลกระทบต่องานด้านการถ่ายรูป หรือการถ่ายรูปเงา น้อยที่สุด และไม่ใช่วัตถุประสงค์โดยตรงของงานด้านการถ่ายรูป หรือการถ่ายรูปเงา

(4) การแปลงานด้านวรรณกรรมเป็นตัวหนังสือนูน หรือตัวหนังสืออื่น ๆ สำหรับคนพิการทางสายตา

(5) การผลิตซ้ำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างการใช้โปรแกรมตามปกติ แต่การใช้โปรแกรมนั้น ต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขการอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

(6) การผลิตซ้ำงานที่ได้บันทึกไว้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสำรอง หรือเก็บรักษาข้อมูล หรือเพื่อเปลี่ยนแปลงงานที่ได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย งานที่สูญหาย ถูกทำลาย หรือใช้ไม่ได้แล้ว

การกระทำที่ไม่จำเป็นต้องให้เจ้าของงานเห็นชอบและไม่ต้องจ่ายค่าตอบแทน แต่ต้องสอดคล้องเหมาะสมกับการนำออกใช้ พร้อมทั้งระบุที่มา ได้แก่

(1) การผลิตซ้ำบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง หรือศาสนา โดยสื่อด้วยการกระจายเสียงแพร่ภาพ หรือการสื่อสารต่อสาธารณชน ด้วยการใช้สายที่ได้เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์หรือวารสาร

(2) การกระจายเสียงแพร่ภาพงานในลักษณะเดียวกัน

งานด้านศิลปกรรม หรือวรรณกรรม ที่พบเห็นหรือได้ยินในเหตุการณ์ซึ่งกำลังเกิดขึ้นสามารถผลิตซ้ำและเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อรายงานเหตุการณ์ดังกล่าว ด้วยการถ่ายรูป การถ่ายรูปเงา การกระจายเสียงแพร่ภาพหรือการสื่อสารต่อสาธารณชน ด้วยการใช้สาย แต่การกระทำข้างต้น ต้องไม่ขัดกับการแสวงหาผลประโยชน์ปกติของเจ้าของงาน และต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของเจ้าของลิขสิทธิ์

ทั้งนี้ ความเหมาะสมหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากสภาพการณ์ที่แท้จริง ซึ่งมีระเบียบการกำหนดเป็นการเฉพาะแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ระเบียบการดังกล่าวไม่ใช้สำหรับกรณี ดังนี้

(1) การผลิตซ้ำของงานด้านสถาปัตยกรรม รวมทั้งการสร้างสรรค์งานดังกล่าว

(2) การผลิตซ้ำด้วยการหลีกเลี่ยงบรรดามาตรการด้านเทคโนโลยี ที่ใช้คุ้มครองลิขสิทธิ์หรือสิทธิ ซึ่งเกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ หรือถอน หรือดัดแปลงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิโดยไม่ได้รับอนุญาต

6.2.3 การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม[70]

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของ สปป. ลาว บัญญัติหมวดว่าด้วยการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม โดยกำหนดว่าการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม หมายถึง *"การแข่งขันที่ขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติด้วยความสุจริตในอุตสาหกรรม หรือการค้า"* ดังนั้น กรณีที่ถือว่าเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมจึงได้แก่

(1) การใช้แหล่งกำเนิดสินค้า หรือชื่อของผู้ผลิต ผู้ประกอบการผลิต หรือผู้จำหน่ายโดยตรงหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

(2) การกระทำที่ก่อให้เกิดความสับสน ไม่ว่าด้วยวิธีการใดต่อบริษัท สินค้า หรือ กิจกรรมด้านอุตสาหกรรม หรือกิจการค้าของคู่แข่งทางการค้า

(3) แสดงข้อความเท็จ โดยมีเจตนาทำลานความน่าเชื่อถือของบริษัท สินค้า หรือกิจกรรมด้านอุตสาหกรรม หรือการค้าของคู่แข่งทางการค้า

(4) ชี้แจงหรือกล่าวหา ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้สาธารณชนหลงผิดต่อกระบวนการผลิต คุณลักษณะ โดยเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ หรือปริมาณของสินค้า

การกระทำที่ถือว่าเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมต่อเครื่องหมายการค้า คือ การใช้สินค้าที่ปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า ตามกฎหมายของ สปป. ลาว คำว่า การใช้สินค้าที่ปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า หมายถึง การปลอมแปลง หรือลอกเลียนแบบ รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายการค้า ซึ่งเหมือนกับของบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต รวมทั้งไม่สามารถจำแนกความแตกต่าง หรือลักษณะบ่งเฉพาะกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนอย่างถูกต้อง ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าตามกฎหมาย นอกจากนี้ การสร้าง ขาย เสนอขาย โฆษณา ทำการตลาด ทำการส่งออก หรือนำเข้าสินค้าที่ปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า ถือได้ว่าเป็นกระทำการละเมิดต่อเครื่องหมายการค้าเช่นกัน[71]

ลิขสิทธิ์ สำเนางานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ ซึ่งทำขึ้นโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้สร้างสรรค์งานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในประเทศที่มีการสร้างสรรค์งานดังกล่าว หรือทำขึ้นโดยตรง หรือจากงานใด ๆ รวมถึงการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ การสร้าง ขาย เสนอขาย โฆษณา ทำการตลาด ทำการส่งออก หรือนำเข้างานสร้างสรรค์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ หรือการกระทำอื่นใดดังกล่าวข้างต้น ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์[72]

[70] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 120.

[71] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 121.

[72] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 122.

6.2.4 การกระทำละเมิดทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยข้อผูกผันในสัญญาและนอกสัญญา

กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา มาตรา 157 บัญญัติมาตรการต่อผู้กระทำละเมิด โดยให้บุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรที่กระทำการละเมิดตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ต้องถูกลงโทษโดยการกล่าวเตือน ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่ง และ/หรือทางอาญา ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งในส่วนของมาตรการทางแพ่งนั้น มาตรา 161 ของกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กำหนดให้บุคคลที่กระทำการละเมิดกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นต้องชดใช้ค่าเสียหาย สำหรับการกระทำซึ่งถือเป็นการละเมิด และการคิดค่าเสียหายนั้นต้องพิจารณาประกอบกับกฎหมายว่าด้วยข้อผูกผันในสัญญาและนอกสัญญา

หากบุคคลใดกระทำการอันตนไม่มีสิทธิต่อทรัพย์สินอุตสาหกรรม ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ นอกจากจะเป็นการกระทำละเมิดต่อกฎหมายทรัพสินทางปัญญาแล้ว ยังเป็นการละเมิดทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยข้อผูกผันในสัญญาและนอกสัญญา มาตรา 83 ซึ่งบัญญัติว่า "*หากบุคคลใดก่อความเสียหายแก่บุคคลอื่นด้วยการกระทำผิดของตนเอง บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายในการกระทำที่ตนก่อขึ้น เว้นแต่ความเสียหายนั้นเกิดจากการป้องกันตัว การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรือการกระทำของผู้เสียหายเอง*" ทั้งนี้จะต้องเป็นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นตามมาตรา 86 กล่าวคือ "*ความผิดจากการกระทำ หรืองดเว้นไม่กระทำซึ่งเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย และการกระทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายโดยเจตนา หรือประมาท*"

การใดจะเป็นการกระทำละเมิด ต้องพิจารณาจากลักษณะของความเสียหาย ตามมาตรา 84 กล่าวคือ "*ความเสียหายจาการกระทำละเมิดของบุคคลใด ต้องมีลักษณะแน่นอน ซึ่งเกิดขึ้นแล้ว หรือแน่นอนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น หรือไม่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ให้ถือว่า เป็นความเสียหายที่แน่นอน*" ทั้งนี้ กฎหมายละเมิดของ สปป. ลาว แบ่งความเสียหายเป็น 3 ประเภท คือ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน ความเสียหายต่อชีวิตหรือสุขภาพ และความเสียหายต่อจิตใจ[73] ซึ่งทรัพย์สินอุตสาหกรรมและลิขสิทธิ์นั้น เป็นทรัพย์สินตามกฎหมายละเมิดของ สปป. ลาว ดังนั้น การทำละเมิดต่อทรัพย์สินทางปัญญาจึงถือเป็นการทำละเมิดตามกฎหมายละเมิดของ สปป. ลาว

กฎหมายว่าด้วยข้อผูกผันในสัญญาและนอกสัญญา กำหนดหลักเกณฑ์ว่าการคิดค่าเสียหายและค่าป่วยการต้องสอดคล้องกับพฤติการณ์และความผิดของผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย และนอกจากค่าเสียหายแล้ว ผู้ก่อให้เกิดความเสียหาย อาจจะต้องชดใช้ค่าป่วยการด้วย เช่น รายรับซึ่งผู้เสียหายอาจได้รับ ค่าใช้จ่ายส่วนที่เพิ่มขึ้นของผู้เสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำความผิด เป็นต้น[74]

ดังนั้น ผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินทางปัญญาจะถือเป็นการกระทำละเมิดทางแพ่งด้วย หากการกระทำนั้นทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย

[73] กฎหมายว่าด้วยข้อผูกผันในสัญญาและนอกสัญญา, มาตรา 85.

[74] กฎหมายว่าด้วยข้อผูกผันในสัญญาและนอกสัญญา, มาตรา 91.

6.2.5 การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอันเป็นความผิดทางอาญา

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา มาตรา 162 บัญญัติว่า บุคคลใดละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยปลอม แปลง หลอก ลวงขาย กระทำการอันมีลักษณะเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกสามเดือน ถึง สองปี และปรับตั้งแต่ 500,000 กีบ ถึง 10,000,000 กีบ ดังนั้น การปลอม แปลง หลอก ลวงขาย หรือการกระทำอื่นที่เข้าลักษณะของการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของ สปป. ลาว หมวดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม จึงถือว่าเป็นความผิดทางอาญา

7. <u>การระงับข้อพิพาท</u>

ในกรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาเกิดขึ้น ต้องพิจารณากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่บังคับใช้กับวิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งอื่น ๆ

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา บัญญัติถึงวิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาดังต่อไปนี้

(1) การประนีประนอมยอมความ
(2) การไกล่เกลี่ย
(3) การแก้ไขด้านบริหาร และการแก้ไขทางด้านบริหารเกี่ยวกับข้อขัดแย้งตามชายแดน
(4) การแก้ไขโดยองค์การแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ
(5) การฟ้องร้องต่อศาลประชาชน
(6) การแก้ไขข้อขัดแย้งสากล

เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น คู่กรณีที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิแก้ไขเยียวยาด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งดังกล่าวข้างต้น เพื่อระงับข้อพิพาทนั้น

7.1 การประนีประนอมยอมความ

คู่กรณีสามารถประนีประนอมยอมความ ตามหลักของการทำสัญญาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยข้อผูกพันในสัญญาและนอกสัญญา

7.2 การไกล่เกลี่ย

คู่กรณีสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการไกล่เกลี่ยเมื่อใดก็ได้ โดยสอดคล้องกับกฎระเบียบ ซึ่งการไกล่เกลี่ยนี้ คู่กรณีสามารถดำเนินการได้ที่ “แผนกแก้ไขข้อขัดแย้งทางทรัพย์สินทางปัญญา” (Intellectual property dispute resolution division) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญา

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการร่าง กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ซึ่งจะใช้กับหน่วยงานข้างต้น

7.3 การแก้ไขทางด้านบริหาร และการแก้ไขทางด้านบริหารเกี่ยวกับข้อขัดแย้งตามชายแดน

7.3.1 การแก้ไขทางด้านบริหาร

คู่กรณีสามารถเสนอข้อพิพาทต่อองค์การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา คือ สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และแผนกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแขวง หรือนคร เพื่อแก้ไขข้อขัดแย้ง ให้สอดคล้องกับการคุ้มครองและตรวจตรา ตามที่กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้อำนาจไว้[75]

7.3.2 การแก้ไขทางด้านบริหารเกี่ยวกับข้อขัดแย้งตามชายแดน

คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร เกี่ยวกับข้อขัดแย้งทรัพย์สินทางปัญญาตามชายแดน โดยสอดคล้องกับกฎระเบียบ ตามบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ในเรื่องการใช้มาตรการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา มาตรา 32 ซึ่งกำหนดว่า “ถ้าเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่า การส่งออก-นำเข้า หรือการขนส่งสินค้าผ่านแดน มีสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า หรือละเมิดลิขสิทธิ์ บุคคลนั้นสามารถรวบรวมคำร้อง แล้วยื่นต่อรัฐการศุลกากร เพื่อขอให้ดำเนินการตรวจตรา และยึดสินค้านั้นไว้ชั่วคราว” และมาตรา 33 กำหนดว่า “รัฐการศุลกากรเป็นผู้กำหนดระเบียบการโดยละเอียด เพื่อดำเนินการตามมาตรการปกป้องที่กำหนดไว้ใน มาตรา 32 ของกฎหมายฉบับนี้ โดยให้สอดคล้องกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา สัญญา และสนธิสัญญาสากลที่ประเทศสปป. ลาว เป็นภาคี” และผู้กระทำความผิดต้องโทษปรับ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

7.4 การแก้ไขโดยองค์การแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ

คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องต่อองค์การแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจเมื่อใดก็ได้ เพื่อให้แก้ไขข้อขัดแย้งเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา โดยสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ และระเบียบกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นไปตามขอบเขตกฎหมาย ซึ่งคู่กรณีกำหนดไว้ ทั้งนี้ ขั้นตอนการดำเนินการและระเบียบการพิจารณาการแก้ไขข้อขัดแย้ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ

7.5 การฟ้องร้องต่อศาลประชาชน

คู่กรณีสามารถฟ้องต่อศาลประชาชน เพื่อตัดสินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมาย ทั้งนี้ ศาลประชาชน หมายถึง ศาลที่มีหน้าที่พิจารณาคดีแพ่ง และคดีอาญา กล่าวคือ มีทั้งศาลแพ่ง และศาลอาญา รวมอยู่ในศาลประชาชน เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายเฉพาะ กฎระเบียบ หรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาคดีทรัพย์สิน

[75] กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา, มาตรา 146-154.

ทางปัญญา ดังนั้น กฎหมายวิธีสบัญญัติที่ศาลประชาชนบังคับใช้ คือ กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง และกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา

กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง มาตรา 2 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคดีว่า "*การดำเนินคดีแพ่งซึ่งเป็นข้อขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ทางแพ่ง เกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น กรรมสิทธิ์ในวัตถุสิ่งของ เงิน ทองคำ ทรัพย์สินทางปัญญา และความสัมพันธ์ทางแพ่งส่วนตัวบางกรณี ซึ่งมิได้มีลักษณะเป็นทรัพย์สิน เช่น ชื่อ นามสกุล และศักดิ์ศรี*" และ มาตรา 37 กำหนดว่า "*การพิจารณาการฟ้องร้อง คณะศาลการค้ามีสิทธิอำนาจพิจารณาตัดสินคดีว่าด้วย ข้อขัดแย้ง คำฟ้องร้องว่าด้วยการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร และการกระทำอื่น ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*" นอกจากนี้ คณะศาลการค้ายังมีอำนาจในการพิจารณาคำร้องและตัดสินการร้องขอเกี่ยวกับการออกคำสั่งยึด อายัดทรัพย์ หรือการใช้มาตรการอื่นของคณะกรรมการศูนย์ข้อพิพาททางเศรษฐกิจ การแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจเอกชนและเฉพาะกิจ ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ และกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา โดยการพิจารณาคดีของศาลการค้านั้น ให้ใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการปฏิบัติทางการค้าภายใน

กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา มาตรา 2 กำหนดว่า "*คดีอาญาเป็นคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิด การละเว้นที่เป็นอันตรายต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ หรือทรัพย์สินของ สปป. ลาว กรรมสิทธิ์ของรัฐ, กรรมสิทธิ์รวม, กรรมสิทธิ์ของบุคคล, ชีวิต, สุขภาพ เกียรติ ศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพของพลเมือง ความสงบของชาติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นของ สปป. ลาว ที่กำหนดโทษทางอาญาไว้*" ดังนั้น การกระทำใดที่มีลักษณะปลอม แปลง หลอก ลวงขาย กระทำการอันมีลักษณะเป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ศาลประชาชนมีอำนาจดำเนินกระบวนพิจารณาคดีอาญา ตามกฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา และกฎหมายอาญาทั้งสิ้น

7.6 การแก้ไขข้อขัดแย้งสากล

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของ สปป. ลาว บัญญัติไว้ในมาตรา 131 ว่า "*การแก้ไขข้อขัดแย้งเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาที่มีลักษณะสากล ให้ปฏิบัติตามสัญญา และ/หรือ สนธิสัญญาสากลที่ประเทศสปป. ลาว เป็นภาคี*" ทั้งนี้ สปป. ลาว เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วย การยอมรับนับถือและบังคับของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ.1958 (United Nation Conference on International Commercial Arbitration) หรือ New York Convention ดังนั้น หากเกิดข้อขัดแย้งในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาสากลระหว่าง สปป. ลาว และประเทศที่เป็นภาคีในอนุสัญญาฉบับนี้ ให้บังคับตามอนุสัญญาดังกล่าว

8. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเท่าเทียมกันทั้งประเทศ โดยมีกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมและการค้า กสิกรรมและป่าไม้ แถลงข่าว วัฒนธรรมและท่องเที่ยว ศึกษาธิการและกีฬา สาธารณสุข การเงิน และองค์การปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

องค์การคุ้มครองงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาประกอบด้วย

(1) กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(2) แผนกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแขวงหรือนคร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีสิทธิและหน้าที่ในการกำหนดระเบียบการ ข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำและแจ้งความคืบหน้าเกี่ยวกับงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา ให้บริการงานด้านการจดทะเบียนสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา มีสิทธิออก หรือยกเลิกหนังสือรับรองการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา หรือออกใบอนุญาต หรือถอนใบอนุญาตของบุคคล นิติบุคคล หรือ องค์กรใดที่ดำเนินการด้านทรัพย์สินทางปัญญา และมีสิทธิและอำนาจอื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

แผนกวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแขวงหรือนคร มีสิทธิและหน้าที่ในการนำแผนการเกี่ยวกับการพัฒนางานด้านทรัพย์สินทางปัญญาของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาจัดทำเป็นระเบียบการและทำการเผยแพร่นโยบาย ระเบียบ หรือกฎหมายนั้น หรือแก้ไขคำเสนอ ข้อขัดแย้ง และการละเมิดสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาตลอดจนปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

บทที่ 18
การทำเหมืองแร่

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2552 ("**กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน**")

(2) กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ เลขที่ 46/สพช ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2556 ("**กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ**")

(3) กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ เลขที่ 02/สพช ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2554 ("**กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ**")

2. ประเภทของแร่

ตามมาตรา 12 ของกฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ แร่นั้นแบ่งออกเป็น 4 หมวดด้วยกัน ได้แก่

(1) แร่โลหะ ประกอบด้วย ทองคำ เงิน ทองแดง สังกะสี เหล็ก ตะกั่ว ดีบุก และแร่อื่น

(2) แร่อโลหะ ประกอบด้วย เพชร อัญมณี มรกต หินปูน หินที่มีแร่ ยิปซัม หินประดับ และแร่อื่น

(3) แร่ไฮโดรคาร์บอน ประกอบด้วย ถ่านหิน น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ และแร่อื่น

(4) แร่เหลว ประกอบด้วย แหล่งน้ำใต้ดินทุกรูปแบบ เช่น น้ำพุร้อน น้ำแร่ และอื่น ๆ

3. พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ทำเหมืองแร่

สำหรับเขตทรัพยากรธรรมชาตินั้น แบ่งออกเป็น 4 เขตด้วยกัน ได้แก่

3.1 เขตที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่

เขตที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ ได้แก่ เขตที่ได้รับการกำหนดไว้เป็นพิเศษสำหรับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่ ซึ่งจะเป็นไปตามเงื่อนไขและมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด[1]

3.2 เขตสงวน

เขตสงวน ได้แก่ เขตที่ได้รับการสงวนไว้สำหรับการขุดค้นแร่ชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ หรือได้รับการสงวนไว้เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติไว้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว[2]

---

[1] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 15.

3.3 เขตหวงห้าม

เขตหวงห้าม ได้แก่ เขตที่ไม่อนุญาตให้ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่ ประกอบด้วย

(1) เขตที่อาจเกิดอันตรายได้ เช่น เขตที่ยังมีวัตถุระเบิดอยู่ หรือเขตที่มีมลพิษอย่างร้ายแรง

(2) เขตที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง หรืออยู่ใต้สิ่งปลูกสร้าง และสาธารณสถานที่มีความสำคัญต่อประโยชน์ของชาติ เช่น เขตที่มีวัตถุโบราณ เขตที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เขตที่ปกคลุมไปด้วยสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เขตที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ และเขตที่ไม่เหมาะสมสำหรับการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่

(3) เขตป่าสงวน เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์และพันธุ์พืช เขตขยายพันธุ์สัตว์น้ำและสัตว์ป่า และเขตต้นน้ำ[3]

3.4 เขตที่มีพิษ

เขตที่มีพิษ ได้แก่ เขตที่มีแร่ที่มีพิษซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตเจือปนอยู่ เช่น เขตที่มีสารหนู ปรอท หรือแร่อันมีพิษอื่น ๆ เจือปน[4]

4. ประเภทกิจการเกี่ยวกับแร่

ภายใต้มาตรา 19 ของกฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ กฎหมายของ สปป. ลาว ได้จัดแบ่งประเภทของกิจการเกี่ยวกับแร่ออกเป็น 9 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

(1) การเสาะค้นแร่

(2) การสำรวจแร่

(3) การศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจและเทคนิคเบื้องต้น และการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจและเทคนิคอย่างละเอียด

(4) การขุดค้นแร่

(5) การแต่งแร่ (ในภาษาลาวจะเรียกว่า การปรุงแต่ง)

(6) การซื้อขายแร่

(7) การขนส่งแร่

(8) การฟื้นฟูพื้นที่ขุดค้นแร่ และการปิดเหมืองแร่ (ในภาษาลาวจะเรียกว่า บ่อแร่)

(9) การส่งมอบกิจการขุดค้นแร่

[2] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 16.

[3] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 17.

[4] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 18.

ขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ทั้ง 9 ประเภท จะได้อธิบายในรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

5. การขอสัมปทานและการดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่

ภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว การดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่นั้นเป็นหนึ่งในประเภทกิจการสัมปทาน ซึ่งในการขออนุญาตประกอบธุรกิจดังกล่าว นักลงทุนต้องยื่นคำร้อง รวมถึงเอกสารประกอบอื่น ๆ ต่อกระทรวงแผนการและการลงทุน อย่างไรก็ตาม กฎหมายกำหนดว่า ผู้ลงทุนที่จะยื่นคำร้องเพื่อขออนุญาตประกอบธุรกิจเกี่ยวกับแร่ได้นั้นต้องเป็นนิติบุคคล[5] โดยอาจอยู่ในรูปของวิสาหกิจส่วนบุคคล วิสาหกิจหุ้นส่วน หรือบริษัท*

หากนักลงทุนมีความประสงค์จะดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่ใน สปป. ลาว นักลงทุนต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 การขอสัมปทานและการจัดตั้งนิติบุคคล

5.1.1 การเก็บข้อมูลเบื้องต้น

นักลงทุนที่ต้องการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับแร่ต้องยื่นคำร้อง รวมทั้งเอกสารประกอบอื่น ๆ ต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความประสงค์ของนักลงทุนในการที่จะขออนุญาตเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแร่ใดแร่หนึ่งโดยเฉพาะ ในบริเวณพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ จากนั้นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะตรวจสอบความเป็นไปได้ของการเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่นักลงทุนร้องขอ เช่น ตรวจสอบว่ารัฐบาลได้ให้สัมปทานเหนือพื้นที่ที่ร้องขอแก่นักลงทุนรายอื่นไปแล้วหรือไม่ หรือตรวจสอบว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตสงวนหรือเขตหวงห้ามหรือไม่ หากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับรองความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ดังกล่าว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น โดยมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้เจ้าหน้าที่เข้าร่วมกับนักลงทุนในการลงเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแร่ หนังสือมอบหมายดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้มีอำนาจลงนาม ในการนี้ นักลงทุนจะเป็นผู้นัดหมายกับเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นในการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง และจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการลงเก็บข้อมูลดังกล่าว เมื่อการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้น นักลงทุนจะต้องเตรียมรายงานการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่เข้าร่วมในการลงเก็บข้อมูลลงนามรับรอง

[5] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 29.

* รายละเอียดเกี่ยวกับประเภทของนิติบุคคลภายใต้กฎหมายของ สปป. ลาว โปรดดู บทที่ 7 เรื่อง กฎหมายการค้า

5.1.2 การทำสัญญาสัมปทานเพื่อเสาะค้นและสำรวจแร่

5.1.2.1 การยื่นคำร้อง

หลังจากที่รายงานการเก็บข้อมูลเบื้องต้นได้รับการรับรองโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้ว นักลงทุนต้องดำเนินการยื่นคำร้องและเอกสารประกอบอื่น ๆ ซึ่งรวมถึง รายงานการเก็บข้อมูลเบื้องต้น แผนการเสาะค้นแร่ แผนทางการเงินในการเสาะค้นและสำรวจแร่ และรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อกระทรวงแผนการและการลงทุน เพื่อขออนุญาตสัมปทานในการดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ จากนั้น กระทรวงแผนการและการลงทุน จะส่งสำเนาเอกสารทั้งหมดไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความเห็น

5.1.2.2 การพิจารณาโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

คำร้อง รวมถึงเอกสารประกอบต่าง ๆ และความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับการเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพิจารณา ในกรณีที่คำร้องได้รับความเห็นชอบ กระทรวงแผนการและการลงทุน จะแจ้งผลการพิจารณา รวมทั้งรายละเอียดของกิจการที่ขออนุญาตต่อรัฐบาล เมื่อรัฐบาลอนุมัติโครงการการลงทุนดังกล่าวแล้ว กระทรวงแผนการและการลงทุน จะแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบเพื่อดำเนินการเจรจาในรายละเอียดของสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ต่อไป

5.1.2.3 การเจรจาและลงนามในสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่

ภายใน 2 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่กระทรวงแผนการและการลงทุนได้รับแจ้งเกี่ยวกับผลการอนุมัติจากรัฐบาล กระทรวงแผนการและการลงทุนจะแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้นักลงทุนทราบถึงการอนุมัติจากรัฐบาล และเชิญให้นักลงทุนเข้ามาเจรจาเนื้อหาของสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่กับทางรัฐบาลต่อไป เมื่อนักลงทุนได้รับทราบการแจ้งดังกล่าวแล้ว นักลงทุนต้องแจ้งวันและเวลาที่สะดวกในการเข้าเจรจาให้กระทรวงแผนการและการลงทุนทราบภายใน 10 วันทำการ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วนักลงทุนไม่ได้แจ้งวันและเวลา หรือนักลงทุนไม่ได้เข้าเจรจาภายใน 30 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่กระทรวงแผนการและการลงทุนได้ออกหนังสือแจ้งผลการอนุมัติจากรัฐบาลและเชิญให้เข้ามาเจรจา จะถือว่าผู้ลงทุนสละสิทธิในการขออนุญาตสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่

ในระหว่างการเจรจาสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่นั้น ประเด็นสำคัญที่จะต้องได้รับการเจรจาและสรุประหว่างนักลงทุนกับตัวแทนของรัฐบาล ได้แก่

(1) กำหนดเวลาสำหรับสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ โดยกำหนดเวลาสำหรับการเสาะค้นแร่ สำรวจแร่ และการจัดทำรายงานผล

การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจและเทคนิคเบื้องต้น (Preliminary Feasibility Study or PFS) นั้นต้องไม่เกิน 6 ปี ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุซึ่งกำหนดว่ากำหนดเวลาสำหรับการเสาะค้นแร่ต้องไม่เกิน 2 ปี กำหนดเวลาสำหรับการสำรวจแร่ต้องไม่เกิน 3 ปี[6] และกำหนดเวลาสำหรับการจัดทำ PFS ต้องไม่เกิน 1 ปี อย่างไรก็ตาม นักลงทุนอาจขอขยายกำหนดเวลาสำหรับสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ได้ โดยยื่นคำร้องต่อกระทรวงแผนการและการลงทุนก่อนสัญญาสัมปทานดังกล่าวสิ้นกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน

(2) ค่าสัมปทาน ซึ่งค่าสัมปทานนั้นจะขึ้นอยู่กับประเภทของแร่ และขั้นตอนของกิจการสัมปทาน ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่แบไรต์ ค่าสัมปทานในขั้นตอนการเสาะค้นแร่เท่ากับ 1 ดอลล่าห์สหรัฐต่อเฮกตาร์ต่อปี ค่าสัมปทานในขั้นตอนการสำรวจแร่เท่ากับ 2 ดอลล่าห์สหรัฐต่อเฮกตาร์ต่อปี และค่าสัมปทานในขั้นตอนการทำ PFS เท่ากับ 3 ดอลล่าห์สหรัฐต่อเฮกตาร์ต่อปี

เมื่อการเจรจาสำเร็จ กระทรวงแผนการและการลงทุนจะจัดทำบทรายงานการเจรจาและนำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอนุมัติการเจรจาดังกล่าวแล้ว บทรายงานการเจรจาจะถูกนำเสนอต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณาอนุมัติอีกครั้ง ในกรณีที่รัฐบาลอนุมัติการเจรจาดังกล่าว รัฐบาลจะทำหนังสือมอบอำนาจให้กับกระทรวงแผนการและการลงทุนลงนามในสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่กับผู้ลงทุนในนามรัฐบาล

5.1.2.4 การวางเงินค้ำประกัน

เพื่อรับประกันการปฏิบัติตามสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ ผู้ลงทุนต้องวางเงินค้ำประกันเข้าบัญชีของกระทรวงแผนการและการลงทุน จำนวนเงินค้ำประกันนั้น จะแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับประเภทของแร่ และขนาดของพื้นที่ที่ได้รับสัมปทาน

ในระหว่างขั้นตอนการเสาะค้นแร่ นักลงทุนไม่อาจร่วมทุน หรือโอนสิทธิในสัญญาสัมปทานให้แก่บุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น แต่นักลงทุนอาจร่วมทุนกับนักลงทุนรายอื่นได้ในขั้นตอนการสำรวจแร่ เมื่อได้รับความยินยอมจากรัฐบาลล่วงหน้า

5.1.3 การจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่

หลังจากลงนามในสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่แล้ว นักลงทุนต้องดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่เพื่อดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ตามที่ได้รับสัมปทานจากรัฐบาล นิติบุคคลดังกล่าวอาจจัดตั้ง

[6] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 36.

ขึ้นในรูปของวิสาหกิจส่วนบุคคล วิสาหกิจหุ้นส่วน หรือบริษัท ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุกำหนด ในการนี้ นักลงทุนต้องยื่นคำร้องต่อกระทรวงแผนการและการลงทุนอีกครั้ง เพื่อออกใบทะเบียนสัมปทาน

5.1.3.1 การยื่นกฎระเบียบของนิติบุคคล

นักลงทุนต้องยื่นกฎระเบียบของนิติบุคคล[**] ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ต่อกระทรวงแผนการและการลงทุนเพื่อพิจารณารับรอง หลังจากที่กฎระเบียบดังกล่าวได้รับการรับรองโดยกระทรวงแผนการและการลงทุนแล้ว นักลงทุนต้องยื่นกฎระเบียบฉบับดังกล่าวต่อกรมคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งสังกัดกระทรวงการเงิน เพื่อรับรองอีกครั้ง ในการนี้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจร้องขอให้นักลงทุนยื่นคำร้องและเอกสารประกอบตามที่เจ้าหน้าที่เห็นสมควร เมื่อกฎระเบียบของนิติบุคคลได้รับการรับรองโดยกรมคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐแล้ว นักลงทุนต้องนำกฎระเบียบฉบับดังกล่าวกลับมายื่นที่กระทรวงแผนการและการลงทุนอีกครั้งหนึ่ง

5.1.3.2 เลขทะเบียนนิติบุคคลและเลขประจำตัวผู้เสียภาษี

เมื่อกฎระเบียบของนิติบุคคลได้การรับรองโดยหน่วยงานต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว กระทรวงแผนการและการลงทุนจะประสานงานกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเพื่อขอเลขทะเบียนนิติบุคคล และประสานงานกับกระทรวงการเงินเพื่อขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี เมื่อได้รับเลขทั้งสองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว กระทรวงแผนการและการลงทุนจะระบุเลขดังกล่าวลงในใบทะเบียนสัมปทาน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงแผนการและการลงทุนจะออกหนังสือนำส่ง พร้อมแนบสำเนากฎระเบียบนิติบุคคลที่ได้รับการรับรองแล้วให้นักลงทุนเพื่อไปยื่นต่อกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และกระทรวงการเงินเพื่อขอเลขทะเบียนนิติบุคคลและเลขประจำตัวผู้เสียภาษีด้วยตัวเอง ซึ่งนักลงทุนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนนิติบุคคล ณ กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมจะขึ้นอยู่กับจำนวนทุนจดทะเบียนของนิติบุคคล

	ทุนจดทะเบียน (กีบ)	ค่าธรรมเนียม (กีบ)
1.	ต่ำกว่า 1,000,000	ไม่มี
2.	ตั้งแต่ 1,000,001 – 10,000,000	20,000
3.	ตั้งแต่ 10,000,001 – 20,000,000	50,000
4.	ตั้งแต่ 20,000,001 – 50,000,000	100,000
5.	ตั้งแต่ 50,000,001 – 100,000,000	300,000

[**] มีลักษณะเช่นเดียวกับข้อบังคับของบริษัทตามกฎหมายไทย

6.	ตั้งแต่ 100,000,001 – 400,000,000	500,000
7.	ตั้งแต่ 400,000,001 – 1,000,000,000	1,000,000
8.	ตั้งแต่ 1,000,000,001 – 10,000,000,000	2,000,000
9.	ตั้งแต่ 10,000,000,001 – 20,000,000,000	3,000,000
10.	ตั้งแต่ 20,000,000,001 หรือมากกว่า	5,000,000

(2) ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนเพื่อออกเลขประจำตัวผู้เสียภาษี ณ กระทรวงการเงิน ซึ่งอัตราค่าธรรมเนียมจะขึ้นอยู่กับจำนวนทุนจดทะเบียนของนิติบุคคลเช่นเดียวกัน

	ทุนจดทะเบียน (กีบ)	**ค่าธรรมเนียม (กีบ)**
1.	ตั้งแต่ 200,000,001 – 400,000,000	300,000
2.	ตั้งแต่ 400,000,001 – 1,500,000,000	400,000
3.	ตั้งแต่ 1,500,000,001 – 2,000,000,000	500,000
4.	2,000,000,001 ขึ้นไป	600,000

5.1.3.3 ใบทะเบียนสัมปทาน

เมื่อนักลงทุนได้รับเลขทะเบียนนิติบุคคลและเลขประจำตัวผู้เสียภาษีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว นักลงทุนต้องแจ้งเลขดังกล่าวให้กระทรวงแผนการและการลงทุนทราบ เพื่อจะได้ระบุเลขดังกล่าวลงในใบทะเบียนสัมปทาน จากนั้น กระทรวงแผนการและการลงทุนจะออกใบทะเบียนสัมปทานให้กับนักลงทุน ในการนี้ นักลงทุนต้องชำระค่าธรรมเนียมในการออกใบทะเบียนสัมปทานเป็นจำนวน 320,000 กีบ

5.1.3.4 ตราประทับนิติบุคคล

กระทรวงแผนการและการลงทุนจะออกใบอนุญาตแกะสลักตราประทับของนิติบุคคลให้กับนักลงทุนพร้อมกันกับการออกใบทะเบียนสัมปทาน นักลงทุนจะต้องนำใบอนุญาตดังกล่าว พร้อมกับสำเนาใบทะเบียนสัมปทานไปยื่นต่อกระทรวงป้องกันความสงบเพื่อแกะสลักตราประทับของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ในการนี้ นักลงทุนจะต้องชำระค่าธรรมเนียม 10,000 กีบ สำหรับแบบฟอร์มคำร้อง นอกเหนือจากนี้ นักลงทุนยังต้องชำระค่าธรรมเนียมการแกะสลักตราประทับจำนวน 5,000 – 10,000 กีบ โดยขึ้นอยู่กับรูปทรงของตราประทับนั้น

5.2 การเสาะค้นแร่

แม้ว่าสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่จะได้ลงนามแล้ว และนิติบุคคลใหม่ก็ได้จัดตั้งขึ้นแล้วก็ตาม แต่นิติบุคคลดังกล่าวจะยังไม่สามารถดำเนินการเสาะค้นแร่[***] ได้จนกว่านักลงทุนจะได้รับใบอนุญาตเสาะค้นแร่จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการขออนุญาตดังกล่าว นักลงทุนต้องมีเงื่อนไขครบถ้วน ดังต่อไปนี้

(1) ต้องเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเพื่อดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่อย่างถูกต้อง

(2) มีสถานะทางการเงินที่มั่นคง มีแหล่งทุนที่เพียงพอ และมีหลักทรัพย์ค้ำประกันตามกฎหมาย

(3) มีประวัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจที่ดีและน่าเชื่อถือ

(4) มีเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคที่มีประสบการณ์ด้านการเสาะค้นและสำรวจแร่[7]

ในการนี้ นิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นใหม่จะต้องยื่นคำร้อง รวมทั้งเอกสารประกอบอื่น ๆ เช่น เอกสารหลักฐานซึ่งแสดงการฝากเงินค้ำประกันและการชำระค่าสัมปทาน แผนการเสาะค้นแร่ และแผนที่ซึ่งระบุพื้นที่ที่จะทำการเสาะค้นแร่ต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณา อย่างไรก็ตาม พื้นที่ที่จะทำการเสาะค้นแร่ได้นั้นต้องไม่เกิน 300 ตารางกิโลเมตร และไม่อาจขอขยายพื้นที่ได้[8]

หลังจากได้รับใบอนุญาตในการเสาะค้นแร่แล้ว ผู้ลงทุนจึงจะสามารถดำเนินการเสาะค้นแร่ได้ โดยเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ได้ระบุไว้ในสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่

กำหนดเวลาสำหรับการเสาะค้นแร่นั้นห้ามเกิน 2 ปี นับตั้งแต่วันที่ลงนามในสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ และอาจขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 1 ปี ในกรณีที่ผู้ลงทุนต้องการขยายกำหนดเวลาสำหรับการเสาะค้นแร่ ต้องกระทำตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้อย่างครบถ้วน

(1) สัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ รวมถึงใบอนุญาตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังคงมีผลใช้บังคับ

(2) คำร้องขอขยายกำหนดเวลาในการเสาะค้นแร่ต้องได้ยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนหมดกำหนดเวลาอย่างน้อย 3 เดือน

(3) ผู้ลงทุนได้ปฏิบัติตามพันทะทางการเงินที่มีตามสัญญาสัมปทานและกฎหมายอย่างครบถ้วน

(4) การเสาะค้นแร่ในพื้นที่ที่ได้รับสัมปทานต้องสำเร็จแล้วอย่างน้อยร้อยละ 60 จากแผนเสาะค้นแร่ที่ได้รับการรับรอง

(5) แผนการเสาะค้นแร่ต่อได้รับการรับรองจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[9]

[***] การเสาะค้นแร่ คือ การสำรวจแหล่งแร่เบื้องต้น

[7] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 35.

[8] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 37.

[9] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 36.

หากผู้ลงทุนมิได้ยื่นคำร้องขอขยายกำหนดเวลาการเสาะค้นแร่ สัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่จะสิ้นผลโดยอัตโนมัติ ซึ่งในกรณีดังกล่าว รายงานการเสาะค้นแร่จะไม่ได้รับการพิจารณา โดยรัฐบาลจะไม่ชดเชยค่าเสียหายใด ๆ ให้แก่ผู้ลงทุน

เมื่อการเสาะค้นแร่สำเร็จลง ผู้ลงทุนต้องจัดทำรายงานการเสาะค้นแร่และแผนการสำรวจแร่ เพื่อยื่นต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะจัดการประชุมขึ้นเพื่อให้ผู้ลงทุนได้นำเสนอรายงานการเสาะค้นแร่และแผนการสำรวจแร่ดังกล่าวต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงแผนการและการลงทุน เพื่อร่วมกันพิจารณาและอนุมัติการดำเนินการในขั้นของการสำรวจแร่ต่อไป

5.3 การสำรวจแร่

เมื่อรายงานการเสาะค้นแร่ได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ลงทุนสามารถดำเนินการในขั้นของการสำรวจแร่ต่อไปได้โดยการยื่นคำร้องเพื่อขอใบอนุญาตสำรวจแร่ ซึ่งผู้ลงทุนจำเป็นต้องได้รับก่อนการดำเนินการสำรวจแร่จริง ทั้งนี้ นักลงทุนต้องมีเงื่อนไขครบถ้วน ดังต่อไปนี้

(1) ต้องเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเพื่อดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับแร่อย่างถูกต้อง

(2) มีสถานะทางการเงินที่มั่นคง มีแหล่งทุนที่เพียงพอ และมีหลักทรัพย์ค้ำประกันตามกฎหมาย

(3) มีประวัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจที่ดีและน่าเชื่อถือ

(4) มีเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคที่มีประสบการณ์ด้านการเสาะค้นและสำรวจแร่[10]

ในการนี้ ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้อง รวมถึงเอกสารประกอบต่าง ๆ เช่น เอกสารหลักฐานซึ่งแสดงการฝากเงินค้ำประกันและการชำระค่าสัมปทาน รายงานการเสาะค้นแร่ แผนการสำรวจแร่ และแผนที่ซึ่งระบุพื้นที่ที่จะทำการสำรวจแร่ ต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม พื้นที่ที่จะทำการสำรวจแร่ได้นั้นจะขึ้นอยู่กับผลของการเสาะค้นแร่ ซึ่งต้องไม่เกิน 300 ตารางกิโลเมตร[11]

หลังจากได้รับใบอนุญาตในการสำรวจแร่แล้ว ผู้ลงทุนจึงจะสามารถดำเนินการสำรวจแร่ได้ โดยเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่ได้ระบุไว้ในสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่

กำหนดเวลาสำหรับการสำรวจแร่นั้นห้ามเกิน 3 ปี และอาจขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกิน 2 ปี ในกรณีที่ผู้ลงทุนต้องการขยายกำหนดเวลาสำหรับการสำรวจแร่ ต้องกระทำตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้อย่างครบถ้วน

(1) สัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่ รวมถึงใบอนุญาตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องยังคงมีผลใช้บังคับ

[10] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 35.

[11] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 37.

(2) คำร้องขอขยายกำหนดเวลาในการสำรวจแร่ต้องได้ยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนหมดกำหนดเวลาอย่างน้อย 3 เดือน

(3) ผู้ลงทุนได้ปฏิบัติตามพันทะทางการเงินที่มีตามสัญญาสัมปทานและกฎหมายอย่างครบถ้วน

(4) การสำรวจแร่ในพื้นที่ที่ได้รับสัมปทานต้องสำเร็จแล้วอย่างน้อยร้อยละ 60 จากแผนการสำรวจแร่ที่ได้รับการรับรอง

(5) แผนการสำรวจแร่ต่อได้รับการรับรองจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม[12]

หากผู้ลงทุนมิได้ยื่นคำร้องขอขยายกำหนดเวลาการสำรวจแร่ สัมปทานเพื่อดำเนินกิจการเสาะค้นและสำรวจแร่จะสิ้นผลโดยอัตโนมัติ ซึ่งในกรณีดังกล่าว รายงานการสำรวจแร่จะไม่ได้รับการพิจารณา โดยรัฐบาลจะไม่ชดเชยค่าเสียหายใด ๆ ให้แก่ผู้ลงทุน

ในช่วงของการเริ่มต้นสำรวจแร่ ผู้ลงทุนอาจมีความจำเป็นในการนำเข้าแรงงานและเครื่องจักรจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการดำเนินการสำรวจแร่ ในการนี้ ผู้ลงทุนอาจต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น ต้องติดต่อกับกระทรวงแรงงานสำหรับการขออนุญาตนำเข้าแรงงานต่างประเทศ ต้องติดต่อกับกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าและกระทรวงการเงินสำหรับการขออนุญาตนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์จากต่างประเทศ เป็นต้น

ในระหว่างระยะเวลาของการสำรวจแร่ ผู้ลงทุนมีหน้าที่รายงานความคืบหน้าของการสำรวจแร่ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงแผนการและการลงทุนเป็นระยะ

เมื่อการสำรวจแร่สำเร็จลง ผู้ลงทุนต้องจัดทำรายงานการสำรวจแร่และ PFS เพื่อยื่นต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะจัดการประชุมขึ้นเพื่อให้ผู้ลงทุนได้นำเสนอรายงานการสำรวจแร่และ PFS ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงแผนการและการลงทุน เพื่อร่วมกันพิจารณาและอนุมัติรายงานการสำรวจแร่และ PFS ซึ่งหากได้รับอนุมัติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะออกหนังสือรับรอง PFS ให้แก่ผู้ลงทุน และนับว่าขั้นตอนการเสาะค้นและสำรวจแร่สำเร็จลงโดยสมบูรณ์

ภายหลังจากที่การเสาะค้นและสำรวจแร่เสร็จสิ้น ผู้ลงทุนต้องส่งมอบพื้นที่สัมปทานที่ไม่มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจคืนให้แก่รัฐบาล พร้อมด้วยข้อมูลทางภูมิศาสตร์และแหล่งแร่[13]

พื้นที่สัมปทานจะต้องส่งมอบคืนแก่รัฐบาลในกรณีดังต่อไปนี้

(1) สัมปทานถูกถอนการอนุญาตเนื่องจากผู้ลงทุนละเมิดสัญญาสัมปทานหรือกฎหมายอย่างร้ายแรง

[12] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 36.

[13] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 38.

(2) สิ้นกำหนดเวลาสัมปทาน

(3) ผู้ลงทุนไม่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ในการเสาะค้นหรือสำรวจแร่อีกต่อไป

(4) การเสาะค้นหรือสำรวจแร่ก่อให้เกิดผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสภาพแวดล้อม หรือผลประโยชน์ของสังคม

ในการนี้ ผู้ลงทุนจะไม่ได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ จากการคืนพื้นที่สัมปทานดังกล่าว และจะไม่ได้รับพื้นที่สัมปทานอื่นเพื่อทดแทนพื้นที่ที่ส่งมอบคืนแต่อย่างใด[14]

หากผู้ลงทุนตัดสินใจที่จะไม่ดำเนินการต่อในขั้นตอนของการขุดค้นแร่ ผู้ลงทุนต้องแจ้งให้รัฐบาลทราบถึงการตัดสินใจดังกล่าวภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่การเสาะค้นและสำรวจแร่สิ้นสุดลง แต่หากผู้ลงทุนตัดสินใจที่จะดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ต่อไป ผู้ลงทุนจะต้องเตรียมการณ์เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนของการขุดค้นและปรุงแต่งแร่ โดยการจัดทำรายงานผลการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจและเทคนิคอย่างละเอียด (Detailed Feasibility Study หรือ DFS)

5.4 การขุดค้นและแต่งแร่

หลังจากการเสาะค้นและสำรวจแร่เสร็จสิ้นลง และผู้ลงทุนได้รับหนังสือรับรอง PFS เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ลงทุนจะต้องจัดทำ DFS ซึ่งระบุรายละเอียดเกี่ยวกับแผนในการขุดค้นแร่ซึ่งได้รับการรับรองแล้วตาม PFS และยื่นต่อกระทรวงพลังงานและบ่อแร่เพื่อพิจารณา

5.4.1 สัญญาสัมปทานเพื่อขุดค้นและแต่งแร่

หลังจากที่จัดทำ DFS แล้ว ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้อง พร้อมกับ DFS และแผนสำหรับการขุดค้นและแต่งแร่ต่อกระทรวงพลังงานและบ่อแร่เพื่อขออนุญาตสัมปทานในการขุดค้นและแต่งแร่ ในการนี้ กระทรวงพลังงานและบ่อแร่จะจัดการประชุมภายในเพื่อพิจารณา DFS และแผนสำหรับการขุดค้นและแต่งแร่เป็นการเบื้องต้น ว่ามีเงื่อนไขทางเทคนิคครบถ้วนหรือไม่ หากเงื่อนไขต่าง ๆ ครบถ้วน กระทรวงพลังงานและบ่อแร่จะจัดการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแผนการและการลงทุน และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นเพื่อพิจารณา DFS และแผนสำหรับการขุดค้นและแต่งแร่ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ในขณะที่แผนสำหรับการขุดค้นและแต่งแร่อาจได้รับการอนุมัติในขั้นตอนนี้ แต่ DFS จะต้องได้รับการพิจารณาโดยหน่วยงานขั้นสูงกว่า โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาดังกล่าวจะจัดทำรายงานการประชุมขึ้น และยื่นรายงานการประชุมนั้น พร้อมด้วย DFS ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานและบ่อแร่เพื่อพิจารณา หากรัฐมนตรีอนุมัติตาม DFS ดังกล่าว ความเห็นของรัฐมนตรี รายงานการประชุม และ DFS จะถูกส่งต่อไปที่กระทรวงแผนการและการลงทุน ซึ่งกระทรวงแผนการและการลงทุนจะจัดส่งต่อไปยังรัฐบาลเพื่อพิจารณา หากรัฐบาลอนุมัติ DFS กระทรวงแผนการและการลงทุนจะแจ้งกลับมายังผู้ลงทุนโดยเชิญให้เข้ามาพบเพื่อเจรจาสัญญาสัมปทานเพื่อขุดค้นและ

[14] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 38.

แต่งแร่ต่อไป อย่างไรก็ตาม การอนุมัติ DFS ดังกล่าวอาจเป็นการอนุมัติที่มีเงื่อนไข โดย DFS จะต้องได้รับการแก้ไขให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับรายละเอียดที่ระบุในใบทะเบียนสัมปทาน ซึ่งกระทรวงแผนการและการลงทุนจะออกให้แก่ผู้ลงทุนหลังจากการเจรจาสัญญาสัมปทานสำเร็จ และผู้ลงทุนกับรัฐบาลได้ลงนามในสัญญาสัมปทานเพื่อขุดค้นและปรุงแต่งแร่เป็นที่เรียบร้อย

ภายใน 2 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่กระทรวงแผนการและการลงทุนได้รับแจ้งเกี่ยวกับผลการอนุมัติจากรัฐบาล กระทรวงแผนการและการลงทุนจะแจ้งให้นักลงทุนทราบถึงการอนุมัติจากรัฐบาล และเชิญให้นักลงทุนเข้ามาเจรจาเนื้อหาของสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการขุดค้นและแต่งแร่กับทางรัฐบาลต่อไป เมื่อนักลงทุนได้รับทราบการแจ้งดังกล่าวแล้ว นักลงทุนต้องแจ้งวันและเวลาที่สะดวกในการเข้าเจรจาให้กระทรวงแผนการและการลงทุนทราบภายใน 10 วันทำการ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วนักลงทุนมิได้แจ้งวันและเวลา หรือนักลงทุนมิได้เข้าเจรจาภายใน 30 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่กระทรวงแผนการและการลงทุนได้ออกหนังสือแจ้งผลการอนุมัติจากรัฐบาลและเชิญให้เข้ามาเจรจา จะถือว่าผู้ลงทุนสละสิทธิในการขออนุญาตสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการขุดค้นและแต่งแร่

หลังจากเจรจาในประเด็นสำคัญต่าง ๆ แล้ว กระทรวงแผนการและการลงทุนจะจัดทำรายงานการเจรจาดังกล่าว และยื่นต่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพิจารณา เมื่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนรับรองรายงานดังกล่าวแล้ว รายงานดังกล่าวจะถูกส่งต่อไปยังรัฐบาล หากรัฐบาลอนุมัติ รัฐบาลจะลงนามในหนังสือมอบอำนาจ มอบอำนาจให้กระทรวงแผนการและการลงทุนลงนามในสัญญาสัมปทานเพื่อขุดค้นและปรุงแต่งแร่ในนามของรัฐบาล ในทางกลับกัน หากรัฐบาลไม่อนุมัติรายงานการเจรจาดังกล่าว ผู้ลงทุนจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร

เมื่อลงนามในสัญญาสัมปทานเพื่อขุดค้นและแต่งแร่แล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแผนการและการลงทุนจะออกข้อตกลงพิเศษ อนุญาตให้ผู้ลงทุนดำเนินกิจการขุดค้นและแต่งแร่ และผู้ลงทุนจะได้รับใบทะเบียนสัมปทานฉบับใหม่จากกระทรวงแผนการและการลงทุน

5.4.2 ใบอนุญาตก่อสร้าง

หลังจากได้รับใบทะเบียนสัมปทานแล้ว ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้องต่อกระทรวงโยธาธิการและขนส่งเพื่อขออนุญาตก่อสร้าง ซึ่งในการพิจารณาเพื่อออกใบอนุญาตก่อสร้างนี้ เจ้าหน้าที่จะพิจารณาทั้งในแง่ของผังเมืองและประเภทของที่ดินที่จะใช้ปลูกสร้างว่าเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยผังเมืองและระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ที่ดินหรือไม่ รวมถึงเงื่อนไขในการก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ทางเข้าออก ระบบสาธารณูปโภค ระยะห่างของอาคาร และความสูงของอาคาร เป็นต้น

5.4.3 ใบอนุญาตก่อสร้างเหมืองแร่และโรงงานแต่งแร่

ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้องเพื่อขอใบอนุญาตก่อสร้างเหมืองแร่และโรงงานแต่งแร่จากกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ ในการนี้ ผู้ลงทุนต้องเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ร้องขอ ซึ่งรวมถึง ใบอนุญาตก่อสร้าง ใบอนุญาตใช้ที่ดินของรัฐ หนังสือรับรองสภาพแวดล้อม รายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านการเงินและเทคนิค ในการพิจารณาเพื่อออกใบอนุญาตก่อสร้างเหมืองแร่และโรงงานแต่งแร่นี้ เจ้าหน้าที่จะพิจารณาถึงรายละเอียดโครงสร้างของเหมืองแร่และโรงงานแต่งแร่ว่าเป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันออกไปโดยขึ้นอยู่กับประเภทของโรงงานและกำลังการผลิต

ผู้ลงทุนต้องรายงานความคืบหน้าของการก่อสร้างเหมืองแร่และโรงงานแต่งแร่ให้กระทรวงพลังงานและบ่อแร่ทราบเป็นระยะ โดยระยะเวลาในการก่อสร้างทั้งหมดต้องไม่เกิน 4 ปี เมื่อการก่อสร้างสำเร็จ เจ้าหน้าที่ของกระทรวงพลังงานและบ่อแร่จะเข้าตรวจสอบและอนุมัติ เมื่ออนุมัติแล้ว ผู้ลงทุนจะได้รับหนังสือรับรองการก่อสร้างซึ่งออกโดยกระทรวงพลังงานและบ่อแร่

5.4.4 ใบอนุญาตขุดค้นแร่

การขุดค้นแร่นั้นหมายรวมถึงการเปิดหน้าดิน การขุด การเจาะ การดูด การระเบิด การสกัด การเคลื่อนย้าย และการเก็บรักษาแร่ งานด้านการขุดค้นนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้านด้วยกัน ได้แก่ งานด้านการก่อสร้าง และงานการขุดค้นแร่ ซึ่งงานทั้ง 2 ด้านดังกล่าว เป็นงานที่ต้องใช้เทคนิค และเทคโนโลยีที่ได้มาตรฐานทันสมัย และมีประสิทธิภาพสูง สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมได้[15]

เช่นเดียวกันกับการเสาะค้นและสำรวจแร่ ก่อนที่ผู้ลงทุนจะสามารถดำเนินการขุดค้นแร่ได้นั้น ผู้ลงทุนต้องได้รับใบอนุญาตขุดค้นแร่เสียก่อน ในการนี้ ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้อง รวมถึงเอกสารประกอบต่าง ๆ เช่น หนังสือรับรองการสำเร็จการเสาะค้นและสำรวจแร่ รายงานการตรวจสอบโรงงานปรุงแต่งแร่ หนังสือรับรองสภาพแวดล้อม แผนที่ รายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการศึกษาความเป็นไปได้ทางด้านการเงินและเทคนิค ต่อกระทรวงพลังงานและบ่อแร่เพื่อพิจารณา

หลังจากได้รับใบอนุญาตขุดค้นแร่แล้ว ผู้ลงทุนจึงจะสามารถดำเนินการขุดค้นแร่ได้ กำหนดเวลาสัมปทานสำหรับการขุดค้นแร่นั้นไม่อาจเกิน 20 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาต โดยอาจขอขยายกำหนดเวลาได้ไม่เกิน 5 ปี ตามที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลซึ่งจะพิจารณาขนาดของเหมืองแร่เป็นหลัก

5.4.5 ใบอนุญาตแต่งแร่

การแต่งแร่ คือ วิธีการหรือขั้นตอนของการผลิตเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และเพิ่มมูลค่าให้กับแร่โดยการบด การสกัด การกลั่น การเจียระไน และการขัด

[15] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 23.

ในการที่ผู้ลงทุนจะสามารถดำเนินการแต่งแร่ได้ ผู้ลงทุนต้องได้รับใบอนุญาตแต่งแร่จากกระทรวงพลังงานและบ่อแร่เสียก่อน ในการนี้ ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้องและเอกสารประกอบอื่น ๆ เช่น ใบอนุญาตขุดค้น หนังสือรับรองการสำเร็จการเสาะค้นและสำรวจแร่ หนังสือรับรองตรวจสอบโรงงานปรุงแต่งแร่ หนังสือรับรองสภาพแวดล้อม แผนผัง รายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินและเทคนิค

5.5 การซื้อขายแร่

การซื้อขายแร่ หมายถึง สัญญาระหว่างผู้ลงทุนในกิจการเกี่ยวกับแร่กับบริษัทอื่นทั้งภายในและต่างประเทศที่ต้องการนำแร่ไปผลิตเป็นสินค้า

ในการที่ผู้ลงทุนจะสามารถซื้อขายแร่ได้ ผู้ลงทุนต้องได้รับใบอนุญาตซื้อขายแร่จากกระทรวงพลังงานและบ่อแร่เสียก่อน ในการนี้ ผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้องและเอกสารประกอบอื่น ๆ เช่น ใบอนุญาตขุดค้น สัญญาซื้อขายแร่ สัญญาสัมปทาน เอกสารหลักฐานซึ่งแสดงถึงจำนวนและประเภทของแร่ที่ต้องการซื้อขาย และหนังสือรับรองผลการวิจัยแร่ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ทั้งนี้ อายุของใบอนุญาตซื้อขายแร่จะมีผลจนกระทั่งใบอนุญาตขุดค้นแร่หมดอายุ

5.6 การขนส่งแร่

การขนส่งแร่ หมายถึง การเคลื่อนย้ายแร่จากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งทั้งภายในหรือนอกประเทศ ในการขนส่งแร่ ผู้ลงทุนต้องแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง ระบุเส้นทางในการขนส่งแร่ ชำระภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ โดยต้องมีการชั่งน้ำหนักแร่และส่งตัวอย่างแร่เพื่อตรวจสอบ รวมถึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

ในการขนส่งแร่ ผู้ลงทุนต้องได้รับใบอนุญาตขนส่งแร่จากกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ โดยผู้ลงทุนต้องยื่นคำร้อง พร้อมทั้งเอกสารประกอบอื่น ๆ เช่น ใบอนุญาตซื้อขายแร่และแผนเส้นทางการขนส่งแร่ ต่อกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ นอกจากนี้ ผู้ลงทุนต้องมียานพาหนะซึ่งใช้ในการขนส่ง และคลังเก็บแร่ที่ได้มาตรฐานทางเทคนิค

ใบอนุญาตขนส่งแร่นี้จะมีอายุ 1 ปี และสามารถต่อได้

ในการขนส่งแร่ กระทรวงพลังงานและบ่อแร่จะออกหนังสือแจ้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องถึงการขนส่งแร่ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ นั้นรวมถึงกรมคุ้มครองทรัพย์สินของรัฐ กรมภาษี กรมศุลกากร และแผนกพลังงานและบ่อแร่ซึ่งเหมืองแร่ตั้งอยู่

5.7 การฟื้นฟูพื้นที่ขุดค้นแร่ และการปิดบ่อแร่

ภายหลังจากที่กิจการเกี่ยวกับแร่สำเร็จลงแล้ว ผู้ลงทุนต้องฟื้นฟูพื้นที่เหมืองให้เป็นไปตามแผนการปกป้องสภาพแวดล้อม เพื่อที่พื้นที่ดังกล่าวจะสามารถใช้สำหรับวัตถุประสงค์อื่นได้อีก เมื่อสิ้นสุดทางดำเนินกิจการบ่อแร่แล้ว บ่อแร่ต่าง ๆ ต้องได้ปิดลง พร้อมทั้งปรับปรุงพื้นที่สัมปทานให้กลับสู่สภาพเดิมและส่งมอบคืนแก่รัฐบาล[16]

5.8 การส่งมอบกิจการขุดค้นแร่

ภายหลังจากที่ผู้ลงทุนได้ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่เหมืองแร่และปิดบ่อแร่แล้ว ผู้ลงทุนต้องส่งมอบพื้นที่ รวมถึงข้อมูลทางภูมิศาสตร์และแหล่งแร่ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และทรัพย์สินอื่น ๆ แก่รัฐบาลตามที่กำหนดไว้โดยระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ลงทุนจะไม่ได้รับค่าชดเชยใด ๆ จากรัฐบาล หากรัฐบาลปฏิเสธไม่รับมอบกิจการจากผู้ลงทุน ผู้ลงทุนจะต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ด้วยค่าใช้จ่ายของตน[17]

6. <u>หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง</u>

ในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับแร่ใน สปป. ลาว นั้น มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงานด้วยกัน อย่างไรก็ตาม หน่วยงานหลัก ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาได้แก่

(1) กระทรวงแผนการและการลงทุน มีหน้าที่รับคำร้องและเอกสารประกอบต่าง ๆ ในการขออนุญาตสัมปทานและจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นใหม่เพื่อดำเนินกิจการดังกล่าวจากผู้ลงทุน นอกจากนี้ กระทรวงแผนการและการลงทุนยังเป็นผู้ประสานงานหลักในการจัดให้มีการพิจารณาและเจรจาสัญญาสัมปทานระหว่างรัฐบาลของ สปป. ลาว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และผู้ลงทุน ทั้งในขั้นตอนของการขออนุญาตสัมปทานเพื่อเสาะค้นและสำรวจแร่ และสัมปทานเพื่อขุดค้นและปรุงแต่งแร่ด้วย เมื่อการเจรจาสัญญาสัมปทานสำเร็จ กระทรวงแผนการและการลงทุนยังเป็นผู้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลในการลงนามในสัญญาสัมปทานกับผู้ลงทุนด้วย

(2) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบหลักในการศึกษาคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ลงทุน รวมทั้งรายละเอียดของคำร้องและรายงานต่าง ๆ เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาอนุมัติการให้สัมปทานเพื่อเสาะค้นและสำรวจแร่โดยรัฐบาล รวมถึงเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติใบอนุญาตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสาะค้นและสำรวจแร่ และรับรองรายงานต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นระหว่างการดำเนินการดังกล่าว

[16] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 27.

[17] กฎหมายว่าด้วยแร่ธาตุ, มาตรา 28.

(3) กระทรวงพลังงานและบ่อแร่ เป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบหลักในการศึกษาคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ลงทุน รวมทั้งรายละเอียดของคำร้องและรายงานต่าง ๆ เพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาอนุมัติการให้สัมปทานเพื่อขุดค้นและปรุงแต่งแร่โดยรัฐบาล รวมถึงเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติใบอนุญาตต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขุดค้นและปรุงแต่งแร่ และรับรองรายงานต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นระหว่างการดำเนินการดังกล่าว

(4) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการพิจารณาและรับรองรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย ทั้งนี้ สามารถศึกษารายละเอียดของการจัดทำและรับรองรายงานการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าวได้ในบทที่ 19 ว่าด้วยกฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(5) หน่วยงานอื่น ๆ เช่น องค์การปกครองท้องถิ่น กระทรวงการเงิน กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และกระทรวงป้องกันความสงบ เป็นต้น

บทที่ 19
กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(1) กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Law on Environmental Protection) เลขที่ 29/สพช ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2555 (“**กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม**”)

(2) ข้อตกลงว่าด้วยการรับรองและประกาศใช้บัญชีโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ (Ministerial Decision on the Approval and Declaration of List of Investment Projects and Activities that Shall Conduct Initial Environment No. 8056/MoNRE) เลขที่ 8056/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556

(3) คำแนะนำกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นจากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ (Ministerial Instruction on Initial Environment Examination of the Investment Projects) เลขที่ 8029/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2

(4) คำแนะนำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ จากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ (Ministerial Instruction on Environment and Social Impact Assessment of the Investment Projects and Activities) เลขที่ 8030/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2

2. ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติใน สปป. ลาวนั้น โดยส่วนใหญ่ได้ถูกกำหนดให้เป็นสมบัติของชาติ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า พืชป่า หรือแร่ธาตุ ทรัพยากรแต่ละประเภทต่างมีระเบียบกฎหมายคุ้มครองทั้งสิ้น โดยหน่วยงานที่เป็นผู้นำใช้ระเบียบกฎหมาย เพื่อดูแลคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติดังกล่าว ได้แก่ กระทรวงเกษตรและป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ เป็นต้น

2.1 ป่าไม้

ใน สปป. ลาว ป่าไม้ ถือเป็นทรัพยากรธรรมชาติอันล้ำค่า มีระบบนิเวศเฉพาะ เต็มไปด้วยชีวะนานาพันธุ์ แหล่งน้ำ ที่ดินป่าไม้ ต้นไม้นานาชนิดที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือเกิดจากการเพาะปลูก ซึ่งตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้น ได้กำหนดให้ป่าไม้ธรรมชาติและที่ดินป่าไม้ เป็นกรรมสิทธิ์ของชาติ ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้คุ้มครองอย่างเป็นเอกภาพในทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม สำหรับต้นไม้ที่บุคคลหรือนิติบุคคลเป็นผู้ปลูกตามเขตที่จัดสรรด้วยตนเอง

หรือด้วยทุนของตนเองนั้น หากองค์กรคุ้มครองป่าไม้และที่ดินป่าไม้รับรู้ถึงการเพาะปลูกนั้น จะถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ปลูก

รัฐบาลแห่ง สปป. ลาว มีนโยบายในการลงทุนเพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาป่าไม้ และที่ดินป่าไม้ โดยให้มีความเกี่ยวพันควบคู่ไปกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม โดยจะมีการจัดการพื้นฐานที่จำเป็นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ ชีวะนานาพันธุ์ และการดำรงชีวิตของประชาชน รวมทั้งการจัดสรรอาชีพให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ รัฐยังส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูป่าไม้ทุกประเภท รณรงค์ให้มีการปลูกป่าในเขตป่าทรุดโทรม แห้งแล้ง ให้อุดมสมบูรณ์ และเพื่อเป็นวัตถุดิบให้กับโรงงานอุตสาหกรรมและหัตถกรรม และจัดให้มีนโยบายส่งเสริมต่าง ๆ เช่น นโยบายการให้สินเชื่อ ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี อากร เป็นต้น

ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้นั้น มีการกำหนดประเภทของป่าไม้ไว้ 3 ประเภท คือ

(1) ป่าป้องกัน คือ ป่าไม้ที่มีจุดประสงค์เพื่อการป้องกันแหล่งน้ำ ริมน้ำ ริมทาง จากการถูกกัดเซาะ และป้องกันคุณภาพของดิน ป้องกันประเทศชาติตามเขตยุทธศาสตร์ ป้องกันภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ

(2) ป่าสงวน คือ ป่าที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติ รักษาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ระบบนิเวศ และสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม การศึกษา และการค้นคว้าทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วย

(ก) ป่าสงวนแห่งชาติ

(ข) ป่าสงวนระดับแขวง

(ค) ป่าสงวนระดับเมือง

(ง) ป่าสงวนระดับบ้าน

(3) ป่าผลิต คือ ป่าธรรมชาติ และป่าปลูก ที่ได้กำหนดเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเขตการผลิตธุรกิจป่าไม้ และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ เพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ประชาชนทุกคน รวมถึงองค์กรต่าง ๆ มีหน้าที่ในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้ และที่ดินป่าไม้ไม่ให้เสื่อมโทรม แห้งแล้ง และจะต้องร่วมกันต่อต้านการทำลายป่าไม้และที่ดินป่าไม้ทุกรูปแบบ ทั้งนี้ รัฐได้มีการสร้างกองทุนพัฒนาป่าไม้และทรัพยากรป่าไม้ขึ้น ซึ่งกองทุนดังกล่าวมาจากงบประมาณของรัฐ โครงการที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง บุคคล องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ และอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย

2.2 น้ำและแหล่งน้ำ

ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับน้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำของ สปป. ลาวนั้น กำหนดให้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำเป็นกรรมสิทธิ์ของชาติ ซึ่งรัฐเป็นตัวแทนในการคุ้มครองดูแลและกำหนดการแบ่งปันให้ภาคส่วนต่าง ๆ ได้ใช้อย่าง

ทั่วถึง บรรดาบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ มีสิทธิครอบครองและใช้น้ำหรือทรัพยากรแหล่งน้ำในกิจการของตนได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์กรที่รับผิดชอบเท่านั้น

สิทธิในการใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำใน สปป. ลาวนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

(1) การใช้ขนาดน้อย เป็นการใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำที่ไม่เป็นไปเพื่อการพาณิชย์ ซึ่งไม่ต้องขออนุญาตในการนำใช้ อย่างไรก็ตามจะสามารถนำใช้ได้ก็ต่อเมื่อไม่มีการห้ามจากกระทรวงหรือหน่วยงานปกครองท้องถิ่น การใช้น้ำหรือทรัพยากรแหล่งน้ำขนาดน้อย มีเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(ก) ใช้สอยในครอบครัว เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของบ้าน หรือเพื่อผลประโยชน์ทางด้านวัฒนธรรมและกีฬา

(ข) หาปลา เลี้ยงปลา หรือสัตว์น้ำอื่น ๆ

(ค) ขุดค้นเอาดิน หิน หินแร่ ทราย โคลน และพืชอื่น ๆ ที่มีอยู่ในน้ำหรือรอบ ๆ แหล่งน้ำ

(ง) ใช้ในการผลิต เกษตร-ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ในการดำรงชีพของครอบครัว

(2) การใช้ขนาดกลาง เป็นการใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำที่ต้องขออนุญาต ขึ้นทะเบียน หรือทำสัญญากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือต้องให้หน่วยงานนั้นอนุมัติก่อน อย่างไรก็ตาม หากเป็นการใช้ขนาดกลางที่มีความสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลเสียก่อน ทั้งนี้ การใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำขนาดกลาง มีเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้

(ก) ก่อสร้างฝาย หรือเขื่อนขนาดเล็ก หรือสร้างสิ่งกีดขวางเพื่อหยุดหรือเปลี่ยนเส้นทางเดินน้ำ หรือสร้างฝาย คันคูตัดผ่านสายน้ำ เพื่อใช้เป็นทางสำหรับเดินทาง หรือสร้างเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กเพื่อใช้ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือชลประทาน เลี้ยงสัตว์ หาปลา และอื่น ๆ

(ข) ขุดค้นหิน หินแร่ ทราย ดิน โคลน แร่ธาตุ ต้นไม้ หรือ อื่น ๆ ที่อยู่ในน้ำหรือรอบแหล่งน้ำ ซึ่งมีผลกระทบเล็กน้อยต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ค) ติดตั้งเครื่องจักรดูดน้ำขนาดเล็ก เพื่อดำเนินการผลิตหรือการบริการที่ไม่ใช่การใช้สอยในครอบครัว

(ง) ใช้แหล่งน้ำเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจกีฬา และธุรกิจด้านวัฒนธรรม

(3) การใช้ขนาดใหญ่ เป็นการใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำที่ต้องขออนุญาต ขึ้นทะเบียน หรือทำสัญญากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือต้องให้หน่วยงานนั้นอนุมัติก่อน นอกจากนี้ยังจะต้องทำบทวิพากษ์เศรษฐกิจ-เทคนิค (Investment Plan) รายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม-สังคม และการแก้ไขผลกระทบดังกล่าวอย่างละเอียด ซึ่งเป็นการใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้

(ก) สร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและใหญ่ เพื่อจุดประสงค์ในการชลประทาน บริโภค อุปโภค ผลิตพลังงานไฟฟ้า

(ข) ก่อสร้างอาคาร หรือการติดตั้งเครื่องจักร โรงงาน อุปกรณ์ จักรกลขนาดใหญ่ อยู่ในเขตใกล้เคียงกับแหล่งน้ำหรือรอบแหล่งน้ำ

(ค) ใช้น้ำและทรัพยากรแหล่งน้ำในปริมาณสูงในการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม

2.3 สัตว์

สปป. ลาว ได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)) หรือเรียกว่า อนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2547

ตามระเบียบกฎหมายภายในของ สปป. ลาว เกี่ยวกับสัตว์น้ำและสัตว์ป่านั้น รัฐสนับสนุนส่งเสริม การอนุรักษ์ พัฒนา และขยายพันธุ์สัตว์น้ำและสัตว์ป่าด้วยการวางนโยบาย ระเบียบกฎหมาย ทุน วิชาการ เทคโนโลยี และมาตรการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำและสัตว์ป่าให้มีมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเพื่อแก้ไขชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งยังส่งเสริมให้บุคคล นิติบุคคล องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ มาลงทุนในการอนุรักษ์ เลี้ยง และขยายพันธุ์สัตว์น้ำและสัตว์ป่า ด้วยการให้นโยบายต่าง ๆ เช่น นโยบายการให้สินเชื่อ การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี อากร เป็นต้น

ตามระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับสัตว์น้ำและสัตว์ป่านั้น มีการแบ่งประเภทสัตว์น้ำและสัตว์ป่าไว้ 3 ประเภท ได้แก่

(1) สัตว์น้ำและสัตว์ป่า ประเภทหวงห้าม ซึ่งเป็นสัตว์หายาก ใกล้จะสูญพันธุ์ มีคุณค่าสูง และมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ การใช้สัตว์ประเภทนี้จะต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลเท่านั้น โดยกระทรวงเกษตรและป่าไม้เป็นตัวแทนรัฐบาลให้การให้อนุญาต

(2) สัตว์น้ำและสัตว์ป่า ประเภทคุ้มครอง ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีคุณประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะต้องมีการคุ้มครอง ตรวจตรา อนุรักษ์ อนุรักษ์และควบคุมการนำใช้สัตว์ประเภทนี้

(3) สัตว์น้ำและสัตว์ป่า ประเภททั่วไป ซึ่งเป็นสัตว์ที่สามารถขยายพันธุ์ได้ตามธรรมชาติอย่างกว้างขวาง ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำใช้สัตว์ดังกล่าวได้ตามกฎหมาย โดยต้องรับประกันไม่ให้มีการสูญพันธุ์ พร้อมทั้งไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้แล้ว ยังมีการกำหนดให้มีกองทุนเพื่ออนุรักษ์ อนุรักษ์สัตว์น้ำและสัตว์ป่า โดยจัดให้เป็นกองทุนเดียวกันกับกองทุนพัฒนาป่าไม้และทรัพยากรป่าไม้อีกด้วย

3. สิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฉบับใหม่ขึ้นใน สปป. ลาว ซึ่งมีการกำหนดเนื้อหาในแต่ละมาตราให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น และมีการกำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นด้วย เช่น การควบคุมมลพิษ สารพิษ การควบคุมน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล รวมถึงการออกใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม และใบอนุญาตให้ปล่อยสารพิษ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และมาตรการเกี่ยวกับเหตุฉุกเฉินทางด้านสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนี้ ได้กำหนดให้บุคคลและนิติบุคคลที่อยู่ใน สปป. ลาว มีหน้าที่ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่สร้างผลกระทบ และไม่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม[1] หากผู้ใดทำลายสิ่งแวดล้อมใน สปป. ลาว จะต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบนั้นตามกฎหมาย

กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้กำหนดกิจการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

(1) การป้องกันสิ่งแวดล้อม

(2) การควบคุมมลพิษ

(3) การควบคุมสารพิษ และการกำจัดขยะ

(4) การรับรองและอนุญาตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(5) การส่งเสริมและการมีส่วนร่วมของมวลชน[2]

3.1 การป้องกันสิ่งแวดล้อม

การป้องกันสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินการเพื่อสกัดกั้น และป้องกันทุกเหตุการณ์ที่จะเกิด กำลังเกิดขึ้น หรือได้มีการเกิดขึ้นแล้วจากธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ ที่ทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายหรือเสื่อมโทรมลง[3] กฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดงานด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อมไว้ทั้งสิ้น 11 ประเภท ดังนี้

(1) การสร้างแผนคุ้มครองดูแลสิ่งแวดล้อมแบบครบวงจร

(2) การประเมินสิ่งแวดล้อมแบบยุทธศาสตร์

(3) การวางมาตรฐานป้องกันภัยพิบัติธรรมชาติ

(4) การศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination “IEE”)*

(5) การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment “EIA”)**

[1] กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มาตรา 7.

[2] กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มาตรา 13.

[3] กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มาตรา 14.

* ในภาษาลาวจะเรียกว่า “การศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น” หรือ “สตต”

(6) การคุ้มครองดูแลสิ่งแวดล้อมในธุรกิจครอบครัว

(7) การใช้เทคโนโลยีสะอาด

(8) การจำกัดผลกระทบจากการก่อสร้าง และกิจการอื่น

(9) การป้องกันสิ่งแวดล้อมจากสารเคมีเนื่องจากอุบัติเหตุ

(10) การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(11) การจัดทำรายงานสภาพสิ่งแวดล้อม[4]

งานด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ที่บุคคล หรือนิติบุคคล ที่ดำเนินธุรกิจใน สปป. ลาว จะต้องคำนึงถึง คือ การศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการกำหนดกฎระเบียบภายในเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น กำหนดให้การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการคาดคะเนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการพัฒนาและกิจการต่าง ๆ พร้อมทั้งกำหนดวิธีการ และมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และ ธรรมชาติตามระเบียบการรวม เกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ โครงการที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มที่ 1 คือ โครงการลงทุนขนาดเล็ก หรือโครงการที่มีผลกระทบที่ไม่รุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมหรือสังคม

(2) กลุ่มที่ 2 คือ โครงการลงทุนขนาดใหญ่ ที่มีความยากและซับซ้อน หรือมีผลกระทบรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

การกำหนดกลุ่มของโครงการการลงทุนนั้น จะปรากฏอยู่ในระเบียบการเกี่ยวกับการรับรองและประกาศใช้บัญชีโครงการลงทุนที่จะต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นหรือดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโครงการที่จัดอยู่ใน 5 กิจการหลัก คือ พลังงาน เกษตรและป่าไม้ อุตสาหกรรมปรุงแต่ง งานพื้นฐานโครงร่างและบริการ และ เหมืองแร่[5] ทั้งนี้มีหลักการในการจำแนกประเภทโครงการลงทุนดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาจากบัญชีโครงการการลงทุนว่าโครงการลงทุนนั้นอยู่ในกลุ่มใด โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มที่จะต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และกลุ่มที่จะต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

[**] ในภาษาลาวจะเรียกว่า “การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” หรือ “ปผส”

[4] กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มาตรา 17.

[5] ข้อตกลงว่าด้วยการรับรองและประกาศใช้บัญชีโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เลขที่ 8056/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556.

(2) สำหรับโครงการที่ไม่อยู่ในกลุ่มที่ต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือไม่จำต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่มีแนวโน้มที่จะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ผู้พัฒนาโครงการจะต้องเสนอเอกสารเกี่ยวกับโครงการต่อหน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป เช่น กรณีดังนี้

(ก) โครงการลงทุนที่สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งไม่อยู่ในกลุ่มที่ต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือไม่ต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่คาดคะเนได้ว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม หรือมีผลกระทบแบบสะสมหรือผลกระทบข้ามชายแดน

(ข) โครงการลงทุนที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการแล้ว แต่มีการขยายกำลังการผลิตหรือมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต

(ค) โครงการลงทุนที่คาดคะเนได้ว่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเขตป่าสงวน ป่าป้องกัน ป่าผลิต เขตอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือเขตมรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์หรือเขตหวงห้ามอื่น ๆ ในกรณีนี้จะต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ผู้พัฒนาโครงการมีหน้าที่พิจารณาว่าโครงการลงทุนของตนนั้นจะต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือไม่จำเป็นต้องทำการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นหรือการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเลย ในการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น และการวิเคราะห์ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมสำหรับแต่ละโครงการลงทุนนั้น มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 **การศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น** (IEE)

การศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น เป็นการศึกษา สำรวจ และค้นคว้าวิจัยข้อมูล เพื่อคาดคะเนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ไม่รุนแรง แต่อาจเกิดขึ้นได้ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น[6] ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น สำหรับโครงการลงทุนขนาดเล็กที่มีผลกระทบไม่รุนแรงต่อสิ่งแวดล้อมจะต้องทำการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ซึ่งผู้พัฒนาโครงการต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1.1.1 **ขั้นตอนในการจัดทำรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น** (IEE)

(1) ศึกษาสภาพแวดล้อมโดยรวมทั้งทางด้านกายภาพ ชีวภาพและเศรษฐกิจ-สังคม รวมทั้งคาดคะเนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการลงทุน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากหน่วยงาน องค์การปกครองท้องถิ่นและแหล่งอื่น ๆ

[6] กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มาตรา 21.

รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามและการปรึกษาหารือกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการลงทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(2) ปฏิบัติตามบทแนะนำเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยปราศจากการข่มขู่ การบีบบังคับ ใช้กำลัง ให้สินบนและให้ข้อมูลเท็จ

(3) ประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่น จัดให้มีการประชุมในขั้นหมู่บ้าน เพื่ออธิบายเกี่ยวกับแผนพัฒนาโครงการลงทุน ผลประโยชน์ที่จะได้จากการลงทุนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมที่อาจเกิดจากโครงการลงทุน พร้อมทั้งรวบรวมและบันทึกความเห็นจากประชาชนในที่ประชุมเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(4) จัดทำรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นที่ประกอบไปด้วยมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ

(5) จัดประชุมในขั้นหมู่บ้าน โดยประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่น มีการเข้าร่วมของประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการลงทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาร่างรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นฉบับแรก แล้วปรับปรุงรายงานฉบับดังกล่าวตามความเห็นชอบของที่ประชุม หลังจากนั้น ต้องนำไปเผยแพร่ให้กับประชาชนในหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการลงทุนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความเห็นและปรับปรุงก่อนการจัดประชุมชั้นเมือง

(6) จัดประชุมในขั้นเมือง โดยประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่น เพื่อพิจารณาร่างรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นฉบับปรับปรุงตามความเห็นของที่ประชุมขั้นหมู่บ้าน สำหรับกรณีที่เป็นการลงทุนภายใน รายงานฉบับปรับปรุงนี้ต้องทำขึ้นเป็นภาษาลาว แต่หากเป็นโครงการลงทุนของต่างประเทศ รายงานดังกล่าวจะต้องทำขึ้นเป็นภาษาลาวและภาษาอังกฤษ จากนั้นจึงเสนอต่อหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่น เพื่อดำเนินกระบวนการทบทวน

ทั้งนี้ รายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นที่จะเสนอเพื่อทบทวนนั้น ต้องมีรายงานการประชุมในทุก ๆ ครั้งแนบอยู่ด้วย และต้องมีลายมือชื่อของบริษัทที่ปรึกษาที่ได้จัดทำรายงานและผู้พัฒนาโครงการดังกล่าว[7]

[7] คำแนะนำกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นจากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ เลขที่ 8029/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2.

3.1.1.2 ขั้นตอนในการจัดทำแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ (เพื่อประกอบ IEE)

(1) ผู้พัฒนาโครงการต้องจัดทำแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ แยกเป็นฉบับภาษาลาว และจะถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น โดยผู้พัฒนาโครงการต้องปฏิบัติตามแผนการดังกล่าวที่ได้มีการรับรองจากหน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นอย่างเข้มงวด

(2) ในระยะก่อสร้างและระยะการดำเนินโครงการ ถ้าหน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นเห็นว่าแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติไม่ได้กำหนดปัญหาและมาตรการในการลดและแก้ไขปัญหาอย่างเพียงพอกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ หน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นจะแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวและกำหนดเวลาให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงแผนการดังกล่าวแล้วส่งให้หน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นพิจารณารับรองใหม่

(3) ระยะเวลาหกเดือน ก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ ผู้พัฒนาโครงการต้องสรุปราคา ผลการปฏิบัติตามแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติในช่วงระยะการก่อสร้างหรือระยะสำรวจเสาะค้น พร้อมทั้งปรับปรุงแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติให้สอดคล้องกับระยะการดำเนินโครงการแล้วเสนอต่อหน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นเพื่อพิจารณารับรองก่อนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการลงทุนจะออกใบอนุญาตดำเนินกิจการ จึงจะสามารถดำเนินแผนการดังกล่าวได้

(4) ในระหว่างดำเนินโครงการ ผู้พัฒนาโครงการต้องทบทวนและปรับปรุงแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติในทุก ๆ ระยะ 2-5 ปี (ระยะเวลาของการทบทวนและปรับปรุงแผนการคุ้มครองและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ จะขึ้นอยู่กับระดับความยากและซับซ้อนของโครงการลงทุน ซึ่งจะกำหนดไว้ในใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม) แล้วจึงนำเสนอต่อหน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นเพื่อพิจารณารับรอง[8]

[8] คำแนะนำกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นจากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ เลขที่ 8029/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2.

3.1.1.3 การทบทวนรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นและแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ

(1) ผู้พัฒนาโครงการต้องทำคำร้องพร้อมทั้งส่งรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นฉบับปรับปรุงที่ผ่านการประชุมขั้นบ้าน/เมืองแล้ว ให้กับหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่น

(2) หน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นดำเนินการตรวจความถูกต้องของรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นภายใน 10 วันทำการ และแจ้งให้ผู้พัฒนาทราบถึงผลการพิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร ดังต่อไปนี้

(ก) ในกรณีที่รายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นนั้นถูกต้องครบถ้วน จะแจ้งให้ผู้พัฒนาโครงการส่งรายงานดังกล่าวจำนวน 15 ชุด พร้อมด้วยรายงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้กับหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นทบทวน

(ข) ในกรณีรายงานนั้นยังไม่ถูกต้องครบถ้วน จะแจ้งให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงหรือจัดทำรายงานใหม่

(3) การทบทวนรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นนั้น ต้องดำเนินการภายใน 40 วันทำการ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ผู้พัฒนาโครงการส่งเอกสารให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบครบถ้วนแล้ว หลังจากนั้นหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นจะส่งรายงานดังกล่าวให้กับองค์การปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใน 5 วันทำการเพื่อทำความเห็น จากนั้นหน่วยงานดังกล่าวจะต้องส่งความเห็นกลับมายังหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่งภายใน 20 วันทำการ มิฉะนั้นจะถือว่าเห็นชอบในการให้ความเห็นต่อรายงานดังกล่าว หลังจากนั้นหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นจะจัดประชุมวิชาการเพื่อให้ผู้พัฒนาโครงการชี้แจงเกี่ยวกับรายงาน และลงตรวจภาคสนามถ้ามีความจำเป็น

(4) หน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นจะพิจารณารายงานและความเห็นต่าง ๆ ที่ตนได้รับมาทั้งหมด ภายใน 15 วันทำการ พร้อมทั้งมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) ออกใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อรับรองรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(ข) มีความเห็นให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงรายงานนั้น แล้วนำมาเสนอให้พิจารณาใหม่ ในกรณีที่มีจุดบกพร่องต้องแก้ไข

(ค) มีความเห็นให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงรายงานนั้น หรือถ้าเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีความยากและซับซ้อนหรือมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม จะต้องจัดให้มีการทำการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมต่อไป

(ง) ปฏิเสธไม่รับรองรายงานดังกล่าว เช่น หากพบว่าข้อมูลในรายงานนั้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ปิดบังหรืออำพรางความเสี่ยงและบรรดาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างร้ายแรงที่อาจจะเกิดขึ้นและไม่สามารถบรรเทาความเสี่ยงได้ หรือโครงการนั้นไม่สอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น[9]

3.1.2 การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA)

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า วิจัย และคาดคะเนผลกระทบในเชิงบวกและลบซึ่งอาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจากโครงการลงทุน พร้อมทั้งเสนอทางเลือกที่เหมาะสม แผนการคุ้มครองดูแล และติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบนั้น ๆ[10]

ในระหว่างขั้นตอนการเสนอขอลงทุนใน สปป. ลาวนั้น ผู้ที่เสนอขอลงทุนหรือผู้ที่ประสงค์จะขอพัฒนาโครงการหรือกิจการต่าง ๆ ที่กำหนดให้ต้องดำเนินการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นหรือดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ต้องเสนอรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นหรือดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต่อกองวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาออกใบรับรองผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่โครงการพัฒนาหรือกิจการดังกล่าว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าก่อนที่จะมีการลงนามในสัญญาสัมปทาน หรือดำเนินการก่อสร้างหรือการออกใบอนุญาตดำเนินกิจการ บริษัทจะต้องได้รับใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อมเสียก่อน

3.1.2.1 ขั้นตอนในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA)

ผู้พัฒนาโครงการต้องกำหนดขอบเขตการศึกษาและข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิจัยเพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากโครงการลงทุนนั้น และกำหนดขอบเขตของงานทั้งหมดที่ต้องมีการปฏิบัติในระยะเวลาดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แล้วนำเสนอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

[9] คำแนะนำกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นจากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ เลขที่ 8029/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2.

[10] กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มาตรา 22.

สิ่งแวดล้อมพิจารณารับรองก่อน ซึ่งจะต้องทบทวนและตรวจร่างขอบเขตดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายใน 15 วันทำการ แล้วแจ้งความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้พัฒนาโครงการต่อไป

หลังจากนั้น ผู้พัฒนาโครงการมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติตามขอบเขตการศึกษาและขอบเขตงานเพื่อการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับรอง

(2) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของโครงการลงทุน เช่น ด้านกายภาพ ชีวภาพ และเศรษฐกิจ-สังคม จากบรรดาหน่วยงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การลงสำรวจภาคสนาม และการปรึกษาหารือกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการลงทุน และมีผู้ส่วนร่วมอื่น ๆ ทั้งในขั้นหมู่บ้าน เมือง แขวง หรือนคร

(3) ศึกษาและกำหนดผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนในเขตโครงการลงทุน

(4) ประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่น ในการจัดประชุมเผยแพร่ในขั้นหมู่บ้าน เพื่ออธิบายเกี่ยวกับภาพรวมของโครงการลงทุน รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะได้รับ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมที่อาจจะเกิดจากโครงการดังกล่าว มาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม พร้อมทั้งรวบรวมความเห็นจากที่ประชุม เพื่อประกอบเข้าในรายงาน

(5) จัดทำเอกสารดังนี้

(ก) รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(ข) แผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ

(6) ประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อจัดประชุมในขั้นหมู่บ้าน โดยให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการลงทุนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วม เพื่ออนุมัติร่างรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติฉบับแรก โดยมีการปรับปรุงรายงานและแผนการดังกล่าวตามความเห็นของที่ประชุม หลังจากนั้นจึงนำไปเผยแพร่ให้ประชาชนในหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการลงทุนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องรับทราบพร้อมทั้ง มีความเห็นเพื่อปรับปรุงรายงานดังกล่าวต่อไป

(7) ประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อจัดประชุมขั้นเมือง โดยมีตัวแทนจากแต่ละหมู่บ้าน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในขั้นแขวงหรือนคร องค์การ

มหาชนและองค์การจัดตั้งอื่น ๆ ในขั้นเมืองเข้าร่วมด้วย เพื่ออนุมัติร่างรายงานฉบับปรับปรุงตามความเห็นชอบของที่ประชุมขั้นบ้าน ทั้งนี้ รายงานฉบับปรับปรุงขั้นเมืองต้องทำเป็นภาษาลาวและภาษาอังกฤษ สำหรับบทสรุปย่อของแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติต้องทำเป็นภาษาลาวและภาษาอังกฤษ แล้วเสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อดำเนินการทบทวน

ทั้งนี้ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ ที่จะเสนอเพื่อทบทวนนั้น ต้องมีรายงานการประชุมในทุก ๆ ครั้งแนบอยู่ด้วย และต้องมีลายมือชื่อของบริษัทที่ปรึกษาที่ได้จัดทำรายงานและผู้พัฒนาโครงการดังกล่าว[11]

3.1.2.2 ขั้นตอนในการจัดทำแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ (เพื่อประกอบ EIA)

(1) ผู้พัฒนาโครงการต้องจัดทำแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ แยกเป็นฉบับภาษาลาว และถือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยผู้พัฒนาโครงการต้องปฏิบัติตามแผนการดังกล่าวที่ได้มีการรับรองจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด

(2) ในระยะก่อสร้างและระยะการดำเนินโครงการ ถ้ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นว่าแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติไม่ได้กำหนดปัญหาและมาตรการในการลดและแก้ไขปัญหาอย่างเพียงพอกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวและกำหนดเวลาให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงแผนการดังกล่าวแล้วส่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณารับรองใหม่

(3) ระยะเวลาหกเดือนก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ ผู้พัฒนาโครงการต้องสรุปราคา ผลการปฏิบัติตามแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติในช่วงระยะการก่อสร้างหรือระยะสำรวจเสาะค้น พร้อมทั้งปรับปรุงแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติให้สอดคล้องกับระยะการดำเนินโครงการ

[11] คำแนะนำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ จากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ เลขที่ 8030/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2.

แล้วเสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณารับรองก่อนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการลงทุนจะออกใบอนุญาตดำเนินกิจการจึงจะสามารถดำเนินแผนการดังกล่าวได้ ซึ่งหากเป็นโครงการที่มีผลกระทบรุนแรงและมีความซับซ้อนอย่างยิ่ง ผู้พัฒนาโครงการจะต้องทำแผนคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติสำหรับระยะการก่อสร้างและระยะดำเนินการเป็นการเฉพาะเพิ่มเติม และเสนอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณารับรองก่อน จึงจะสามารถดำเนินการก่อสร้างหรือดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้

(4) ในระหว่างดำเนินโครงการ ผู้พัฒนาโครงการต้องทบทวนและปรับปรุงแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติในทุก ๆ ระยะ 2-5 ปี (ระยะเวลาของการทบทวนและปรับปรุงแผนการคุ้มครองและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม จะขึ้นอยู่กับระดับความยากและซับซ้อนของโครงการลงทุน ซึ่งจะกำหนดไว้ในใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม) แล้วจึงนำเสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณารับรองต่อไป[12]

3.1.2.3 ขั้นตอนในการทบทวนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ

การทบทวนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) ผู้พัฒนาโครงการต้องทำคำร้องพร้อมทั้งส่งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ ฉบับปรับปรุงหลังจากการประชุมชั้นเมือง ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อทบทวนและพิจารณาออกใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม[***]

(2) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องดำเนินการตรวจความถูกต้องครบถ้วนตามขอบเขตงาน รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคมและ

[12] คำแนะนำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ จากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ เลขที่ 8030/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2.

[***] ในภาษาลาวจะเรียกว่า “ใบยั้งยืนด้านสิ่งแวดล้อม”

ธรรมชาติภายใน 10 วันทำการ และแจ้งให้ผู้พัฒนาทราบถึงผลการพิจารณา ซึ่งอาจเป็นไปได้ดังนี้

(ก) หากเห็นว่ารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาตินั้นถูกต้อง ครบถ้วน ต้องแจ้งให้ผู้พัฒนาโครงการส่งรายงานดังกล่าวจำนวน 15 ชุด พร้อมด้วยรายงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทบทวน

(ข) หากเห็นว่ารายงานดังกล่าวนั้นยังไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน ต้องแจ้งให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงหรือจัดทำรายงานใหม่

(3) การทบทวนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาตินั้น โดยทั่วไปต้องดำเนินการภายใน 95 วันทำการ หากเป็นโครงการลงทุนที่มีความยากและซับซ้อน ต้องดำเนินการภายใน 120 วันทำการ เริ่มตั้งแต่วันที่ผู้พัฒนาโครงการส่งเอกสารครบถ้วนแล้ว เมื่อได้รับเอกสาร กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะส่งรายงานดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงหน่วยงานและองค์การปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องภายใน 5 วันทำการเพื่อทำความเห็น โดยหน่วยงานและองค์การนั้น ๆ จะต้องส่งความเห็นกลับภายใน 50 วันทำการ มิฉะนั้นจะถือว่าเห็นชอบต่อรายงานดังกล่าว หลังจากนั้นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องจัดประชุมวิชาการภายในระยะเวลาตามที่ได้ตกลงกัน เพื่อให้ผู้พัฒนาโครงการนำเสนอภาพรวมของรายงานดังกล่าว โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการประชุม ทั้งนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาจจะลงตรวจตราภาคสนาม โดยประสานงานกับหน่วยงานและองค์การปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องได้หากเห็นสมควร

(4) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะสรุปความเห็นที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงผลการศึกษาเพิ่มเติมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วส่งให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงรายงานและแผนการดังกล่าวเป็นฉบับสุดท้าย แล้วจึงส่งให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาอีกครั้ง

(5) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะทบทวนรายงานและแผนการดังกล่าว พร้อมทั้งมีคำสั่งดังอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) ออกใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อรับรองรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ

(ข) แจ้งให้ผู้พัฒนาโครงการปรับปรุงรายงานและแผนการดังกล่าวทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

(ค) ปฏิเสธไม่รับรองรายงานและแผนการดังกล่าว เช่น หากพบว่าข้อมูลในรายงานนั้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ปิดบังหรืออำพรางความเสี่ยงและบรรดาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างร้ายแรงที่อาจจะเกิดขึ้น และไม่สามารถบรรเทาความเสี่ยงได้ หรือโครงการนั้นไม่สอดคล้องกับนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ทั้งนี้ การทบทวนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ สำหรับโครงการที่มีขั้นตอนซับซ้อน จะมีขั้นตอนอื่น ๆ เพิ่มเติมจากขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้น เช่น การแต่งตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มาจากภายในและต่างประเทศเพื่อร่วมทบทวนรายงานหรือแผนการดังกล่าว เป็นต้น[13]

3.2 การรับรองและอนุญาตเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

3.2.1 ใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม

ใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเอกสารที่ออกโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่น เพื่อรับรองผลการวิเคราะห์และมาตรการที่กำหนดในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ ซึ่งมีผลใช้บังคับได้ตลอดระยะเวลาสัมปทานโครงการลงทุนหรือตลอดระยะเวลาโครงการลงทุน แต่อย่างไรก็ตาม หากโครงการลงทุนได้รับ ใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อมแล้วแต่ไม่ดำเนินการก่อสร้างภายในกำหนดเวลา 2 ปี จะถือว่าใบรับรองด้านสิ่งแวดล้อมนั้นสิ้นผลใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้พัฒนาโครงการประสงค์จะขยายระยะเวลาโครงการลงทุน ผู้พัฒนาโครงการสามารถเสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นเพื่อพิจารณาใหม่ ในระยะเวลา 3 เดือนก่อนที่ใบรับรองดังกล่าวจะหมดอายุ

[13] คำแนะนำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ จากโครงการลงทุนและกิจการต่าง ๆ เลขที่ 8030/กชส ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2556, ภาคที่ 2.

นอกจากนี้ ในเวลาหกเดือนก่อนสิ้นสุดระยะก่อสร้าง ผู้พัฒนาโครงการต้องสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม หรือแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติในระยะก่อสร้างและระยะดำเนินโครงการลงทุน พร้อมทั้งปรับปรุงมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม หรือแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติสำหรับระยะเวลาดำเนินโครงการ แล้วนำเสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นพิจารณารับรอง

ในระยะเวลาดำเนินโครงการ ผู้พัฒนาโครงการต้องทบทวนและปรับปรุงมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม หรือแผนการคุ้มครองดูแลและติดตามตรวจตราสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติในทุก ๆ ระยะ 2-5 ปี (ระยะเวลาของการทบทวนและปรับปรุงนั้น จะขึ้นอยู่กับระดับความสลับซับซ้อนของโครงการลงทุน) แล้วนำเสนอต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือหน่วยงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขั้นท้องถิ่นเพื่อพิจารณารับรองต่อไป

4. หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง

หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยหลัก ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและป่าไม้ ซึ่งแต่ละกระทรวงมีหน่วยงานภายในดังนี้

4.1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1.1 ขั้นศูนย์กลาง

(1) ห้องการ (The Cabinet)
(2) กรมจัดตั้งและพนักงาน (Organization and Personnel Department)
(3) กรมตรวจตรา (Inspection Department)
(4) กรมแผนการและการร่วมมือ (Planning and Cooperation Department)
(5) กรมจัดสรรและพัฒนาที่ดิน (Land Planning and Development Department)
(6) กรมคุ้มครองที่ดิน (Land Administration Department)
(7) กรมทรัพยากรน้ำ (Water Resources Department)
(8) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environment Quality Promotion Department)
(9) กรมควบคุมมลพิษ (Pollution Control Department)
(10) กรมคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ (Forest Resources Management Department)
(11) กรมธรณีศาสตร์และแร่ธาตุ (Geology and Minerals Department)

(12) กรมอุตุนิยมและอุทกศาสตร์ (Meteorology and Hydrology Department)

(13) กรมคุ้มครองภัยพิบัติแห่งชาติและการเปลี่ยนแปลงดินฟ้าอากาศ (National Disaster Management and Climate Change Department)

(14) กองวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Impact Assessment Department)

(15) สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural Resources and Environment Institute)

(16) กองเลขานุการ คณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติลาว (Lao National Mekong Committee Secretariat)

(17) ศูนย์ ข้อมูล-ข่าวสาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural Resources and Environment Information Center)

4.1.2 ขั้นท้องถิ่น

(1) แผนกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แขวง หรือ นครหลวง (Provincial or City Division of Natural Resources and Environment)

(2) ห้องการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง หรือ เทศบาล (District or Municipal Division of Natural Resources and Environment)[14]

4.2 กระทรวงเกษตรและป่าไม้

4.2.1 ขั้นศูนย์กลาง

(1) ห้องการกระทรวง (The Cabinet)

(2) กรมจัดตั้งและพนักงาน (Organization and Personnel Department)

(3) กรมตรวจตรา (Inspection Department)

(4) กรมแผนการและความร่วมมือ (Planning and Cooperation Department)

(5) กรมเพาะปลูก (Agriculture Department)

(6) กรมชลประทาน (Irrigation Department)

(7) กรมเลี้ยงสัตว์และการประมง (Livestock and Fishery Department)

(8) กรมป่าไม้ (Forestry Department)

(9) กรมตรวจตราป่าไม้ (Forest Inspection Department)

(10) กรมคุ้มครองและพัฒนาที่ดินเกษตร (Agricultural Land Management Department)

[14] ข้อมูลจาก http://www.monre.gov.la วันที่ 19 ตุลาคม 2558.

(11) กรมส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ (Agricultural Extension and Cooperatives Department)

(12) สถาบันค้นคว้าเกษตรและป่าไม้แห่งชาติ (National Agricultural and Forestry Research Institute)

(13) สภาวิทยาศาสตร์เทคนิคเกษตรและป่าไม้ (Scientific and Technical Council of Agriculture and Forestry)

4.2.2 ขั้นท้องถิ่น

(1) แผนกเกษตรและป่าไม้ ประจำแขวงหรือนครหลวง (Provincial or City Division of Agriculture and Forestry)

(2) ห้องการเกษตรและป่าไม้ประจำเมือง (District Office of Agriculture and Forestry)[15]

[15] ข้อมูล ณ วันที่ 19 ตุลาคม 2558.

บทที่ 20
กระบวนการระงับข้อพิพาท

1. <u>กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</u>

(1) ข้อตกลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน (Agreement on Establishment and Operation of the Village Mediation Sector) เลขที่ 210/กย. ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2552 (“**ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน**”)

(2) กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน (ฉบับปรับปรุง) (Law on People’s Court (Amended)) เลขที่ 09/สพช. ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 (“**กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน**”)

(3) กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล (Law on Judgment Enforcement) ลงวันที่ 04/สพช. ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 (“**กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล**”)

(4) กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ (Law on Economic Dispute Resolution) เลขที่ 06/สพช. ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2553 (“**กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ**”)

(5) กฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการประชาชน (Law on Public Prosecutor) เลขที่ 10/สพช. ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2552 (“กฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการประชาชน”)

(6) รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Constitution of the Lao People’s Democratic Republic) ฉบับลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 (“**รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว**”)

กฎหมายกระบวนการระงับข้อพิพาทใน สปป. ลาว นั้น มีประเด็นสำคัญอันควรพิจารณาและสามารถจำแนกออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ การระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการไกล่เกลี่ยทางการปกครอง กระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ และระบบศาลและการระงับข้อพิพาทโดยศาล

2. <u>การระงับข้อพิพาทโดยกระบวนการไกล่เกลี่ยทางการปกครอง</u>

ใน สปป.ลาว นั้นเมื่อเกิดข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทต่างๆ เกิดขึ้น บ่อยครั้งคู่กรณีประสงค์ให้มีการแก้ไขข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยมากกว่าวิธีการฟ้องร้องต่อศาล เนื่องจากความนิยมมาแต่ครั้งในอดีตที่ให้ผู้อาวุโสหรือนายบ้าน* เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งให้แก่คู่กรณี แม้ในปัจจุบันนี้ สปป.ลาว จะมีองค์กรศาลประชาชน

* นายบ้านเป็นหัวหน้าองค์การปกครองบ้าน และ บ้านเป็นเขตการปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด ซึ่งขึ้นอยู่กับเมืองหรือเทศบาล โดยส่วนตัวผู้เขียนมีความเห็นว่า นายบ้านอาจเทียบได้กับผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายไทย

ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินคดีต่าง ๆ แต่ด้วยความนิยมของประชาชนที่มักนำข้อขัดแย้งไปให้นายบ้านเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งยังคงมีอยู่ เพราะคู่กรณีไม่ได้รู้สึกว่าตนเองเป็นฝ่ายแพ้หรือชนะแต่ตนเป็นผู้ยินยอมเสียประโยชน์บางส่วนเอง และทางรัฐบาลแห่ง สปป.ลาว เห็นว่าเป็นกระบวนการที่ดีจึงสนับสนุนให้มีหน่วยงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในขั้นบ้านขึ้น[1]

2.1 หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน

หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน เป็นหน่วยงานเพื่อการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งได้รับการจัดตั้งขึ้นในขั้นบ้าน โดยการประกอบส่วนของพลเมืองภายในบ้านและภายใต้การแนะนำและการตรวจตราขององค์การปกครองบ้านและการแนะนำด้านวิชาการของสำนักงานยุติธรรมเมืองหรือสำนักงานยุติธรรมเทศบาล

2.1.1 โครงประกอบการจัดตั้งของหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน

หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน ประกอบด้วย หัวหน้า 1 คน รองหัวหน้า 1-2 คนและกรรมการจำนวนหนึ่ง จากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

(1) แนวลาวสร้างชาติบ้าน
(2) องค์การปกครองบ้าน
(3) สหพันธ์นักรบเก่า
(4) สหพันธ์แม่หญิงบ้าน
(5) ชาวหนุ่มประชาชนปฏิวัติลาวบ้าน
(6) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนชนเผ่าในบ้าน
(7) หน่วยงานป้องกันความสงบบ้าน (ปกส.บ้าน)

วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกของหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านมีวาระเท่ากับวาระของนายบ้าน คือ 3 ปี และมีสิทธิได้รับค่าบริการซึ่งเก็บจากคู่กรณีในการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งในแต่ละครั้ง[2]

2.1.2 ข้อขัดแย้งที่หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านมีสิทธิไกล่เกลี่ย

ข้อขัดแย้งที่หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านมีสิทธิไกล่เกลี่ย[3] มีดังต่อไปนี้

(1) ข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับกฎหมายแพ่ง
(2) ข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับการค้า

[1] ไพมะนี ไชวงสา (2548). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับองค์การยุติธรรม. Fundamentals of judicial organization*. ม.ป.ท.หน้า 130-1.

[2] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 6.

[3] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 7.

(3) ข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับครอบครัว

(4) ข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับคดีเด็ก ได้แก่

(ก) คดีแพ่งที่เกี่ยวพันกับเด็ก

(ข) คดีอาญาที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิดในสถานลหุโทษ[**] และโทษานุโทษ[***] ที่ไม่เป็นอันตรายร้ายแรง และกฎหมายกำหนดโทษจำคุก[****] น้อยกว่า 3 ปี

(5) ข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ไม่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อสังคมและผู้เสียหายไม่ได้ฟ้องร้องต่อศาล แต่เสนอให้หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านเป็นผู้พิจารณาแก้ไขด้วยการไกล่เกลี่ย ได้แก่

(ก) การทำร้ายร่างกายระหว่างญาติใกล้ชิดที่ไม่ถึงขนาดกับบาดเจ็บสาหัสหรือพิการ

(ข) การนินทา ใส่ร้าย ด่าว่า หมิ่นประมาทศพหรือชื่อเสียงของผู้ตาย

(ค) การกระทำความผิดที่ต่อกรรมสิทธิ์ส่วนตัวของญาติใกล้ชิด

(ง) การบุกรุกต่อเคหะสถาน

(จ) การละเมิดความลับส่วนตัว

2.1.3 ข้อห้ามสำหรับหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน

หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้าน ห้ามดำเนินการดังนี้[4]

(1) ดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยในข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาอันร้ายแรง ที่ไม่ใช่ข้อขัดแย้งที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาตามข้อ 1.1.2

(2) ดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยที่ขัดกับผลประโยชน์ของรัฐ หรือสังคม

(3) ดำเนินลงโทษปรับ หรือลงโทษทางอาญา[*****]

(4) ดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยในคดีที่ศาลประชาชนได้พิจารณาหรือพิพากษาแล้ว หรือที่คณะกรรมการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยหรือตัดสิน

2.2 วิธีการของการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

ในการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งนั้น หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านต้องปฏิบัติ[5] ดังนี้

[**] การกระทำความผิดฐานลหุโทษ คือ การกระทำความผิดที่กฎหมายได้กำหนดโทษตำหนิวิจารณ์ต่อหน้ามหาชนหรือโทษค่าปรับ

[***] การกระทำความผิดฐานโทษานุโทษ คือ การกระทำความผิดที่กฎหมายได้กำหนดโทษควบคุมความประพฤติโดยไม่มีการจำคุกหรือเป็นโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสิบปีและโทษปรับค่าปรับ

[****] โทษจำคุก ในภาษาลาว เรียกว่า โทษตัดอิสรภาพ

[4] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 15.

[*****] โทษทางอาญา แบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1.โทษหลัก ซึ่งยังได้แบ่งออกเป็น โทษตำหนิวิจารณ์ โทษปรับพฤติกรรมแต่ไม่จำคุก โทษจำคุก และโทษประหารชีวิต และ 2.โทษเพิ่ม ซึ่งยังแบ่งออกเป็น โทษปรับ โทษริบวัตถุสิ่งของ โทษริบทรัพย์ โทษตัดสิทธิเลือกตั้งและรับสมัครเลือกตั้ง และโทษกักบริเวณ

(1) เมื่อได้รับการร้องขอจากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแล้ว หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านต้องแจ้งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบแล้วทำการพิจารณาข้อขัดแย้งนั้นภายใน 7 วัน

(2) หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งต้องกำหนดวันเวลาและสถานที่สำหรับการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง และเชิญคู่กรณีและพยานมาเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย

(3) ดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง หากคู่กรณีและพยานมาพร้อมกันตามวันเวลาและสถานที่ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ การดำเนินการไกล่เกลี่ยแต่ละครั้งจะดำเนินการได้ต่อเมื่อหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งมีผู้เข้าร่วมมากกว่าครึ่งหนึ่ง และในกรณีที่จำเป็นอาจจะเชิญผู้เกี่ยวข้องมาเข้าร่วมการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยเพื่อช่วยเสนอและจัดทำความคิดเห็นเพิ่มเติมก็ได้

(4) การไกล่เกลี่ยคดีเด็กต้องให้มีพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของเด็กเข้าร่วมทุกครั้ง

(5) ถ้าหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เข้ามาร่วมการไกล่เกลี่ยตามการเชิญมากกว่า 3 ครั้งโดยไม่มีเหตุผล ให้หน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านส่งคำร้องหรือใบเสนอพร้อมเอกสารทั้งหมดคืนให้แก่ผู้ร้องขอในเบื้องต้น เพื่อไปฟ้องร้องต่อองค์การที่มีอำนาจตามกระบวนการยุติธรรม

(6) บันทึกกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งแต่ละครั้งเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการบันทึกสิ่งที่คู่กรณีแต่ละฝ่ายได้ตกลงกันทั้งสิทธิ หน้าที่ และผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยจะต้องระบุสถานที่ วันเวลาไกล่เกลี่ย สาเหตุที่ทำให้เกิดข้อขัดแย้ง การตกลงยินยอมแก้ไขหรือไม่ยินยอมแก้ไขของคู่กรณีไว้ด้วย

(7) อ่านข้อความที่บันทึกไว้ต่อหน้าคู่กรณีและพยานทุกฝ่าย

(8) หน่วยงานไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน คู่กรณี และพยานทุกฝ่าย ลงนามไว้ในบันทึกเพื่อเป็นหลักฐาน

(9) กรณีที่คู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ ให้คณะหน่วยไกล่เกลี่ยเสนอให้คณะพรรครากฐานกลุ่มบ้านช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยอีกครั้งหนึ่ง หากยังไม่สามารถประนีประนอมกันได้ให้ส่งบันทึกการไกล่เกลี่ยและสำนวนข้อขัดแย้งไปให้สำนักงานยุติธรรมเมืองเพื่อช่วยเจรจาไกล่เกลี่ยอีกครั้ง และหากยังไม่สำเร็จอีกจึงจะแนะนำให้คู่กรณีไปฟ้องร้องต่อศาลประชาชนหรือเสนอต่อห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจหรือศูนย์แก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจเพื่อทำการไกล่เกลี่ยหรือตัดสินต่อไป

การไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งนั้น ถ้าคู่กรณีตกลงกันไม่ได้จะดำเนินการไกล่เกลี่ยหลายครั้งก็ได้ แต่ต้องไม่เกินสามครั้ง[6] โดยในการดำเนินการะบวนการไกล่เกลี่ยแต่ละครั้ง คู่กรณีต้องเสียค่าธรรมเนียมสูงสุดครั้งละไม่เกิน 100,000 กีบหรือประมาณ 400 บาทต่อข้อขัดแย้ง โดยคู่กรณีต้องรับผิดชอบฝ่ายละ 50,000 กีบหรือประมาณ 200 บาท[7] แต่ประเด็นที่ไม่สามารถตกลงกันได้นั้น หน่วยงานไกล่เกลี่ยขั้นบ้านต้องหมายเหตุไว้ในบันทึกและส่งสำนวนข้อขัดแย้งไปยังศาลประชาชนที่มีเขตอำนาจทำการพิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมาย

[5] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 13.

[6] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 13.

[7] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 6.

2.3 ผลของการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

ในกรณีที่คู่กรณียินยอมตกลงกันได้ บันทึกการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยที่คู่กรณีได้ยินยอมตกลงกันและได้ลงนามแล้วนั้น มีผลบังคับใช้และสามารถปฏิบัติได้ทันที

ในกรณีที่คู่กรณีไม่อาจยินยอมตกลงกันได้ สำหรับบันทึกการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยที่คู่กรณีไม่อาจยินยอมตกลงกันได้นั้นจะถูกนำมาใช้เป็นหลักฐานให้กับคณะพรรครากฐานกลุ่มบ้านและสำนักงานยุติธรรมเมืองช่วยพิจารณาไกล่เกลี่ย หรืออาจใช้เป็นข้อมูลให้แก่การดำเนินคดีขององค์กรที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ต้องดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป[8]

นอกจากหน่วยไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งขั้นบ้านแล้ว ศาลประชาชนก็มีอำนาจไกล่เกลี่ยคดีต่าง ๆ ที่คู่กรณีนำไปฟ้องร้องต่อศาลประชาชน ก่อนที่ศาลจะดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดี ในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีและในทุกชั้นศาล[*******] และตามกฎหมายแห่ง สปป. ลาว ยังมีหน่วยงานของรัฐคือ “ศูนย์แก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ(สกส.)” และ “ห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ (หกส.)” ซึ่งมีภาระบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการไกล่เกลี่ยและ/หรือตัดสินเฉพาะข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ[********] อันจะกล่าวถึงต่อไปในหัวข้อ “**การระงับข้อพิพาททางโดยอนุญาโตตุลาการ**”

3. <u>การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ</u>

ใน สปป.ลาว มีองค์กรหนึ่งทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทเช่นเดียวกับอนุญาโตตุลาการซึ่งเรียกว่า “องค์กรแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ” ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อทำหน้าที่แก้ไขข้อขัดแย้งหรือระงับข้อพิพาททางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นระหว่างนิติบุคคลด้วยกัน บุคคลด้วยกัน หรือนิติบุคคลกับบุคคล อย่างไรก็ตาม องค์กรแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจนี้ไม่อาจบังคับตามผลของการแก้ไขข้อขัดแย้งได้ด้วยตนเอง คู่กรณีจำเป็นต้องร้องขอต่อศาลประชาชนเพื่อให้ศาลมีคำสั่งบังคับตามผลของการแก้ไขข้อขัดแย้งของศูนย์แก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจให้

[8] ข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของหน่วยไกล่เกลี่ยขั้นบ้าน, มาตรา 15.

[*******] ศาลมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการไกล่เกลี่ยคู่ความโดยเงื่อนไขและวิธีการ เพื่อให้คู่ความสามารถตกลงกันด้วยดี ในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีและศาลทุกขั้น

[********] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ มาตรา 2 อธิบายว่า ข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ คือ ข้อพิพาททางด้านผลประโยชน์ระหว่างนิติบุคคลด้วยกัน นิติบุคคลกับบุคคล บุคคลกับบุคคลทั้งภายในและต่างประเทศที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสัญญาและการดำเนินการผลิต-ธุรกิจ

3.1 ลักษณะทั่วไปของการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ

3.1.1 ลักษณะของข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ

ข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจที่นำมาแก้ไขที่องค์กรแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจได้ ต้องมีลักษณะดังนี้

(1) เป็นข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจและการค้า

(2) คู่กรณีได้ตกลงกันไว้ในสัญญา

(3) ไม่ใช่ข้อขัดแย้งที่ศาลประชาชนได้ดำเนินการแก้ไขอยู่หรือมีคำตัดสินอย่างเด็ดขาดแล้ว

(4) ไม่ใช่ข้อขัดแย้งที่ละเมิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ความสงบของสังคม และสิ่งแวดล้อม[9]

3.1.2 องค์กรที่นำหน้าที่แก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ

องค์กรที่ทำหน้าที่แก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ ได้แก่

(1) ศูนย์แก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ หรือ ศกส.

(2) ห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ หรือ หกส.[10]

3.1.3 เอกสารประกอบ

เอกสารประกอบคำร้องเพื่อเสนอขอแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจมี ดังนี้

(1) คำร้อง ซึ่งประกอบด้วย ชื่อและนามสกุล อายุ อาชีพ สัญชาติ ที่อยู่ปัจจุบันและสถานที่ตั้งกิจการของคู่กรณีหรือตัวแทน ปัญหาที่เกิดข้อขัดแย้ง มูลค่าของข้อขัดแย้งและข้อเสนอของคู่กรณี

(2) สัญญาที่เกี่ยวข้อง

(3) ข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรของคู่กรณีที่เป็นเหตุให้นำเอาข้อขัดแย้งมาแก้ไข ณ ศูนย์หรือสำนักงาน (ถ้ามี)

(4) เอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง[11]

3.1.4 ค่าใช้จ่ายในการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ

ค่าใช้จ่ายในการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

[9] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 16.

[10] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 40.

[11] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 18.

(1) ค่าธรรมเนียม

การเก็บค่าธรรมเนียมให้ปฏิบัติตามระเบียบการเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม คู่กรณีต้องจ่ายค่าธรรมเนียมฝ่ายละครึ่งหนึ่งก่อนการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง เว้นเสียแต่ว่าได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น สำหรับการตัดสินนั้นคู่กรณีรับผิดชอบค่าธรรมเนียมตามคำตัดสินของคณะกรรมการตัดสิน[12]

(2) ค่าบริการ

เป็นค่าใช้จ่ายในการไกล่เกลี่ยหรือการตัดสินของคณะกรรมการ และให้ผู้ร้องขอเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายก่อนในเวลายื่นคำร้อง[13]

(3) ค่าแรงงาน

เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้ไกล่เกลี่ยหรือกรรมการตัดสินหรือผู้เชี่ยวชาญ ค่าแรงงานนั้นคู่กรณีแล้วแต่ตกลงกับผู้ไกล่เกลี่ยหรือกรรมการตัดสินหรือผู้เชี่ยวชาญ[14]

3.1.5 ขั้นตอนการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ

ขั้นตอนในการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ มีดังนี้

(1) การยื่นคำร้อง

ผู้ที่ประสงค์จะแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจนั้นต้องยื่นคำร้องและเอกสารประกอบต่าง ๆ ต่อศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจที่คู่กรณีเห็นว่ามีความสะดวก แต่ในกรณีที่ไม่มีการตกลงกัน ก็ให้ไปยื่นต่อศูนย์หรือห้องการที่เกิดข้อขัดแย้งขึ้น[15]

(2) การพิจารณาคำร้อง

การพิจารณาคำร้องต้องดำเนินการภายในกำหนด 7 วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องนั้นเป็นต้นไป ศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจต้องตรวจตราสำนวนคำร้องและออกหมายเชิญคู่กรณี เพื่อหารือและตกลงเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขข้อพิพาท ถ้าหากว่าคู่กรณีไม่มาตามหมายเชิญโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ คำร้องดังกล่าวก็ตกไปและส่งสำนวนคืนให้แก่ผู้ร้องขอ[16]

(3) วิธีการแก้ไขข้อข้อขัดแย้ง

(ก) การไกล่เกลี่ย โดยผู้ไกล่เกลี่ย

(ข) การตัดสิน โดยคณะกรรมการตัดสิน[17]

[12] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 54.

[13] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 55.

[14] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 56.

[15] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 17.

[16] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 20.

[17] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 15.

(4) ผลของการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

(ก) คำตกลงของการไกล่เกลี่ย

(ข) คำตกลงของคู่กรณีก่อนการตัดสิน

(ค) คำตกลงของคณะกรรมการตัดสิน[18]

คู่กรณีมีหน้าที่ปฏิบัติตามผลของการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้มีคำตกลงหรือนับแต่วันที่คู่กรณีได้รับทราบคำตกลง ทั้งนี้คู่กรณีฝ่ายที่เสียประโยชน์จากการไม่ปฏิบัติตามผลของการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจมีสิทธิร้องขอต่อศาลประชาชนเพื่อพิจารณาออกคำชี้ขาด เพื่อให้บังคับผลของการแก้ไขข้อขัดแย้งดังกล่าวได้[19]

3.2 กระบวนการแก้ไขข้อขัดแย้งโดยศูนย์หรือสำนักงานแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ

ตามวิธีการแก้ไขข้อขัดแย้งที่ระบุไว้ข้างต้น คู่กรณีมีสิทธิแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยวิธีการไกล่เกลี่ยหรือการตัดสินก็ได้ ทั้งนี้ อาจพิจารณาประเด็นสำคัญในเบื้องต้นได้ดังนี้

3.2.1 การแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการไกล่เกลี่ย

การไกล่เกลี่ยเป็นการแก้ไขข้อขัดแย้งโดยคู่กรณีเองด้วยการประนีประนอม เจรจา และปรึกษาหารือซึ่งมีผู้ไกล่เกลี่ยหนึ่งคนหรือหลายคนเป็นคนกลาง[20]

(1) การเลือกและการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

ในการดำเนินการไกล่เกลี่ย คู่กรณีมีสิทธิตกลงเลือกเอาผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งต้องเป็นจำนวนคี่เสมอจากบัญชีรายชื่อผู้ไกล่เกลี่ย ภายใน 15 วันนับแต่วันตกลงนั้นเป็นต้นไป ถ้าหากเลือกไม่ได้ ศูนย์หรือสำนักงานแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจต้องเลือกให้ภายใน 10 วัน ซึ่งศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจต้องแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อผู้ไกล่เกลี่ยตามการเสนอของคู่กรณี

ในกรณีเลือกเอาผู้ไกล่เกลี่ย 3 คน หรือมากกว่า 3 คน ให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายเลือกเอา 1 คน ภายในกำหนด 15 วันนับแต่วันตกลงนั้นเป็นต้นไป ถ้าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเลือกไม่ได้ ศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจต้องเลือกให้ภายในกำหนด 10 วัน หลังจากนั้นให้ผู้ไกล่เกลี่ย 2 คนที่ได้รับเลือกนั้นเลือกเอาผู้ไกล่เกลี่ย ผู้ที่สามมาเป็นประธานภายในกำหนด 15 วันและถ้าหากเลือกไม่ได้ ศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจต้องเลือกให้ภายในกำหนด 10 วัน[21]

[18] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 48.

[19] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 49, 50.

[20] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 22.

[21] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 23.

(2) การถอนตัวหรือการคัดค้าน

ผู้ไกล่เกลี่ยมีสิทธิถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยได้ และคู่กรณีมีสิทธิคัดค้านตัวผู้ไกล่เกลี่ย ถ้าเห็นว่าผู้ไกล่เกลี่ยนั้นเป็นญาติพี่น้องหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือมีข้อขัดแย้งกับคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้[22]

(3) การดำเนินการไกล่เกลี่ย

การไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการภายใน 15 วันนับแต่วันแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยเป็นต้นไป โดยการพบหน้ากันระหว่างคู่กรณีหรือตัวแทน และคู่กรณีมีสิทธิเสนอข้อมูลหรือหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อขัดแย้งและข้อตกลงต่อผู้ไกล่เกลี่ยในระยะเวลาที่ดำเนินการไกล่เกลี่ย[23]

เมื่อคู่กรณีไม่สามารถไกล่เกลี่ยกันได้ คู่กรณีมีสิทธิเสนอให้ศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจดำเนินการแก้ไขด้วยการตัดสิน แต่ผู้ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งนั้นไม่มีสิทธิเป็นคณะกรรมการตัดสินข้อขัดแย้งนั้นอีก หากคู่กรณีไม่เห็นชอบให้ศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจดำเนินการแก้ไขขัดแย้งด้วยการตัดสินแล้ว คู่กรณีมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลประชาชน[24]

(4) การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้

(ก) คู่กรณีสามารถตกลงกันได้

(ข) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งหมดไม่เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยโดยไม่มีเหตุผล

(ค) คู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้

(ง) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิตโดยไม่มีผู้สืบทอด[25]

3.2.2 การแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการตัดสิน

การแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการตัดสิน คือ การตกลงของคณะกรรมการตัดสินเกี่ยวกับการแก้ไขข้อขัดแย้งทางเศรษฐกิจ[26]

(1) การเลือกและการแต่งตั้งกรรมการตัดสิน

ในการแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการตัดสินนั้น คณะกรรมการตัดสินต้องประกอบด้วยกรรมการตัดสินตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปและต้องเป็นจำนวนคี่เสมอ และการเลือกและการแต่งตั้งกรรมการตัดสินให้ปฏิบัติตามหลักการเดียวกันกับการเลือกผู้ไกล่เกลี่ยตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น[27]

[22] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 24.

[23] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 25.

[24] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 27.

[25] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 26.

[26] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 29.

[27] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 30.

(2) การถอนตัวหรือการคัดค้านตัวกรรมการตัดสิน

การถอนตัวหรือการคัดค้านตัวกรรมการตัดสินให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการถอนตัวหรือการคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ยตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น[28]

(3) การเสนอข้อมูลหลักฐาน

คู่กรณีมีหน้าที่ต้องเสนอข้อมูล หลักฐานเกี่ยวกับข้อขัดแย้งให้คณะกรรมการตัดสิน

คณะกรรมการตัดสินอาจจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานโดยการลงพื้นที่ ในกรณีจำเป็น คณะกรรมการตัดสินมีสิทธินำผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิสูจน์ข้อมูลหลักฐานนั้น[29]

(4) กำหนดเวลาตัดสิน

การแก้ไขข้อขัดแย้งด้วยการตัดสินต้องทำให้สำเร็จภายในกำหนด 3 เดือนนับแต่วันที่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินเป็นต้นไป เว้นเสียแต่ในกรณีที่มีความยุ่งยากเนื่องจากหลักฐานประกอบหรือเนื่องจากเหตุผลอื่น[30]

(5) มาตรการปกป้องผลประโยชน์ของคู่กรณี

ในระยะพิจารณาข้อขัดแย้งนั้น คู่กรณีอาจเสนอให้ออกคำสั่งยึด อายัดทรัพย์หรือมาตรการหนึ่งเพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของตนแล้ว ซึ่งคณะกรรมการตัดสินจะส่งคำเสนอพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องไปยังศาลประชาชนเพื่อพิจารณาออกคำสั่งภายในกำหนด 7 วันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำเสนอเป็นต้นไป ถ้าเห็นว่ามีความจำเป็น[31]

(6) สิทธิในการตกลงของคู่กรณีก่อนการตัดสิน

ในระยะเวลาพิจารณาข้อขัดแย้งนั้น คู่กรณียังมีสิทธิตกลงแก้ไขข้อขัดแย้งกันก่อนการตัดสินได้ ข้อตกลงของคู่กรณีนั้นต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยลงลายมือชื่อของคู่กรณี คณะกรรมการตัดสินและหัวหน้าศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการนั้น ทั้งนี้ข้อตกลงของคู่กรณีก่อนการตัดสินมีผลบังคับใช้เท่ากับคำตัดสินของคณะกรรมการตัดสิน[32]

(7) คำตัดสินของคณะกรรมการตัดสิน

คำตัดสินของคณะกรรมการตัดสิน ถ้าคณะกรรมการตัดสินไม่มีมติอันเป็นเอกฉันท์กันให้การตัดสินถือเอาตามเสียงส่วนใหญ่ และต้องอ่านต่อหน้าคู่กรณีหรือตัวแทนของคู่กรณี และคำตัดสินดังกล่าวมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ได้มีคำตัดสิน หรือวันที่คู่กรณีได้รับทราบถึงคำตัดสินของคณะกรรมการตัดสิน ในกรณีที่หนึ่งในคู่กรรีไม่สามารถไปรับฟังคำตัดสินโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร[33]

[28] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 31.

[29] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 32

[30] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 33.

[31] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 34.

[32] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 35.

[33] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 36.

(8) การคัดค้านคำตัดสิน

คู่กรณีมีสิทธิเสนอต่อศาลประชาชนเพื่อคัดค้านคำตัดสินของคณะกรรมการตัดสินภายในกำหนด 15 วันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำตัดสินไป เช่น ในกรณีที่คู่กรณีไม่ได้ตกลงให้มีการตัดสินโดยคณะกรรมการตัดสินหรือคำตัดสินนั้นเป็นโมฆะ การตกลงตัดสินหรือการตัดสินไม่สอดคล้องกับการตกลงของคู่กรณีและระเบียบกฎหมาย ข้อมูลหลักฐานในการตัดสินนั้นมีการปลอมแปลง หรือกรรมการตัดสินรับเงินทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ข้อขัดแย้งไม่อยู่ในขอบเขตสิทธิของการแก้ไข การตัดสินเกินหรือไม่ครบถ้วนตามคำร้องของคู่กรณี[34]

(9) การบังคับคำตัดสิน

คำตัดสินของคณะกรรมการตัดสิน ต้องอ่านต่อหน้าคู่กรณี หรือ ผู้ต่างหน้า และมีผลบังคับใช้นับแต่วันลงคำตัดสิน หรือ วันที่ได้รับทราบคำตัดสินนั้นเป็นต้นไป เมื่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้เข้ามาฟังคำตัดสินตามหมายเชิญ โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ[35]

คู่กรณีมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำตัดสินภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้มีคำตัดสินหรือวันที่คู่กรณีได้รับทราบคำตัดสินเป็นต้นไป หากคู่กรณีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำตัดสินกลับไม่ยอมปฏิบัติตามคำตัดสินนั้น คู่กรณีฝ่ายที่เสียประโยชน์จากการไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินดังกล่าว มีสิทธิร้องขอต่อศาลประชาชนเพื่อพิจารณาออกคำชี้ขาดเพื่อให้บังคับคำตัดสินดังกล่าวได้

3.3 การบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่างประเทศหรือสากล

สปป.ลาว เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการยอบรับนับถือและใช้บังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ค ค.ศ.1958[36] ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2541 และได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2541[37] ดังนั้น คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศอาจได้รับการยอมรับและบังคับได้ใน สปป.ลาว โดยการรับรองจากศาลประชาชนแห่ง สปป.ลาว ซึ่งศาลประชาชนจะพิจารณารับรองคำชี้ขาดดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อคำชี้ขาดนั้นเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) คู่กรณีต้องถือสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการยอบรับนับถือและใช้บังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ค ค.ศ.1958

(2) ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ความสงบของสังคมและสิ่งแวดล้อม

(3) คู่กรณีที่ต้องชดใช้หนี้สินนั้นต้องมีทรัพย์สิน กิจการ หุ้น เงินฝาก ทรัพย์สินอื่นอยู่ใน ส.ป.ป.ลาว

[34] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 38.

[35] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 36

[36] Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, United Nation, New York, 1958 (the " New York Convention")

[37] แหล่งที่มา: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html [2557, ตุลาคม 18]

ภายหลังคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ได้รับการยอมรับและรับรองจากศาลประชาชนของ สปป. ลาวแล้วก็ให้บังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าวได้ใน ส.ป.ป.ลาว[38]

4. การระงับข้อพิพาทโดยศาล

4.1 หลักในการดำเนินคดีในศาล

นอกจากโครงสร้างและขอบอำนาจของศาลประชาชนในชั้นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชนยังได้บัญญัติรับรองหลักการพื้นฐานในการดำเนินคดีในศาลไว้ 8 ประการด้วยกัน ได้แก่

(1) หลักความเสมอภาคของพลเมืองต่อหน้ากฎหมายและศาล

(2) หลักรับประกันสิทธิของพลเมืองในการต่อสู้คดี

(3) หลักความปราศจากการแทรกแซงในการพิจารณาพิพากษาคดี

(4) หลักการพิจารณาและพิพากษาคดีตามกฎหมาย

(5) หลักการพิจารณาคดีโดยองค์คณะศาล

(6) หลักการใช้ภาษาลาวในการดำเนินคดี

(7) หลักการพิจารณาคดีอย่างเปิดเผย

(8) หลักความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษาถึงที่สุด

4.2 การพิจารณาตัดสินคดีแพ่ง

4.2.1 คณะศาลในการดำเนินคดีแพ่งและอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี

คณะศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีทางแพ่ง สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

(1) คณะศาลแพ่ง มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

(ก) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์และมรดก

(ข) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับประเด็นทางแพ่ง ยกเว้นข้อขัดแย้งทางการค้า

(ค) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการติดตามการชดใช้ค่าเสียหาย

(ง) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับด้านบริหาร

(2) คณะศาลแรงงาน มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

(ก) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับสัญญาแรงงาน

(ข) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับเงินอุดหนุน เนื่องจากการยกเลิกสัญญายกเลิกโดยไม่ถูกต้อง

[38] กฎหมายว่าด้วยการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจ, มาตรา 52.

(ค) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการร้องขอค่าเสียหายจากอุบัติเหตุในการทำงานหรือโรคที่เกิดจากการทำงาน

(ง) ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับเงินเดือนหรือค่าแรงงานของลูกจ้าง

(จ) ข้อขัดแย้งอื่นเกี่ยวกับแรงงาน

(3) คณะศาลการค้า มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

(ก) สัญญาหุ้นส่วน

(ข) สัญญาทางด้านธุรกิจ การค้าหรือเอกสารการค้า

(ค) สัญญากู้ยืมทางการค้า

(ง) การล้มละลายของวิสาหกิจและการชำระสะสาง

(จ) การส่งออกของหรือนำเข้าสินค้า การประกันภัย

(ฉ) ข้อขัดแย้งและคำฟ้องเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

(4) คณะศาลครอบครัว มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

(ก) ประเด็นเกี่ยวการสมรสและการหย่าร้าง

(ข) การฟ้องร้องเรียกค่าเลี้ยงดูบุตร

(ค) การฟ้องร้องเรียกค่าเลี้ยงดูสามี ภริยา บิดามารดาและลูกที่บรรลุนิติภาวะแล้วแต่ขาดความสามารถในการทำงานหรือเป็นคนวิกลจริต

(ง) ประเด็นที่เกี่ยวกับครอบครัว

(จ) การฟ้องร้องเอาบุตรมาอยู่ในการคุ้มครอง

(ฉ) การปลดสิทธิการเป็นบิดามารดาและบุตร

(ช) การเป็นลูกเลี้ยง

(ซ) การรับรองบุตรหรือการรับรองความเป็นบิดา

(ฌ) ผลประโยชน์ของเด็ก

(ญ) ความเสียหายที่มาจากการไม่ปฏิบัติตามการหมั้น การสู่ขอ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการเป็นสามีภริยากัน และอื่นๆ

(5) คณะศาลเด็ก มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี ดังนี้

(ก) การชดใช้ค่าเสียหาย เนื่องมาจากการกระทำของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

(ข) แรงงานเด็ก

(ค) การกระทำระหว่างเด็กด้วยกัน

(ง) การละเมิดสิทธิเด็ก

ในระหว่างการพิจารณาคดีเด็ก แม้เด็กนั้นจะมีความสามารถทางด้านประพฤติหรือมีอายุครบ 18 ปีแล้วก็ตาม ให้ศาลพิจารณาคดีจะกว่าจะเสร็จสิ้น หากมีการอุทธรณ์หรือลบล้างก็คณะศาลเด็กของศาลชั้นสูงกว่ามีอำนาจในการพิจารณาต่อไป

4.2.2 ผู้เข้าร่วมในการพิจารณาคดีและคู่ความในคดี

(1) ผู้เข้าร่วมในการพิจารณาคดี ได้แก่

(ก) คู่ความ ได้แก่ ฝ่ายโจทก์ และ ฝ่ายจำเลย

(ข) บุคคลที่สามที่เข้าร่วมในคดีเพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของตนที่เกี่ยวพันกับคดีที่พิจารณาอยู่ โดยอาจจะไม่โจทก์หรือจำเลยโดยตรง แต่เข้าร่วมในฐานะเป็นฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลย

(ค) พยาน

(ง) ผู้เชี่ยวชาญ

(จ) ผู้แปลภาษา

(ฉ) ทนายความหรือผู้ปกป้องอื่น

(2) เงื่อนไขการเป็นคู่ความ

(ก) กรณีเป็นบุคคลธรรมดา

บุคคลที่เป็นคู่ความในคดีได้ ต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไปและต้องไม่วิกลจริต หากเป็นบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีหรือเป็นผู้วิกลจริต ต้องให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคู่ความในการพิจารณาคดีด้วย

สำหรับการเข้าร่วมคดีในฐานะตัวแทนหรือผู้แทนนั้น ต้องได้รับการมอบหมายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

(ข) กรณีเป็นองค์กรหรือนิติบุคคล

ต้องเป็นองค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของ สปป.ลาว หรือของประเทศที่เกี่ยวข้อง

(ค) กรณีฟ้องร้องคู่ความระหว่างประเทศ

กรณีบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายของ สปป. ลาว ต้องการฟ้องร้องบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลต่างประเทศ หรือในทางกลับกันนั้น บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาร่วมมือทางด้านยุติธรรม ในกรณีที่ไม่มีสนธิสัญญานั้น ให้ยื่นคำฟ้องผ่านกระทรวงต่างประเทศเพื่อส่งสำนวนคดีให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของประเทศที่จำเลยอาศัยอยู่ เพื่อดำเนินการต่อไป

(ง) กรณีเข้าดำเนินคดีแทนคู่ความเดิม

การดำเนินคดีแทนคู่ความเดิมฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งได้เสียชีวิต ถูกยกเลิก ล้มละลาย หรือได้มอบสิทธิให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนนั้น ผู้สืบทอดหรือผู้รับมอบสิทธิต้องทำหนังสือ

เสนอพร้อมเอกสารรับรองปัญหาดังกล่าวเสนอต่อศาลประชาชนที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เพื่อขอให้พิจารณาการเข้าดำเนินคดีแทนคู่ความเดิม

(3) เงื่อนไขการเป็นพยาน

พยานต้องเป็นผู้ที่ได้รู้เห็นเหตุการณ์จริง ทั้งนี้ คนหูหนวก เป็นใบ้ คนปัญญาอ่อน คนวิกลจริต เด็กที่อายุยังไม่ครบ 18 ปี ญาติใกล้ชิดของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เหล่านี้สามารถนำมาให้การได้เพื่อเป็นข้อมูล แต่ไม่ให้ถือว่าเป็นพยาน

4.2.3 กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคดี

กำหนดระยะในการพิจารณาคดีแพ่งในศาลแต่ละชั้นเป็นดังนี้

(1) ศาลชั้นต้น การพิจารณาตัดสินคดีต้องให้สำเร็จภายใน 9 เดือนนับตั้งแต่วันที่ผู้พิพากษาได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

(2) ศาลชั้นอุทธรณ์ การพิจารณาตัดสินคดีต้องให้สำเร็จภายใน 4 เดือนนับตั้งแต่วันที่ผู้พิพากษาได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

(3) ศาลชั้นลบล้าง การพิจารณาตัดสินคดีต้องให้สำเร็จภายใน 3 เดือนนับตั้งแต่วันที่ผู้พิพากษาได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

การขอขยายระยะเวลาในการพิจารณาตัดสินคดีนั้น ผู้พิพากษาต้องเสนอต่อประธานศาลที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาต แต่ต้องไม่ให้เกิน 3 เดือน ยกเว้นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน

4.2.4 การไม่รับเอาคำฟ้องมาพิจารณา

ศาลจะไม่รับคำฟ้องร้องมาพิจารณา ในกรณีดังนี้

(1) ปัญหาที่ฟ้องร้องนั้นยังไม่ได้รับการไกล่เกลี่ยตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้

(2) ข้อขัดแย้งด้านการค้ายังไม่ได้มีการไกล่เกลี่ยจากศูนย์หรือห้องการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา

(3) ปัญหาที่ฟ้องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้น

(4) ผู้ฟ้องเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือเป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิเป็นผู้แทน

(5) คำฟ้องร้องมีเนื้อหาที่ไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

4.2.5 กำหนดระยะเวลาขออุทธรณ์

คู่ความมีสิทธิขออุทธรณ์และหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนมีสิทธิคัดค้านคำตัดสินของศาลชั้นต้นได้ภายใน 20 วันนับแต่วันลงคำตัดสินสำหรับคู่ความที่มาอยู่ต่อหน้าหรือถือว่าอยู่ต่อหน้า และนับแต่วันที่ทราบคำตัดสินสำหรับคู่ความที่ศาลได้ตัดสินลับหลัง

สำหรับคำสั่งหรือคำชี้ขาดของศาลชั้นต้นนั้น คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งหรือคำชี้ขาดนั้นเป็นต้นไป

คู่ความหรือหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนต้องยื่นคำร้องขออุทธรณ์หรือคำเสนอคัดค้านต่อศาลชั้นอุทธรณ์โดยผ่านศาลชั้นต้นที่ได้ตัดสินคดีนั้น แต่หากศาลชั้นต้นที่ได้ตัดสินคดีนั้นไม่รับคำขออุทธรณ์หรือคำเสนอคัดค้าน คู่ความหรือหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนจะยื่นคำร้องขอนั้นต่อศาลชั้นอุทธรณ์โดยตรงก็ได้

4.2.6 กำหนดระยะเวลาขอลบล้าง

ศาลชั้นลบล้างเป็นศาลชั้นสุดท้ายตามกฎหมาย คู่ความมีสิทธิขอลบล้างและหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนมีสิทธิเสนอคำคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้ลงคำพิพากษาคู่ความที่มาอยู่ต่อหน้าหรือถือว่าอยู่ต่อหน้า และนับแต่วันที่ทราบคำตัดสินสำหรับคู่ความที่ศาลได้ตัดสินลับหลัง

สำหรับคำสั่งหรือคำชี้ขาดของศาลชั้นอุทธรณ์นั้น คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ภายใน 10 วันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งหรือคำชี้ขาดนั้นเป็นต้นไป

คู่ความหรือหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนต้องยื่นคำร้องขอลบล้างหรือคำเสนอคัดค้านต่อศาลชั้นลบล้างโดยผ่านศาลชั้นอุทธรณ์ที่ได้ตัดสินคดีนั้น แต่หากศาลชั้นอุทธรณ์ที่ได้ตัดสินคดีนั้นไม่รับคำขอลบล้างหรือคำเสนอคัดค้าน คู่ความหรือหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนจะยื่นคำร้องขอนั้นต่อศาลชั้นลบล้างโดยตรงก็ได้

4.3 การพิจารณาตัดสินคดีอาญา

4.3.1 ผู้เข้าร่วมในการพิจารณาคดีและคู่ความในคดี

ผู้เข้าร่วมในการพิจารณาคดี ได้แก่

(1) ผู้ต้องสงสัย ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดทางอาญา แต่องค์กรสืบสวน-สอบสวน หรือองค์กรอัยการยังไม่สามารถออกคำสั่งเปิดการสืบสวน-สอบสวนผู้นั้นได้

(2) ผู้ต้องหา ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ถูกนำมาดำเนินคดีโดยคำสั่งเปิดการสืบสวน-สอบสวนของหัวหน้าองค์กรสืบสวน-สอบสวน หรือหัวหน้าองค์กรอัยการ เว้นแต่ในกรณีมีการสั่งฟ้องขั้นศาลโดยตรง

(3) จำเลย ซึ่งหมายถึงผู้ต้องหาที่ถูกสั่งฟ้องขึ้นศาล

(4) ผู้เสียหาย ซึ่งหมายถึงผู้ที่ได้รับความเสียหายทางด้านสุขภาพหรือชีวิต วัตถุหรือจิตใจด้วยการกระทำความผิดของบุคคลอื่น

(5) โจทก์ทางแพ่ง ซึ่งหมายถึงผู้ที่ได้ทำการฟ้องทางแพ่งต่อผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือต่อผู้รับผิดชอบทางแพ่ง เพื่อให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ตน

(6) ผู้รับผิดชอบทางแพ่ง ซึ่งหมายถึงบุคคลหรือองค์กรที่มีหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหาย เนื่องมาจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่อยู่ในการคุ้มครองของตน

(7) พยาน

(8) ทนายความหรือผู้ปกป้องอื่น

(9) ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาเฉพาะใดวิชาเฉพาะหนึ่งที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวพันกับวิชาเฉพาะของตน

(10) ผู้ชำนาญการ ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีความชำนาญในด้านใดด้านหนึ่งและมีความสามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่องค์การดำเนินคดีอาญาให้ทำการพิสูจน์

(11) ผู้แปลภาษา

4.3.2 องค์กรในการดำเนินคดีอาญา

องค์กรในการดำเนินคดีอาญา ได้แก่

(1) องค์กรสืบสวนสอบสวน

(2) องค์กรอัยการประชาชน

(3) ศาลประชาชน

4.3.3 องค์กรสืบสวนสอบสวน

(1) ประเภทองค์กรสืบสวนสอบสวน

(ก) องค์กรสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนทุกการกระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจของตน

(ข) องค์กรสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ทหาร มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดทางทหาร ในเวลาปฏิบัติหน้าที่ราชการ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในฐานทัพ ค่าย กรมกองทหาร โรงจักร โรงงานและสถานที่หวงห้ามของกองทัพ

(ค) องค์กรสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ภาษี มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนการละเมิดระเบียบการเกี่ยวกับระบอบภาษีอากรของรัฐ

(ง) องค์กรสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ภาษี มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนการละเมิดระเบียบการเกี่ยวกับระบอบภาษีอากรของรัฐ

(จ) องค์กรสืบสวนสอบสวนของป่าไม้ มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนการละเมิดกฎหมายอาญา กฎหมายว่าด้วยป่าไม้และกฎหมายว่าด้วยสัตว์น้ำและสัตว์ป่าที่เป็นการกระทำความผิดทางอาญา

(ฉ) องค์กรสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง มีสิทธิและหน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง

(2) สาเหตุที่ทำให้ต้องทำการสืบสวนสอบสวน

(ก) มีคำฟ้องหรือการแจ้งความของบุคคลหรือนิติบุคคลเกี่ยวกับการกระทำความผิด

(ข) มีการเข้ามอบตัวของผู้กระทำความผิด

(ค) พบเห็นร่องรอยของการกระทำความผิดโดยองค์กรสืบสวนสอบสวนหรือองค์กรอัยการประชาชน

(3) การหยุดการสืบสวนสอบสวน

การสืบสวนสอบสวนอาจหยุดชั่วคราวได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ต้องหาได้หลบซ่อน หรือหลบเลี่ยงการดำเนินคดีหรือไม่รู้สถานที่อยู่ของผู้ต้องหานั้น

(ข) ไม่อาจรู้ได้แน่ชัดว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิด

(ค) ผู้ต้องหาเจ็บป่วยหนักหรือวิกลจริต โดยมีการรับรองจากคณะแพทย์

ในกรณีมีผู้ต้องหลายคน แต่สาเหตุที่อาจทำให้หยุดการสืบสวนสอบสวนไม่ได้เกี่ยวพันกับผู้ต้องหาทั้งหมด การหยุดการสืบสวนสอบสวนนั้นก็เฉพาะแต่ผู้ต้องหาที่มีสาเหตุที่ต้องหยุดการสืบสวนสอบสวนเท่านั้น

(4) กำหนดเวลาในการสืบสวนสอบสวน

องค์กรสืบสวนสอบสวนต้องพิจารณาคำฟ้องร้องหรือการแจ้งความไม่ให้เกินกำหนด 5 วัน นับแต่วันที่ไดรับคำฟ้องร้องหรือการแจ้งความเป็นต้นไป ในกรณีที่คดีมีความยุ่งยาก กำหนดเวลาดังกล่าวต้องไม่เกิน 10 วัน

4.3.4 องค์กรอัยการประชาชน

องค์กรอัยการประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญในคดีอาญาคือ การฟ้องร้อง การเปิดการสอบสวนและสั่งฟ้องผู้กระทำความผิด และใช้มาตรการเพื่อไม่ให้ผู้กระทำความหลุดพ้นจากการดำเนินคดี

หัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนต้องพิจารณาคดีที่ได้รับจากองค์กรสืบสวนสอบสวนอย่างช้าไม่เกิน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีและออกคำสั่งดังต่อไปนี้

(1) ถ้าเห็นว่าการสืบสวนสอบสวนยังไม่ครบถ้วน ต้องส่งสำนวนคดีคืนให้องค์การสืบสวนสอบสวน

(2) ถ้าเห็นว่ามีสาเหตุที่ทำให้ต้องหยุดการสืบสวนสอบสวน ต้องออกคำสั่งหยุดการดำเนินคดี

(3) ถ้าเห็นว่ามีมาตรการสกัดกั้นที่ถูกใช้ไม่สอดคล้องกับสภาพของคดีแล้ว หัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนมีสิทธิเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม ยกเลิกหรือลบล้างมาตรการดังกล่าว

(4) ถ้าเห็นว่ามีข้อมูลหลักฐานเพียงพอแล้ว ต้องออกคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล

กำหนดเวลาในการพิจารณาคดีและการลงความเห็นในขั้นอุทธรณ์และขั้นลบล้างขององค์กรอัยการประชาชน ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

4.3.5 ศาลประชาชน

(1) การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นต้น

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นต้น ได้แก่

(ก) ศาลประชาชนเขต มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นต้นที่กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ยกเว้นคดีที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิด

(ข) ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนคร มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นต้นที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลประชาชนเขต ได้แก่ คดีอาญาชั้นต้นที่กำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ขึ้นไป และทุกการกระทำความผิดของเด็ก

ทั้งนี้ ศาลจะรับสำนวนคดีอาญามาพิจารณาได้ก็ต่อเมื่อมีคำสั่งฟ้องศาลของหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนเท่านั้น โดยมีกำหนดเวลาในการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น คือ ศาลชั้นต้นต้องเริ่มพิจารณาพิพากษาคดีภายในกำหนด 30 วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งฟ้องจากหัวหน้าองค์กรอัยการเป็นต้นไป

(2) การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นอุทธรณ์

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นอุทธรณ์

(ก) ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนคร มีอำนาจพิจารณาพิพากษาชั้นอุทธรณ์ของคดีอาญาที่ศาลประชาชนเขตได้ตัดสินมาแล้วในชั้นต้น

(ข) ศาประชาชนภาค มีอำนาจพิจารณาพิพากษาชั้นอุทธรณ์ของคดีอาญาที่ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนครได้ตัดสินมาแล้วในชั้นต้น

การขออุทธรณ์คำตกลงต่าง ๆ ของศาลต้องยื่นต่อศาลที่ได้พิพากษาในชั้นต้น โดย

(ก) การขออุทธรณ์คำสั่ง คำชี้ขาดของศาลชั้นต้นต้องกระทำภายใน 7 วันนับแต่วันที่ได้ทราบเป็นต้นไป

(ข) คำตัดสินของศาลชั้นต้นมีกำหนดขออุทธรณ์ 20 วันนับแต่วันอ่านหรือวันรับทราบคำตัดสินเป็นต้นไป

ศาลชั้นอุทธรณ์ต้องพิจารณาพิพากษาคดีภายใน 45 วันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

(3) การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นลบล้าง

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาชั้นลบล้าง

(ก) ศาลประชาชนภาค มีอำนาจพิจารณาพิพากษาชั้นลบล้างของคดีอาญาที่ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนครได้ตัดสินมาแล้วในชั้นอุทธรณ์

(ข) ศาประชาชนสูงสุด มีอำนาจพิจารณาพิพากษาชั้นลบล้างของคดีอาญาที่ศาลประชาชนภาคได้ตัดสินมาแล้วในชั้นอุทธรณ์

การเสนอขอลบล้างต่อศาลชั้นลบล้างต้องกระทำผ่านศาลชั้นอุทธรณ์ที่ได้พิจารณาพิพากษาคดีนั้นโดย

(ก) ระยะเวลาในการขอลบล้างคำสั่ง คำชี้ขาดของศาลชั้นอุทธรณ์นั้นต้องกระทำภายใน 7 วันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำชี้ขาดเป็นต้นไป

(ข) ระยะเวลาในการขอลบล้างคำพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์ต้องกระทำภายใน 45 วันนับแต่วันที่ได้อ่านหรือวันรับทราบคำพิพากษาเป็นต้นไป

ศาลชั้นลบล้างต้องพิจารณาพิพากษาคดีภายในกำหนด 30 วันนับแต่วันที่ได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

4.3.6 การสั่งฟ้องขึ้นศาลโดยตรง

การสั่งฟ้องขึ้นศาลโดยตรง คือ การที่หัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนสั่งฟ้องผู้ต้องหาขึ้นศาล โดยไม่ต้องเปิดการสืบสวนสอบสวน

(1) เงื่อนไขการสั่งฟ้องขึ้นศาลโดยตรง

(ก) เป็นการกระทำความผิดในสถานลหุโทษหรือโทษานุโทษที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกต่ำกว่า 3 ปี

(ข) มีหลักฐานครบถ้วน

(2) ขั้นตอนการสั่งฟ้องขึ้นศาลโดยตรง

(ก) เมื่อเงื่อนไขครบถ้วนแล้ว หัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวนต้องส่งสำนวนคดีพร้อมด้วยของกลางในคดีและผู้ต้องหาให้องค์กรอัยการภายใน 48 ชั่วโมง แต่สำหรับเขตห่างไกลต้องภายใน 7 วันนับแต่วันที่เกิดเหตุหรือวันที่แจ้งความเป็นต้นไป

(ข) หัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนต้องสั่งฟ้องขึ้นศาลโดยตรง ภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้รับสำนวนคดีเป็นต้นไป

(ค) ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาพิพากษาภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่เวลาได้รับคำสั่งฟ้องโดยตรง จากหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนเป็นต้นไปคำตัดสินของศาลในกรณีนี้สามารถขออุทธรณ์ได้ แต่ขอลบล้างไม่ได้

4.4 การบังคับตามคำตัดสินของศาล

เมื่อศาลประชาชนมีคำสั่ง[********] คำชี้ขาด[*********] คำตัดสิน[**********]และคำพิพากษา[**********]ที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้ว[**********]สำนักงานบังคับคำตัดสินของศาลต้องบังคับให้เป็นไปตามคำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสินและคำพิพากษา

[********] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 3 อธิบายว่า คำสั่งของศาล คือ คำตกลงประเภทหนึ่งของศาลเกี่ยวกับการดำเนินคดี เช่นคำสั่งยึดทรัพย์ เป็นต้น

ดังกล่าวตามกฎหมายอย่างช้าไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่คำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสินและคำพิพากษาที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาด หรือนับแต่วันที่คู่ความรับทราบเป็นต้นไป[39]

คำตัดสินของศาลและนิติกรรมที่พนักงานบังคับคำตัดสินของศาลต้องนำมาบังคับมีดังต่อไปนี้

(1) คำสั่ง คำชี้ขาดและคำตัดสินคดีแพ่งชั้นต้น คดีแพ่งชั้นอุทธรณ์ที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาด ของศาลประชาชนท้องถิ่น และคดีแพ่งของศาลประชาชนสูงสุดที่ไม่ส่งคดีคืนให้ศาลชั้นล่างพิจารณาใหม่

(2) คำสั่ง คำชี้ขาดและคำตัดสินคดีอาญาเกี่ยวกับการใช้แทนค่าเสียหายทางแพ่ง โทษปรับ โทษริบทรัพย์ โทษริบวัตถุสิ่งของและโทษปรับพฤติกรรมที่ไม่ต้องลงโทษจำคุก ที่เป็นคดีชั้นต้น คดีชั้นอุทธรณ์ที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดของศาลประชาชนท้องถิ่น และคดีของศาลประชาชนสูงสุดที่ไม่ส่งคดีคืนให้ศาลชั้นล่างพิจารณาใหม่

(3) คำตัดสินหรือคำพิพากษาของศาลบอกว่าให้ใช้บังคับไปพลางก่อน

(4) คำสั่งให้ปฏิบัติตามบันทึกไกล่เกลี่ยของศาลคำสั่ง คำชี้ขาดและคำตัดสินของศาลต่างประเทศที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดซึ่งศาลประชาชนแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวรับรู้และบังคับให้

(5) บันทึกการไกล่เกลี่ยและคำตัดสินของคณะกรรมการแก้ไขข้อขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจภายในและต่างประเทศ ตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ สปป.ลาว ได้เข้าร่วมเป็นภาคีซึ่งได้รับการรับรองจากศาลประชาชน[40]

ทั้งนี้ คำสั่ง คำชี้ขาดและคำตัดสินของศาลและนิติกรรมข้างต้นมีผลบังคับต่อบุคคล นิติบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ทุกคนต้องเคารพและมีหน้าที่ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่พนักงานบังคับคำตัดสินของศาล[41]

4.4.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับตามคำตัดสินของศาล

การบังคับคำตัดสินของศาลใน สปป.ลาว นั้นมีหน่วยงานที่ทำหน้ารับผิดชอบ 2 หน่วยงานคือห้องการบังคับคำตัดสินของศาล และหน่วยงานบังคับคำตัดสินของศาล[42]

********* กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 3 อธิบายว่า คำชี้ขาดของศาล คือ คำตกลงประเภทหนึ่งของศาลเกี่ยวกับการชี้ขาดอำนาจของศาลและคณะศาล เช่น การไม่รับพิจารณาคดี เป็นต้น

********** กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 3 อธิบายว่า คำตัดสินของศาล คือ คำตัดสินของศาลชั้นต้น

********** กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 3 อธิบายว่า คำพิพากษาของศาล คือ คำตัดสินของศาลชั้นอุทธรณ์และชั้นลบล้าง

********** กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 3 อธิบายว่า คำตัดสินที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้ว หมายถึง คำตัดสิน คำพิพากษาของศาลซึ่งคู่ความ บุคคลที่สามไม่ได้ขออุทธรณ์หรือไม่ได้ขอลบล้าง หรืออัยการประชาชนไม่ได้เสนอคัดค้าน หรือเป็นคำพิพากษชั้นลบล้างของศาลประชาชนภาคและศาลประชาชนสูงสุดสูงสุด

[39] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 23.

[40] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 4-5.

[41] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 6.

4.4.2 การบังคับคำตัดสินในคดีแพ่ง และ การบังคับคำตัดสินในคดีอาญาเกี่ยวกับการชดใช้แทนค่าเสียหายทางแพ่ง โทษปรับ โทษริบทรัพย์โทษริบสิ่งของและโทษปรับพฤติกรรม โดยไม่ลงโทษจำคุก

การบังคับคำตัดสินของศาลเกี่ยวกับคำตัดสินในคดีแพ่ง และในคดีอาญาเกี่ยวกับการชดใช้แทนค่าเสียหายทางแพ่ง โทษปรับ โทษริบทรัพย์[*********] โทษริบสิ่งของ[**********]และโทษปรับพฤติกรรม โดยไม่ลงโทษจำคุก ต้องปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้

(1) ขั้นตอนการบังคับตัดสินของศาล มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

(ก) พิจารณาคำตัดสินของศาลที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดและนิติกรรมอื่นเพื่อตระเตรียมการบังคับ

(ข) เรียกคู่ความเข้ามาเพื่อแจ้งรายละเอียดในคำตัดสินของศาลให้ทราบ พร้อมทั้งแนะนำให้ปฏิบัติ

(ค) บังคับคำตัดสินของศาลตามจริง

(ง) สิ้นสุดการบังคับตามคำตัดสินของศาล[43]

(2) สถานที่บังคับคำตัดสินของศาล มีดังนี้

(ก) สำนักงานบังคับคำตัดสินของศาล สำหรับคำตัดสินของศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนครที่ตัดสินเป็นชั้นต้น

(ข) หน่วยงานบังคับคำตัดสินของศาล สำหรับคำตัดสินของศาลประชาชนเมือง ศาลประชาชนเทศบาลและคำพิพากษาของศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนครเป็นชั้นอุทธรณ์

สำนักงานบังคับคำตัดสินของศาลสามารถบังคับคำตัดสินของศาลของศาลประชาชนเมือง ศาล ประชาชนเทศบาลได้ ในกรณีที่ไม่มีหน่วยงานบังคับคำตัดสินของศาลหรือตามการเสนอของหน่วยงานบังคับคำตัดสินของศาล[44]

(3) การสิ้นสุดการบังคับคำตัดสินของศาล มีดังนี้

(ก) ผู้ถูกปฏิบัติได้ปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลอย่างครบถ้วนแล้ว

---

[42] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 13.

[*********] โทษริบทรัพย์ คือ การเอาทรัพย์ทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กระทำผิดมาเป็นของรัฐ โดยไม่มีการชดใช้ค่าสินไหมใด ๆ

[**********] โทษริบวัตถุสิ่งของ คือ การริบวัตถุสิ่งของที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือสำหรับใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิดโดยเจตนา มาเป็นของรัฐ หากเป็นวัตถุสิ่งของของผู้อื่นจะถูกริบก็ต่อเมื่อเจ้าของนั้นได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด หรือรัฐเห็นว่าการริบนั้น จำเป็นเพื่อรักษาสังคม

[43] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 25.

[44] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 24.

(ข) เจ้าหนี้ได้สละสิทธิในกรณีที่เจ้าหนี้ได้รับหมายเรียก 3 ครั้งแล้วแต่ไม่เข้ามาพบพนักงานบังคับคำตัดสินของศาล โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ ก็ให้ถือว่าเป็นการสละสิทธิเช่นเดียวกัน

(ค) ผู้ถูกปฏิบัติได้เสียชีวิตโดยไม่มีทรัพย์ หรือไม่มีสิทธิหรือไม่มีหน้าที่ให้ผู้อื่นสืบทอดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

(ง) คำตัดสินหรือคำพิพากษาของศาลได้ถูกเปลี่ยนแปลง ยกเลิกหรือลบล้างโดยไม่ให้คู่ความมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ[45]

(4) สาระสำคัญในการบังคับคำตัดสิน มีดังต่อไปนี้

(ก) การออกคำสั่งขององค์กรบังคับคำตัดสินของศาล

สำนักงานหรือหน่วยงานบังคับคำตัดสินของศาลจะออกคำสั่งที่เห็นว่าจำเป็นได้ แต่ห้ามออกคำสั่งกักตัวหรือกักขังเพื่อเร่งรัดหนี้สิน[46]

(ข) ผลของคำสั่งขององค์กรบังคับคำตัดสินของศาล

คำสั่งขององค์กรบังคับคำตัดสินของศาลที่ออกอย่างถูกต้องมีผลเหมือนกับคำสั่งของศาลและบุคคลและองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

การหลีกเลี่ยงไม่ยอมปฏิบัติคำสั่งดังกล่าวโดยเจตนา หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานบังคับคำตัดสินของศาลด้วยการข่มขู่หรือใช้ความรุนแรงหรือด้วยรูปแบบอื่น ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาและจะถูกลงโทษตามกฎหมายอาญา เช่น โทษจำคุก โทษปรับ[47]

(ค) ทรัพย์สิ่งของที่จะไม่ถูกอายัดหรือยึดมาใช้แทนหนี้สิน

ทรัพย์สิ่งของที่จะไม่ถูกอายัดหรือยึดมาใช้แทนหนี้สิน ได้แก่ สิ่งสักการะบูชาของลูกหนี้ อาหารสำหรับกินประจำวันและยารักษาโรคของลูกหนี้ วัตถุสิ่งของที่ใช้เป็นประจำของลูกหนี้หรือของบุคคลซึ่งอยู่ภายในการเลี้ยงดูของลูกหนี้ เช่น เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน วัตถุสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพขนาดเล็กของลูกหนี้[48]

(ง) ค่าใช้จ่ายในการบังคับคำตัดสินของศาล

ค่าใช้จ่ายในการบังคับคำตัดสินของศาล ค่าใช้จ่ายในการบังคับคำตัดสินของศาลจะตกเป็นความรับผิดชอบของผู้แพ้คดีและให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาล[49]

[45] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 29.

[46] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 30.

[47] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 31.

[48] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 32.

[49] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 35.

4.4.3 การบังคับคำตัดสินในคดีอาญาในโทษจำคุก

นักโทษที่ถูกตัดสินลงโทษจำคุก รวมทั้งผู้ที่ไดรับการปล่อยตัวไปพลางหรือกักขังไปพลางก่อนนั้นต้องได้นำตัวมาลงโทษจำคุก ณ ค่ายปรับพฤติกรรม

สาเหตุที่ทำให้หยุดการลงโทษจำคุกมีดังต่อไปนี้

(1) นักโทษเจ็บป่วยร้ายแรง โดยมีการรับรองจากคณะแพทย์ ภายหลังที่รักษาจนหายดีแล้วให้นำมาลงโทษต่อ

(2) หญิงตั้งครรภ์หรือบุตรมีอายุต่ำกว่า 1 ปีจนกว่าลูกจะมีอายุ 1 ปีขึ้นไป

(3) นักโทษที่ได้รับโทษจำคุกต่ำกว่า 3 ปีและเป็นแรงงานหลักของครอบครัว ซึ่งหากการนำไปลงโทษจะมีผลกระทบร้ายแรงต่อครอบครัว ผู้นั้นมีสิทธิขอหยุดการลงโทษได้ 1 ปี

(4) มีความจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับการรับรองจากองค์กรจัดตั้งของผู้นั้น ผู้นั้นมีสิทธิขอหยุดการลงโทษได้ 1 ปี ยกเว้นการกระทำความผิดที่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อสังคมและความมั่นคงของชาติ

เวลาที่หยุดการลงโทษนี้จะไม่ถูกนับเข้าในการลงโทษ

4.4.4 การบังคับคำตัดสินในคดีอาญาในโทษประหารชีวิต

ภายหลังที่คำตัดสินหรือคำพิพากษาให้ประหารชีวิตใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้วนั้น ศาลต้องส่งคำตัดสินหรือคำพิพากษาพร้อมสำนวนคดีให้ประธานศาลประชาชนสูงสุดและหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนสูงสุดตรวจสำนวนร่วมกันภายใน 60 วันเกี่ยวกับความถูกต้องของคำตัดสินหรือคำพิพากษาประหารชีวิต ถ้าเห็นว่าถูกต้องประธานศาลประชาชนสูงสุดจะต้องออกคำชี้ขาดมารับรองความถูกต้องของคำตัดสินหรือคำพิพากษาประหารชีวิตนั้น หากเห็นว่าไม่ถูกต้อง หัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนสูงสุดจะต้องเสนอคัดค้านตามระเบียบการรื้อฟื้นคดี หลังจากมีคำชี้ขาดของประธานศาลประชาชนสูงสุดแล้วคำตัดสินหรือคำพิพากษาให้ประหารชีวิตจึงจะนำไปบังคับลงโทษได้

นักโทษที่ถูกตัดสินให้ประหารชีวิต มีสิทธิขออภัยโทษต่อประธานประเทศภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำชี้ขาดของประธานศาลประชาชนสูงสุดรับรองคำตัดสินหรือคำพิพากษาดังกล่าว

การบังคับตามโทษประหารชีวิตจะมีขึ้นภายหลัง 1 ปีนับแต่วันที่ประธานประเทศออกคำตกลงไม่ให้อภัยโทษ หรือนับแต่วันที่ศาลประชาชนสูงสุดออกคำชี้ขาดเป็นต้นไป ในกรณีที่ไม่มีการขออภัยโทษ ซึ่งประธานศาลที่ได้พิจารณาคดีเป็นชั้นต้นต้องออกคำสั่งให้ปฏิบัติคำตัดสินประหารชีวิต

4.4.5 การหยุดการบังคับคำตัดสินของศาล

การดำเนินการบังคับคำตัดสินของศาลโดยพนักงานบังคับคำตัดสินของศาลจะต้องหยุดไว้ชั่วคราว ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

(1) ผู้ปฏิบัติคำตัดสินของศาลกลายเป็นคนวิกลจริตหรือตกอยู่ในสภาพจำเป็น เช่น เจ็บป่วยหนัก

(2) มีการรื้อฟื้นคดีตามกำหนดเวลาที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

(3) ผู้ปฏิบัติคำตัดสินของศาลได้ออกจากสถานที่อยู่อาศัยไปแล้ว โดยไม่รู้แหล่งที่อยู่ที่แน่นอน

(4) ผู้ปฏิบัติคำตัดสินของศาลได้เสียชีวิต แต่ยังมีผู้สืบทอดอยู่

(5) มีการเสนอให้หยุดโดยอัยการประชาชน

(6) คำตัดสินของศาลที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดซึ่งไม่ตรงตามจริง

4.4.6 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือ ลบล้างการบังคับคำตัดสินของศาล

สาเหตุที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือ ลบล้างการบังคับคำตัดสินของศาล มีดังนี้

(1) ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามคำตัดสินของศาล

(2) ละเมิดวิธีการหรือขั้นตอนการบังคับคำตัดสินของศาล

ในกรณีที่การบังคับคำตัดสินของศาล หากถูกเปลี่ยนแปลง ยกเลิกหรือลบล้างแล้ว สิ่งที่ได้ปฏิบัติต่อกันมาแล้วนั้นต้องได้ส่งคืน ฟื้นฟู ชดใช้แทนหรือแก้ไขคืนให้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงก่อนการบังคับคำตัดสินของศาล[50]

4.5 การรื้อฟื้นคดี

การรื้อฟื้นคดี เป็นการรื้อฟื้นคำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสินหรือคำพิพากษาของศาลที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้วนั้น ตามการดำเนินการร้องขอของคู่ความหรือหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนสูงสุด เพื่อความถูกต้องทางด้านกฎหมาย

ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาการรื้อฟื้นคดีได้มีแต่ ศาลประชาชนสูงสุด ตามการเสนอของหัวหน้าองค์กรอัยการสูงสุดบนพื้นฐานการมีข้อมูลหลักฐานใหม่เท่านั้น

4.5.1 สาเหตุที่ของการรื้อฟื้นคดี

ตามพื้นฐานหลักการพบข้อมูลหลักฐานใหม่นั้น สาเหตุที่ของการรื้อฟื้นคดีได้แก่

[50] กฎหมายว่าด้วยการบังคับตามคำตัดสินของศาล, มาตรา 42.

(1) พยานในคดีได้ให้การเท็จ หรือผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นเท็จ การแปลภาษาเท็จหรือการให้หลักฐานปลอมซึ่งทำให้การตัดสินคดีมีความผิดพลาด

(2) ผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการประชาชนมีความลำเอียงทำให้การตัดสินคดีมีความผิดพลาด

(3) มีข้อมูลหรือหลักฐานใหม่ที่เกี่ยวข้องกับคดีซึ่งยังไม่ได้เสนอขึ้นในคดีนั้น และผู้ร้องขอรื้อฟื้นนั้นก็ไม่ได้รู้ถึงข้อมูลหรือหลักฐานใหม่นั้นในเวลาตัดสินครั้งก่อน

(4) มีเหตุการณ์อื่นที่บ่งบอกถึงเหตุการณ์ใหม่ซึ่งศาลไม่ได้รู้ถึงในเวลาลงคำตัดสินหรือคำพิพากษานั้น

(5) มีการเสนอรื้อฟื้นของบุคคลที่ไม่ได้เข้าร่วมในการพิจารณาคดีของคำตัดสินที่ใช้ได้อย่างเด็ดแล้วซึ่งกระทบถึงสิทธิและผลประโยชน์อันชอบธรรมของผู้นั้น

4.5.2 กำหนดเวลาในการขอรื้อฟื้นคดี

คู่ความสามารถเสนอขอรื้อฟื้นคดีได้ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่มีคำตัดสินหรือคำพิพากษาใช้ได้อย่างเด็ดขาดเป็นต้นไป กรณีที่บุคคลที่สามที่ไม่ได้เข้าร่วมในการพิจารณาคดีให้นับตั้งแต่วันที่ทราบคำตัดสินหรือคำพิพากษาของศาลเป็นต้นไป

สำหรับหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนสูงสุดมีสิทธิเสนอรื้อฟื้นคดีได้โดยไม่มีกำหนดเวลาเพื่อความถูกต้องทางด้านกฎหมาย

4.5.3 ประเภทคำพิพากษาของการรื้อฟื้นคดี

ประเภทของคำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดสำหรับการรื้อฟื้นคดีที่พิจารณากรณีรื้อฟื้นคดี มีดังนี้

(1) ยกเลิกคำเสนอรื้อฟื้นของหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนสูงสุด

(2) ลบล้างคำตัดสินหรือคำพิพากษาที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดของศาล แล้วส่งสำนวนคดีให้ศาลชั้นต้นพิจารณาใหม่

4.5.4 การดำเนินคดีเมื่อมีการรื้อฟื้นคดี

ภายหลังที่ศาลประชาชนสูงสุดได้ลงคำพิพากษาให้รื้ฟื้นคดีแล้ว ต้องส่งสำนวนคดีดังกล่าวให้ศาลชั้นต้นพิจารณาใหม่ตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยศาลชั้นต้นต้องเริ่มพิจารณาคดีใหม่ทั้งหมดตามระเบียบการพิจารณาของศาลชั้นต้นโดยพิจารณาทั้งหลักฐานเก่าและใหม่ในสำนวนคดี

4.6 การบังคับตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศ

4.6.1 คำตัดสินของศาลต่างประเทศที่ศาลแห่ง สปป.ลาว ยอมรับบังคับตาม

ศาลแห่ง สปป.ลาว อาจยอมรับและปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศซึ่งใช้บังคับได้อย่างเด็ดขาดแล้ว ผ่านทางสถานทูต กงสุลหรือองค์การผู้แทนของ สปป.ลาว ในต่างประเทศซึ่งจำต้องแปลเป็นภาษาลาว ในกรณีดังนี้

(1) คำตัดสินของประเทศที่เป็นภาคีของสนธิสัญญาสากล ซึ่งประเทศ สปป.ลาว ได้เข้าเป็นภาคี

(2) คำตัดสินที่ไม่ได้เกี่ยวพันกับอธิปไตยและไม่ขัดต่ออธิปไตยของ สปป.ลาว

(3) คำตัดสินที่ไม่ได้เกี่ยวพันถึงความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมลาว

ทั้งนี้ คู่ความหรือหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชามีสิทธิขออุทธรณ์หรือเสนอคัดค้านคำตัดสินของศาลต่างประเทศ ที่ศาลแห่ง สปป.ลาว ยอมรับบังคับตามหรือไม่ยอมรับบังคับตามให้ภายใน 20 วันนับแต่วันที่รับทราบคำตัดสินของศาลแห่ง สปป.ลาว เป็นต้นไป

4.6.2 คำตัดสินของศาลต่างประเทศที่ศาลแห่ง สปป.ลาว ไม่ยอมรับบังคับตาม

ศาลแห่ง สปป.ลาว จะไม่ยอมรับและปฏิบัติตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศในกรณีดังนี้

(1) คำตัดสินนั้นยังอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินคดีซึ่งยังไม่เป็นคำตัดสินที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาด

(2) ผู้แพ้คดีในคำตัดสินนั้นยังไม่ได้เข้าร่วมในการพิจารณาคดีในต่างประเทศ

(3) คดีที่ศาลต่างประเทศดำเนินนั้น อยู่ในอำนาจศาลแห่ง สปป.ลาว

(4) คำตัดสินนั้นขัดกับรัฐธรรมนูญและกฎหมายของ สปป.ลาว

(5) ปัญหาอื่นเกี่ยวกับคำตัดสินของศาลต่างประเทศ

4.6.3 คำร้องขอและเอกสารประกอบการร้องการยอมรับบังคับคำตัดสินของศาลต่างประเทศ

ผู้ร้องขอให้ศาลแห่ง สปป.ลาว ยอมรับบังคับตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศต้องยื่นคำร้องขอและเอกสารประกอบที่ได้รับการจัดทำเป็นภาษาลาวและได้รับการรับรองโดยสำนักงานทะเบียนศาล ผ่านกระทรวงต่างประเทศเพื่อนำเสนอต่อกระทรวงยุติธรรมก่อนการเสนอต่อศาลประชาชนสูงสุดพิจารณา ดังนี้

(1) คำร้องขอเพื่อให้ยอมรับบังคับตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศ ต้องประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญดังนี้

(ก) ชื่อ นามสกุลและที่อยู่ของผู้ร้องขอ

(ข) ชื่อ นามสกุลและที่อยู่ใน สปป.ลาวของผู้แพ้คดีตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศ

(ค) คำร้องขอที่ระบุจำนวนหนี้สินหรือทรัพย์สินที่ยังค้างชำระ

(ง) ลายเซ็นของผู้ร้องขอ

(2) คำตัดสินของศาลต่างประเทศ

(3) หนังสือรับรองของศาลต่างประเทศที่ระบุว่าคำตัดสินนั้นใช้ได้อย่างเด็ดขาด

(4) สนธิสัญญาสากลที่เกี่ยวข้องและ สปป.ลาว ได้เป็นภาคี

(5) เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.6.4 ขั้นตอนการพิจารณายอมรับบังคับของศาลต่างประเทศ

เมื่อได้รับคำร้องขอเพื่อให้ยอมรับบังคับตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศแล้ว ศาลแห่ง สปป.ลาว ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ศาลต้องนำเอกสารดังกล่าวมาประกอบเป็นสำนวนคดีและขึ้นฟ้อง โดยมอบให้ผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณา

(2) เรียกผู้แพ้คดีตามคำตัดสินของศาลต่างประเทศที่อยู่ใน สปป.ลาวมารับทราบและชี้แจงต่อศาล

(3) ศาลต้องพิจารณาพิพากษาภายในกำหนดเวลา 30 วัน โดยมีหัวหน้าองค์กรอัยการประชาชนในชั้นของตนเข้าร่วมในการพิจารณาดังกล่าวด้วย

5. <u>ระบบศาล</u>

รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว รับรองสิทธิทางศาลของประชาชนไว้อย่างชัดเจนว่า พลเมืองลาวมีสิทธิร้องทุกข์และมีสิทธิฟ้องร้องหากมีการละเมิดสิทธิไม่ว่าต่อส่วนรวมหรือสิทธิเฉพาะตัว นอกจากนี้ชาวต่างด้าวและผู้ไม่มีสัญชาติลาวก็มีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลเช่นกัน[51] นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่ง สปป.ลาว ยังได้กำหนดให้ศาลประชาชนเป็นองค์กรพิจารณาพิพากษาคดี[52] ส่วนองค์กรอัยการประชาชนทำหน้าที่ติดตามและตรวจตราการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายรวมทั้งทำหน้าที่ฟ้องร้องคดีต่อศาล[53]

5.1 ศาลและเขตอำนาจของศาลในแต่ละชั้น

ศาลประชาชนเป็นองค์กรตุลาการและเป็นองค์กรเดียวที่มีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีใน สปป.ลาว ซึ่งต้องดำเนินการตัดสินคดีบนพื้นฐานของหลักการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด[54] โดยศาลประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) ให้การศึกษาอบรม ไกล่เกลี่ยคู่ความ และพิจารณาพิพากษาคดี

[51] รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 50.

[52] รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 80 และ 85.

[53] รัฐธรรมนูญแห่ง สปป. ลาว, มาตรา 86.

[54] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 2.

(2) เผยแพร่กฎหมาย พร้อมทั้งค้นหาและกำจัดสาเหตุ หรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการกระทำความผิด

(3) ให้ความรู้ด้านกฎหมายและการเมือง พร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกในการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายให้แก่ประชาชน

(4) ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและต่างประเทศในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลประชาชน

(5) ติดต่อและให้ความร่วมมือกับต่างประเทศเกี่ยวกับงานด้านยุติธรรมและกฎหมาย

(6) สรุปและรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อหน่วยงานที่สูงกว่า[55]

คำพิพากษาของศาลประชาชนมี 3 ขั้นได้แก่ คำพิพากษาชั้นต้น คำพิพากษาชั้นอุทธรณ์ และคำพิพากษาชั้นลบล้าง[56] (มีสถานะเทียบเท่าคำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทย) ทั้งนี้ คำพิพากษาของศาลประชาชนที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้วนั้นมีผลใช้บังคับและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เว้นแต่กรณีพิเศษ[57]

ระบบองค์กรของศาลประชาชน ประกอบด้วย

(1) ศาลประชาชนสูงสุด

(2) ศาลประชาชนภาค

(3) ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนคร และศาลเด็ก

(4) ศาลประชาชนเขต

(5) ศาลทหาร

ศาลประชาชนภาค ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนคร ศาลเด็กและศาลประชาชนเขต เรียกรวมว่าศาลประชาชนท้องถิ่น[58] ทั้งนี้ ศาลแต่ละชั้นมีลักษณะและหน้าที่ที่สำคัญดังนี้

5.1.1 ศาลประชาชนสูงสุด

ศาลประชาชนสูงสุดตั้งอยู่นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นองค์กรพิพากษาสูงสุดของ สปป.ลาว มีภาระบทบาทดำเนินด้านการพิพากษาคดีและการบริหารงานในศาลประชาชนท้องถิ่นและศาลทหารทั่วประเทศตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้ ศาลประชาชนสูงสุดมีเขตอำนาจที่สำคัญดังนี้

(1) พิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นลบล้างในประเด็นข้อกฎหมายสำหรับคดีที่ศาลประชาชนภาคได้พิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์แล้วและถูกขอลบล้างโดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน

[55] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 18.

[56] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 5.

[57] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 16.

[58] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 19.

(2) พิจารณาและพิพากษาในชั้นรื้อฟื้น สำหรับคำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสิน และคำพิพากษาของศาลที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาด[**********]

(3) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเพณีศาล[**********] รวมถึงเนื้อหาของกฎหมายในส่วนที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตนให้แก่ศาลประชาชนท้องถิ่น[**********] และศาลทหาร

(4) ให้คำแนะนำ รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นเอกภาพในการดำเนินคดีของศาลประชาชนท้องถิ่นและศาลทหาร

(5) จัดทำคำอธิบายมติที่ประชุมใหญ่ผู้พิพากษา เพื่อให้ศาลประชาชนทุกชั้นและศาลทหารเข้าใจและปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

(6) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการค้นคว้าและเสนอร่างกฎหมาย รวมถึงเสนอการตีความกฎหมายต่อคณะประจำสภาแห่งชาติเพื่อพิจารณา

(7) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้พิพากษา ผู้ช่วยผู้พิพากษา จ่าศาล และเจ้าหน้าที่ศาล

(8) สรุปและรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อสภาแห่งชาติอย่างสม่ำเสมอ

โครงสร้างองค์กรของศาลประชาชนสูงสุดประกอบด้วย ประธานศาล รองประธานศาล ผู้พิพากษา สภาผู้พิพากษา คณะศาล (มีลักษณะเช่นเดียวกับองค์คณะผู้พิพากษาในระบบของศาลไทย) และหน่วยงานทางบริหาร

ประธานศาลประชาชนสูงสุดได้รับการแต่งตั้งและอาจถูกปลดจากตำแหน่งโดยสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามการเสนอของประธานประเทศ ตำแหน่งประธานศาลประชาชนสูงสุดมีวาระเท่ากับสภาแห่งชาติ กล่าวคือ 5 ปี รองประธานศาลประชาชนสูงสุดได้รับการแต่งตั้งและอาจถูกปลดจากตำแหน่งโดยประธานประเทศ ทั้งนี้ ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด และผู้พิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดได้รับการแต่งตั้งและอาจถูกโยกย้ายหรือปลดออกจากตำแหน่งโดยคณะประจำสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด[59]

สภาผู้พิพากษาเป็นโครงสร้างที่มีในศาลประชาชนสูงสุดเท่านั้น ประกอบไปด้วยประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะศาล และผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งของศาลประชาชนสูงสุด ซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งโดยคณะประจำสภาแห่งชาติตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด ทั้งนี้ สมาชิกของสภาผู้พิพากษาจะมีจำนวนไม่เกิน 15 คน ที่ประชุมสภาผู้พิพากษาต้องจัดขึ้นทุก 3 เดือนเป็นอย่างน้อย โดยต้องมีสมาชิกอย่างน้อย

[**********] คำพิพากษาที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้ว หมายถึง คำพิพากษาของศาลซึ่งโจทก์ จำเลย บุคคลที่สาม มิได้อุทธรณ์หรือขอลบล้าง หรืออัยการประชาชนมิได้คัดค้าน และหมายถึงคำพิพากษาชั้นลบล้างของศาลประชาชนภาคหรือศาลประชาชนสูงสุด แล้วแต่กรณี

[**********] ประเพณีศาล หมายถึง คำพิพากษาของศาลประชาชนสูงสุดเกี่ยวกับปัญหาในคดีอาญาซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ไม่ชัดเจน หรือเกี่ยวกับปัญหาในคดีแพ่ง คดีการค้า คดีครอบครัว และคดีเด็กซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดไว้หรือกำหนดไว้ไม่ชัดเจน เพื่อให้ศาลประชาชนทุกขั้นใช้อ้างอิงและปฏิบัติตาม

[**********] ศาลประชาชนท้องถิ่น หมายถึง ศาลประชาชนภาค ศาลประชาชนแขวงหรือนคร ศาลเด็ก และศาลประชาชนเขต

[59] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 37.

สองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าร่วมการประชุมจึงจะครบองค์ประชุม มติของที่ประชุมสภาผู้พิพากษานั้นเป็นไปตามเสียงข้างมาก[60] สิทธิและหน้าที่ที่สำคัญของสภาผู้พิพากษาได้แก่

(1) ศึกษาค้นคว้าและร่างกฎหมายและกฎระเบียบอื่นๆ ของศาลประชาชน

(2) ศึกษาค้นคว้าและร่างคำแนะนำของศาลประชาชนสูงสุดเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีของศาลประชาชนให้ถูกต้องและเป็นเอกภาพ

(3) ศึกษาค้นคว้าและร่างคำแนะนำเกี่ยวกับประเพณีศาลของศาลประชาชนสูงสุด

(4) ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำตัดสินประหารชีวิตของศาลประชาชนท้องถิ่นและศาลทหาร เพื่อเสนอให้ศาลประชาชนสูงสุดมีคำชี้ขาด

(5) ศึกษาค้นคว้าคำเสนอรื้อฟื้นคดีของอัยการประชาชนสูงสุด

(6) ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแต่งตั้งหรือพ้นจากตำแหน่งรองประธานศาลประชาชนสูงสุด เพื่อให้ประธานศาลประชาชนสูงสุดเสนอต่อประธานประเทศพิจารณา

(7) ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาของศาลประชาชนสูงสุด รวมถึงประธาน รองประธาน และผู้พิพากษาของศาลประชาชนภาค ศาลประชาชนแขวงหรือนคร ศาลเด็ก และศาลประชาชนเขต เพื่อให้ประธานศาลประชาชนสูงสุดเสนอต่อคณะประจำสภาแห่งชาติพิจารณา

(8) ศึกษาค้นคว้าและร่างบทรายงานของประธานศาลประชาชนสูงสุดเกี่ยวกับการทำงานของศาลเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติและคณะประจำสภาแห่งชาติ[61]

คณะศาลของศาลประชาชนสูงสุดประกอบด้วย คณะศาลอาญา คณะศาลแพ่ง คณะศาลการค้า คณะศาลครอบครัว คณะศาลเด็ก และคณะศาลอื่น ๆ

5.1.2 ศาลประชาชนภาค

ศาลประชาชนภาคเป็นศาลที่มีขอบอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์สำหรับคดีที่ศาลประชาชนแขวงหรือนคร และศาลเด็กได้พิพากษาคดีในชั้นต้นแล้วและถูกอุทธรณ์โดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน และมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นลบล้างในประเด็นข้อกฎหมายสำหรับคดีที่ศาลประชาชนแขวงหรือนครได้พิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์แล้วและถูกขอลบล้างโดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน ศาลประชาชนภาคตั้งอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ของ สปป. ลาว นอกจากอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ศาลประชาชนภาคยังมีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญประการอื่นดังต่อไปนี้

[60] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 32.

[61] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 32.

(1) นำคดีที่เห็นว่ามีความสำคัญหรือมีความยุ่งยากเป็นพิเศษจากศาลประชาชนแขวงหรือนครมาดำเนินการพิจารณาและพิพากษาในชั้นอุทธรณ์ด้วยตนเอง ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามกฎหมายและได้รับความเห็นชอบจากคณะประธาน[**********]

(2) เผยแพร่คำแนะนำทางด้านกฎหมายและประเพณีศาลของศาลประชาชนสูงสุดให้แก่ศาลประชาชนแขวงหรือนคร ศาลเด็ก และศาลประชาชนเขต เพื่อส่งเสริมให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นเอกภาพ

(3) ส่งคำสั่ง คำชี้ขาด และคำพิพากษาให้ศาลประชาชนสูงสุดและองค์การอัยการประชาชนภาคตรวจสอบ

(4) สรุปและรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อศาลประชาชนสูงสุดอย่างสม่ำเสมอ

โครงสร้างองค์กรของศาลประชาชนภาค ประกอบด้วย ประธานศาล รองประธานศาล ผู้พิพากษา คณะประธาน คณะศาล (มีลักษณะเช่นเดียวกับองค์คณะผู้พิพากษาในระบบของศาลไทย) และหน่วยงานทางบริหาร

ประธานศาล รองประธานศาล และผู้พิพากษาของศาลประชาชนภาคได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย และปลดจากตำแหน่งโดยคณะประจำสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด[62]

คณะประธานของศาลประชาชนภาคประกอบด้วย ประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะศาล และผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งของศาลประชาชนภาค ได้รับการแต่งตั้งและปลดออกจากตำแหน่งโดยประธานศาลประชาชนสูงสุด ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนภาค มีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าและพิจารณาปัญหาที่มีความสำคัญ เช่น คดีที่มีโทษประหารชีวิตที่อยู่ในขอบอำนาจของตน และศึกษาค้นคว้าเอกสารที่จะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ผู้พิพากษาและศาลประชาชนสูงสุด[63]

คณะศาลของศาลประชาชนภาคประกอบด้วย คณะศาลอาญา คณะศาลแพ่ง คณะศาลการค้า คณะศาลครอบครัว คณะศาลเด็ก และคณะศาลอื่น ๆ

5.1.3 ศาลประชาชนแขวง ศาลประชาชนนคร และศาลเด็ก

ศาลประชาชนแขวงหรือศาลประชาชนนครเป็นศาลที่มีขอบอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นต้นสำหรับคดีที่ไม่อยู่ในขอบอำนาจของศาลประชาชนเขต และมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นอุทธรณ์สำหรับคดีที่ศาลประชาชนเขตได้พิพากษาคดีในชั้นต้นแล้วและถูกอุทธรณ์โดยคู่ความหรือถูกคัดค้านจากอัยการประชาชน ศาลประชาชนแขวงหรือศาลประชาชนนครจะได้รับการจัดตั้งขึ้นในแต่ละแขวงหรือนครของ

[**********] คณะประธานของศาลประชาชนภาค ประกอบไปด้วย ประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะศาล และผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งของศาลประชาชนภาค

[62] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 37.

[63] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 33.

สปป. ลาว[**********] นอกจากอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ศาลประชาชนแขวงหรือศาลประชาชนนครยังมีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญประการอื่นดังต่อไปนี้

(1) นำคดีที่เห็นว่ามีความสำคัญหรือมีความยุ่งยากเป็นพิเศษจากศาลประชาชนเขตมาดำเนินการพิจารณาและพิพากษาในชั้นต้นด้วยตนเอง ทั้งนี้ โดยเป็นไปตามกฎหมายและได้รับความเห็นชอบจากคณะประธาน

(2) ส่งสำนวนคดีที่ศาลประชาชนเขตได้ตัดสินในชั้นต้นแล้วและเห็นว่ามีความยุ่งยากซับซ้อนไปยังศาลประชาชนภาคเพื่อดำเนินการพิจารณาและพิพากษาในชั้นอุทธรณ์ ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากประธานศาลประชาชนภาค

(3) เผยแพร่คำแนะนำทางด้านกฎหมายและประเพณีศาลของศาลประชาชนสูงสุดให้แก่ศาลประชาชนเขตเพื่อส่งเสริมให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นเอกภาพ

(4) ส่งคำสั่ง คำชี้ขาด และคำพิพากษาให้ศาลประชาชนในชั้นที่สูงกว่าและองค์การอัยการประชาชนแขวงหรือนครตรวจสอบ

(5) ส่งคำสั่ง คำชี้ขาด และคำพิพากษาที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดของศาลไปยังห้องการจัดตั้งปฏิบัติคำตัดสินของศาล[**********] และในกรณีที่มีโทษจำคุก ส่งคำสั่ง คำชี้ขาด และคำพิพากษาดังกล่าวไปยังสถานที่กักตัว สถานที่กักขัง คุก หรือศูนย์แก้ไขความประพฤติที่เกี่ยวข้อง

(6) สรุปและรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อศาลชั้นที่สูงกว่าอย่างสม่ำเสมอ

โครงสร้างองค์กรของศาลประชาชนแขวงหรือศาลประชาชนนครประกอบด้วย ประธานศาล รองประธานศาล ผู้พิพากษา คณะประธาน คณะศาล (มีลักษณะเช่นเดียวกับองค์คณะผู้พิพากษาในระบบของศาลไทย) และหน่วยงานทางบริหาร

ประธานศาล รองประธานศาล และผู้พิพากษาของศาลประชาชนแขวงหรือศาลประชาชนนครได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย และปลดจากตำแหน่งโดยคณะประจำสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด[64]

คณะประธานของศาลประชาชนแขวงหรือนครประกอบด้วย ประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะศาล และผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งของศาลประชาชนแขวงหรือนคร ได้รับการแต่งตั้งและปลดออกจากตำแหน่งโดยประธานศาลประชาชนสูงสุด ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนแขวงหรือนครที่เกี่ยวข้อง มีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าและพิจารณาปัญหาที่มีความสำคัญ เช่น คดีที่มีโทษประหารชีวิตที่อยู่ในขอบอำนาจของตน และศึกษาค้นคว้าเอกสารที่จะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ผู้พิพากษาและศาลประชาชนสูงสุด[65]

[**********] สปป. ลาวมีทั้งหมด 16 แขวง และ 1 นคร คือ นครหลวงเวียงจันทน์

[**********] เป็นหน่วยงานบังคับคดีของ สปป. ลาว

[64] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 37.

[65] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 33.

คณะศาลของศาลประชาชนแขวงหรือศาลประชาชนนครประกอบด้วย คณะศาลอาญา คณะศาลแพ่ง คณะศาลการค้า คณะศาลครอบครัว คณะศาลเด็ก และคณะศาลอื่น ๆ

กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีเด็ก กำหนดให้ศาลเด็กเป็นศาลเฉพาะที่จัดตั้งขึ้นในแต่ละแขวงหรือนคร มีอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นต้นสำหรับคดีอาญาที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นเด็ก และคดีทางแพ่งที่เกี่ยวพันกับเด็ก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัญหาทางด้านงบประมาณและบุคลากร ปัจจุบันศาลเด็กจึงยังไม่ได้รับการจัดตั้งขึ้นในทางปฏิบัติขึ้นเป็นศาลเด็กที่มีที่ตั้งชัดเจน การพิจารณาและพิพากษาคดีที่เกี่ยวพันกับเด็กในชั้นต้น ณ เวลานี้ จึงยังคงใช้พื้นที่และยังคงเป็นเพียงแผนกหนึ่งในศาลประชาชนแขวงหรือนคร โดยมีคณะศาลเด็กของศาลประชาชนภาคมีอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่เกี่ยวพันกับเด็กในชั้นอุทธรณ์ และคณะศาลเด็กของศาลประชาชนสูงสุดมีอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่เกี่ยวพันกับเด็กในชั้นลบล้างและชั้นรื้อฟื้น[66]

5.1.4 ศาลประชาชนเขต

ศาลประชาชนเขตเป็นศาลที่มีขอบอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีในชั้นต้นสำหรับคดีที่อยู่ในขอบอำนาจของศาลประชาชนเขต ซึ่งได้แก่

(1) คดีแพ่งที่มีมูลค่าไม่เกิน 300,000,000 กีบ (หรือประมาณ 1,200,000 บาท) และคดีเกี่ยวกับครอบครัว สินสมรสและหนี้สิน และบิดามารดาและบุตร

(2) คดีอาญาที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ยกเว้นคดีที่กระทำความผิดเป็นเด็ก[67]

ศาลประชาชนเขตจะได้รับการจัดตั้งขึ้นสำหรับเมืองหรือเทศบาลหนึ่ง หรือสำหรับเมืองมากกว่าหนึ่งเมืองหรือเทศบาลมากกว่าหนึ่งเทศบาลรวมเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งเขต ซึ่งเขตเหล่านี้จะถูกกำหนดโดยกฎหมายเฉพาะ นอกจากอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ศาลประชาชนเขตยังมีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญประการอื่นดังต่อไปนี้

(1) ไกล่เกลี่ยคู่ความในคดี

(2) ส่งคำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสิน คำพิพากษาไปยังศาลประชาชนในชั้นที่สูงกว่าและองค์การอัยการประชาชนเพื่อตรวจสอบ

(3) ส่งคำสั่ง คำชี้ขาด คำตัดสิน คำพิพากษาที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดของศาลไปยังหน่วยงานจัดตั้งปฏิบัติคำตัดสินของศาล**********

(4) สรุปรายงานการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อชั้นที่สูงกว่าอย่างสม่ำเสมอ[68]

---

[66] กฎหมายว่าด้วยการดำเนินคดีเด็ก, มาตรา 78-79.

[67] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 27.

********** หน่วยงานจัดตั้งปฏิบัติคำตัดสินของศาลเป็นหน่วยงานบังคับคดีของสปป. ลาว

[68] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 27.

โครงสร้างองค์กรของศาลประชาชนเขตประกอบด้วย ประธานศาล รองประธานศาล ผู้พิพากษา คณะประธาน คณะศาล (มีลักษณะเช่นเดียวกับองค์คณะผู้พิพากษาในระบบของศาลไทย) และหน่วยงานทางบริหาร[69]

ประธานศาล รองประธานศาล และผู้พิพากษาของศาลประชาชนเขตได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย และปลดจากตำแหน่งโดยคณะประจำสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนสูงสุด[70]

คณะประธานของศาลประชาชนเขตประกอบด้วย ประธาน รองประธาน หัวหน้าคณะศาล และผู้พิพากษาจำนวนหนึ่งของศาลประชาชนเขต ได้รับการแต่งตั้งและปลดออกจากตำแหน่งโดยประธานศาลประชาชนสูงสุด ตามการเสนอของประธานศาลประชาชนเขตที่เกี่ยวข้อง มีสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าและพิจารณาปัญหาที่มีความสำคัญ เช่น คดีที่มีโทษประหารชีวิตที่อยู่ในขอบอำนาจของตน และศึกษาค้นคว้าเอกสารที่จะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ผู้พิพากษาและศาลประชาชนสูงสุด[71]

5.1.5 ศาลทหาร

ศาลทหารเป็นศาลหนึ่งในระบบศาลประชาชน มีขอบอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีอาญาซึ่งเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวพันกับการทหาร หรือ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทหาร[72] ประกอบด้วยศาลทหารภาคและศาลทหารชั้นสูง

5.2 องค์การอัยการประชาชน

องค์การอัยการประชาชนเป็นองค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์กรต่าง ๆ ของรัฐ รวมถึงพลเมืองของ สปป. ลาว[73]

โครงสร้างขององค์การอัยการประชาชนประกอบด้วย

(1) องค์การอัยการประชาชนสูงสุด
(2) องค์การอัยการประชาชนภาค
(3) องค์การอัยการประชาชนแขวงหรือนคร
(4) องค์การอัยการประชาชนเขต
(5) องค์การอัยการทหาร

[69] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 31.

[70] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 37.

[71] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 33.

[72] กฎหมายว่าด้วยศาลประชาชน, มาตรา 28.

[73] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 9.

โครงสร้างองค์กรขององค์การอัยการประชาชนแต่ละชั้นประกอบไปด้วย หัวหน้าองค์การอัยการประชาชน รองหัวหน้าองค์การอัยการประชาชน พนักงานอัยการประชาชน ผู้ช่วยพนักงานอัยการประชาชน และพนักงานฝ่ายบริหาร[74]

หัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุดนั้นได้รับการแต่งตั้งหรือปลดจากตำแหน่งโดยสภาแห่งชาติ ตามการเสนอชื่อโดยประธานประเทศ มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระของสภาแห่งชาติ กล่าวคือ 5 ปี รองหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุดได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดจากตำแหน่งโดยประธานประเทศ ตามการเสนอชื่อโดยหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุด หัวหน้าและรองหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนภาค องค์การอัยการประชาชนแขวงหรือนคร องค์การอัยการประชาชนเขต รวมถึงพนักงานอัยการประชาชน ผู้ช่วยพนักงานอัยการประชาชน และพนักงานฝ่ายบริหารขององค์การอัยการประชาชนนั้นได้รับการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือปลดจากตำแหน่งโดยหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนสูงสุด[75]

บทบาทขององค์การอัยการประชาชนในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประการหลัก ได้แก่ การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายทั่วไป การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์การสืบสวนสอบสวน การนำคดีฟ้องต่อศาล การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในระหว่างการดำเนินคดีในศาล การติดตามตรวจสอบการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล และการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในห้องขัง เรือนจำ หรือสถานบำบัดผู้กระทำความผิด

5.2.1 การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายทั่วไป

ในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายทั่วไป องค์การอัยการประชาชนมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายขององค์กรของรัฐ แนวลาวสร้างชาติ********** องค์กรมหาชน องค์กรทางสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพลเมือง รวมถึงตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ออกโดยองค์กรข้างต้น ตามคำร้องหรือคำเสนอของบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากเห็นว่ามีการละเมิดกฎหมาย องค์การอัยการประชาชนต้องเสนอให้องค์กรที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข และในกรณีที่การละเมิดนั้นเป็นการกระทำความผิดทางอาญา หัวหน้าองค์การอัยการประชาชนต้องนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย เพื่อทำให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอัยการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ โดยกฎหมายได้ให้อำนาจองค์การอัยการประชาชนในการเรียกบุคคลหรือผู้แทนขององค์กรที่เกี่ยวข้องมาให้ปากคำเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมาย หากพบว่ามีการละเมิดต่อกฎหมาย นอกจากนี้ องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการยกเลิกกฎหมายหรือกฎระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมาย

[74] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 24.

[75] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 26.

********** แนวลาวสร้างชาติ คือ หนึ่งในองค์การจัดตั้งทางการเมืองของ สปป. ลาว ก่อตั้งขึ้นเพื่อสานต่อภารกิจของกลุ่มลาวอิสระและกลุ่มลาวรักชาติในสมัยของการต่อสู้เพื่อกอบกู้อิสรภาพ ในการเสริมสร้างความสามัคคีในบรรดาประชาชนเพื่อปกปักรักษาและพัฒนาประเทศชาติ

รวมถึงเสนอต่อกระทรวง องค์กรของรัฐ แนวลาวสร้างชาติ องค์กรมหาชน และองค์กรทางสังคมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดกฎหมาย รวมถึงสาเหตุที่ทำให้การกระทำความผิดเกิดขึ้น[76]

ข้อตกลง คำสั่ง คำแนะนำ และแจ้งการขององค์การอัยการประชาชนทุกระดับที่ออกภายในขอบอำนาจของตนมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปสำหรับหน่วยงานของรัฐทุกองค์กร แนวลาวสร้างชาติ องค์กรมหาชน องค์กรทางสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพลเมืองลาวทุกคน

5.2.2 การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์การสืบสวนสอบสวน

นอกจากอำนาจหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายเป็นการทั่วไปแล้ว องค์การอัยการประชาชนยังมีอำนาจหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์การสืบสวนสอบสวนในขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวน ซึ่งได้แก่การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการตรวจค้นเคหะสถาน การกักขัง การจับกุม การกักขังชั่วคราว การปล่อยตัวชั่วคราว และมาตรการอื่น ๆ รวมถึงการตรวจสอบคำสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนหรือไม่ให้มีการสืบสวนสอบสวนของหัวหน้าองค์การสืบสวนสอบสวนว่าต้องมีหลักฐานเพียงพอและถูกต้องตามกฎหมาย[77]

ในการใช้อำนาจตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายขององค์การสืบสวนสอบสวนข้างต้น กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชนได้ให้สิทธิแก่องค์การอัยการประชาชนดังต่อไปนี้

(1) เรียกสำนวนคดีอาญา เอกสาร ของกลาง และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดจากองค์การสืบสวนสอบสวน

(2) เข้าร่วมการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา หรือในกรณีที่จำเป็นองค์การอัยการประชาชนอาจดำเนินการสืบสวนสอบสวนด้วยตนเองก็ได้

(3) ยกเลิกคำสั่งขององค์การสืบสวนสอบสวนที่ไม่ถูกต้องตามหลักกฎหมายหรือไม่มีเหตุผลสมควร

(4) ให้คำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการใช้มาตรการต่าง ๆ ในการสืบสวนสอบสวน การค้นหา และการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด รวมถึงการจำแนกข้อหาในการกระทำความผิด

(5) ออกคำสั่งต่าง ๆ เช่น คำสั่งกักขัง จับกุม กักขังผู้ต้องหาชั่วคราว ปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราว ตรวจค้นเคหะสถาน ซึ่งเกี่ยวพันกับการกระทำความผิดที่มิได้เกิดขึ้นซึ่งหน้า หรือในกรณีที่ไม่เร่งด่วน

(6) ยืดกำหนดเวลาสืบสวนสอบสวนและกำหนดเวลากักขังชั่วคราวตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

[76] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 39.

[77] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 41.

(7) ส่งสำนวนคดีคืนให้แก่องค์การสืบสวนสอบสวน พร้อมให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม

(8) ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนที่ได้ละเมิดกฎหมายในการดำเนินคดีออกจากการสืบสวนสอบสวน

(9) ออกคำสั่งให้เปิดการสืบสวนสอบสวน ยุติการสืบสวนสอบสวนเนื่องจากหลักฐานไม่เพียงพอ หรือยุติการดำเนินคดี[78]

ทั้งนี้ คำสั่งและคำแนะนำของหัวหน้าองค์การอัยการประชาชนในกรณีนี้มีผลบังคับใช้สำหรับองค์การสืบสวนสอบสวนเท่านั้น[79]

5.2.3 การนำคดีฟ้องต่อศาล

องค์การอัยการประชาชนเป็นตัวแทนของรัฐในการเป็นโจทก์ในคดีอาญา มีอำนาจสั่งฟ้องผู้ต้องหา โดยยื่นสำนวนคดีและหลักฐานให้แก่ศาลเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ องค์การอัยการประชาชนอาจสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยตรงโดยไม่ต้องจัดให้มีการสืบสวนสอบสวนก่อนในกรณีความผิดลหุโทษหรือคดีที่มีความโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หากเห็นว่ามีหลักฐานเพียงพอแล้ว[80]

5.2.4 การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในระหว่างการดำเนินคดีในศาล

ในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในระหว่างการดำเนินคดีในศาล องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิดังต่อไปนี้

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในระหว่างการดำเนินคดีอาญาในศาล องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมในการพิจารณาคดีของศาลเพื่อแถลงความผิดของผู้ต้องหาและตรวจสอบกระบวนการไต่สวนของศาลให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีสิทธิตรวจสอบคำพิพากษาของศาลว่าถูกต้องตามคำฟ้องของตน รวมถึงมีการกำหนดโทษและมาตรการต่าง ๆ สำหรับการกระทำความผิดนั้น ๆ อย่างเหมาะสม หากเห็นว่าคำพิพากษานั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่เหมาะสม องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิเสนอคัดค้านคำพิพากษาที่ยังไม่สามารถใช้ได้อย่างเด็ดขาดของศาลประชาชนชั้นที่เท่ากันหรือต่ำกว่าตนได้ และยังมีสิทธิถอนคำเสนอคัดค้านนั้น ๆ ของตนได้ก่อนศาลมีคำพิพากษา นอกจากนี้ ในกรณีที่มีหลักฐานใหม่ องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิเสนอขอรื้อฟื้นคดีได้ตามกฎหมาย[81]

[78] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 42.

[79] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 43.

[80] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 45.

[81] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 47.

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในระหว่างการดำเนินคดีแพ่ง คดีการค้า คดีครอบครัว และคดีเด็กในศาล องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิเป็นโจทก์ฟ้องคดีได้ในกรณีที่ไม่มีผู้เสียหายยื่นคำฟ้องต่อศาล ในกรณีที่เอกชนผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลหรือเป็นโจทก์ในคดี องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิตรวจสอบสำนวน รวมถึงทำคำแถลงเป็นลายลักษณ์อักษรในกรณีที่คดีมีความยุ่งยาก และเข้าร่วมในการพิจารณาของศาลและแถลงด้วยวาจาต่อศาลในชั้นของตน[82]

5.2.5 การติดตามตรวจสอบการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล

องค์การอัยการประชาชนมีอำนาจตรวจสอบการดำเนินการในชั้นบังคับคดีให้เป็นไปตามกฎหมายได้โดย

(1) เสนอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี[**********] รายงานผลหรือความคืบหน้าในการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล หรือจัดให้มีการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลที่ใช้ได้อย่างเด็ดขาดแล้วในกรณีที่ยังไม่มีการบังคับคดี

(2) ตรวจสอบความถูกต้องในการบังคับคดี เช่น การปฏิบัติตามกฎหมาย การชำระค่าเสียหายทางแพ่ง การเสียค่าธรรมเนียมศาล ค่าเสียภาษีและค่าปรับ การริบทรัพย์ และการลงโทษทางอาญา

(3) เสนอให้มีการเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือระงับการบังคับคดีที่ไม่เป็นไปตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องปฏิบัติตามคำเสนอขององค์การอัยการประชาชนภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับคำเสนอเป็นต้นไป[83]

5.2.6 การติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในห้องขัง เรือนจำ หรือสถานบำบัดผู้กระทำความผิด

ในการติดตามตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายในห้องขัง เรือนจำ หรือสถานบำบัดผู้กระทำความผิด องค์การอัยการประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบว่าการกักตัว การกักขัง การโยกย้าย การส่งตัวผู้ต้องขังออกไปเพื่อรักษาตัว และการปล่อยตัวผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษ เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

(2) ตรวจสอบสถานที่กักตัว สถานที่กักขัง คุก สถานที่บำบัดพฤติกรรม และสถานที่อื่นตามมาตรการของศาล

---

[82] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 48-49.

[**********] กฎหมายของสปป. ลาวใช้คำว่า “พนักงานปฏิบัติคำตัดสินของศาล”

[83] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 51.

(3) ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการกักตัว การจับกุม การกักขัง การปล่อยตัว การบำบัดพฤติกรรม และการปฏิบัติตามมาตรการอื่นของศาล

(4) ตรวจสอบและคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกักตัว ผู้ถูกกักขัง ผู้เข้ารับการบำบัดพฤติกรรม รวมทั้งสอบถามบุคคลดังกล่าว

(5) ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้ถูกกักตัว ผู้ถูกกักขัง และผู้เข้ารับการบำบัดพฤติกรรม ในกรณีที่พบเห็นเจ้าหน้าที่กระทำการอันเป็นการละเมิดกฎหมาย องค์การอัยการประชาชนมีอำนาจตักเตือน หากพบว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิดอาญาต้องดำเนินคดีตามกฎหมาย

(6) มีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้ถูกกักตัว ผู้ถูกกักขัง และผู้เข้ารับการบำบัดพฤติกรรมทันทีที่พบว่าการกักตัว การกักขัง หรือการบำบัดดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

(7) เข้าร่วมการพิจารณาและคัดเลือก จัดแบ่งประเภทและจัดทำบัญชีรายชื่อนักโทษที่มีเงื่อนไขครบถ้วนในการได้รับการอภัยโทษ รวมถึงตรวจสอบการดำเนินการตามรัฐดำรัสของประธานประเทศเกี่ยวกับการอภัยโทษ

(8) ตรวจบัญชีรายชื่อผู้ต้องหา จำเลย ผู้เข้ารับการบำบัดพฤติกรรม หรือนักโทษ รวมถึงผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ออกไปรักษาตัว และนักโทษที่ได้รับอนุญาตให้ย้ายสถานที่กักขัง

(9) ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งและระเบียบการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสถานที่กักตัว กักขัง เรือนจำ และสถานบำบัดพฤติกรรม[84]

ทั้งนี้ หากมีกรณีที่ผู้ถูกกักตัว ผู้ถูกกักขัง จำเลย นักโทษ หรือผู้เข้ารับการบำบัดพฤติกรรมมีคำร้องเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลสถานที่นั้น ๆ ต้องเสนอคำร้องเรียนดังกล่าวต่อองค์การอัยการประชาชนเพื่อพิจารณาภายใน 48 ชั่วโมง นับตั้งแต่ได้รับคำร้องเรียน[85]

[84] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 53.

[85] กฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการประชาชน, มาตรา 54.

บรรณานุกรม

_____ . 2557. *คณะประจำสภาแห่งชาติ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view =article&id=62&Itemid=147&lang=la. 23 กรกฎาคม 2557.

_____ . 2557. *คณะประจำสภาแห่งชาติ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view= article&id=174%3Aconstituency-17-attapue-province&catid=28%3Aconstituencies&Itemid=156&lang=la. 23 กรกฎาคม 2557.

_____ . 2557. *คณะประจำสภาแห่งชาติ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.na.gov.la/index.php?option=com_content&view= article&id=221%3Anew-cabinet-members-announced-&catid=64%3Athe-association-of-lao-parliamentarians&Itemid=58&lang =la. 23 กรกฎาคม 2557.

_____ . วารสารกระทรวงโยธาธิการ และ ขนส่ง.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. แหล่งที่มา: http://www.monre.gov.la.

กระทรวงแผนการและการลงทุน. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ 5 ปี ครั้งที่ VII (2011-2015) (ฉบับยาว)**. 7 ตุลาคม 2011 (2554).

กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. **ทิศทางแผนพัฒนาการเชื่อมต่อด้านทางหลวงสำหรับปี 2011-2020 และแผนปฏิบัติปี 2011-2015**. มกราคม 2012 (2555).

กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. *พิธีเปิดใช้สะพานมิตรภาพลาว-เมียนมาร์อย่างเป็นทางการ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.mpwt.gov.la/lo/news-lo/ministry-news-lo/955-open-lao-myanmar952015. 5 มิถุนายน 2558.

กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. *พิธีรับมอบและเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการของท่าอากาศยานนานาชาติอัดตะปือ แขวงอัดตะปือ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.mpwt.gov.la/lo/news-lo/ministry-news-lo/959-hand-over-atp-airport. 5 มิถุนายน 2558.

กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. *สถิติเส้นทางหลวงแห่งชาติประจำปี 2013*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.mpwt.gov.la/lo/statistic-lo/roads-lo. 11 กันยายน 2557.

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. แหล่งที่มา: http://www.molw.gov.la. 19 ตุลาคม 2558.

กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า. แหล่งที่มา: http://www.moic.gov.la. 23-24 มิถุนายน 2558.

กรมการบินพลเรือน กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง.**รายชื่อท่าอากาศยานใน สปป. ลาว**. 15 กันยายน 2557.

กรมการบินพลเรือน. ค่าบริการสำหรับอากาศยานและการให้บริการการเดินอากาศ. สปป. ลาว. 2557.

กรมนโยบายและแผนพลังงาน. กระทรวงพลังงานและบ่อแร่. **สถิติไฟฟ้า 2012 ของ สปป. ลาว**.

กรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. **ข้อมูลเกี่ยวกับการขนส่งทางน้ำ**. 16 มิถุนายน 2557.

ข้อมูลทางด้านเทคนิคและการบริการน้ำประปาประจำปี 2013. สปป. ลาว, 2556. (อัดสำเนา)

คำสอน สุลิยะแสง. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองลาว**. พิมพ์ครั้งที่ 1. โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2007.

ตลาดหลักทรัพย์ลาว. แหล่งที่มา: www.lsx.com.la.

ธนาคารแห่ง สปป. ลาว. **การนำเข้าทุนจากต่างประเทศของบริษัทที่ดำเนินธุรกิจอยู่ สปป. ลาว**. 5 ธันวาคม 2556.

ธนาคารแห่ง สปป. ลาว. *สาขาต่าง ๆ ของธนาคารแห่ง สปป. ลาว*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.bol.gov.la/laoweb/index.php. 16 มิถุนายน 2558.

แผนกเทคนิค กรมทางหลวง กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง. **ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางการก่อสร้างทางบก**. 2557.

แผนกวางแผนแหล่งผลิตไฟฟ้า กรมนโยบายและแผนพลังงาน, กระทรวงพลังงานและบ่อแร่, **สรุปเกี่ยวกับโครงการผลิตไฟฟ้าทั่วประเทศ**. 1 มิถุนายน 2014 (2557).

ไพมะนี ไชวงสา (2548). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับองค์การยุติธรรม. Fundamentals of judicial organization*. ม. ป.ท.หน้า 130-1.

ไพมะนี ไชวงสา. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2007.

มาร์ติน สจ๊วต-ฟอกซ์. **ประวัติศาสตร์ลาว**. แปลโดย จิราภรณ์ วิญญรัตน์. 2553.

ลาว สกายเวย์ (ลาวเดินอากาศ). *Flight schedule*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.laoskyway.com/index.asp. 17 กันยายน 2557.

ลาว แอร์ไลน์ส (การบินลาว). *FLIGHT INFORMATION (Route Map)*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.laoairlines.com/?contentkey=pages&id=6. 6 มิถุนายน 2558.

สมพัน จันทะลีวง. **ทฤษฎีรัฐและกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2007.

สมหมาย สีอุดมพัน. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสปป. ลาว**. โครงการความร่วมมือระหว่างคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์กับโครงการ SIDA, 2006.

สัมภาษณ์ คุณสมพอน, หัวหน้าแผนกขนส่งทางน้ำ กรมโยธาธิการทางน้ำ กระทรวงโยธาธิการและขนส่ง, 16 กันยายน 2557

สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่กระทรวงการคลัง, 31 พฤษภาคม 2558.

สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ประจำกรมคุ้มครองเงินตราต่างประเทศ, แผนกคุ้มครองเงินตราต่างประเทศ. ธนาคารแห่ง สปป. ลาว, 5 กันยายน 2557.

หอการค้าจังหวัดอุดรธานี. 2557. *ภาพรวมเศรษฐกิจสปป. ลาว*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://udonechamber.com/home/journal-chamber/2569-2569.html. 20 สิงหาคม 2557.

ห้องการกระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และสื่อสาร. กระทรวงไปรษณีย์ โทรคมนาคม และสื่อสาร. **ข้อมูลด้านโทรคมนาคม**. 17 มิถุนายน 2557. (ไม่ได้ตีพิมพ์)

United Nation. *Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html. 18 ตุลาคม 2557.

World Intellectual Property Organization. *Lao People's Democratic 's members and treaties*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://www.wipo.int/wipolex/en/profile.jsp?code=LA. 3 มกราคม 2557.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แผนผังโครงสร้างการปกครองขั้นศูนย์กลาง

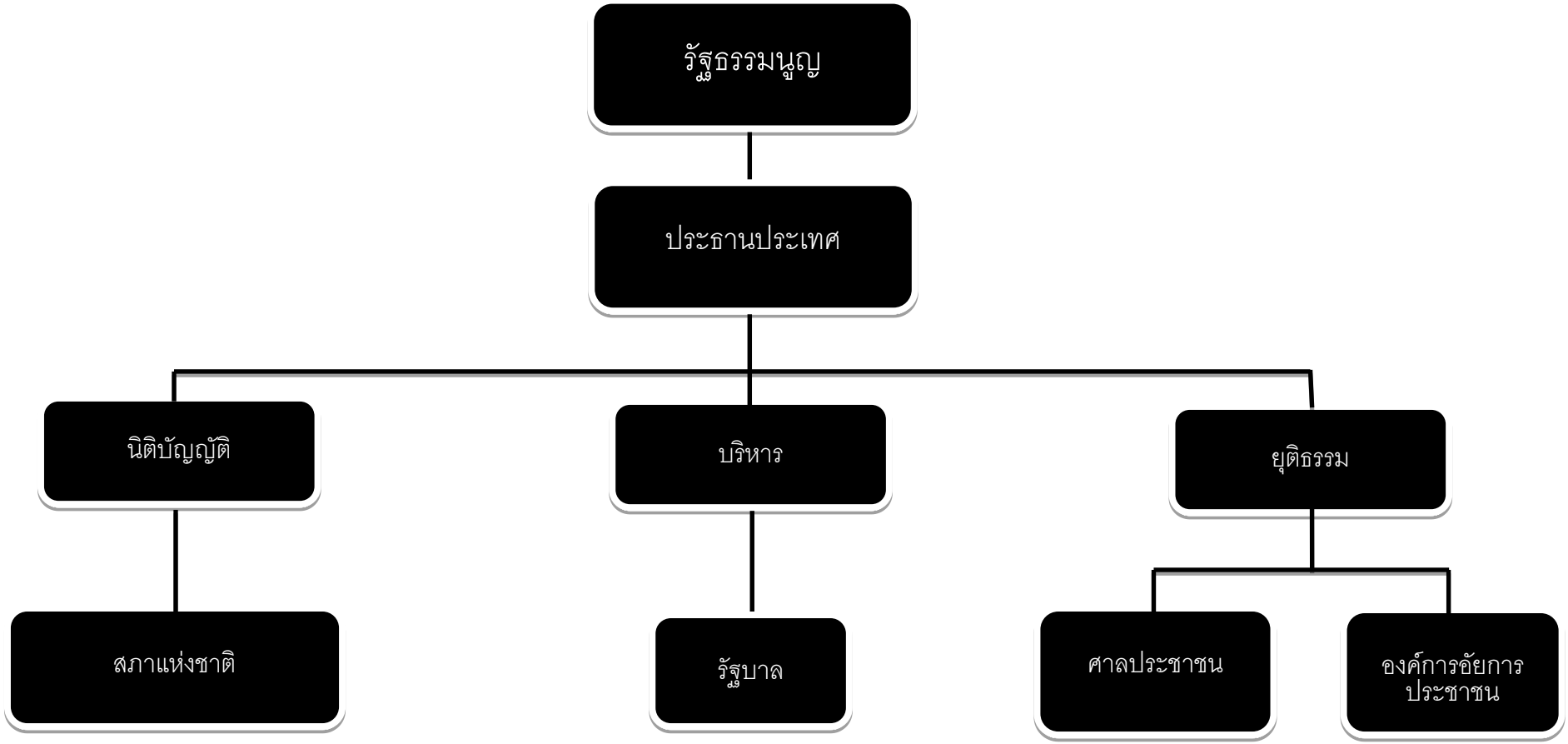

ภาคผนวก ข.

แผนผังโครงสร้างสภาแห่งชาติ

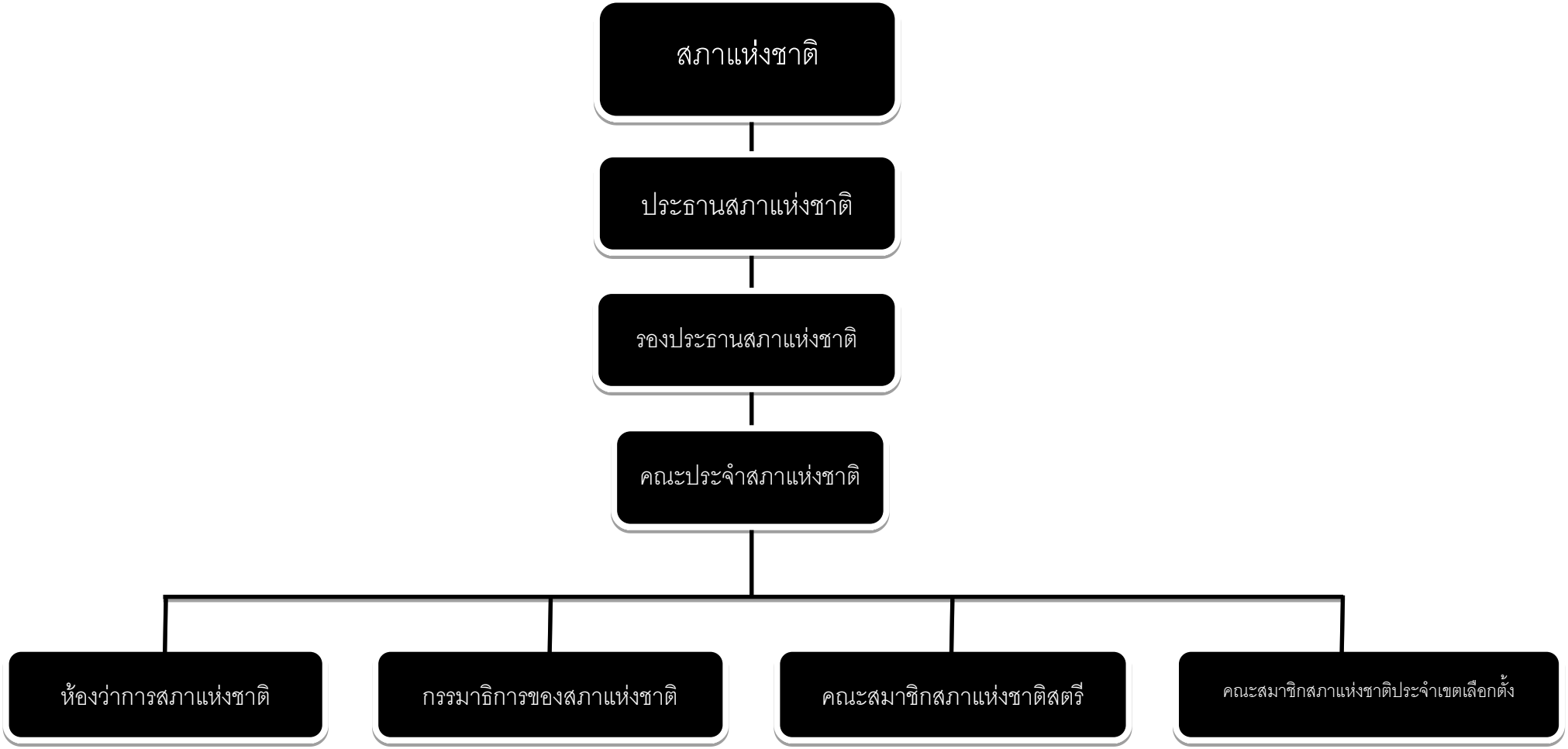

ภาคผนวก ค.

แผนผังโครงสร้างรัฐบาล

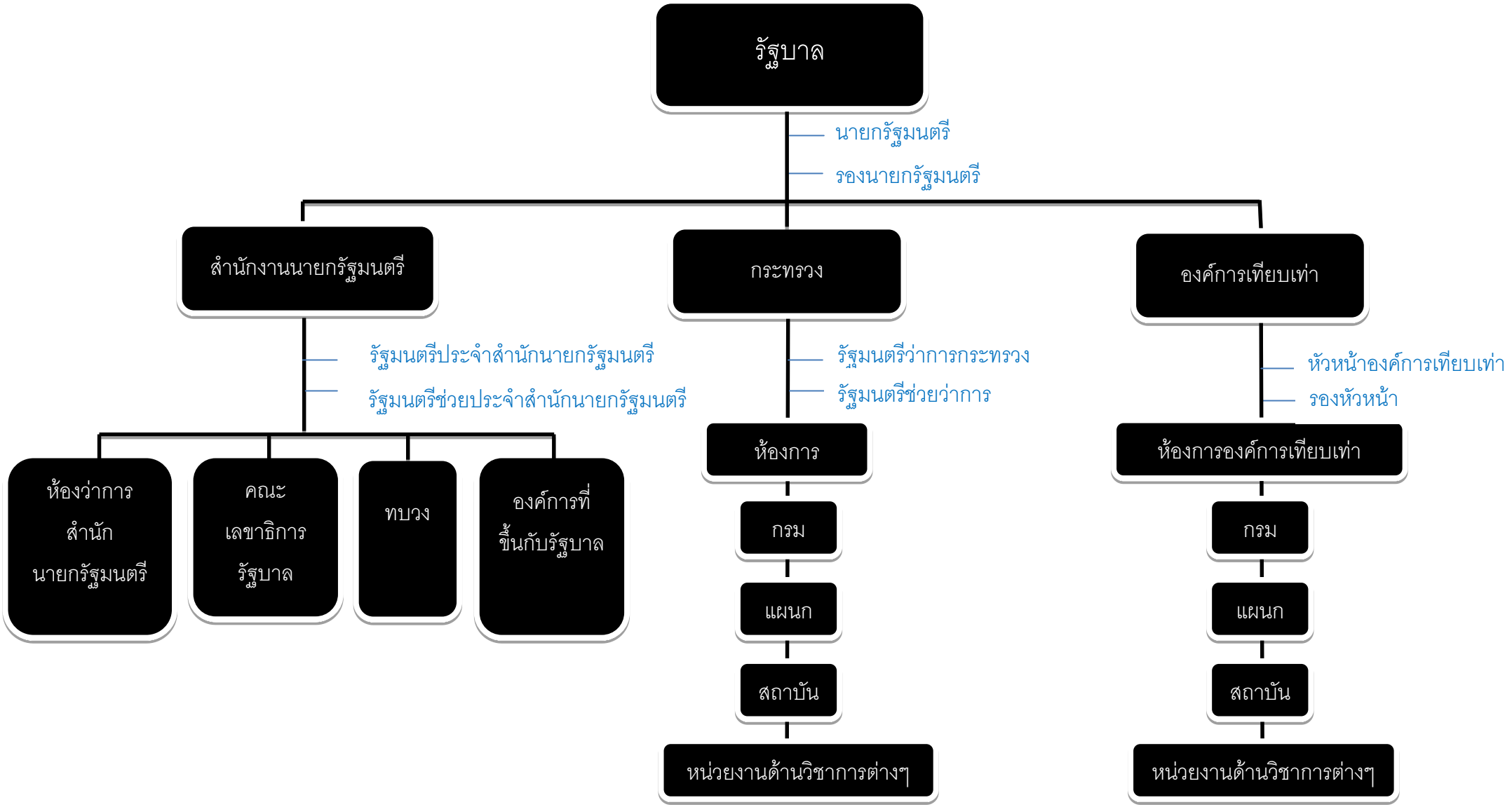

ภาคผนวก ง.

แผนผังโครงสร้างศาล

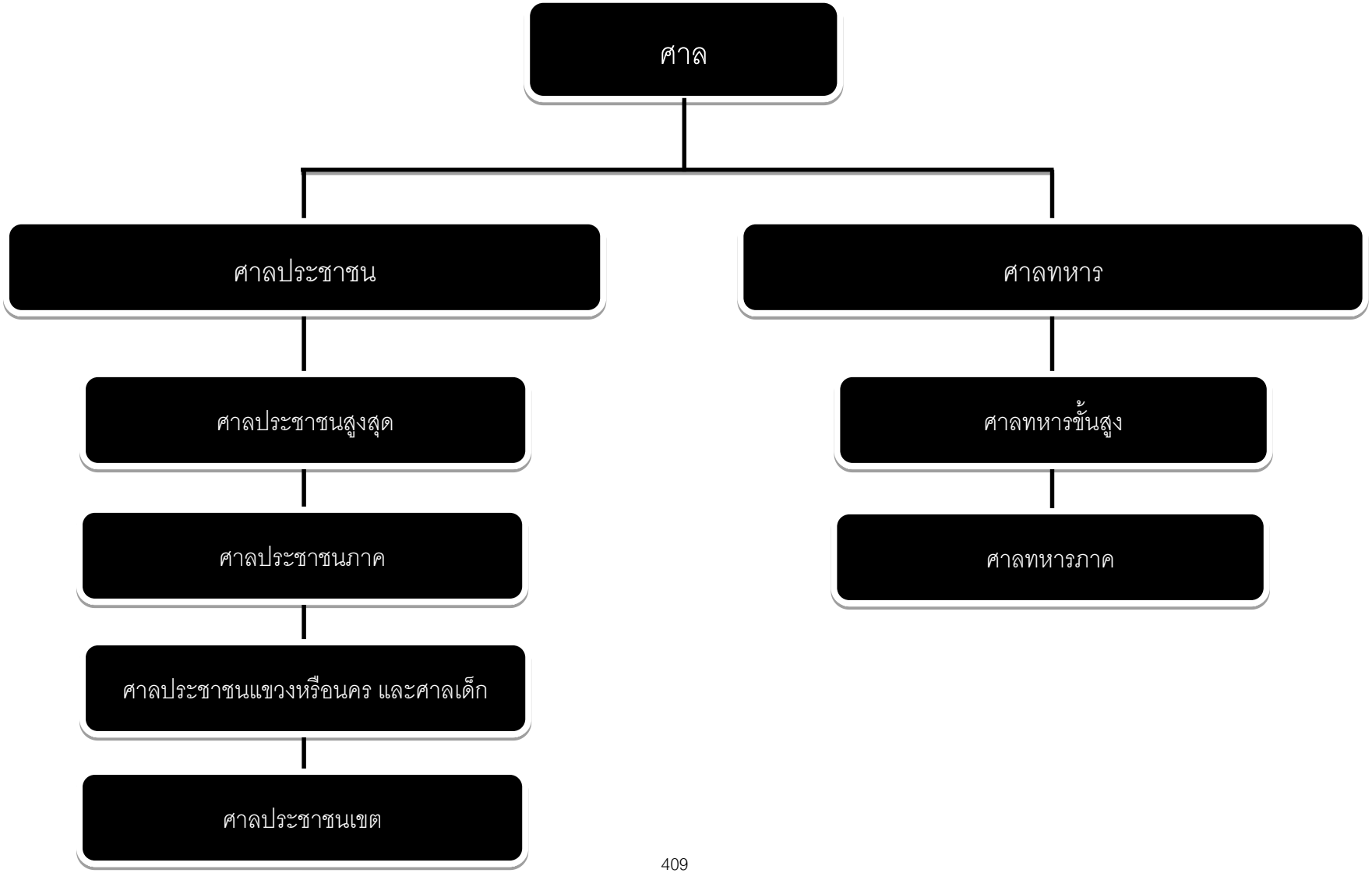

ภาคผนวก จ.

แผนผังโครงสร้างองค์การอัยการ

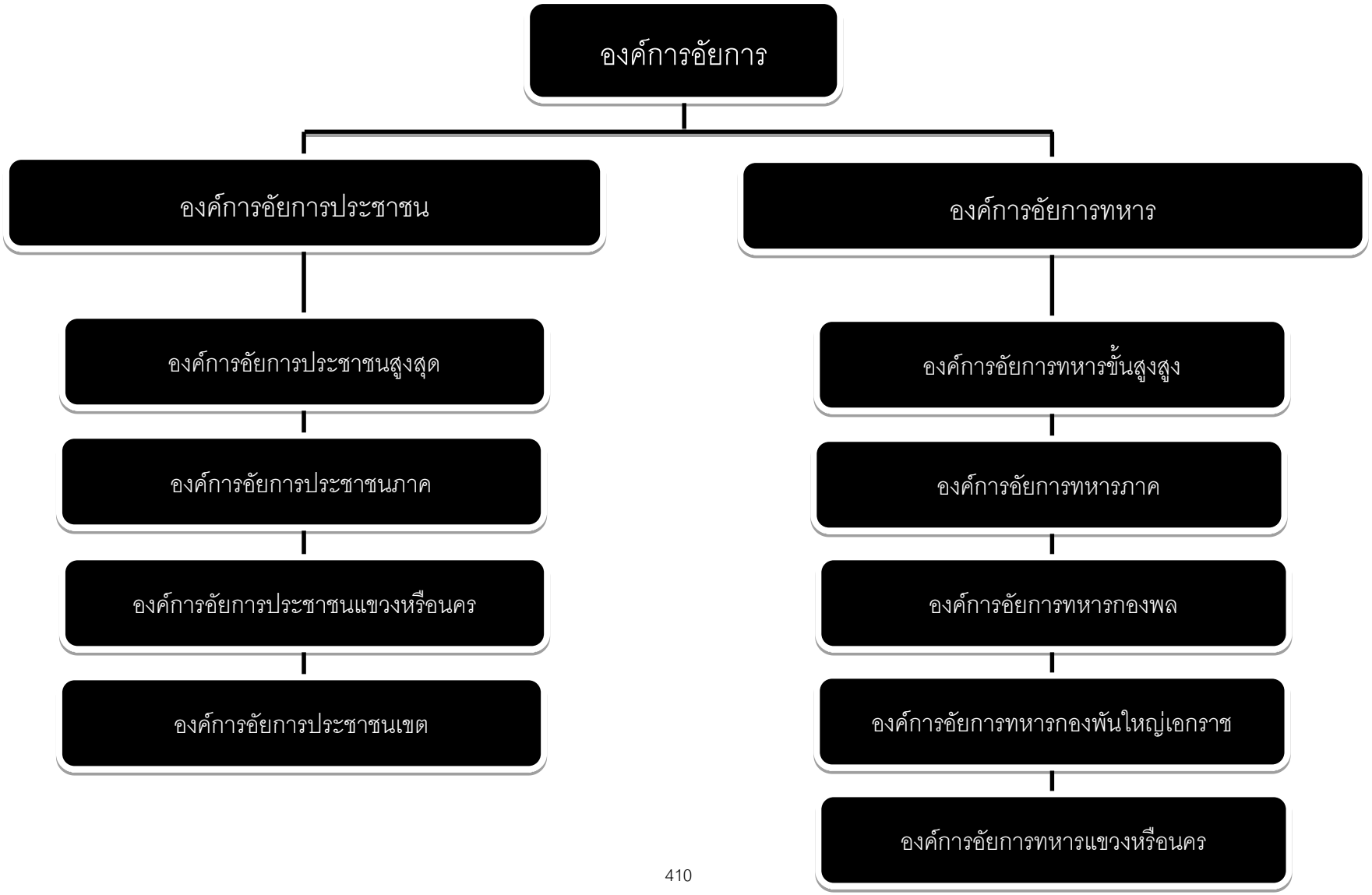

ภาคผนวก ฉ.

แผนผังโครงสร้างการปกครองขั้นท้องถิ่น

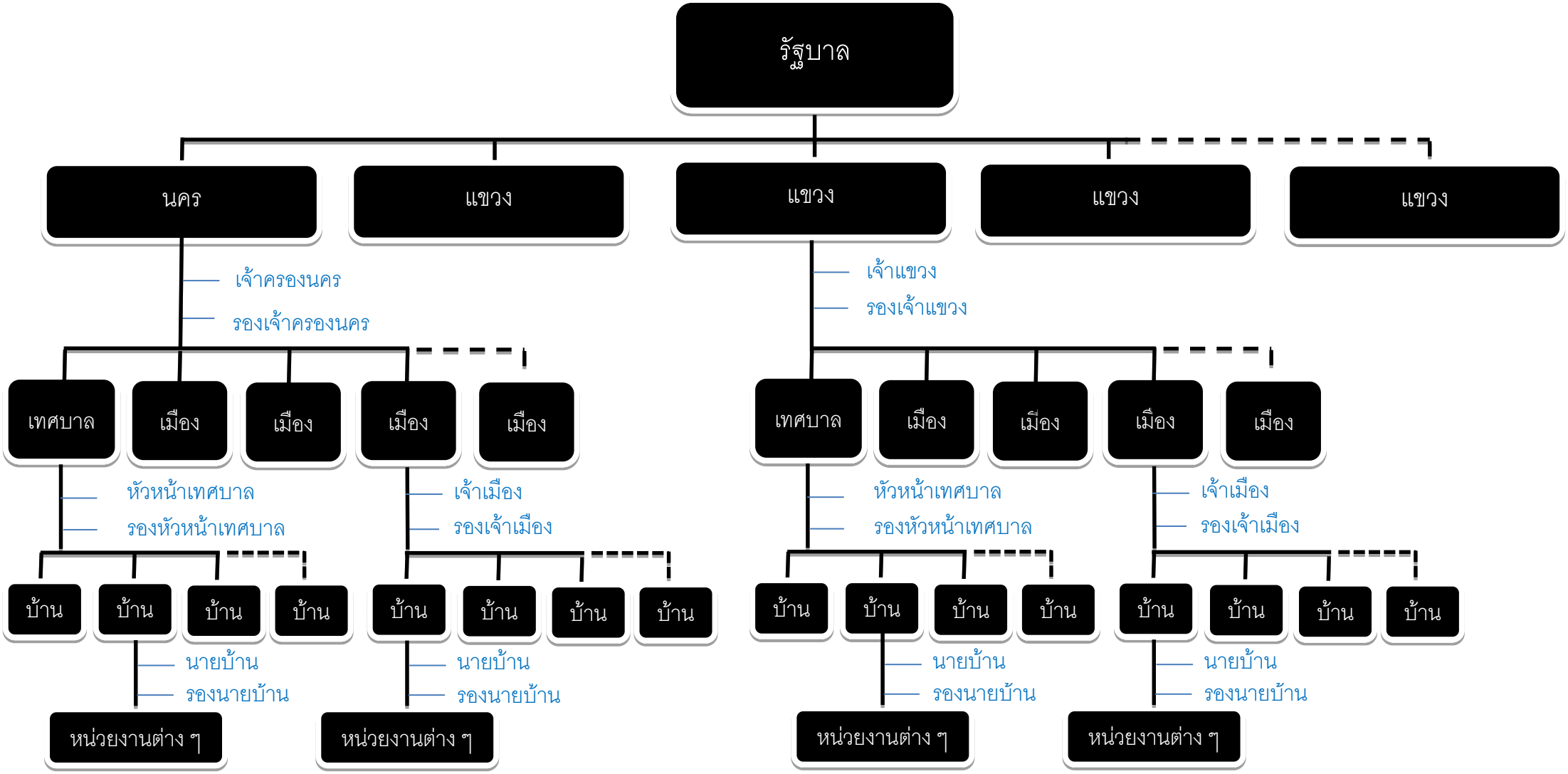

ภาคผนวก ซ.

แผนผังโครงสร้างการปกครองขั้นแขวง

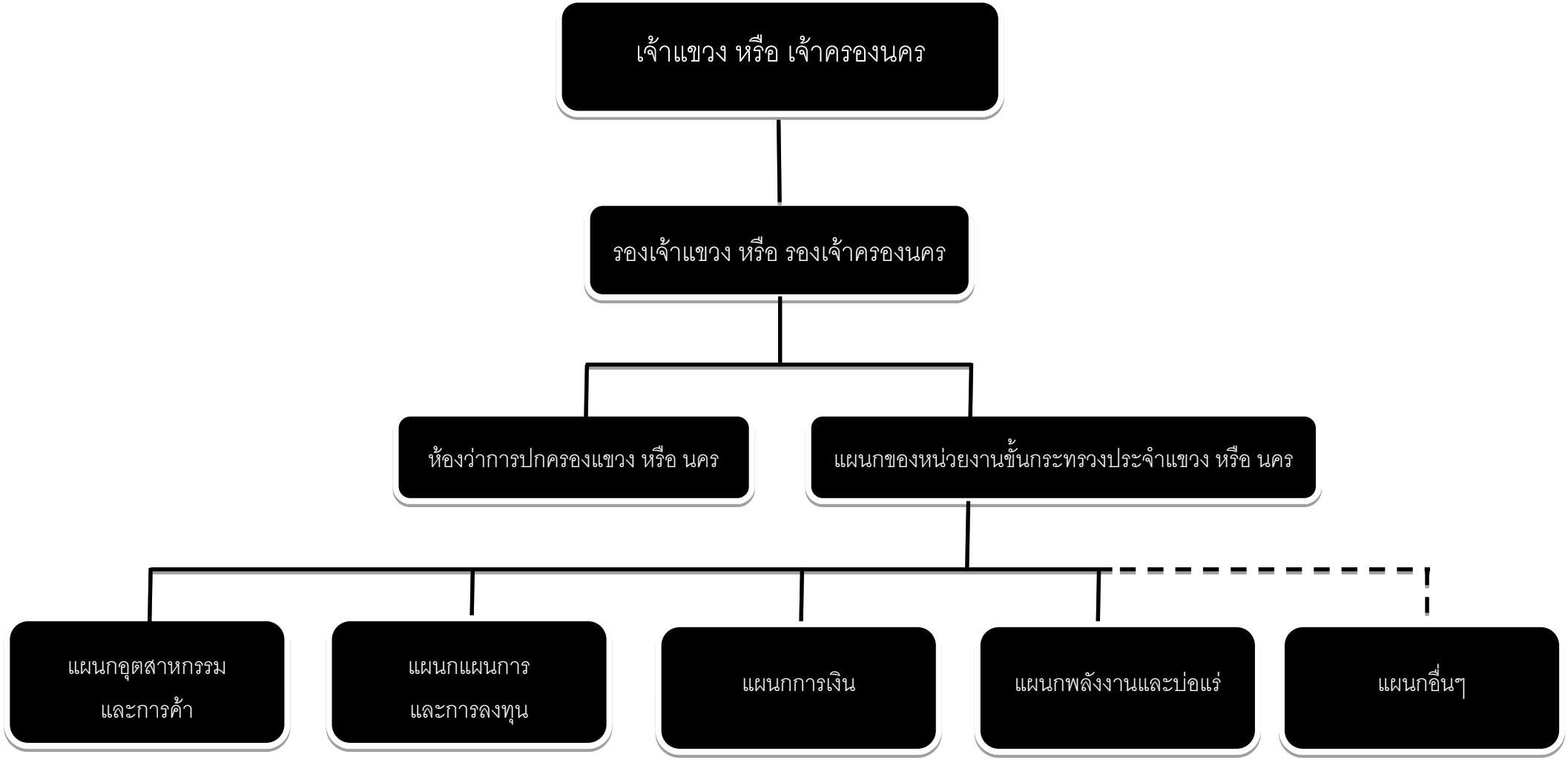

ภาคผนวก ซ.

แผนผังโครงสร้างการปกครองขั้นเมือง

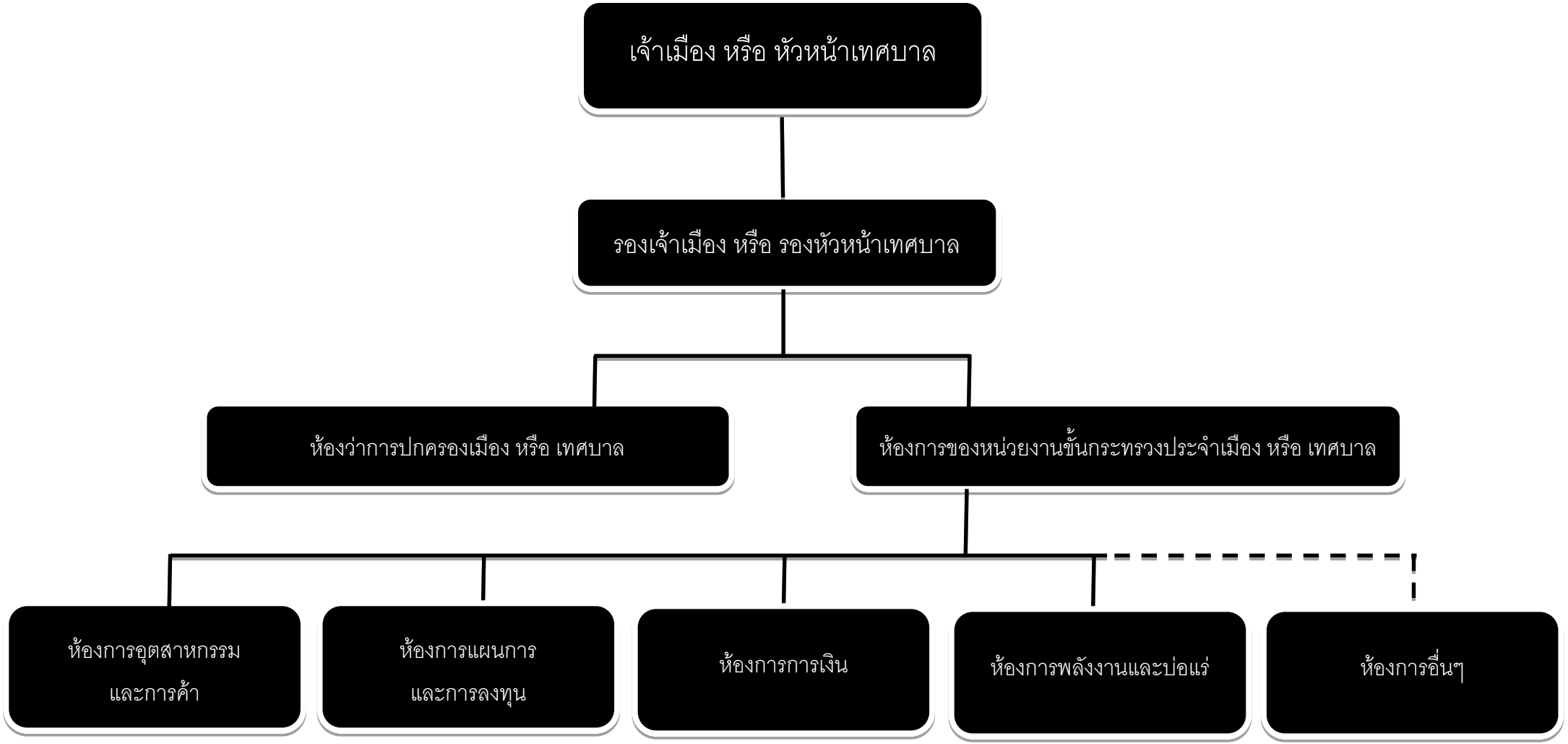

ภาคผนวก ฌ.

แผนผังโครงสร้างการปกครองขั้นบ้าน

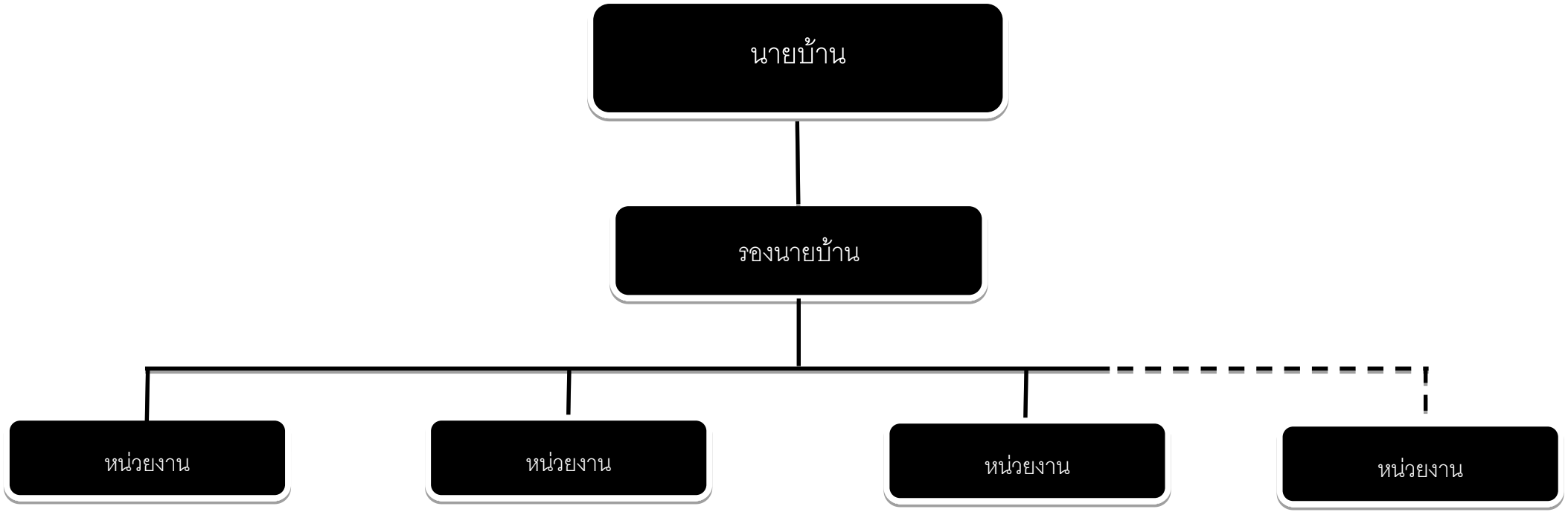

ภาคผนวก ญ.

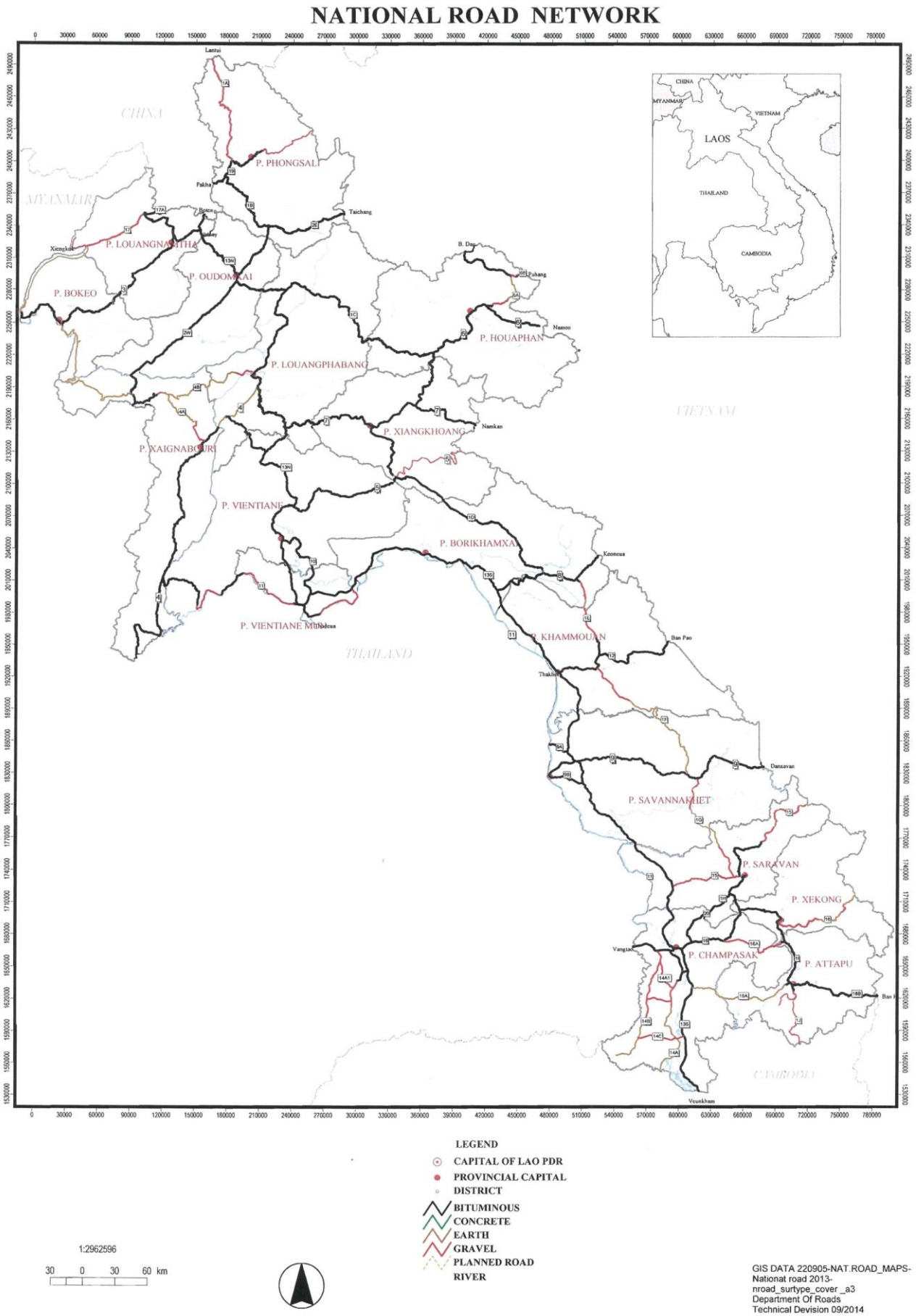
NATIONAL ROAD NETWORK
CHINA
MYANMAR
VIETNAM
LAOS
THAILAND
CAMBODIA
P. PHONGSALI
P. LOUANGNAMTHA
P. OUDOMXAI
P. BOKEO
P. HOUAPHAN
P. LOUANGPHABANG
P. XIANGKHOANG
P. XAIGNABOURI
P. VIENTIANE
P. VIENTIANE Municipality
P. BORIKHAMXAI
P. KHAMMOUAN
P. SAVANNAKHET
P. SARAVAN
P. XEKONG
P. CHAMPASAK
P. ATTAPU
Lantui
Pakha
Xiengkok
Taichang
Nameo
Pahang
Namkan
Kooncua
Ban Pao
Thakhek
Dansavan
Vangtao
Veunkham
LEGEND
CAPITAL OF LAO PDR
PROVINCIAL CAPITAL
DISTRICT
BITUMINOUS
CONCRETE
EARTH
GRAVEL
PLANNED ROAD
RIVER
1:2962596
30 0 30 60 km
GIS DATA 220905-NAT.ROAD_MAPS-
Nationat road 2013-
nroad_surtype_cover _a3
Department Of Roads
Technical Devision 09/2014

ภาคผนวก ฏ.
บัญชีสนธิสัญญาสองฝ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนและคุ้มครองการลงทุนซึ่งรัฐบาลของ สปป. ลาว ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐบาลของต่างประเทศ

1) Agreement between the Lao PDR and Australia on the Reciprocal Promotion and Protection of Investments, dated 6 April 1994;

2) Agreement between the Government of the Lao People's Democratic Republic and the Government of the Kingdom of Cambodia on Promotion and Protection of Investment, dated 24 November 2008;

3) Agreement concerning the Encouragement and Reciprocal Protection of Investments between the Lao PDR and the People's Republic of China, dated 31 January 1993;

4) Agreement between the Lao PDR and the Republic of Cuba on the Promotion and Reciprocal Promotion of Investments, dated 28 April 1997;

5) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of Kingdom of Denmark concerning the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, dated 28 September 1998;

6) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of French Republic concerning the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, dated 12 December 1989;

7) Agreement between the Lao PDR and the Federal Republic of Germany concerning the Encouragement and Reciprocal Protection of Investments, dated 09 August 1996;

8) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of the Republic of India for the Promotion and Protection of Investment, dated 09 November 2000;

9) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of the Republic of Indonesia concerning the Promotion and Protection of Investments, dated 18 October 1994;

10) Agreement for the Liberalization, Promotion and Protection of Investment between the Government of the Lao PDR and the Government of Japan, dated 12 January 2008;

11) Agreement on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments between the Government of the Lao PDR and the Government of the Democratic People's Republic of Korea, dated 20 August 1997;

12) Agreement for the Encouragement and Reciprocal Protection of Investments between the Government of the Lao PDR and the Government of the State of Kuwait, dated 05 August 2008;

13) Agreement for the Promotion and Protection of Investments between the Government of the Lao PDR and the Government of Malaysia, dated 08 December 1992;

14) Agreement concerning the Encouragement and Reciprocal Protection of Investment between the Government of the Lao PDR and the Government of Mongolia, dated 03 March 1994;

15) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of Union of Myanmar for the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, dated 05 May 2003;

16) Agreement on Encouragement and Reciprocal of Investments between the Lao PDR and the Kingdom of the Netherlands, dated 16 May 2003;

17) Agreement between the Lao PDR and the Islamic Republic of Pakistan on the Promotion and Protection of Investment, dated 03 April 2004;

18) Agreement between the Government of the Lao People's Democratic Republic and the Government of the Philippines on the Promotion and Protection of Investments, dated 08 June 2007;

19) Agreement on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments between the Government of the Lao PDR and the Government of the Russian Federation, dated 06 December 1996;

20) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of the Republic of Singapore on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, dated 14 March 1997;

21) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of the Kingdom of Sweden on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, dated 29 August 1996;

22) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of Swiss Confederation on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, dated 04 December 1996;

23) Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of the Kingdom of Thailand for the Promotion and the Protection of Investments, dated 22 August 1990;

24) Agreement for Promotion and Protection of Investments between the Government of the Lao PDR and the Government of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, dated 01 June 1995;

25) Investment Incentive Agreement between the Government of the Lao PDR and the Government of the United States, dated 03 March 1996; and

26) Agreement for the Promotion and Protection of Investments between the Government of the Lao PDR and the Government of the Socialist Republic of Vietnam, dated 14 January 1996.

ภาคผนวก ฏ.

โครงสร้างระบบศาลประชาชนของประเทศ สปป. ลาว